Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

77595

4.

Übernommen

~~am 3. Jänner~~

1901

Hebein Josef

am 3 Februar

SHIVLJENJE SVETNIKOV.

Ṣpiſal

FRANZ VERITI.

ZHETERTE BUKVE.

V' natiſ téh bukev ſo miloſtljivi Firſht
GOṢPOD GOṢPOD
ANTON ALOJS
LJUBLJANṢKI ṢHKOF
pet in dvajſtiga Ṣvezhana 1831 dovolili.

V' LJUBLJANI
natiſnil Joshef Blasnik.

Na prodaj per Janesu Klemensu, bukvovesu.
1844.

+ 77595

77595

Blagor mertvim, kteri v' Goſpodu umerjó; od sdaj she, rezhe Duh, naj pozhivajo od ſvojiga truda, sakaj njih dela gredó sa njimi.

Skriv. rasod. ſ. Jan. 14, 13.

D 310/1957

0300 50665

Kosoperſk.

I. dan kosoperſka.

Sveti Remigi ſhkof.

Sveti Remigi je ſlovezh v' katolſhki zerkvi, vpervizh savoljo ſoſebniga shivljenja, vdrugizh ker je bil duhovni ozhe mogozhniga kralja in veliziga naroda. Bil je od imenitnih in boga-bojezhih ſtarſhev rojen na Franzoſkim okoli leta 338. Njegov ozhe Emili in njegova mati Zilinja ſta ga vedno opominjevala, de naj Boga ljubi, in mu sveſto ſlushi. Uſmiljeni Bog je otroka Remigja ſ' ſvojo gnado napolnil, mu dal nedolshnoſt ohraniti, in v' dobrim raſti. Njegovo nedolshno shivljenje je vſim ſvetilo. Le 22 let ſtar je bil od duhovſhine in vernih véliziga meſta Remsa ſhkof isvoljen. Preſtraſhil ſe je tiga, in ſe branil s' vſo mozhjo; pa njegova ponishnoſt je ſhe bolj preprizhala, de je ſhkofiſtva vreden. Shegnan je bil okoli leta 360. Ozhitno ſe je vidilo, de je bilo od Boga njegovo isvoljenje. Sveti Remigi, ako ravno

mlad, je bil poln ponishnosti, ljubesni, poterpeshljivosti, modrosti in vsiga, kar nastopnik apostelnov potrebuje. S. shkof Venanzi Fortunat, pisar njegoviga shivljenja, pravi: „Sveti Remigi je bil poln velike ponishnosti in gorezhe ljubesni; molitev in premishljevanje je bilo njegovo shivljenje in njegov vsakdanji kruh; tudi je s' vednim pokorjenjem svoje telo deval pod postavo.“ Bil je ozhe ubogih, krotak s' vsimi, in svojo zhedo je pasel s' zhistimi nauki, ktere je pervi dopolnoval. Gospod Bog je svojiga svestiga slushabnika visoko povishal, in mu dal velike zhudeshe delati. Osdravljal je bolnike, isganjal hudizhe, tudi mertve obudoval. Savoljo tih zhudeshev so ga visoko zhastili; on pa se je per Bogu in ljudéh zhedalje bolj ponisheval, ker je vedil, de gre le Bogu vsa hvala.

Kar je s. shkofa Remigja nar bolj slavezhiga storilo, je to, de je Bog po njem spreobernil mogozhniga kralja Klodoveja in njegovo ljudstvo. Ves Franzoski narod je malike molil, in je shivel v' smertni nevednosti praviga Boga. Franzosje so is Nemshkiga perderli v' deshelo, ktera se sdaj po njih imenuje; so Rimljane, gospodovavze deshele, premagovali, in se zhedalje bolj rasshirjali. Kralj Klodovej, desiravno malikovaviz, ni sovrashil kristjanov, in je bogabojezho Klotildo sa svojo sheno vsel. Ta verna in poboshna kraljiza ga je perljudno in modro nagovarjala; de naj v' praviga Boga véruje. Kralj jo je rad poslushal,

in ji obetal malike sapuſtiti; vender je ſvoje ſpreobernjenje odlaſhal. Sila v' vojſki je bila od Boga isvoljena perloshnoſt ga ſpreoberniti. Kralj, od mogozhnih ſovrashnikov ſkoraj premagan, je s' upnim ſerzam v' vſigamogozhniga Boga klizal, in ga profil, de naj mu pomaga. Bil je vſliſhan; ſerzhno je ſvoje ſovrashnike premagal, in is hvaleshnoſti pravimu Bogu ſe podvergel. Bogabojezha kraljiza Klotilda je bila ſilno vesela. Poklizala je ſ. ſhkofa Remigja, de bi uzhil kralja in njegovo ljudſtvo. Kralj ſe je rad dal uzhiti; je tudi prijasno nagovarjal pervake ſvojiga kraljeſtva, de naj v' praviga Boga verujejo. Ti ſo ſe mu krotko vdali. Sveti ſhkof Remigi in drugi duhovni ſo kralja in druge ſkerbno uzhili, in gorezhe Boga profili, de bi ſe reſnizhno ſpreobernili. Kralj in tri tavshent nar imenitniſhih ſe jih je ſpreobernilo. Ti ſo bili o boshizhi leta 496 v' véliki zerkvi ozhitno kerſheni. Kralj je bil pred vſimi drusimi kerſhen. S. ſhkof mu je rekel: „O kralj! ponishaj ſe pod vſigamogozhno roko boshjo; ſoshgi malike, ktere ſi zhaſtil, in mòli edino praviga Boga.“ Tiſti veſeli dan je bila tudi kraljeva ſeſtra Albofleda kerſhena. Ta je potlej Bogu obljubila v' vedni zhiſtoſti shiveti; pa ni dolgo shivela, ene dni po prejetim kerſtu je v' Goſpodu saſpala. Kralj je tudi drugo ſeſtro imel, Lantildo; ta je bila krivoverna, pa ozhitno ſe je krivoverſtvu odpovedala, in je potlej ſtanovitna oſtala v' ſveti katolſhki veri. Vſi ſo bili veſeli te velike mi-

loſti boshje; ſhkof, kralj, kraljiza in vſi ſo Boga viſoko hvalili. Kralj in drugi ſo ſ. ſhkofu drage daróve dali; on pa je vſe to ubogim in potrebnim zerkvam rasdal, kar je vſim dopadlo, ker ſo vidili, de jim ne is lakomnih shélj, ampak is zhiſte ljubesni pravo vero osnanuje.

Ș. Remigi je potlej neutrudama delal, in ſkerbel veſ Franzoſki narod ſpreoberniti, in ga v' veri ſtanovitniga ohraniti. Tudi ſi je slo persadeval krivoverze ſpreoberniti, kterih je bilo veliko na Franzoſkim. Smed tih je bil napuhnjen krivoveriz, kteri je lashnjivo uzhil, de Jeſuſ Kriſtuſ ni pravi Bog. Ta je nalàſh ſhel pred ſ. Remigja, in ſe s' njim prepiral vprizho veliko ljudi. Ș. ſhkof je sdihnil v' Boga, in ga profil, de naj prevsetnimu krivoverzu raſſvetljenje da. Po tej kratki, pa gorezhi molitvi mu je od té katolſhke reſnize ravno govoril, bres vſe nepotrebne uzhenoſti. Prevsetni krivovériz ſe je sazhel treſti; je pred ſ. ſhkofa ponishno pokleknil, in to katolſhko reſnizo prizhal. Vſi prizhujozhi ſo ſposnali, de je njegovo naglo spreoberńjenje ſoſeben zhudesh gnade boshje, kteriga mu je ſ. Remigi ſprofil, in ſo uſmiljeniga Boga hvalili. Bog je tiga ſ. ſhkofa dolgo puſtil na ſvetu v' prid veliziga naroda: 96 let je shivel, 74 let je bil ſhkof, in 13. dan profenza okoli léta 433 je umerl.

Zerkev obhaja sato pervi dan kosoperſka njegov ſpomin, ker je bilo ravno ta dan njego-

vo ſveto truplo neſtrohljivo najdeno, in preneſeno v' zerkev njegoviga imena v' letu 852.

N a u k.

Ne sanizhevati boshjiga pokliza.

Sveti Remigi je bil boshjimu poklizu ali gnadi smiraj pokoren, je od mladoſti do sadnje ure Bogu sveſto ſlushil, in tudi gorezhe ſkerbel sa svelizhanje blishniga. Tudi kralj Klodovej in njegovi podloshni ſo bili boshjimu poklizu pokorni, ſo malike sapuſtili, in edino praviga Boga molili. Blagor njim, in blagor vſim, kteri ſo boshji gnadi pokorni; gorjé pa tiſtim, *kteri Duhu gnade nezhaſt delajo.* Heb. 10, 29.

Kdor ſe uſmiljenimu poklizu boshjimu ſtavi, sanizhuje Boga. Dar gnade je ſoſebni in nar potrebniſhi dar, kteriga nihzhe nemore saſlushiti; Bog ga is sgoli uſmiljenja daje. Sa to je velika hudobija in greſhna nehvaleshnoſt sanizhevati gnado boshjo, bres ktere ni mogozhe v' nebeſa priti. O kriſtjan! pomiſli, kteri bolnik ſe brani sdravja, kteri vboshiz ſe brani darov, kteri jetnik ſe brani reſhenja? Neumniſhi bi ti bil, ako bi sanizheval gnado, bres ktere boſh vekomaj neſrezhen. Ne poſluſhaj hudizha; ſvojiga neuſmiljeniga ſovrashnika, tudi ne ſvojiga hudiga poshelenja. Bog te klizhe k' ſvoji ſlushbi, in sa tvoje majhno terpljenje ti bo dal vezhno svelizhanje; hudizh

in tvoje hudo poshelenje te vodita v' vezhno pogubljenje. Kteriga bosh poslushal, svojiga dobriga Ozheta, ali svojiga hudiga sovrashnika? Ne bodi Bogu nehvaleshen, in sebi neusmiljen; temuzh vdaj se gnadi boshji, in slushi svesto Bogu. S. Pavl prosi tebe in vse lepo rekozh: „*Vas opominjam, de gnade boshje saſtonj ne prejemajte.*“ II. Kor. 6, 1,

Zhe se boshjimu poklizu nehvaleshno staviſh, bosh morebiti sapushen. Premisli, she perva gnada, prejeta per s. kerstu, je bila sosebna nesaslushena milost: usmiljeni Bog ni jenjal ti pomagati, in gnade dajati; zelo v' tvojih grehih te ni sapustil, temuzh vabil, klizal in pomagal ti je spokoriti se. Doklej te bo she klizal, doklej ti bo she svojo gnado dajal? Zhe ti, nehvaleshni hlapez, sanizhujesh glas in gnado svojiga Gospoda, bosh morebiti terdovratnimu Jerusalemu enak, kterimu je Jesus rekel; „*Rasdjali bodo tebe in tvoje otroke v' tebi, ker nisi sposnal zhasa boshjiga obiskanja.*“ Luk. 19, 26. Boshje sapushenje je nar huji shtrafniga: vojska, lakota, kuga, in kar je na svetu taziga, le telo pokori, in to samoresh v' prid svoje dushe obrazhati; sapushenje boshje pa je ravna pot v' vezhno pogubljenje. Zhlovek, od Boga sapushen, je v' temoti, v' golufnim miru, in se pogubi; je tudi v' grehih vesel, in le v' peklu bo shaloval. Kar je Bog terdovratnim Judam rekel, je vsaki terdovratni dushi rezheno: „*Moje ljudstvo ni mojiga glasu poslu-*

ſhalo; sato ſim jih sheljam njih ſerza sdal; oni bodo po ſvoji volji shiveli.“ Pſ. 80, 12. 13. Snamnja boshjiga sapuſhenja ſe na nekterimi ozhitno vidijo. Se veſelé v' ſvojih hudobijah, ſe ſmejajo, sanizhujejo bogabojezhe, in ſe ſ' ſvojimi grehi hvalijo. Dokler ſo ſhe manji greſhniki bili, jih je veſt pekla, ſo ſe bali; sdaj pa nè, ker ſo v' globozhino grehov padli. V' nevarnoſti vezhne ſmerti ſo, vender mirno ſpé ko nepokorni Jona. Pravizhno ſlushijo Bogu ſ' trepetam, hudobni ſlushijo hudizhu s' mirnim in veſelim ſerzam. Boshja beſeda prizhuje: „*Hudobnesh, kader v' globozhino grehov pride, sanizhuje.*“ Prip. 18, 3.

O kerſhanſka duſha! nikoli ne posabi, de sanizhevanje boshje gnade saſlushi sapuſhenje. Prerok Isaija v' priliki nerodovitniga vinograda tako govori v' Goſpodovim imenu: „*Sdaj bom pokasal, kaj bom ſvojimu vinogradu ſtoril: poderl bom njegovo kamnato ograjo, de bo potaptán, ne bo ne obresan, ne okopan, in robidje in ternje bo v' njemu raſlo; oblakam bom prepovedal na-nj deshiti.*“ Isaija 5, 4 — 6. Ta sapuſheni vinograd je podoba sapuſhene duſhe. Ne sanizhuj gnade, ktero je Jeſuſ ſ' ſmertnimi bolezhinami saſlushil. Ni Goſpod tebe, ampak ti ſi njega potreben, klizhe te, ker je uſmiljen; zhe ga ne poſluſhaſh, boſh neſrezhen vekomaj. Tudi ſ. Avguſhtin te opominja: „*Zhaſa boshje miloſti ne puſti bres pokore pretezhi; sakaj potlej ne bo miloſti.*“ Ponishuj ſe in pròſi:

Molitev.

O Jesuſ! niſim vreden tvojiga uſmiljenja, ampak ſapuſhenja in pogubljenja. She pervi greh mi je ſaſlushil pekel, pa ti ſi mi ga per ſ. kerſtu dobrotljivo odpuſtil. Po tej veliki miloſti ſim ſvoje grehe nehvaleshno ponavljal; to mi je huji obſojenje ſaſlushilo; vender niſi jenjal mi dober biti; ſi me sgubljene ovze, o nar bolji paſtir, ſ' ſvojo gnado iſkal. Grosa me je, zhe le pomiſlim ſvojo greſhno nehvaleshnoſt in hudobno terdobo. Vſe dobrote ſim v' tvoji zerkvi vshival, in vſe perpomozhke imel ſvojo duſho svelizhati; pa ko nalàſh ſim tvoji neſkonzhni miloſti naſproti delal. O Goſpod! kakoſhna bo s' menoj? Pogubljenja ſim vreden, ſposnam; vender ſhe upam v' tvojo neſkonzhno miloſt, zhe ſe reſnizhno ſpokorim, in ti sveſto ſlushim. Ne sapuſti me nevredniga greſhnika; daj mi gnado pokore in ſtanovitnoſti na proſhnje ſvojiga pokorniga ſlushabnika ſ. Remigja. Ti ſi po njem veſ Franzoſki narod ſpreobernil; dobrotljivo poſluſhaj in vſliſhi moje proſhnje, de per tebi miloſt najdem. Amen.

II. dan kosoperſka.

Sveta Tajda, ſpokorna greſhniza.

Sveta Tajda je ſvetniza, deſiravno je bila poprej velika greſhniza. Doſegla je miloſt, ker ſe je ſ' pomozhjo gnade reſnizhno ſpokorila, in je v' pokori ſtanovitna oſtala. Shivela je v' Egiptu v' zhetertim véku ali ſtoletji; ne vé ſe pa meſto njeniga prebivanja, tudi ne imé njenih ſtarſhev. Tajda je bila od ſvoje hudobne matere pohujſhana, ali vſaj puſhena v' oblaſti ſvoje hude volje; toraj ſe ni zhuditi, zhe je shivela po ſpazheni natori. Bila je ſilno lepa, in sraven tega predersna; ni ji bilo kaj boshjiga mar; Boga je le po imenu posnala; védila je ſizer, de ſo nebeſa in pekel, in de duſha ne umerje, pa ſlabi sgledje drusih, mladoſt, ſkuſhnjave in hude perloshnoſti ſo te rasodete reſnize v' njej saduſhile. Ni bila berſh vſa hudobna; is napuha le je ſkerbela lepotízhiti ſe; s' mladimi ſvojiga ſpola ſe je le od ſlabih rezhi pogovarjala; prijasna je bila s' vſimi, in tako je naletela v' naſtave, kterih je ſvet poln. Njena prevsetna noſha, neumni ſmeh, prijasno oblizhje in medene beſede ſo rasodevale ſlaboſt njeniga ſerza, in njeno duſho napravile v' velike grehe; tih ſe je pervadila, ſe jih ni ſramovala, je poſtala ozhitna greſhniza, in bi bila v' njih umerla, ako

bi je Bog ne bil ſ' ſvojo mogozhno gnado reſhil.

Ne delezh od greſhne Tajde je bil bogabojezh puſhavnik in velik ſlushabnik boshji, Pafnuzi po imenu. Ta je veliko hudiga od nje ſliſhal; je bil shaloſten, in je njeniga ſpreobernjenja is ſerza profil Boga. Pafnuzi, od Boga isvoljen in rasſvetljen, je ſklenil do nje iti. V' deshelſko oblazhilo ſe je preoblekel, in ſhel. Prijasno ga je ſprejela, kakor je bila navajena, ker ni vedila, kako velik boshji prijatel de je. Kader ſta bila ſama, ji je puſhavnik Pafnuzi neisrezheno gorezhe govoril od njene velike hudobije in od ſtraſhne nevarnoſti njene greſhne duſhe. Greſhna Tajda, ko od nagle ſtrele preſtraſhena, in od boshje gnade omezhena, je bersh pokleknila, slo shalovala, obljubila ſvoje shivljenje poboljſhati, in vſe delati, kar koli ji bo sapovedal. Boshji ſlushabnik Pafnuzi ji je v' Goſpodvim imenu sapovedal vſe hude perloshnoſti bersh opuſtiti, in v' kratkim iti sa njim v' puſhavo, de bi v' vedni pokori shivela. Bogabojezhi Pafnuzi ſe je veſel vernil v' ſvojo puſhavo, in je Boga profil, de naj greſhne Tajde nikar ne sapuſti. Tajda je vſe ſvoje s' grehi perdobljeno blago v' ſredo meſtá sneſla, in ondi v' snamnje ſvojiga reſnizhniga ſpreobernjenja vprizho veliko ljudi in ſvojih ſlabih prijatlov ſoshgala. Pravizhno je bilo to. Kdor ji je is gerdiga konza kaj dal, ni bil vreden povernjenja. To vbosim dati, bi bilo ſlabim ljudem isgovor greſhiti; ſama ni ſmela

obdershati: tedaj je ſoshgala v' ſredi meſta, de bi ſ' tim ſkasala ſvojo shaloſt, in dano pohujſhanje po mozhi popravila.

Tajda, vſa ſkeſana in v' dobrim ſklepu ſtanovitna, je hitela sa ſvojim dobrim ozhetam v' puſhavo. V' kloſhter bogabojezhih shenſkih jo je djal, in v' majhno zhumnato saperl rekozh: „Tukaj bodi v' ſolsah in pokorjenji do ſmerti.“ Vpraſhala ga je: „Ozhe! kako bom molila, in profila Boga odpuſhenja?“ Ji je odgovoril; „Ker niſi vredna imenovati Boga; vedno mòli rekozh: O moj ſtvarnik, uſmili ſe me greſhnize!“ Tajda je bila tri leta ſama saperta, je vedno premiſhljevala, molila, jokala, in ſe pokorila. Ta ſpokorna greſhniza ſe je bogabojezhimu Paſnuzju tako ſmilila, de je ſ. Antonja puſhavnika vpraſhat ſhel, ali je upati, de bi ji bil Bog odpuſtil. S. Antoni in njegovi uzhenzi ſo uſo nozh molili, in profili Boga, de bi jim rasodel, ali ſo Tajdi grehi odpuſheni. S. Antoni je odgovor prejel: „Tajdi ſo vſi grehi odpuſheni, in bo v' nebeſih zhaſtit ſedesh prejela.“ Bogabojezhi Paſnuzi ſe je bersh vernil, je ſhel k' ſ. Tajdi, in ji rekel: „Pojdi is te zhumnate, in bodi poſihmal v' drushbi nun tiga kloſhtra.“ Komaj jo je pregovoril, de je is jezhe ſhla. Potlej jo je vpraſhal: „Tajda! kaj ſi v' treh letih ſtorila dobriga?“ Mu je odgovorila: „Ozhe! vedno ſim premiſhljevala ſvoje velike grehe in rasodete reſnize, vedno jokala, in profila Boga odpuſhenja.“ Paſnuzi ji

je rekel: „Saupaj, tvoji grehi ſo ti odpuſheni.“ Spokorna Tajda je ſhe dvé leti v' pokorjenji shivela, in ſhla v' nebeſa vezhniga plazhila vshivat, ktero dobrotljivi Bog ſpokornim greſhnikam daje.

Nauk.

Zhlovek je od natorne ſlaboſti napeljevan v' nezhiſtoſt.

Popiſovanje shivljenja greſhne Tajde sadoſti dopoveduje, kako je nezhutno priſhla v' saderge hudizheve, v' naſtavo hudobnih, v' nezhiſtoſt. Nizh taziga ni v' sazhetku shelela, pa natorna ſlaboſt in hude perloshnoſti ſo kmalo nezhiſtoſt obrodile. Ne le ona ſama, ampak veliko jih je neſrezhnih, ker premalo ſposnajo ſvoje nevarne ſpazhenoſti, in ſe jih premalo várujejo.

Vſak zhlovek ima v' ſebi sazhetik vſiga hudiga, ſlaſti pa nezhiſtoſti; sraven tiga tudi pohujſhanje in perloshnoſti, ktere v' nezhiſtoſt napeljujejo. She otrok ſliſhi govoriti, ali vé ſlabo, neſramno, nezhiſto, ker ni malo odraſhenih, shlabudraſtih in ſlabih; tudi vidi lahko, kar ga uzhi nezhiſtoſti. Slabo ſéme, ki ga je ſovrashnik perſejál v' ſpazheno semljo ſlabe natore, obroduje ſlabi ſad nezhiſtoſti. Otrozi is pomankanja praviga raslozhka in prave modroſti, ali is pomankanja kerſhanſkiga poduzhe-

nja, is natorne ſlaboſti in ſpazhenoſti eden drusiga lahko pohujſhajo. Zhe niſo tolikaj hudobni, vſaj ohranijo in premiſhljujejo v' ſerzu té nevarne ſkrivnoſti, in ſe perpravljajo v' nezhiſtoſt.

Kader je ſant ali deklizh she v' nevarnih letih, ſe sazhenja is ſkrivniga napuha nizhemerno lepotizhiti. Potlej naſituje is ljubesni do drusiga ſpola ſvoje ozhi s' gledanjem, ſvoje uſheſa ſ' poſluſhanjem, ſvoje ſerze s' radovednoſtjo in premiſhljevanjem navarniga. She rasloshno ne vé vſiga, vé le v' ſkrivnoſti; pa ſlaba drushba, med ktero hodi, in pohujſhanje, kteriga ſe ne varuje, mu pomaga vſe hudobije svediti. Serze ſe nezhutno sapeljuje, in ſ' ſtrupam napolnuje; potlej lése v' velike grehe. Nar poprej ſe méni ſ' ſvojim ſpolam, in své veliko hudiga: ſramoshljivoſt in ſtrah boshji peſha; telo rasodeva ſvojo ſlaboſt, in duſha she ſlaba nima mozhi, dovoli v' hude shelje, in potlej v' djanſke grehe. Zhlovek, zhe ravno ſpazhen, ſhe nekoliko raslozhi dobro od hudiga; veſt mu ozhita, poshelenje ga isgovarja; ſe boji in upa; ne vé kaj ſtoriti, ali bi ſe tega ſpovedniku ſpovedal, ali nè, in ſe v' veliki nevarnoſti snajde, ker ima doſti ſovrashnikov, boshjiga ſtrahu pa malo. Tak she ſpriden zhlovek iſhe pohujſhanja, in ga povſod najde. Kamor ſe oberne, ſliſhi gerdo govorjenje, vidi noroſti, neſramnoſt in doſti taziga, kar ga predersniga dela.

Kader ſe ſant ali deklizh pred nar ſvetejſhim Bogam ne ſramuje, mu le natorna ſra-

moshljivoſt brani biti drusih ſkuſhnjaviz. Le natorna ſramoshljivoſt pa sda premalo, slaſti kader pride v' ſlabo drushbo, ali dobi hudo perloshnoſt, ali upa, de ne bo nihzhe njegove oſtudnoſti svedil. V' hudi perloshnoſti ſe poshelenje vnema, lahko posabi Boga, duſho, ſodbo, vezhnoſt, in greſhi. V' sazhetku ſe varuje, ker ſi nakopava ſramoto per ljudeh; potlej ſe tudi tiga malo boji. Kader je zhlovek takó delezh v' hudobijo priſhel, ſe teshko poboljſha. Svojo ſlaboſt smiraj ſeboj noſi, duſho ima vſo omamljeno, in telo vſe rasvajeno; ljudje ſo ſlabi, prijatli nadleshni, perloshnoſti povſod, in navade mozhneji: toraj je poboljſhanje tazih slo teshko.

O kerſhanſki zhlovek! váruj ſe nezhiſtoſti, in vſiga, kar v' nezhiſtoſt napeljuje, de ne boſh savoljo ſlaboſti ſvojiga teleſa duſhe in teleſa pogubil na vekomaj. Zhe te natorna ſlaboſt premaga, hiti ſpokoriti ſe, in shivi varniſhi. Sosebno ti perporozhim modriga ſpovednika isvoliti ſi. Njemu rasodevaj vſo ſvojo ſlaboſt, in pokoren mu bodi, de ſe oſtudne gobe varujeſh, ali jo odpraviſh.

Molitev.

Ozhe nebeſhki! glej s' ozhmi ſvoje neſkonzhne miloſti mene in vſe Adamove otroke, in varuj naſ v' nezhiſtoſt dovoliti, ktéra je tvojim ſvetim ozhem neisrezheno oſtudna. Vſi ſmo ſlabi, tode jeſt ſim ſlabſhi od vſih dru-

sih, kakor mi shaloſtna ſkuſhnja prizhuje. Pomagaj mi zhiſto shiveti, kakor ſe boshjimu otroku ſpodobi, in ſtvári v meni zhiſto ſerze, de ti bo prijetno prebivaliſhe. O Jesuſ Kriſtuſ, ki ſi zhloveſhko natoro poſvetil, in poviſhal! daj mi vſe nezhiſte ſkuſhnjave ſerzhno premagati, de bom tvoj ſpodobni ud. O ſ. Duh! osdravi mojo bolno duſho in moje rasujsdano telo ſ' ſvojo vſigamogozhno gnado, de ti dopadem, in v' meni prebivaſh. O prezhiſta deviza Marija! ſpròſi mi po Jesuſu pravo pokoro in zhiſtoſt. do ktere imaſh veliko dopadenje. O ſ. Tajda, ki ſi od uſmiljeniga Boga odpuſhenje in svelizhanje doſegla! ſpròſi mi enako miloſt, de ga v' tvoji drushbi hvalim vekomaj. Amen.

III. dan kosoperſka.

Sveti Gerard minih.

Sveti Gerard je bil rojen v' Brabantu bliso meſta Namur okoli leta 890. Bil je viſoke shlahte, pa imenitniſhi je savoljo reſnizhne ſvetoſti. Bog mu je ſoſebno gnado dal, ga ohranil nedolshniga, in ga ſtoril veliziga ſvetnika. Njegovi ſtarſhi ſo ga dali v' ſlushbo mogozhniga knesa Berengarja. Ta ga je ljubil, in ſtoril per vojſhakih povelivza in ſvojiga ſve-

tovavza. Gerard, viſoko poviſhan, je oſtal ponishen, krotak in perljuden. S. Martina ſi je ſvojiga pomozhnika isvolil, po njegovim sgledu je shivel, in Bogu ſlushil. Bogat je bil, pa ponishno ſe je noſil; v' pokorjenji je shivel, in ubosim obilno pomagal. Per vojſknih trumah ni bilo malo kvartavzov, napuhneshev, pijanzov in rasujsdanzov; on pa je le v' Jesuſa in njegove ſvetnike gledal, in po njih shivel. Ta bogabojezhi vojſhak je vedno molil; zhe je bil od potrebnih opravil sadershan, je molil ſ' zhiſto miſlijo in ſ' poterpeshljivoſtjo. Kader je samogel domá ali v' zerkvi moliti, je ponishno in veſ samaknjen molil. Zhe je bil od ſvojih opravil sadershan, je sdihoval rekozh: „O kako ſo ſrezhni tiſti, kterih ſoſebno opravilo je nozh in dan moliti in hvaliti Boga!“ Okoli leta 918 je lepo zerkev ondi bliso poſtavil, in duhovne ſ' ſvojim ofkerbel, de bi Boga ozhitno hvalili, in sa njegovo duſho molili.

S. Gerard je bil od ſvojiga goſpoda, knesa Berengarja, savoljo ſoſebniga opravila poſlan v' Paris. Ko je bil v' to meſto priſhel, je ſhel v' kloſhter ſ. Dionisja prebivat is konza ſvete nauke poſluſhati, in v' ſamoti poſvezhevati ſe. Samota mu je zhedalje bolj dopadla, in obljubil je Bogu, kakor hitro bo mozh odpovedati ſe nepokojnimu ſvetu, in v' kloſhter nasaj priti, in vſe dni ſvojiga shivljenja Bogu ſlushiti. To ſvojo obljubo je miniham rasodel, pa mu niſo nizh verjeli. Ko je bil

ſvoje narozhilo opravil, je veſel ſhel ſvojimu goſpodu to povedat. Po tim ga je profil plazhila ſvoje sveſtobe, perduſhenja namrezh v' kloſhter iti, de bi ondi ponishnimu Jesuſu v' ponishnoſti shivel. Knes Berengari ſe ni mogel nad to neprevideno proſhnjo prezhuditi, in je bil slo shaloſten ſvojiga sveſtiga ſlushabnika sgubiti; vender mu je dal perpuſhenje, ker ſe ni hotel boshji volji ſtaviti.

S. Gerard je po prejetim perpuſhenji hitel v' Paris v' kloſhter ſ. Dionisja, in je minihe profil, de naj ga v' ſvojo drushbo vsamejo. Minihi ſo bili njegoviga prihoda slo veſeli, in ſo is tiga ſposnali njegovo ſtanovitno voljo; vender ſo ga po ukasu ſvojiga duhovniga ozheta, ſ. Benedikta, dolgo ſkuſhali. Ko majhen otrok ſe je dal voditi, in je bil ſvojim oblaſtnikam v' vſim pokoren. Deſiravno je bil viſoziga ſtanu, ſe ni poprej uzhil brati, ker ſe ob njegovim zhaſu deshelſki niſo nizh uzhili. Ni ga bilo ſram potlej med majhnimi otrozi uzhiti ſe. Po tim je neprenehama bral ſ. piſmo in ozhake. Ko poprej per vojſhakih ni Boga posabil, temuzh mu je sveſto ſlushil; je veliko loshej v' kloſhtru delezh od ſhumezhiga ſvetá boshjo voljo dopolnoval. Ko ſo oblaſtniki vidili njegovo reſnizhno poboshnoſt, ſo ga permorali, de je od ſhkoſa Teodulfa ſhtiri male shegne, potlej petiga in ſheſtiga prejel. Po tim ſo mu sapovedali perpravljati ſe tudi maſhnikovo poſvezhenje prejeti. To saſlifhati, je ſ' ſolsami ponishno profil, de bi mu pet let

odloga dali perpravljati ſe. Dovolili ſo mu, in le po tim pretezhenim zhaſu je bil shegnan. Boshja previdnoſt ga je po njegovih oblaſtnikih poviſhala, de bi veliko dobriga delal. Minihe, kteri ſo od perve gorezhoſti odſtopili, in po ſvoji volji shiveli, je pod pokorſhino ukasov ſ. Benedikta napravil. Ni mogozhe povedati, kolikor je sanizhevanja in preganjanja v' tim ſvetim deli terpel; tode s' boshjo pomozhjo in poterpeshljivo ſtanovitnoſtjo je vſe premagal. Bil je 20 let poglavar in oſkerbnik oſemnajſt kloſhtrov, in tih velizih ſkerbi ni odloshil, dokler ni popolnama opeſhal. Ko je ſmert bliso prevedil, je s' vſo gorezhoſtjo prejel sakramente katolſhke zerkve, in veſ vdan boshji volji je v' Goſpodu mirno saſpal ravno ta dan v' letu 959.

N a u k.

Od perpomozhkov ſposnanja ſvoje veſti.

S. Gerard je bil ſizer v mladoſti neuzhen, je bil vojſhak, in je shivel v' ſredi ſlábih; vender je boshjo voljo ſposnal, in ſvoje ſlaboſti premagoval, ker je rad molil, in ſtrah boshji imel. Tudi ti, o kriſtjan! ſe boſh lahko ſposnal, in rad popravil, kar ſlabiga najdeſh nad ſeboj; zhe boſh rad molil, pogoſto premiſhljeval, in ſe Boga bal.

Teshko je ſvoje grehe ſposnati. Kdor meni, de je to lahko, ni nikoli práv poſluſhal

boshje befede, in nima nobene ponishnoſti. David je bil prerok, vender je djal: *Kdo ſposna grehe? Ozhiſti me od mojih ſkrivnih grehov.* Pſ. 18, 13. Tudi je profil: „*O Bog! ne ſpomni ſe grehov moje nevednoſti.*“ Pſ. 24, 7. Sazhetik ſlepote ſta napuh in hudo poshelenje; sazhetik ſposnanja ſta ponishnoſt in vojſkovanje. Kdor gorezhe próſi gnade, in ſe s' njeno pomozhjo vojſkuje soper ſvoje hudo poshelenje, je zhedalje bolj rasſvetljen. Kdor ſe na ſvojo pravizhnoſt sanaſha, in nizh hudiga nad ſeboj ne najde; ne vé kaj popraviti, in v' ſvojih grehih nepoboljſhan oſtane. Modri pravi: „*Hudobni ſo ſe motili, sakaj njih hudobija jih je oſlepila.*“ Modr. 2, 21. Tudi: „*Modroſt ne gré v' hudovoljno dusho, tudi ne prebiva v' teleſu grehu podvershenim.*“ Modr. 1, 4. Fariseji, od Jesuſa ſvarjeni, ſo ſe togotili, in predersno vpraſhali: „*¿Smo tudi mi ſlepi?*“ Jan. 9, 40. Greh napravi temo; tema pa sakrije grehe, in brani ſposnati in poboljſhati ſvoje shivljenje. To ti je rezheno, de slo ſkerbiſh ſposnati ſe.

Dolshen ſi profiti Boga obilne gnade, ktera je ſvetloba in mozh. Pròfi s' Davidam rekozh: „*Raſsvetli moje ozhi, de v' ſmerti ne saſpim.*“ Pſ. 12, 4. Pròfi s' vednim sdihovanjem, in pròfi is ſerza ſvetlobe, ko ſlepi per Jerihu. Zhe is ſerza profiſh, ti bo nebeſhki Ozhe savoljo Jesuſa dal dobriga Duha, Duha modroſti in snanja.

Premiſhljuj ſmert, ſodbo, nebeſa, pekel, vezhnoſt. Bolj ko premiſhljujeſh te rasodete reſnize; bolj te bo ſkerbelo, ſkerbnejſhi boſh molil, in obilniſhi gnade boſh prejel. To ti bo neisrezheno pomagalo ſposnati in poboljſhati ſe.

Pròſi ponishnoſti, sakaj bres nje ni ſposnanja. Zhe niſi ponishen; nimaſh gnade, ne ſposnaſh ſvojih grehov, jih isgovarjaſh, sanizhujeſh nauke, in ſovrashiſh ſvarjenje.

Premaguj ſvoje hudo poshelenje, in ſovrashi ſvoje grehe. Ṣkerbnejſhi ko ſe varujeſh greha, in ſi persedevaſh ga ſovrashiti; loshej ſe ſposnaſh. Bolj ali manj ko premagujeſh ſkuſhnjave, bolj ali manj ko ſovrashiſh grehe; vezh ali manj imaſh ſposnanja. Isshèni is ſerza smote in ljubesen do greha, de boſh vidil in ſposnal. Dokler ljubesen do greha v' tebi goſpoduje, oſtaneſh v' ſlepoti.

Premiſhljuj sapovedi in dolshnoſti ſvojiga ſtanú. To boſh bres prida premiſhljeval, zhe niſi v' sapovedih poduzhen, in zhe ſi ſlabe veſti. Zhe ti ni mar poſluſhati, ali zhe ſi ſprideniga ſerza, boſh malo vedil. Dobra veſt je bolji ko uzhenoſt; ni pa dobre veſti bres shélj do naukov. Oboje ti je potrebno, poduzhenje in dobra veſt, de boſh od sapoved raſsvetljen. Ṣoſebno premiſhljuj sapovedi, soper ktere je tvoje poshelenje nar mozhneji; sakaj tvoje hudo nagnjenje te slo lahko oſlepi.

Premiſhljuj to, kar ti je perloshnoſt dalo greſhiti, ker je is grehov priſhlo, koliko-

krat ſi greſhil, is kakoſhniga konza ſi dobro ali hudo delal, in tudi okoliſhine ſvojih dobrih ali hudih del. Vſe to natanko raslagati, bi bilo ſkoraj neſkonzhno; sato ti ſpet perporozhim sheljé po naukih in dobro veſt.

Popolnama ſposnati ſe, ali ſhtevilo in okoliſhine vſih ſvojih grehov veditи, je nemogozhe. To je reſnizhno; pa tudi to je reſnizhno, de lenoba in proſtovoljna nevednoſt ne isgovarjate nikogar. Torej ſe tako ſkerbno ispraſhaj in poboljſhaj, de boſh per reſnizhni ſodbi boshji isgovorjen. Modri pravi: „*Pred ſodbo ſe ſam ispraſhaj, in boſh per Bogu naſhel uſmiljenje.*“ Sirah 18, 20. Ispraſhaj ſe ſkerbno, de ſe ſposnaſh, in de veſh kaj poboljſhati. Poboljſhaj ſe, ſovrashi vſe hudo is ljubesni do Boga, ponishno in odkrito ſe ſpoveduj pred Jesuſovim nameſtnikam, in tako boſh prejel odpuſhenje in miloſt.

Molitev.

O Jesuſ Kriſtuſ, uzhenik vſiga zhloveſhtva! daj meni in vſim ſvoje grehe ſposnati. Vſi ſmo greſhniki, vender je malo ponishniga ſposnanja in malo poboljſhanja. Tudi mene, morde mene nar huje, greſhni napuh goſpoduje; toraj ſe ni zhuditi, de v' meni ni ſposnanja. O Goſpod! daj mi veliko ponishnoſt; daj mi ſposnati zhudne svijazhe mojiga ſerza; presheni is mene vſo greſhno ljubesen do hudiga, de ſe ſposnam, poboljſham in od-

puſhenje sadobim. O ſ. Gerard! po tvojim sgledu bom vedno molil in premiſhljeval, ſe pokoril in boljſhal, de, kader pridem pred boshjiga ſodnika Jesuſa, me v' ſvoje kraljeſtvo vsame. Amen.

IV. dan kosoperſka.

Sveti Franziſhk Serafik.

Sveti Franziſhk je bil duhovni ozhe minihov, ki ſo imenovani „*mali minihi.*“ Bil je rojen v' Laſhkim meſtu Aſisu v' letu 1182. Njegov ozhe Peter Bernardon je bil kupez, in je hrepenel le po poſvetnim dobizhku. Svojiga ſina je v' ſholo poſhiljal, in potlej ga pomagavza imel per ſvoji kupzhii. Franziſhk ſe ni ſkerbno uzhil, in je v' sazhetku mlazhno ſluſhil Bogu; vender ni bil rasujsdan. S' ſvojim ozhetam je kupzhevàl, in mlazhno shivel; pa njegovo ſerze do ubosih je bilo grosno uſmiljeno. To lepo uſmiljenje do potrebniga blishniga mu je uſmiljenje boshje naklonilo. Eniga dne je bil od revesha proſhen, de naj mu kaj podeli. V' ſvojo kupzhijo samiſhljen, mu je odrekel: pa bersh ſe je ſkeſal, je sa ubogim hitel, in mu obilno dal; tudi je Bogu obljubil, nobenimu potrebnimu ne odrezhi, temuzh mu po mozhi pomagati. Uſmiljeni Bog je mla-

denzha Franzifhka s' nevarno bolesnijo obifkal. V' bolesni je premifhljeval fvoje prasno shivljenje, in je fposnal nizhemernoft fvetá in potrebo Bogu svefteje flushiti. Te mifli fo bile od gnade boshje obujene, in nifo bile v' njem nerodovitne; terdno je fklenil le Bogu shiveti. Po tej bolesni je po meftu gredé frezhal na pol nasiga gofpòfkiga zhloveka; ta fe mu je fmilil, in fvojo fuknjo mu je dal. Bil je zhedalje bolji v' vfim: vfo pofvetno drushbo je sapuftil, famotno shivel, dolgo molil, in fe po mozhi pokoril. Eniga dne je is mefta jesdaril, in goboviga mosha frezhal; fkozhil je f' konja, gobovimu moshu nekaj denarjev podelil, in ga kufhnil is ljubesni do Jesufa. Imel je perferzhno ljubesen in veliko ufmiljenje do bolnikov, jih je obifkoval, jim ftregel, poterpeshljivoft perporozhal, in f' fvojim premoshenjem pomagal. Kar koli je samogel dobriga ftoriti, je rad delal, in fzhafama dofegel popolnamoft.

Ozhe njegov, vef v' lakomnih sheljah sakopan, je bil slo shaloften shivljenja in ufmiljenja njegoviga dobriga finu Franzifhka. Neumniga in sapravljiviga finú ga je imenoval, in ojftro fvaril in ftrahoval, de bi ga v' fvoje lakomne mifli napravil; pa ga ni mogel. Lakomni ozhe ni vedil kaj s' njim ftoriti, je vezh perpomozhkov fkufhal, in na sadnje ga peljal pred meftniga fhkofa, in mu rekel: „Tukaj vprizho nafhiga fhkofa fe odpovej vfimu mojimu premoshenju.“ Mladenizh Franzifhk,

kterimu ni bilo mar sa vſe bogaſtvo ſvetá, je bil bersh voljan to ſtoriti, ſe je vſimu ozhetovimu premoshenju odpovedal, je tudi ſvoje oblazhila ſlekel, in mu jih dal rekozh: „Do sdaj ſim dva ozheta imel, odſihmal bom bolj upno ſvojimu Bogu rekel *Ozhe*. Shkof, viditi ſerzhnoſt ſ. mladenzha Franziſhka, je vſtal, ga objel in kuſhnil; potlej mu je dal oblazhilo eniga ſvojih hlapzov. S. Franziſhk je to revno oblazhilo hvaleshen vsel, in ſhel. Bil je takrat 25 let ſtar; vender je bil she ſvétu odmerl, in je le nebeſhkih dobrot iſkal.

S. Franziſhk ni drusiga shelel ko Bogu v' ſamoti ſlushiti, in vſimu ſvetu nesnan oſtati. Is tiga ſvetiga konza je hodil po desheli, in perpravne ſamote iſkal. Ljudje ſo menili, de nori, ſo ga sanizhevali, poſtopazhi in otrozi ſo sa njim vpili, blato in kamnje va-nj metali; pa on je vſe poterpel. Bliso meſta Aſisa v' kraji, ki ſe mu je reklo Porzjunkula, je majhno zerkev ſosidal, ktero je imenoval zerkev Marije kraljize angelov. Ondi bliso je prebival v' ſamoti, v' molitvah, v' poſtih. Eniga dne je ſliſhal med ſ. maſho is evangelja brati te beſede Jesuſove: „Ne imejte slata, ne ſrebra, ne taſhke na potu, tudi ne dveh ſukenj, ne zhevljev.“ Ta ſvet, kteriga je bil Jesuſ ſvojim uzhenzam dal, je ſ. Franziſhk ſklenil po zherki natanko dopolniti; shivel je v' velizim uboſhtvu in pomankanji vſiga. Tudi je druge nagovarjal poſvetno sanizhevati, in v' uboſhtvu shiveti. Njegove beſede ſo bile pol-

ne mozhi, ker je ſam shivel, kakor je drugim perporozheval. Nekteri ſo ſe mu tudi podvergli, de bi ſe od njega nauzhili ravne poti v' nebeſa. To je bil sazhetik bratovſhine ſ. Franziſhka v' letu 1208. Poſlal je ſvoje duhovne otroke pokoro osnanovat, in jim rekel: „Bodite poterpeshljivi v' nadlogah, ſtanovitni v' molitvi, ſerzhni v' terpljenji, hvaleshni dobrotnikam, nedolshni per Bogu, in boſte prejeli nebeſhko kraljeſtvo.“ Potlej je ſpiſal sapovedi, po kterih bi shiveli; te je poterdil papesh Inozénzi III., in njemu in njegovim miniham perpuſhenje dal pokoro osnanovati.

S. Franziſhk je bil v' popolnamoſti ukoreninjen; ſhtel ſe je nevredniga greſhnika, in le Boga je hvalil savoljo vſih ſvojih dobrih del. Tudi je ſvojim duhovnim otrokam ponishnoſt perporozheval, ker bres ponishnoſti ni nobene ſvetoſti, ni nizh dobriga. Ljudje ſo ſposnali njegovo reſnizhno ponishnoſt, in ga viſoko zhaſtili; viſokejſhi pa ko ſo ga zhaſtili, bolj ſe je ponisheval. De bi njegovi minihi v' ponishnoſti shiveli, jim je ojſtro sapovedal uboſhtvo rekozh: „Uboſhtvo je ravna pot v' nebeſa, je duhovni ozhe ſvete ponishnoſti, je korenina kerſhanſke popolnamoſti in sazhetik vſiga dobriga.“ Tudi zhiſtoſt jim je slo sapovedal, in jih ſkerbno uzhil, kako jo ohraniti. On je bil sgled obojiga: ljubil je uboſhtvo, in ohranil zhiſtoſt; nobene shenſke ni radovoljno pogledal, ker je vedil, de ozhi pobirajo ſkuſhnjave. Tudi je ſvojim miniham djal:

„Zhe je potrebno s' shenſkimi govoriti, govorite malo in ſramoshljivo; tudi na ſpovedi govorite s' njimi le toliko, kar je treba k' svelizhanju.“ Tudi je ſvojim miniham ojſtro prepovedoval lenobo, ker je ta sazhetik vſiga hudiga.

Vſe to prizhuje, de je ſ. Duh vodil ſ. Franzifhka. On je ne le sa svelizhanje ſvoje duſhe in sa svelizhanje ſvojih minihov, ampak tudi sa svelizhanje drusih ljudi ſkerbel. V' daljne deshele je ſvoje duhovne otroke poſhiljal vere in pokore osnanovat. Sam je ſhel v' Sirijo med Turke is shelj Jesuſovo kraljeſtvo rasſhirjati; potlej je ſhel na Laſhko nasaj, in je povſod ſkerbel sa boshjo zhaſt. To njegovo terpljenje je bilo veliko, vender ſe je njemu premajhno sdelo: na golih tleh je leshal, malokrat kaj kuhaniga jedel, in ſvoje telo drugazhi pokoril. To ſoſebno ſveto shivljenje mu je od uſmiljeniga Jesuſa ſoſebno miloſt sadobilo. Na hribu Alvernu v' Toſhkani pred prasnikam ſ. Mihaela, veliziga angela, je imel prezhudno perkasen. po kteri ſo oſtale na njegovim teleſu snamnja Jesuſovih peterih ran. Te ſo ga grosno bolele in ſlabile, pa njegova gorezha duſha je vſe bolezhine rada poterpela. Is ljubesni do terpezhiga Jesuſa je veſelo terpel is upanja prihodniga plazhila. Vezhkrat je djal: „Nebeſhke dobrote, v' ktere upam priti, prevernejo v' veſelje vſe moje bolezhine.“ Bog je hitel tiga ſvojiga sveſtiga ſlushabnika v' nebeſa vseti; v' kloſhtru

Porzjunkuli je mirno umerl v' letu 1226. S. Bonaventura prizhuje, de ſe je veliko zhudeshev na njegove proſhnje godilo.

N a u k.

Uboſhtvo je zhloveku v' prid.

S. Franzifhk je bil ſin bogatiga kupzà; pa on ni maral sa veliko premoshenje, ker je vedil, de bogaſtvo napravlja ſkerbi, prevsame zhloveka, in mu brani dufho svelizhati. Bog je bogate in uboge ſtvaril: bogatini ſo reveshev potrebni, in reveshi ſo bogatinov potrebni; pa bogatini ne ſmejo bogaſtva ljubiti, in reveshi morajo v' uboſhtvu poterpljenje imeti.

Radovoljno uboſhtvo je ſoſebne hvale vredno. Jesuſ Kriſtuſ, vſiga in vſih goſpodar ſi je isvolil ubogo mater, in je hotel od rojſtva do ſmerti uboshen biti. On in njegovi uzhenzi ſo shiveli is tiga, kar ſo jim bogabojezhi ljudje dajali. Ni bil ſvojih ſtvari potreben, njegovo je bilo vſe; vender ni hotel bogaſtva poſeſti. Sam je djal: *„Leſize imajo jame in ptize gnjesda; ſin zhlovekov pa nima kam glave naſloniti.“* Mat. 8, 20. On je dal sgled sanizhevati bogaſtvo, in v' uboſhtvu poterpeshljivo shiveti. Sato je prepovedal lakomne shelje: *„Ne ſkerbite* (nepokojno) *sa ſvoje shivljenje rekozh: Kaj bomo jedli, in ſ' zhim ſe bomo oblazhili?“* Mat.

6, 25. O zhlovek! delaj in trudi ſe shivesh in oblazhilo poſhteno saſlushiti; pa nikar neumno ne ſkerbi, in ne obnemaguj savoljo ſvojiga uboſhtva. Ifhi nebeſhkiga kraljeſtva, in uſmiljeni Ozhe nebeſhki bo tudi tvoje telo oſkerbel. Bodi, kakorſhnimu ti ſ. Peter biti sapové rekozh: „*Vſo ſvojo ſkerb Bogu sròzhi, ker on sa vſe ſkerbi.*“ I. 5, 7.

Nikoli ne sheli obilnoſti, ampak le toliko, de ſe samoreſh ſ' poſhtenim delam shiviti. Premiſli, de te uboſhtvo varniſhi vodi po poti svelizhanja. Ubogim je veliko ſkuſhnjav nesnanih; loshej shivé bogabojezhe, in loshej umerjejo. Ubogi ſo tudi perpravniſhi boshjo beſedo poſluſhati. Prej ſo uboſhzi, potlej bogatini v' katolſhko zerkev priſhli. Sato je Jesuſ rekel Janesovim uzhenzam: *Ubogim ſe evangeli osnanuje.*“ Mat. 11, 5. Ubogi ſo perpravniſhi po naukih evangelſkih shiveti. Sa ſvoj shivesh morajo terdo delati, trudijo ſvoje telo, in shivé revno; to slo pomaga ga devati in dershati pod poſtavo. Ubogi loshej hrepené po nebeſhkim kraljeſtvu, ker nimajo, kar bi jih na ſvetu veſelilo, in ga lahko sapuſté. Vender nikar ne meni, de te bo uboſhtvo she svelizhalo: uboſhtvo je le perpomozhik svelizhanja, pa ti ne pomaga, zhe ſi lakomniga ali nepoterpeshljiviga ſerza. Ne terpljenje, ampak poterpljenje te dela Bogu prijetniga, ne po velikoſti ſvojiga terpljenja, ampak po velikoſti ſvoje poterpeshljivoſti boſh prejel plazhilo od Goſpoda. David pravi:

„*Poterpeshljivoſt ubosih ne bo sgubljena.*“ Pſ. 9, 19. Pomiſli, kako prerok govori. Ne pravi: „Terpljenje ubosih ne bo posabljeno, temuzh le: „*Poterpeshljivoſt ne bo posabljena.*“

Molitev.

O Jesuſ! ti ſi me s' sgledam in s' beſedo preprizhal, de je uboſhtvo dobro in koriſtno: vender ſe ga grosno bojim; le bogaſtvo, obilnoſt in veſelje mi je per ſerzu. Jeſt verujem tebi, vezhni reſnizi; vender ſi moje sapeljano ſerze ne puſti dopovedati. O Goſpod, osdravi mojo bolno duſho, odvsemi od nje vſo lakomnoſt, daj mi ponishne miſli, ſtóri me sadovoljniga ſvojiga niskiga ſtanu, ſtvari v' meni novo ſerze, de bom v' ſrezhi in neſrezhi ponishen in pokoren. O ſ. Franziſhk, ki ſi is ljubesni do ubosiga Jesuſa vſe bogaſtvo sanizheval! ſpròſi mi gnado is ſerza isgnati vſo neumno ljubesen do ſvetá in po nebeſhkim kraljeſtvu hrepeneti, de v' njem vshivam vezhne dobrote. Amen.

V. dan kosoperſka.

Sveta Gala sakonſka.

Sveta Gala je bila hzhi bogatiga in ſlovezhiga Simaka mlajſhiga in ſeſtra ſ. Probe, ktere shivljenje je bilo popiſano ſedmi dan pretezheniga meſza kimovza. Bila je rojena v' Rimu, in srejena po ſvojim viſozim ſtanu. Kadar je bila odraſhena, ſo jo njeni ſtarſhi dali bogatimu Rimſkimu mladenzhu, kteriga imé ſe ne vé. Smert, pravi ſ. Gregori papesh, je kmalo njun sakon rasderla; she pred létam ji je mosh umerl. Dobra vdova Gala je po njem perſerzhno shalovala, vender ſe je Bogu podvergla. Bila je bogata in mlada, imela je vſe lepe laſtnoſti, duſhne in teleſne; vender ſe ni hotla vdrugizh omoshiti; raji ſi je isvolila v' ſamoti, v' ponishnoſti in v' pokorjenji shiveti. Od gnade boshje je bila nauzhena, de bogaſtvo, lepota, zhaſt, veſelje, in kar koli ſvet ſvojim ſlushabnikam obéta ali daje, je prasno; de je le Bogu ſlushiti prava modroſt. Miſli te dobre mlade vdove ſo bile Bogu vſhezh, ker ſo bile od njega; le njemu je shelela dopaſti, in ſvojo edino neumerjozho duſho svelizhati. Uſmiljeni Bog jo je, de bi jo v' tim dobrim ſklepu terdil, s' nesnano bolesnijo obiſkal, njen lepi obras premenil in ognjuſil. Gala je hvaleshno ſposnala dobrotljivo uſmi-

ljeniga Boga, je to ſhibo kuſhevala, ſe ponishevala, in ga hvalila, ker jo je ſ' tim obvaroval salesovanja laſtne ljubesni in ljubesni drusiga ſpola.

Bogabojezha vdova Gala je ſizer doma ſamotno in ſveto shivela, vender je shelela popolniſhi ſlushiti Bogu. Dolgo jo premiſhljevala, in potlej s' boshjim ſvetam ſhla v' kloſhter bogabojezhih nun blisu vélike zerkve ſvetiga Petra apoſtelna. Ondi je nozh in dan Boga hvalila, in v' vſih dobrih delih ſtanovitna oſtala. Bila je nar bogateji Rimſka goſpá, vender je v' velizim uboſhtvu in ojſtrim pokorjenji shivela; ſ' ſvojim velizim bogaſtvam je ubogim pomagala. Njeno uſmiljenje je bilo modro; vedila je komu, koliko in sakaj dajati, ker je po lepi previdnoſti ſkerbela reſnizhno ubogim, ne lenim poſtopazhem shivljenje polajſhati. De bi varno hodila po poti svelizhanja, ſi je modriga in ſvetiga duhovniga ozheta isvolila, namrezh ſvetiga ſhkofa Fulgenzja. Ta je njeno ſ. ſeſtro Probo in tudi njo s' lepimi nauki ſkerbno uzhil. V' enim njegovih liſtov, ki jih je ſ. Gali poſhiljal, je bilo tako le sapiſano: „Tvoja ſ. ſeſtra Proba ti bodi sgled kako shiveti. Preſeshe te ſizer s' deviſhtvam! pa v' drusih dobrih delih morete enake biti. Ti ſi bila na ſvetu ſlovezha savoljo veliziga bogaſtva in mogozhne rodovine; pa she véſh in verjameſh, de te bo le ponishnoſt poviſhala per Bogu. Sanizhuj ſvojo poſvetno viſokoſt, in ponishuj ſe v' duhu. Mòli neprenehano, pòſti ſe po ſvoji mozhi: in dajaj

lazhnim, kar ſvojimu teleſu pertergaſh. Zhe uboge shiviſh, nikar ſi ne domiſhljuj, de ſi vezhi od njih; saſtonj bi bila uſmiljena in uboga, ako bi bila v' ſvojim ſerzu laſtne hvale lazhna.“

Ș. Gala je bila is ſerza rada pokorna vſim naukam ſ. ſhkofa Fulgenzja, kakor ſ. Gregori papesh od nje prizhuje. Bog je imel ſoſebno dopadenje do te ſvoje sveſte ſlushabnize; pa ravno sato jo je s' dolgo bolesnijo ozhiſheval in ozhiſtil, de bi v' nebeſih prejela obilniſhi povrazhilo. Tri dni pred ſmertjo ſe ji je ſ. Peter apoſtel perkasal, in ji rekel: „Tretji dan boſh od ſvetá odlozhena.“ Reſnizhno je bilo to: njena zhiſta duſha ſe je tretji dan odlozhila, in ſhla Boga vshivat vekomaj, ker ga je na ſvetu bolj ko vſe ljubila.

N a u k.

Bres védniga pokorjenja ni ſtanovitnoſti v' dobrim.

Ș. Gala, bogata Rimſka goſpá, je po ojſtri poti pokorjenja hodila ſtanovitno do ſmerti. Ne vé ſe, de bi bila kedaj ſmertno greſhila: pred sakonam je bila poſhtena dékliza, v' sakonu sveſta shena, po sakona rasvesi bogabojezha vdova. Sakaj je bila v' vednim pokorjenji, zhe ji veſt ni nizh veliziga hudiga ozhitala? Sato, de bi krotila ſvoje hudo poshelenje, ktero ſe bres ſtrahovanja in pokorjenja ne da premagati.

Pokorjenje je potrebno nedolshnim, de ohranijo nedolshnoſt; je potrebno greſhnikam, de ſe poboljſhajo; je potrebno ſpokornikam, de ſe v' dobrim uterdujejo. Sveti Pavel je bil apoſtel in poln gnade; vender ſe je vedno pokoril, kakor ſam prizhuje. I. Kor. 9, 27. O zhlovek! zhe hozheſh ſvojo duſho svelizhati, ljubi duſhno in teleſno pokorjenje; zhe mehko shiviſh, te tvojo hudo poshelenje premaga, in ti gladi pot v' vezhno pogubljenje. Natora vſih je ſpazhena, in zhe je ravno od gnade boshje podpirana, zhuti le vender naſprotno voljo ali nagnjenje do greha. Vſak zhlovek je podoben Israelzam, kteri ſo radi ſhli is Egipta; vender ſo v' puſhavi po dobrotah Egipta hrepeneli. Vſak zhlovek je enak bolniku, kteri ſe fizer varuje jeſti in piti ſhkodljiviga; vender zhuti ljubesen do tiſtiga, zheſar ſe radovoljno varuje. Kaj je ſtoriti? To, kar ſim poprej pravil, s' vednim pokorjenjem devati pod poſtavo ſvojo ſprideno natoro. Zhe ravno premagaſh ſvoje hudo poshelenje; te samore le vender ſpet kmalo premagati, ker njegova korenina smiraj shiva oſtane v' tvojim ſerzu. Zhe ſe vedno pokoriſh in premagujeſh, pomanjſhujeſh mozh ſvojiga hudiga poshelenja; vender ſe nikar ne sanaſhaj, in nikar mu ne odjenjuj, de te ſmertno ne rani. Zhe v' pokorjenji shiviſh, in ſ' pomozhjo gnade boshje premagujeſh hudo poshelenje; imaſh nad ſeboj snamnje boshjih ſlushabnikov. Sveti Pavel pravi: „*Kteri ſo Kriſtuſo-*

vi, ſo ſvoje meſo krishali, grehe in shelje.“ Gal. 5, 24.

Tudi po sadobljeni odvesi ſi dolshen pokoriti ſe. Po opravljeni ſpovedi ne bodi bres ſkerbi: zhe ſi poboljſhan in odvesan, ſo ti tvoji grehi odpuſheni; pa hudo poshelenje ni odvseto. Dopolnuj sveſto pokorjenje, ki ti je od ſpovednika sapovedano; pa pokòri ſe tudi, kakor ſveti evangeli sapoveduje. Tudi sadobljeni odpuſtki te ne odveshejo, od dolshnoſti pokoriti ſe; sadobljeni odpuſtki ti odpuſté ali ſkrajſhajo s' grehi saſlushene ſhtrafnige, vender ti je vedno pokorjenje potrebno, de v' prihodno ne greſhiſh. Davidu je bil greh odpuſhen, Bog ga je potlej pokoril; vender ta pokorni kralj ni jenjal pokoriti ſe, kakor njegovi pſalmi prizhujejo.

Sapovedano ſtanovitno pokorjenje sapopade vſe, kar duſho in telo pokori. De ſvojo duſho pokoriſh; premiſhljuj rasodete reſnize, mòli gorezhe, ne bodi radoveden nepotrebniga, ſhe manj pa ſlabiga, imej Boga v' ſerzu, ne glej, ne poſluſhaj, ne govòri in ne delaj, kar te ſkuſhati samore. Svoje ſlabo telo pokòri s' vſim, kar ga deva pod sapovedi: bodi sdershen per jedi, per pijazhi, per pozhitku; trudi ga ſ' poſhtenim in pametnim delam, ne puſti ga v' lenobi. Persadevaj ſi v' vednim pokorjenji shiveti, po ojſtri poti Jesuſoviga krisha hoditi, in ſkosi voske vrata v' nebeſhko kraljeſtvo priti.

Molitev.

O Jesuſ, uzhenik in sapovedovaviz potrebniga pokorjenja! shaloſtno ſposnam, de nifim po tvoji ſveti volji delal, temuzh de ſim v' mehkobi shivel, ker me je do sdaj meſena ljubesen goſpodovala. Kaj pa, de ſim shelel pravizhno shiveti; ali moje shelje ſo bile lashnjive, ker nifim hotel perpomozhkov, ktere ſi ti sapovedal. Vſi pravizhni ſo v' pokorjenji shiveli; jeſt pa, velik greſhnik, ſe ga branim. O Goſpod! daj mi duha pokore in mozhne shelje do pokorjenja, kakorſhne ſi dal ſvoji dobri ſlushabnizi, ſ. Gali, de sa teboj ſ' krishem obloshen hodim. Ker pa ne vém, kakoſhno pokorjenje saſlushim, me ti pokòri po ſvoji veliki miloſti, de tukaj terpim, ne pa po ſmerti. S' pomozhjo tvoje gnade ti hozhem pokoren biti, in vedno pokoriti ſe, de najdem tvojo miloſt, in pridem v' tvoje kraljeſtvo. Amen.

IV. dan kosoperſka.

Sveti Brunon minih.

Sveti Brunon je bil rojen od bogatih in bogabojezhih ſtarſhev na Nemſhkim v' meſtu Kolonji okoli leta 1050. Imel je vſe laſtnoſti, duſhne in teleſne, ktere zhloveka ſlovezhiga ſtoré, ktére ſvet hvali in poviſhuje. Bog mu je ſ' ſvojo gnado dal ſposnati, de je vſe to prasno in ſhkodljivo bres bogabojezhiga shivljenja. S' pomozhjo gnade boshje je prave ſrezhe iſkal, in ſe nedolshniga ohranil v' ſredi ſpazheniga ſvetá. Njegov ozhe ga je poſlal v' veliko meſto Paris, kjer bi ſe bil filno lahko pohujſhal nad ſouzhenzi; pa ſtrah boshji ga je obvaroval. Pridno ſe je uzhil, in profil je Boga, de naj mu ſveto modroſt da. Ko jo je doſegel, ſi je slo persadeval v' nje raſti. Vſi ſo ſe nad njegovim lepim, ſramoshljivim in ſvetim shivljenjem slo zhudili, ſe sauseli nad njegovo ſoſebno uzhenoſtjo. Njegov véliki ſhkof Anon ga je k' ſebi poklizal, in ga med ſvojo duhovſhino poſtavil. Po ſhkofovi ſmerti je ſhel v' meſto Rems, kjer je bil viſhej povsdignjen; pa ondi ni praviga mirú naſhel savoljo grehov, pohujſhanja in prepira. Bil je vſiga tiga hudiga shaloſten, in vezh mu ni bilo tukaj oſtati. Premiſhljeval je, kam bi ſhel najt ljubiga mirú. Ker ſi ni mogel ismiſliti, je Boga gorezhe pro-

ſil, de naj mu raſvetljenje da, in ga napelje na varni pot vezhniga svelizhanja. Bolj ko je premiſhljeval, bolj ſe je navelizhal ſhumezhiga ſvetá. S' boshjim ſvetam je ſklenil vſe sapuſtiti, v' puſhavo iti, in ondi oſtati vſe dni ſvojiga shivljenja. To je nekterim dobrim prijatlam rasodel, kteri ſo bili veſeli, in ſo obljubili s' njim iti, kamor bi jih peljal.

S. Brunon in njegovi tovarſhi ſo ſhli na Franzoſko v' Delfinat, v' meſto Grenoble, kjer je bil uzheni in ſveti ſhkof Hugon. Tiga ſo proſili, de naj jim ſvetuje, kam ſe oberniti. Sveti ſhkof Hugon je malo poprej v' perkasni vidil pred ſvojimi nogami ſedem svesd, ktere ſo ſhle na hribe puſhave Kartose. Ni vedil, kaj je to pomenilo, dokler niſo Brunon, in njegovi ſheſteri tovarſhi priſhli. Takrat ſe je bersh domiſlil, kaj mu je Bog rasodeti hotel; toraj jih je veſelo ſprejel, ſveſto poſluſhal, in peljal po nesnanih pótih na viſoke hribe puſhave Kartose. To puſhavo je ſhkof (sakaj njegove zerkve laſtina je bila) tim bogabojezhim tovarſhem dal, ker je vidil, de shelé v' njej do ſmerti prebivati. To ſé je sgodilo v' letu 1086. Sveti Brunon in tovarſhi ſo ſi v' tiſti ſtraſhni puſhavi vſak ſvojo hiſhizo naredili, in tudi majhno zerkev. Silno ojſtro ſo shiveli: ſlab kruh in voda ſta bila njih shivesh, meſa niſo nikoli jedli, ne vina pili. Moliti, delati, brati, in ſvete bukve prepiſovati je bilo njih opravilo. Ti ſveti puſhavniki ſo Bogu gorezhe ſlushili, in v' gorezhoſti raſtli,

ker ſo ſmert in vezhnoſt vedno premiſhljevali. V' ſredi kloſhtra je bilo njih pokopaliſhe, de bi ſmerti ne posabili. Ko ſo kteriga ſvojih bratov bili sakopali, ſo bersh ſkopali jamo sa drusiga, de bi ſledenj smed njih, she perpravljeno jamo vidijozh, miſlil: „Morebiti bom jeſt va-njo vershen.“ Ko ſo eden drusiga ſrezhali, ſo eden drusimu djali: „Ne posabi ſmerti.“ Vſak je v' ſvoji hiſhzi imel mertvaſhko glavo in narejeno trugo, v' kteri je ponozhi leshal.

Ko je ſveti ſhkof Hugon ſliſhal, kako oni ſveto shivé; je bil slo veſel, in je Boga hvalil. Pogoſto jih je obiſkoval, in njih poglavarja Brunona ſvetovavza imel v' teſhkih opravilih ſvoje ſhkofije. Ojſtro shivljenje in reſnizhna poboshnoſt tih ſvetih puſhavnikov je bilo drusim ſpodbadik ſe jim perdrushiti. Slava njih ſoſebne ſvetoſti je do papesha Urbana II. priſhla, kteri je bil poprej uzheniz ſ. Brunona. Papesh ga je v' Rim poklizal, de bi ga pomagavza in ſvetovavza imel v' prid vſe zerkve. Sveti Brunon je is puſhave nerad ſhel, vender ſe je is pokorſhine do papesha vdal. V' kloſhtru Kartosi je nameſtnika poſtavil, in s' nekterimi tovarſhi ſhel v' Rim. Papesh jim je ſamotno prebivalſhe dal; pa ſo vender hitro ſposnali, de v' meſtu ne samorejo ko v' puſhavi mirno shiveti. Sveti Brunon je v' Rimu oſtal, ker ga je bil papesh potreben; drugi ſo ſhli v' ſvojo ljubo puſhavo nasaj. Papeſh ga je isvolil ſhkoſa v' meſtu, ki ſe mu pravi Regio; tode on ſe

je nevredniga ſhtel te velike ſlushbe, in ni bilo mogozhe njegove ſtanovitne ponishnoſti premagati. Ș. Brunon je le shelel nasaj v' puſhavo iti. Kar je ſmiraj shelel, je doſegel ob perloshnoſti papesheviga odhoda na Franzoſko; pa ne de bi bil ſhel v' puſhavo Kartoso, je ſhel v' Kalábrijo, de bi ondi ſvojo bratovſhino rasſhirjal. Dobrotljivi knes Rogeri je dal njemu in njegovim tovarſhem daljno puſhavo Ș kvilak, tudi majhno zerkev ondi ſtojezho. Ta miloſt, bogabojezhim puſhavnikam ſkasana od knesa Rogerja, mu je bila obilno povrazhilo, ko je eden smed njegovih ſlushabnikov ſklenil ga umoriti. Ș veti Brunon ſe mu je v' ſpanji perkasal, vſe naſtave rasodel, in ſ' tim ga otel od blishne namenjene ſmerti.

Ș veti Brunon je ſ' ſvojimi tovarſhi v' puſhavi Ș kvilaku ſheſt let prebival, in po angeljſko shivel v' vedni boshji hvali. Ko ſe je ſmert blishala, je ſvoje duhovne otroke poklizal, in jih lepo uzhil, de naj po ſvojim poklizu sveſto shivé. Ș' ſoſebno gorezhoſtjo je prejel ſvete sakramente, in mirno umerl ravno ta dan v' letu 1101.

N a u k.

Kako sadobiti ſrezhno ſmert.

Ș veti Brunon in njegovi uzhenzi ſo vedno premiſhljevali ſmert; ravno sato ſo ſe s' ved-

nim pokorjenjem in s' drusimi dobrimi deli perpravljali k' ſmerti, in ſo ſrezhno umerli. Kdor ſe s' dobrimi deli k' ſmerti ſkerbno perpravlja, ſe slo ne boji umreti; greſhnik pa ſe slo boji, ker je neperpravljen umreti. O kriſtjan! boj ali ne boj ſe umreti, bodi perpravljen ali neperpravljen ſrezhno umreti; umerl boſh, in po ſmerti boſh ali ſe veſelil, ali pa terpel vekomaj, kar ſi sdaj ſlushiſh. Kedaj, kjé in kako boſh umerl, ne véſh; to veſh, de ti je umreti, drusiga ne véſh. Kaj ti je ſtoriti? Perpravljaj ſe ſrezhno umreti; dobre dela ti od boshje miloſti saſlushijo ſrezhno ſmert. Ne posabi nikoli ſmerti, temuzh vedno jo premiſhljuj, de ſe pokoriſh; ſpokori ſe pa, de ſrezhno umerjeſh. Zhe posabiſh ſmert, boſh ſlabo shivel; pokoro odlaſhal, in nesrezhno umerl; zhe ne posabiſh ſmerti, boſh hitel ſpokoriti ſe, in ſrezhno umerl. Sveti Avguſhtin pravi: „*Verjemi mi, hudo poshelenje nima mozhi v' zhloveku, kteri vedno premiſhljuje ſmert.*“

Premiſhljuj ſmert, pa ſvojo ſmert premiſhljuj, slaſti v' ſkuſhnjavah, in ne boſh vanje dovolil. Ravno to ti modri pravi: „*Per vſih ſvojih delih ſe ſpomni poſlednjih rezhi, in ne boſh nikdar greſhil.*“ Sirah 7, 40. Premiſhljuj ſvojo ſmert, ktera te bo odlozhila od vſiga, po kteri boſh pravizhno ſojen, ſhel v' hiſho ſvoje vezhnoſti, in po ſvojim saſlushenji ſe veſelil ali terpel vekomaj. Smert ti je smiraj pred ozhmi, vender jo posabiſh. Vezhkrat me-

mo pokopalisha hodish, ali vidish merlizha, ali slishish praviti od neprevidene smerti; vender jo posabish. Sakaj? Sato, ker si dolgo shivljenje obétash, ali ker se bojish svoje vesele dni ogreniti s' spominam prihodne smerti. Premishljuj svojo smert, namrezh bolezhine svojiga telesa, pezhenje svoje vesti, strah svoje dushe, lozhenje od vsiga in pravizhno povrazhilo, de se skerbno perpravljash srezhno umreti. Spomin smerti je grenak, pa potreben. Premishljuj vezhkrat: „Bom umerl! ne vém kedaj, kjé in kako bom umerl: enkrat le bom umerl, in zhe nesrezhno umerjem, bom nesrezhen vekomaj.“

Zhe svojo smert pogosto premishljujesh, se bosh lahko poboljshal. O prevsetnesh! sdaj si svojim oblastnikam nepokoren, svoje podloshne neusmiljeno gospodujesh, bahash s' svojim blagam, lepotizhish svoje telo, in le tvoja volja more obveljati; pa kmalo bosh vershen v' temno jamo, in smerdljivi zhervi te bodo gospodarili. Nezhistnik! savoljo svojiga slabiga telesa shivish nesramno; pa ravno to tvoje rasujsdano telo se bo v' smerdljivo perst preobernilo, in po vstajenji bo s' dusho vred terpelo vekomaj. Lakomnik! ti ni nikdar sadosti, in tvoje lakomne shelje niso nikoli site; pa po smerti bo vse tvoje premoshenje majhna lesena hishza, nevredne zunje in zhervi. Sdaj slo skerbish obogateti, bodi si po pravizi ali krivizi; pa zhigavo bo, kar posedesh? Zhe sdaj shivish v' poshresnosti, v' pijanosti, v' napuhu, v' veselji in v' dru-

sih grehih; kako ti bo per ſerzu sadnjo uro? Shaloſtno porezheſh: „Greſhno ſim shivel, pokore ni bilo, ſvet sapuſtim, pred ſodbo grém, nikoli me ne bo nasaj; kakoſhna bo, kakoſhna bo s' mojo duſho?!“ Tedaj *delaj* sdaj *po mozhi*, *kolikor* dobriga *samoreſh*, *ker po ſmerti ne boſh mogel.*“ Prid. 9, 10. O ljubi prijatel! bolje ti je sdaj po sapovedih shiveti, ſvoje grehe obshalovati, in sa krishanim Jesuſam hoditi, ko po ſmerti od njega saſliſhati: „*Poberi ſe*, *prekleti*, *od mene v' vezhni ogenj!*“

Molitev.

O pravizhni Bog! vem, ſmerti ſim vreden savoljo perviga greha in savoljo radovoljno ſtorjenih. Po ſmerti pojdem v' vezhnoſt, kjer bom po ſidanjim saſlushenji ali ſe veſelil ali terpel vekomaj; vender le malo ſkerbim. Moje shivljenje je kratko, ſmert je gotova, morde she bliso, ſodba bo pravizhna, vezhnoſt neſkonzhna; vender v' lenobi, v' grehih tizhim. Moja duſha, moje telo, moja zhaſna in vezhna ſrezha je v' tvoji oblaſti; vender ſe ne bojim v' tvojim ſovraſhtvu shiveti? O Goſpod! ſposnam, zhaſne in vezhne ſmerti ſim vreden; pa ponishno te proſim, ne povrazhuj mi po moji hudobii, ampak po ſvoji miloſti. Daj mi odlog in gnado reſnizhno ſpreoberniti ſe, in obljubim ſ' tvojo pomozhjo vſe poravnati, in vedno zhuti ko hlapez kteri ne vé, kedaj njegov goſpod pride.

Bolje je sdaj vſo ſlabo drushbo opuſtiti, ko po ſmerti biti per hudizhih vekomaj; bolje je sdaj krivizhno blago poverniti, ko premoshenje, telo in dusho sgubiti vekomaj; bolje je do ſmerti v' ſtanovitni pokori shiveti, ko v' pekli pokoriti ſe vekomaj. O ſ. Brunon! ſprosi mi od usmiljeniga Boga po ljubesnjivim odreſheniku Jesusu modroſt, ſ' ktero te je Bog napolnil, de ſmert vedno premiſhljujem, ſe reſnizhno ſpokorim, in ſrezhno umerjem. Amen.

VII. dan kosoperſka.

Sveti Bonaventura ſhkof, kardinal, zerkveni uzhenik.

Sveti Bonaventura je bil rojen v' Toſhkani v' letu 1221. Per ſvetim kerſtu ſo ga imenovali Janesa, pa potlej ſo mu rekli Bonaventura savoljo tega le. Shtiri leta ſtar je nevarno sbolel, in njegova dobra mati ga je slo perporozhevala ſvetimu Franziſhku, de bi mu od Boga sdravje ſprosil. Sveti Franziſhk ji je obljubil, in profil Boga, de naj fantizhka dobrotljivo osdravi. To je tudi doſegel. Ko je ſ. Franziſhk to svedil, je veſel savpil: „Bonaventura!“ to je: „*dobra ſrezha.*“ To imé je oſtalo; vezh mu

niſo rekli Janes, ampak Bonaventura. S. Franziſhk je tako savpil, ker je upal, de ga je Bog viſoko namenil, kar je reſ bilo. Otrok Bonaventura je potlej po ſvojih ſtarſhih svedil to ſoſebno prejeto miloſt, je bil veſ vnet bogabojezhe shiveti, je v' modroſti in v' vſim dobrim zhudno raſtel.

Ko je bil 21 let ſtar, je ſhel v' kloſhter ſ. Franziſhka le sato, de bi ſe loshej varoval sapeljivoſti ſveta, in ſe poſvezheval. Njegovi oblaſtniki ſo ga poſlali v' Paris, de bi duhovſko uzhenoſt dobil. Uzhil ſe je lahko in rad; pa kar je ſhe obilniſhi hvale vredno, je to, de je ſvojo nedolsnoſt ohranil. Njegov uzhenik je ozhitno rekel: „Ni posnati, de bi bil Bonaventura po Adamu greh poerbal.“ Skerbno ſe je uzhil, in je kmalo uzhenik druſih bil. Bil je reſ uzhenik po volji boshji: uzhil je zhiſte reſnize katolſhke zerkve, in je tudi slo ſkerbel ſvoje uzhenze poſvezhevati. Vſi ſo ga ljubili in hvalili; on pa ſe je ponisheval, in vedno profil Boga, de bi mu ponishnoſt dajal. Ravno is duha ponishnoſti je ſamotno shivel, ſvojo uzhenoſt ſkrival, zhe mu ni ljubesen do blishniga ukasala je rasodeti, in je neprenehama ſkerbel, de bi le Bog zheſhen bil. Savoljo njegove uzhenoſti, modroſti in ſvetoſti ſo ga minihi le 35 let ſtariga poſtavili veliziga poglavarja vſih kloſhtrov bratovſhine ſvetiga Franziſhka, in papeſh Alekſander IV. ga je poterdil. Sveti Bonaventura je toliko ponishniſhi bil, kolikor je bil viſokejſhi po-

vifhan; ni oblaſtno goſpodoval, temuzh ſ' ſvetim sgledam ſvoje minihe unemal po poti pravizhnoſti hoditi. Papesh Klement IV. ga je isvolil veliziga ſhkofa, pa ſveti Bonaventura je veſ preſtraſhen hitel v' Rim, in pápesha klezhé profil, de bi mu to veliko hutaro odloshil. Papesh ſe je nad njegovo ponishnoſtjo savsel, vender je v' njegovo proſhnjo dovolil. S. Bonaventura ſe je papeshu lepo sahvalil, in veſel ſhel v' kloſhter nasaj. Papesh Gregori X. je tiga ſoſebniga boshjiga ſlushabnika ravno tako slo zhiſlal, ga je kardinala in ſhkofa isvolil. Sveti Bonaventura je hitel do papesha, in ga ponishno profil, de naj ga v' kloſhterſki ſamoti puſti. Papesh ſe mu ni vdal, temuzh mu je sapovedal pokornimu biti, in iti v' meſto Lijon, kjer je bil velik sbor napovedan. Sveti Bonaventura ſe je is pokorſhine do nar viſhiga nameſtnika Jesuſoviga podvergel, in je ſhel v' Lijon, kamor je poſlan bil savoljo napovedaniga sbora. Ondi je neisrezheno terpel sa zhaſt boshjo in sa lepoto katolſhke zerkve. Od veliziga terplenja sdelan, je nevarno sbolel, in ſveto umerl 14. dan maliga ſerpana v' letu 1274.

Ni ſkoraj mogozhe sapopaſti, kako je ſveti Bonaventura samogel tolikanj bukev ſpiſati, in v' drusih velizih opravilih smiraj biti. Veliko ſvetih bukev je ſpiſal, polnih zhiſtih naukov, kteri zhloveka vodijo po varni poti kerſhanſke pravizhnoſti. Defiravno je bil poln mnosih potrebnih ſkerbi, je le vender doſti ſvetih bu-

kev ſpiſal, ker ni zhaſa malopridno sapravljal, in ker je od Boga ſoſebno modroſt prejel. Sveti Toma uzhenik, njegov perſerzhni prijatel, ga je eniga dne popraſhal: „Ljubi moj! povej mi, kje ſi jemal toliko ſvetih naukov?“ Sveti Bonaventura mu je pokasal podobo krishaniga Jesuſa rekozh: „To ſo bukve, is kterih jemljem, kar piſhem.“ Reſnizhno je to: kdor je poln Jesuſoviga duha, kdor Jesuſa prav ſposna, ima vſo uzhenoſt; kdor po Jesuſu shivi, ima vſo pravizhnoſt. Tukaj je perloshno sapiſati, kar je ſveti Bonaventura priproſtimu minihu Egidju rekel. Minih Egidi je sdihoval rekozh: „Bog je vam uzhenikam veliko modroſt dal, in mu samorete popolnama dopaſti; pa mi nevidni in neuzheni kaj mu samoremo dopadljiviga ſtoriti?“ Sveti Bonaventura mu je modro odgovoril rekozh: „Zhe vi neuzheni bolj ljubite Boga ko uzheniki, ſte mu prijetnishi ko uzheniki bres ljubesni.“ Vſe bukve ſvetiga Bonaventura ſo ogenj in luzh, ker je bila njegova dusha polna gorezhe in ſoſebne ponishnoſti.

Nauk.

Kako dopaſti Jesuſu?

Sveti Bonaventura je Jesuſa ljubil, in po njem shivel. Njegovo veſelje je bilo Jesuſa hvaliti, ga osnanovati, mu vſe ljudi podvrezhi, de bi mu vſi dopadljivo ſlushili. Jesuſov

duh je bil v' njem, miſlil, govoril in delal je po Jesuſovi volji, sato je dopadel Jesuſu, ker ravno to je Jesuſu dopaſti. Ljubesen je ſtorila in ohranila ſveto in mozhno saveso med Jesuſam in ſ. Bonaventuram, in is te ljubesni ſo ishajale gorezhoſt, ponishnoſt, modroſt in vſe dobre dela. On je bil sdrushen s' Jesuſam, in Jesuſ s' njim, po beſedah, ktere je Jesuſ poprej govoril ſvojim apoſtelnam: „*Oſtanite v' meni, in jeſt v' vaſ.*“ Jan. 15, 4.

O kriſtjan! ljubi is vſe duſhe ljubesnjiviga Jesuſa, shivi od njegoviga duha, njegova ſvéta volja naj te goſpoduje, in tako mu boſh dopadel. Zhe niſi tak; niſi pravi kriſtjan, niſi pravizhen, Jesuſa ne ſposnaſh, ga ne ljubiſh, mu ne ſlushiſh, mu ne dopadeſh, in ne prideſh v' kraljeſtvo. Tedaj ſlézi ſtariga ſpazheniga zhloveka, Adama; oblezi noviga pravizhniga, Jesuſa Kriſtuſa: v miſlih, v' govorjenji in v' djanji bodi podoba Jesuſova, in tako mu dopadeſh. De ſe po Jesuſu poboljſhaſh, ga vedno in gorezhe pròſi, de naj ti gnado da; le njega premiſhljuj, in poſluſhaj, ne glej po ſlabih, in ne poſluſhaj ſleparjev; ne poſluſhaj ſvetá, kterimu je Jesuſova volja nesnana, temuzh hòdi sa bogabojezhimi, kakor ſo oni sa Jesuſam. Reſ, v' Jesuſa ravno glej; njegovi sgledje in nauki ſo luzh tvoje teme, tvoja bramba soper pohujſhanje, in ravna pot v' nebeſa. On ſam je rekel: „*Jeſt ſim pot, reſniza in shivljenje.*“ Jan. 14, 6.

Ljubi Jesuſa is vſe duſhe. Le tako shiviſh po Jesuſu, in mu dopadeſh. Zhe ne ljubiſh

Jesusa, si nehvaleshen, hudoben in preklet, kar sveti Pavel prizhuje rekozh: „*Kdor ne ljubi Gospoda nashiga, Jesusa Krishtusa, bodi preklet.*“ I. Kor. 16, 22. Jesus te je ljubil, in te ljubi neisrezheno; toraj ga tudi ti ljubi is vse mozhi, de per njem shivish vekomaj. Premisli njegovo shivljenje, njegove nauke in zhudeshe, njegovo terpljenje in njegovo smert. Kakor je to prizhevanje Jesusove ljubesni do tebe, tako morajo tudi od tvoje ljubesni do njega dobre dela prizhevati. Glej njegovo ponishnost! On, gospod vsiga, je nam enak postal, in je na krishi vprizho veliko ljudstva sasramovan umerl. Ne sramuj se tedaj, zhe savoljo Jesusa in njegovih sapoved sanizhevanje terpish. Premisli njegovo pokorshino. Jesus se je savoljo odreshenja vsiga zhlovekshtva ne le svojimu nebeshkimu Ozhetu, ampak tudi krivizhnim oblastnikam podvergel, in jim je pokoren bil do smerti na krishi. Tudi ti bodi pokoren po njegovim sgledu, in tako mu bosh dopadel. Premisli njegovo pokorjenje. Jesus je bil rojen od uboge matere v' revnim hlevzu, je v' ubogshtvu shivel, se je postil v' pushavi, in na sadnje je v' smertnih britkostih na terdim lesu umerl. Ne brani se tudi ti terpljenja, terpi voljno is ljubesni do njega, in tako mu bosh dopadel. V' vsim imej le Jesusa pred ozhmi, in shivi po njem, de bosh tudi po smerti per njem. Zhe to delash, bosh sa svetim Pavlam resnizhno djal: „*Krishtus je moje shivljenje, in smert dobizhik.*“ Fil. 1, 21.

Molitev.

O Jesuſ, sazhetik shivljenja, uzhenik in sgled vſiga dobriga! premalo ſim te ſposnal, nesveſto ſim ti ſlushil, in shivel ſim po ſvojim hudim poshelenji, ker ſim te premalo ljubil. Nebeſhki ozhe mi te sapové poſluſhati, in ti ſi umerl na krishi, de bi me k' ſebi potegnil; jeſt pa ſim ko ſvojoglavna ovza beshal od tebe, dobriga in ediniga paſtirja. Odpuſti mi vſe moje ſlaboſti in grehe, in ſtóri me ſvojiga sveſtiga ſlushabnika. Poſihmal bom le v' té ravno gledal, in po tebi sveſto shivel, de imam per tebi vezhno shivljenje. O ljubesnjivi Goſpod! ſtvári v' meni novo ſerze, napolni ga ſ' ſvojo ljubesnijo, de ti bom is ljubesni vſelej pokoren. O ſveti Bonaventura, ki ſi Jesuſa perſerzhno ljubil, in mu sveſto ſlushil, ki ſi ga vedno hvalil, in ga bosh hvalil vekomaj! ſproſi ljubesen, pa nepremagljivo ljubesen do Jesuſa, de mu moja duſha dopade, ſe od njéga nikdar ne lozhi, in de bo s' njim v' nebeſih vekomaj sdrushena. Amen.

VIII. dan kosoperſka.

Sveta Brigita vdova.

Sveta Brigita je bila rojena v' Shvedſki desheli od mogozhnih in bogabojezhih ſtarſhev v' letu 1303. Njen ozhe Brigeri je bil kraljéve rodovine, in tudi njena mati Sigrida je bila viſoke shlahte. Oba ſta ſkerbela ſvojo ljubo hzher Brigito bogabojezhe srediti. Bog je kmalo pokasal ſvoje uſmiljeno dopadenje nad Brigito. Do tretjiga léta ni mogla nizh govoriti; potlej je ſpregovorila, in bersh vedila od vſake rezhi ko odraſhen zhlovek govoriti. Vſi ſo ſe zhudili, in vſigamogozhniga Boga hvalili, kteri je nad njo ſvojo miloſt ſkasal. Majhna Brigita je bila vſa v' Boga saljubljena, in zhedalje bolj je raſtla v' ljubesni do njega. Le deſet let ſtara je poſluſhala pridigo od terpljenja Jesuſoviga, in ſkoraj je omedlela od velike shaloſti. Tiſto nozh je v' perkasni vidila Jesuſa Kriſtuſa krishaniga, in od tiſte ure ga ni mogla nikdar posabiti; vedno ga je pred ſvojimi ozhmi imela, in njegove bolezhine premiſhljevala in obshalovala. Tudi preljubo devizo Marijo je viſoko zhaſtila; Jesuſa in Marijo je smiraj v' ſerzu imela, in vedno ſkerbela obema dopaſti.

Ko je bila odraſhena, jo je ozhe mogozhnimu mladenzhu Ulfu sa sheno dal. Raji bi bi-

la nesavesana shivela, pa is pokorſhine do ſvojiga ozheta ſe je jarmu sakona podvergla. Ponishno je prǒſila vſaj eno leto odloga, de ſe je ſkerbno perpravljala, in Boga gorezhe profila, de bi njeno prihodno saveso poshegnal. S' poſti, molitvami in ſolsami je per Bogu miloſti iſkala, in jo doſegla. V' sakonu je poterpeshljivo, mirno in ſveto shivela; toraj ſo bili tudi njeni otrozi bogabojezhi. Bila je rasumna shena, ni mosha goſpodarila, temuzh mu je bila pokorna in poſtreshna. Sato ga je lahko nagibala, kamor je hotla; hotla pa ni drusiga, kakor kar je boshja volja, namrezh, de bi mosh, otrozi in drushina Bogu ſlushili. Tudi s' blishnim je bila slo uſmiljena: uboge in bolnike je v' proſtorno hiſho jemala, jih s' vſim oſkerbela, uzhila, in jim ſtregla ko dobra mati ſvojimu edinimu otroku. Ko je bil njen dobri mosh umerl; je med ſvoje she odraſhene otroke premoshenje rasdelila, vſe druge poſvetne ſkerbi odloshila, in Bogu ſkerbnejſhi ſlushila. Terdno je Bogu obljubila, vſe dni ſvojiga shivljenja v' pokorjenji biti. Ponishne oblazhila je noſila, vedno ſe poſtila, in domá in po zerkvah dolgo molila. Poſvetni ljudje ſo ſe ji fizer poſmehovali; pa ona jih ni poſluſhala, temuzh oſtala je nepremakljiva v' ſvojim terdnim ſklépu.

Sveta Brigita je dobivala mozh takó ſveto shiveti is ſtanovitne molitve, is pogoſtniga prejemanja Jeſuſoviga teleſa in is vedniga pre-

miſhljevanja Jesuſovih bolezhin. Vedno premiſhljevanje Jesuſove ljubesni, terpljenja in ſmerti je njeno ſerze vnemalo, in v' gorezhoſti ohranilo. To premiſhljevanje ji je dajalo poterpeshljivoſt, uſmiljenje in vſe, slaſti pa veliko ſovraſhtvo soper greh in reſnizhne shelje do pokorjenja. Is ljubesni do Jesuſa je ſkerbela ne le ſebe in ſvojze, ampak tudi druge poſvezhevati. Is tiga dobriga nagiba je is ſvojiga premoshenja nunſk kloſhter ſosidala, bogabojezhe in pokore sheljne shenſke vkup ſpravljala, jim ſvete sapovedi dajala, in med njimi, kader je bilo mogozhe, prebivala. Ker je bila slo vneta sa zhaſt boshjo, je ſkerbela vſe popraviti in poravnati po ſveti volji boshji. Deſiravno je bila shenſka; je ſerzhno, pa ponishno piſárila papeshem, ſhkoſam, kraljem in vojvodam v' prid vſe zerkve. Nobeden ni bil ſ' tim rasshaljen, ker ſe je vedilo, de jo ſ. Duh vodi. Smiraj je shelela pokopaliſha ſvetih apoſteljnov Petra in Pavla in meſta od Jesuſove prizhujozhoſti poſvezhene obiſkati, in ſe ſ' tim v' ljubesni boshji zhedalje bolj vnemati, kar ſe je tudi reſnizhno sgodilo. Ta ſoſebna boshja ſlushabniza je ſhla v' Rim, ondi je od veliziga terpljenja, dolsiga bolehanja in velike ſtaroſti popolnama opeſhala, in mirno in veſelo saſpala v' Goſpodu. Njeno ſveto truplo je bilo potlej v' njeno rojſtno deshelo preneſeno, v' kloſhter Vanſtein, kteriga je poprej is ſvojiga poſtavila. Umerla je ſizer 23. maliga ſerpana, 70 let ſtara, v' letu 1373;

pa zerkev ta dan, ofmiga kosoperfka, njen veſeli ſpomin obhaja, ker je ravno ta dan papesh Bonifazi IX. njeno ſposnano ſvetoſt ozhitno na snanje dal. Bog je to ſvojo ſveto ſlushabnizo ſ' zhudeshi povifheval.

N a u k.

Sa ktere, sakaj in koliko je Jesuſ terpel.

Sveta Brigita je vſe dni ſvojiga shivljenja ſkerbno premiſhljevala neisrezheno terpljenje in grenko ſmert ljubesnjiviga Jesuſa. Po tim premiſhljevanji ſe je v' ljubesni in hvaleshnósti do Jesuſa vnemala; je greh slo ſovrashila, in ſe ga ſkerbno varovala; ſe je ojſtro pokorila, poterpeshljiva bila v' vſih nadlogah, in tudi ſkerbela vſe ljudi ljubesnjivimu Jesuſu podvrezhi. O kriſtjan! tudi ti delaj po njenim sgledu: premiſhljuj ljubesen in terpljenje dobrotljiviga Jesuſa, de njegovo ſofebno uſmiljenje do vſih ſposnaſh, ga ljubiſh, mu ſlushiſh, in v' nebeſa prideſh.

Premiſhljuj, kdo je terpel in umerl sa odreſhenje vſiga zhloveſhtva. Veſh in verujeſh, de je Jesuſ terpel in umerl; pa ni sadoſti tega verovati, temuzh tudi premiſhljuj to reſnizo, de boſh ſvojimu vſigamogozhnimu in uſmiljenimu odreſheniku hvaleshen. Jesuſ Kriſtuſ, Sin boshji, vſigamogozhni Goſpod, kteriga ſvetoſt, oblaſt in zhaſt angelji ſ' trepetanjem

molijo, je terpel in umerl. Jesuſ, kralj nebeſ in semlje, pred kterim ſe mora vſako koleno perpogovati tiſtih, ki ſo v' nebeſih, na semlji in pod semljo, je bil sanizhevan, rasmeſarjen, med hudodelnike poſtavljen in umorjen. Jesuſ, kralj vezhne zhaſti, kterimu angelji niſo vredni ſtrezhi, je na saſramovavnim krishi na hribu mertvaſhkih glav, bliso véliziga méſta Jerusalema, vprizho veliko ljudi umerl.

Sa ktere je Jesuſ, kralj vezhne zhaſti in Goſpod vſiga, na krishi umerl? Sa-te, o zhlovek! je ljubesnjivi Jesuſ na krishi umerl, te reſhil od vezhne ſmerti. Premiſhljuj: Bog je sa zhloveka, ſtvarnik sa ſtvar, goſpod sa hlapza is sgoli uſmiljenja umerl. Kdo umerje sa pravizhniga, sa prijatla? Kar drugi ne ſtoré, je Jesuſ ſtoril, in ſhe vezh, ker je zelo sa greſhnike in ſovrashnike umerl. Ravno to je ſveti Pavel Rimljánam piſal: *Komaj sa pravizhniga kdo umerje. Bog pokashe ſvojo ljubesen do naſ, ker je Kriſtuſ, ko ſmo ſhe greſhniki bili, sa naſ umerl.*“ Rimlj. 5, 7. 8.

Premiſhljuj, sakaj je Jesuſ terpel in umerl? Sato je terpel in umerl, de bi vſe ljudi reſhil od vezhniga pogubljenja, in vſim odperl nebeſhko kraljeſtvo. Kakoſhen dobizhik je ljubesnjivi Jesuſ od ſvoje ſmerti imel? On, vſigamogozhni Goſpod in kralj vezhne zhaſti, ni nizhéſar potreben; terpel in umerl je is sgoli miloſti, de bi nam vezhno ſrezho saſlushil. Jesuſu bi nobene ſhkode ne bilo; ako bi bili vſi ljudje

pogubljeni, ker ni on naſ, ampak mi ſmo njega potrebni. On je bres naſ popolnama, mi bi bili pa bres njega neſrezhni vekomaj. O kriſtjan! kako samoreſh biti terdiga in nehvaleshniga ſerza do ljubesnjiviga dobrotnika Jesuſa?

De zhedalje bolj ſposnavaſh ljubesen Jesuſa Kriſtuſa, ſkerbno premiſhljuj, koliko je on terpel. Neisrezheno veliko in radovoljno je terpel. Njegova ſveta duſha je bila s' nesapopadljivo britkoſtjo napolnjena; ravno sato je od ſilnih notranjih teshav na vertu Getſemani kervav pot potil, umreti mu je bilo. Na zhaſti je veliko terpel. Reſ, Jesuſ, nebeſhki kralj, je bil neisrezheno sanizhevan: hudobni ljudje ſo ga svesali, po Jerusalemu, ravno ob veliki nozhi, svesaniga ozhitno vodili, ga saſramovali, nad njim vpili, in ſmerti vredniga ſposnali. Podnevi je ſkosi veliko meſto Jerusalem krish neſel, med dva hudodelnika je bil poſtavljen, in ko poglavar hudodelnikov je med rasbojnikama na krishi umerl. Na teleſu je neisrezheno terpel: tepli ſo ga, vlazhili, ſuváli, bili, kronali in krishali. Na treh ali ſhtirih shebljih je njegovo rasmeſarjeno umirajozhe telo viſelo, terdi krish je bil njegova poſtelja v' ſmertnih bolezhinah.

O kriſtjan! zhe premiſhljujeſh le to, kar je ob kratkim popiſano, ne moreſh neobzhuten biti. Premiſhljevanje ljubesni, terpljenja in ſmerti Jesuſove je ogenj in sazhetik vſiga dobriga. Ako bi ti rad premiſhljeval filne bolezhine uſmiljeniga Jesuſa, bi ſe tvoje ſerze

vnemalo v' njegovi ljubesni; bi ga vedno hvalil, se greha skerbno varoval, svoje grehno telo pokoril, vse nadloge poterpel, vsim sovrashnikam odpustil, branil ga shaliti, in po vsih sapovedih shivel. O nehvaleshna dusha! odrehena in posvezhena si v' predragi Jesusovi kervi, in vender Jesusa posabish, in ga sanizhujesh? Kaj mu bosh per sodbi odgovorila, in kako se isgovorila? Kaj bi bil Jesus samogel vezh storiti is ljubesni do tebe? kako pa ti njemu vrazhujesh? On je neprosben sate umerl, in ti s' svojimi grehi njegovo presveto kri taptash, in ga v' svojim serzu vnovizh krishash? Ponishuj se in prosi:

Molitev.

O Gospod Jesus Kristus, kralj nebes in semlje, nar bolji pastir in jagnje boshje! kaj si v' meni nashel, de bi bilo vredno tvoje ljubesni? Od kod je to, de si ti, Bog sa zhloveka, gospod sa sushnika in stvarnik sa stvar hotel neisrezheno terpeti in umreti? O dobrotljivi odrehenik! ne moje saslushenje, ampak tvoje usmiljenje je to storilo. Jest sim bil pogubljenja vreden; ti pa si dobrotljivo umerl, de bi jest vekomaj ne umerl. To sim smiraj veroval! vender te, o moja velika hudobija! nisim ljubil, ampak shalil sim te. Moja nehvaleshnost je silno velika, pa she vezhi je tvoja milost; is ktere si me zhakal, me vabil, in mi pomagal spokoriti se. O preljubesnjivi Gospod! s' pomozhjo tvoje

gnade hozhem po sgledu ſ. Brigite premiſhljevati, in vedno pred ozhmi imeti tvojo neſkonzhno ljubesen, terpljenje in ſmert; de ſe v' tvoji ljubesni vnamem, in ti sveſto ſlushim, de ſe tvoje preſvete kervi vdeleshim. Amen.

IX. dan kosoperſka.

Sveta Pelágija, ſpokorna greſhniza.

Sveta Pelágija je ſoſebna ſvetniza, deſiravno je bila poprej velika greſhniza; ker ſe je reſnizhno ſpokorila, in je v' délih pokore umerla. Ktero je bilo njeno rojſtno méſto, in kdo ſo bili njeni ſtarſhi, ſe ne vé; snano je pa, de je hudobno in pohujſhljivo shivela v' vélikim meſtu Antiohii, ob zhaſu Konſtantinopolſkiga kerſhanſkiga zeſarja Marzijana, v' petim ſtoletji po Jeſuſovim rojſtvu. Bila je vſimu meſtu nevarna kuga, veliko pohujſhanje in sapeljiva hudizheva naſtava, ker je bila mlada, lepa in neſramna. V' sgorej imenovanim meſtu je bil Makſimiljan veliki ſhkof. Ta je ſhkofe vſe deshele vkup poklizal, de bi s' njimi vezh zerkvenih rezhi poravnal. Nekaj smed njih jih je pred zerkvijo ſvetiga Julijana marternika ſtalo, in zhakalo prihoda drusih ob napovedani uri.

Ravno takrat je ozhitna grefhniza Pelagija memo fhla, v' mehkih in drasih oblazhilih neframno napravljena. Shkofje, jo viditi, fo fvoje ozhi satifnili, ali drugam obernili, sdihovali in shalovali. Med njimi je bil bogabojezhi fhkof Nonon. Ta je nizhemerno Pelagijo ravno pogledal, in potlej fvojim tovarfhem jokaje rekel: „Se bojim, de bo ta neframoshljiva shenfka, ta sapeljivka nafhe obfojenje, ker mi manj fkerbimo dopafti Bogu, kakor ona ljudem.“ Ta fveti fhkof je bil fofeben prijatel boshji, in je doftikrat od ufmiljeniga Boga f' fvojimi profhnjami fprofil fpreobernjenje velizih grefhnikov. Tudi sa grefhno Pelagijo je profil, ker fe mu je v' ferze fmilila. Kerfhena fhe ni bila, in je odlafhala dati kerftiti fe, ker je bila polna nezhiftiga duha. Odlafhala je f' fvetim kerftam v' katolfhko zerkev priti, ker ni hotla fpreoberniti fe, vedila pa je, de bi je kriftjani ne bili v' fvoji drushbi terpeli, ako bi fvojiga hudobniga shivljenja ne opuftila.

S. fhkof Nonon je vfo nozh sa njeno fpreobernjenje v' Boga sdihoval, in fe s' gorezho molitvijo perpravljal prihodno nedeljo pridigovati. Govoril je od pofledne fodbe, in tako shivo pravil od ftrafhniga obfojenja terdovratnih grefhnikov, de fo vfi pofluſhavzi obilno jokali. Grefhna Pelagija je bila tudi v' zerkvi, ker katolfhka zerkev ni branila in ne brani nikomur pofluſhati boshje befede. Ozhitna grefhniza Pelagija je fvetiga fhkofa Nono-

na ſkerbno poſluſhala; Bog je ſvoji beſedi rodovitnoſt dal, in je vſa ſkeſana in ſpreobernjena is zerkve ſhla domu. Kader je bila domu prifhla, je bersh pifala ſ. ſhkofu Nononu, in mu prizhevala od ſvojih refnizhnih shélj ſvoje grefhno shivljenje poboljſhati. Ko je ſveti ſhkof njeno ponishno pifanje prejel; je od veliziga veſelja poſkakoval, uſmiljeniga Boga neisrezheno hvalil, in ji pifal, de ſhe samore ſ' pravo pokoro per Bogu miloſt najti. Pelagija, vſa veſela tiga ljubesnjiviga odgovora, je hitela, pa ponishno oblezhena, v' zerkev, kjer ſo bili ſhkofje sbrani, je pred ſ. Nonona pokleknila, in ga jokaje profila, de naj jo kerſti. Sveti ſhkof ji je odgovoril: „Ni navada v' katolſhki zerkvi ozhitne grefhnike bersh kerſtiti, temuzh poprej mora ſkasati ozhitne snamnja prave pokore.“ Spokorna Pelagija je zhedalje ponishniſhi profila, de naj jo kerſti; pa ſveti ſhkof jo je lepo uzhil, in na sadnje djal: „Bofh uſliſhana, pa ne sdej.“ Pelagija, kteri je uſmiljeni Bog nenavadno gnado dal, je smiraj pred ſhkofam klezhala, in ga ponishno profila, de naj jo kerſti. Sveti Nonon, viditi njeno ſofebno ſtanovitnoſt, jo je s' dovoljenjem prizhujozhih ſhkofov kerſtil.

De je bila velika grefhniza Pelagija od mogozhne gnade boshje naglo ſpreobernjena, ſo njene ſpokorne dela prizhevale. Vſe ſvoje premoshenje je po ſvojim duhovnim ozhetu ſvetimu Nononu ubogim rasdala, ſe je v' ſlabo oblazhilo preoblekla, in ſkrivaj ſhla is meſta v' Jeru-

salem na oljſko goro, kjer je v' ſolsah in v' pokorjenji do ſmerti bila. Sveti ſhkof Nonon je ni mogel posabiti, in je slo shelel svediti, zhe je v' pokori ſtanovitna oſtala. Zhes nektere leta je eniga ſvojih duhovnov do nje poſlal svediti, kako de shivi. Duhoven jo je naſhel vſo prepadeno od ſols in od poſtov, merlizhu she je bila podobna. Poſlan duhoven ji je rekel: „Shkof Nonon me je do tebe poſlal vpraſhat, kako ſe ti godi.“ Ona mu ni drusiga odgovorila, ko tako: „Shkof Nonon je velik ſlushabnik boshji, njegovim molitvam ſe perporozhim.“ Kader je to isrekla, je okno saperla. Ta duhoven ſe je nekaj zhaſa v' Jerusalemu pomudil, in ravno v' tiſtim zhaſu je ona umerla. Vſi verni ſo prizhevali od njeniga ſoſebniga ſvetiga shivljenja, in Boga hvalili, kteri je zhuden nad ſvojimi ſvetniki.

N a u k.

Le po pravim obshalovanji grehov ſe sadobi njih odpuſhenje.

Greſhniza Pelagija je bila naglo opravizhena, ker ji je Bog dal ſoſebno shaloſt nad grehi. Majhen zhaſ poprej je bila vſa oſtudna in v' grehih sakopana, sdaj pa je hitro doſegla odpuſhenje grehov, ker je vſe ſvoje grehe perſerzhno obshalovala in ſovrashila is ljubesni do Boga. Ravno tako frezhna je bila una ozhitna greſhniza, ktera je per Jesuſovih nogah jokala,

in odpuſhenje doſegla, kakor ſ. Luka prizhuje v' 7. poſtavi. Bog po navadi greſhnikov ne ſpreobrazha naglo, ampak pozhaſi, de ſe vojſkujejo, trudijo in ponishujejo; zhe pa hozhe is ſoſebniga uſmiljenja obilno gnado dati, je greſhnik bersh veſ ponovljen in prerojen. De je pa greſhnik od mogozhne gnade ſpreobernjen; prizhujejo njegova shaloſt, ſerzhnoſt, ſtanovitnoſt v' pokorjenji.

Reſ je, le prava ſerzhna shaloſt nad grehi sadobi njih odpuſhenje. Ljubi greſhnik! ne moti ſe nad tim, in ne meni, de je she shalovati sadoſti, in de drusiga ni treba. Zhe ti Bog da pravo ſerzhno shaloſt nad ſtorjenimi grehi, ne bo nerodovitna oſtala, temuzh ſe bo ſ' pokornimi deli rasodevala. Zhe le shalujeſh, in drusiga ni; je tvoja shaloſt premajhna, ali natorna, ali hinavſka. Le prava shaloſt nad grehi sadobi njih odpuſhenje, hozhem rezhi: bres praviga obshalovanja grehov ne pomaga ne ſpoved, ne odvesa, ne kaj drusiga. Zhe je njih obshalovanje pravo, obroduje ſpokorne dela in vſe, kar Bog terja od greſhnika. Greſhnik ne more is ſvoje mozhi ſvojih grehov Bogu dopadljivo obshalovati in ſovrashiti; zhe mu pa Bog is nesaſlushene miloſti da ſvojo gnado, in s' njo ſposnanje in shaloſt nad grehi, je veſ drugazhen v' vſim. Greſhnik, dokler ſvojih grehov ne obshaluje in ne ſovrashi, je mersel, ſlep, svijazhen, nepokoren; zhe pa ſvoje grehe po volji boshji obshaluje in ſovrashi, opuſti vſe to, in je veſ prerojen. Sgrevani greſhnik ſposna veliko

hudobo ſvojih grehov, ker ravno savoljo tiga ſposnanja shaluje; ima ſerzhno in delavno voljo ne vezh greſhiti, kér mu gnada boshja daje ſposnati! kako hudo je Boga rasshaliti. Veliko ſovraſhtvo greha mu ubrani greſhiti, ga napravi, de vſe hude perloshnoſti opuſti, in vſe ſtorjene krivize popravi. Sgrevani greſhnik je rad pokoren in hvaleshen ſvojimu ſpovedniku, kteri ga varno vodi po poti pokore; ſe ne brani pokorjenja, temuzh je veſel, de s' njim samore pravizhnimu Bogu sadoſtiti. Per sgrevanim greſhniku ni hinavſhine, ampak je odkrito obtoshenje ſvojih grehov; ker ſe boji, de bi ga ſpovednik premalo ne posnal, in premehko s' njim ne delal. Per njem ni predersnoſti, ampak je ponishnoſt in pokorſhina; ker ve, de vſe njegovo persadevanje ne samore po vrednoſti odpuſhenja grehov saſlushiti, sunaj po miloſtljivi obljubi boshji.

O greſhnik! premiſli ſkerbno, zhe je tvoja shaloſt prava. Prava shaloſt nad grehi je notranje veliko pezhenje savoljo vſih grehov is ljubesni do Boga. Ti morde le s' beſedo shalujeſh; govoriſh ko vezhi del greſhnikov: „O Bog! Shal is ſerza ſo mi vſi moji grehi, in obljubim raji vſe terpeti, ko Boga rasshaliti.“ Te beſede ſo po nauku katolſhke zerkve, pa le sunanje beſede niſo ſhe ſerzhna shaloſt. David je rekel: „*Greſhil ſim v' Goſpoda.*“ Te njegove beſede niſo bile prasne, ſo rasodele notranjo shaloſt. Morebiti zhutiſh v' ſerzu reſnizhno shaloſt; pa premiſli, sakaj shalujeſh. Zhe shalujeſh le savoljo nad-

log in ſhtrafnig, ktere ſo ti grehi nakopali, je tvoja shaloſt le is ljubesni do ſebe, ne is ljubesni do Boga. Zhe pijanza pezhe, ker ſi je ſ' pijanzhevanjem ubofhtvo nakopal, zhe ſprideno dekle pezhe, ker ſi je saſlushila ſramotenje, sanizhevanje in sapuſhenje; zhe drugi grefhniki is enazih nagibov shaljujejo: kaj jim taka shaloſt pomaga? To utegne ſizer perpomozhik k' pokori biti, vender ſamo to ne sadobi miloſti.

Premiſli tudi, zhe je tvoja shaloſt sadoſti velika, ker le taka po miloſtivi obljubi boshji sadobi odpuſhenje. Kdo smed kriſtjanov ni nizh shaloſten ſvojih grehov? Vera tudi rasujsdanim ne daje popolniga miru. Navada ſlabih kriſtjanov je ta: v' ſkufhnjavah posabijo Boga, in po dovoljenji v' greh ſo shaloſtni; ker je pa njih shaloſt premajhna, ima premalo mozhi, in ponavljajo ſvoje grehe. Tudi sazhetik obshalovanja grehov je dar boshji, pa to ſhe ni sadoſti. Kedaj je shaloſt nad grehi po boshji miloſti sadoſti velika? Kader s' velizim pezhenjem napolni ſerze, preshene vſo ljubesen do greha, premaga sapeljive ſkufhnjave, in vſe popravi po volji boshji. Premiſli reſnizhno in veliko shaloſt Davida, ozhitne grefhnize, Petra, Savla, Tajde! Pelagije in drusih ſpokornih grefhnikov, de ſi slo persadevaſh in profiſh po njih sgledu ſvoje grehe obshalovati in ſovrashiti is ljubesni do Boga, vſe hude perloshnoſti opuſtiti, vſe ſtorjene krivize po mozhi popraviti, pokoriti ſe, in v' dobrim ſtanoviten oſtati. Rastergaj ſvoje ſerze, trudi ſe v' sdihovanji, ne posabi ſvojih grehov

nikoli, bodi v' ſpokornih delih ſtanoviten, in tako boſh od boshje miloſti odpuſhenje grehov doſegel.

Molitev.

O Jesuſ Kriſtuſ, osnanovaviz pokore, upanje in pomozh greſhnikov! ponishno te proſim, napolni mojo duſho s' veliko zhesnatorno shaloſtjo nad grehi. Daj mi ſposnati neisrezheno hudobo ſvojih grehov, de jih zhes vſe ſovrashim, in reſnizhno opuſtim is ljubesni do tebe. O uſmiljeni Goſpod, dobrotljivi ozhe, ljubesnjivi odreſhenik! sakaj ſim ti bil nehvaleshen? sakaj ſim te sanizheval? Ti ſi bil in ſi meni neisrezheno dober, jeſt pa tebi neisrezheno hudoben. Premiſlim tvoje velike dobrote, premiſlim ſvoje velike grehe, in ſerze ſe mi hozhe od shaloſti raspozhiti. To pezhenje je tvoj veliki dar; vender daj mi ſhe vezhi shaloſt, ker nikdar ne bom mogel shalovati po velikoſti ſvoje hudobije. Bodi mi miloſtiv, kakor ſi bil greſhni Pelagii, de prejmem ko ona odpuſhenje grehov od tvoje neſkonzhne miloſti. Amen.

X. dan kosoperſka.

Sveti Franziſhk Borgija.

Sveti Franziſhk, pervorojeniz Janesa Borgija, goſpodarja in vojvoda Shpanſkiga meſta Gandje, je bil rojen v' letu 1510. Bog mu je po ſvoji dobrotljivoſti dal krotkoſt, modroſt in veſelje do vſiga dobriga. Njegovi bogabojezhi ſtarſhi ſo mu dajali rasſvetljene uzhenike. Franziſhk jih je rad poſluſhal, in je v' dobrim mozhno raſtel. Ko je bil 18 let ſtar, ſo ga ſtarſhi poſlali mogozhnimu zeſarju Karlu V., od kteriga je bil slo ljubljen in poviſhan. Per zeſarji je veliko let oſtal, in mu vſelej sveſto ſlushil. Deſiravno je imel sheno, deshelne in domazhe opravila, je vender smiraj bogabojezhe shivel: vſak dan je ſvete bukve bral, ſveto piſmo premiſhljeval, in gorezhe molil. Kader je ſliſhal ali bral kak ſoſeben nauk, ga je sapiſal, premiſhljeval, in profil Boga gnade tako shiveti. Boshje sapovedi je imel smiraj pred ozhmi, k' ſpovedi in k' ſ. obhajilu je pogoſto hodil. To mu je dajalo neisrezheno mozh varovati ſe sapeljivoſti ſvetá, v' ſredi pohujſhanja nedolshno shiveti, ſvet sanizhevati, in sa krishanim Jesuſam hoditi. She bolj ſe je preprizhal nizhemernoſti ſvetá, in ſe vnel Bogu ſlushiti, kader je v' letu 1339 ſvojo mertvo zeſarizo Isabelo ſpremil pokopat v' meſto Granato. Vidil je njeno poprej lepo oblizhje tako zhudno

in ſtraſhno ſpremenjeno, de ga je grosa obſhla; je premiſhljeval, kam prejde vſa zhaſt, oblaſt in mogozhnoſt ſvetá; je Bogu tudi obljubil v' prihodno ſveteje shiveti. Kader je bil domu priſhel, ſe je v' ſvoj hram saperl, je pred podobo krishaniga Jesuſa pokleknil, in jokajozh djál: „O duſha moja! kaj ſe motiſh, in koga iſheſh? Sgubljaſh ſe v' prasnih rezheh, ktere ti pomagati ne samorejo. Si vidila mogozhno mertvo zeſarizo? Smert, ktera ji je krono vsela, je tudi v' te ſvoj lok napela. Bolje ti je sdaj ſvetu odmreti, de per Bogu vekomaj shiviſh.“ Potlej je sdihoval, in profil Boga rekozh: „O Goſpod! daj mi ſvojo ſvetlobo, in ſvojiga ſvetiga Duha; podaj mi ſvojo uſmiljeno roko, in islezi me is vode, v' kteri ſe topim. Nozhem vezh umerjozhiga goſpodarja, ampak le tebe shelim, ker me boſh le ti pravizhno ſodil.“ To in ſhe vezh je ta sveſti ſlushabnik boshji govoril, profil in obljubil.

Sveti Franziſhk ni drusiga shelel, ko vſe poſvetne ſkerbi odpraviti, in Bogu mirno ſlushiti, pa zeſar Karl ga je ſvojiga nameſtnika isvolil, in poſlal v' deshelo Katalonijo. Nerad je ſhel; vender je pokoren bil, in ſkerbel vſe ravnati po volji boshji. V' tej veliki ſlushbi je ponishen oſtal, in je pravizhno, pohlevno in mirno goſpodoval. Imel je doſti velizih opravil, vender ni ſvoje duſhe posabil: kakor nekdaj Daniel v' ſlushbi Babilonſkiga kralja je vſak dan odlozhene ure imel sa molitev, branje ſvetih bukev in premiſhljevanje; ſe je vedno po-

ſtil, in ſvete sakramente pogoſto prejemal. V' letu 1543 je njegov ozhe, vojvoda meſta Gandje, umerl. Ob tej perloshnoſti je zeſarja ponishno profil, de naj ga v' ſvoje meſto ſpuſti. Zeſar mu ni odrekel, in ga prijasno od ſebe ſpuſtil. Ko je ſveti Franziſhk bil domu priſhel; je neutrudama ſkerbel sa zhaſno in vezhno ſrezho ſvojih podloshnih, je ubogim obilno pomagal, zerkve popravljal, grehe odvrazheval, in po vſih sapovedih shivel. Deſiravno je tako ſkerbno ſluſhil Bogu, ſe je vender bal, de bi premalo dobriga ne delal. Sato je, ko mu je shena umerla, ſklenil v' kloſhter iti, in v' njem biti vſe dni ſvojiga shivljenja. To je bilo v' letu 1546. Takrat je bil ſhe shiv ſveti Ignazi Lojoljan, duhovni ozhe minihov imenovanih „*Jeſuſova bratovſhina.*“ Sveti Franziſhk mu je ponishno piſal, in ga lepo profil, de naj ga med ſvoje duhovne otroke vsame. S. Ignazi, kterimu je njegova bogabojezhnoſt snana bila, ga je uſliſhal. Sveti Franziſhk ni mogel ſizer bersh v' kloſhter iti, ker je imel velike rezhi poravnati; pa je doma po kloſhterſkih sapovedih shivel, je na golih tleh leshal, ponozhi vſtajal in molil, le enkrat na dan jedel, in ſe tudi drugazhi pokoril. Ko je bil vſe potrebne rezhi poravnal, in ſvojimu pervorojenimu ſinu goſpodarſtvo dal, je veſel hitel v' kloſhter. Se lahko vé ali domiſli, kako ſveto je v' she sdavnaj sasheleni ſamoti shivel. She poprej je shivel po vſih sapovedih, zhe ravno med nepokojnim ſvetam, kako ſhe le

potlej med bogabojezho drushbo! Njegova ſoſebna ſvetoſt mu je naklonila zhaſt, ktere ſe je nevredniga ſhtel: njegovi oblaſtniki ſo ga permorali, v' letu 1551, maſhnikovo poſvezhevanje prejeti; potlej ſo ga oſkerbnika poſtavili veliko kloſhtrov, in na sadnje veliziga ali perviga oblaſtnika vſih. V' tej veliki oblaſti ſe je tako modro in ljubesnjivo obnaſhal, de ſo ga vſi viſoko zhaſtili, ne le njegovi minihi, ampak tudi ſhkofje in papeshi. Papesh Pius V. ga je poſlal na Franzoſko, Shpanſko in Portugal kraljev napravljat, de bi Venezhanam pomagali soper Turke. Sveti Franziſhk je bil papeshu pokoren, in je gorezhe ſkerbel to ſoſebno narozhilo ſrezhno ispeljati. Per tim opravku je neisrezheno veliko, pa poterpeshljivo terpel; potlej je priſhel na Laſhko nasaj, v' meſtu Florenzi je nevarno sbolel, in blishna ſmert ſe mu je napovedovala. Ni ſe bal umreti; vender je pa shelel v' ſvojim kloſhtru, v' Rimu med ſvojimi brati umreti. Bog mu da doſezhi, kar je shelel. Ko je bil v' Rim priſhel, je djal: „O Goſpod! sdaj ſpuſti ſvojiga hlapza v' miru.“ Njegova bolesen je zhedalje nevarniſhi prihajala; pa shelel je od ſvetá odlozhen biti, de bi k' ſvojimu Bogu ſhel. S' ſvojo gorezhoſtjo je prejel ſvete sakramente, in 62 let ſtar vesel umerl 30. dan kimovza v' letu 1572.

Nauk.

Kaj mertvi shive uzhe?

Blagor ſvetimu Franziſhku, kteri je premiſhljeval ſmert, de bi ſe perganjal ſveto shiveti, in je ſveto shivel, de bi ſi ſrezhno ſmert saſlushil. Grosa ga je obſhla, ko je vidil ſpremenjeno in ſmerdljivo truplo ſvoje mogozhne lepe zeſarize, in je vidil nad njo nizhemernoſt ſveta. Mertva zeſariza, poprej viſoko zheſhena, potlej v' semljo vershena, ga je uzhila in perganjala ſvet sanizhevati, in duſho svelizhati. Smert je dobra ſvetovavka, ker ne more nizh ſlabiga uzhiti. Shaloſtno je, pa dobro in potrebno jo premiſhljevati. Kakoſhne nauke mertvi shivim dajejo? Sloſebno te:

Mertvi shive uzhé: „Vſa poſvetna zhaſt, oblaſt, premoshenje in drugo ſe v' nizh preverne.“ Merlizh shive uzhi, de naj ne upajo v' ſvojo mozh, ſe ne hvalijo s' oblaſtjo, ne ljubijo poſvetniga; ker vſe to hitro sgine, in ſe v' nizh preverne. Bodi ſi goſpod ali kmet, bogat ali reven, kralj ali podloshen; nobeden nizh ne vsame ſeboj v' vezhnoſt. Dokler je zhlovek shiv, je raslozhen od drusih; ob zhaſu ſmerti pa ſo vſi enaki. To uzhi neſtrohljiviga in ſtanovitniga bogaſtva iſkati, kteriga ne more ſmert odvseti. O zhlovek! premiſli to reſnizo: „Od vſiga ſvojiga premoshenja nizh ſeboj ne vsameſh v' vezhnoſt; le dobre in ſlabe dela pojdejo ſ' teboj.“ Tedaj poſluſhaj

Jesusa, ki pravi: „*Spravljajte si bogastvo v' nebesih, kamor se tat ne perblisha.*“ Luk. 12, 33. Varuj se posvetne visokosti, bogastva ali drusiga neumno ljubiti; she skerbnejshi se varuj krivizhno povishevati se. Modri uzhi: „*Bolje je malo po pravizi, ko veliko po krivizi.*“ Prip. 16, 8. Posedi malo ali veliko, vse bosh sapustil, in le tvoje dela pojdejo sa teboj. Skr. ras. 14, 13.

Smert tudi to uzhi: „Telo bo versheno v' jamo.“ Premisli, kam pride telo, sa kteriga voljo vezhkrat shalish Boga. Mladenizh je enak lepi roshizi: svoje mladosti in gibzhnosti je neumno vesel, svoje mlado telo lepotizhi, se veseli, nori, rasaja, in posabi smert. Vse to hitro mine, bolesen ga potlazhi, ga premeni, in mu napoveduje smert. Rad ali nerad, mora umreti, in domazhi hite ga spravit is hishe v' globoko jamo, de shivih ne osmradi. Mertvo truplo v' temni semlji je hitro zherno in smerdljivo: zhervi se v' njem saredé, in ga gospodujejo; vezh ko je mesa, vezh bo zhervov in gnjusobe. Poprej mu je bolesen lepoto in urnost odvsela, smert mu je odvsela gibzhnost in zhutnost; sdaj v' grobu ga zhervi do kosti snedo, prasne kosti she ostanejo, te vezhkrat premetane se sdrobé, szhasama se v' perst prevernejo, in prevsetni zhlovek ni drusiga ko malo smerdljiviga prahu. O zhlovek! premishljuj to, de se ponishujesh, svoje telo pokorish, se nezhistosti, mehkobe in vsiga varujesh, kar telo soper

sapovedi krivizhno posheli. Premiſhljuj beſede nedolshniga Joba: „*Umerje bogatin, umerje uboshiz, oba boſta ſkupej v' prahu leshala, in zhervi bodo po njih lasili.*“ Job. 21, 24 — 16.

Merlizh uzhi: „Vſe je minilo.“ Kam je duſha ſhla, in kjé bo na vekomaj? Premoshenje je drugim oſtalo; truplo pozhiva v' semlji, de ſe v' prah poverne; duſha je she saſlushila, ali bo v' nebeſih, ali v' peklu vekomaj. Zhe je svelizhana, bo v' drushbi Marije, angeljev in ſvetnikov hvalila Boga vekomaj; zhe je pogubljena, bo v' drushbi hudizhev in savershenih duſh v' neisrezhenih bolezhinah vekomaj. O kriſtjan! shivi po ſveti veri, in savoljo minljivih rezhi ne pogubljaj ſvoje duſhe na vekomaj. Blagor ſvetnikam, kteri ſo s' boshjo pomozhjo ſerzhno premagovali vidne in nevidne ſovrashnike, in veſelo terpeli vezhno ſrezho sadobiti! Gorje obſojenim, kteri ſo v' neſramnoſti, v' poshreſhnoſti, v' noroſti, v' mehkobi shiveli! Zhaſt ſvetá je prijetna, bogaſtvo dopadljivo; pozhutno veſelje vſhezh; pa kaj pomaga vſe, zhe ſe duſha pogubi? Dobro in hudo hitro mine, dobro ali hudo saſlushenje bo oſtalo vekomaj. Nikoli ne posabi Jeſuſovih beſed: „*Kaj pomaga zhloveku, ako veſ ſvet dobi, zhe pa duſho pogubi.*“ Mät. 16, 26.

Molitev.

O pravizhni ſodnik Jeſuſ Kriſtuſ! kaj bo s' mojo duſho, kader od ſvetá odlozhena pred

te pride? Sa vſe ſkerbim obilno, sa svelizhanje ſvoje neumerjozhe duſhe pa ne ſkerbim. Vſak dan s' beſedo molim: „Pridi k' nam tvoje kraljeſtvo;“ vender le poſvetniga iſhem, in ſi ne persadevam v' tvoje kraljeſtvo priti. Pa kaj! trudim ſe ſhe zelo ga sgubiti. Smert mi bo odvsela premoshenje in shivljenje; moje truplo bo versheno v' semljo, kjer bo zhakalo do tvojiga drusiga prihoda; takrat ſe bo ſpet s' duſho sdrushilo, in s' njo ali terpelo ali ſe veſelilo vekomaj, kar ſi sdaj saſlushim. Oh, jeſt neumni! sakaj ljubim ſvet, in ſim ſvojimu gerdimu teleſnimu poshelenju pokoren? O Goſpod! ſ' pomozhjo tvoje gnade, ktere te ponishno proſim, hozhem po sgledu tvojiga ſlushabnika ſvetiga Franziſhka od mertvih modroſti nauzhiti ſe, in ſveto shiveti, de po ſmerti pridem v' tvoje kraljeſtvo. Amen.

XI. dan kosoperſka.

Sſ. Tarak, Prob in Andronik, marterniki.

Ti ſveti trije marterniki ſo sa vero terpeli in umerli v desheli Zilizii, okoli leta 304. Sveti Tarak je bil Rimljan, odſlushivſhi vojſhak, she 65 let ſtar. S. Prob je bil is deshele Panfilije, mlaji od uniga, in filno bogat, pa je

vſe ſvoje premoshenje is ljubesni do Boga ubogim rasdelil. Sveti Andronik je bil rojen v' meſtu Efesu od bogatih ſtarſhev; bil je mlajſhi od obeh. Popiſovanje njih terpljenja in ſmerti ne pravi, sakaj ali kako ſo ti trije boshji ſlushabniki ſkupej bili v' Zilizii, v' meſtu Tarsu; temuzh popiſuje le njih ſerzhno ſtanovitnoſt in ſrezhno ſmert sa katolſhko vero.

Oblaſtnik deshele Zilizije je bil neverni Makſim. Ta je ukasal ſ. Taraka pred ſe perpeljati, in ga je vpraſhal: „Kako ti je ime?“ S. Tarak mu je odgovoril: „Kriſtjan.“ Makſim mu je ſerdito rekel: „Povej mi ſvoje pravo ime.“ S. Tarak mu je ſpet odgovoril: „Kriſtjan ſe imenujem.“ Oblaſtnik Makſim ga je ukasal v' obras biti. S. Tarak mu je pohlevno rekel: „Jeſt ſim ti ſvoje pravo imé povedal, vender moji ſtarſhi ſo me imenovali Tarak.“ Oblaſtnik mu je djal: „Tvoja ſtaroſt ſe mi ſmili, sato ſluſhaj zeſarja, in mòli naſhe bogove.“ S. Tarak mu je ſerzhno odgovoril: „Jeſt le pravimu Bogu ſlushim, in le njemu darujem ſvoje ſerze; ne sapuſtim Boga, hudizhev ne molim. Moje telo je v' tvoji oblaſti, delaj s' njim kar hozheſh.“ Oblaſtnika raſserdijo te ſerzhne beſede, ukasal ga je hudo pretepati; pa Tarak je Jeſuſa hvalil, in ſerzhneji prihajal. Sa tim je neverni oblaſtnik pred ſe poklizal ſvetiga Proba, in ga vpraſhal: „Kako ti je imé?“ S. Prob mu je odgovoril: „Moje nar bolji imé je kriſtjan; ljudje mi pravijo Prob.“ Oblaſtnik: „Tvoje pervo imé ti bo v' neſrezho;

mòli naſhe bogove, boſh prijatel naſhih zeſarjev, in boſh od njih poviſhan.“ Sveti Prob: „Ne maram sa poſvetno zhaſt; ſim bil bogat, pa ſim radovoljno oboshal; ti ſi goſpodar mojiga teleſa, pa teleſne bolezhine mi bodo duſho osdravile. Niſim neumen, ko ſe branim hudizhe moliti; ſim umniſhi od njih, kteri jih molijo.“ Neverni oblaſtnik ga je ſvojim ſlushabnikam ukasal neuſmiljeno ſtepſti, in potlej v' jezho gnati. Na sadnje je ſ. Andronika poklizal, in ga ko une vpraſhal: „Kako ti je imé?“ Mu je odgovoril: „Kriſtjan mi je imé.“ Oblaſtnik Makſim mu je rekel: „Una dva neumnesha ſta bila savoljo tiga imena rasmeſarjena; bodi vſaj ti pameten, in odgovòri mi po vpraſhanji.“ Mu je odgovoril: „Andronik mi je imé.“ Oblaſtnik mu je prijasno rekel: „Jeſt ti bom ko dober ozhe govoril, ti pa me poſluſhaj. Vidil ſi una dva savoljo kerſhanſkiga imena ſtrahovana in kervava, bodi tedaj ti moder, in moli naſhe bogove, zhe nè, ti bo gorjé.“ Sveti Andronik je nevernimu oblaſtniku ſerzhno odgovoril rekozh: „Jeſt ſim ſizer mlad, vender ſ' pomozhjo gnade boshje v' ſtanovitnoſti ne bom ſlabji od unih.“ Oblaſtnik ga je sapovedal po vſim shivotu rasmeſariti, de bi ga permorali bogove moliti; pa ſveti Andronik mu je rekel: „Bodi rasdjano moje telo, de le duſhe ne sgubim. Malikov niſim nikoli molil, in jih tudi nikoli ne bom.“ Oblaſtnik ga je ukasal v' jezho gnati.

Nekaj zhaſa ſo bili ti trije vojſhaki Jesuſovi v' jezhi puſheni, de bi v' terplenji in v' ſtradanji njih telo oſlabelo; potlej ſo jih gnali pred oblaſtnika Makſima. Ta je nar poprej ſ. Taraka nagovarjal, de naj malike moli, rekozh: „Menim, de ſi ſe smodril, in de boſh zeſarju pokoren.“ Ș. Tarak je oblaſtniku ſerzhno odgovoril: „Ne bom.“ Oblaſtnik je ukasal mu vſe sobé podreti, mu roke shgati, ga sa noge obeſiti, in pod njim kuriti. Pa to ni nizh sdalo. V' jezho ſo ga neſli, in mu rekli: „Le perpravi ſe ſhe sa huji bolezhine.“ Ș. Prob je ſtopil pred oblaſtnika, in mu rekel: „Bolezhine, ktere ſi mi napravil, ſo me mozhnejſhiga ſtorile. Le Boga, ſtvarnika nebeſ in semlje, molim, le njemu ſamimu ſlushim; vaſhi bogovi naj bodo pokonzhani.“ Oblaſtnik je ſvojim ſlushabnikam ſerdito rekel: „Tolzite ga po uſtih, de vezh ne kolne naſhih mogozhnih bogov, in s' ognjem mu opezite noge in glavo.“ Ș. Slushabniki ſo mu shgali noge s' rasbeljenim shelesam, ſo mu na glavo sherjavze djali, in ſhe drugazhi ga terpinzhili; pa vſe je bilo saſtonj. Tudi njega ſo v' jezho neſli. Ș. Andronik je sa njima ſtopil pred ſodnika. Lashnjivo mu je ſodnik rekel: „Tvoja tovarſha ſta ſe vdala zeſarju; tudi ti bodi moder, de boſh ſrezhen.“ Ș. Andronik je ſodniku odgovoril: „Ni reſ, kar praviſh; moja tovarſha ſe ti niſta vdala, in tudi jeſt ſe ti ne bom, ker me bo gnada boshja ſtanovitniga ohranila. Le ſkuſhaj me, in boſh vidil, kaj in koliko

samore boshji hlapez preterpeti.“ Oblaſtnik ni vedil kaj od togote pozheti; ukasal je sa ſhtiri kole mu noge in roke pervesati, de bi ſe ne mogel ganiti, in do koſti ga rasmeſariti; potlej po rasmeſarjenim teleſu ſoli potreſti. Sveti Andronik je ſodniku rekel: „Ne dam ſe ne od tvojiga shuganja, ne od bolezhin premagati, ker me shivi Bog mozhniga dela, kakor ti ſkuſhenja prizhuje.“ Tudi tiga je ukasal v' jezho neſti.

Ti ſveti boshji ſlushabniki ſo v' temni jezhi, deſiravno v' velizih bolezhinah, Boga veſelo hvalili. Neverni oblaſtnik jih je hotel s' bolezhinami premagati, in je she v' tretje ukasal ſ. Taraka pred ſe perpeljati. Slo ga je nagovarjal, de naj bo pokoren, in ker ga ni mogel omajati, ga je sapovedal s' rasbeljenim shelesjem shgati, mu uſheſa odresati, mu sherjavze na glavo djati, in ga ſhe drugazhi tesati; pa saſtonj. Rekel je oblaſtniku: „Zhe me ukasheſh shiviga odreti, ne bom ſvojiga Boga sapuſtil.“ Sa tim ſo perpeljali ſ. Proba. S' tem ſo tudi neuſmiljeno ravnali, in mu ozhi isderli. Pa ſerzhno je rekel: „Dokler bo kaj ſape v' meni, bom hvalil Boga; moje shelje ſo veliko terpeti sa njegovo preſveto imé.“ Na sadnje je bil perpeljan ſveti Andronik. Pa tudi per njem niſo nizh opravili. Oblaſtnik mu je rekel: „Tvoj Kriſtuſ, v' kteriga upaſh, je bil hudodelnik pod oblaſtnikam Pilatam krishan.“ S. Andronik mu je odgovoril: „Molzhi, ker niſi vreden, de bi ga imenoval. Ako

bi ga ti posnal, bi njegoviga preſvetiga imena ne klel, in bi ne preganjal njegovih ſlushabnikov.“ Oblaſtnik, veſ raskazhen, je ukasal mu jesik odresati, de bi ga vezh ne poſluſhal. Vſe tri je obſodil, in rekel sverinam dati, de bi jih rastergale; pa sveri ſo ſe ukrotile, in ſo njih rane prijasno lisale. Tedaj jih je sapovedal s' mezhem umoriti. Radi ſo umerli, in ſhli v' boshje kraljeſtvo vshivat in hvalit Boga vekomaj.

N a u k.

Sidanje terpljenje je majhno memo vrednoſti nebeſhkiga kraljeſtva.

Sveti Tarak, Prob in Andronik ſo neisrezheno terpeli sa nebeſhko kraljeſtvo, vender ga niſo ſaſlushili po vrednoſti, velike in vezhne dobrote nebeſhkiga kraljeſtva preſeshejo vſe saſlushenje. Kdor Bogu sveſto ſlushi, saſlushi ſizer nebeſhko kraljeſtvo, ker ga je Bog ſvojim sveſtim ſlushabnikam is miloſti obljubil; pa po vrednoſti saſlushiti ga nihzhe ne samore. Sveti Pavel pravi: *Menim de terpljenje ſidanjiga zhaſa ni veliko memo prihodne zhaſti, ktera bo nad nami rasodeta.*“ Rimlj. 8, 18.

O kriſtjan! premiſli, ako bi ti ſam vſe bolezhine terpel, ktere ſo vſi sveti marterniki preterpeli; ako bi ſe ojſtro pokoril, kakor ſo

ſe vſi puſhavniki pokorili, ako bi ti ſam imel saſlushenje vſih ſvetnikov: bi vender ne ſmel miſliti ali rezhi: „Sim vreden nebeſhkiga kraljeſtva.“ Vezhno plazhilo, ki ga je Bog obljubil, je vezhi od vſiga saſlushenja; vender ti bo pravizhni Bog dal, kar ti je po miloſti obljubil, zhe po vſi njegovi volji shiviſh. Ne bodi nevoljen ali nepoterpeshljiv v' ſvojim terpljenji: ne bodi len v' dopolnovanji poſtave; temuzh veſelo terpi, in sveſto delaj, kar ti Bog sapové, ker boſh sato obilno plazhilo prejel. Premiſli terpljenje, pokorjénje in druge dobre dela ſvetih apoſteljnov, marternikov in drusih ſvetnikov, de ſposnaſh ſvoje majhno terpljenje, in dobrovoljno delaſh sa nebeſhko kraljeſtvo. Kdo te sdaj savoljo vere preganja? kdo te fili s' ognjem ali s' mezhem Boga sapuſtiti? Uni ſo bili preganjani, vklenjeni, tepeni, shgani, preshagani, krishani, ali ſhe drugazhi umorjeni; vender ſo v' ſmertnih bolezhinah Bogu sveſti oſtali. Kako boſh ti isgovorjen, zhe is prasniga ſtrahu ali sanizhevanja ſlabih od sapoved odſtopiſh? Glej! ſveti marterniki ſo ravno te sapovedi imeli, kakor ti, in ſo mogli neuſmiljene oblaſtnike in ſmertne bolezhine premagovati; sakaj poviſhujeſh ti ſvoje terpljenje, ktero je zelo majhno! Kar je Jesuſ pravil: „*Nebeſhko kraljeſtvo ſilo terpi, in ſilni ga sgrabijo.*“ (Mat. 11, 12.), je tudi sdaj reſnizhno; vender je sdaj loshej v' nebeſa priti, kakor ob zhaſu preganjanja. Bodi pa terpljenje veliko ali majhno, dolgo ali kratko;

vſelej je reſnizhno, de je to majhno memo vrednoſti nebeſhkiga kraljeſtva.

De Bogu sveſto ſlushiſh, premiſli: „Sidanje terpljenje je kratko in majhno, prihodno plazhilo pa je vezhno in veliko. Zhlovekovo shivljenje je sareſ vedno vojſkovanje, na ſvetu je doſti ſkuſhnjav in nadlog, pokorjenje je sapovedano, nikoli ni dopuſheno po ſvoji hudobni volji shiveti; ali vſe to mine hitro, vezhnoſt pa nikoli ne. Veliko terpiſh sa potrebni shivesh in ſlabo oblazhilo, nepreneham terpiſh in ſkerbiſh sa to, kar ti bo ſmert odvsela; sakaj ſe braniſh terpeti sa plazhilo, ktero ti ne bo nikedar odvseto? Bodi sveſt in ſerzhen po sgledu ſvetnikov, in hodi ko oni sa krishanim Jesuſam, de prideſh v' njegovo kraljeſtvo. Kar je Jesuſ rekel ſvojim uzhenzam, je rezheno vſim: „*Veſelite ſe, in od veſelja poſkakujte, ker je vaſhe plazhilo obilno v' nebeſih.*“ Mat. 5, 12.

Molitev.

O ljubi Jesuſ! ponishno obſtojim, de ſim tvoj nevredni hlapez; shelim in upam v' tvoje kraljeſtvo priti, pa bres vſiga terpljenja. To ne more biti, ker ſi ga ne lenim, ampak le pridnim obljubil. Ti, poglavar in vladnik isvoljenih, ſi na krishi umerl; tvoji apoſtelni ſo veliko terpeli; tvoji prizhevavzi, marterniki ſo ſvojo kri prelili; drugi tvoji prijatli ſo ſ' krishem oblosheni sa teboj sveſto hodili: jeſt

pa upam s' mehkim in ſlabim shivljenjem v' tvoje kraljeſtvo priti? Ako bi mi ſilno teshke rezhi sapovedal, ſej bi bilo vſe premalo memo veliziga obljubljeniga plazhila; pa ljubesnjivo, o Goſpod! goſpodujeſh, in ſ' ſvojo gnado mi pomagaſh dopolnovati, kar sapovedujeſh: kako ſe bom isgovoril, zhe ti nifim pokoren? O Goſpod! tvoje ljubesnjive sapovedi in tvoje obljubljeno vezhno plazhilo bom smiraj pred ſvojimi vernimi ozhmi imel, de ne peſham na poti pravize, in de ne odſtopim od tebe. O ſveti marterniki! ſprosite mi od uſmiljeniga Jesuſa vſaj nekoliko gorezhoſti, poterpeshljivoſti in ſtanovitnoſti, kterih ſte bili vi polni, de mu pridno, ſerzhno in ſtanovitno ſlushim, in ſe po ſmerti v' vaſhi drushbi veſelim vekomaj. Amen.

XII. dan kosoperſka.

Veliko ſvetih marternikov in prizhevavzov v' Afriki.

Krivoverni kralj Hunerik, kteri je v' poglavitnim meſtu Kartagi goſpodoval, je ſklenil v' ſvojim kraljeſtvu pokonzhati katolſhko vero. Sapovedal je veliko ſhkofov, duhovnov in vernih v' nerodovitno puſhavo gnati, kjer bi vſiga hudiga pomerli. Tih je bilo 4966. Med nji-

mi je bilo ne malo ſtarih, majhnih in bolehnih; pa uſmiljenja ni bilo nobeniga. Poglavitniga meſta ſhkof Felikſ je bil nevarno bolan, in je she ſkoraj umiral; veliko jih je kralja profilo, de naj ga puſti v' miru umreti. Neuſmiljen kralj je odgovoril: „Zhe ne more hoditi, vlezite ga sa ſeboj.“ Kader ſo bili ti ſerzhni prizhevavzi she delezh od meſta Kartage priſhli, ſo kraljevi ſlushabniki ſkuſhali jih od vere odverniti; pa ti boshji prijatli, zhe ravno sdelani od trudnoſti, lakote in sheje, ſo v' katolſhki veri ſtanovitno oſtali, le eniga ni bilo med njimi nesveſtiga. Kaj ſo krivoverzi ſtorili? Rasdelili ſo jih, in v' temne jezhe gnali; va-nje saklenili, in jim malo jeſti in piti dajali, de bi ondi od lakote, sheje, ſmradú in terpljenja ali umerli, ali ſe vdali. Ni mogozhe povedati in popiſati njih velizih britkoſt. Niſo mogli leshati, ne pozhivati, ne saſpati, temuzh v' velizim drenji ſo mogli ſtati, v' vodi in v' ſmerdljivim blatu tizhati. Savoljo veliziga ſmradu in terpljenja jih je doſti sbolelo; pa sdravi in bolni niſo drusiga v' shiveſh dobivali, ko malo jezhmena, kakor je bil neuſmiljeni kralj sapovedal. S. ſhkof Viktor, kteri je te ſvetnike is ljubesni do Boga v' puſhavo ſpremljal, piſhe tako le: „Jeſt ſim krivoverne varhe s' denarjem podkupil, de ſo me v' jezho ſpuſtili, is shelje ſvoje ljube brate obiſkati. Kader ſim bil v' njih jezho priſhel, ſim ſmerdljivo blato do kolena gasil; grosa me je obſhla, ko ſim vidil njih velike britkoſti.“

Ti ſerzhni ſlushabniki boshji ſo bili is jezh ſpuſheni, in gnani v' daljno puſhavo. Ako ravno ſo bili vſi prepadeni, bolehni in ſlabi, ſo le vender Bogu v' zhaſt veſelo peli. Na poti ſo bili od krivoverzov sanizhevani, od pravovernih pa zheſheni. Is vſih meſt ſo katolſhki verni hiteli vidit in zhaſtit te odbrane zhede Jeſuſove; s' gorezhimi ſvezhami ſo jih ſpremljali, in hvalili Boga, kteri jih ohranuje ſtanovitne. Pravoverniki ſo is ſpoſhtovanja do tih Jeſuſovih prizhevavzov hodili sa njimi, njih ſtopinje kuſhevali, in sheleli njih terpljenja deleshni biti. Sveti ſhkof Viktor piſhe: „Kader ſmo bili na poti, je perletna shenſka sa nami hitela s' majhnim fantam v' narozhji. Slifhali ſmo mu rezhi: Hiti, hiti, moj otrok! sa temi ſvetimi, kteri tudi hité v' vezhno plazhilo. Smo jo vpraſhali: Sakaj hitiſh sa nami? Odgovorila nam je: Molite, vaſ proſim, molite sa-me in sa tiga otroka. S' vami greva v' puſhavo; otroka ſim ſeboj vsela, de ſam ne oſtane doma, in de ne bo od krivoverzov sapeljan. Kader ſmo to saſlifhali, niſmo vedili drusiga rezhi ko to: „Naj ſe sgodi boshja volja.“

Neuſmiljeni preganjavzi ſvetih Jeſuſovih prizhevavzov ſo bili huji od sveri; njih ſoſebno veſelje je bilo veliko terpljenje nakladati. Perganjali ſo ne le sdrave, ampak tudi bolehne, ſtare in otroke, de naj hitro hodijo; sadej gredozhe ſo sbadali ſ' ſulizami in pſhizami, ali kamnje metali va-nje. Zhe ſo nekte-

ri opeſhali ſo jih ko plohe sa ſeboj vlazhili, in kader ſo umerli, nepokopane na poti puſhali pſam in sverinam v' jed. Veliko jih je na poti umerlo; drugi ſo ſizer v' puſhavo prifhli, pa she napol mertvi. Tiſta ſtraſhna puſhava je bila polna kazh, gadov in ſhkorpjonov, vender te ſtrupene shivali tim ſvetim nizh niſo ſhkodovale. V' puſhavi ſo nekaj zhaſa malo jezhmena dobivali; pa tudi ta ſlaba jed jim je bila odvseta, kakor je kralj sapovedal rekozh: „Ljudem v' ſmert obſojenim je jezhmen predobra jed; od sdaj naj bodo bres njega.“ Mogli ſo tedaj is tiga shiveti, kar ſo v' puſhavi naſhli: kaki ſlab ſad, séli in korenine ſo bile njih shivesh. Ti ſveti ſlushabniki boshji ſo, deſiravno v' velizim terpljenji, le vender ſtanovitni oſtali v' katolſhki veri, in ſrezhno umerli; pa njih velike britkoſti ſo ſe v' vezhne dobrote prevernile.

N a u k.

Bolje je terpeti na ſvetu ko v' peklu.

Kdor ima vſaj nekaj zhloveſhkiga obzhutenja, mora s' milimi ſolsami obshalovati te nedolshne in ſvete boshje ſlushabnike, kterih terpljenje je bilo sdaj malo popiſano. Eni is njih ſo bili bogati, eni ſtari, bolehni, shenſke, majhni; vſi ſo oſtali ſtanovitni. Veliko ſo terpeli; pa ſo vſe preterpeli, in ſi vezhno plazhilo saſlushili. Tudi ti, o kriſtjan! pre-

terpi nadloge, bodi Bogu sveſt v' preganjanji, premaguj ſkuſhnjave, ne vdaj ſe hudizhu, tudi ne njegovim ſlushabnikam, in Bog ti bo povernil. Glej in premiſli lepe nebeſa in ſtraſhni pekel; kar ſi boſh saſlushil, ti bo dano. Premiſli, dobrote in britkoſti, veſelje in terpljenje ſidanjiga shivljenja mine ko ſéniza; plazhilo dobriga ali hudiga pa oſtane vekomaj. Terpi in preterpi sa pravize voljo, in dobro ti bo. David prizhuje: „*Kteri v' joku ſejejo, bodo s' veſeljem sheli.*“ Pſ. 125, 5. Uzhenik Jeſuſ pravi. „*Blagor jim, kteri sa pravize voljo preganjanje terpé, sakaj njih je nebeſhko kraljeſtvo.*“ Mat. 5, 10.

De terpljenje, sanizhevanje, in ſkuſhnjave ſerzhno premagujeſh, premiſhljuj vezhkrat, kaj bi v' peklu terpel, ako bi savoljo ſkuſhnjav od Boga odſtopil. Ako bi peklenſke bolezhine le ene dni preſtati mogel, bi neumno bilo Boga rasshaliti; pa vera uzhi, de je pekel vezhen, sato je filno ſtraſhen. Ravno sato ſe ne navelizhaj ſidanjiga terpljenja, ne brani ſe teleſniga pokorjenja; bolje ti je tukaj malo zhaſa terpeti, ko v' peklu vekomaj goreti. Svetniki ſo to reſnizo premiſhljevali, in je niſo nikedar posabili; to jim je dalo mozh in veſelje tukaj obilno pokoriti ſe. Ako bi bil ti vſe dni ſvojiga shivljenja v' veliki revſhini, v' bolesni, v' sapuſhenji, v' ſmertnih britkoſtih, bi bilo vſe to le malo, in pa ſhe zelo nizh memo vezhniga pogubljenja. Sato je ſveti Avguſhtin profil: „*O Goſpod! tukaj me po-*

kòri, le nikar vekomaj.“ Ti bi rad dal vſe ſvoje premoshenje, ako bi ſ' njim samogel ſvoje telo od ſmerti reſhiti; raji daj premoshenje in shivljenje, kakor de bi dusho pogubil. Kriſtuſ vpraſha: „*Kakoſhno menjo boſh dal sa ſvojo dusho?*“ Mat. 16, 26. Reſ, bolje je vſe sgubiti, ko dusho pogubiti.

Premiſli, de teshave; nefrezhe in krishi, zhe jih voljno preterpiſh, ti pomagajo v' nebeſa. Sveti Pavel pravi: *Naſha ſidanja zelo kratka nadloga nam perneſe vezhno in neſkonzhno zhaſt.*“ II. Kor. 4, 17. Ako bi bil ravno nedolshen, bi ſe mogel Bogu podvrezhi, in nadloge voljno poterpeti; pa niſi nedolshen, ampak ſi velik dolshnik boshji. Sato ne bodi neumen, in ne isvoli ſi raji v' peklu ko tukaj terpeti, ker je v' peklu veliko in vezhno, tukaj pa majhno in kratko terpljenje. Ne posabi nikedar, kar je ſvetim marternikam neisrezheno mozh dajalo: „Nebeſa ſo vezhne, pekel tudi.“ Zhe boſh to premiſhljeval, boſh vſe nadloge voljno in veſelo preterpel.

Molitev.

O Jesuſ, vladnik marternikov, koliko ſi terpel, de bi naſ vſe reſhil od vezhniga pogubljenja! Koliko ſo tvoji marterniki terpeli, de ſo tvoje kraljeſtvo od tvoje miloſti saſlushili! Koliko bi rade terpele pogubljene dushe, ako bi jim bilo dano ſhe priti na ſvet ſpokoriti ſe. Sakaj ſe li jeſt branim terpljenja? Sa-

to, ker hudobijo greha premalo ſposnam, in ne premiſlim, kako ſtraſhno de je po ſmerti pokoriti ſe. O neumnesh, ki ſi raji isvolim med tvojimi puntarji vekomaj terpeti, ko med tvojimi ſlushabniki vekomaj veſeliti ſe! O Goſpod! ne bom vezh neſpameten; hozhem biti tvojiga in tvojih marternikov terpljenja deleshen, de ne bom vershen v' peklenſko jezho, kjer bi neisrezheno in vekomaj terpel. O ſveti marterniki! kakoſhne ſo moje nadloge memo vaſhih? Bres obzhutenja in ſols ne morem miſliti, kar ſte vi savoljo katolſhke vere is ljubesni do Jesuſa preterpeli. Proſite sa-me Boga, in ſproſite mi ſerzhno poterpeshljivoſt v' terpljenji, de pridem v' vaſho drushbo vshivat vezhniga plazhila. Amen.

XIII. dan kosoperſka.

Sveti Edvard kralj.

Sveti Edvard je bil ſin Angliſkiga ali Englendarſkiga kralja Etelreda in Heme, ſeſtre Rikarda, vojvoda Normandije. Njegov ozhe ga je poſlal v' Normandijo v' letu 1013, de bi obvaroval njegovo shivljenje pred hudimi ſovrashniki, kteri ſo s' mozhno vojſko v' deshelo perderli. S. mladenizh Edvard je bil v' Normandii per ſvojim ujzu oſtal do leta 1042. Ondi je

shivel ko minih v' kloſhtru v' molitvah, v' poſtih, v' vſih dobrih delih. Vſi ſo ſe nad njim zhudili, de mladenizh v' ſredi bogaſtva tako nedolshno shivi. Kader ſo njegovi ſovrashniki pomerli, je ſhel v' ſvojo deshelo nasaj, in je ljubesnjivo kraljeval. Ni bil prebriſan, in ni imel poſvetne modroſti; pa bil je bogabojezh in véſten, le ſvojiga ljudſtva ſrezhe je iſkal. Ni bil vojſhak, vender je do ſmerti v' velizim miru shivel; njegovi podloshni ſo mu bili is ljubesni pokorni, tudi kralji ſo ga ljubili in ſpoſhtovali. Is hvaleshnoſti do Boga, kteri mu je dal na kraljev ſedesh ſvojiga ozheta priti, je neisrezheno ſkerbel sa zhaſt boshjo, in ſi slo persadeval ſvoje podloshne v' dobro napeljevati; je zhaſtite zerkve poſtavljal, neſnashne popravljal, in nepremoshne is ſvojiga oſkerboval.

Ta dobri kralj je is vſe duſhe ljubil uſmiljeniga Jesuſa, in viſoko zhaſtil ſvetnike, ſoſebno Marijo, ſvetiga Petra in Pavla. Smiraj je shelel v' Rim iti obiſkat in pozhaſtit pokopaliſh ſſ. apoſtelnov Petra in Pavla; tudi zelo obljubil je tje iti na boshjo pot. Pa njegovi modri ſvetovavzi ſo mu odſvetovali rekozh: „O kralj! pot do Rima je filno dolga, kmalo ne moreſh priti nasaj; ob tim zhaſu ſe lahko kaka smotnjava pergodi; le doma oſtani, tukaj mòli, in dobro delaj, to bo sadoſti.“ Kralj jih je fizer krotko poſluſhal, in shelel po njih ſvetu ſtoriti; pa bal ſe je ſtorjene obljube prelomiti, in Boga raſshaliti. Svetovavzi ſo mu

djali: „Zhe ſe bojiſh soper ſtorjeno obljubo ſtoriti, piſhi naſhimu ozhetu papeshu, in boſh po njegovim odgovoru ſtoril.“ Kralj je do papesha pisal, kteri je ravno takrat veliko ſhkofov per ſebi imel. Papesh je vprizho ſhkofov prejeto kraljevo piſmo prebral, in s' njih ſvetam mu odgovoril tako: „Ljubi kralj! Bog je povſod, in ga samoreſh povſod moliti; tvoja prizhujozhoſt je pa tudi vſimu kraljeſtvu potrebna. Te odveshem od ſtorjene obljube, in kar ſi denarja sa po poti namenil, ga rasdaj ubogim; tudi ſosidaj kloſhter Bogu in ſ. Petru apoſtelnu v' zhaſt.“ Kralj je bil papesheviga odgovora sadovoljen, in je vſe to sveſto dopolnil.

Kako de je bil ſvet kralj Edvard poboshen ali bogabojezh, prizhuje to, kar bo sdaj rezheno. Pervaki kraljeſtva ſo ga nadleshevali, de naj ſe osheni, de bi sarod kraljeſtvu sapuſtil. Savoljo njih nadleshnoſti ſe je ſizer ſ' poboshno kriſtjano savesal; pa jo je veſ zhaſ ſvojiga shivljenja ko ſeſtro per ſebi imel, in to is ljubesni do deviſhtva savoljo Boga. Ta bogabojezhi kralj je bil ſilno uſmiljen do ubogih; vſi ſo mu rekli: „ozhe ubogih.“ Njegova shiva vera ſe je v' vſim rasodevala, v' molitvi, per ſveti maſhi, v' poſluſhanji beſede boshje, v' nadlogah in per vſim. Sato je Bog bil njegov varh, in savoljo njega je vſimu kraljeſtvu dobro dajal; ohranil ga je v' miru, in obvaroval ſile ſovrashnikov. S. kralj Edvard je ſoſebno zhaſtil ſ. apoſtelna Janesa, in je po nje-

govim sgledu v' zhistosti Jesusu slushil. Ta sveti apostel mu je sheſt meszov poprej rasodel dan smerti. Ko je kralj to svedil, se je duhovnam in drugim gorezhe perporozheval, tudi je sam obilno molil, de bi od Boga sadobil srezhno smert. Napovedani dan je umerl v' letu 1066. Njegovo sveto truplo so 36 let potlej nestrohljivo in dishezhe nashli. Bog mu je dal v' shivljenji in po smerti zhudeshe delati.

N a u k.

Od obljub.

Ob zhasu svetiga kralja Edvarda je bila navada hoditi v' Jerusalem, v' Rim in drugam, kakor se sploh rezhe, na boshjo pot. Tisti zhas so kristjani slo slabo shiveli, malo jih je bilo pravih boshjih slushabnikov; vender so menili, de bodo she v' nebesa prishli, ako le kako boshjo pot storé. Sveti Edvard je tudi obljubil v' Rim iti pokopalish svetih apostelnov obiskat; pa on ni v' to svoje bogoslushnosti stavil, temuzh je bil resnizhno bogabojezh, in kader mu je papesh Leon IX. pisal, de naj doma ostane, in se s' dobrimi deli posvezhuje, se je bersh vdal. Ni vsaka obljuba po volji boshji; dolshnost je poprej skerbno premisliti, zhe je to, kar kdo obljubiti misli, Bogu v' zhast, zhe je mogozhe in dobro, in zhe mu pomaga loshej v' nebesa priti.

Obljuba je terdna savesa per Bogu, kaj ſoſebno dobriga ne sapovedaniga ſtoriti, ali kaj neprepovedaniga in nedolshniga ne ſtoriti, de bi bil ſ' tem Bog bolj zheſhen. To uzhi, de je treba ſkerbno premiſliti, in le po dobrim premiſliku savesati ſe s' obljubo. Miſel ali shelja kaj ſtoriti, ali ne ſtoriti, Bogu v' zhaſt, ni obljuba, ampak je le dobra miſel ali shelja, ktera ſama nima mozhi savesati. Obljuba mora biti *radovoljna*, ne permorana, in pa v' rezhi, ktera je v' oblaſti tiſtiga, kteri jo obljubi. Starſhi ne morejo nevedniga otroka s' obljubo savesati; tudi otrokova obljuba ne velja bres ſtarſhev dovoljenja v' rezhi, ki je njih oblaſti podvershena. Vſak ſme obljubiti, kar je prav, kar mu je v' oblaſti, Bogu v' zhaſt, in njemu v' svelizhanje.

Obljuba je sapoved, ki jo zhlovek ſam ſebi radovoljno naloshi; ne ſmé je prelomiti. Modri pravi: „*Bolje je ne obljubiti, kakor po obljubi ne ſtoriti.*“ Prid. 5, 4. Sato ſkerbno premiſli, preden kaj obljubiſh, de ne bo potlej kſanja in greha. Premiſli ſvoj ſtan, ſvojo mozh in ſlaboſt in druge okóliſhine. Velizih ali teshkih rezhi naglo ne obljubi ſam is ſebe, ampak s' boshjim ſvetam in ſ' ſvétam ſvojiga modriga navadniga ſpovednika; zhe nè, ti bo preposno shal. Ne verjemi prenagli gorezhoſti; temuzh ſkuſhaj ſe in premiſli, zhe je, kar bi rad obljubil, Bogu vſhezh, tebi v' prid in mogozhe. Neumno in krivizhno bi bilo obljubiti ubogim, zerkvam ali sa

ſvete maſhe, kar dati ne moreſh bres ſhkode ſvojiga blishnjiga ali ſvojih otrok; sakaj poprej gre praviza, potlej ſhe le uſmiljenje. Mladi ljudje bi neumno obljubili hoditi po boshjih potih, ker jim je varnishi in bolje doma oſtati. Ravno tako je rezhi od ſtarſhev in goſpodarjev, kteri imajo dolshnoſt nad ſvojimi otrozi ali nad mlado drushino zhuti. Vſak ſe loshej poſvezhuje doma ko na poti, ker ima vſak v' ſvoji ſari vſo duhovno ſtreshbo, je manj rasmishljen, in loshej dopolnuje dolshnoſt ſvojiga ſtanu. Kar ſe po volji boshji obljubi, ſe mora ſpolniti. „*Zhe nozheſh obljubiti, ſi bres greha; kar ſi saljubil, ſtori.*“ V. Mos. 23, 22. 23. Tudi ni dopuſheno dopolnjenja odlaſhati. „*Zhe ſi Bogu obljubil, ne odlaſhaj dati; sakaj neſpametna in nesveſta obljuba mu je soperna.*“ Prid. 5, 3.

Veliko vezh bi ſhe bilo od tiga govoriti; pa vſaj ta dva nauka ohrani. Pervi je: „Preden kaj ſoſebniga obljubiſh, premiſli ſkerbno, proſi Boga rasſvetljenja, in vpraſhaj ſvojiga navadniga ſpovednika sa ſvet.“ Drugi je: „Zhe hozheſh kaj nesapovedaniga obljubiti, obljubi, kar tvoje hudo posheljenje pomanjſhuje.“ Skerbi po vſih sapovedih shiveti, to ti je nar potrebnishi. Ne bodi neumnim enak, kteri nesapovedano delajo, sapovedano pa sanizhujejo. Ljubi Boga, shivi po njegovih sapovedih, premaguj hudo posheljenje, in tako hodiſh po poti svelizhanja.

Molitev.

O Goſpod Jesuſ! bojim ſe biti v' ſhtevilu tiſtih, kterim ſi rekel: „Opravljate deſetino od mete, rutize in vſe vertnine, in opuſhate pravizo in ljubesen boshjo.“ Tudi jeſt ſim nagnjen obljubiti in ſtoriti, kar je po moji volji, ne pa, kar potrebujem v' svelizhanje. O Goſpod! daj mi sveſto shiveti po tvojih sapovedih; daj mi delavno in ſtanovitno voljo vſiga hudiga varovati ſe, in vſe sapovedano delati, de ti dopadem. Blagor mi, zhe ſ' pomozhjo tvoje gnade samorem sa Davidam reſnizhno rezhi: „Sim obljubil in perſegel po tvojih sapovedih shiveti.“ S. Edvard ti je v' mnosih teshkih opravilih sveſto ſlushil, te ni nikedar sapuſtil, in je ſrezhno prifhel v' tvoje kraljeſtvo; tudi jeſt ſi bom persadeval tebi v' zhaſt shiveti, de po tvoji dobrotljivi obljubi pridem k' tebi, in te vshivam vekomaj. Amen.

XIV. dan kosoperſka.

Sveti Alekſander Savli ſhkof.

Sveti Alekſander je bil fin bogabojezhiga in mogozhniga knesa Dominika Savli. Bil je rojen v' Milanu ali Majlandu v' letu 1534. Njegovi ſtarſhi ſo ga ſkerbno uzhili; potlej ſo ga

poſlali v' Pavijo pod umetne uzhenike. Lahko in ſkerbno ſe je uzhil, pa tudi v' poboshnoſti je raſtel; Boga je ljubil is vſe duſhe, in Jeſuſovo mater Marijo viſoko zhaſtil. Bogu in Marii bolj dopaſti je obljubil v' deviſhtvu shiveti, in ſi slo persadeval ohraniti ſe zhiſtiga. Toraj ni hotel nobene nepotrebne drushbe s' shenſkimi imeti, tudi ne ſ' ſlabimi moſhkimi; zhe je ſliſhal ali vidil kaj neſramoshljiviga, je bil shaloſten, in te shaloſti tudi ni perkrival; v' ponishnoſti in pokorjenji je ſtanoviten oſtal, in ſ' tim je ohranil nedolshnoſt. Ker je premiſlil veliko ſpazhenoſt in nevarnoſt sapeljiviga ſveta, je proſil in vset bil v' bratovſhino minihov ſvetiga Barnaba, kterih kloſhter je bil v' Milanu. V' kloſhterſki ſamoti je Boga gorezhe proſil, de bi mu dal ſposnati ſe, in poboljſhati ſhe tako majhne ſlaboſti; molil, bral, premiſhljeval, in vſe je delal, kar ga je bolj poſvezhevalo. Od gnade boshje je bil nauzhen, de bres ponishnoſti in pokorſhine ni ſvetoſti; sato ſe je ſvojim oblaſtnikam popolnama podvergel, in jih je v' vſim na tanko ſluſhal. Njegovi oblaſtniki ſo ga bili ſilno veſeli, in ſo mu napovedali, de naj ſe perpravlja maſhnikovo poſvezhevanje prejeti. To ſe je sgodilo v' letu 1556. Po tim je boshjo beſedo gorezhe osnanoval, in veliko greſhnikov na pot pokore perpeljal. Minihi ſo ga sa ſvojiga veliziga poglavarja isvolili. Bil je takrat le 33 let ſtar, pa njegova ſvetoſt in modroſt je bila bolji ko velika ſtaroſt. Reſ, sgoli ljube-

sen in modroſt ga je bila; sato ga je ſveti Karl Boromej neisrezheno ljubil, ga isvolil ſvojiga ſpovednika, ſvetovavza in pomagavza.

Rimſki papesh ſveti Pius V. je svedil ſvetoſt in modroſt ſ. Alekſandra, in ga je isvolil ſhkofa veliziga otoka Korsike. Kader je bil to svedil, ſe je preſtraſhil, in je ſ. ſhkofa Karla Boromeja napravil, de je papeshu piſal, in ga ponishno profil, de bi mu to veliko butaro odvsel. Predeń je bila ta proſhnja do papesha pernesena, je is Rima she priſhlo poterjenje perviga papesheviga ſklepa. Ko je ſveti Alekſander papeshevo piſmo prejel, je pokleknil, ozhi v' nebo povsdignil, in ſe podvergel rekozh: „Naj ſe sgodi boshja volja.“ Hitel je v' Korsiko, ſvojo ſhkofijo, in milo jokal nad njo, ker je vſo rasdjano naſhel. Paſtirji in ovze ſo bili v' grosni nevarnoſti sakopani; vſi grehi ſo ozhitno goſpodovali. zerkve ſo bile nezhedne ali poderte, ni bilo kerſhanſkiga nauka, tudi poglavitne katolſhke reſnize ſo jim bile nesnane, sakramenti ſo bili v' nemar puſhani. Te in druge duſhne nadloge ſo bile boshjimu moshu neisrezheno teshavne; pa is upanja v' veliziga paſtirja Jesuſa je ſerzhno in ſtanovitno delal, de bi vſe poravnal. Duhovne ſvoje ſhkofije je velikokrat poklizal, jih uzhil kako shiveti, uzhiti, in sakramente deliti po volji Jesuſovi in katolſhke zerkve. Ta ſveti ſhkof je neisrezheno terpel sa isvelizhanje ſvojih ovz: tudi v' hudim vremenu je hodil po viſozih in ſtermih gorah;

vezhkrat je mogel pod milim nebam prenozhiti; nizh ni vsel od nobeniga saſtonj, temuzh is ſvojiga je ſebe in ſvoje preshivil in oſkerbel; tudi revnim je, kolikor je premogel, is dobriga ſerza pomagal. Szhaſama je ſvojo sapuſheno ſhkofijo vſo ponovil, ker ſo ga vſi ljubili, ſpoſhtovali in ſluſhali ko angelja boshjiga. De bi to ſvoje dobro persadevanje rodovitno in ſtanovitno ſtoril, je dobre mladenzhe v' proſtorno, nalaſh v' to najeto hiſho jemal, in jim bogabojezhe uzhenike dajal, de bi bili ſzhaſama duhovni po volji boshji. Tudi je doſti ſvetih bukev ſpiſal, slaſti kerſhanſki nauk, in jih saſtonj delil, in pa slo perporozhal branje ſvetih bukev, ker je vedil, de ſo ſvete bukve velik perpomozhik k' svelizhanju. Tudi je ljubil in perporozhal ſveto petje per boshji ſlushbi, ktero slo perpomore dusho k' Bogu povsdigovati.

Skerb tiga ſvetiga ſhkofa grehe odvrazhevati je bila grosno velika. Svoje shivljenje bi bil rad dal, de bi ubranil boshje rasshaljenje, kakor ta le pergodba prizhuje. Ne delezh od njegoviga prebivaliſha je bil nekdo ubit. Rodovina ubitiga je vſtala, in hotla ubijavza u moriti; pa njegovi ſo ga branili, in bila je velika smeſhnjava. Sveti ſhkof je k' njim ſhel, in jih miril, pa saſtonj. Kaj je ſtoril? Poklekнil je, in jim rekel: „Ljubi bratje! glejte me veliziga greſhnika; zhe ſe mora kri prelivati, naj ſe moja, de le vi eden drusimu nizh shaliga ne ſtorite.“ Ti rasſerdeni ljudje ſo ſe

bersh potolashili, ſo eden drusimu odpuſtili, in ſhli domu. Njegovo uſmiljenje do ubosih je bilo tudi neisrezheno. Shivel je ſam uboshno, de bi jim samogel obilniſhi pomagati: njegova hiſha je bila ubogim in popotnim smiraj odperta; ſoſebno je ſkerbel ſramoshljive uboge svediti, tim je ſkrivno in obilno pomagal. Bolnike je ſkerbno obiſkoval, jih uzhil, ſpovedoval, obhajal, in jim pomagal priti v' ſrezhno vezhnoſt. Bog mu je dal zhudeshe delati, vſi ſo ga ſhe shiviga imenovali *ſvetnika*. Papesh Gregori XIV. je tiga ſvetiga ſhkofa, v' letu 1591, v' veliko meſto Pavijo preſtavil, de bi v' ſvoji ſtaroſti malo pozhitka vshival. Bil je papeshu pokoren, pa pozhitka ni hotel imeti; do ſmertne bolesni je neprenehama delal sa svelizhanje Jesuſovih ovz. V' tim meſtu je nevarno sbolel, ſe je od vſiga shivljenja ponishno ſpovedal, ſvete sakramente ſ' ſoſebno perpravo prejel, in 58 let ſtar, 11. dan kosoperſka v' letu 1592, v' Goſpodu saſpal. Tudi po ſmerti ſo ſe veliki zhudeshi na njegove proſhnje godili.

N a u k.

Kako ſe s' deli ljubesen ſkasuje.

Sveti ſhkof Alekſander ni le s' beſedo djal: „Ljubim Boga is vſiga ſerza, in blishnjiga ko ſebe;“ temuzh je reſnizhno ljubil, in ljubesen s' deli ſkasoval. Kratko popiſovanje njegovi-

ga shivljenja prizhuje od tega. Kar je on delal, je vſim sapovedano, namrezh ſvojo ljubesen s' deli ſkasovati. Ş. Janes pravi: „*Otrozhizhi! ne ljubimo le s' jesikam, ampak v' djanji in v' reſnizi.*“ I. 3, 18.

O kriſtjan! premiſli ſkerbno, zhe ljubiſh Boga is vſe duſhe, in blishnjiga ko ſebe savoljo Boga. Zhe ſe golufaſh, ni majhna smota, ampak je pogubna, ker je ljubesen nar potrebniſhi. Vezhkrat praviſh: „O moj Bog! ljubim te; raji hozhem vſe terpeti, ko tebe rasshaliti. Te beſede ſo lepe, pa ſo le beſede in prasen glaſ, zhe ni drusiga. Premiſli ſvoje dela, in te ti bodo prizhevale od ljubesni. Boga ljubiſh, zhe mu v' nevarnih ſkuſhnjavah ſtanoviten oſtaneſh; zhe ſi raji poſhkodovan, kakor de bi ga sapuſtil, ali de bi lashnjivo govoril, ali krivizo delal; zhe ti ni nobena rezh toliko ljuba, de bi je ne sapuſtil, ako ti je nevarna perloshnoſt v' greh. Boga ljubiſh, zhe ima tvoja ljubesen do njega mozh vſe hudo premagati, in vſe sapovedano dobro ſtoriti. Ş. Pavel tako govori: „*Spolnovanje poſtave je ljubesen.*“ Rimlj. 12, 10. Pazh reſnizhno! le ſpolnovanje poſtave je prizhevanje ljubesni.

Prizhevanje sapovedane ljubesni je pokorſhina. Zhe ſvoje volje boshji volji ne podvershesh, ni pokorſhine, in bres pokorſhine ni ljubesni. Ta pokorſhina sapopade vſe dolshnoſti; dopolnovanje vſih sapoved je pa is ljubesni. Savoljo Boga ljubi blishnjiga, in mu

ſkasuj ljubesen s' deli. Bodi mu uſmiljen, uzhi in ſvari ga, odpuſhaj mu njegove ſlaboſti in ſitnoſti. Zhe ti, revni zhlovek! ne ljubiſh in ne preterpiſh ſvojih bratov, ne upaj uſmiljenja od vſigamogozhniga Boga. Sveti Pavel opominja vſe: „*Bodite med ſeboj dobrotljivi, uſmiljeni, in persanaſhajte eden drusimu, kakor vam je Bog po Jesuſu Kriſtuſu.*“ Efesh. 4, 52.

Premiſli ſkerbno, zhe ljubiſh Boga in blishniga. Ljubesen je nar potrebniſhi, je sazhetik in konez vſiga dobriga, in bres nje ni nizh dobriga. Ljubesen vſe rezhi prav ravna, ni blaga ali zhaſti lakomna, ne dela nizh napazhniga ali krivizhniga; je uſmiljena, ponishna, persanaſhna, modra, pravizhna. Zhe ljubiſh Boga, ljubiſh tudi ſebe in blishniga; ſi Bogu pokoren, ſebi in blishnimu dober; ſi moder goſpodar, ſkerben ozhe, dober ſoſed pokoren otrok, pravizhen ſlushabnik, in ſi v' vſim po volji boshji. Proſi Boga neprenehama te potrebne ljubesni, in premiſhljuj, kar koli tvoje ſerze vnema, de v' ljubesni goriſh, v' ljubesni raſteſh, in ſtanoviten oſtaneſh. Tako boſh sa ſvetim Pavlam reſnizhno govoril: „*Shivim, pa ne jeſt, ampak Kriſtuſ shivi v' meni.*“ Gal. 2, 20.

Molitev.

O Bog, ozhe vſiga uſmiljenja! ti ſi me neisrezheno ljubil, in me ſhe ljubiſh; jeſt pa

ſim ti bil, in ſim ti ſhe smiraj veſ nehvaleshen. Pred tvojim velizhaſtvam ſe ponishno ſpovem ſvoje merslote, terdobe in nehvaleshnoſti, in te profim, odpuſti mi jo. Vem, ljubiti tebe, neſkonzhno miloſt, je dolshnoſt; pa moje hudo posheljenje mi brani. Ljubiti tebe je lahko in prijetno; pa raji ſim ſtvari ljubil, ker ſim bil od njih omamljen. Napolni me ſ' ſvojo ljubesnijo, de ne bom le govoril; „Te ljubim,“ temuzh de te bom ljubil v' reſnizi in v' djanji. Uſmiljeni Ozhe nebeſhki! daj mi nehvaleshnimu otroku ſvojiga ſ. Duha po Jeſuſu Kriſtuſu, de po sgledu ſvetiga ſhkofa Alekſandra reſnizhno ljubesen do tebe in blishniga ſkasujem, in v' kraljeſtvo vezhne ljubesni pridem. Amen.

XV. dan kosoperſka.

Sveta Teresija diviza, nuna.

Sveta Teresija je bila rojena na Shpanſkim v' meſtu Avili v' letu 1515. Bila je hzhi Alfonsa Sankeza in Beatrize, ktera ſta bila oba viſoziga rodu. Alfons je imel ſveto navado ſvojim otrokam in drushini po vezherji nekaj brati od shivljenja ſvetnikov. Dekliza Teresija in eden njenih bratov ſta smed vſih drusih od shivljenja ſvetnikov nar raji poſluſhala. Ta

dva bogabojezha otroka ſta ſe potlej od tiga pogovarjala, in eden drusimu djala: „Kako bi bila pazh mi dva neisrezheno ſrezhna, ko bi sa Jesuſa voljo ſvojo kri prelila!“ To niſo bile le prasne beſede; ſklenila ſta tudi dom sapuſtiti, in v' Afriko iti med nevernike, de bi sa vero umerla. Po tim ſklepu ſta ſhla is meſta; pa njun ſtriz jih je na poti ſrezhal, in domu vernil. Ta dva ſveta otroka ſta bila shaloſtna, de jima ni bilo dopuſheno sa vero umreti; ſklenila ſta vſaj puſhavnike poſnemati. Doma na vertu ſta dva majhna ſhotora is vej naredila, ondi brala, molila, in ſe od boshjiga pogovarjala. Stariſhi ſo jima to radi dopuſtili in Boga hvalili.

Majhna Teresija je bila lepo prebivaliſhe ſvetiga Duha; pa le 12 let je bila ſtara, ko ji je dobra mati umerla. Njen ozhe je bil ſizer dober, pa savoljo domazhih opravkov ni mogel smiraj nad njo zhuti. Teresija je, ſe ne vé od kod, v' roke dobila poſvetne bukve, kterih branje ji je v' ſerze vlivalo ljubesen do ſveta. Tudi ſe je s' neumno deklizo ſosnanila, jo poſluſhala, in ſe nad njo pohujſhala. Sveta Teresija je ſama potlej od tiga piſala tako: „S' tiſto ſpazheno tovarſhizo ſim ſe bila s' vſo duſho sdrushila, ker me je napeljevala v' to, kar je dopadlo moji ſlabi natori. Perpovedovala mi je vſe ſvoje poſvetno shivljenje, in ſ' tim mi je v' ſerze prijeten ſtrup vlivala.“ Dekliza Teresija je bila takrat v' nar nevarniſhi ſtaroſti, ſe je neumno ljubila, ſe viſoko

nosila, in pesshala v' ljubesni boshji. Od branja slabih bukev, od slabe tovarshize in od svojiga posheljenja sapeljana, je menila, de pravizhno shivi; sunanjih grehov se je varovala, pa ne tistiga, kar preshene ljubesen do Boga. Druga njena nesrezha je bila ta; de je dobila premehke spovednike, kteri so ji pregledovali, in jo pushali v' mehkim shivljenji, v' lashnjivim miru.

Njen ozhe je kmalo vidil nad njo snamnja posvetniga shivljenja in sapeljane dushe, poslal jo je v' nunski klosshter, de bi se ondi v' samoti, molitvi in premishljevanji sposnala in poboljshala. Usmiljeni Bog ji je dal svojo poprejshnjo nevarnost sposnati, in she bolj jo je sposnala v' bolesni, s' ktero jo je Bog milostivo obiskal. Ozhe jo je potlej poslal k' njenimu strizu, deshelskimu, pa bogabojezhimu gospodu. Njen striz je bil mosh po vsi volji boshji, je dolgo molil, rad svete bukve bral, in v' vsih kershanskih dolshnostih bil priden. Dekliza Teresija je mogla per njem biti, s' njim moliti, in poslushati svete nauke. Ni bila sizer kaj lazhna dobriga. vender ni hotla svojiga dobriga striza shaliti; szhasama je dobila vesselje do vsiga dobriga, se je zhedalje bolj vnemala v' ljubesni do Boga, in is serza shelela le njemu slushiti.

Kader je bila njena dusha spet vneta Bogu svesto slushiti, je gorezhe molila, in dolgo premishljevala, kam bi se obernila; potlej je sklenila v' klosshter iti, in ondi ostati do

ſmerti. Drugi ſo ji slo branili, pa ona ni odſtopila od ſvojiga dobriga ſklepa. Takrat je bila le 21 let ſtara. Shla je v' kloſhter, je neisrezheno ojſtro shivela, in ſe ſkoraj nepermerjeno pokorila, ker ſo bile le terpeti sa Jesuſa voljo njene reſnizhne shelje. To preojſtro shivljenje in preobilno pokorjenje ji je napravilo nevarno bolesen. V' bolesni ſo jo prijatli in prijatlize obiſkovali, in ſo jo nagovarjali, de naj bolj mehko shivi, to je, po navadi ſveta. Jih je poſluſhala in ubogala; pa kmalo je ſposnala nevarnoſt ſvoje duſhe in sapeljivoſt poſvetnih prijatlov. De bi v' vednim pokorjenji rada in ſtanovitna oſtala, je pogoſto premiſhljevala neisrezhene bolezhine ljubesnjiviga Jesuſa. Premiſhljevaje Jesuſovo terpljenje je ſvoje grehe milo obshalovala, in Jesuſa ſ' ſolsami profila gnade ga ne vezh rasshaliti. To pogoſtno premiſhljevanje ji je slo pomagalo v' ljubesni boshji raſti, in od ljubesni goreti. Ljubesen boshja je bila shivljenje njeniga shivljenja. Ta nebeſhki ogenj jo je popolnama goſpodoval. V' snamnje te velike ljubesni, ktero je do Boga imela, je enkrat vidila boshjiga angelja s' ognjeno pſhizo ji ſerze preſtreliti. Is ljubesni do Boga je terdno obljubila vſe delati, kar koli bi ſposnala, de je Bogu dopadljivo. Teshka je bila ta obljuba, pa veliki ljubesni lahko; ljubesni je vſe mogozhe.

Ta ljuba in zhiſta boshja prijatliza je lahko ſposnala, de nune, njene tovarſhize, premehko shive; shelela jih je tedaj preroditi v'

Jesusu Kristusu. Kader so one in drugi to svedili; so jo neisrezheno sanizhovali, in hudo preganjali. Pa v' Bogu uterjena se tiga ni prestrashila, stanovitna je ostala, in veliko kloshtrov je sosidala, v' kterih je bila duhovna mati, in je svoje duhovne hzhere vodila po poti krishaniga Jesusa. Ojstro jim je prepovedala méniti se ali snanje imeti s' deshelskimi, in skerbela je dobivati spovednike po Jesusovim duhu. Sato je slo skerbela, ker je sama skusila, de posvetni duh in premehki spovedniki so dvé veliki nesrezhi. Ta neutrudna boshja shushabniza si je slo persadevala tudi minihe pregovoriti, de so ne po duhu svetá, ampak po svojimu poklizu shiveli. Ta njen konez je bil silno teshek, vender ga je s' boshjo pomozhjo dosegla. Boga usmiljeniga je sa vse to hvalila, in vedno skerbela njegovo zhast povishevati. Njeno sveto shivljenje je bilo po Jesusu Kristusu; vender jo je Bog s' dolgim bolehanjem pokoril, de bi ji dal obilnishi plazhilo v' nebesih. Veliko let je bila bolehna; pa mozh njene vnete dushe je vso telesno slabost premagala, ker ni drusiga shelela, kakor sraven krishaniga Jesusa krishana umreti. Sato ga je vedno prosila rekozh: „Gospod! ali terpeti ali umreti.“ Njena gorezha dusha je le nebeshko kraljestvo premishljevala, Boga ljubila in hvalila. Bog je to svojo svesto slushabnizo pustil na svetu do 67. leta njene starosti; jo je s' sladko smertjo k' sebi vsel ravno

ta dan v' letu 1582. Na njene proſhnje ſo ſe veliki zhudeshi godili.

N a u k.

Is njeniga shivljenja.

Sveta Teresija je rada poſluſhala, brala in premiſhljevala shivljenje boshjih ſvetnikov in ſvetniz; to jo je vnemalo po njih sgledih shiveti in terpeti. Ravno is tiga ſvetiga konza beri ali poſluſhaj in premiſhljuj tudi ti shivljenje in terpljenje ſvetnikov, de sa njimi hodiſh, kakor ſo oni sa Jesuſam hodili. Sveti Pavel pravi: *„Proſim vaſ, po meni ſe ravnajte, hakor ſe tudi jeſt po Kriſtuſu,“* I. Kor. 4, 16. Prav to ti pravijo ſvetniki, de boſh v' njih drushbi Boga hvalil vekomaj. Rad obiſkujeſh zerkve ſoſebnih boshjih prijatlov, pa ſe braniſh po njih isgledih shiveti; nesapovedano delaſh, sapovedano pa opuſtiſh, in tako ne zhaſtiſh ſvetnikov po volji boshji. Tudi te smote ſe bojim, de ſvetnike morebiti le meſeno zhaſtiſh. Zerkev uzhi, de je zhaſt do ſvetnikov dobra in koriſtna; pa ti jih morebiti zhaſtiſh le savoljo ſvojiga poſvetniga dobizhka, ne pa de bi bogabojezhe shivel. Ti zhaſtiſh ſvetiga Antonija puſhavnika, de tvoje nezhedne shivali obvaruje; ſvetiga Blasha sa gerlo; ſvetiga Florijana soper ogenj; ſ. Joba, de ſe zhebele mnoshijo; ſ. Luzijo sa ozhi; ſ. Nesho, de ſkerbi sa tvoje ovze; ſ. Primasha, de

bo ajda bogata; ſ. Apolonijo sa sobé; ſ. Roka soper kugo; ſ. Shtefana sa konje; ſ. Urha soper merslizo; ſ. Valentina soper boshjaſt; ſ. Urbana sa vinſko terto. To je vseto is sapopadka, kteriga ima neuzheno ljudſtvo od pomozhi ſvetnikov. Te vpraſham: Kteriga ſvetnika imaſh pomozhnika sa ſvojo duſho? kteriga poſnemaſh v' pravizhnoſti in pokori? kterimu ſe perporozhujeſh, de bi ti gnado ſprofil nevarne ſkuſhnjave premagovati? Shvetniki pomagajo fizer tudi naſhimu teleſu, tode veliko raji naſhi duſhi; zhe pa meniſh, de ſvetniki le sa tvoje telo ſkerbé, in ſe jim le savoljo teleſa perporozhujeſh, ſi jih ſlabe ismiſhljujeſh, kakor ſi ti. Iſhi per Bogu po njegovih ſlushabnikih nar poprej *nebeſhkiga kraljeſtva, in tudi drugo ti bo perversheno, zhe ti je v' prid.* Luk. 12, 31.

Shveta Teresija, deſiravno vſa gorezha, je peſhala savoljo nevarne drushbe poſvetne prijatlize. Kriſtjan! ne posabi tiga; nikoli ne imej nepotrebne drushbe ſ' ſlabim zhlovekam. Zhe ne ubogaſh, boſh peſhal, opeſhal, in Boga sapuſtil. V' sazhetku te bo ſram ſ' zhlovekam drusiga ſpola govoriti; ſlab zhlovek tvojiga ſpola pa ti bo kmalo vſo ſramoshljivoſt odvsel, zhe ga poſluſhaſh. Pravi ti nekoliko ſvojih in drusih ljudi ſlaboſt, in ſ' tim te perpravlja v' ravno tako shivljenje. Kar ſi ſliſhal, dopade tvoji ſlabi natori; to premiſhljujeſh, nezhutno ſlabiſh, in ſe napravljaſh v' velike djanſke grehe. Ravno sato opominja

ſveti Pavel vſe rekozh: „*Ne puſtite ſe sapeljati, malopridni pogovori ſkase dobro shivljenje.*“ I. Kor. 15, 33. Le verjemi, de je velika nefrezha v' duhu ſlabeti. Zhe ſe tvoja dufha pofvetniga duha navſame; ne vidi ſvoje velike nevarnoſti, mlazhno moli, grehe isgovarja, in hiti v' pogubljenje. Kriſtjanu ſpridene dufhe ſo Jesufovi nauki preojſtri, ſpovedniki pretanki, pot pravizhnih nesnana ali nemogozha. Tako miſli, ker je sadershaniga uma, ſe po ſvoji ſlepoti poverhama ſpoveduje, je lahko odvesan, in prejme Jesuſa per ſvetim obhajilu v' ſerze, ktero mu je soperno. Zhe mu Bog da ſposnati, potlej pravi: „Sdaj vem, kako de ſim bil neumen in sapeljan.“ Verjemi, de ſlepota, ktero ti je hudobija napravila, ni per Bogu nedolshna ali isgovorjena. Sveti Pavel pravi od tazih neumneshev: „*Njim ni bilo mar Boga ſposnati, sato jih je Bog sdal njih ſpazhenimu umu.*“ Rimlj. 1, 28. De niſi in ne boſh tako nevarno sapeljan ali sapeljana, proſi ponishno in ſtanovitno Jesuſa rekozh: „O Goſpod! daj mi ſvojiga ſvetiga Duha, in obvaruj me sapeljiviga duha ſvetá.“

Sveta Teresija je bila s' gnado boshjo reſhena od sapeljivoſti ſvetá, je v' ljubesni boshji raſtla, v' njej ſtanovitna oſtala in umerla. O kriſtjan! dokler pofvetni duh goſpoduje v' tebi, dokler imaſh meſeno ljubesen do ſebe in do drusih, dokler ſe s' neumnim ſvetam veſeliſh, ni Jesuſoviga duha v' tebi, in ga ne

ljubiſh. Le njegova gnada ti daje veſelje do zhesnatornih dobrot, ker podvershe telo in duſho njegovim sapovedim. Le gnada boshja ponovi in prerodi zhloveka, ker premaga vſe pozhutne sapeljivoſti. Le gnada boshja daje zhloveku nepremagljivo mozh v' nadlogah, v' sanizhevanji in preganjanji ſtanovitnimu oſtati. Zhe ſi rasdeljeniga ſerza med Bogam in ſvetam, niſi pravi ſlushabnik boshji. Proſi neprenehama Boga, de naj te ſ' ſvojo ljubesnijo napolni, de mu is ljubesni ſlushiſh, in boſh svelizhan.

Molitev.

O moj Bog, ſtvarnik in goſpod! kedaj ti bom sazhel reſnizhno ſlushiti? Tvoja ſlushabniza ſveta Teresija je reſ peſhala v' ljubesni do tebe, pa le nekoliko in malo zhaſa; jeſt pa she dolgo hodim sa sapeljivim ſvetam, in shivim po vſim ſvojim poshelenji. Velika neſrezha je ta, vender je niſim do sdaj posnal, in vſhezh mi je neumneshu bilo shiveti delezh od tebe. Vezhna hvala ti bodi, o uſmiljeni Goſpod! ki ſi me poterpeshljivo zhakal, in mi sdaj daſh ſposnati ſvojo nevarno ſlepoto. Bres tvojiga dobrotljiviga rasſvetljenja bi bil v' ſvoji neſpameti shivel, umerl, in ſe pogubil vekomaj. Ti me sdaj dobrotljivo klizheſh, in jeſt ti hozhem pokoren biti; dokonzhaj delo mojiga poboljſhanja, in ſtori me ſvojiga sveſtiga ſlushabnika, de ti po sgledu tvoje pri-

jatlize ſ. Teresije shivim, in ſrezhno umerjem. Amen.

XVI. dan kosoperſka.

Sſ. Martinjan, Makſima deviza in tovarſhi, marterniki.

Ob zhaſu krivoverniga in neuſmiljeniga kralja Genserika ſo ti ſveti ſlushabniki boshji sa ſveto vero terpeli v' velizim meſtu Kartagi. Mogozhen ſlushabnik sgorej imenovaniga kralja je ſvetiga Martinijana in njegove tri brate v' ſlushbi imel; tudi deviza Makſima mu je ſlushila. Sveti Martinijan je bil kovazh vojſkanig oroshja, kar je bilo goſpodarju v' velik dobizhik. Sveta Makſima je bila ſkerbna in sveſta v' hiſhnih opravkih, to je bilo goſpodarju slo vſhezh. Ravno sato, ker ſta mu oba vſhezh bila, je obema rekel: „Porozhita ſe, in oſtanita per meni.“ Martinijan je v' to dovolil, pa Makſima je bila shaloſtna, vender ſe ni predersnila goſpodarju odrezhi. Kader ſta bila porozhena, je Makſima rekla Martinijanu: „Ljubi moj! jeſt ſim ſvoje deviſhtvo Jesuſu obljubila; toraj te proſim, bodi moj brat!“ Bogabojezhi Martinijan ji je bersh to obljubil, jo je nameſti ſeſtre imel, oba ſta v' zhiſtoſti in v' dobrih delih shivela. Sveti Martinijan ſe je zhedalje

bolj vnemal Bogu popolnifhi flushiti; fklenil je fvet sapuftiti, in bres smot Bogu shiveti. To je fvoji zhifti nevefti in fvojim bratam povedal; vfi fo fe namenili fkrivaj sheshati, in v' klofhter iti. Kakor fo fe pogovorili, fo ftorili. Ponozhi fo fkrivaj fhli is mefta: fhtirje bratje fo fhli v' klofhter Trabak, kteriga minihi fo v' velizim pokorjenji shiveli; Makfima je fhla v' nunfki klofhter, ne delezh od uniga.

Gofpodar je bil njih fkrivniga odhoda slo shalofien; fe je rasferdil, je na vfe kraje poflal jih svedit, in mu je veliko plazhilo obljubil, kdor mu jih najde. V' kratkim zhafu fo bili najdeni, in domu pergnani. Gofpodar jih je bersh ukasal v' teshke verige vkleniti, in v' jezho gnati; tudi jim je rekel: „Ne pojdete is jezhe, dokler fe fvoji veri ne odpovefte.“ Krivoverni kralj Genserik je to svedil, in jih je ukasal neufmiljeno pretepati; vfak dan fo bili hudo rastepeni. Pa to ni nizh sdalo, ker fo bili od Boga bersh osdravljeni. Bog je vezh zhudeshev ftoril, de bi fe njih nedolshnoft rasodela; pa njih gofpodar je ko drug Faraon terdovraten oftal. Bog je njega in njegove otroke s' naglo fmertjo udaril; tudi s' drusimi nefrezhami je vfo hifho napolnil. Vdova neufmiljeniga gofpodarja fe je preftrafhila, in je jetnike v' dar dala imenitnimu gofpodu. Gofpod jih je bil vefel, pa bersh, ko fo v' njegovo hifho prifhli, fo ga velike in ftrafhne nadloge sadele. Ni vedil kaj pozhe-

ti; govoril je ſ' kraljem od tiga, in ga ſa ſvet poprashal. Kralj je sapovedal ſ. Martinijana in njegove brate v' daljno deshelo ſognati, Makſimo pa proſto ſpuſtiti.

Sveta deviza Makſima je Boga hvalila, ſhla v' nunſki kloſhter, ondi v' dobrih delih shivela in umerla. Zhveteri bratje ſo bili gnani v' deshelo nevernikov, kjer ni bilo nobeniga ſposnanja praviga Boga. Osnanovali ſo jim ſveto vero, in veliko ſe jih je ſpreobernilo. Kader je krivoverni kralj to svedil, ſe je filno raſerdil, in je piſal do oblaſtnika tiſte deshele, de naj te ſvete brate umori. Oblaſtnik deshele ni hotel mogozhnimu kralju Genseriku odrezhi; ukasal je ſvete brate po ojſtrih krajih vlazhiti tako dolgo, de ſo umerli. Tako je bilo ſtorjeno, in v' tih bolezhinah ſo ſvoje shivljenje ſrezhno dokonzhali okoli leta 460.

N a u k.

Svét ne da prave ſrezhe.

Sveti Martinijan in njegovi tovarſhi niſo iſkali tukaj ſrezhno shiveti, ampak Bogu ſlushiti. Loshej bi bili shiveli v' hiſhi ſvojiga goſpodarja, pa bali ſo ſe sapeljivoſti v' hiſhi krivoverzov, sato ſo beshali. Pa poprej in potlej ſo terpeli, ker na ſvetu ni praviga miru, in ni prave ſrezhe. Svét ne more ſrezhe dati, prava ſrezha je le od gnade ſvetiga Duha; kdor jo ima, je srezhen, zhe ravno veliko ter-

pi, O kriſtjan! golufáſh ſe, zhe iſheſh poſvetne ſrezhe, ker je ſvet nima, in je ne more dati. Svet ti ponuja nizhemernoſt, sapeljivoſt, smote; nikar ga ne poſluſhaj, in ſlushi Bogu, kteri te samore in hozhe ſrezhniga ſtoriti. Bodi po sgledu ſvetiga Pavla in drusih ſvetnikov ti *ſvetu krishan*, *in on tebi.* Gal. 6, 14.

Svét pravi ſvojim otrokam: „Pridite, in vshivajte dobrote; ſtresite ſvojim ſlabim pozhutkam, in bodite veſeli, sakaj to je vaſh del.“ Neumneshi ſo timu sapeljivimu vabljenju pokorni, in v' tih smotah posabijo Boga, kar jim vezhno neſrezho napravi. Sveti Avguſhtin, kteri je nekaj zhaſa sapeljivimu ſvetu, potlej do ſmerti ſvojimu Bogu ſlushil, je djal: „O Goſpod! ti ſi ſtoril, in tako ſe godi, de je zhloveku ravno tiſto, kar neumni ljubi, potlej v' terpesh.“ Reſnizhno je to. Dobrote ſvetá ſo ko ſladka, pa ſhkodljiva jed, ktera je uſtam prijetna, in potlej napravi grisenje. Loshej je zhloveku vſe nadloge terpeti sa pravize voljo, ko vſe greſhne dobrote vshivati. Mir veſti in upanje vezhniga plazhila dela vſe nadloge prijetne; pezhenje veſti in perzhakovanje ſtraſhniga boshjiga maſhevanja dela grenke vſe pozhutne ſladnoſti. Modri pravi: „*Hudobnesh beshi, zhe ga ravno nihzhe ne podi; pravizhnik je ko lev ſerzhen bres ſtrahu.*“ Prip. 28, 2.

Ljubi moj! premiſli, kaj ti ſvet obeta, in kaj ti bo Bog dal. Ako bi ravno samogel

po vſih ſvojih sheljah shiveti, in bi doſegel, kar koli poshelish ; koliko zhaſa bi bil ſrezhen? Golufaſh ſe, zhe menish v' vshivanji poſvetnih dobrot ſrezhen biti. Glej imenitne in mogozhne ſvetá! ſrezhne jih ſhtejeſh, pa niſo. Loshej shivi ubogi kmet, kteri ſi ſ' trudam shivesh in oblazhila ſlushi, ko mogozhni ſvetá. Viſhe ko je zhlovek povsdignjen, vezh ima ſkerbi, teshav in nepokoja. Vſak zhlovek, bodi niskiga ali viſoziga ſtanu, mora le per Bogu ſrezhe iſkati, ker ſvet nima prave ſrezhe, in je ne more dati. Kdor v' ſvet upa, je smoten, sapeljan, in na sadnje sapuſhen ; njemu bo lozhenje od ſvetá ſilno grenko, in kakoſhna bo s' njegovo duſho? Imej veliko ali malo, bodi viſoziga ali niskiga ſtanu ; le v' Boga upaj, le njemu ſlushi, in le per njem iſhi prave ſrezhe, in dobro ti bo vekomaj. Glej ſvetnike boshje, in shivi po njih, in vekomaj boſh ſrezhen. Veliko ſo na ſvétu terpeli, pa sdaj ſo s' Bogam sdrusheni, in ga bojo vshivali vekomaj.

Molitev.

O Jesuſ! raſsvetli mojo duſho ſ' ſvetlobo ſvoje gnade, de pravo ſrezho ſposna, po njej hrepeni, in ſi persadeva jo sadobiti. Vem, prava ſrezha je le tebi ſlushiti is vſe duſhe, ker nikedar ne sapuſtiſh ſvojih ſlushabnikov, in jim boſh dal ſvoje kraljeſtvo. Vem, de mi bo gorje, zhe ſim ſlushabnik ſvetá, ker bova

on mene, jeſt njega sapuſtila, in per ſodbi mi bo ſtraſhno. Vſe to vem; vender ljubi moja ſpridena natora le vidne rezhi neumno, in sanizhuje nevidne dobrote. O Goſpod! daj mi shivo vero in gorezho ljubesen, de sadobim od tebe vezhno ſrezho. Ne sapuſti me, temuzh odtergaj na proſhnjo tih ſvojih prijatlov moje ſerze od ljubesni sapeljiviga ſvetá, daj mi nekoliko sapopaſti nebeſhke dobrote, ktere ſi obljubil, in boſh dal ſvojim ſveſtim ſlushabnikam, de po njih hrepenim, in ſi persadevam jih sadobiti. Amen.

XVII. dan kosoperſka.

S. Jadviga, Poljſka kraljiza.

Sveta Jadviga je bila hzhi mogozhniga Bertolda, Moravſkiga vojvoda in Tirolſkiga knesa. Ko je ſhe majhna bila, ſe je she nad njo vidilo, koliko gnade je od uſmiljeniga Boga prejela. Deſiravno ſhe mlada, je bila modra, in delezh od vſiga, kar neumne otroke veſeli. Njeni dobri ſtarſhi ſo jo poprej ſami ſkerbno uzhili, in potlej v' nunſk kloſhter poſlali, de bi ſe uzhila Boga bolje ſposnati, in mu ſkerbnejſhi ſlushiti. Mala Jadviga je v' ljubi ſamoti in v' ſveti drushbi bogabojezhih nun ſilno rada molila, ſvete bukve brala, svelizhavne

nauke poſluſhala, po mozhi premiſhljevala, in ſoſebno s' nedolshnim shivljenjem Boga hvalila. Ko je bila v' dobrim uterjena, in je nekoliko odraſtla; je bila s' mogozhnim Poljſkim kraljem ali vojvodam Henrikam sarozhena. V' veliki zhaſti, obilnoſti in ſkerbeh je ponishno in bogabojezhe shivela, kakor ſe je bila v' kloſhtru nauzhila. Bog ji je dal prav dobriga mosha; tiga je ſ' prijasnimi beſedami napravila, de ſta ſe v' adventu, o vélizim poſtu in drusih ſvetih dneh po ſvétu ſ. apoſteljna Pavla odlozhila, in ſveti zhaſ s' molitvijo, poſtam in zhiſtoſtjo reſnizhno poſvezhevala. Ko ſta bila pa od Boga sadoſti otrók dobila, je napravila mosha, de ſta v' popolni zhiſtoſti shivela. Ker je bilo to is ljubesni do Boga, ni bilo med njima nobene nevolje ali merslote, temuzh njune dobre duſhe ſte bile ſ' terdno saveso zhiſte ljubesni ſhe mozhneje sdrushene.

S. shena in goſpodinja Jadviga ni le ſkerbela ſebe in mosha, ampak tudi otroke in drushino poſvezhevati, ker je dobro vedila, de le sa-ſe ſkerbeti je premalo, in kdor sa druge, slaſti sa domazhe ne ſkerbi, ne more ſvoje duſhe svelizhati. Sa ſvoje otroke je neisrezheno ſkerbela, in Bog ji je dal, de jih je bogabojezhe vidila. Tudi ſvojo drushino je imela po volji boshji: gorezho v' molitvi, mirno, sveſto, ſramoshljivo in pravizhno. Smiraj je zhula nad otrozi in drushino, jim dober sgled dajala, jih lepo uzhila, in sa-nje ſkerbno molila. Ponishnoſt te sveſte ſlushab-

nize boshje je bila tudi ſofebna. Defiravno je bila viſoko poviſhana in bogabojezha, ſe je vender nevredno ſtvar in veliko greſhnizo imela. Slo ſe je bala kakimu zhloveku ſlabo dopaſti; sato ſe ni nikoli lepotizhila, je bila ſramoshljivih ozhi, varniga govorjenja in ponishnih oblazhil, kakor ſe bogabojezhi shenſki ſpodobi. Dobri mosh je bil njenih ſvetih del ſilno vefel: Boga je hvalil, ker mu je modro sheno dal; ſkerbel je po njenim dobrim sgledu shiveti; bil je ozhe reveshev in perbeshaliſhe potrebnih. V' ſvoji veliki zhaſti, oblaſti in obilnoſti je bil sdershen, ponishen in krotak; tudi je slo ſkerbel sa pravizo in sa zhaſt boshjo.

Sveta Jadviga je bila zhedalje bolj sheljna ponishevanja in popolnamaſti. S' dovoljenjem ſvojiga dobriga mosha je tudi nunſko oblazhilo nofila, in nekaj zhaſa per nunah prebivala; pa tudi doma je po kloſhterſkih sapovedih v' pokorjenji shivela. Njena dobra duſha ſe ni nikedar ponishevanja in drusih dobrih del navelizhala. Bolnike, slaſti revne, je obiſkovala, ubogim noge klezhé umivala, in reveshem ko Jesuſu ponishno ſtregla. Is njene velike ponishnoſti je is-hajala ſofebna krotkoſt, poterpeshljivoſt in perljudnoſt s' vſimi. Kader je koga ſvarila, ga je ljubesnjivo ſvarila; nikogar ni sanizhevala, in nikogar nepotrebno shalila. Njena poterpeshljivoſt v' velizih nadlogah je tudi prizhevala od njene velike ponishnoſti in pokorſhine. Kader je bil njen

dobri mosh v' vojſki vjet, in potlej njen bogabojezhi pervorojeni ſin v' vojſki ubit; je fizer perſerzhno shalovala, pa Bogu tudi ſe je popolnama podvergla rekozh: „Naj ſe sgodi boshja volja! vſe je dobro, kar Bogu dopade!“

Tukaj je tudi perloshno nekoliko popiſati njeno ojſtro shivljenje. Vſe njeno shivljenje je bilo ſizer vedno pokorjenje, vender ji je bilo to ſhe premalo, ker je po terpljenji slo hrepenela. Vſak dan ſe je poſtila, le ob nedeljah ne. Enkrat v' dan je malo in ſlabo jedla, le ob nedeljah in velizih prasnikih dvakrat. Poſtila ſe je ſilno rada, pa tudi modro po mozhi ſvojiga teleſa, de bi pod ojſtrim pokorjenjem ne opeſhala. Skrivaj je ojſtro shimnato oblazhilo noſila, na golih tleh ali na koſmati koshi leshala, de bi bila perpravniſhi vſtajati in Boga hvaliti in moliti. Sama le je rada hodila blishnih zerkev obiſkovat, in pa zelo bòſa. Zhe je zhloveka vidila, ſe je bersh obula, de bi nihzhe ne vedil, kaj ſoſebno dobriga dela. Ravno tako je druge ſoſebne nesapovedane dobre dela ſkerbno ſkrivala, de bi njena duſha ne bila od napuha ſkuſhana. Ko je v' zerkvi molila, ali ſe per ſ. maſhi snaſhla, je bila vſa v' Boga samaknjena, in je obilno jokala. Ni mogozhe povedati; kako ſkerbno ſe je k' ſvetimu obhajilu perpravljala. Pogoſto je ta nebeſhki kruh in s' njim obilno gnado prejemala. Bog je tej ſvoji sveſti ſlushabnizi dal mozh zhudeshe delati, tudi

ſkrivne ali prihodne rezhi prevediti. Vender je pa oſtala v' ponishnoſti, drusiga ni shelela ko terpeti savoljo Boga, njegovo zhaſt povi-ſhevati, in priti v' njegovo kraljeſtvo, de bi ga hvalila vekomaj. Njène ognjene shelje ſo bile ſpolnjene; 15. kosoperſka v' letu 1243, je v' Goſpodu mirno saſpala, in ſhla k' Bogu, kteriga je is vſe duſhe ljubila, in mu is vſiga ſerza ſlushila.

N a u k.

Mehko shivljenje je pogubno.

Sveta Jadviga je bila viſoziga ſtanu, ſilno bogata, in bi bila lahko vſih poſvetnih dobrot obilno imela; pa vender ni hotla v' mehkobi, v' lenobi, v' ſladnoſtih, ampak je shelela v' vednim pokorjenji shiveti. Vſi ljudje nimajo enaziga premoshenja, tudi ne enazih opravil, vender morejo vſi v' pokorjenji shiveti. Shivljenje Jeſuſovo, Mariino in ſvetnikov prizhuje sadoſti, de je pokorjenje vſakimu potrebno. Sveti Peter pravi: „*K' terpljenju ſte poklizani, ker je tudi Kriſtuſ sa naſ terpel, in nam sgled sapuſtil, de po njegovih ſtopinjah hodite.*“ I. 2, 21.

Mehko shivljenje je vſim prepovedano. De veſh, ktero je mehko shivljenje, ti povem. Mehko shivljenje je po ſvojim poshelenji shiveti. To je lahko tudi per reveshih in rokodelih, zhe ravno doſti terpé. Ti fizer ne mo-

rejo ko bogatini v' veſelji in dobrotah shiveti; pa zhe neumno ljubijo ſvoje telo, ſtreshejo, kolikor samorejo, ſvojimu poshelenju, ali zhe delajo le sa ſvoje telo, shivé mehko. Ni malo bogatih in revnih, ki ſo polni lenobe, nemarnoſti, poſtopanja in mehkote; ti mehko shivé. Doſti jih je, kteri hozhejo le bres dela shiveti, ſo vedno v' igrah, v' nizhemernoſtih, v' prasnih delih. Tako shivljenje je obſojeno od ſvetiga evangelja. Jesuſ uzhi, de je pot v' nebeſa ojſtra, in de ſe nebeſhko kraljeſtvo s' vojſkovanjem, ſ' pokorjenjem in terpljenjem sadobi. Sapovedal nam je ſvojo voljo premagovati, ſvoj krish sa njim noſiti, pokoriti ſe. To obſodi mehko shivljenje, in kashe vosko pot pokorjenja, po kteri ſo ſvetniki sa Jesuſam hodili. Oni niſo shiveli v' lenobi, v' poshreſhnoſti, v' pleſu, v' ſmehu, ampak v' dobrih delih, v' pokorjenji, v' ſolsah. Kdor v' mehkoti shivi, ne bo dobriga plazhila prejel. Goſpodar je ſvojimu hiſhniku rekel: „*Poklizhi delavze, in daj jim plazhilo.*“ Mat. 20, 8. Kaj pa ſo poſtopazhi dobriga prejeli? Nizh.

V' reſnizi, mehko ali leno shivljenje saſlushi pekel. Kdor shivi mehko ali leno, je enak nerodovitnimu dreveſu, ki je v' ogenj obſojeno. Nerodovitno drevo je v' ogenj obſojeno, ne sato, ker ſlab ſad rodi, temuzh ker dobriga ne rodi; ravno tako leni kriſtjan. Kdor pa mehko ali leno shivi, ni bres hudih del. Kriſtjan mehkiga shivljenja nima veſelja

do boshjiga, moli ſlabo, govori in poſluſha doſti ſlabiga, in zhaſ ſanikerno sapravlja. She to je preobilno hudo; pa is taziga shivljenja pride tudi lahko poshreſhnoſt, nezhiſtoſt in doſti drusiga hudiga djanja. Modri pravi: „*Poſtopanje je veliko hudiga nauzhilo.*“ Sirah 33, 29. Zhe je pa mehko ali leno shivljenje bres hudiga djanja, kar ni verjeti, je she pomankanje dobrih del in mehkota vredno pogubljenja. O ljubi kriſtjan! bodi priden, pokori ſvoje ſlabo telo, premaguj ſvoje ſlabe shelje, in ſ' krishem obloshen hodi sa Jesuſam, de prideſh v' njegovo kraljaſtvo.

Molitev.

O Goſpod Jesuſ Kriſtuſ! kako bom isgovorjen, zhe mehko shivim? Sveta Jadviga, viſoziga ſtanu in nedolshniga shivljenja, je do ſmerti v' poſtih, v' pokorjenji in v' dobrih delih shivela, je v' nedolshnoſti in v' pokorjenji vedno oſtala; jeſt pa, greſhnik, ſe pokorjenja bojim? Moja laſtna meſena ljubesen me je sapeljevala, poſihmal je ne bom poſluſhal. Is ljubesni do tebe, o Jesuſ! hozhem terpeti, pridno delati, ſvoje posheljenje premagovati, pokoriti ſe, in po voski poti sa teboj hoditi. O ljubi svelizhar! daj mi gnado vſe to dopolniti; ſtori me ſvojiga terpljenja deleshniga, de po kratkim shivljenji pridem v' tvoje veſelje. Amen.

XVIII. dan kosoperſka.

Sveti Lukesh evangeliſt.

Sveti Lukesh je bil is meſta Antiohije, rojen od nevernih ſtariſhev, in srejen v' malikovanji. Po ſhegi nevernikov je bil viſoko uzhen, in tudi imeniten sdravnik. Bog mu je dal, de je pohlevno poſluſhal svelizhavne nauke, ki ſo jih apoſteljni osnanovali; veroval je v' boshjo beſedo, ſposnal praviga Boga in uſmiljeniga odreſhenika, in ſ' ſveto vero doſegel svelizhavno modroſt. Bleso ga je ſveti Pavel ſpreobernil; vé vſaj ſe, de ſta bila med ſeboj ſ' ſoſebno ljubesnijo sdrushena. Sveti Pavel ga je slo ljubil, in v' ſvojih piſmih hvalil, ker je bil zhiſte vere, in je ſkerbel Jesuſovo kraljeſtvo rasſhirjati. Ko je ſveti Lukesh ſoſebni dar ſvete vere prejel, je bil Bogu neisrezheno hvaleshen; sapuſtil je ſvoje ſlepe malike, in sanizheval ſvojo ajdovſko uzhenoſt. Tudi je lahko vidil prezhiſto divizo Marijo, in jo poſluſhal, ko je od rojſtva shivljenja, ſmerti in vſtajenja Jesuſoviga perpovedovala.

Sveti Pavel ſi je okoli leta 51 po Jesuſovim rojſtvu ſ. Lukesha isvolil tovarſha in pomagavza v' osnanovanji ſ. evangelja, kar obilno prizhuje od njegove shive vere, ſoſebne gorezhoſti in ſvetiga shivljenja. S. Lukesh je okoli leta 55 ſpiſal v' Greſhkim jesiku ſ. evangeli,

to je popiſovanje vzhlovezhenja, shivljenja, naukov, zhudeshev, terpljenja, ſmerti, vſtajenja in vnebohoda Ṣinu boshjiga. Poprej ſta ſizer she ſ. Matevsh in ſ. Marka ravno to popiſala, pa v' njunim piſanji je bilo doſti ſpuſheniga. Ṣveti Luka je to sapiſal, de bi verni brali, in loshej ohranili, kar ſo ſlishali s' beſedo uzhiti. Pa tudi ſveti Luka ni vſiga popiſal, kar je Jeſuſ delal in uzhil; sato je v' katolſhki zerkvi uſtno srozhilo ali nesapiſana beſeda boshja sraven ſvetiga piſma potrebna. Ṣveti Luka je ſ. evangeli tudi sato piſal, ker je bilo veliko drusih, kteri ſo ſi persadevali, pa niſo mogli prav popiſati. kar je Jeſuſ delal in uzhil, kakor ſam ſveti Lukesh prizhuje v' 1, 1. To ni rezheno od apoſteljnov, ampak od drusih, kterih piſanje ni bilo od zerkve poterjeno. Kar je ſveti Luka piſal, ali kar ſo drugi evangeliſti piſali, je od ſvetiga Duha, je beſeda boshja, in nepremakljiva oſtane.

Okoli leta 63 je ſ. Lukesh tudi druge bukve ſpiſal, ktere ſe djanje apoſteljnov imenujejo. Te bukve obſeshejo, kar ſe je godilo v' trideſetih letih po Jeſuſovim vnebohodu. Te popiſujejo prihod ſvetiga Duha v' apoſteljne, sazhetik in raſshirjanje katolſhke zerkve. Ṣveti Lukesh v' tih bukvah ſoſebno popiſuje veliko persadevanje in terpljenje ſ. apoſteljna Pavla, kteriga je bil sveſt tovarſh in pomagaviz. Verni naj radi berejo te ſvete bukve, ker ſo sgoli reſniza, lepe in poduzhne. Ṣveti Lukesh ni le piſal boshje beſede, temuzh je tudi shivel po

njej, in jo je osnanovel. Svesto je svetiga Pavla spremljal, in mu pomagal. Po njegovi smerti je sam okoli hodil, s. evangeli osnanoval, in ljudi spreobrazhal. V' tim svetim delu je neisrezheno terpel, in svoje sveto shivljenje s' zhastito smertjo sklenil.

Nauk.

Od duha evangelja Jesusoviga.

Sveti Lukesh je poslushal Jesusove aposteljne, veroval besedi boshji, in tudi spisal s. evangeli. Sveti Duh ga je storil evangelista in osnanovavza svetiga evangelja. Kakor je uzhil, tako je shivel, namrezh v' pokorjenji, v' trudu in v' vsih dobrih delih. Od svojiga spreobernjenja do smerti je hodil po kervavih stopinjah terpezhiga odreshenika Jesusa.

Evangeli je veselo osnanilo, ker osnanuje odreshenje svetá, in uzhi ravno pot v' nebesa; vender je pa zhlovekovi slabi natori grenak. Evangeli je veselo osnanilo; pa sapoveduje mesene shelje premagovati, svoje meso krishati, in svoje poshelenje pod sapovedi devati. To je duh evangelja Jesusoviga, in kdor ne shivi po njem, ne more svelizhan biti. Vsi evangelski nauki so sapopadeni v' veri, v' upanji in ljubesni. Kdor ima zhiste nauke Jesusove, in po njih shivi, ima shivo vero, pravo upanje in delavno ljubesen. Sveti Pavel uzhi: „*Shivite po duhu, in ne spolnujte shelj*

ſvojiga meſa.“ Gal. 5, 16. Od tiga uzhi veſ evangeli, in drugazhi ne more biti. Ako bi prav bilo po ſlabi natori shiveti, bi ne potrebovali ne uzhenika, ne odreſhenika, ne gnade ſvetiga Duha, kar je soper vero. S. evangeli sapoveduje satajevanje, pokorjenje, ponishnoſt, zhiſtoſt, poterpeshljivoſt, uſmiljenje, pravizo, dobrodelnoſt in doſti taziga. Ravno to je po voski poti hoditi. Kdor tako ne shivi, hodi po ſhiroki poti v' vezhno pogubljenje. Deſiravno ſveti evangeli te grenke sdravila sapoveduje, je vender veſelo osnanilo, ker ni druge poti v' nebeſa, kakor po njegovim duhu shiveti. Vſak zhlovek ima ſvojo veſt, vſaka deshela ſvoje navade, vſak zhaſ ſvoje smote; vender oſtane ſveti evangeli nepremakljiv, in vſak mora po njem shiveti. Sam Kriſtuſ uzhi: „*Nebo in semlja boſta preſhla, ali moje beſede ne bodo preſhle.*“ Luk. 21, 33. Tudi: „*Beſeda, ktero ſim vam govoril, vaſ bo ſodila poſlednji dan.*“ Jan. 12, 48.

O Kriſtjan! ſkerbno ohrani to reſnizo: Jesuſ bo tebe in vſe ljudi ſodil po ſvoji beſedi. Imej in ohrani duha evangelja v' ſvojim ſerzu, de po njem shiviſh. Ne isgovarjaj ſe rekozh: „Drugi tako shivé; zhe ne delam ko oni, me sanizhujejo; niſim rad ſtoril, pa prijatli ſo me napravili.“ Ti in drugi taki isgovori prizhujejo soper sapovedi, de poſluſhaſh raji druge ko Jesuſa. Kaj meniſh, de bodo poſvetne navade ali pohujſhanja ſveti evan-

geli overgle? Ne, temuzh boshja beſeda te bo ſodila, in obſodila, zhe ravno drugazhi miſliſh ali delaſh is hude veſti. Le Jesuſa poſluſháj, po njegovih naukih shivi, in dobro ti bo.

Molitev.

O Jesuſ, moj in vſih uzhenik! ti ſi is nebeſ priſhel ſveta uzhit in odreſhit, ker ſi neisrezheno uſmiljen; tvoji ſveti nauki ſo nam ſilno potrebni, tako potrebni ko tvoja ſveta kri, prelita v' naſhe odreſhenje. Tvoja predraga kri bi bila saſtonj prelita, ako bi naſ ne bil uzhil. Vſe zhloveſhtvo ſe je bilo v' Adamu ſpazhilo, vſi ſmo bili ko neumne ovze saſhli, in kdo bi bil bres tebe pravo pot v' nebeſa naſhel? O Goſpod! ſposnam, de ſim tvojih ſvetih naukov ſilno potreben: pa moja ſlaba natora jih ne more nositi; pomagaj mi jih ti po tvojim duhu ſposnati, in po tvoji volji dopolnovati. Pomagaj mi ubogimu v' duhu biti, ſtori me ponishniga, daj mi zhiſtoſt, dodeli mi poterpeshljivoſt in vſe, kar ti dopade. Upam v' tvojo neſkonzhno miloſt, proſim in zhakam od nje vſih perpomozhkov po tvojim evangelji shiveti, de premagujem ſvojo hudobno voljo, in tvojo delam. O ſ. Luka, piſar, osnanovaviz in delaviz ſ. evangelja Jesuſoviga! ſproſi mi gnado po boshji beſedi ſtanovitno shiveti, de, kader bom po njej ſojen

saſlifhim od uſmiljeniga Jesuſa: „Pojdi ſ' menoj v' nebeſhko kraljeſtvo!“ Amen.

XIX. dan kosoperſka.

Sveti Peter Alkantarijan.

Sveti Peter je bil rojen v' letu 1499 v' malim Shpanſkim meſtu Alkantari, po kterim ſo mu perimik dali. Njegov ozhe Alfons je bil meſtni poglavar, bogabojezh kriſtjan in dober goſpodar. Slo je ſkerbel ſvojiga ſina Petra Bogu v' zhaſt srediti, in ta njegova ſkerb je obilen ſad rodila, ker je Peter ſoſebno gnado od Boga prejel, je rad ubogal, molil, ſe uzhil, in Bogu flushil. Ko je bil odraſtel; je premiſhljeval velike nevarnoſti sapeljiviga ſveta, in je ponishno Boga profil, de naj ga raſſvetli, in mu kashe pravo pot, po kteri ſe pride v' nebeſa. Lahko bi bil mogozhen na ſvetu, pa is ponishnoſti ſe je bal viſokoſti in oblaſti; torej je shelel in ſklenil iti v' kloſhter ſ. Franziſhka, kjer bi v' ſamoti mirno Bogu flushil. Kader ſo bile njegove shelje ſpolnjene, je bil slo veſel, in je ſ' ſoſebno gorezhoſtjo po vſih sapovedih shivel. She poprej je imel duha molitve, ponishnoſti in pokorjenja; toraj mu je bilo v' kloſhtru vſe prijetno. Dolge molitve, ſlabi shivesh, poſt, zhuvanje in dru-

go mu je bilo vſhezh, ker ni drusiga hotel, ko ſvojo dusho svelizhati. Vſim vidnim rezhem je odmerl; le s' Bogam je bil sdrushen, in vſe je delal v' njegovo zhaſt. Ko je bil 25 let ſtar, je bil is pokorſhine do ſvojih oblaſtnikov maſhnik poſvezhen, in potlej je ſ' ſoſebnim pridam ſvojih poſluſhavzov osnanoval beſedo boshjo.

Slava njegove uzhenoſti in ſvetoſti ſe je zhedalje bolj rasſhirjala ne le na Shpanſkim, ampak tudi v' Portugalu in po drusih deshelah. Shelel je smiraj v' nesnani ſamoti tizhati; vender je is shelj drugim pomagati tudi v' daljne deshele hodil, pa le ſlabo oblezhen in bres obutala, ker je vſe v' duhu pokore delal. Njegova reſnizhna ponishnoſt je tudi v' velikim poviſhanji ſtanovitna oſtala, tudi kader je imel oblaſt drugim sapovedovati, in kader je bil od kraljev in mogozhnih ſvetá viſoko zheſhen. Vedno je ſkerbel v' ponishnoſti in pokorjenji shiveti, tudi vſe duhovne otroke ſ. Franziſhka po tim duhu ſtanovitno voditi, kolikor mu je bilo mogozhe. Ker je bil filno lazhen kerſhanſke popolnamaſti, je v' letu 1551 profil in doſegel od papesha Julija III. perpuſhenje kloſhtrov ſosidati, v' kterih bi minihi po vſih ukasah ali sapovedih ſvetiga Franziſhka shiveli. Pervi kloſhter je bil dodelan v' letu 1555 bliso Predrose. Kloſhter in zerkev in vſe kar je bilo v' nju, je bilo ponishno in uboshno. Deſiravno je bil poglavar kloſhtra, ſi je vender sa ſvoje prebivaliſhe isvolil majhno

luknjo, kjer ni mogel ne po konzu ſtati, ne istegnjen leshati. Le ſedé je malo ſpal, ſe ojſtro poſtil, tudi po simi bóſ hodil, in kolikor je samogel, ſvoje telo pokoril. Ni mu bilo mar kake poſvetne rezhi svediti ali pogledati, ker je le v' Boga ſvoje verne ozhi imel. On ſam je ſveti Teresii rekel: „Meni je eno, zhe vidim, ali ſim ſlep.“ Deſiravno je bil ſofebno ojſtriga shivljenja; je bil vender perljuden in prijasen s' vſimi, ker je bil poln ljubesni in ponishnoſti.

Sveti Peter je bil poſtavljen oſkerbnik vſih kloſhtrov ſ. Franziſhka na Shpanſkim. Hodil je okrog, de bi vſe rezhi po volji boshji poravnal, in vſi ſo ga radi ſluſhali, ker je bolj s' dobrim sgledam ko s' beſedo sapovedoval. Zhe je ravno bil poglavar, je raji on drugim ſtregil, kakor pa de bi bili drugi njemu ſtregli. V' kloſhtru je hotel smiraj smed vſih sadnji biti. Njegove velike ſkerbi, njegovo vedno terpljenje in ojſtro pokorjenje ga je filno oſlabilo in potlazhilo. Nevarno je sbolel, in ſe ſkerbno perpravljal is ſvetá iti. Ondi bliso je bil bogabojezh knes. Ta je ukasal ſvetiga Petra v' grad neſti, in mu s' vſo ſkerbjo ſtrezhi. Sveti Peter ſe je ſizer vdal; ali slo je bil shaloſten obilne ſtreshbe bogabojezhiga knesa, in ga je nadleshno profil, de naj ga ukashe v' blishni kloſhter Arenas nasaj neſti, de bi per ſvojih minihih v' pokorjenji ſvoje shivljenje ſklenil. Ondi je ſvete sakramente prejel, in mirno zhakal lozhenja od ſvetá. Kader ſe

je sadnja ura blishala, je minihe profil, de naj mu is poſtelje pomagajo, de bi na golih tleh umerl. V' molitvi klezhé je v' Goſpodu veſelo saſpal 18. kosoperſka v' letu 1562, 63 let ſtar; 47 let je bil minih. Veſ zhaſ ſvojiga shivljenja ſe je perpravljal ſrezhno umreti, in sato je od boshje miloſti veſelo vezhnoſt doſegel. Bog je ſvojiga ponishniga ſlushabnika viſoko poviſhal pred ſmertjo in potlej s' veliko zhudeshi, kteri ſo ſe po njem godili.

Nauk.

Kako popolnamaſt doſezhi.

Kratko popiſovanje shivljenja ſvetiga Petra ti kashe pot do popolnamaſti. Shivel je ſveto, smiraj je bil lazhen pravizhnoſti; vedno ſi je persadeval ſveteji prihajati, in smiraj je ponishen oſtal. Boshjim ozhem ni nobena ſtvar popolnama zhiſta, ni ga zhloveka bres vſiga madesha; vender ſi more vſak persadevati toliko popolnamaſti doſezhi, kolikorſhna je zhloveku mogozha. Premiſli, ti ſi umna boshja ſtvar, ſ' preſveto kervjo Jeſuſovo poſvezhen, in namenjen sa nebeſhko kraljeſtvo; tedaj moreſh ſveto shiveti, in po popolnamaſti hrepeneti.

Kako je mogozhe med sapeljivim ſvetam, v' ſredi nadleshnih ſovrashnikov in nevarnih ſkuſhnjav nedolshno shiveti? Kako je mogozhe v' ſlabim teleſu zhiſtoſt ohraniti, kako v'

obilnosti sdershno shiveti, kako v' bogastvu bogastvo sanizhevati, kako v' zhasti ponishnost ohraniti? O kristjan! ne prestrashi se tiga, ker je vsigamogozhni Gospod tvoj pomozhnik, in v' njem vse samoresh. Zhe hozhesh popolnamast dosezhi: pròsi ponishno, gorezhe in stanovitno; bodi smiraj lazhen obilnishi pravizhnosti; skleni terdno, in ponavljaj sklep svoje slabosti premagovati; vojskuj se serzhno soper vsako skushnjavo; vsak dan pomanjshuj svoje slabosti, in pridnishi delaj dobro; delaj vse Bogu v' zhast, skerbi smiraj popolnishi prihajati; vender pa se misli smiraj slabiga.

Zhe hozhesh popolnamast dosezhi, kolikor je zhloveku mogozhe; biti v' ljubesni rasti, ker je v' njej vsa svetost sapopadena. Vedno premishljuj sapovedi, in s' njimi sodi pravizhno svoje dela; imej smiraj Boga prizhujozhiga, smiraj pomni smert, sodbo in vezhnost, vse svoje rezhi delaj, ko bi takrat pred boshjo sodbo shel; sosebno si persadevaj sposnati isvire svojih grehov, de se skerbno varujesh in snebish vsiga, kar ti v' greh perloshnost daje. To sposnanje ni lahko, ker je serze polno svijazh in isgovorov. Korenina vsiga hudiga je poshelenje; to se ne da pokonzhati, ampak le premagovati s' pomozhjo gnade. Hudo poshelenje premagovati je dolshnost in potrebno, in kdor ga premaguje, shivi pravizhno. Nobena kazha ni tako svita in shkodljiva ko hudo poshelenje. To skusha

zhloveka ozhitno in ſkrivno; ſe rasodeva, ſe ſkriva, ſe premenuje, in s' mnogim svijazhami sapeljuje. To ſposnati je nebeſhka modroſt, in tih naſtav varovati ſe je popolnamaſt. Zhe hozheſh popolnamaſt doſezhi, premaguj ſvojo poglavitno ſlaboſt. Vſak zhlovek ima mnoge ſlaboſti, med kterimi je ena ſoſebno nevarna. Per enim je nezhiſto poshelenje, per drusim napuh, per tretjim lakomnoſt, per drusih druge. Poglavitna ſlaboſt je tiſta, ktera zhloveka nar loshej premaga; tedaj je nar potrebniſhi to premagati. Pròſi gorezhe uſmiljeniga Boga, de naj ti pomaga ſerzhno premagovati poglavitno ſlaboſt; zhe to doſeſheſh, boſh ſrezhen.

Zhe ſe hozheſh ſposnati, premagovati, in popolnama shiveti, bodi ponishen. Ponishnoſt te perganja k' molitvi, ti ſprofi gnado, ti pomaga ſposnati ſe, ti brani prenaglo verjeti ſi, te uzhi le Boga hvaliti, in smiraj trepetati savoljo ſvoje ſlaboſti. Tvoja popolnamaſt bodi to: vſe poravnati in delati po volji boshji, smiraj ſlabiga ſhteti ſe, in vedno ſkerbeti popolniſhi biti. Bodi ponishen tudi v' obilnoſti dobrih del, ker ne veſh, kakoſhen ſi per Bogu. Jeſuſ Kriſtuſ to uzhi rekozh: „*Kader vſe ſtorite, kar vam je sapovedaniga, rezite: ‚Smo nepridni hlapzi.*“ Luk. 17, 10.

Molitev.

O ljubi Jesuſ! poln ſim teme, svijazh in hudobije, in vekomaj bom neſrezhen, zhe mi ti ne pomagaſh. Ti ſi ſvetlobo is nebeſ perneſel, in ſi mi gnado ſvetiga Duha saſlushil; vender ne jenja moja ſpazhena natora hudiga delati. Dolshen ſim po tvojim sgledu ſveto shiveti, in ti mi pomagaſh po poti pravizhnoſti hoditi, pa jeſt, neumnesh, poſluſham raji ſvoje hudo poshelenje. O Goſpod! daj mi ſvojimu nesveſtimu hlapzu mogozhno gnado, ſ' ktero bom ſposnal in premagoval ſvoje hudo poshelenje. Le to mi brani po vſih tvojih ſvetih sapovedih shiveti, in popolnamaſt doſezhi. Kar ſo tvoji sveſti prijatli samogli, tudi jeſt samorem ſ' pomozhjo tvoje gnade. Skerbno ſi bom persadeval vſe sapovedi sveſto dopolnovati. Ti velik boshji prijatel in moj dobrotljivi pomozhnik, ſveti Peter, ne jenjaj sa-me Boga proſiti po Jesuſu Kriſtuſu, in ſpròſi mi po tem terdnim ſklepu delati, de svelizham ſvojo duſho. Amen.

XX. dan kosoperſka.

Sveti Janes Kenzhàn, fajmaſhter.

Sveti Janes je bil rojen na Poljſkim v' tergu, ki ſe imenuje Kenti; po tem ſe mu je reklo Ken-

zhan. Njegovi katolſhki in bogabojezhi ſtarſhi ſo ga ſkerbno uzhili Boga ſposnati, in mu ſlushiti. Rad jih je poſluſhal, in jim pokoren bil. Bil je nedolshen, krotak, ſramoshljiv, moder, veſelje ſvojih dobrih ſtarſhev in dobrih ljudi; rad ſe je uzhil; ljubil, ſpoſhtoval in bogal je ſvoje uzhenike. Kader ſo ga njegovi oblaſtniki sadoſti uzheniga vidili, ſo ga uzhenika drusih poſtavili. Svoje uzhenze je s' sgledam in s' beſedo ſkerbno v' ſveto uzhenoſt napeljeval. Njegove beſede ſo bile ogenj, ker je ſam delal, kar je uzhil. Oblaſtniki niſo hotli te luzhi v' temi puſtiti, temuzh ſo ga napravili, de ſe je dal maſhnika poſvetiti. Takrat ſe je njegova dusha obilniſhi vnela, in ſe je per ſvetih opravilih tiga viſoziga ſtanu zhedalje bolj vnemala. Ko je nebeſhkimu Ozhetu jagnje boshje per ſveti maſhi daroval, je bil veſ samaknjen in v' ſolsah; ſebi in drusim je miloſt profil. Ker je v' ljubesni gorel, je bil slo shaloſten boshjiga rasshaljenja, in je Boga gorezhe profil pomozhi greſhnike ſpreobrazhati. Njegov ſhkof mu je dal faro, ktere je bil vezh let paſtir, in ktero je po volji boshji vladal; pa velike dolshnoſti te nevarne ſlushbe mu niſo pokoja dale, dokler ſe ni fari odpovedal. Fari ſe je odpovedal ne is ljubesni do greſhniga pozhitka, ampak is tanke veſti. Po tem je ſpet v' poprejſhnjo ſlushbo ſtopil, de je mladenzhe uzhil, pa je tudi dolgo molil, ſkerbno premiſhljeval, beſedo boshjo osnanoval, greſhni-

ke k' pokori napeljeval, in smiraj Bogu v' zhaſt delal, ker ni hotel pozhitka imeti, temuzh je le shelel vedno terpeti, in tako ſebe in druge svelizhati.

Njegova ljubesen do krishaniga Jesuſa je bila neisrezhena. Vzhaſi je bil vſo nozh v' tim ſvetim premiſhljevanji; ni ſe mogel odtergati od ſvojiga ljubesnjiviga krishaniga svelizharja. De bi v' ljubesni do Jesuſa raſtel, je ſhel v' Jerusalem obiſkat meſt od njegove prizhujozhoſti in kervi poſvezhenih. Ondi je Turkam Jesuſa osnanoval, ker je shelel is ljubesni do njega umreti. Shtirikrat je ſhel v' Rim papesha, nar viſhiga Jesuſoviga nameſtnika, pozhaſtit, in mu pokorſhine ſkasat. Enkrat ſo ga na poti tatje obropali, in potlej ga vpraſhali: „Ali imaſh ſhe kaj?“ Jim je odgovoril: „Nizh.“ Kader ſo bili odſhli, ſe je domiſlil nekoliko slatov v' plajſhi saſhitih; hitel je sa njimi, in jim je podal posabljene slate. Tatje ſo ſe slo zhudili nad njegovim predobrim ſerzam, ſo mu poprej odvseti denar nasaj dali, in ſo ſhli.

Ta ljubi prijatel boshji je ſvojiga blishniga, dobriga ali ſlabiga, zhiſto ljubil; ni nobeniga sanizheval, in nobeniga obrekoval ali opravljal. Obrekovanje in opravljanje je filno ſovrashil, in nihzhe ni ſmel vprizho njega ſoper koga govoriti. Zhe je ſoper blishniga kako beſedo saſliſhal, je bersh poſváril. Nikogar, kakor le ſam ſé je sanizheval, ker ſe je ſhtel veliziga greſhnika, in ſe je ojſtro po-

koril, kakor de bi bil nar hudobnifhi zhlovek: malo in le na golih tleh je pozhival, jedel le toliko, de fe je per shivljenji ohranil; fvoje devifhko telo je do kervi bizhal; pet in tridefet let ni jedel mefa. Verhi tega je fhe veliko drusiga dobriga ftoril, in fe tako perpravljal frezhno umreti. Ko fe je fmert blishala, je ukasal, kar je fhe premogel, ubogim rasdati; f' fofebno gorezhoftjo je prejel f. sakramente, in mirno fhel k' Bogu, kteriga je is vfe dufhe ljubil. Njegova fofebna fvetoft in veliki zhudeshi, ki fo bili pred in po fmerti ftorjeni, fo ga flovezhiga ftorili, in slafti Poljzi, med kterimi je rojen bil, shivel in umerl, fo ga fvojiga pomozhnika isvolili.

N a u k.

Ne obrekovati in opravljati, ne pofluſhati obrekovavzov in opravljivzov.

Sveti Janes je slo fovrashil obrekovanje in opravljanje, in ferzhno fvaril obrekovavze in opravljivze, ker je Boga in blishniga refnizhno ljubil; tudi sato, ker je bil ponishen. Ljubesen in ponishnoft fte nar bolji perpomozhik soper obrekovanje in opravljanje.

Raslozhik je med opravljanjem in obrekovanjem. Opravljanje je, zhe kdo refnizhne grehe in nápazhnofti fvojiga blishnjiga bres potrebe perpoveduje in rasglafuje; obrekova-

nje pa je, zhe od drusih kaj hudiga pravi in rasnasha, kar se prav ne vé, ali kar si je morebiti is sovrashtva in nevoshljivosti sam ismislil. Pa oboje, opravljanje in obrekovanje, je pregreshno, in le verjemi mi, de ti vse tvoje dobre dela nizh ne pomagajo, zhe si opravljiviga in obrekovavniga jesika. „*Kdor meni, de je bogabojezh, pa svojiga jesika ne bersda, njega bogabojezhost je prasna.*“ Jak. 1, 26. Opravljanje je soper kershansko ljubesen, ker bres potrebe resnizhno pregreho odgernesh; obrekovanje je soper kershansko ljubesen in pravizo, ker lashnjivo govorish soper blishnjga. Ne ismishljuj si nikoli hudih rezhi od svojiga blishnjiga, zhe ti je ravno kaj shaliga storil; pa tudi od njegovih resnizhnih grehov nikar ne govòri bres potrebe in dolshnosti. Premisli, kar sveti Pavel govori: „*Obrekovavzi ne bodo kraljestva boshjiga posedli.*“ Kor. 6, 10. Le zhe te kaka posebna dolshnost veshe grehe svojiga blishnjiga rasodeti; zhe se, postavim, s' njimi komu shkoda godi, ali pohujshanje daje, in ga s' svarjenjem ne moresh poboljshati: smesh starshem od njih otrók, gospodarjem in gospodinjam od njih poslov, uzhenikam od njih uzhenzov kaj hudiga povedati; takrat povej in govòri resnizo, tode ne is sovrashtva ali nevoshljivosti, ampak is dobriga serza, is svetih shelj, de bi blishni potlej hudo opustil, in se poboljshal. Zhe tako storish, isvira tvoje govorjenje is ljubesni do njegove dushe, in torej ni opravljanje. Pa

preden govorish, pomisli dobro, kedaj, koliko in komu je treba govoriti; ne imej serza na jesiku, ampak jesik v' serzu.

Ne poslushaj opravljivzov in obrekovavzov, in svari jih. Zhe nerad poslushash, ti hudobni jesiki ne bodo v' ushesa trobili. „*Sagradi s' ternjem svoje ushesa, in nikar hudobniga jesika ne poslushaj.*" Sirah. 28, 28. „*Ne verjemi usaki besedi, dostikrat je kaj slegániga.*" Sirah. 19, 15. 16. Svari opravljivza in obrekovavza; zhe ne moresh drugazhi, vsaj s' temnim oblizhjem. „*Sever desh odshene, in shalosten obras opravljivza.*" Prip. 25, 23. Kar si hudiga soper blishnjiga slishal, molzhi, zhe ti ljubesen ne sapové govoriti. „*Ako si kako besedo soper blishnjiga slishal, naj ostane v' tebi sakopana, in saneshi se, de te ne bo rasgnala.*" Mardohej je svojimu kralju Asveru rasodel sklep dveh njegovih slushabnikov, namrezh kralja umoriti. Hudobna mosha sta bila umorjena, pa saslusheno plazhilo sta prejela. Jesus je odkrival hinavshino sapeljivih farisejev; pa sato, de bi nedolshni sapeljani ne bili. To te uzhi modrosti koliko, komu in sakaj govoriti soper blishnjiga. Hudobni Siba je per kralji Davidu svojiga gospodarja krivo obdolshil, II. kralj. 16, 3.; on je podoba hudih jesikov in krivizhnih ismishljevavzov. Doeg je per kralji Savlu drugazhi raslagal usmiljeno pomozh, kakor jo je darovaviz Ahimelek beshezhimu Davidu skasal, I. kralj. 22, 9 — 22.;

on je podoba svitih kazh, kteri bliso resnize govoré, pa golufno in krivizhno. Kralj Savel je is hudiga ferza lashniku verjel, Ahimeleka in vfo njegovo drushino pomoril; on pomeni hudobne ljudi, kteri radi verjamejo hudo, in tudi prizhuje, koliko hudiga is tiga isvira.

Zhe fi blishnjiga opravljal, in mu krivizo ftoril; hiti jo popraviti. Zhe fi ga obrekoval, in soper njega lashnjivo govoril; morafh fvojo hudobijo povedati pred tiftimi, kteri fo te flifhali ali svedili. Govori dobro od blishniga, kteriga fi opravljal, kolikor resnizhno samorefh; poklizhi lashnjive befede, f' kterimi fi ga obrekoval. Opravljanje in obrekovanje fe teshko popravi; nar varnifhi je molzhati, in s' opravljivzam in obrekovavzam ne drushbe imeti. Imej ljubesen in ponishnoft, in bofh vfe te nauke dopolnoval.

Molitev.

O moj Bog! ponisham fe pred teboj in shalujem, ker je bil moj jesik do sdaj nepokojna hudoba, poln fmertniga ftrupa. Ti vefh, jeft pa ne, kolikokrat fim fe s' jesikam pregrefhil. Rad fim govoril in poflufhal hudo soper blishnjiga, ker nifim imel ljubesni, tudi ne ponishnofti. Moj jesik je bil ojftra pfhiza na napetim loku v' rokah pijaniga neufmiljeniga vojfhaka; nifim pomiflil kaj govoriti in kaj molzhati; tudi fim bres raslozhka

poſluſhal in verjel, kar ſe je govorilo soper blishniga. O Goſpod! kakoſhniga pokorjenja ſim vreden? kako samorem blishnimu ſtorjeno ſhkodo popraviti? Shal mi je vſe to; odpuſti mi, popravil bom po ſvoji mozhi, poſihmal varno govoril, in opravljivza in obrekovavza ne poſluſhal. O ſveti Janes! proſi sa-me per Bogu, in ſproſi mi gnado po vſih sapovedih sveſto shiveti, in slaſti ſvoj jesik krotiti. Ljubesen, ponishnoſt in ſtrah boshji naj bodo varhi mojiga ſerza, mojiga jesika in mojih uſhes, de poſihmal ne miſlim, ne govorim in ne poſluſham krivizhniga soper ſvojiga blishniga, de tudi jeſt uſmiljenje sadobim. Amen.

XXI. dan kosoperſka.

Sveta Urſhula in tovarſhize, devize in marternize.

Sveta Urſhula in njene tovarſhize ſo bile v' katolſhki zerkvi vſelej zheſhene; vender ſe ne more gotovo vediti, koliko jih je bilo, in tudi nè, kako ſo bile umorjene. Uzheni kardinal Baroni ſe potoshi, de je bilo k' popiſovanju njih shivljenja in ſmerti doſti perdjaniga ali ismiſhljeniga. Usvar, piſar deveriga veka ali ſtoletja, piſhe, de je ſveta Urſhula imela

doſti tovarſhiz; ne pové pa, koliko de jih je bilo. Eni pravijo, de jih je bilo enajſt tavshent, kar je pa drugim neverjetno. V' ſtarih maſhnih bukvah, ktere ſo v' hiſhi Sorbone, je tako sapiſano: „Prasnik ſvete Urſhule, Undezimile in tovarſhiz, deviz in marterniz.“ Te beſede prizhujejo, de je ſveta Urſhula imela imenitno tovarſhizo, imenovano Undezimilo, in tudi veliko drusih. Njih reſnizhno ſhtevilo bo, menim, v' temi oſtalo. Sgorej imenovani kardinal Baroni piſhe is nekih ſpiſanih bukev, ktere ſe hranijo v' Rimu v' Vatikanu, tako le:

Ob zhaſu zeſarja Grazijana je bil Flavi Klemen Makſim deshelni poglavar na Angliſkim ali Englendarſkim. Ta ſe je soper ſvojiga zeſarja hudobno ſpuntal, in ſebe zeſarja oklizal, v' letu 380. Makſim ſe je ſ' ſvojimi vojſhaki bersh zhes morje na Franzoſko prepeljal; k' njemu ſo ſe ondi ſtojezhi zeſarſki vojſhaki perdrushili, in ſo ſ' to ſvojo nesveſtobo njegovo krivizhno oblaſt povifhali. Makſim je is deshele Britanje deshelane raspodil, in jo Angliſkim vojakam v' laſt dal. Namenil jih je osheniti, in v' odlozheni desheli uſtanoviti. Na Angliſko je poſlal profit deklizhev, de bi ſe njegovi vojſhaki s' njimi sarozhili. Anglizhani ſo v' to proſhnjo radi dovolili, in veliko lepih deviz odbrali, kterih perva je bila ſveta Urſhula, hzhi kraljizha Dionokſja, namenjena vojvodu Britanje Konanu. Te devize ſo nerade ſhle is ſvoje rojſtne deshele, vender

ſo ſe dale pregovoriti. Shle ſo v' ladijo, v' to namenjeno, de bi ſe v' njih Britanjo prepeljale. Pa kader ſo na morji bile, je velik vihar vſtal, in jih je na Nemſhko saneſel. Ondi je ravno bila velika vojſka s' Ogri, kterih vojvoda ſta bila Melga in Gavn. Ogri ſo bili tiſti zhaſ ſhe malikovavzi in neuſmiljeni. Obdali ſo ſvete devize, in ſi persadevali jih v' ſvoje shelje nakloniti. Pa ſ. Urſhula je ſvojim tovarſhizam ſerzhnoſt dajala Bogu sveſtim oſtati, in raji umreti ko greſhiti. Neverne vojake je to ſilno rasshalilo in raſserdilo, in pomorili ſo neuſmiljeno vſe te ſvete devize. V' tiſti desheli je bilo nekoliko pravovernih, kteri ſo ſvete trupla tih ſerzhnih deviz zhaſtito pokopali.

N a u k.

Nezhiſtoſt je slo ſhkodljiva.

Blagor ſveti Urſhuli in njenim tovarſhizam; ktere ſo raji umerle, ko v' nezhiſtoſt dovolile. Veliko drusih moſhkih in shenſkih je v' velikih ſkuſhnjavah zhiſtoſt ohranilo, in ſo tudi raji umerli, kakor de bi bili nezhiſto greſhili. Nezhiſtoſt je ſhkodljiva teleſu, dobrimu imenu in premoshenju; pa veliko bolj ſhe duſhi, ktero odverne od Boga, ſ' temo napolni, in lahko pogubi.

Kdor ſe da od nezhiſtiga posheljenja premagati, ſe teshko poboljſha, ker overshe ſtrah

boshji, premaga natorno ſramoshljivoſt, huje rasdrashi ſvoje hudo posheljenje, in potlej veliko loshej greſhi. Is tiga pride huda navada, ktera ga morebiti do ſmerti goſpoduje. Spreobernjenje nezhiſtiga zhloveka je grosno teshko: poln je ſlaboſti, ſlabih miſel in neſramnih shelj, ne more iti od ſvojiga ſlabiga teleſa, povſod najde hude perloshnoſti; sato ponavlja ſvoje grehe.

Nezhiſtnik posabi Boga. Vſak zhlovek odſtopi od Boga ſ' ſmertnim greham, nezhiſtnik pa ga posabi. Veruje ſizer ſhe v' Boga; pa nima do njega in do njegove ſlushbe nobeniga dopadenja, ima merslo in nerodovitno vero, moli le ſvoje telo, ima le oſtudnoſt v' ſpominu in neſramne beſede na jesiku. Nezhiſtnik je nar manj perpravljen boshje rezhi miſliti, in ſram ga je ſkoraj ſvoje ozhi v' nebo povsdigniti. Bog je prezhiſt duh, nezhiſtnik ljubi le neſramnoſt; kako boſta prijatla? Ravno od njega je Bog govoril: „*Moj duh ne bo v' zhloveku oſtal; sakaj on je meſo.*“ I. Mos. 6, 3.

Nezhiſtoſt oſlepi zhloveka nar loshej. Nezhiſtnik ne vidi ne ſvoje ſramote, ne ſhkode ſvojiga premoshenja, ne nevarnoſti ſvoje duſhe. Ozhitno sanizhuje ſheſto boshjo sapoved, ter pravi: „To je majhna rezh, majhna ſlaboſt.“ Tako imenuje tudi oſtudne dela, ktere ſe ne ſmejo imenovati. Is take ſlepote is-haja terdovratnoſt in sanizhevanje boshje beſede, ſodbe in vezhnoſti. Ako ſliſhi bosh-

je shuganje, ſe ne smeni sa-nj, ga sanizhuje, ali pa ſe ſmeja. Se isgovarja s' mladoſtjo, pa bo morebiti ſmerdljivo kugo v' grob ſeboj neſel. Mine naj ravno v' ſtaroſti ozhitno pohujſhanje, ki ga je dajal; oſtane pa ſlepota in terdovratnoſt, zhe ga Bog ſ' ſoſebno gnado ne ſpreoberne. Salomon je v' ſtaroſti is gerde ljubesni do ptujih shenſkih saſhel; pa ſe nizh ne vé od njegove pokore. Gerdo posheljenje oſlepi modriga, veliko loshej neumnesha.

Nezhiſtoſt smoti zhloveka tudi v' veri lahko. To ni prevezh rezheno, sakaj boshja beſeda ſama prizhuje. Israelzi ſo s' nevernimi hzherami greſhili, in savoljo njih *malike* molili. IV. Mos. 25, 1. 2. Goſpod Bog je Israelzam sapovedal: „*Ne pezhajte ſe ſ' ptujkami; sakaj reſnizhno bodo vaſhe ſerza smotile, in sa njih bogovi boſte hodili.*“ III. kralj. 11, 2. Salomon, modri Salomon, je is ljubesni do nevernih shenſkih v' malikovanje sabredel. Ni bilo malo rasgledov v' katolſhki zerkvi, de ſo ljudje savoljo nezhiſtiga posheljenja vero sapuſtili, in ſvojo neumerjozho duſho savoljo ſvojiga neſramniga teleſa hudizhu prodali.

Ljubi moj! niſim vſiga povedal, kar is nezhiſtoſti hudiga isvira, in koliko pohujſhanja daje. Veliko je samolzhaniga savoljo nedolshnih. Varuj ſe ſkerbno te nevarne kuge; varuj ſe, dokler ti ſtrah boshji in ſramoshljivoſt pomagata natorno ſlaboſt premagovati. Bodi poln lepe ſramoshljivoſti pred nar ſvetejſhi-

mi boshjimi ozhmi; zhuj nad ſvojim ſerzam, in ſkerbi vſe hude miſli bersh premagati. Nikoli ſi ne daj perloshnoſti v' nezhiſti greh, in delaj vſe, kar te ohrani zhiſtiga: bodi ſramoshljivih ozhi, varuj ſe ſlabe drushbe, premiſhljuj rasodete reſnize, slaſti terpljenje Jesuſovo; potlej boſh ſtanoviten. Vojſkovanje soper nezhiſto poshelenje je nadleshno, pa potrebno. Zhe ſe premagujeſh, ti bo zhedalje loshej, boſh veſeliga in lahkiga ſerza in prijatel Narviſhiga, kakor modri govori: „*Kdor ſerza zhiſtoſt ljubi, bo prijatel kralja nebeſhkiga.*“ Prip. 22, 11.

Molitev.

O moj Bog! vem ſizer de je nezhiſtoſt prepovedana, ſoſebno kriſtjanam, in de ſi nezhiſtnike ojſtro ſhtraſoval; vender smoti moje gerdo poshelenje tolikanj lahko mojo duſho, de dovoli v' to, kar ſposna, de je greſhno, in tvojim ſvetim ozhem soperno. Nezhiſte ſkuſhnjave ſo mi slo nevarne, ker tebe tolikanj rad posabim, ſvete rezhi tako malo premiſhljujem, in ſe nevarnih perloshnoſt ſkoraj nizh ne varujem. O Goſpod, daj mi ſoſebno gnado, ſ' ktero samorem sapeljivi ſtrup greſhne nezhiſtoſti premagati. S' njeno pomozhjo ſi bom persadeval vſe delati, kar me zhiſtiga ohrani. O Jesuſ! bodi varh mojiga ſerza, de nikoli ne dovoli v' nezhiſto ſkuſhnjavo. O prezhiſta deviza in pomozhniza Ma-

rija! ſpròſi mi gnado zhiſto shiveti. O ſ. Urſhula in tovarſhize! ſprosite mi ſerzhno voljo po vaſhim sgledu raji umreti, ko v' nezhiſtoſt dovoliti, de ſ' zhiſtim shivljenjem prezhiſtimu Bogu dopadem. Amen.

XXII. dan kosoperſka.

S. Hilarijon puſhavnik.

Sveti Hilarijon je bil rojen od nevernih ſtarſhev bliso meſta Gaze, okoli leta 292. Njegovi ſtarſhi ſo ga poſlali v' Egipt, v' Alekſandrijo, uzhit ſe. Ondi je praviga Boga ſposnal, in kerſhen bil. Uſmiljenimu Bogu je bil hvaleshen; sato je terdno ſklenil le njemu ſlushiti, in ravno is tiga konza je ſhel v' puſhavo k' ſ. Antonju, kteriga imé je delezh okrog ſlovelo, de bi ſe od njega nauzhil po kerſhanſko shiveti. S. Antoni ga je bil veſel, in ga je ſkerbno uzhil, de naj ſvoje shivljenje po evangeljſkih naukih ravna. Mladenizh Hilarijon je ſvojiga uzhenika in vladnika na tanko ubogal; vender je malo zhaſa per njem bil savoljo nepokoja veliko ljudi, kteri ſo ſ. Antonja obiſkovali. S' dovoljenjem ſvojiga uzhenika je ſhel domu. Starſhi ſo mu bili pomerli, in mu premoshenje sapuſtili. To premoshenje je rasdelil med ſvoje brate in med uboge; ſebi ni nizh

perhranil. Prasen vſiga poſvetniga je ſhel v' puſhavo pokorit ſe. Ș. Hironim popiſuje njegovo ojſtro shivljenje tako: „Ș. Hilarijon, vojſhak Jesuſov, je bil mehkiga teleſa, pa mozhne duſhe; je terpel mras, vrozhino, lakoto in doſti drusiga. Njegova hiſhiza je bila is vej ſpletena, on pa ſlabo oblezhen tudi po simi. Na golih tleh in malo je pozhival, neprenehama je delal ali molil, smiraj ſe ojſtro poſtil; vender je 80 let shivel.“ Lahko ſe vé, kolikor je v' nerodovitni puſhavi, odlozhen od drushbe drusih ljudi terpel; pa njegovi gorezhi duſhi je veliko terpljenje bilo majhno, ker ſe je ſkerbno perpravljal v' neſkonzhno vezhnoſt. Ni mu bilo mar nobene poſvetne rezhi; shiveti ali umreti mu je bilo eno, kakor ta pergodba prizha. Neki dan ſo rasbojniki v' njegovo hiſhizo perderli, in mu rekli: „Kaj bi pozhel, ako bi ti vseli vſe tvoje premoshenje?“ Ș. Hilarijon jim je odgovoril: „Kaj ſe bom bal, ker nizh ne premorem?“ Po tim ſo mu rekli: „Kaj pa, ko bi te ubili?“ Ș. Hilarijon: „Ne bojim ſe ſmerti, ker ſim smiraj perpravljen umreti.“ Tatje ſo ſe nad njim zhudili, mu obljubili poboljſhati ſe, in ſo ſhli.

Nevofhljivi hudizh je ſvetiga mladenzha Hilarijona nadleshno ſkuſhal, de bi ga v' nezhiſtoſt napravil; pa ga ni nikakor premogel. Kader je mladi puſhavnik zhutil nezhiſto poshelenje, je s' verno molitvijo profil Boga pomozhi, in potlej je ſvojimu ſlabimu teleſu djal: „Ti hudoba, sakaj me ſkuſhaſh? Te

bom she uzhil in pokoril s' shejo in lakoto, de ſe ti ne bo ljubilo rasujsdanimu biti.“ To prizhuje, de je ſtradanje velik perpomozhik soper nezhiſto poshelenje, in de, kdor v' poshreſhnoſti shivi, je teshko zhiſt. Bog je dal timu ſvojimu ſveſtimu ſlushabniku velike zhudeshe delati. Bogata kerſhanſka goſpa je bila ſhla v' Egipt ſvetiga Antonja puſhavnika obiſkat. Nasaj gredé ſo v' Gazi trije njeni ſinovi nevarno sboleli. Shaloſtna mati je ſhla v' puſhavo k' ſ. Hilarionu, in ga ponishno proſila, de bi v' Gazo priſhel njenih ſinov osdravit. Tudi je ſhe perſtavila: „Zhe to ſtoriſh, bodo neverniki, kterih je veliko v' meſtu, ſposnali Jesuſa Kriſtuſa, in ſe ſpreobernili.“ Branil ſe je ſizer, pa potlej ſe je njenim nadleshnim proſhnjam vdal. Svezher je ſhel v' meſto in je njene tri bolne ſinove v' imenu Jesuſovim osdravil. Po tim zhudeshi, ki je bil vprizho veliko ljudi ſtorjen, je vſe sa njim vrelo. Veliko bolnih je po njem sdravje sadobilo; tudi hudizhem je sapovedal; in veliko nevernikov je v' praviga Boga verovalo. Sveti Hilarijon je vſe to delal is ljubesni do Boga in blishniga, in ni hotel nikoli nikjer nobeniga darila vseti. Bogat deshelſki goſpod mu je veliko denarja sa uboge ponujal, ker je hudizha is njega isgnal; pa ſ. Hilarijon mu je odgovoril: „Jeſt ſim v' puſhavi, ti pa v' meſtu prebivaſh; toraj loshej dajeſh ubogim. Nozhem imeti ſ' ptujim blagam opraviti, ker ſim tudi ſvoje sapuſtil.“

Veliko dobrih ali pokore sheljnih ljudi se je s. Hilarijonu perdrushilo; sato je bil permoran vezh kloshtrov sosidati. Te je vezhkrat obiskal, de bi vse poravnal po volji boshji. Nekdaj je shel skosi mesto Eluso daljnih kloshtrov obiskat. Mestnani so bili neverniki, in so ravno svoj veliki prasnik v' zhast boginje Venere obhajali. Ti ljudje so s. Hilarijona savoljo njegovih zhudeshev spossthovali, mu naprotu shli, in ga prijasno sprejeli. Slepi neverniki so se mu grosno smilili; prosil je gorezhe Boga sa njih spreobernjenje, in jih lepo nagovarjal, de naj svoje neumne malike sapusté. Vdali so se mu, ga posslushali, in se spreobernili. To ga je silno veselilo; pa shalosten je bil, ker so ga visoko zhastili. Shel je v' bolj samotno pushavo, in prishel do gore s. Antonja; pa tudi ondi je bil zhesshen, in sato je spet v' drugo pushavo shel, kjer bi nesnan ostal, in v' ponishnosti Bogu slushil. Je shel na morje, in se prepeljal v' Sizilijo; pa njegovi veliki zhudeshi so ga rasodevali. Prosil je sizer vse, kterim je kako sosebno gnado od Boga sadobil, de naj ne govoré; vender niso molzhali. Ni mogel dajane zhasti terpeti, torej se je zhes morje v' Dalmazijo v' mesto Raguso prepeljal, kjer ni nobeniga zhloveka posnal. V' tisti desheli je bil strashen drakon, kteri je ljudem veliko shkodo delal. Ubogi ljudje so se mu smilili; ukasal je veliko germado nanesti in sashgati, in kader je nar huje gorelo, je drakonu sapovedal na

gorezho germado ſkozhiti. Drakon, od boshje mozhi gnan, je na germado ſkozhil in sgorel. Ṣhe vezh zhudeshev je ondi ſtoril, savoljo kterih je bil viſoko zheſhen. Rad je pomagal ljudem, in ſvojo zhaſt je ſovrashil; sato je tudi od ondod ſkrivaj ſhel, in ſe zhes morje prepeljal na otok Ziper. Ko je bil she bliso otoka Zipra, ſo morſki tolovaji hiteli naproti. Ṣveti Hilarijon je Boga profil, de bi jih uſtavil, in tako ſe je sgodilo. Brodniki in drugi, viditi velik zhudesh, ſo ga viſoko ſpoſhtovali. Ravno tako ſo ga vſi otozhani zhaſtili, ker ſo vidili zhudeshe, ki jih je v' Goſpodovi mozhi delal.

Ṣveti Hilarijon je bil she 80 let ſtar. Slo je opeſhal, in nevarno sholel. Kader je ſvojo ſmert bliso prevedil, ga je velik ſtrah obſhel; pa upno je djal: „Le pojdi, moja duſha! is teleſa; sakaj ſe bojiſh? Ṣedemdeſet let ſluſhiſh Jeſuſa, vender trepezheſh?“ Kmalo potlej je umerl. Njegova lepa ſmert je bila v' letu 371. Tudi po njegovi ſmerti ſo ſe veliki zhudeshi na njegove proſhnje godili.

N a u k.

Terdovratni greſhniki bodo lahko neſrezhno umerli.

Ṣ. Hilarijon je od prejetiga kerſta do ſmerti v' dobrih delih shivel, vender ga je pred ſmertjo ſtrah obſhel. Okoli 70 let je Bogu ſlu-

shil; sato ni bil sapuſhen, in je ſrezhno umerl. Reſ! kdor shivi pravizhno, umerje ſveto; kdor pa ſlabo shivi, sadobi teshko v' sadnji bolesni miloſt, in umerje lahko neſrezhno.

O greſhnik! ti sanizhujeſh boshjo ſvetoſt, vſigamogozhnoſt, pravizo in miloſt, de bi v' ſvojih grehih terdovraten oſtal; kakoſhno upanje boſh imel, in kako boſh tolashil ſvojo preſtraſheno duſho? Ne boſh mogel sa ſvetim Hilarijonam rezhi: „Duſha moja! she 70 let ſlushiſh Bogu, sakaj ſe bojiſh?“ Rekel boſh morebiti le: „Trideſet, petdeſet let ſlushim hudizhu, kakoſhna bo s' mojo duſho?“ Sdaj malo ſkerbiſh, in praviſh: „Zhe tudi vezhkrat ſmertno greſhim, ſej ſe pa ſpovem, in grehi ſo mi s' odveso odpuſheni.“ Te vpraſham: Kedaj ſi ſliſhal, de odvesa, bres poboljſhanja prejeta, grehe sbriſhe? Sakramentje, nevredno prejeti, ne sbriſujejo grehov, temuzh jih ſhe le mnoshijo. Sakrament ſvete pokore, nevredno prejet, daje lashnjiv mir, pa ti ne ubráni neſrezhno umreti.

Porezheſh: Bogu je vſe mogozhe; on je neisrezheno dober, me ne bo sapuſtil; tudi drugi ſo ſlabo shiveli, in potlej ſpokorjeni umerli.“ O svijazhni greſhnik! sakaj poviſhujeſh boshjo miloſt v' ſvoje pogubljenje? Bog je reſ neisrezheno dober in vſigamogozhen; vender prizhuje boshja beſeda, de bo veliko ljudi pogubljenih. Kteri smed greſhnikov ſo vredniſhi pogubljenja? Sam moraſh obſtati,

de terdovratni grefhniki. Bog je dober, sato hiti fpokoriti fe, in nikar ne sanizhuj fvojiga dobriga ozheta. Sapufti fvoje grehe in hude perloshnofti, obshaluj fvoje flabo shivljenje; tako bofh dofegel ufmiljenje. Zhe nepokoren oftanefh, bofh lahko nefrezhno umerl, kakor je sapifano: „*Hudobnesh fe fam v' fvoje hudobije vjame, umerl bo nefrezhno.*“ Prip. 5, 22. 23. Tudi: „*Smert grefhnikov je huda.*“ Pf. 33, 22. Zhe vidifh hudobne v' pokori umreti, te to ne fmé predersniga delati. Grefhnik, od nevarne bolesni potlazhen in she bliso fmerti, fe lahko ponishuje in shaluje; hude bolezhine, pezhenje vefti, obilnoft grehov, pomankanje pokore, ftrah pravizhne fodbe in dofti drusiga ga ukroti in ponisha: vender je pa malo upati. Jesuf je terdovratnim grefhnikam rekel: „*Me bofte ifkali, in v' fvojim grehu bofte umerli.*“ Jan. 8, 21.

Ako bi terdovratni grefhniki frezhno umerli, zhimu bi bili fvetniki tako fkerbno Bogu flushili? Se ti mar pravizhno sdi, de kdor terdovratno shivi v' nezhiftofti, v' posbrefhnofti, v' norofiih in v' drusih grehih, potlej v' nebefa pride, sa ktere fo fvetniki veliko terpeli? O grefhnik! premifli nevarnoft fvoje dufhe, in ne odlafhaj pokore; vdaj fe Bogu, kteri te is milofti klizhe, in ne bodi terdovraten, fpokori fe refnizhno, poboljfhaj fvoje shivljenje po naukih Jesufovih, in bodi ftanoviten v' dobrim: le potlej upaj frezhno umreti. Premif-

li, kaj Salomon v' Gospodovim imenu terdovratnim grefhnikam govori: „Ker fte moj fvet savergli, in moje fvarjenje v' nemar puftili; fe bom tudi jeft v' vafhe pogubljenje fmejal, kader vaf nadloga naglo obide, in pogubljenje kakor vihar perdere. Kdor me pa poflufha, bo bres ftrahu pozhival, in bo obilne dobrote vshival." Prip. 1. 25 — 33. O grefhnik! odpri fvoje ozhi, in bersh fe refnizhno fpokori, de miloft sadobifh.

Molitev.

O Bog! tvoje ufmiljenje je nefkonzhno, in tvoja poterpeshljivoft neisrezhena; pa jeft fim tvojo dobroto sanizheval, ker fim is upanja va-njo terdovratno shivel v' grehih. Oh, sakaj fim tebe, fvojiga narboljfhiga Ozheta, rasshalil! Nevreden fim tvoje milofti; vender upam, de me ne bofh savergel, zhe fe hitro fpokorim, in v' tvoji flushbi ftanoviten oftanem. Nizh vezh nozhem v' fvojih grehih terdovratno shiveti; pomagaj mi jih fovrashiti in opuftiti. Shelje, ki jih imam, fvoje shivljenje refnizhno poboljfhati, fo od tebe, in sato te upno profim milofti, de delo poboljfhanja popolnama dokonzham. O fveti Hilarijon! ti fi od prejetiga kerfta do fmerti Bogu svefto flushil, jeft pa fim svefto flushil boshjim fovrashnikam; kakofhna bo s' menoj? Sprofi mi po Jesufu Kriftufu duha pokore in ftanovitnoft v' njej, de fe s' boshjo pomozhjo

ſpokorim, ſrezhno umerjem, in Jesuſa prijasniga ſodnika najdem. Amen.

XXIII. dan kosoperſka.

Sveti Filip ſhkof in tovarſhi, marterniki.

Od ſvetiga Filipa ſe drusiga ne vé, kakor de je bil savoljo ſvetiga shivljenja maſhnik poſvezhen, in potlej ſhkof isvoljen permorſkiga meſta Herakleje, ne delezh od Konſhtantinopola. Njegova ſerzhnoſt, ſkasana v' bolezhinah in v' ſmerti savoljo vere Jesuſove, prizhuje obilno od njegove shive vere in njegoviga ſvetiga shivljenja. Imel je per ſebi dva sveſta pomagavza, maſhnika Severa in diakona Hermeta. Ti trijé sveſti ſlushabniki boshji ſo bili med ſeboj s' veliko ljubesnijo sdrusheni, in ſo ſkerbeli, kako voditi Jesuſovo zhedo v' nebeſhko kraljeſtvo. Ni jim bilo drusiga mar, ko ſebe in druge svelizhati. Silno hudo preganjanje je vſtalo, bleso ob zhaſu Dioklezijana in Makſimijana, soper zerkev boshjo. Verni ſo ſvetovali ſvojimu ſhkofu Filipu beshati, in perhraniti ſe vſim v' prid; pa on ni hotel ſvoje zhede sapuſtiti, kader ga je nar bolj potrebovala. Skerbnejſhi ko poprej je sdaj verne uzhil, in jim perporozheval, de naj v' veri ſtanovitni oſtanejo, in sa

reſnizo tudi umerjo. Nekiga dne, ko je ſveti ſhkof Filip ſvoje ovze v' zerkvi uzhil, ſo prishli ſlushabniki deshelniga poglavarja Baſa. Ti ſo njega, duhovne in verne is zerkve ſpodili, in jo saperli. Sveti ſhkof je sunaj zerkve verne uzhil, in jim ſerzhnoſt dajal sa Jesuſa voljo umreti. She je uzhil, kar pride neverni poglavar Baſ, in vpraſha verne: „Kdo je vaſh uzhenik?“ S. Filip mu bersh odgovori: „Jeſt ſim.“ Oblaſtnik rezhe: „Daj mi radovoljno vſe ſlate in ſreberne zerkvene poſode, tudi bukve; zhe nè, boſh ſ' filo permoran.“ Sveti ſhkof mu rezhe: „Perpravljen ſim vſe terpeti; zhe hozheſh naſhe ſlate in ſreberne poſode vseti, vsemi jih, bukev pak ti ne dam.“ Oblaſtnik je ſ' ſvojimi ſlushabniki v' zerkev ſhel, vſe kelhe in druge poſode pobral, tudi ſvete bukve vsel. Ukasal je tudi ſvetiga ſhkofa Filipa in ſ. diakona Hermeta svesana peljati po meſtu v' ſtrah vſim prizhujozhim vernim. Po tim je oba filil, de naj malike molita, pa ſ. ſhkof mu je rekel: „O kako ſte neumni, ki molite podobe, ktere ſte ſami naredili!“ Tudi je diakon Hermet rekel: „Kriſtjan ſim, in ſe v' vſim ravnam po ſvojim ſhkofu.“ Oblaſtnik mu pravi: „Zhe bo tvoj ſhkof malike molil, jih boſh tudi ti? „Nè, mu je odgovoril, ne bova jih molila ne on, ne jeſt.“ Oblaſtnik je ukasal oba v' jezho gnati. Neverniki ſo ſvetiga ſhkofa sanizhevali in pahali; on pa je hvalil Boga, in veſel ſhel v' jezho; ravno tako

ſe je njegov diakon Hermet ſrezhniga ſhtel sa Jesuſa voljo terpeti.

Ko ſta bila ta dva ſvetnika v' jezhi, je bil oblaſtnik Baſ preſtavljen. Juſtin, terd in neuſmiljen mosh, je bil njegov naſtopnik. Oblaſtnik Juſtin je ukasal pred-ſe perpeljati ſvetiga ſhkofa Filipa, in mu sapovedal, de naj malike moli. Sveti Filip mu je ſerzhno odgovoril: „V' tvoji oblaſti je me umoriti, ni pa v' tvoji oblaſti me premagati.“ Ko je bil ſveti ſhkof to isgovoril, ga je ſerditi oblaſtnik sapovedal sa noge vlazhiti po vſih ulizah meſta, in potlej v' jezho vrezhi. Maſhnik Sever, kteri je bil she poprej is meſta ſkrivaj sbeshal, je ſam priſhel v' meſto nasaj, je ozhitno Jesuſa prizhal, in je bil vershen v' jezho, kjer ſta bila njegova ſveta tovarſha. Ti trije sveſti ſhlushabniki boshji ſo ſe v' jezhi ſedem meſzov pokorili; veliko ſo terpeli, pa veſeli ſo terpeli, in eden drusiga ſo vnemali sa ſveto vero umreti. Neverni oblaſtnik Juſtin jih je ukasal gnati v' meſto Adrianopel, kamor ſe je bil tudi ſam namenil. Oblaſtnik je ukasal ſvetiga ſhkofa neuſmiljeno rasmeſariti, in po tim mu je rekel: „Sakaj, prevsetni zhlovek, sanizhujeſh sapoved naſhih zeſarjev?“ S. Filip mu je odgovoril: „Jeſt ſim pokoren zeſarjem, kjer mi boshja beſeda sapové; ali Bog mi prepové jim pokornimu biti soper njegove sapovedi.“ Oblaſtnik je diakonu Hermetu take govoril: „Zhe ta ſtarzhik ſvoje shivljenje sanizhuje, perhrani ſi ga vſaj ti, ki ſi mlad.“ Sveti Hermet mu

je odgovoril: „Sanizhujem ſidanje shivljenje, in iſhem boljiga.“ Neverniki ſo ga slo ljubili, ker je bil dobrodelen in miren zhlovek, in ſo ga lepo profili, de naj ſe oblaſtniku vda; pa ſtanoviten je oſtal. Sodnik Juſtin, viditi njuno ſtanovitnoſt, je oba obſodil rekozh: „Sapovem, ſoshgite nepokorna Filipa in Hermeta shiva.“ Tako je bilo ſtorjeno: v' boshji hvali ſta veſela umerla. Sveti maſhnik Sever je bil v' jezhi obdershan; ta je profil Boga, de bi mu enako miloſt ſkasal, ker je is ſerza shelel sa njegovo preſveto ime umreti. Bog ga je uſliſhal; drugi dan je bil tudi on obſojen, in je ko ona dva v' ognji ſvoje shivljenje ſklenil. Neverni oblaſtnik je sapovedal njih trupla v' vodo vrezhi; verni ſo jih naſhli, in delezh od meſta zhaſtito pokopali.

N a u k.

Zerkvam pomagati je dobro.

Duhovni in verni vſih zhaſov ſo ſkerbeli sa lepoto boshje veshe, tudi sdaj ſkerbe sanjo vſi, kterim je boshja ſlushba mar. Neverniki ſo ropali zerkve, kakor je ſtoril oblaſtnik Baſ; pa verni ſo hiteli is ſvojiga ſpet napraviti, kar ſe je per ozhitni boshji ſlushbi potrebovalo.

Zerkve in vſa ozhitna ſlushba boshja je velik perpomozhik k' svelizhanju, ker bi bres ozhitne ſlushbe boshje vera hitro opeſhala.

Prava ſlushba boshja je ſizer sapopadena v' veri, v' upanji, v' ljubesni; vender je zhlovek, ker ni sgoli duh, vidne ſlushbe boshje potreben, de ſe duſha povsdiguje k' Bogu, in ne opeſha. Sato je Bog Moſeſu sapovedal ſhotor in ſkrinjo savese v' puſhavi narediti; sapovedal je tudi Israelſkim otrokam v' to is ſvojiga pomagati, kar ſo radi ſtorili. II. Mos. 30. Kader ſo ſe Israelzi v' desheli uſtanovili, je Bog sapovedal v' Jerusalemu zhaſtitljiv tempelj poſtaviti. Salomon ga je dodelal; pa she njegov bogabojezhi ozhe David je veliko slata, ſrebra, brona in shelesa v' to odlozhil, tudi drugi ſo pomagali po ſvoji mozhi. II. Kron. 29. Pervi verni ſo po hiſhah vidno ſlushbo boshjo opravljali, pa kmalo ſo zerkve ſosidali; neverniki ſo jih ropali in podirali, verni pa ſo jih ſpet ſosidali, in s' vſim ofkerbeli, kakor prizhuje zerkveno popiſovanje. Tedaj v' ſtari in novi savesi ſo bogabojezhi verni ſkerbeli sa lepoto in potrebo boshje veshe.

To te uzhi, de po ſvoji mozhi in po ſvojim premoshenji zerkvam pomagaj. Sapuſhenje boshje veshe, ſoſebno farne zerkve, je Bogu soperno. Vſa fara je dolshna farni poglavitni zerkvi pomagati, zhe nima sadoſti premoshenja. Prerok Hagej je mlazhnim Judam, kteri ſo boshji tempel v' nemar puſhali, rekel: „*Pomiſlite, kako vam je ſlabo. Sakaj tako? Sato, pravi Goſpod, ker je moja hiſha sapuſhena, in ſlednji med vami je hiter sa svojo hiſho. Sato je nebo saperto,*

in semlja ne rodi ſadu.“ 1. 7 — 10. Reſ je to, ſkoraj vſak bolj ſkerbi sa lepoto ſvoje hiſhe, ko sa ſnashnoſt boshje veshe. Nektere zerkve ſo nezhedne in sapuſhene ko jama rasbojnikov. Pravijo: „Naſha zerkev je nepremoshna, mi ſmo ubogi, je ne moremo zhedne ohraniti.“ Odgovorim: „Zhe je farna zerkev, ſo jo vſi farmani dolshni ſ' potrebnim preſkerbeti; zhe je podrushniza, in je nozhejo ali ne morejo preſkerbeti, kakor ſe boshji veshi ſpodobi, naj jo pa podro. Je li prav, de sa popravljanje kake podrushnize o boshizhi s' godzi po hiſhah profijo, in pohujſhanje dajo s' isgovoram dobriga dela? S' ſvojim pregreſhnim vedenjem pravijo taki pobirazhi ljudem: „Dajte Bogu v' zhaſt ki vam godemo!“

Dajaj rad zerkvam po ſvojim premosheni, pa is dobriga ſerza. „*Dajaj Narviſhimu po tim, kakor je on tebi dal, in kar tvoja roka premore, daj s' dobrim ozheſam.*“ Sirah. 35, 12. Daj is ſvojiga bres ſhkode ſvojih otrok, tirjavzov ali drusih. Zhe ne moreſh dati veliko, daj malo, ko uboga vdova od Jesuſa pohvaljena. Zhe zerkveno premoshenje goſpodariſh; bodi pravizhen, ſpolnuj voljo mertvih, in bodi v' vſim sveſt. Rad pomagaj zerkvam po ſvoji mozhi, pa ne posabi praviga boshjiga zheſhenja, moli Boga ſ' ſvetim shivljenjem; ſkerbi sa lepoto boshje veshe, pa veliko bolj ſhe sa zhiſtoſt ſvoje duſhe. Ne bodi hudobnimu Kajnu, ampak nedolsh-

nimu Abelnu podoben, in tako bo tvoj dar Bogu dopadljiv. Modri uzhi: „*Pravizhniga dar je dopadljiv, in Goſpod ga ne bo posabil.*“ Ṣirah 35, 9.

Molitev.

O Bog! sahvalim te, ko ſi is miloſti sapovedal te ozhitno moliti. Gorezhoſt moje duſhe bi hitro opeſhala, ako bi vidne boshje flushbe ne bilo. Ṣnashne in lepe zerkve, zhiſte maſhne oblazhila, zhaſtite duhovne opravila, in kar je taziga, poviſhujejo moje ſerze h' tebi, in mi pomagajo te bolj gorezhe moliti. K' tej ozhitni flushbi boshji bom po ſvoji mozhi pomagal; sakaj to je velik perpomozhik k' svelizhanju. Sa plazhilo ſvoje dobrodelnoſti te proſim, de mi daj obilniſhi notranjo gorezhoſt, bres ktere mi vſe drugo nizh ne pomaga. Shelim te v' duhu in v' djanji moliti, kakor sapovedujeſh, de doſeshem, kar ſi obljubil, vezhno svelizhanje. Amen.

XXIV. dan kosoperſka.

Sveti Teodoret maſhnik, marternik.

Ṣveti Teodoret je terpel sa vero Jesuſovo ob zhaſu neverniga zeſarja Julijana. Ta zeſar je

imel ſtriza, ki ſe mu je tudi Julijan reklo. Tiga je zeſar poſtavil oblaſtnika jutranjih deshel, in je prebival v' Antiohii. Ondi prebivajozhi kriſtjani ſo imeli bogate zerkve, veliko slatih in ſrebernih poſod sa opravila boshje ſlushbe. Oblaſtnik Julijan jim je vſe to ſ' filo vsel, raspodil duhovne, in zerkve saperl. Sveti maſhnik Teodoret je v' ſvoji hiſhi vernim maſheval, beſedo boshjo osnanoval, in sakramente delil. Ko je oblaſtnik to svedil, je ſvoje ſlushabnike do njega poſlal, de ſo ga svesali, in pred-nj perpeljali. Kader je pred njim ſtal, mu je oblaſtnik rekel: „Si ti Teodoret, ki ſi pod zeſarjem Konſhtanzjem s' vſo mozhjo branil bogovam ſlushiti, in njih tempeljne podiral?“ Sveti Teodoret mu je odgovoril: „Ne odrezhem; delal ſim to, pa is konza sapeljane duſhe ſpreoberniti in svelizhati.“ Oblaſtnik Julijan mu je rekel: „Sam ſposnaſh ſvoj greh; poboljſhaj ſe tedaj, in moli bogove.“ Sveti Teodoret mu rezhe: „Zhudim ſe, de ſi beſednik hudizhev, in ſtrahujeſh njih sanizhevavze.“ Oblaſtnika Julijana ſo te beſede filno raſerdile; ukasal je ſvetiga maſhnika hudo pretepſti, potlej ſe mu je poſmehoval rekozh: „Zhutiſh bolezhine? Sapuſti ſvojiga mertviga Boga, in moli bogove, de per shivljenji oſtaneſh.“ Sveti Teodoret mu je ſerzhno odgovoril: „Kar vi molite, niſo bogovi, ampak delo zhloveſhkih rok. Jesuſ Kriſtuſ je pravi shivi Bog; on je umerl, in od ſmerti vſtal; on je Beſeda in modroſt Ozheta, on je

sdaj per meni, in mi pomaga vſe bolezhine veſelo terpeti.“ Oblaſtnik je ſvojim ſlushabnikam sapovedal perneſti ogenj, in ga s' njim shgati. Takrat je ſveti Teodoret tako molil: „O vſigamogozhni Bog, ſtvarnik nebeſ in semlje! ſtori me ſtanovitniga, ki savoljo tvojiga preſvetiga imena terpim; ſkashi ſvojo mozh hudobnim malikovavzam de ſposnajo, kako ſi ſvojim ſlushabnikam uſmiljen, in kako ojſtro jih ſhtrafujeſh, kteri ſo ti nepokorni.“ Ko je bil odmolil; ſo neverni ſlushabniki, ko od ſtrele udarjeni, na tla popadali, in vſi preſtraſheni oblaſtniku rekli: „Shtiri angelje ſmo per tim ſvetniku vidili; sdaj ſposnamo Jesuſa Kriſtuſa praviga Boga.“ Oblaſtnik to saſlifhati ſe je ſilno raſſerdil, in jih je ukasal v' vodo vrezhi. S. maſhnik Teodoret jim je rekel: „Ljubi moji prijatli! le pojdite pred menoj v' nebeſa, jeſt bom sa vami priſhel.“

Neverni oblaſtnik ſi je slo persadeval ſ. maſhnika od Boga odverniti; pa djal mu je: „Boshja roka je nad teboj in nad tvojim zeſarjem; ti boſh v' ſtraſhnih bolezhinah umerl, in zeſar bo umorjen v' nesnani desheli.“ Oblaſtnik, ga viditi nepremagljiviga, sapove glavo mu odſekati. Zhaſtita ſmert ſvetiga maſhnika Teodoreta je bila 23. dan kosoperſka v' letu 362. Malo dni potlej je oblaſtnik sbolel; zhervi ſo ga shiviga jedli, in v' ſtraſhnih bolezhinah je neſrezhno umerl. Eno leto po tem je ſhel zeſar na Persijane, je od nesnane roke ſmertno bil ranjen, in kmalo umerl. Vſe

ſe je dopolnilo, kakor je bil ſveti Teodoret povedal.

N a u k.

Premagovati hudizha, ſvét, meſó.

Sveti maſhnik Teodoret je vidne in nevidne ſovrashnike premagoval, ſtanovitno Bogu ſlushil, in raji umerl, ko njega sapuſtil. Tako kriſtjan! premaguj ti vſe ſvoje ſovrashnike, in oſtani ſtanoviten, de prejmeſh vezhno plazhilo. Jesuſ kralj je ſvojim-vojſhakam obljubil vezhno plazhilo, pa le premagovavzi ga bodo doſegli. „*Kdor oſtane do konza ſtanoviten, on bo svelizhan.*“ Mat. 24, 13. De ſvoje ſovrashnike ſrezhno premagujeſh, in ſe nikedar premagati ne daſh: premiſhljuj rasodete reſnize, moli ſtanovitno, bodi smiraj ponishen, varuj ſe hudih perloshnoſt, prejemaj s' sapovedano perpravo ſvete sakramente. To ſo perpomozhki in oroshje soper duſhne ſovrashnike.

Hudizh je ſovrashnik vſiga dobriga; hodi okoli naſ ko rjovezh lev, in iſhe, koga bi posherl ali pogubil. Sveti Pavel govori tako od tiga: „*Nam ſe ni vojſkovati soper meſo in kri; ampak soper poglavarje in oblaſti, soper goſpodovavze temniga ſvetá, soper hudobne duhove. Sa tiga voljo vsemite boshje oroshje, de ſe boſte ob hudim dneva samogli braniti, in v' vſih rezheh popolni obſtati.*“

Efesh. 6, 12. 13. Sveti Pavel hozhe rezhi: Nam ſe ni vojſkovati ſoper meſo in kri, ſoper ljudi s' oroshjem, ampak ſoper hude duhove, ktere lahko premagujemo s' boshjim oroshjem gorezhe vere in ſtanovitne molitve. Hudizh je goſpodovaviz temniga ſvetá, to je, neumnih, hudobnih in neſramnih ljudi, kteri ſe mu radovoljno podvershejo; ne goſpoduje pa tiſtih, kteri ſo terdni v' veri, gorezhi v' molitvi, ponishni v' ſerzu, ſveſti v' dopolnovanji boshjih sapoved. Pomagaviz tih je vſigamogozhni Bog, in jim da premaganje. O kerſhanſka dusha! vsemi to boshje oroshje, kakor ſveti Pavel sapové, vojſkuj ſe ſerzhno s' njim; in ne bosh premagana od hudizha.

Hudizh je ſovrashnik vſiga dobriga; pa ſvet je ſhe bolj sapeljiv. Beſeda *ſvet* pomeni vſe vidne sapeljive rezhi, ſoſebno pa hudobne ljudi. Rasujsdani zhlovek je nevarnishi od hudizha; hudizhevo kraljeſtvo bi ſe ne rasſhirjalo toliko, in ne bilo bi toliko dush pogubljenih, ako bi hudobni ljudje ne pomagali hudizhu. Hudizh beshi, zhe verno klizheſh Jeſuſa na pomozh; hudobni ljudje te sanizhujejo, in ſo ti nadleshnishi, zhe kaj boshjiga govorish. Ni malo dush, ktere ſo premagale hudizha, premagane pa ſo bile od hudobniga zhloveka. Jesuſ Kriſtuſ ravno sato vſe opominja: „*Varujte ſe hudobnih ljudi.*“ Mat. 10, 17. Kriſtjan! ne poſluſhaj hudobnih, ampak Jesuſa. Hudobni ſo temniga uma, svitiga ſerza in golufniga govorjenja; vſako rezh

imenujejo po ſvoji hudobii, ker ſo tema in ſpazhenoſt. Njih modroſt je per Bogu noroſt, ne daj ſe od njih sapeljati; ſtanovitno ſlushi Jesuſu, kteri je ſodnik pravizhnikov in greſhnikov. Zhe ſe Jesuſa ſramujeſh, ſe bo tudi on tebe ſramoval, in te bo pahnil od ſebe v' vezhni ogenj.

Hudizh in ſvet ſta dva huda ſovrashnika, pa ſhe hudobniſhi je meſo. Telo je polno hudiga posheljenja; le po vidnih dobrotah in pozhutnih veſeljih hrepeni, in ne vé poſtave boshje. Teleſna ſpazhenoſt je kriva, de ſo vſi drugi ſovrashniki ſilno sapeljivi; meſo tudi duſho odvrazhuje od pokorſhine do Boga, ker mu s' njim sdrushena rada pregleduje. Telo je nevaren ſovrashnik tudi sato, ker ni mogozhe od njega beshati; le ſmert bo lozhila duſho od teleſa. Vender ga moramo rediti, varovati in ohraniti, dokler ſmo na tej revni semlji. Skerbeti moramo sa ſvojiga hudiga ſovrashnika; pa ga moramo tudi ſveto ſovrashiti, in modro pokoriti, de duſhe ne pogubi. Skerbna modroſt je vediti, kaj in koliko ſmemo ali ne ſmemo ſvojimu teleſu pervoſhiti, to je modroſt ſvetnikov; pa tudi oni niſo mogli tiga dognati, sdihovali ſo in trepetali sa ſ. Pavlam rekozh: „*O jeſt neſrezhni zhlovek! kdo me bo reſhil od teleſa ſmerti?*“ Rimlj. 7, 24. O kriſtjan! shivi po duhu, ne po meſu, ſveto ſovrashi ſvoje ſlabo telo, in ſ' pokorjenjem ga devaj pod sapovedi, de duſhe ne pogubiſh. Premiſli, kaj ſ. Pavel pra-

vi: „*Kteri po meſu shive, ne morejo Bogu dopaſti.*“ Rimlj. 8, 8.

Molitev.

O Jesuſ! zhe premiſlim tolikanj ſerditih ſovrashnikov moje edine duſhe, ſim permoran v' te klizati: „O Goſpod! ohrani me, de ne poginem.“ Hudizh, ſvet, meſo mi voſhijo pogubljenje, me vedno ſkuſhajo ali s' ozhitno ſilo, ali s' svijazhno sapeljivoſtjo; ſim ko brodnik v' ſlabi ladii ponozhi gnan od mozhnih mnogih vetrov; kaj bo s' menoj, zhe me ti sapuſtiſh? Upam v' te; proſim te, pomagaj mi, in ſ' tvojo pomozhjo bodo vſi moji ſovrashniki premagani. Upam ſizer v' tvojo pomozh, pa tudi jeſt ſi bom persadeval ſerzhno vojſkovati in premagovati ſe. Proſim te, o ſerzhni vojſhak Jesuſov, ſveti Teodoret! bodi moj pomozhnik per Bogu, de tudi jeſt ſrezhno premagam vſe ſovrashnike, in pridem v' vezhno plazhilo. Amen.

XXV. dan kosoperſka.

Sveti Felikſ, ſhkof in marternik.

Sveti Felikſ je bil rojen bleso v' Afriki okoli leta 247. Ne ve ſe, kako je bil srejen, in

kako je v' mladoſti shivel, gotovo pa je bil vſiga dobriga poln, ker je bil od bogabojezhe duhovſhine in poboshnih vernih ſhkof isvoljen. Kar je potlej terpel sa vero, prizhuje tudi njegova shiva vera in ſveto shivljenje. Bil je ſhkof v' malim meſtu Tibjuri v' Afriki, in je vſe dolshnoſti dobriga paſtirja ſpolnoval. Ravno 3. dan roshniga zveta je bila sapoved oklizana v' Tibjuri soper kriſtjane. Şveti Felikſ je bil tiſti dan v' velizim meſtu Kartagi savoljo ſoſebniga opravka; torej je ſhe le potlej svedil to shaloſtno novizo. Magnilijan, oblaſtnik meſta Tibjurſkiga, je poſlal po tri duhovne ſ. ſhkofa Felikſa, in jim je rekel: „Dajte mi v' roke bukve, ki jih ſvete imenujete, de jih ſoshgemo po sapovedi naſhih zeſarjev.“ Şo mu odgovorili: „Bukve, po kterih vpraſhaſh, ſo v' ſhkofovi oblaſti, kteriga ni doma.“ Oblaſtnik jim je rekel: „Vi boſte tukaj oſtali, in ne pojdete domu, dokler viſhi oblaſtnik te rezhi ne doshene.“ Ne ve ſe kaj ſe je potlej s' njimi sgodilo, ker zerkveno popiſovanje to samolzhi.

Şveti ſhkof Felikſ je na poti svedil napovedano preganjanje soper zerkev boshjo; vender je ſhel domu ſvojim ovzam pomagat, ali ſ' ſvojo ſmertjo jih uterdovat v' veri. Ko je meſtni oblaſtnik Magnilijan njegov prihod svedil, ga je po ſlushabniku pred-ſe poklizal. Şveti ſhkof je hitel pred oblaſtnika. Ta mu je sapovedal rekozh: „Bersh mi daj v' roke vſe bukve, ktere vi kriſtjani berete.“ Şveti Felikſ

mu odgovori: „Bukve, po kterih vprashash, imam, pa jih ne dam, in jih ne smem dati, ker so v' njih sapisane sapovedi mojiga Boga.“ Oblastnik mu serdito rezhe: „Kar zesarji sapovedujejo, bo premoglo tvoje isgovore; daj bukve, de se soshgejo.“ Odgovori sveti shkof: jih ne dam, raji naj sgori moje telo ko boshje bukve. Ne smem bogati zesarjev, kader je njih sapoved soper pravizo.“ Oblastnik Magnilijan rezhe s. Felikssu: „Tri dni imash odloga premisliti; pa povem ti, zhe nisi pokoren, pojdesh pred veliziga oblastnika Anulina. Sveti Felikss je tretji dan spet pred oblastnikam stal, in mu ravno to govoril, kar poprej. Sato je bil svesan, in gnan v' veliko mesto Kartago pred veliziga oblastnika. Anulin je s. shkofu ojstro sapovedal rekozh: „Daj mi vse bukve, de se v' ogenj vershejo.“ Sveti Felikss mu odgovori: „Jih ne smem dati, in jih ne bom dal.“ Oblastnik Anulin ga je sapovedal v' jezho vrezhi. Sveti shkof je v' jezho gredé molil: „Gospod Bog, stvarnik vsiga! ne sapusti me, ki savoljo tvojih sapoved terpim, in vsemi mojo dusho v' nebesa.“ Oblastnik ga je 16 dni jezhil; pa ravno tako stanovitniga ga je nashel. Ni ga hotel obsoditi, temuzh do zesarja ga je poslal. Sveti shkof je ko ubijaviz, v' teshke verige uklenjen, srezhno prishel v' Rim, in je bil v' jezho vershen. Potlej je bil po morji v' Sizilijo spremljen, kamor je bil zesar shel, po tem na Neapolsko, kjer ga je zesarjev nameshtnik isprasheval, in tudi obsodil, ker ni

hotel ſvetih bukev dati. Neverni oblaſtnik ga je obſodil rekozh: „Terdovratnimu Felikſu bodi glava odſekana.“ Kader je ſveti ſhkof ſvoje obſojenje ſaſliſhal, je od veliziga veſelja poſkozhil in rekel: „Sahvalim te, o Goſpod! ki ſi me reſhil is nevarnoſti ſvetá. Ti veſh, de savoljo tvojiga imena terpim; vsemi k' ſebi mojo dusho.“ Po tej molitvi je ſvòjo glavo nagnil, in mu je bila odſekana 30. dan veliziga ſerpana v' letu 303.

Nauk.

Skerbno varovati ſe vſiga, kar boshjo beſedo ſlabi.

Ne le ſveti ſhkof Felikſ, ampak tudi doſti drusih ſhkofov, duhovnov in vernih je raji terpelo in umerlo, kakor ſ. piſmo nevernikam v' roke dalo. Neverniki ſo slo ſkerbeli vſe ſvete bukve pokonzhati, in kriſtjani ſo slo ſkerbeli jih obraniti, ker je ſ. piſmo beſeda shivljenja. Kdor je bil sdajaviz ſvetiga piſma, je bil od zerkve pokorjen, kakor bi bil vero satajil. Verni ſo slo zhaſtili bukve ſ. piſma, ker ſo po boshji beſedi ſkerbno shiveli. Beſeda boshja je bila rodovitna v' njih, ker ſo bili dobra in perpravna semlja, to je, ker ſo is ſerza ſkerbeli po vſi volji boshji shiveti. Tudi ti, o kriſtjan! bodi po sgledu pervih bogabojezhih vernih; ozhiſti ſvoje ſerze ſ' pomozhjo gnade boshje; is-sheni is njega vſe

smote in vſe sadershke, kteri ti branijo boga-bojezhe shiveti; varuj ſe ſkerbno vſiga, kar boshjo beſedo ſlabi. Boshja beſeda je zhiſta in mozhna; vender oſtane nerodovitna, zhe ſi ti neperpravljena semlja, zhe ſi maloverniga in terdiga ſerza. To pa ne bo bres pokorjenja. Prerok Jeremija pravi: „*Goſpodova beſeda je ljudem sanizhljiva; sato ſim Goſpodoviga shuganja poln, de ne samorem vezh preneſti. Islil bom, pravi Goſpod, zhes nje ſvojo jeso.*“ 6, 10. 11.

Perpravljaj ſvojo duſho s' gorezho molitvijo, ſ' premiſhljevanjem vezhnih reſniz in s' reſnizhnimi sheljami jo svelizhati; tako te bo veſelilo poſluſhati beſedo boshjo, in ne bo prasna v' tebi oſtala. Zhe tiga ne delaſh, je tvoja duſha mersla, ji ni mar boshje beſede poſluſhati, ali jo poſluſha mlazhno. Modri pravi: „*Modroſti sazhetik ſo shelje reſnizhne po nauku.*“ Modr. 6, 18. To je reſ; pa reſ je tudi, de je sanizhevanje naukov isvir in sazhetik vſiga hudiga. Presheni mersloto, in zhutil boſh veliko mozh beſede boſhje.

Varuj ſe nepotrebnih ſkerbi in nepotrebniga nepokoja. Vſak zhlovek ima ſvoje dolshnoſti, potrebne ſkerbi in opravila; she to je zhlovekovi ſlaboſti nadleshno breme, smotnjava in nepokoj, zhimu ſi boſh ſhe nepotrebne nadleshnoſti nakopaval? Zhe ne ſtoriſh tako, boſh nepokojniga in rasmiſhljeniga ſerza, poſvetne smotnjave ti bodo smiraj ſhume-

le po glavi, ne bo ti mar ne vediti, ne delati volje boshje. Si kmet, fi gofpod, fi flushabnik? Delaj Bogu v' zhaft, in nikar fe ne moti s' nepotrebnimi rezhmi, ktere sadufhé boshjo befedo, in jo delajo nerodovitno.

Varuj fe lakomnofti. Shelje obogateti, obilna fkerb sa pofvetno, in kar is lakomnofti isvira, je tvojimu flabimu ferzu bodezhe ternje. Lakomnoft ti napravlja velike fkerbi, nepokoj, jeso, prepir in dofti taziga. Zhe fi lakomnik, fi enak zhloveku ob derezhi vodi, kteri ne flifhi in ne vé, kaj drugi pravijo. Lakomnoft je korenina vfiga hudiga; fofebno pa merslote, opufhanja kerfhanfkih dolshnoft in molitve. Lakomnik pade v' sadergo hudizhevo in veliko fhkodljivih shelj, ktere ga potope v' pogubljenje. I. Tim. 6, 9.

Premaguj fvoje hudo poshelenje v' vfim in le tako bofh fkerben pofluſhaviz in delaviz befede boshje. Hudo poshelenje, zhe v' zhloveku gofpoduje, odjemlje mozh befedi boshji, in ne rodi fadu. Hudo poshelenje ti brani pofluſhati, verovati in fhiveti, kakor Bog osnanuje. Hudo poshelenje napravi zhloveka maloverniga in svijazhniga ferza. To vidifh nad vfimi terdovratnimi grefhniki, kteri befedo boshjo raslagajo po fvojim hudim ferzu, in imajo smiraj perpravljene isgovore soper sapovedi; le neumneshem verjamejo, ker shele po njih shiveti. Israelzi fo fe navelizhali pufhave, in fo sheleli nasaj v' Egipt iti; sato fo radi verjeli lashnjivim oglednikam

Kananſke deshele. Kralj Ṣavel je po ſvoji lakomnoſti raslagal sapoved Amalezhane in njih premoshenje pokonzhati, ktero mu je Bog po Ṣamvelu bil dal. Kralj Herod, veſ v' nezhiſtoſti sakopan, ni mogel poſluſhati pravizhniga ſvarjenja ſ. Janesa kerſtnika. Tako drugi terdovratni greſhniki ne poſluſhajo s' dobrim ſerzam, ſo nesveſti in svijazhni. Zhe ljubiſh krivizo, pleſ, vaſovanje, nezhiſtoſt ali drugo hudo; kako ti bo zhiſta in ojſtra beſeda boshja vſhezh? Prav govori Job: „*Modroſti ni v' njih, kteri v' veſelji shive.*“ 38, 13. Modri Ṣirah pravi: „*Modroſt je greſhnikam gnjuſoba.*“ I. 26. Is-sheni is ſerza, o greſhnik! ljubesen do greha, in le tako bo beſeda boshja dobrih del rodovitna.

Molitev.

O Jesuſ, vezhna reſniza in uzhenik vſiga ſveta! tvoja zhiſta beſeda ſe osnanuje v' katolſhki zerkvi, ta daje pravo modroſt, uzhi pravo pot, in vodi zhloveka v' tvoje kraljeſtvo, vender je bila tvoja zhiſta, ſveta, mozhna in ognjena beſeda v' meni nerodovitna, ker me je hudo poshelenje goſpodovalo. O uſmiljeni Goſpod! daj mi veſelje do tvojih ſvetih naukov in delavno voljo po njih shiveti, de sadobim vezhno svelizhanje! Ṣveti Felikſ! ki ſi raji umerl, kakor bukve ſ. piſma nevernikam v' roke dal, ravno sato, ker ſi boshjo beſedo ſpoſhtoval; ſproſi mi gnado ljubiti ras-

odeto beſedo boshjo, in po njej ſtanovitno shiveti, de po ravni poti pridem v' veſelo vezhnoſt. Amen.

XXVI. dan kosoperſka.

S. Malk puſhavnik.

Shivljenje ſ. Malka je popiſal ſ. Hieronim tako. Sveti Malk je bil rojen bliso veliziga meſta Nisibe v' Mesopotamii h' konzu tretjiga véka ali ſtoletja po Jesuſovim rojſtvu. Bil je edini otrok. Sato ſo ga njegovi ſtarſhi ſilili osheniti ſe; pa branil ſe je, ker je shelel v' deviſhtvu oſtati. Ker ſo ga neprenehama nadleshevali, de naj bi ſe oshenil, je raji ſhel v' kloſhter v' daljno puſhavo bliso Arabije. Ondi je vezh let bil po navadi ſvetih puſhavnikov v' uboſhtvu, v' terpljenji in molitvi. Kader je svedil ſmert ſvojiga ozheta, ſe je domu namenil ſvojo ljubo mater obiſkati, in sveditì, kakoſhna bo s' domazhim premoshenjem. Svojimu poglavarju je to rasodel, in ga profil perpuſhenja iti pogledat domu. Poglavar mu je branil rekozh: „Ta tvoja miſel je ſkuſhnjava hudizheva, ktera te bo s' isgovoram dobriga napeljala v' hudo. Oſtani tukaj, in ti bo prav.“ Malk je raji ſebi ko modrimu ſvetovavzu verjel, ſe je napravil, in v' drushbi veliko ljudi

hitel domu. Ti revni popotniki ſo bili od tolovajev obdani, vjeti, in v' daljno deshelo odpeljani. Kader ſo tolovaji domu prifhli, ſo fi vjete fushnike rasdelili. Malk in neka kerſhanſka shenſka ſta bila fushna terdiga neverniga goſpodarja. Sveti Malk je bil odlozhen shivino paſti, shenſka pa domazhe dela opravljati. Takrat je ſveti Malk ſposnal ſvoj greh, greh nepokorſhine do ſvojiga modriga ſvetovavza, je profil Boga odpufhenja, ſe je saſlusheni nefrezhi podvergel, in vſe nadloge voljno terpel. Per neumni shivini je imel zhaſ moliti; je premifhljeval, molil in ſvete peſmi pel, kakor ſe je bil v' klofhtru nauzhil. Tudi je bil ſvojimu goſpodarju ſveſt savoljo Boga.

Neverni goſpodar je bil flushbe ſ. Malka sadovoljen; tudi mu je bila vſhezh una kriſtjana. De bi bila oba zhedalje ſveſteji, je ſ. Malku sapovedal, de naj ſe s' njo porozhi. S. Malk je goſpodarju to odrekel; pa ta je mezh isderl, in ga hotel umoriti, ako bi v' to ne dovolil. Perfiljen je ſtoril, kar je goſpodar sapovedal; pa je bil grosno shaloſten. Svezher, kader ſta bila ſama, je ſ. Malk na veſ glaſ jokal in djal: „Oh, jeſt nefrezhni! v' mladoſti ſim deviſhtvo ohranil, in sdaj v' ſivih laſeh ſim ſe oshenil! To je ſhtrafniga mojih grehov. Ko je tako sdihoval, milo jokal, in Boga profil pomozhi; je shena k' njemu perſtopila, in mu rekla: „Ljubi moj! ne shaluj sato, jeſt ſim omoshena, in bi raji umerla,

ko drusiga ſposnala; bodiva brat in ſeſtra, in shiviva v' zhiſtoſti.“ To modro govorjenje je ſ. Malku dopadlo; potolashen je bil, zhiſto, mirno in ſveto vkupej ſta shivela, in Jesuſu ſlushila.

Sveti Malk in una shena ſta vezh let ſlushila per tiſtim goſpodarji, vender ſta smiraj ſkerbela in premiſhljevala, kako bi ſe reſhila is krivizhne ſushnoſti. Na sadnje ſta ſklenila ſkrivaj sbeshati, in iti v' ſvojo deshelo nasaj. Ko je bilo perloshno, ſta ponozhi uſhla, in hitela po nesnanih potih proti Rimſkimu zeſarſtvu. Goſpodar je ſhe le drugi dan to svedil; grosno je bil rastogoten, in nanaglima je hitel sa njima s' sveſtim hlapzam na dveh velbludih ali komelah. Tretji dan ſta ſ. Malk in shena vidila dva zhloveka na urnih velbludih priti sa njima; bersh ſta ſe domiſlila, kaj bi to bilo, in ſta ſe hitro ſkrila v' temen berlog. Goſpodar je bil sdajzi pred berlogam, in ſvojiga hlapza poſhle va-nj. Ta gre v' temni berlog, in savpije rekozh: „Le pridita vunkej; hudobnesha, prejet saſlusheniga plazhila.“ V' tiſtim berlogu je bila lévina; ta ſkozhi v' hlapza, in ga naglo umori. Goſpodar je menil, de ſe una dva pulita s' hlapzam, isdere mezh, ſkozhi v' temni berlog in vpije; pa lévina plane va-nj, in ga preterga. Sv. Malk in tovarſhiza ſta v' velizim ſtrahu trepetala, in Boga proſila, in bila ſta uſliſhana. Levina jima ni nizh shaliga ſtorila, temuzh je ſvojiga mladiga leva pobrala, in drugam hitela. Sveti

Malk in tovarſhiza, to viditi, ſta hvalila uſmiljeniga Boga, in ſhla v' Mesopotamijo, ondi pa vſak poſebej v' ſamoti Bogu ſlushila tako dolgo, de ſta ſe po ſrezhni ſmerti v' nebeſa preſelila. Sveti Hieronim pravi: „Jeſt ſim bil slo mlad, ko mi je ſveti Malk vſe to pravil; to ſim sapiſal, de vſi ſposnajo, koliko jih Bog ljubi in obvaruje, kteri is ljubesni do njega zhiſto shivé.

N a u k.

Bodi pokoren ſvojimu ſpovedniku.

S. Malk ſi je veliko neſrezh nakopal, ker ni hotel poſluſhati dobriga ſvetovavza, ſvojiga modriga ozheta. Ravno tako ſe lahko godi kriſtjanu, zhe ni ſvojimu ſpovedniku pokoren. Jesuſ je greſhnike ſpovednikam podvergel; pa to bi bilo saſtonj, ne pridno in ſhkodljivo, ako bi ne bili pokorni Jesuſovim nameſtnikam. Greſhnik je neveden, bolan, hudodelnik; potrebuje tedaj uzhenika, sdravnika in ſodnika. Ta pokorſhina ni teshko bréme greſhnikam nalosheno; ampak je velika miloſt jim ſkasana, de ſe loshej ponishujejo, poboljſhajo in ſpokoré. Ako bi greſhniki ſami ſvoji ſodniki bili, bi bilo slo nevarno; ravno sato jih je Kriſtuſ podvergel ſvojim nameſtnikam, in jim sapovedal, de naj jim bodo pokorni.

Isvòli ſi *modriga* ſpovednika, dershi ſe ga *ſtanovitno*, zhe je mogozhe, in bodi mu *pokoren*. Kriſtuſ pravi, de ſo med dobrimi paſtirji najemniki; tudi sdaj ſe lahko tako godi. Nikoli niſi doſti varen v' opravilu ſvojiga svelizhanja. Premiſli beſede Jesuſove: „*Kader ſlepez ſlepza vodi, padeta oba v' jamo.*“ Mat. 15, 14. Zhe is vſih krajev malopridni kriſtjani hité h' kazimu ſpovedniku, je to ſlabo snamnje. Kteriga dobri kriſtjani ali pokore sheljni greſhniki ljubijo, on ima snamnje modriga uzhenika in pravizhniga ſodnika. Zhe sheliſh ſvojo duſho svelizhati, ſam veſh, kteriga ſi boſh isbral. Imej *ſtanovitniga* ſpovednika, ako je mogozhe. Tvoj navadni ſpovednik vé tvojo veſt, ſtan, dolshnoſt in ſlaboſti, in te loshej ſodi pravizhno. Navadni ſpovednik ſposna loshej, zhe bolji prihajaſh ali ſlabſhi, in ti lahko pomaga ſ' ſvetimi nauki po snanji tvoje veſti. Nenavadni ſpovednik te ſizer prav uzhi, pa morebiti ſo ti njegovi nauki nepermerjeni, tvoji veſti preojſtri ali premehki. Nikoli ne sapuſti ſvojiga navadniga modriga ſpovednika is hinavſhine ali nepokorſhine. Slabo snamnje je to, zhe drugam greſh, kader ſi v' ſmertni greh dovolil, ali ſe ti je kaka velika duſhna neſrezha pergodila. Takrat potrebujeſh bolj ſvojiga navadniga ſpovednika, sakaj beshiſh drugam? To je hinavſhina ali nepokorſhina in duh nepokore.

Bodi *pokoren* ſvojimu modrimu ſpovedniku. Pred Jesuſovim nameſtnikam ſe klezhé

ſpovedujeſh v' snamnje ſvoje ponishnoſti in pokorſhine; bodi tedaj reſnizhno ponishen in pokoren. Zhe ti sapoveduje ali prepoveduje po potrebi tvoje duſhe, is ſerza ga rad bogaj. Zhe te ne odveshe, bodi ponishen in pokoren, in nikoli ſe krivizhno ne vſtavljaj ſvojimu ſpovedniku, kteri hozhe tvoje svelizhanje. Shaloſten bodi ſvojih grehov, ſvoje nevrednoſti in ſvoje ſlabe perprave, ne pa ſodbe ſvojiga ſpovednika. Spovepnik ima od Jesuſa oblaſt te od grehov odvesati ali te savesaniga puſtiti, pa ne po ſvoji ali tvoji volji, ampak po naukih Jesuſovih in katolſhke zerkve. Zhe prejmeſh nevredno odveso, kaj ti bo pomagala? Jesuſ bo ſodil paſtirje in ovze, in bo vſazimu pravizhno povernil. Sakramenti ſo le njegovi, on ſam je goſpod in goſpodar vſiga; duhovni ſo le nameſtniki; in ne ſmejo delati, kar bi hotli. To je sapiſano savoljo tebe, de ſe podvershesh ſvojimu dobrimu ozhetu, kteri te hozhe osdraviti, ne pa sapeljati. Zhe ti sapové nevarno perloshnoſt opuſtiti, ſhkodo poverniti, mirno shiveti, hude navade opuſtiti, ali kar je taziga; ſluſhaj ga. Zhe ti ukashe pogoſto hoditi k' ſpovedi, obilniſhi moliti, ali kaj drusiga; ſluſhaj ga. Zhe ſposna, de je v' tebi ſhe premalo kerſhanſke pravizhnoſti, premalo ſtanovitnoſti, premajhna shaloſt nad grehi, in ti ukashe bolj perpravljati ſe; ſluſhaj ga. Ne poſnemaj napuhnjenih in terdovratnih greſhnikov, kteri, zhe ſe po njih volji ne sgodi, godernjajo, ne gredo

vezh bliso, ali pravijo: „She enkrat pojdem, zhe pa ne opravim, ne grem nikoli vezh.“ O flepi greſhniki! Ta njih nevolja in nepokorſhina prizhuje, de ſo miloſti nevredni. Ne puſti ſe od duha njih nepokore navdati; sahvali Jesuſa, ki je nameſtnike na semlji puſtil, in bodi jim pokoren, de prejmeſh miloſtivo odpuſhenje.

Molitev.

O Jesuſ, uzhenik in goſpodar katolſhke zerkve! sahvalim te, de ſi na semlji ſvoje nameſtnike sapuſtil, in jim oblaſt dal grehe odpuſhati ali sadershati. To je bolnim duſham neisrezhena dobrota, ker imajo modre uzhenike in uſmiljene ſodnike, po kterih svedó tvojo ſveto voljo, de ſe loshej ſpokoré, in odpuſhenje grehov miloſtivo prejmejo. Gorje nam, ako bi ti ne bil greſhnikov ſvojim nameſtnikam podvergel! Po ſvoji volji bi ſe ſodili, in ſe lahko sapeljali. Gorjé kriſtjanam, ako bi ne imeli ſkrivniga poduzhenja na ſpovedi! Lahko bi ſlabo pred tvojimi ſvetimi ozhmi shiveli, v' nevednoſti oſtali, in ſe pogubili. O Goſpod! shal mi je, de ſim doſihmal premalo premiſlil to tvojo veliko miloſt, in ſvojim nameſtnikam premalo ponishnoſti, premalo pokorſhine ſkasoval; poſihmal hozhem ſ' pomozhjo tvoje gnade tebi in tvojim nameſtnikam is ſerza rad pokoren biti, de ne sajdem, in de po pravi poti pridem v' tvoje kraljeſtvo.

To mi dodéli na prosbnje svojiga slushabnika s. Malka. Amen.

XXVII. dan kosoperska.

S. Frumenzi shkof.

Sveti Frumenzi je bil rojen v' permorskim mestu Tiru, potlej je bil apostelj v' Etiopii ali Abisinii po sosebni previdnosti boshji, kakor bode sdaj popisano. Uzheni Merob, tudi rojen v' Tiru, je svedil, de je v' Etiopii dosti prezhudnih in nesnanih rezhi; is sgoli radovidnosti se je namenil v' tisto deshelo. Na to daljno pot je tudi napravil Frumenzja in Edesja, sinova svojiga brata. Ta dva mladenzha sta shla rada, pa nista vedila zhudne poti boshje previdnosti. Ti trijé so shli na morje, so veliko svetá obhodili, in potlej se namenili domu. Ravno so mislili odriniti, kar deshelani planejo v' ladijo, vezh njih pomoré, in obropajo ladijo. Frumenzi in Edesi brata sta bila takrat ravno na suhim pod koshatim drevesam v' sénizi, in nista vedila, kaj se je sgodilo. Ropavzi so ta dva santa nashli v' miru sedeti, brati in pogovarjati se; nizh jima niso shaliga storili, ker sta bila prav lepa in prijasna mladenzha, vender so jih seboj gnali, in pred svojiga kralja peljali. Bog, kteri ob-

varuje nedolshnoſt, je kralja nagnil mladenzhema uſmiljenje ſkasati. Silno ſta mu dopadla; sa ſvoje jih je imel, jih dal uzhiti, in s' vſim oſkerbel. Kader ſta she snala jesik deshele in druge navade; je oba povifhal, ſoſebno pa Frumenzija, ker je per njem vezh rasumnoſti in perpravnoſti vidil. Kralj je oba ljubil ko ſvoje otroke, jima vſe saupal, in s' njunim ſvetam vſe delal. Kralj je mlad umerl, pa pred ſmertjo jima je prijasno rekel: „Vaji sahvalim sa vſo sveſlobo, ki ſta mi jo ſkasala, in dopuſheno vama je iti, kamor ſe vama poljubi.“ Ko je bil kralj pokopan, je kraljiza oba lepo profila, de naj per njej oſtaneta, in ji pomagata, de bo ſtarji ſin ſam samogel kraljevati. Vdala ſta ſe kraljizhini proſhnji, in ondi oſtala. Frumenzi je bil pervi oblaſtnik vſiga veliziga kraljeſtva, pa tudi njegov brat Edeſi je veliko ſlushbo imel. Frumenzi je modro, perljudno in pravizhno goſpodoval; vſi, mogozhni in niski, ſo ga ljubili, ſpoſhtovali in ſlufhali.

Sveti Frumenzi, she doma v' katolfhki veri poduzhen, je tudi v' nesnani desheli bogabojezhe shivel, in v' velizih opravilih Boga pred ozhmi imel. Med neverniki je bil, vender ſe ni bal kriſtjana rasodevati ſe, in Bogu ſlushiti. Bog mu je dal miſel in voljo tudi sa svelizhanje drusih ſkerbeti. Nar poprej je piſma poſhiljal po vſim kraljeſtvu, de bi svedil, zhe ſe v' njem kak kriſtjan snajde. Svedil je, de jih nekoliko savoljo kupzhije ali dru-

siga opravila prebiva v' kraljeſtvu. Vſim tim kriſtjanam je ſoſebno uſmiljenje ſkasoval is konza tudi rojake pervabiti k' ſveti veri. Tudi je kriſtjanam perporozhal ſvojo vero ozhitno rasodevati, in nevernike po ſvoji mozhi uzhiti. Deshelani ſo bili krotki; dali ſo ſi dopovedati, in slo nagnjeni ſo bili v' praviga Boga verovati. Ṣveti Frumenzi je bil tiga veſel; pa shaloſten je bil, ker ni bilo nobeniga ſhkofa v' kraljeſtvu. Kaj je ſtoril? Ṣhel je v' daljno meſto Alekſandrijo do véliziga ſhkofa Atanasja, je vſe to povedal, in profil, de bi tje v' Etiopijo poſlal nektere Jeſuſove nameſtnike ljudi ſpreobrazhat. Ṣveti ſhkof Atanasi je Boga hvalil sa to veſelo novizo, in ſ. Frumenzju rekel: „Kje bom perpravniſhiga zhloveka naſhel ko tebe, ki ſi she poln boshjiga duha?“ Shegnal ga je ſhkofa; in mu sapovedal nasaj iti. To je bilo v' letu 331.

Ṣ. ſhkof Frumenzi je bil Bogu pokoren, in je hitel nasaj v' Etiopijo, od koder je bil priſhel. Vſi ſo ſe obveſelili njegoviga prihoda, in radi ſo ga poſluſhali. Prebival je v' vélizim meſtu Azumi, ſkerbno osnanoval evangeli, duhovne poſhiljal po kraljeſtvu, in tudi ſam po njem hodil ljudi preobrazhat. Ni mogozhe popiſati, kako radi ſo ſe deshelani boshji beſedi vdajali; tudi ne povedati, kako je bil ſveti ſhkof veſel. Bog mu je dal oblaſt zhudeshe delati, kteri ſo hitreje dognali ſpreobernjenje vſiga kraljeſtva. Kralj, deshelni oblaſtniki in vſi ſo bili ſ. evangelju pokorni, ſo ſ'

ſoſebno gorezhoſtjo zerkve ſidali, in vſe drugo delali po ſhegi katolſhke zerkve. Krivoverni zeſar Konſhtanzi je bil rasſhirjanja katolſhke vere ſhaloſten, in ſi je slo persadeval jo ſpazhiti; pa nihzhe ga ni hotel poſluſhati. Sveti ſhkof Frumenzi je ſvojo ſlushbo sveſto opravljal 29 let, in je v' Goſpodu saſpal okoli leta 360.

N a u k.

Is njegoviga shivljenja.

Sveti Frumenzi je ſvojiga ſtriza ſpremil v' nesnane deshele, in je bil od ropavzov vjet; pa deſiravno je bil ſhe mlad med neverniki, je vender nedolshno shivel; deſiravno je bil ptujiz, je bil vender od vſih ljubljen, in Bog je po njem veliko kraljeſtvo ſpreobernil. To ima veliko poduzhenja v' ſebi.

Mladenizh Frumenzi ſe je zhes morje v' daljno nesnano deshelo prepeljal is sgoli radovidnoſti; ondi je bil vjet, potlej poviſhan, in na sadnje apoſtelj veliziga kraljeſtva. Nekedaj je mladenizh Joshef tudi po ſkrivni naredbi boshje modre previdnoſti v' Egipt priſhel; potlej je bil ohranik vſe deshele, oſkerbnik ſvojiga ozheta in vſe njegove drushine. O prezhudna boshja modroſt! *„Kdo smed ljudi samore boshji ſvet vediti? kdo samore miſliti, kar Bog hozhe?* Sirah 9, 13. *„O viſokoſt bogaſtva boshje modroſti in*

snanja? kako nesapopadljive ſo njegove ſodbe, in nesvedljive njegove pota!“ Rimlj. 11, 33. O zhlovek! uzhi ſe is tiga ponishnoſti in pokorſhine. Bog zhuje nad ſvojimi ſtvarmi, in jih po ſkrivnih potih vodi v' ſvoj namen, kteri je miloſt in praviza. Navada je rezhi: „To ſe je pergodilo po ſrezhi in neſrezhi; ſlabi ali dobri ljudje; vetrovi ali druga rezh je tiga kriva.“ To in tako govorjenje je pokrivalo nevednoſti ali napuha. Vera uzhi, de je Bog goſpodar in vladnik vſiga; on, naj bo ſkrivno ali ozhitno, ravna vſelej miloſtivo in pravizhno.

S. Frumenzi je med neverniki pravizhno shivel, in pravizhno goſpodoval; sato je bil ljubljen in ſpoſhtovan od vſih. Shivo vero je v' ſerzu imel, in po njej shivel; sato je bil poterpeshljiv v' neſrezhi, ponishen v' viſokoſti, pravizhen v' oblaſti, in ſe ni zhuditi, de ſo ga vſi ljubili. O kriſtjan! ravno tako je tebi, zhe shiviſh po vſih sapovedih ſvete vere. Ako bi po njih shivel; bi bil nedolshen, krotek, uſmiljen, pravizhen in poln vſiga dobriga. Povej, kdo bi te sanizheval, ſovrashil ali preganjal, ako bi bil po sgledu ſ. Frumenzja in drusih ſvetnikov? Praviſh: „Imam doſti ſovrashnikov, vſi me savidijo, ſo mi nevoſhljivi, me preganjajo, in mi mirú ne dajo.“ Kaj nè, vſi ſo krivizhni, ti ſam ſi nedolshen? O prijatel! ſodi ſebe po ponishnoſti, druge ſodi po ljubesni, in lahko boſh ſposnal, de ſi ſam napravljaſh nepokoj, in drashiſh ſlabe soper

ſebe. V' iſkro pihaſh, is nje vſtane velik ogenj; potlej godernjaſh soper ſvoje brate, ktere ſi ſam nadrashil. Neumnesh! poboljſhaj ſebe, po tem bodo tudi drugi pokojni. Varuj ſe smed tiſtih biti, od kterih modri govori: „*Hudobnesh plete hudo v' ſvojim ſerza, in vſak zhaſ prepir ſeje.*“ Prip. 6, 14. Zhe prepira iſheſh, ga boſh naſhel.

Sveti Frumenzi je ſoſebno plazhilo od Boga prejel, ker je sa njegovo zhaſt slo ſkerbel. Svetó je med neverniki shivel, ſvoje vere v' praviga Boga ni ſkrival, nagovarjal je druge, de naj Boga ſposnajo, in mu ſlushijo; po njem je bil Bog v' vſim kraljeſtvu moljen. Premiſli to dobro. Duhoven, kteri slo ſkerbi sa svelizhanje Jesuſove zhede; ſtarſhi, ki slo ſkerbe sa kerſhanſko srejenje ſvojih otrok; drugi, ki s' dobrim ſvetam, s' ljubesnjivim ſvarjenjem blishniga od hudiga odvrazhujejo, bodo prejeli plazhilo ſvoje delavne ljubesni, in bodo deleshni vſiga dobriga, kar ſe po njih rasſhirja. To ti bodi ſpodbadek blishnimu v' dobro pomagati. Premiſli tudi, de, zhe ſvojiga blishniga pohujſhaſh, ſi tiga hudiga kriv, in tudi vſiga, kar is tiga daniga pohujſhanja is-haja. Pohujſhanje je kuga, ta ſe rasſhirja, in vſe pade tiſtimu na glavo, kteri je bil sazhetnik. To naj te varniga dela, ker veſh, kaj Kriſtuſ govori: „*Gorje zhloveku, po kterim pohujſhanje pride.*“ Mat. 18, 7.

Molitev.

O moj Bog! molim tvojo modro, uſmiljeno in pravizhno previdnoſt. Vſi tvoji ſklepi ſo miloſt in praviza, in popolnama ſe jim podvershem. Kar je is tvojih uſmiljenih rok, o nar bolji Ozhe! ne more ſlabo biti. Ti ſi reſ Ozhe vſiga uſmiljenja, ſkerbiſh sa moje ohranjenje, sa mojo zhaſno in vezhno ſrezho. Slo mi je shal, de ſim ti bil premalo pokoren, de ſim premalo ljubil tebe in blishniga, in premalo ſkerbel sa poviſhanje tvoje zhaſti, Shal mi je tudi, zhe ſim koga pohujſhal, in mu v' pogubljenje pomagal. Odpuſti mi, o dobrotljivi Goſpod! vſe grehe, in daj mi ti ſtanovitno ſlushiti. S' tvojo pomozhjo ſi bom persadeval po sgledu tvojiga prijatla ſ. Frumenzja tebi v' zhaſt in drugim v' svelizhanje shiveti, de svelizham tudi ſvojo edino neumerjozho duſho. Amen.

XXVIII. dan kosoperſka.

Sveta Simon in Juda Tadej, apoſteljna.

Sveti Simon je bil od uzhenika Jesuſa isvoljen apoſtelj, in namenjen osnanovati ſ. evangeli Judam in nevernikam. Bil je ko drugi apoſteljni Galilejiz is majhniga meſta Kane,

kjer je Jesuſ na shenitnini vodo v' vino ſprevernil in sato mu je bil primik Kanjan. Tudi ſo mu rekli Ṣerdnik, ker je ſ' ſvetim ſerdam ſkerbel sa zhaſt ſvojiga uzhenika Jesuſa. Ne ve ſe, kako je shivel, preden je ſ. Duha prejel, ker to ni sapiſano; pa lahko ſe ve, de je bil od Jesuſa poſvezhen, in perpravljen biti vreden osnanovaviz ſ. evangelja, ſoſebno ko je bil s' drusimi apoſteljni ſ. Duha prejel. Po prihodu ſ. Duha je ſ. Ṣimon nar poprej Judam, potlej nevernikam ſ. evangeli osnanoval, je veliko terpel savoljo preſvetiga imena Jesuſoviga, in potlej ſ' zhaſtito ſmertjo ſvoje shivljenje ſklenil. Viſoko uzheni kardinal Baroni piſhe tako: „Malo vemo od shivljenja in terpljenja Ṣimona apoſteljna in tudi od doſti drusih ſoſebnih ſvetnikov, de ſe nauzhimo ponishnoſti, ne hvale ljudi iſkati, ko hinavſki piſmouki in fariseji. Apoſteljni ſo bolj ſkerbeli dobro delati, ko ſvoje dobre dela sapiſovati po ponishnim duhu nove savese, to je, po naukih in sgledih ponishniga goſpoda in uzhenika Jesuſa Kriſtuſa.

Ṣveti apoſtelj Juda, ſ' primkam Tadej, je raslozhen od uniga Juda, sdajavza ſvojiga dobrotljiviga uzhenika Jesuſa. Ṣveti Juda Tadej je imenovan Jesuſov brat, ker je bil njegovi prezhiſti materi Marii v' rodu. Per Judih je bila navada, kakor ſveto piſmo prizhuje, de ſo ſe ſorodniki ali blishni shlahtniki bratje in ſeſtre imenovali. Ṣveti Juda je bil reſnizhen brat ſ. apoſteljna Jakopa maliga, in tudi ſ. Ṣimeo-

na, Jerusalemſkiga ſhkoſa. Sveti Tadej je sapuſtil ſvojo drushino in ſvoje premoshenje, kader ga je Jesuſ k' apoſteljſtvu ſ' ſvojo miloſtjo poklizal. Spremljal je ſvojiga Goſpoda, poſluſhal njegove nauke, vidil njegove zhudeshe in drugo, kar ſe je godilo. Kader je bil ſ. Duha prejel, je veliko deshel obhodil, ſoſebno Libijo in druge jutranje deshele, Jesuſoviga kraljeſtva raſshirjat. Sveti Juda in Simon apoſteljna ſta ſe v' Persii vkupej snaſhla, in ſta ondi oba en dan bila sa vero umorjena. Sveti Juda je ſpiſal katolſhk liſt vſim vernim, de bi od sapeljivih in neſramnih krivoverzov ne bili oſlepljeni. Njegov liſt je kratik, pa poln ſvetiga ognja, od kteriga je ſ. Juda gorel.

Nauk.

Katolſhko zerkev zhaſtiti.

Sveti Simon in Juda Tadej, tudi drugi apoſteljni ſo osnanovali zhiſto vero v' praviga Boga in v' dobrotljiviga odreſhenika Jesuſa Kriſtuſa, ſo jih kerſhevali, kteri ſo osnanjeni beſedi verovali, in ſo ſerzhno umerli sa vero, ktero ſo od Jesuſa prejeli. Spreobernjeni Judje in neverniki ſo bili s' apoſteljni in njegovimi naſtopniki sdrusheni in ene vere pod nevidnim poglavarjem Jesuſam Kriſtuſam; ta njih drushba je kerſhanſka zerkev, ktera ſe,

ko je sa vſe zhaſe, vſe kraje in vſe ljudi, tudi katolſhka imenuje.

Premiſli, koliko ſpoſhtovanja, ljubesni in pokorſhine je katolſhka zerkev vredna. Nebeſhki kralj in vſiga ſveta odreſhenik Jesuſ Kriſtuſ je njen poglavar. Ona je njegovo duhovno kraljeſtvo, meſto reſnize, vrata v' nebeſa. V' zerkvi ſo ſveti nauki, ſ. sakramenti in vſi perpomozhki k' svelizhanju; sunaj katolſhke zerkve ni svelizhanja. Nihzhe ni bil vreden ud zerkve biti, temuzh: „*Bog naſ je poklizal, ne po naſhih delih, ampak po ſvojim ſklepu in po miloſti, ktera nam je dana po Jesuſu Kriſtuſu.*“ II. Tim. 1, 9.

O kriſtjan! ſposnaj ſofebno miloſt, de ſi bres vſiga dobriga saſlushenja ud Jesuſove zerkve poſtal. Ti ſi bil poſvezhen v' vodi in v' ſ. Duhu per ſvetim kerſtu, ſi deleshen Jesuſove kervi, ſi njegove zhiſte nauke po apoſtelnih in njih naſtopnikih prejel, vshivaſh vſe duſhne dobrote, in imaſh vſe perpomozhke sadobiti veſelo vezhnoſt. Premiſli veliko ſhtevilo nefrezhnih ljudi, kteri od ſvojiga hudiga posheljenja in od ſatana smoteni v' ſmertni ſenizi leshe, in potlej bodo versheni v' vezhni ogenj, ker nimajo svelizhavne vere. Tvoja ſrezha je neisrezheno velika; pa zhuj nad ſeboj, in delaj dobro, de ſe ne preverne v' vezhno nefrezho. Glej, zhe v' ſveti veri ſlabo shiviſh, boſh huje obſojenje prejel. Zhaſti tedaj ſvojo ljubo mater, katolſhko zerkev, ſ' ſvetim shivljenjem; bodi ji vſelej pokoren;

hvali Jesusa, kteri ti je zerkev, steber resnize, mater dal, in ne odstopi nikedar od njenih naukov. Dober ozhe se sramuje hudobije svojiga nepostheniga otroka, rasujsdan otrok je sramota svoji bogabojezhi materi, ravno tako in she bolj se tvoja dobra mati, katolshka zerkev tebe sramuje, zhe shivish nekershansko. Tebe in vse slabe kristjane svari sveti Pavel rekozh: „*O vi neumni! kdo vas je smotil, de resnizi nishte pokorni?*“ Gal. 3, 1. Verujesh sizer vse rasodete resnize, in v' tim si zerkvi pokoren; pa nepokoren si resnizi, ker ne shivish po njej. Morebiti si v' shtevilu tistih, od kterih sveti Pavel pravi: „*Eni govore, de Boga sposnajo, ali s' deli ga taje, ker so nagnjusni, in k' nobenimu dobrimu delu niso perpravni.*“ Tit. 1, 16. Zhe verujesh, kar zerkev uzhi; skashi svojo vero s' dobrimi deli; tako si pravi otrok boshji in zerkve.

Kristjan! zhasti svojo ljubo mater, katolshko zerkev, s' shivo vero, s' svetim shivljenjem in s' stanovitno pokorshino. Nikedar ne odstopi od naukov zerkve, ako ravno slishish slaboverne predersno govoriti; bodi stanoviten v' sapovedih svoje matere, zhe ravno vidish svoje nepokorne brate ali sestre jih hudobno sanizhevati. Zhe si dober otrok svoje dobre matere; bodi shaloshten, kader koli vidish, de se ji nezhast dela. Premisli dobrote, ki jih vshivash v' katolshki zerkvi; bodi Jesusu in njej sa-nje hvaleshen. Katolshka zerkev je podoba nebeshkiga kraljestva, in

vrata v' nebeſhko kraljeſtvo ; shivi ko dober otrok ſvoje ſvete matere ; tako jo zhaſtiſh, in pojdeſh v' nebeſhko kraljeſtvo.

Molitev.

O Jesuſ Kriſtuſ, paſtir in poglavar ſvoje zerkve ! ne morem te sadoſti hvaliti in sahvaliti savoljo ſoſebne miloſti, ki ſi mi jo ſtoril, ker ſi me v' ſvojo zerkev poklizal, in mi dal vſe perpomozhke k' svelizhanju. O Goſpod ! shal mi je slo, de ſim ti bil premalo hvaleshen, in de niſim shivel, kakor ſe kriſtjanu ſpodobi. Bil ſim mertev ud katolſhke zerkve ; le unanjo drushbo ſim s' njo imel, v' meni pa ni bilo ne shive vere, ne delavne ljubesni. Poſihmal ſi bom slo persadeval ne le v' ſerzu ohraniti ſveto vero, ktero ſim po tvojih ſvetih apoſteljnih prejel, temuzh to ſveto vero tudi s' deli ſkasovati, de pridem v tvojo zhaſtito nebeſhko zerkev med tvoje isvoljene. Amen.

XXIX. dan kosoperſka.

Sveti Narzis ſhkof.

Sveti Narzis je bil rojen okoli leta 120. Njegovo shivljenje je bilo nedolshno in ſveto ; sato je bil isvoljen ſhkof veliziga meſta Jerusa-

lema. Zerkveni pisar Evsebi prizhuje, de je s. shkof Narzis veliko zhudeshev od Boga sprosil, kteri so ga bliso in delezh slovezhiga delali; mislili in govorili so od njega kakor od svetiga in vredniga nastopnika aposteljnov. Njegova sosebna svetost, desiravno resnizhna in ozhitna, ga ni obvarovala hudobnih jesikov, obdolshenja, preganjanja. Trije hudobneshi, de bi ne bili od svojiga svetiga shkofa po svojim saslushenji ozhitno pokorjeni, so ga hudobno obdolshili velike pregrehe, in so s' persego svoje krivo obdolshenje poterdili. Pervi je rekel: „Zhe ni res, kar pravim, naj me Bog shtrafa s' ognjem.“ Drugi je djal: „Zhe ni res, kar pravim, naj bom gobov.“ Tretji je rekel: „Zhe to ni res, naj oslepim.“ Desiravno so ti trije soper svojiga shkofa persegli, jim vender nihzhe ni hotel verjeti, ker so vsi visoko zhastili s. shkofa Narzisa. S. Narzis je bil slo shalosten krive persege svojih nasprotnikov, in je dolgo premishljeval, kaj je storiti; potlej je skrivaj shel v' daljno pushavo v' miru Bogu slushit. Vsigamogozhni in pravizhni Bog je svojiga svestiga slushabnika ozhitno nedolshniga rasglasil, in je lashnjive prizhe shtrafal. Nad vsakim je bilo dopolnjeno, kar je govoril, si vosbil, in si s' lashnjivo persego saslushil. Hisha perviga se je naglo vnela, in so sgoreli on in njegova drushina v' njej. Drusiga so se gobe, nekake gerde oskrumbe po vsim shivotu, prijele, in je hitro nesrezhno umerl. Tretji viditi, kar se je dve-

ma tovarſhema sgodilo, je pred duhovſhino in vernimi ſvojo veliko pregreho ozhitno povedal. Ta njegova ozhitna ſpoved ni bila is ſamiga ſtrahu, ampak is pomozhi miloſti boshje. Is ſerza je tako dolgo obshaloval ſvoj velik greh, de je od vednih ſols oſlepil. Sgodilo ſe je nad njim, kakor je govoril, vender v' njegovo svelizhanje.

Kader ſo duhovni in verni to vidili, ſo bili ſhe bolj preprizhani od nedolshnoſti ſvojiga ſ. ſhkofa Narzisa, ſo slo ſkerbeli ga sveditи; pa ni bilo mogozhe, ker je v' daljni puſhavi tizhal. Jerusalemljani ſo bili permorani ſi ſhkofa isvoliti; ker je pa ta hitro umerl, ſo bersh drusiga isvolili, in ſhe le takrat je ſveti Narzis v' Jerusalem priſhel. Duhovni in verni, ki ſo ga vidili po meſtu hoditi, ſo ſe zhudili, in Boga hvalili; vſe je sa njim vrelo, njegovo revno oblazhilo kuſhevalo, in jokalo od veliziga veſelja. Sveti Narzis je tudi potlej po ſvoji mozhi ſkerbel sa zhaſt boshjo in sa svelizhanje Jesuſovih ovz, in je okoli 116 let ſtar umerl.

N a u k.

Od perſege.

Trije hudobneshi, kteri ſo krivo perſegli soper ſvojiga ſvetiga ſhkofa Narzisa, ſo bili pravizhno poſhtrafani od Boga; ozhitno ſo bili poſhtrafani, de bi vſi ſposnali, kako hu-

dobno in ſtraſhno je preſveto ime boshje na prizho lashi jemati. Potrebna in reſnizhna perſega je perpuſhena, in tudi dobra; prenagla, nepremiſhljena, nepotrebna perſega, zhe je ravno reſnizhna, je greſhna; kriva, ali krivizhna perſega je ſtraſhna hudoba, in velike ſhtrafnige vredna.

Perſezhi ſe pravi Boga na prizho vseti. Tudi perſeshe, kdor tako govori: „Bog je moja prizha, kakor gotovo je Bog reſnizhen, kakor je Jeſuſ Kriſtuſ pravi Bog, kakor je ſ. evangeli reſnizhen, per moji veri, per moji duſhi,“ ali drugazhi, zhe Boga ali kaj boshjiga imenuje is miſli perſezhi. Perſega je tudi roko proti nebu vsdigniti, ali tri perſte vsdignjene dershati, ali pertakniti ſe bukev ſ. evangelja, ali drugazhi, zhe je navada tako perſegati, ali oblaſtniki tako sapovedo. Tako govoriti, ali snamnje dati is navade in bres miſli perſezhi, ni fizer prava perſega; vender je greh, in lahko veliko grehov obrodi.

Potrebna in reſnizhna perſega je Bogu vſhezh. David tako govori: „*Vſi, kteri v' Bogu perſegajo, ſe bodo s' njim hvalili ker ſo jim uſta samaſhene, kteri lash govore.*“ Pſ. 62, 12. Kriſtuſ fizer pravi: „*Vaſhe govorjenje bodi: Je, je, nè, nè; kar je pa vezh ko to, je od hudiga.*“ Mat. 5, 37. vender ne prepove potrebne in reſnizhne perſege. Ni rekel: „*Kar je vezh ko to, je hudo*“ temuzh: „*je od hudiga,*“ is ſlaboſti i-

haja. Ako bi vſi govorili reſnizo, bi ne bilo treba perſegati, temuzh bi bilo sadoſti rezhi „je, ne,“ in vſak bi rad verjel. Reſ, perſega je is hudiga; vender je reſnizhna perpuſhena, kader ſe drugazhi ne more odverniti velika ſhkoda ali kriviza.

Dobro premiſli, zhe je perſega potrebna, in ſhe bolj premiſli, zhe je reſnizhna, ker Boga na prizho vseti ni kaj maliga, ampak je kaj veliziga. Stvar, ktera vſigamogozhniga Boga s' nepotrebno, in slaſti s' lashnjivo perſego sanizhuje, je hudiga obſojenja vredna. Premiſli to: 1) Kdor ſ' perſego obljubi kaj ſtoriti ali ne ſtoriti, pa drugazhi miſli, perſeshe lashnjivo, in ſmertno greſhi. 2) Kdor ſ' perſego obljubi, kar ne vé, ali bo samogel ſtoriti; perſeshe nepremiſhljeno, in slo greſhi. 3) Kdor ſe ponudi perſezhi v' poterjenje lashnjive rezhi; greſhi ſmertno, zhe rávno potlej ne perſeshe. 4) Kdor nar manji lash ſ' perſego poterdi, je ſmertniga greha kriv. 5) Kdor nad kako rezhjo, ali kazim isrekam dvomi, pa vender ko zhiſto reſnizo ſ' perſego poterdi; perſeshe lashnjivo. 6) Kdor ſ' perſego obljubi perpuſheno in mogozhno, pa is konza ſvojiga blishniga golufati, sapeljati, v' greh napeljati; greſhi ſmertno. 7) Kdor obljubi ſ' perſego ſtoriti, kar ne ſme; greſhi ſtraſhno, tudi zhe perſege ne dopolni. Tako je kralj Herod greſhil, ki je neumno perſegel, in potlej savoljo perſege nedolshniga Janesa umoril.

Zhe ti goſpoſka ſapove perſezhi ; ſtori, tode govori zhiſto reſnizo. Zhe ſi ſam vidil, ſam ſliſhal, dal ali prejel ; ne govori ne vezh ne manj, ne lashnjivo, ne ſvijazhno, ne ſkrivno, ampak po zhiſti reſnizi. Zhe ne veſh, zhe dvomiſh, zhe ſi posabil, zhe ſi ſliſhal praviti ; govori ravno tako, in perſesi, zhe je treba. Ne ſili zhloveka perſezhi, kteri je perpravljen lashnjivo perſezhi ; raji terpi ſhkodo, de to ſtraſhno pregreho odverneſh. Raji bodi shiv pokopan, kakor de bi krivo perſegel. Zerkev jih je do ſmerti ojſtro pokorila kteri ſo lashnjivo perſegli. Tudi deshelſka goſpoſka ſhtrafuje take ojſtro. Hudobna mosha, ki ſta lashnjivo perſegla ſoper nedolshniga Nabota, ſta v' ſvetim piſmu *slodjeva mosha* imenovana. III. kral. 21, 13. Reſ, lashnjiv prizhevaviz in perſegaviz je veſ hudizhev. V' vednih ſolsah mora biti savoljo te ſtraſhne pregrehe, in popraviti tudi vſo ſtorjeno ſhkodo. Vſigamogozhna roka boshja je nad lashnjivimi perſegavzi, kakor nad tremi hudobnimi, kteri ſo ſ. ſhkofa Narzisa s' lashnjivo perſego obdolshili. Premiſli, kaj pravi ſ. piſmo : „*Prekletſtvo bo priſhlo v' njega hiſho, kteri lashnjivo v' Goſpodovim imenu perſega. In bo oſtalo v' ſredi njegove hiſhe, in bo konzhalo njo, in njen leſ, in njeno kamnje.*“ Zah. 5, 4. 3.

Molitev.

O Bog! tvoje ime je preſveto, in jeſt, tvoja nevredna ſtvar, te niſim vreden imenovati. Vera me uzhi pred teboj ponishevati ſe, te hvaliti in moliti, te ſ' ſtraham imenovati; kako bi ſe predersnil s' lashnjivo perſego ti nezhaſt ſtoriti! Raji ſi isvolim vſe nadloge in neſrezhe ko te s' lashnjivo perſego rasshaliti. S' tvojo pomozhjo hozhem in obljubim ne le varovati ſe krive perſege, ampak tudi nepotrebne pravizhne, in viſoko hozhem tvoje preſveto ime hvaliti. Klizal te bom na pomozh s' verno proſhnjo, in ſpodobno imenoval tvoje preſveto ime, de mi pomagaſh, in me nikedar ne sapuſtiſh. O Goſpod! daj mi ſvojo gnado, in ſtori me ſvojiga ſveſtiga ſlushabnika, de te po sgledu ſ. Narzisa hvalim ſ' ſvetim shivljenjem, de te vſelej hvalim v' vezhnim shivljenji. Amen.

XXX. dan kosoperſka.

Sveti Marzel in Kaſijan, marternika.

Sveti Marzel je bil vojaſhk ſtotnik, to je, poglavar, ki je imel ſto mosh v' ſvoji oblaſti, ob zhaſu in pod oblaſtjo neverniga zeſarja Dioklezijana. Bil je perleten in ſerzhen vojſhak,

pa smiraj dober kriſtjan. Kar je v' ſerzu veroval, je s' dobrimi deli ſkasoval, de ſi ravno je med neverniki bil. Sveſt je bil ſvojimu nevernimu zeſarju, pa tudi Bogu, kteriga je ljubil is vſe duſhe. Zeſar je sapovedal vſim ſvojim vojakam velik prasnik obhajati, to je, malikam darovati, njim darovane jedi jeſti, in drugo po ſhegi nevernikov. Sveti Marzel, kterimu ni bilo dopuſheno malikovavſke ſlushbe deleshnimu biti, je pred viſhi poglavarje ſtopil, in ſvoj mezh na tla poloshil rekozh: „Zhe ne morem Bogu in zeſarju ſlushiti, ſe raji odpovem vojaſhki ſlushbi, de Jesuſu sveſto ſlushim. Sanizhujem vaſhe mutaſte leſene in kamnate bogove.“ Veliki poglavar Anaſtasi Fortunat je bil od tiga grosno rasshaljen, in ker ni mogel ſ. Marzela pregovoriti, ga je ukasal gnati pred Avrelijana, zeſarjoviga nameſtnika, kterimu je piſal tako: „Ti poſhljem ſtotnika Marzela, kteri ſe je zeſarjevi ſlushbi ſvojoglavno odpovedal, in je bogove klel.“ Poglavar Avrelijan je ſvetiga Marzela vpraſhal: „Je li reſ, kar mi je od tebe Anaſtasi piſal?“ Ş. Marzel je poterdil. Ko je Avrelijan to saſlisſhal, ga je bersh obſodil v' ſmert. Sveti Marzel je krivizhnimu oblaſtniku is ſerza rekel: „Bog naj ti daje obilnoſt vſiga dobriga.“ Govoril je tako is ſerzhne hvaleshnoſti, ker je ſhtel velik dobizhik sa Jesuſa voljo umreti.“ Glavo ſo mu odſekali 30. kosoperſka okoli leta 298. To ſe je godilo v' meſtu, ki ſe mu pravi Tanger, v' Mavritanii.

Sveti Kafijan je bil pifar sgorej imenovaniga zefarjeviga nameftnika Avrelijana. Bil je dober zhlovek, pa nevernik. Ko mu je bilo rezheno pifati krivizhno obfojenje f. Marzela; fe je preftrafhil, in je defhzhizo in shelesno pero na tla vergel. Sodnik je pofkozhil, in ferdito vprafhal: „Sakaj fi to ftoril?“ Kafijan pifar mu je odgovoril: „Sato fim ftoril, ker je krivizhna tvoja fodba.“ Sodnik ga je bersh ukasal v' jezho gnati. Sveti Kafijan je bil pet tednov v' jezhi; pa ni odftopil, ker mu je gnada boshja dala fvetlobo in mozh. Terdil je: „Marzel je bil krivizhno obfojen; tudi jeft fim kriftjan.“ Savoljo tiga ftanovitniga prizhanja je bil 3. grudna umorjen, in je fhel v' nebefhko kraljeftvo sa f. Marzelam.

Nauk.

Le Jesuf je nafh kralj.

S. Marzel in Kafijan fta v' Jesufa verovala in mu pokorna oftala. Nifta hotla is dopadenja ali ftrahu nevernih oblaftnikov mu nepokorna biti, raji fta umerla. Vfi fo dolshni po njunim sgledu Jesufu dopafti. Ljudem flushiti, in jih bogati je pravizhno; oblaftnike bogati je dolshnoft, tode nikedar ne soper voljo Jesufovo.

Jesuf Kriftuf, Sin boshji, pravi Bog, je kralj nebef in semlje. Njemu gre vfa hvala in pokorfhina, ker ima vfo oblaft. Vfako ko-

leno ſe mora njemu perpogniti tiſtih, ki ſo v' nebeſih, na semlji, in pod semljo. On je vidno kraljeſtvo, katolſhko zerkev, poſtavil, v' kterim je njegova oblaſt ſposnana, in ſo njegove sapovedi osnanovane. Vſaj mi kriſtjani, ki verujemo v' Jesuſa, mu moramo pokorni biti, in nikoli kaj soper njegovo ſveto voljo ſtoriti. Hudizh, ſovrashnik boshji in vſiga dobriga, ſi slo persadeva naſ odvrazhati od dolshne pokorſhine do Jesuſa, ker nam voſhi vezhno neſrezho. O kriſtjan! komu hozheſh ſlushiti, Jesuſu ali hudizhu? Jesuſ, ljubesnjivi kralj, goſpoduje ſ' zhiſto ljubesnijo; hudizh goſpoduje ſ' greſhnim poshelenjem. Jesuſ sapoveduje pokorjenje in premagovanje sa plazhilo nebeſhkiga kraljeſtva; hudizh ponuja sapeljive dobrote sa plazhilo vezhniga pogubljenja. Glej, veſ ſvet je rasdeljen: eni ſlushijo Jesuſu kralju, eni ſlushijo hudizhu. To je tudi v' katolſhki zerkvi: eni ſo Jesuſovi, eni ſo hudizhevi, po ſveti ali greſhni ljubesni, ktera v' njih goſpoduje. Jesuſ, moljen od dobrih, in sanizhevan od ſlabih, je vender reſnizhni kralj vſih. Kdor mu nozhe radovoljno pokoren biti, bo permoran ſposnati njegovo oblaſt, de je on ſodnik shivih in mertvih, dobrih in hudobnih. Dobrim bo rekel: „*Pridite, preljubi! prejmite kraljeſtvo, ktero vam je perpravljeno od sazhetka ſveta.*“ Hudobnim bo rekel: „*Poberite ſe od mene, prekleti! v' vezhni ogenj, kteri je hudizhu*

in njegovim duhovam perpravljen.“ Mat. 25, 34, 41.

O kriſtjan! ni v' tvoji oblaſti isvoliti ſi goſpodarja: zhe hozheſh ali nozheſh, Jesuſ je in bo tvoj kralj. Tudi ne moreſh dvema goſpodama ſlushiti. To veſh, pa premiſli ſkerbno, komu ſlushiſh. Njemu ſlushiſh, kteriga sapovedi dopolnujeſh. Skerbno premiſli to, rezhem, ker je smota grosno lahka. Ni jih malo smed kriſtjanov, kteri menijo, de Jesuſu ſlushijo, deſiravno ſlushijo hudizhu. Zhe te Duh boshji vodi, in s' gnado boshjo premagujeſh ſvoje greſhno poshelenje; ſi Jesuſu pokoren. Zhe te greſhno poshelenje vodi, in shiviſh po ſvojih ſpazhenih sheljah; ſlushiſh hudizhu. Ne pomaga ti verovati v' Jesuſa, in ga ſvojiga Goſpoda imenovati, zhe je tvoje shivljenje soper njegove sapovedi. Molitev, ponishnoſt, zhiſtoſt, uſmiljenje, praviza, pokorjenje, in kar je taziga, ſo snamnja Jesuſovih podloshnih, merslota pa, napuh, lakomnoſt, poshreſhnoſt, nezhiſtoſt, noroſt, in kar je taziga, ſo snamnja hudizhevih podloshnih. Sdaj ſo hlapzi Jesuſovi in ſushniki hudizhevi nameſhani; pa bodo raslozheni, in vſak bo prejel saſlusheno plazhilo. „*Jesuſ bo ſedel na ſedeshi ſvojiga velizhaſtva; pred njim bodo vſi ljudje sbrani, in lozhil jih bo, kakor paſtir lozhi ovze od koslov: ovze bo na ſvojo deſnizo poſtavil, kosle pa na levizo.*“ Mat. 25, 31 — 33. Eni bodo vseti v' nebeſa, kjer bodo per Jesuſu v' vezh-

ni zhasti; eni bodo versheni v' pekel, kjer bodo v' vezhnih bolezhinah.

Ljuba dusha, s' presveto kervijo Jesusovo odkupljena in posvezhena! ne saversi svojiga kralja, uzhenika in odreshenika. Premisli njegovo sosebno ljubesen, veliko dobroto in vezhno plazhilo; ne bosh mu dalje nepokorna. Per svetim kerstu si Jesusu obljubila in persegla svestobo, si se hudizhu odpovedala; shivi tedaj Jesusu. Jesus ti sapoveduje pokorjenje, pa sato ti bo dal vezhno svelizhanje; hudizh ti ponuja greshne veselja, in sato bosh deleshna njegoviga obsojenja. Premisli, de bo terpljenje in vesel je kratko, plazhilo pa in shtrafniga vezhna. Sdaj si na raspotji vezhniga svelizhanja ali vezhniga pogubljenja; kar hozhesh in saslushish, ti bo dano: veselila se bosh ali terpela vekomaj. Ljuba moja! hodi sa krishanim Jesusam, hodi po njegovih kervavih stopinjah, in ne poslushaj sapeljevavniga hudizha, de prides v' nebeshko kraljestvo.

Molitev.

O Jesus Kristus, vsigamogozhni kralj! is serza shalujem, de nisi smiraj v' mojim serzu gospodoval. Ko neumna in svojovoljna ovza sim od tebe shel, sapustil sim dobriga ozheta in sazhetnika shivljenja, peklenski volk me je odpeljal; pa sdaj pridem k' tebi nasaj, in te ponishno prosim, vsemi me v' svojo milost. Vem, nisim usmiljenja vreden; pa tvoja mi-

loſt je vezhi od moje hudobije. Tvoja dobrota, ki me je nepokorniga preterpela, me bo tudi shaloſtniga uſmiljeno ſprejela. O Goſpod! tvoja gnada, ki me je savernila, mi daj prav ſpokoriti ſe, in me obvaruj te ſpet ſapuſtiti. Odpovem ſe hudizhu, in tebi obljubim vedno sveſtobo; le tebi hozhem do ſmerti ſlushiti, de te v' tvojim kraljeſtvu hvalim vekomaj. O ſveta Marzel in Kaſijan! proſita sa-me ſlabiga zhloveka, nevredniga kriſtjana in nesveſtiga hlapza, de miloſt sadobim, in ſe nikedar ne povernem v' hudizhevo oblaſt. Pomagajta mi ſ' ſvojimi proſhnjami, de Jesuſu kralju s' vſo pokorſhino ſtanovitno ſlushim, de ſe po ſmerti v' njegovim kraljeſtvu veſelim vekomaj. Amen.

XXXI. dan kosoperſka.

Sveti Volfgang ſhkof.

Sveti Volfgang je bil rojen od bogatih ſtarſhev v' Svevii na Nemſhkim. Od gnade boshje rasſvetljen je she v' mladoſti ſposnal prasnoto in nizhemernoſt ſvetá, ni bil nizh veſel ſvojiga viſoziga rodu; je bogaſtvo in dobrote ſvetá ſerzhno sanizheval, je ſkerbel le Bogu s' shivo vero in s' nedolshnim shivljenjem dopaſti. Henrik, ſhkof v' Treviru, mu je bil v'

shlahti, in ga je hotel povishati: pa bal se je povishanja, in mu je is ponishnosti odrekel; raji je is kershanske ljubesni revne otroke uzhil, in jih v' pravo uzhenost in kershansko pravizhnost napeljeval. Ș. Volfgang ni hotel sato sveto delo nizh plazhila imeti; tudi je svojim revnim uzhenzam is svojiga po mozhi pomagal. Defiravno je bil mlad; je slo bogabojezhe shivel, dolgo premishljeval in molil, ojstro se postil, malo spal, in mnogo pokoril svoje mlado telo. Ko je shkof Henrik umerl; je sveti Volfgang vse svoje premoshenje sapustil, in v' klofhter shel obilnishi pokorit se, in pravizhnishi shivet. Ljudje posvetniga duha so ga sanizhevali, in skushali od dobriga sklepa odverniti; pa nobeniga ni hotel posslushati, ker je is serza shelel svojo dusho svelizhati. Ș. Urh, shkof mesta Avgsburga, je enkrat shel minihov obishkat, med kterimi je s. Volfgang bil. Ko ga je vidil, mu je slo dopadel; in ko je tudi od minihov svedil njegovo sveto shivljenje, ga je oblastno permoral mashnikovo posvezhevanje prejeti. Ș. Volfgang se je podvergel, se skerbno perpravljal, in je tudi sosebno gnado prejel. Ker je bil poln gorezhe ljubesni do Boga in do blishniga, je shelel in skerbel boshjo zhast povishevati, in blishniga svelizhati. Ș. svojiga apata je nadleshno profil, de mu je perpushenje dal na Ogersko iti vero osnanovat, in Jesusovo kraljestvo rasshirjat. Zesar Oton II. je svedil njegovo sosebno modrost in gorezhost, ga je

isvolil in dal shegnati ſhkofa v' meſtu Regensburgu. Sveti Volfgang je bil pokoren, je s' beſedo in s' gledam vodil ſvoje ovze po voski poti svelizhanja, vſe ſvoje ſvete opravila po volji boshji ravnal, v' pokorjenji smiraj shivel, in poln dobriga saſlushenja umerl v' letu 994.

Nauk.

Sapeljivzov ne poſluſhati.

Poſvetni, modri in mehki kriſtjani, kterim je voska pot Jesuſoviga krisha nesnana, ſo ſ. Volfganga sanizhevali, in ga ſkuſhali odverniti, ſ' poti pokorjenja. On, defiravno mlad, jih ni poſluſhal; temuzh je delal, kar je Bogu dopadlo. Ti sapeljivzi mu niſo djali: „Bolji je zhaſna ſrezha ko vezhna, ni treba Bogu ſlushiti," ali kaj taziga; temuzh s' svijazhnimi beſedami ſo ga v' podobi reſnizhne prijasnoſti salesovali, in ga napravljali, de bi mehko shivel. Kdor je prasen evangeljſkiga duha, govori lashnjivo, de ne vé. Tudi je doſti perlisnjenih kazh, kteri dobro ſlabo, in ſlabo dobro imenujejo. Ne pravijo: „Kaj, zhe greſhiſh, zhe boſh pogubljen?" temuzh napeljujejo v' greh, in gladijo pot v' pogubljenje rekozh: „To ni greh, to je perpuſheno, ſej ni greh dobre volje biti." Kar ti sapeljivzi imenujejo nedolshno, perpuſheno, dobro; to je rasujsdanje, oſtudnoſt, napeljevanje v' ne-

zhiſtoſt. Kriſtuſ tako govori: „*Varujte ſe lashnjivih prerokov, kteri k' vam pridejo v' ovzhjih oblazhilih, snotraj pa ſo derezhi volkovi. Po njih ſadu jih boſte ſposnali.*“ Mat. 7, 15. 16.

She ſi morde ſam ſliſhal, kako ti prasnoglavzi in hudovoljniki lashnjivo govoré. Hvalijo navade od ſ. evangelja obſojene, ker ne vedo kerſhanſke pravizhnoſti; sanizhujejo ponishnoſt, ſramoshljivoſt, in kar obvaruje zhiſtoſt, ker ſo polni hudih shelj; opravizhujejo vſe noroſti in vſe poſvetne ſhege, ker nimajo Jeſuſoviga duha; ſe poſmehujejo sapovedim katolſhke zerkve, in pravijo: To je ismiſhljevanje minihov in duhovnov. Doſti taziga govoré, pa le nekerſhanſki kriſtjani. Ne le ti, ampak tudi drugi ſhe ſo sapeljivzi. Nekteri uzhe ſvojiga blishniga druge golufati rekozh: „To ni greſhno, ampak je pravizhno.“ Eni isgovarjajo tatvino nesveſte drushine rekozh: „Imaſh premalo plazhila sa tolikanj terpljenja.“ Eni ſlepé veſt blishniga rekozh: „Tiga greha ſe ni treba ſpovedati; jeſt ga na ſé vsamem, to ni nizh; ſi neumen, neumna, zhe vſe verjameſh, kar duhovni pravijo.“ Slehernih tih ſo rezhene beſede, ſ' kterimi je ſ. Pavel sapeljiviga Elima poſvaril rekozh: „*O polni vſih svijazh in vſe hudobe, ſin hudizhev in ſovrashnik vſe pravize! ne jenjaſh prave poti Goſpodove prevrazhati?*“ Ap. d. 13, 10.

Kdor ſvojiga blishniga golufá ali sapelje, in to ſtori is hudobne veſti; je velik ſovrashnik boshji, je ubijaviz ſvojiga brata, je hudobniſhi od hudizha. Reſ je hudobniſhi od hudizha. Hudizh je v' hudim uterjen, in mu ni sapovedano zhloveka ljubiti, zhlovek pa je dolshan zhloveka ljubiti, is ljubesni mu braniti v' greh, in mu pomagati v' nebeſa. Tedaj je hudobniſhi od hudizha, zhe per ſvojih bratih in ſeſtrah hudizhevo ſlushbo opravlja, zhe je ubijaviz tiſtih, sa ktere je Jesuſ vſo ſvojo preſveto kri prelil. Varuj ſe ſkerbno ſvojiga blishniga, pohujſhati; varuj ſe pa tudi ſkerbno sapeljivzov, de ne boſh neſrezhen. Sveti Pavel proſi vſe lepo rekozh: „*Vaſ opominjam v' imenu Goſpoda Jesuſa, odtegnite ſe od vſih bratov, kteri shivé rasujsdano.*“ II. Teſ. 3, 6. Ljubesnjivi Janes perſtavi: „*Ako ima kdo sapeljiv nauk; nikar ga v' hiſho ne jemljite, tudi ga ne posdravljajte.*“ III. Teſ. 10. Obshaluj ſvoj greh, in popravi po mozhi, zhe ſi koga pohujſhal. Moli sa sapeljivze, pa varuj ſe jih, de ne boſh neſrezhen.

Molitev.

O Goſpod Jesuſ Kriſtuſ! ti me preprizhaſh, koliko je zhlovekova duſha vredna, ker ſi sa njeno svelizhanje na ſvet priſhel, 33 let tukaj bil, in na ſvetim krishi umerl. To me uzhi slo ſkerbeti sa ſvojo duſho, in smiraj de-

lati sa njeno svelizhanje; to me uzhi varovati se hudobnih sapeljivzov, in vstavljati se jim serzhno; to me tudi uzhi ne pohujshati svojiga blishniga, mu braniti v' pekel, in mu pomagati v' nebesa. O Gospod! lahko, de sim sapeljivze poslushal, ali nedolshne pohujshal; mi je shal, in ponishno te prosim odpusti mi dobrotljivo. Daj mi modro serze, varno dusho, in napolni me s' svojim svetim straham, de ne govorim in ne poslusham, ne delam in ne posnemam, kar je soper tvojo sveto voljo. O sveti Volfgang! le eno mi spròsi od usmiljeniga Jesusa, ljubesen. Ta mi je nar potrebnishi, ker mi bo pernesla vse, zhesar potrebujem, de svelizham svojo dusho, in blishnimu pomagam v' nebesa. Amen.

Listovgnoj.

I. dan listoviga gnoja.

Prasnik vsih svetnikov.

Katolishka zerkev obhaja in zhasti dans s' enim godam spomin vsih svetnikov in svetniz, in hvali Boga sa premaganje, ki jim ga je dal. Rimljani, dokler so she neverniki bili, so v' mestu imeli velik tempelj v' zhast vsih bogov. Pa-

pesh Bonifazi IV. je v' letu 607 tisti tempelj sprosil od zesarja Foka; ga je posvetil Bogu, Marii in vsim svetnikam v' zhast. Spomin vsih svetnikov je bil do papesha Gregorja IV. le v' Rimu obhajan, v' letu 830 ga je po vsi zerkvi rasshiril, in ga sapovedal obhajati pervi dan listoviga gnoja. Sveta zerkev obhaja ta dan zhastiti spomin vsih svetnikov stare in nove savese; zhasti patrijarhe, preroke in vse, kteri so v' veri in upanji prihodniga Odreshenika pravizhno shiveli, in v' gnadi umerli. Tudi zhasti vse svetnize nove savese, pred vsimi pa prezhisto divizo in prezhudno boshjo porodnizo Marijo; sa njo zhasti apostelne, marternike in druge. Misel zerkve je letá, Boga hvaliti in sahvaliti, kteri je po Jesusu Kristusu svoje slushabnike povishal, pa tudi vse boshje prijatle zhastiti, in se jim perporozhati, in verne vnemati po njih sgledih shiveti.

Ref! dolshni smo usmiljeniga Boga sahvaliti, kteri je po svoji veliki milosti savoljo saslushenja Jesusove smerti s' gnado s. Duha odlozhil, posvetil in svelizhal nashe brate in sestre. Oni vedno pravijo: „Bogu bodi hvala, ki nam je dal premaganje po gospodu nashim Jesusu Kristusu.“ I. Kor. 15, 57. Tudi mi moramo njih velike srezhe veseli biti, in Boga hvaliti, ker imamo drushbo s' njimi s' saveso ljubesni. Zerkev nas vabi se boshjim prijatlam perporozhati, de bi nam po Jesusu Kristusu enako srezho sprosili. Boshji in

naſhi prijatli ſo, in profijo Boga sa naſ, de bi v' njih drushbo priſhli ga hvalit vekomaj. Zerkev obhaja s' enim godam ſpomin vſih ſvetnikov, de zhaſtimo tudi tiſte, kterih shivljenje in imé nam je nesnano. Shtevilo ſvetnikov je filno veliko, ſoſebno pa marternikov. Sveti Janes je v' duhu vidil veliko trumo ſvetnikov, kterih nobeden ne more preſhteti; is vſih narodov, rodov, ljudſtev in jesikov. Skr. rasod. 7, 9. Vezhi del ſvetnikov nam je nesnanih, pa naj bodo snani ali nesnani, jih zhaſtimo, ker ſo boshji in naſhi prijatli in naſhi pomozhniki. Zerkev naſ hozhe vnemati po sgledih ſvetnikov shiveti, kakor ſo oni po sgledu Jesuſovim shiveli. To je nar potrebniſhi, Bogu in njegovim ſvetnikam nar prijetniſhi; v' tim je prava zhaſt do ſvetnikov sapopadena, in bres tiga ni nobene prave zhaſti do njih, tudi ne svelizhanja. Kar per enih ali drusih ſoſebniga najdemo, ni vſim sapovedano; pa po sapovedih shiveti, kakor ſo oni shiveli, je potrebno vſim. Svetniki in ſvetnize, kteri ſe v' nebeſhkim kraljeſtvu veſelé, ſo bili moſhki in shenſke, bogati in ubogi, viſoki in niski, sakonſki in nesavesani, ſtari in mladi, vſih narodov, jesikov in zhaſov. Tedaj naj bodo vſi verni ſerzhni, in naj saupno rezhejo sa ſvetim Avguſhtinam: „Zhe ſo ti in te samogli, sakaj jeſt ne?“ S' gnado boshjo ſe vſe samore; ſej tudi ſvetniki ſami is ſebe niſo nizh samogli, kakor govoré vſe piſma. O kriſtjan! bodi ponishen in ſerzhen; profi Boga, de naj ti poma-

ga savoljo Jesusa, in s' njegovo gnado hiti po stopinjah svetnikov, de pridesh v' njih sveto drushbo hvalit usmiljeniga Boga vekomaj.

N a u k.

Mogozhe je po sgledih svetnikov shiveti.

Ni prav misliti, de ni mogozhe v' nebesa priti; tudi ne, de se bres vsiga persadevanja pride v' nebesa. Svetniki so shli v' nebeshko kraljestvo, pa so terpeli nebeshko kraljestvo sadobiti; tudi ti v' njih sveto drushbo pridesh, zhe po njih sgledih shivish. Jesus pravi: „*Persadevajte si skosi voske vrata v' nebeshko kraljestvo priti.*“ Luk. 13, 24. Tudi: „*Nebeshko kraljestvo silo terpi, in silni ga sgrabijo.*“ Mat 11, 12. Premisli besede uzhenika Jesusa. On ne pravi, de ni vrát v' nebesa, temuzh de so voske. Svetniki so sa vojvodam Jesusam terpeli, in shli v' nebesa; ti delaj ravno tako. Zhe menish s' lahkoto priti v' nebesa, se golufash, ker ne leni, ampak serzhni vojshaki jih sgrabijo. Bog je sizer vse ljudi stvaril sa nebesa, in Jesus je sa vse terpel; pa le tisti pridejo gori, kteri po sgledih svetnikov, po vsih sapovedih shivé. Zhe si slab, pròsi Jesusa, de naj ti pomaga; sam is svoje mozhi ne samoresh, s' njegovo gnado pa samoresh. Jesus je djal: „*Per ljudeh je to nemogozhe; per Bogu je vse mogozhe.*“ Mat. 19, 26.

De upash, prosish in si persadevash, poglej neisrezheno shtevilo boshjih prijatlov. Premisli, tudi oni so bili spazheni otrozi greshniga Adama, ko vsi; imeli so nadleshno natoro, ko drugi; hudizh, svet, meso so jih nadleshevali, ko nas; imeli so dela, opravke, dolshnosti, teshave, perloshnosti, morebiti vezhi ko ti. Veliko svetnikov je v' nebesih, kteri so se teshej svelizhali, kakor bi se ti. Pravizhni stare savese so imeli veliko manj perpomozhkov k' svelizhanju, kakor jih sdaj imamo. Apostelni, marterniki, pushavniki in drugi so neisrezheno terpeli; ni jih malo svetnikov, kteri so shiveli med neverniki, v' sredi nesramnih salesovavzov, v' velikim pohujshanji. Zerkev je bila s' ozhitno silo skosi 300 let preganjana. Verni, svojo vero in nedolshnost ohraniti, so sgubili svoje premoshenje, ali dali svoje shivljenje; so se potikovali po jamah in berlogih; so poterpeli v' jezhah veliko smradu, lakote, sheje, bolezhin in dosti taziga; so bili strashno skushani in martrani: vender so ostali stanovitni. Sveti Pavel popisuje njih veliko terpljenje tako: „*Levam so gobze mashili; drugi so bili raspeti, ker niso hotli reshenja; drugi so saframovanje in tepenje preterpeli, tudi shelesje in jezhe; bili so kamnjani, preshagani, skushani, s' mezhem morjeni; potikali so se po pushavah, po gorah, po berlogih.*“ Hebr. 11, 33 — 37. To premisli in odgovori, zhe bosh she svojo lenobo in mehkobo isgovarjal.

Hodi dobrovoljno po ſtopinjah boshjih ſvetnikov. Oni ti pravijo, kar je ſ. Pavel vernim rekel: „*Ravnajte ſe po meni, kakor ſe jeſt po Kriſtuſu.*“ I. Kor. 4, 16. Ni ti treba v' puſhavo sbeshati, vſiga ſvojiga premoshenja sapuſtiti, ali ſvoje kervi preliti; dolshen bi bil, pa nobeden te ne preganja sa vero in sapovedi, ko une: bodi ſtanoviten v' Goſpodovi ſlushbi, ne poſluſhaj hudobnih, ne vdaj ſe ſkuſhnjavam, in boſh svelizhan. Porezheſh: „Kako bom v' nebeſa ſhel, ker ſim velik greſhnik?“ Odgovorim: Zhe ſi velik greſhnik, ſpokòri ſe, shivi pravizhno, oſtani ſtanoviten, in boſh svelizhan. Bog ni le uſmiljen bil, je tudi sdaj, in bo; ponishno ga proſi po Jesuſu Kriſtuſu, in boſh uſliſhan. Kaj meniſh, de ſo vſi ſvetniki neprenehama ohranili nedolshnoſt? V' tih bukvah ſi she bral, kako veliki greſhniki de ſo nekteri smed njih bili, pa ſi tudi bral od njih reſnizhne pokore in od njih ſerzhne ſtanovitnoſti: tako ſtori, in dobro ti bo na duſhi. Zhe ſi nektere poſnemal v' grehih; poſnemaj jih tudi v' pokori: opuſti, kar shali Boga; delaj, kar mu dopade, in boſh miloſt doſegel. Varuj ſe hudiga, in delaj dobro, in boſh imel vezhno prebivaliſhe ſ' ſvetniki v' nebeſih. Pſ. 36, 27.

Molitev.

O Bog vezhne zhaſti! moje ſerze v' meni poſkakuje, ko premiſhljujem neisrezheno ſhte-

vilo ſvetnikov in ſvetniz, kteri te vshivajo in hvalijo v' tvojim kraljeſtvu. Ti vſi ſo Adamovi otrozi, moji bratje in ſeſtre, kteri ſo ſi ſ' kratkim terpljenjem od tvoje miloſti vezhno zhaſt saſlushili. O Goſpod! zhe ſim ravno ſlab, upam, de bom samogel, kar ſo uni samogli, zhe mi dobrotljivo pomagaſh; daj mi gnado, in vodi me sa uzhenikam Jesuſam, sa kterim ſo tvoji ſvetniki hodili. O ſrezhni boshji in moji prijatli! ſproſite mi vezhno ſrezho. Prezhiſta diviza, boshja porodniza Marija! proſi Jesuſa sa-me ubosiga greſhnika. Vſi ſvetniki in ſvetnize boshje! pomagajte mi ſ' ſvojimi proſhnjami po Jesuſu Kriſtuſu, de premagujem vſe ſkuſhnjave, in pridem v' nebeſa s' vami hvalit uſmiljeniga Boga vekomaj. Amen.

II. dan liſtoviga gnoja.

Spomin vſih vernih duſh v' vizah.

Katolſhka zerkev je vſelej verovala vize, in molila sa duſhe vernih mertvih, ktere ſe v' njih pokoré, de bi bile reſhene, in bi v' nebeſa ſhle. Duſha, le eniga ſmertniga greha kriva, je v' pekel obſojena na vekomaj; zhe je popolnama zhiſta, pojde bersh v' nebeſhko kraljeſtvo Boga vshivat; zhe ima majhne grehe, ali zhe ſe je savoljo odpuſhenih premalo

pokorila, pojde v' vize ſe ozhiſhevat in ozhiſtit. S. Janes pravi: „*Nizh omadeshevaniga ne pojde v' nebeſhko kraljeſtvo.*“ Skr. ras. 21, 27.

Zerkev moli fizer vſak dan, slaſti per ſveti maſhi, sa ohladenje in reſhenje terpezhih duſh v' vizah, in nobena duſha ni posabljena, kakor kak neveden meni; vender moli ta dan ozhitno sa-nje, de ſvojo vero in uſmiljenje ozhitno ſkasuje, in de ravno to vero in uſmiljenje per shivih vernih obroduje. Zerkev hozhe ſvoje otroke tudi uzhiti in preprizhati, kako ojſtro Bog pokori majhne grehe nad ſvojimi prijatli, de bi ſe grehov varovali, in ſe tudi savoljo odpuſhenih ſkerbno pokorili. Zerkev moli in perporozha moliti sa duſhe mertvih, ker imamo s' njimi saveso ljubesni. Naſhe uſmiljenje, duſham mertvih vernih ſkasano, ki ſe v' vizah pokoré, je Bogu vſhezh; sato je sapiſano: „*Sveta in dobra je miſel sa mertve moliti, de bi bili od grehov reſheni.*“ II. Makab. 12, 46. Zhe shivi verni po sapovedi kerſhanſke ljubesni sa duſhe v' vizah molijo, pomagajo njim in ſebi. S' duſhami mertvih vernih imamo drushbo, ker ſmo vſi udje eniga teleſa; zhe jim is ljubesni pomagamo, to ne more bres dobriga saſlushenja biti. Kosarez mersle vode, shejnimu zhloveku savoljo Boga podan, ni bres plazhila; veliko manj samore bres plazhila oſtati uſmiljenje do duſh v' vizah terpezhih. Verne duſhe, ktere ſe v' vizah pokoré, ſo v' velizih bolezhinah, vender Bogu popolnama

pokorne in poterpeshljive, shelé reſhene biti, in k' Bogu iti ga vshivat, ker ga neisrezheno ljubijo, pa ravno is te ljubesni do njega ſo mu pokorne. Te boshje in naſhe prijatlize zhakajo pomozhi vernih, in naſ profijo, de jim pomagajmo, s' beſedami Jobovimi: „*Uſmilite ſe naſ, uſmilite ſe naſ, vſaj vi naſhi prijatli, ker naſ je Goſpodova roka ſadela.*“ 19, 20. Verni naj ne bodo neuſmiljeni, tudi ne nehvaleshni, temuzh naj hité ſvojim bratam in ſeſtram pomagat is viz, de tudi oni ſadobé uſmiljenje.

N a u k.

Kaj uzhé vize?

Vize uzhé ojſtroſt boshje pravize ſposnati. De jo nekoliko ſposnaſh, premiſli, kaj verne duſhe terpé. Ozhaki ſploh terdijo, de ſo v' ognji, memo kteriga je naſh ogenj ſeniza. Ș. Auguſhtin pravi, de ogenj, kteri duſhe vernih v' vizah pokori, je huji od vſih bolezhin in britkoſt, ktere ſi samoremo ismiſliti.“ Ș veti Ziril tako govori: „Ni ga raslozhka med terpljenjem vernih duſh v' vizah, in obſojenih v' peklu, kakor de je pervih terpljenje zhaſno, drusih pa vezhno.“ Ș veti Tomash uzhenik pravi: „Nar manj bolezhina vernih duſh v' vizah je vezhi od vſih bolezhin ſveta.“ De ſhe bolj sapopadeſh ojſtroſt boshje pravize, pomiſli, de te boshje prijatlize terpé neisre-

zheno savoljo majhnih grehov, ali ker se niso sadosti spokorile, sato morajo v' strashnih vizah ostati, de se popolnama ozhistijo. Pomisli tudi, de so te dushe boshje prijatlize, ker so se v' gnadi od sveta odlozhile, vender morajo neisrezheno terpeti, de se vredne store boshjiga oblizhja. Sveti Janes pravi: „*Nizh omadeshevaniga ne pojde v' nebeshko kraljeshtvo.*“ Skr. ras. 21, 27. Oh, kako strashna je boshja praviza!

Vize uzhé, de se tukaj resnizhno pokorimo. Varuj se slo skerbno vsih grehov, ne le velizih, ampak tudi majhnih. „*Vsake senize greha se varuj.*“ I. Tes. 5, 22. Kristus pravi: „*Povem vam, de sa vsako prasno besedo boste odgovor dajali sodni dan.*“ Mat. 12, 36. „*Greshimo lahko vsi, in zhe porezhemo, de smo bres greha, ni resnize v' nas.*“ I. Jan. 1, 8. O strah! kdo samore vediti neisrezheno veliko shtevilo grehov, in koliko pokorjenja saslushijo? Premisli tudi, kaj s. Avgushtin pravi: „Noben nar manji greh ne more bres pokorjenja ostati. Vsak greh mora shtrafan biti od zhloveka, ali od Boga. Zhe se greshnik ravno pokori, je she potreben veliziga usmiljenja boshjiga, ker se ne mora nikedar po vrednosti spokoriti; kaj pa je rezhi od neskerbnih in od hudobnih kristjanov? Hudobni bodo v' pekel obsojeni; pa tudi dobri so premalo zhisti boshjim ozhem, in kar jim manka, bodo v' strashnih vizah mogli dostati. O kristjan! kaj si isvolish? se hozhesh li raji

po ſmerti, ko tukaj pokoriti? Tako neumno ne boſh odgovoril; tedaj delaj, kar te vera uzhi. Ni ſhe sadoſti ſmertne in majhine grehe le obshalovati, jih moraſh tudi nad ſeboj pokoriti: „*Savoljo odpuſheniga greha ne bodi bres ſtrahu.*“ Ṣirah 5, 5. Sakaj ne? Sato, ker zhaſne ſhtrafnige ſhe oſtanejo. Bolje li je tukaj v' ojſtri in dolgi pokori biti, ko po ſmerti ſe v' vizah pokoriti. Sato je ſveti Auguſhtin profil Boga rekozh: O Goſpod! tukaj me ſhtrafuj, de ne bom ognja ſtraſhnih viz potreben.“ Ne sanizhuj viz rekozh: „Zhe va-nje pridem, bom ſhel v' nebeſa.“ Reſ bi to bilo, pa ojſtreji pokorjenje te zhaka v' vizah; in zhe sanizhujeſh vize, morebiti prideſh v' pekel. Hiti ſe reſnizhno pokoriti, in vedno proſi: „Goſpod! operi me zhedalje bolj od moje krivize.“ Zhe ſi pravizhen, bodi ſhe pravizhniſhi, zhe ſe pokoriſh, ne odſtopi, temuzh raji ſi perdevaj pokorjenje, de boſh manj zhaſa terpel v' vizah.

Vize uzhé, de ſvojim sadershanim bratam in ſeſtram pomagajmo, de bi bili reſheni, in bi v' nebeſa priſhli. Oni ſo naſhe pomozhi potrebni, s' njimi imamo drushbo in saveso ljubesni, oni in mi ſmo udje Jeſuſovi, in ljubesen nam sapove jim pomagati. Popotni Ṣamarijan je ranjenimu Judu uſmiljeno pomagal, zhe ravno ſta prej bila v' ſovraſhtvu; raji pomagaj ti vernim duſham is viz, ſ' kterimi imaſh saveso ljubesni. Morebiti ſo v' vizah duſhe tvojih ſtarſhev, ali otrok, ali prijatlov, ali

dobrotnikov, kterim ſi ſoſebno dolshen pomagati. Ako bi ravno tih v' vizah ne bilo, kar vediti ne moreſh; ſi vender is ljubesni dolshen, in bi bil neuſmiljen, ako bi jim ne hotel pomagati. Skasuj uſmiljenje vernim duſham, de prejmeſh tudi ti uſmiljenje. Daruj Bogu ſvoje molitve, ſveto maſho in druge dobre dela sa reſhenje vernih duſh. Verne duſhe ti bodo hvaleshne, in Bog ti bo povernil, tudi zhe tvoja duſha v' vize pride, bo uſmiljeni Bog proſhnje vernih uſliſhal, in ti ſkasal uſmiljenje. Kriſtuſ pravi: „*S' kakorſhno mero boſte merili, ſ' tako ſe vam bo povrazhevalo.*“ Luk. 6, 38.

Molitev.

O Bog! kako ojſtra je tvoja praviza, in kako ojſtro pokoriſh ſvoje prijatlize, ktere ſo ti fizer ſlushile, pa ſo nekoliko omadeshane is tiga ſvetá ſhle. O Goſpod! varniſhi hozhem shiveti, ſe grehov varovati, in ſe ojſtro pokoriti, ker vem, de tvoje prijatlize, ktere ſo bile bolji od mene, neisrezheno terpé. Tudi hozhem po nauku katolſhke zerkve in po kerſhanſki ljubesni vſak dan moliti sa njih reſhenje. Morebiti ſo marſiktere duſhe v' temnih vizah, do kterih imam ſoſebno dolshnoſt moliti; sa te hozhem ſoſebno moliti, pa tudi sa druge, de jim bodo bolezhine pomanjſhane, ali de bodo is njih reſhene, de bom tudi jeſt tvojiga uſmiljenja deleshen. Amen.

III. dan liſtoviga gnoja.

Sveti Marzijan puſhavnik.

Sveti Marzijan je bil rojen v' meſtu Ziru v' Sirii. Njegovi ſtarſhi ſo bili bogati in ſlovezhi, tudi on je imel per zeſarji imenitno ſlushbo; pa od gnade boshje raſsvetljen je nizhemernoſt ſvetá ſposnal, ſe odpovedal ſvetu, in ſhel v' puſhavo ſlushit Bogu. Njegov shivesh v' puſhavi je bilo malo kruha in vode. Enkrat na dan je jedel, pa nikoli ſe ne najedel; ſkoraj nikoli ni ſhel is ſvoje biſhize, temuzh ſamotno je shivel; vedno je premiſhljeval ſveto piſmo, molil, ali pſalme pel. Uzheni ſhkof Teodoret, piſar njegoviga shivljenja, pravi, de, deſiravno je hotel vſim nesnan oſtati, ſo vender ljudje sa-nj svedili, in veliko jih je shelelo per njem oſtati v' puſhavi; pa le dva ſta bila uſliſhana, Evsebi in Agapit. Njegovo ime je she povſod ſlovelo; patrijarh Flavijan, drugi ſhkofje in mogozhni deshelſki goſpodje ſo nalaſh ſhli v' puſhavo do njega ga obiſkat, in ſvetih naukov od njega ſliſhat. Vſi ti ſo ga profili de naj jim kaj boshjiga pove. Branil ſe je rekozh: „Naſ je Bog uzhil, in naſ uzhi ſ' ſvojo rasodeto beſedo; zhe ta ni sadoſti, kaj samorem li jeſt poduzhniga povedati?“ Vender ſo ſe potlej od boshjiga pogovarjali, eden drusiga vnemali Bogu ſlushiti, in te ſvete pogo-

vore s' gorezho molitvijo ſklenili. Goſpodje ſo ſhli domu, in ſo Boga hvalili savoljo gnade Marzijanu dane. Bil je reſ veſ boshji; veſelſhi je shivel v' ſamoti in v' pokorjenji, ko poſvetni otrozi v' kratkozhaſni drushbi, ali poshreſhniki na goſtarii. V' pokori je ſerze od notranjiga veſelja poſkakovalo, Boga neprenehama hvalilo, in vedno sdihovalo po prihodu vezhnoſti.

Bog je ſvojimu ſlushabniku dal mozh velike zhudeshe delati; is ponishnoſti jih je ſkrival, de bi ne oflabil v' duhu, pa ljudje niſo molzhali; sato ſe je slo branil proſhnjavzov ufliſhati, in le savoljo velike nadleshnoſti ſe je vdal kak zhudesh od Boga proſiti. Shkof Teodoret piſhe, de je neki imeniten goſpod is meſta Bereje ſhtiri dni delezh ſhel k' njemu, in ga proſil, de naj njegovo hzher od hudizha obſedeno v' boshji mozhi reſhi. Sveti Marzijan ga ni hotel poſluſhati; pa goſpod vender ni obupal, perporozhil ſe mu je, in ſhel domu. Ravno kakor je bil per ſ. Marzijanu, je bila njegova hzhi od hudizha reſhena, kakor je potlej po domazhih svedil. Njegova ſvetoſt je bila tako ozhitna, de ſo mu vſi ſvetnik rekli. Nektere bogabojezhe goſpe ſo is ſvojiga perpravile novo zhedno pokopaliſhe is namena njegovo ſ. truplo ondi zhaſtilo pokopati. To je svedil, in je bil slo shaloſten, ker ſe je nevredniga ſhtel te zhaſti. Kader je ſmert bliso previdil, je ſvoje uzhenze poklizal, in jim rekel: „Ojſtro vam sapovem, de, kader

ſe bo moja duſha od ſvetá lozhila, tega nobenimu ne povejte; temuzh moje truplo pokopljite v' nesnanim kraji te puſhave.“ V' Goſpodu je saſpal okoli lela 387. Njegovi uzhenzi ſo ſtorili po njegovi volji, ſo ga na ſkrivnim pokopali, in nobenimu niſo povedali. Skoraj 50 let posneje ſo njegovo truplo naſhli, ker ga je bil Bog rasodel; verni ſo hiteli ga preneſti v' zhedno pokopaliſhe, ondi ſo ſe mu perporozhevali, in po njem ſoſebne gnade ſprofili od uſmiljeniga Boga, kteri je zhuden v' ſvojih ſvetnikih.

N a u k.

Zerkvene opravila po mertvih raslagane.

Sveti Marzijan je ſvojim uzhenzam sapovedal, de naj njegovo truplo ſkrivaj pokopljejo, ker je svedil, de ſo mu hotle nektere goſpe ſoſebno zhaſt ſkasati. To jim je bil sapovedal is ponishnoſti, ker je vſo hvalo ſovrashil, in ni hotel ne v' shivljenji, ne po ſmerti nobene zhaſti na ſvetu prejeti. Verni ſo 50 let posneje njegovo truplo naſhli, in ga preneſli v' zhedno pokopaliſhe. Verni kriſtjani ſo vſelej navado imeli trupla mertvih zhaſtiti, ker ſo bile prebivalſhe neumerjozhe duſhe, in ker ſo vſtajenje mertvih verovali. Mati katolſhka zerkev vſe to poterdi; tudi je sapovedala ſvete opravila po mertvih. Teh nekaj bo sdaj kratko rasloshenih.

Kader je dusha od telesa odlozhena, prizhujozhi verni pokleknejo, molijo sa dusho, in jo, tako rekozh, spremijo pred boshjiga sodnika Jesusa, in ga ponishno prosijo, de naj ji milost skashe, ali dobrotljivo odpusti, kar je is zhlovesbke slabosti gresbila.

Merlizhu ozhi satisnejo v' spomin, de je smert spanje, ali pozhitik do dneva vstajenja. Od mertve deklize visbiga Jajra je Jesus rekel: „*Ni mertva, ampak spi.*“ Mar. 5, 39. Tudi je rekel od Lazarja: „*Lazar nash prijatel spi, grem ga sbudit.*“ Jan. 11, 11. Tudi je navadno rezhi od bogabojezhih, de so v' Gospodu saspali. Mertvim se ozhi satisnejo túdi v' snamnje, de mertev zhlovek ne gleda posemeljskih rezhi, in de njegovi dushi ni drusiga mar, ko per Bogu biti, in ga vshivati. To je shivim v' nauk ne ljubiti svetá, in kar je na njem, de po smerti vezhni mir vshivajo.

Navada starih je bila trupla mertvih omivati. Djan. ap. 9, 37. To pomeni zhistost dushe, bres ktere se ne pride v' nebesa. Vsak je nezhist rojen: ta nezhistost je vernim per s. kerstu odpravljena; zhe se je potlej omadesheval, naj se omije s' solsami pokore, de per sodbi najde milost.

V' katolshki zerkvi je navada mertvih trupla s' shegnano vodo kropiti. Shegnana voda ne pomaga, pa pomeni mozh molitve in shegen boshji, kteriga lozheni dushi voshimo. Voda je shejnimu zhloveku prijetna, dushe v'

vizah ſo potrebniſhi molitve in miloſti boshje. Kriſtjani, ki trupla vernih mertvih po ſhegi zerkve s' shegnano vodo krope, naj ne posabijo sa duſhe moliti ne takrat ne ſizer kedaj.

Shivi oblazhijo mertve trupla s' oblazhili njih ſtanu; tudi sraven merlizha devajo snamnja njih poprejſhnje ſlushbe. Mertev zeſar ali kralj ima krono per ſebi; duhoven kelh, ſoldat mezh, drugi drugo. To je v' nauk, de morajo vſi, tudi mogozhni umreti, in de bo vſak pravizhnimu ſodniku odgovor dal od dolshnoſt ſvojiga ſtanu, kako jih je opravljal.

Kader je truplo po ſhegi deshele opravljeno; ſe hiſha odperta puſti, de ſoſedje, prijatli in drugi pridejo sa lozheno duſho molit, in de, ko vidijo merlizha, ſvojo ſmert premiſhljujejo. Bodi papesh ali kralj, vojſhak ali drug; umreti mora, in vſe sapuſtiti. Merlizh shivim pravi: „Glejte in premiſlite, kam prejde vſa viſokoſt, uzhenoſt, mozh in oblaſt! Blagor jim; kteri Bogu ſlushijo, in po ſmerti pridejo v' njegovo kraljeſtvo! Sdaj jeſt tukaj leshim; jutri ali kmalo boſte vi; ne posabite ſmerti.“

Luzh gori sraven merlizha, in ſe pred njim neſe, kader ga pokopat neſo. Luzh pomeni vero v' Jesuſa Kriſtuſa ali dela ljubesni. tudi neumerjozhnoſt duſhe in vezhno shivljenje. Luzh je zhloveku podana per ſvetim kerſtu; mu je podana, kader umira; gori per njegovim truplu, in ga ſpremi v' grob. O kriſtjan!

to ſkerbno premiſli. Ti ſi bil od zhesnatorne luzhi Jesuſove rasſvetljen, luzh ſvete vere ti je smiraj ſvetila, v' tej upaſh umreti, in v' vezhno luzh iti; ali pa shiviſh po ſveti veri? ſo tvoje dela dela ſvetlobe? je tvoje shivljenje vredno vezhne luzhi? Bogatini ſkerbe per pogrebih veliko luzh imeti, pa kaj to pomaga? Ne njim, ne drugim, zhe ſo v' shivljenji ljubili temo, in ne luzhi.

Kader otrok zerkve umerje, ſe mu svoni. Svonovi osnanujejo shivim vernim, de je eden njih bratov ali ſeſter saſpal, in ſe preſelil v' vezhnoſt. To je opomba ne ſvoje ſmerti posabiti, in sa duſho ranziga proſiti Boga, de ji grehe odpuſti, in jo v' ſvoje kraljeſtvo vsame. Glaſ svonov tudi pomeni glaſ trobente ali vſigamogozhnoſti boshje, ktera bo poſlednji dan sapovedala: „Vſtanite mertvi, in pridite k' ſodbi.“

Merlizha denejo v' trugo, in njegovo glavo s' belim pertam pokrijejo. Truga, v' ktero je merlizh poloshen, in revno oblazhilo, ſ' kterim je truplo pokrito, je vſe njegovo premoshenje. Prej je bil oblaſten in bogat, nikoli mu ni bilo sadoſti, potlej je v' trugo sabit; pa to ga ne ubrani pred ſtrohljivoſtjo, zhervi ſe v' njem sarede, ga do koſti obero, in ſzhaſama ſe tudi ti v' perſt prevernejo. Beli pert, ſ' kterim je njegova glava pokrita, pomeni belo oblazhilo nedolshnoſti, ktero je per ſvetim kerſtu prejel. O kriſtjan! premiſli, in smiraj pomni, de tvoje premoshenje, tvoja

mozh, zhaſt, bahanje in vſe bo v' trugo sabito, zhervi in gnjuſoba bo tvoj del; zhe ſi sgubil nedolshnoſt, in v' nepokori umerl, kakoſhna bo tvoji neumerjozhi duſhi? Neſrezhna bo vekomaj.

Merlizh je v' trugo sabit v' ſpomin, de je od ſveta odlozhen, de nobene savese nima ſ' ſtvarjenimi rezhmi, de ga nizh vezh ne bo per rodovini, per prijatlih ali drusih. Merlizh je odlozhen od duſhe, od ljudi, od vſiga. Navada ſploh je trugo ſ' pertam pokriti; ta je zhern, in v' ſredi ima bel krish perbit. Zherna in bela ſarba pomenite hude in dobre dela, ktere duſho, ſ' krishem Jesuſovim odreſheno, ſpremijo v' vezhnoſt, in nad njo oſtanejo. Po ſmerti ni vezh odpuſhenja ſmertnih grehov, ni vezh sgube pravizhnoſti; hudo ali dobro oſtane vekomaj. To te uzhi, de ſe grehov ſkerbno varuj; zhe ſi greſhil, ſe hitro in reſnizhno ſpokori, in shivi ſveto, de odideſh pogubljenju, in v' nebeſa prideſh. Premiſli beſede ſvetiga Janesa: „*Blagor jim, kteri ſo v' Goſpodu umerli; sakaj njih dela pojdejo sa njimi.*“ Skriv. ras. 14, 13.

Duhoven, kteri je prej in v' sadnji bolesni mertviga vernika s' sakramenti oſkerbel, ſpremi njegovo truplo v' grob, in moli sa njegovo duſho; verni gredo sa njim, in tudi molijo. Shaloſtno opravilo je to, pa tudi veſelo, zhe ſe ſpremi do groba truplo bogabojezhiga kriſtjana. Kaj pomaga zhaſtit pogreb,

veliko luzh, glaſ svonov, molitev in petje, zhe je duſha mertviga pogubljenja vredna!

Pred merlizhem neſejo krish v' ſpomin, de je Jesuſ njegovo duſho na krishi od pogubljenja odreſhil, de je v' Jesuſa veroval, in sa krishanim Jesuſam ſ' ſvetim shivljenjem hodil. O kriſtjan! ne posabi uſmiljeniga odreſhenja, in shivi po Jesuſu, de boſh deleshen Jesuſove ſmerti; zhe hudobno shiviſh, ti bo njegova ſveta kri huji obſojenje saſlushila.

Duhoven shegnuje in kadi merlizha ſ' kadilam rekozh: „S' nebeſhkim duham naj Bog rasveſeli tvojo duſho.“ Kadilo pomeni prijetniga duha molitve. Kadilo je tudi merlizhu v' zhaſt. Tako je truplo zheſheno, ker je bilo prebivaliſhe neumerjozhe duſhe, ker je bilo nekoliko deleshno ſvetih sakramentov, ker ſe bo ſpet s' duſho sdrushilo. Premiſli, kako katolſhka zerkev trupla ſvojih otrok zhaſti, in nauzhi ſe od nje ſvoje telo zhaſtiti. Zhaſti ga s' vſo ſramoshljivoſtjo, ne dovoli mu nizh v' ſhkodo ſvoje duſhe, imej ga Bogu pokorniga, in tako bo po vſtajenji v' vezhno zhaſt priſhlo.

Kader je merlizh v' jami, vershe duhoven na trugo trikrat malo perſti rekozh: „Is perſti ſi ga naredil, ſ' koſtmi in kitami ſklenil; obudi ga, o Goſpod! poſlednji dan, po Jesuſu Kriſtuſu Goſpodu naſhim. Amen.“ Truplo je v' semljo polosheno, ker je is semlje, de ſe ſpet v' semljo ſpreverne: pa semlja bo posherto truplo ſpet is ſebe vergla na glaſ vſi-

gamogozhniga Boga; vſtalo bo, in ſ' poprejſhnjo dufho sdrusheno; sato mu duhoven voſhi zhaſtito vſtajenje. Pogrebzi ga popolnama sakopljejo, in tako minejo opravila katolſhke zerkve per verniga pokopu. Premiſli, in premiſhljuj to, in proſi:

Molitev.

O Bog! ki ſi mojo dufho po ſvoji podobi ſtvaril, in mojo v' Adamu pokasheno natoro v' pervo zhaſt poſtavil po ſvojim ſinu Jeſuſu Kriſtuſu, daj mi prav ſposnati, in sveſto dopolnovati dolshnoſti, ktere jeſt tvoj otrok do tebe imam. Katolſhka zerkev me uzhi tudi ſvoje telo zhaſtiti, ker je prebivaliſhe duſhe, in ker bo poſlednji dan od ſmerti vſtalo. Zhaſt, ktero ona per pogrebu vernih truplam ſkasuje, me uzhi ſvoje telo ſpoſhtovati, in ga tvoji poſtavi pokorniga dershati, de bo s' dufho v' tvoje kraljeſtvo priſhlo. O Goſpod! daj mi po tvoji ſveti volji shiveti, de bo nad menoj dopolnjeno, kar mi dobra mati, katolſhka zerkev, sdaj voſhi, in mi bo voſhila po ſmerti. Pomagaj mi ſe lozhiti od ſveta, de ga neumno ne ljubim; daj mi duha molitve, de ko prijetno kadilo pred-te pride; daj mi hoditi ſ' ſvetim shivljenjem sa krishanim Jesuſam, de bom v' njem saſpal, zhaſtitljivo vſtajenje imel, in v' vezhni mir priſhel. Amen.

IV. dan liſtoviga gnoja.

Sveti Karl Boromej ſhkof.

Sveti Karl je bil rojen na gradu Aroni v' Piemontu, v' letu 1538. Njegov ozhe, knes Gibert, goſpodar tiga gradu, in ſilno bogat, je bil ſoſeben ſlushabnik boshji, in neisrezheno uſmiljen s' ubogimi. Ravno tako poboshna in uſmiljena je bila njegova mati Margarita. Oba ſta slo ſkerbno uzhila ſvoje otroke ſlushiti Bogu, in ſta bila obveſeljena ſoſebno ſ' ſvetoſtjo bogabojezhiga otroka Karla. Vezhi del ſta v' Milanu prebivala, in sato slo ſkerbela, de bi otrok Karl v' velikim meſtu ſpazhen ali pohujſhan ne bil. Bog je njuno persadevanje poshegnal, in Karlu obilno gnado dal, ktera ſe je nad njim v' vſim rasodevala. Uzhil ſe je slo ſkerbno, pa ſhe ſkerbnejſhi je v' poboshnoſti raſtel. Ta bogat mladenizh je bil veſelje angeljev in vſih dobrih ljudi, poln ſramoshljivoſti, zhiſtoſti, ponishnoſti in vſiga dobriga. Njegovi dobri ſtarſhi ſo bili vſiga tiga neisrezheno veſeli, in ſo Boga vedno hvalili, kteri jim je tako ſvetiga ſinu dal. She mlad je med duhovſhino ſtopil, ker je Bog po njem hotel ſvoji zerkvi pomagati, ktera je bila tiſti zhaſ v' velizih nadlogah. V' letu 1559 je njegov ſtriz bil papesh isvoljen, in ſe je imenoval Pius IV. Ta je ſ. Karla poklizal v'

Rim, de ga je pomagavza imel v' ſvojih teshkih opravilih. V' tej viſokoſti je bil ſ. Karl ponishniſhi in ſkerbnejſhi, in je vſe obrazhal v' poviſhanje katolſhke zerkve. V' unanjim ſe je nekaj zhaſa noſil po navadi mogozhnih ſveta; pa Bog mu je dal ſposnati nizhemernoſt poſvetne viſokoſti, oſlovil je ſvoje imenitne ſlushabnike, ſi obdershal le potrebno drushino, dalje molil, ſe pogoſto poſtil, in shivel v' pokorjenji. Njegov ſtriz, papesh Pius, ga je poſtavil véliziga ſhkofa v' Milanu. in to je bilo v' veliko ſrezho tiſte velike ſhkofije.

Po papeshevi ſmerti je ſveti Karl ſhel v' Milan, pa je tolikanj hudiga v' ſvoji ſhkofii naſhel, de je le miſliti she bilo britko in ſtraſhno. Duhovni ſo bili sakopani .v' nevednoſti; verno ljudſtvo je shivelo hudobno, komaj je vedilo, de je ſedem sakramentov; vſe je bilo polno vrash, hudih navad, grehov in pohujſhanja. Ş. Karl je bil vſiga tiga slo shaloſten; vender ſe ni preſtraſhil, v' Boga je upal, Jesuſa jokajozh profil, de naj pomaga ſvoji zhedi, in s' gorezho ſtanovitnoſtjo delal, de bi tolikanj hudiga poravnal. Tiſti zhaſ je bil ravno ſklenjen Tridentinſki sbor; ukasal ga je po vſi ſhkofii osnanovati. Tudi je ſam veliko sborov imel, in sapovedoval in prepovedoval, kakor mu je ſ. Duh v' ſerze dal. Ne le s' beſedo, véliko bolj je ſhe ſ' ſvetim sgledam uzhil. Vedno je delal, vedno molil, in v' velizim pokorjenji shivel; tudi je bil neisrezheno

uſmiljen do ubosih, in de bi jim obilniſhi pomagal, je ſvoje laſtine prodajal.

Vſi dobri in poboljſhanja sheljni ljudje ſo ga ko angelja boshjiga ljubili, hudobni in terdovratni greſhniki ſo ga ſmertno ſovrashili. Eden is tih, od ſatana oſlepljen, je ſtreljal va-nj; dve kugli ſte ga sadeli, pa bres ſhkode, ker ga je Bog obvaroval. S. ſhkof Karl je per goſpoſki nadleshno profil, de bi hudodelniku odpuſtila. Ni bil fizer uſliſhan, vender prizhuje to od njegoviga preljubesnjiviga ſerza. Pod papesham Gregorjem XIII. je bilo v' Rimu ſveto leto osnanjeno. Shel je ſ' ſvojimi domazhimi v' Rim odpuſtkov sadobit. Na poti je jedel le seli in ſadje, in leshal na ſlami; ravno tako v' Rimu, ozhitno po meſtu je molil, domazhi ſo sa njim molili, in po njegovim sgledu bogabojezhe shiveli. Eno leto potlej je bilo v' Milanu ſveto leto osnanjeno: ſveti ſhkof je obilniſhi molil, ſe poſtil, osnanoval beſedo boshjo, in ſi slo persadeval vſe ſpreoberniti in svelizhati. Hudizh, ſovrashnik vſiga dobriga, je ſkerbel ſkasiti in odverniti vſe persadevanje ſvetiga ſhkofa. Bersh ko je ſveto leto minilo, ſo meſtnjani ſpet po navadi noreli, pleſali, pijanzhevali, in doſti drusiga neumniga pozhenjali. S. ſhkof je nad njimi jokal, in jim pravil, de bo Bog meſto in deshelo ſ' teshko ſhibo udaril. Kar je govoril, ſe je reſnizhno sgodilo. Straſhna kuga ſe je sazhela v' meſtu in v' desheli. Vſi ſo ſe preſtraſhili, vſe je trepetalo, molilo in sdiho-

valo; okoli 26 tavshent ljudi je po ſhkofii umerlo. S. Karl je is vſe duſhe rad pomagal ſvojim preſtraſhenim ovzam. Vſak dan ſe je ojſtro poſtil; je na golih deſkah leshal, neprenehama molil, in moliti sapovedal; je ſvoje ovze uzhil, od kod de to pride, jih opominjal, de naj ſe poboljſhajo, in s' reſnizhno pokoro odvernejo ſhibo boshjo. Vſe ſvoje premoshenje je med revne rasdal, vedno je bil per kushnih bolnikih, jim ſvete sakramente delil, in duhovnam sapovedal ravno tako delati. Kader je boshja ſhiba odjenjala, je ſvoje ljube ovzhize opominjal, de naj nikar vezh ne rasshalijo Boga, temuzh naj mu ſtanovitno ſlushijo. Rekel jim je: „Vaſhe norſke navade ob pùſtnim zhaſu ſo drashile Boga, in ga napravile, de vaſ je udaril ſ' kugo. Zhe ſvojih gerdih in rasujsdanih navad ne opuſtite, vaſ ſhe kaj hujſhiga zhaka. Se vam li pràv sdi ko ſe v' ſhemo preoblazhite, in ſ' tim, tako rekozh, sbriſujete podobo, ktero vam je Bog dal? Ob nedeljah in prasnikih ſte hodili v' gledaliſhe, ſte hodili pleſat, igrat, kar je tem ſvetim dnem v' nezhaſt; je li to kerſhanſko shivljenje? Opuſtite pleſ, sakaj ta je ſovrashnik in pogubljaviz ſvete zhiſtoſti in sazhetik veliko hudiga.“ Tako je uzhil po duhu ſvetih naukov Jeſuſovih. Pa poſvetni kriſtjani ſo hitro posabili, in ſpet shiveli po ſvojim poshelenji; dobri kriſtjani ſo ga radi bogali, in v' dobrim oſtali ſtanovitni.

S. Karl je bil shaloſten, ko ſo bile sapovedi zerkve sa pokorjenje greſhnikov vſe opuſhene, posabljene in tudi sanizhevane; shelel jih je ponoviti, deſiravno ſo mehki kriſtjani godernjali rekozh: „She sdavnaj je to odpuſheno, naſhi ſtarſhi ſo tako shiveli, drugi tako shivé, sdaj ni perloshniga zhaſa nepotrebne ojſtroſti.“ Odgovoril jim je: „Duſhnih bolesen je treba osdraviti; sdaj ſo ravno tiſte bolesni ko poprej, naj bodo torej tudi ravno tiſte sdravila.“ Prasniga godernjanja hudobnih ni poſluſhal, temuzh sapovedal je ſ' ſvojo duhovſhino greſhnike pravizhno pokoriti, in nepokorne odſtavljati od boshje mise. To je bilo potrebno, in je ſhe: greſhniku ni svelizhanja bres pokore; zhe ſe pa oſlepi s' lashnjivo pokoro, shivi v' lashnjivim miru, in po ſmerti ga ne najde. S. Karl je greſhnikam sapovedal pokorjenje; pa tudi on je v' ojſtrim pokorjenji shivel, deſiravno je bil vſiga dobriga poln. Njegova ponishnoſt je bila neisrezhena: ojſtro je dvema duhovnama sapovedal, de naj ga ſvarita, kader koli bi kaj ſlabiga nad njim vidila. Bil je s' ubogimi ponishen, in je vſaziga pred ſe puſtil ko brata. Njegova krotkoſt je bila tudi ſoſebna. Zhe je koga ſvaril, ga je le ljubesnjivo; kader je bil rasshaljen, je bersh odpuſtil is ſerza, in nikoli ni bil prejete krivize nevoljen; sopernikam je ko drugim dobro ſtoril. Niſo ga ne sanizhevanje, ne bolesen, ne opravki, ne druge nadloge delale nepokojniga, temuzh

poterpel je vſe voljno savoljo krishaniga Jesuſa. Ni mogozhe povedati, kako je bil varen s' drugim ſpolam: s' shenſko ni nikoli drugazhi govoril, kakor vprizho drusih. Veſ poln ſtrahu boshjiga, prepaden od veliziga terpljenja in od ojſtrih poſtov, ni upal v' ſvojo mozh; bal ſe je perloshnoſti, ker je bil slo ponishen. Njegova molitev je bila vedna, ker je bil smiraj s' Bogam sdrushen, in je vſe delal v' njegovo zhaſt: kader mu je bilo mogozhe, je vſaj ſheſt ur vſak dan premiſhljeval in molil; vzhaſi je vſo nozh bral ſvete bukve, ali piſal sa poduzhenje ſvojih ovz, ali jokaje profil odpuſhenja ſvojih ſlaboſt in grehov drusih ljudi. Vſe njegovo veſelje je bilo Boga hvaliti, in sa svelizhanje duſh delati.

Ta ſveti ſhkof ſe je slo ſkerbno perpravljal umreti. Nekaj zhaſa je bil v' ſamoti, potlej ſe je ponishno ſpovedal vſiga shivljenja, pred pa ſedem ur klezhé molil; ſ' ſoſebno perpravo je prejel ſvete sakramente, in le 46 let ſtar v' Goſpodu umerl v' letu 1584. Pred njegovo ſmertjo je vſe meſto molilo, in profilo Boga, de naj ga ohrani. Ko ſe je njegova ſmert rasglaſila, je vſe meſto jokalo, tudi njegovi soperniki ſo bili shaloſti drusih deleshni. Mogozhni in niski, ſlabi in dobri ſo ſvojiga ſvetiga paſtirja obshalovali, in ſ' ſoſebno zhaſtjo pokopali.

N a u k.

Zhaſtiti duhovne ſvoje dobrotnike.

Sveti ſhkof Karl ne bo nikoli posabljen v' katolſhki zerkvi, ker ga je Bog dal poſlednje zhaſe v' veliko pomozh soper krivoverze in v' veſelje pravovernih. Blagor zerkvi, ako bi bilo veliko paſtirjev po njegovim sgledu, in blagor vernim, ko bi jih ſluſhali! O kriſtjan! zhaſti in ſluſhaj ſvoje paſtirje; zhe ravno niſo tako popolni ko ſ. Karl, ne isgovarjaj ſe, temuzh delaj, kar te uzhé po naukih katolſhke zerkve. Kriſtuſ je rekel: „*Kdor vaſ poſluſha, mene poſluſha; in kdor vaſ sanizhuje, mene sanizhuje.*“ Luk. 10, 16.

Jesuſ daje is ſoſebne miloſti ſvojim vernim duhovne, de opravljajo njegovo ſlushbo, uzhé, ſvaré, opominjajo, sakramente delé, in ſkerbé vſe svelizhati. Ako bi verni ſvoje duhovne zhaſtili in bogali, bi bili vſi ſrezhni. Vſi bi bili Bogu in oblaſtnikam pokorni; ſtarſhi bi ſvoje otroke kerſhanſko redili, otrozi bi bili veſelje in pomozh ſvojih ſtarſhev; ne bilo bi ne pohujſhanja, ne krivize, ne drusiga hudiga; vſi bi bili svelizhani. To prizhuje, de ſo duhovni dobrotniki vſiga zhloveſhtva, de jih moraſh ljubiti, zhaſtiti in bogati. Kdor duhovſki ſtan sanizhuje; je bres vere in bres uma, je pijan v' duhu, je hudobnesh. Zhe vidiſh nad duhovnimi kako ſlaboſt, jim sato ne odteguj dolshniga ſpoſhto-

vanja in pokorſhine; zhloveſhki otrozi ſo, vender Jesuſovi nameſtniki. Premiſli beſede Jesuſove: „*Na ſtolu Moſeſovim ſedé piſmouki in fariseji. Vſe tedaj, kar vam bodo* (po poſtavah) *rekli, ſpolnite in ſtorite, ali po njih delih ne delajte.*“ Mat. 23, 2. 3.

De duhovne zhaſtiſh, premiſli veliko oblaſt, ktero jim je Jesuſ dal. Marija deviza je in bo ſrezhna imenovana, ker je Jesuſa rodila; maſhnik ponavlja s' beſedami Jesuſovimi to veliko ſkrivnoſt na altarji. Tomash je djal ſvoj perſt v' ſtran Jesuſovo; maſhnik noſi po rokah Jesuſovo preſveto telo. Angelji molijo ponishno Jesuſa; on hozhe duhovnam, ſvojim ſlushabnikam, pokoren biti. Elija je ſprosil ogenj is neba; maſhnik poklizhe Jesuſa is nebeſ na altar. O prezhudna oblaſt, od Jesuſa duhovnam dana! Premiſli tudi veliko oblaſt grehe odpuſhati, ktero ſo maſhniki prejeli. Sam Bog samore grehe odpuſtiti; Jesuſ je duhovne ſvoje oblaſti deleshne ſtoril. Jan. 20, 23. Mogozhni, kralji, zeſarji ſe morajo pred maſhnikam ponishati, ſizer ni odpuſhenja grehov. Sakaj je Jesuſ to veliko oblaſt ſvojim nameſtnikam dal? Ta velika oblaſt jim je dana v' prid vſiga zhloveſhtva. Duhovni prerodé otroke hudizheve v' otroke boshje; oni ſo angelji varhi Jesuſovih ovz, vodijo jih v' nebeſhko kraljeſtvo, od rojſtva do ſmerti ſo jim dobri ozhetje; kaj! tudi zelo po ſmerti pomagajo dusham, ktere ſe pokoré v' vizah. Tedaj zhaſti duhovne ſvoje dobrotnike. „*Is vſe*

ſvoje duſhe ljubi Boga, in ſpoſhtuj njegove maſhnike. Şirah. 7, 33.

Molitev.

O Jeſuſ Kriſtuſ, véliki paſtir vſih paſtirjev in véliki maſhnik vſih maſhnikov! ſahvalim te, ki ſi ſvoji zerkvi ſvoje nameſtnike dal, in jih dajeſh. Nameſti tebe uzhé, ſvaré, poſvezhujejo in vodijo ljudi v' nebeſhko kraljeſtvo. O Goſpod! nehvaleshen ſim bil tebi in tvojim nameſtnikam, ker niſim pomiſlil dobrot, ki ſim jih po tebi in tvojih nameſtnikih prejel. Raſsvetli moje duſhne ozhi, de ſposnam tvojo veliko miloſt; daj mi pokorno duſho, de delam vſe, kar mi po duhovnih sapovedujeſh. Tudi te proſim, napolni vſe ſvoje nameſtnike ſ' ſvetim Duham, de bi bili po tvoji ſveti volji, kakor je bil tvōj ſlushabnik, ſ. ſhkof Karl. Dajaj ſvojo mogozhno gnado paſtirjem in ovzam, de ti bomo vſi pokorni, in ſ' teboj, vélizim paſtirjem, sdrusheni v' nebeſhkim kraljeſtvu vekomaj. Amen.

V. dan liſtoviga gnoja.

Sveti Emerik.

Şveti Emerik je bil poboshen ſin ſ. Şhtefana, Ogerſkiga kralja, in bogabojezhe matere

Gisele, ſeſtre ſvetiga zeſarja Henrika. Uſmiljeni Bog mu je dal ſoſebno gnado. Njegovi dobri ſtarſhi ſo ga ſkerbno uzhili ljubiti in bati ſe Boga, in ſ' ſvetim sgledam ſo mu pomagali bogabojezhe shiveti. Deſiravno ſhe otrok, ni nizh otrozhjiga nad ſeboj imel, le boshje ga je veſelilo; tudi ponozhi je vſtajal molit in hvalit Boga; njegovi ſlushabniki ſo ſpali, on je zhul, molil, pſalme pel, profil Boga gnade, pred njim ſe ponisheval, ſvoje ſlabosti obshaloval. Dobri ſtarſhi, viditi ſvojiga otroka tako ſkerbno ſlushiti Bogu, ſo bili ſilno veſeli, in ſo Boga hvalili, od kteriga pridejo vſi dobri darovi. Dobre dela ſ. Emerika niſo bile is nagle gorezhosti ali le k' videsu, ampak ſo bile reſnizhne in ſtanovitne, ker je bila gnada ſ. Duba vlita v' njegovo ſerze, in ga je vodila po poti pravizhnosti. Bog nikedar ne sapuſti zhloveka zhe on ni od zhloveka sapuſhen; kdor je prejeti gnadi sveſt, prejema obilniſhi gnade, in ſlushi zhedalje loshej Bogu. Kader je ſ. Emerik bil v' letih, v' kterih ſe hudo poshelenje nevarniſhi rasodeva; je bolj gorezhe molil, ſkerbnejſhi shivel, ponishniſhi bil, in ſe ojſtreje pokoril. Njegov ozhe ga je bil grosno veſel, in je od veſelja poſkakoval; vender ni bil bres ſkerbi, smiraj ga je uzhil, in mu vedno perporozhal, de naj ohrani nedolshnoſt. Tudi mu je ſpiſal nektere potrebne nauke, in mu jih dal, de bi po njih ſvoje shivljenje ravnal. Veliko naukov mu je dal, med kterimi ſo nar po-

trebnishi ti le: „Ohrani sveto katolshko vero, in shivi vselej po njej; spolhtuj duhovne, bodi sgled dobriga svojim podloshnim, strahuj ismishljevavze lashnjivih naukov, ljubi svoje podloshne, bodi poterpeshljiv in usmiljen, mòli in hvali Bogá.“

S. Emerik je bogal svojiga dobriga ozheta, in vedno skerbel, kako bi bolj dopadel Bogu; doma in ozhitno ga je molil, tudi je ponozhi hodil blishnjih zerkev obiskovat. Eno nozh je shel s' bogabojezhim slushabnikam v' zerkev, de bi Boga ponishno prosil, in od njega svedil, kako bi mu mogel prijetnishi slushiti. Dolgo je klezhe molil in sdihoval; ko je molil, ga je nebeshka luzh obsvetila, in je slishal glas: „Devishtvo mi dopade.“ Is serza je sahvalil Boga, in ga ponishno prosil, de naj mu da gnado devishtvo ohraniti. S. Emerik je potlej s' ponishnostjo in s' pokorjenjem to lepo zhednost neomadeshano ohraniti. S. Emerik ni ozhetu rasodel svojiga sklepa, sato se je dal od njega pregovoriti v' shenitev; vender, o zhudna mozh gnade boshje! je v' sakonu devishtvo ohranil. Ravno mu je ozhe hotel dati gospodarstvo vsiga kraljestva; pa Bog je drugazhi obernil, in ga k' sebi s' sveto smertjo poklizal. Sbolel je, in ni se mu dalo pomagati, desiravno so si sdravniki slo persadevali, in vsi prosili Boga, naj ga ohrani. Bog je svojiga svestiga slushabnika is te revne doline v' nebesa vsel, in namesti posvetniga kraljestva, mu dal kraljevati v' nebeshkim kra-

ljeſtvu. Le 28 let ſtar je v' Goſpodu saſpal v' letu 1034. Veliki zhudeshi ſo ſe po njem godili.

N a u k.

Boshjo voljo ſpolnovati.

Sveti Emerik je gorezhe ſpolnoval vſe sapovedi, in delal, kar koli je vedil, de je Bogu dopadljivo; sa tega voljo je v' sakonu deviſhtvo ohranil, kar je ſizer nenavadno in nesapovedano. Smiraj je gorel od velizih shelj v' dobrim zhedalje bolj raſti, in Bogu zhedalje prijetniſhi ſlushiti.

Kriſtjan! tudi ti ſkerbi Bogu dopaſti. Premiſli, sakaj ſi od njega ſtvarjen, kaj hozhe od tebe, in kakoſhno plazhilo je tvoji sveſtobi obljubljeno. Jesuſ je djal: *Jeſt ſim is nebeſ priſhel, ne de bi ſvojo voljo ſtoril, temuzh de ſtorim voljo Ozheta, kteri me je poſlal.*“ Jan. 6, 38. Kaj ti porezheſh, o zhlovek! de ſi mar na ſvetu, de bi ſvojo voljo delal? Ne, ampak de bi delal voljo ſvojiga ſtvarnika. Ne bogatin, ne mogozhni, ne kralj ne ſme ſtoriti, kar bi on hotel, ampak kar Bog hozhe. Kaj je volja boshja? Naſhe poſvezhenje in svelizhanje; to je pa le is dopolnjenja poſtave. Zhe oſtudnoſti dopernaſhaſh, noroſti pozhenjaſh, krivize delaſh, zhaſ sapravljaſh; ne delaſh boshje volje, temuzh delaſh soper voljo

boshjo, in ne bosh svelizhan. David pravi: „*Kteri hudobijo delajo, ne hodijo po Gospodovih potih.*“ Ps. 118, 3. Bodi ves vnet sa zhast boshjo in sa svoje svelizhanje, premaguj svoje slabe shelje, in v' vsim bodi tvoja volja po boshji volji; tako bosh svelizhan. Pròsi in sheli is serza, kakor je Jesus uzhil in sapovedal: „Sgòdi se tvoja volja, kakor v' nebesih, tako na semlji. Pròsi is vse dushe, ne de bi Bog storil, kar hozhe, njegova volja je vsigamogozhna bres tvoje; temuzh de bi ti gnado dal vselej delati, kar on hozhe. Tako ne bosh shivel po zhlovekovih spazhenih sheljah, ampak po volji boshji. I. Petr. 4, 2.

Bodi v' tej potrebni pokorshini uterjen; pa zhuj tudi, de ne bosh sapeljan. Premisli, kaj je volja boshja, in shivi popolnama po njej; svojo voljo delati je tebi prijetno, pa Bogu nisi prijeten, sunaj zhe si njemu v' vsim pokoren. Premisli priliko: Gospodar ima dva hlapza enako pridna in delavna: eden dela skerbno, kader, kar in kakor gospodar sapoveduje; drugi dela pridno, pa le kader, kar in kakor on hozhe. Kteri tih dveh dopolnuje gospodarjevo voljo? Lahko vesh, de pervi. Delaj tedaj po njem, in le tako dopadesh Bogu. Gospodar naj moli ko pushavnik, zhe pa ni priden v' svojih dolshnostih, zhe otroke ali drushino pusha bres strahu; kaj mu molitev samore pomagati? Nekteri je usmiljen, pa dolgóv ne plazha, kaj mu pomaga usmiljenje bres pravize? Shivi po vsih

sapovedih, dopolnuj vſe dolshnoſti, in to is ljubesni do Boga; tako dopolnujeſh njegovo ſveto voljo.

Pròſi uſmiljeniga Boga dvojne gnade, njegovo ſveto voljo bres smote ſposnati, in jo sveſto delati. Ni vſe vſakimu sapovedano: Boga in blishnjiga ljubiti, v' zhiſtoſti po ſtanu, v' ponishnoſti in drusih kerſhanſkih zhednoſtih shiveti, je vſih dolshnoſt; pa ſlehern ſtan ima ſoſebne sapovedi, kakor je Bog ljudi raslozhil, in bres dopolnjenja tih ni nobene ſvetoſti. Vſe to ſkerbno premiſli, pa tudi okoliſhine, ktere ſe vedno premenjujejo, de ſe pravizhno ſodiſh. Hudo poshelenje, to je, napuh, lakomnoſt, nevoſhljivoſt, nezhiſtoſt, ali kaj drusiga hudiga, ſe v' vſako rezh vtikuje, in tvoja duſha je lahko sapeljana; sato pròſi Boga, popraſhuj modriga ſpovednika, in bogaj ga, de ne sabredeſh v' smote, in Boga ne shaliſh.

Molitev.

Dobrotljivi Jesuſ! daj mi ſvojo gnado, de tvojo ſveto voljo ſposnam in ſpolnujem. Ponishno te proſim, daj mi ſposnati vſe prepreshene svijazhe ſvojiga temniga ſerza, in jih vſe poravnati po tvoji ſveti volji. Moja volja je ſlaba, ſpazhena in hudobna; tvoja volja je zhiſta, ſveta in ljubesnjiva, ker nozhe drusiga, kakor le moje svelizhanje. Odpovem ſe ſvoji ſlabi volji, in le po tvoji hozhem shi-

veti. V' dobrim in hudim, v' dobrotah in britkoſtih, v' shivljenji in ſmerti naj ſe sgodi tvoja ſveta volja. Ş. Emerik, ki drusiga niſi hotel in iſkal, kakor dopaſti Bogu! ſpròſi tudi meni enako gnado, de mu tudi jeſt dopadem, in ſe svelizham. Amen.

VI. dan liſtoviga gnoja.

S. Leonard, apat.

Şveti Leonard je bil imeniten ſlushabnik Klodoveja, perviga kerſhanſkiga kralja na Franzoſkim. Ş. Remigi ſhkof je, kakor kralja, tako tudi Leonarda njegoviga ſlushabnika h' katolſhki veri ſpreobernil in kerſtil, kralj ſam je bil njegov bóter. Njegova poboshnoſt in ſoſebna rasumnoſt ſte kralju slo dopadle; v' vezhi ſlushbo in zhaſt ga je hotel poviſhati. Pa ſveti Leonard, v' kerſhanſki veri dobro poduzhen, in od gnade boshje rasſvetljen, ni maral sa dobrote ſvetá; bogaſtvo, viſokoſt, oblaſt, zhaſt, vſe to mu je bilo ko blato, ker je vedil, de je v' poſvetnih opravilih teshko Bogu ſlushiti. Torej ſe je dobrotljivimu kralju lepo sahvalil sa ponujeno ſlushbo, je ſvetu veſ odmerl, in le boshjiga kraljeſtva iſkal. Ko je ſ. Remigi vidil njegovo ſveto shivljenje, mu je maſhnikovo poſvezhevanje dodélil, in

ga poſlal ſvetiga evangelja osnanovat. Gorezhe je uzhil, veliko nevernikov k' pravi veri, veliko greſhnikov k' pokori napeljal, ker je Bog s' njim delal. Po vſim kraljeſtvu ſe je to rasglaſilo, in zeló kralj je svedil njegovo gorezhoſt v' osnanovanji in ſvetoſt njegoviga shivljenja. Kralj ga je na ſvoj dvor poklizal, in ga je miſlil ſhkofa isvoliti, kakor hitro bi ſe kaka ſhkofija isprasnila. Pa ſ. Leonard je dobro vedil, de je v' niskoſti in ſamoti loshej Bogu ſlushiti, ſe je vſim kraljevim ponudbam umaknil, in je ſhel v' kloſhter, ki ſe mu je reklo Miſi, bliso meſta Orleana. Tukaj je bil vſim ſvojim bratam sgled ſvetiga shivljenja, in vſi ſo ga viſoko zhaſtili. Ko je prednik kloſhtra umerl, je ſhel v' drug ſhe bolj ſamoten kloſhter ob meſtu, ki mu je Beri imé, kjer je s' shivo beſedo boshjo vſe malikovavze Kriſtuſu perdobil. Od tod je priſhel v' kraje Limoſhkiga meſta. Nekoliko zhaſa je v' nekim gojsdu pred ljudmi ſkrit oſtal, in ſe od ſamih sel in korenin shivil; le Bog je bil prizha njegoviga ſpokorniga shivljenja. Potlej je sazhel beſedo boshjo osnanovati, in Bog mu jo je dal s' velizimi zhudeshi poterdovati; torej je filno ljudi k' Bogu ſpreobernil, in veliko jih je ne le na duſhi, ampak tudi na truplu osdravil. Pergodilo ſe je, de je bila kraljiza, shena kralja Teodoberta is Akvitánije, na porodu v' ſmertni nevarnoſti. Kralj, kteri je po kmetih svedil, kolike zhudeshe je ſ. Leonard she ſtoril, je po-nj poſlal. Ş. Leonard pri-

de, moli nad kraljizo, in bersh je bila otéta. Kralj, neisrezheno veſel, mu rezhe, de naj proſi, kar koli hozhe, prejel bo. Pa ſveti mosh ni proſil nizh drusiga, kakor malo gojsda, de bi v' njem prebival. Kralj je rad v' to dovolil. S. Leonard je v' gojsdu napravil zerkvizo, je evangeljſke reſnize in ſvoje ſlabosti premiſhljeval, dolgo molil, ſe ojſtro poſtil, in ſe ſhe drugazhi pokoril. Njegova ſvetoſt je po vſi desheli ſlovela. Is vſih krajev ſo ljudje k' njemu hodili, ga ſveta proſili, svesto poſluſhali, in delali po njegovih naukih. Veliko jih je shelelo per njem oſtati, in s' njim v' ſamoti shiveti. Tedaj je ondi kloſhter poſtavil, in je v' lepi edinosti in ſvetosti shivel s' vſimi ſvojimi uzhenzi. Tudi do reveshev, ki niſo k' njemu mògli, je bil slo uſmiljeniga ſerza. Sam je hodil do bolnikov, jim ſtregel, in jih k' saupanju v' Boga in k' poterpeshljivosti opominjal. S' králjevim perpuſhenjem je zeló jetnike v' jezhah obiſkoval, jih uzhil, jih k' pokori opominjal, in poboljſhanim od kralja reſhenje ſprosil. Hvaleshni ſo po tem prishli, ſvoje ketine pred-nj pokladali, in ga milo proſili, de naj ſhe per Bogu sa-nje moli, de ne pridejo kedaj v' peklenſko jezho. S. Leonard je molil sa-nje, in je veliko greſhnikam sadobil obilno ſrezho, ktere ſo sheleli. Poln lepih zhednoſt in dobrih del je 6 dan liſtoviga gnoja v' letu 559 tudi ſam bil vset v' zhaſt isvoljenih boshjih, ki jo sdaj vshiva, in bo vshival vekomaj.

N a u k.

Svojo dufho Bogu podvrezhi.

S. Leonard fe veſeli v' nebeſih, in je zheſhen v' katolſhki zerkvi, ker je ſvojo dufho Bogu pokorno imel. Vſi ſvetniki ſo Bogu pokorno shiveli, in bres pokorſhine ni svelizhanja; vſe nizh ne pomaga, zhe pokorſhine ni. Modri pravi: *„Moj ſin! ne posabi moje poſtave, in tvoje ſerze naj ohrani moje sapovedi; sakaj v' tim boſh mir naſhel.“* Prip 3, 1. 2.

Zhe ſvoje dufhe Bogu ne podvershesh, ti ne bo mirú, ne zhaſniga, ne vezhniga. Zhe niſi Bogu pokoren, shiviſh nepokojno, umerjesh nesrezhno, in boſh vershen med hudizhe. Zhe ti je pa tvoja ſlepota napravila lashnjiv mir, kaj pomaga to? V' lashnjivim miru shiviſh, in po ſmerti ti ga ne bo. Nesrezhen je greſhnik, kteriga veſt pezhe, nesrezhniſhi je, zhe ga ne pezhe, ker ne vé in ne ſkerbi odpraviti, kar shali Boga. Miſli in premiſhljuj, kolikor hozheſh, ni druge poti praviga mirú in ſrezhe, kakor Bogu ſlushiti ſ' popolno pokorſhino. Premiſli ſvetiga Avguſhtina pred ſpreobernjenjem in potlej. Nekaj let je ſlushil in pokoren bil ſvojimu poshelenju, pa mu ni bilo miru. Silni viharji ſo tergali njegovo ſerze; njegova dufha je bila ko ladija v' ſredi ſerditiga morja od mogozhnih vetrov gnana, v' ſkerbi, v' ſtrahu. Ko ſe je Bogu podvergel,

in mu je s' vſo ſvojo duſho sazhel ſlushiti; takrat ſe je njegovo ſerze veſelilo, in je od veſelja poſkakovalo; tudi v' nadlogah in v' obilnih ſolsah je ſladek mir vshival. Mir veſti je plazhilo boshje ſlushbe in saſtava vezhniga miru; pezhenje veſti je plazhilo nepokorſhine in perzhetik vezhne neſrezhe. „*Kdo ſe ſtavi Bogu, in ima mir?* Job. 9, 4.

Slushi sveſto ljubesnjivimu Bogu, in ti bo dobro. Bog hozhe tvoje ſerze imeti pokorno savoljo tvoje ſrezhe, napolnuje te s' dobrotami, de te ljubesnjivo ſili ga sveſto ubogati, in sa plazhilo sapovedane pokorſhine ſe ti bo dal vshivati vekomaj. Premiſli, kako ljubesnjivo govori Bog: „*Moj otrok! daj mi ſvoje ſerze in glej na moje sapovedi.*“ Prip. 23, 26. Ako bi bilo kamnato tvoje ſerze, bi ſe moglo Bogu ſvojimu Goſpodu in dobrotniku vdati: njegov ſi, vſe prejemaſh od njega, vſe upaſh od njegove miloſti; sakaj bi mu bil nehvaleshen in nepokoren? Ne delaj ko hudobni Kajn, kteri ni ſebe, ampak ſvoje dari Bogu dal. Bog je njegove dari savoljo njegoviga nepokorniga ſerza sanizheval, saversheh je bil. Ne delaj po njem, ker je sapiſano: „*Gorjé jim, kteri ſo ſe na pot Kajna podali.*“ Jud. 11. Kdor le unanje beſede, dari ali kaj drusiga daje Bogu, ſebe pa nozhe dati, poſnema Kajna, in bo pogubljen. Zhe ſi bil do sdaj Bogu nepokoren, zhe ſi ſvojiga ſtvarnika, odreſhenika, poſvezhevavza sanizheval s' greſhno nepokorſhino; ſpokòri ſe,

vdaj ſe ſvojimu goſpodu in dobrotniku, shivi v' njegovi pokorſhini, in boſh priſhel v' lepe nebeſa.

Molitev.

O moj dobrotljivi Bog in Goſpod! ſramujem ſe ſvoje gerde nehvaleshnoſti in greſhne nepokorſhine; ſovrashim jo, in jo hozhem opuſtiti. Sposnal ſim dobro, in vender ſim hudo delal. O Goſpod! le tvoja gnada mi samore pomagati, de ti ſkashem pravo pokorſhino, in ſvojo duſho podvershem; daj mi jo obilno savoljo ljubesnjiviga Jeſuſa, de ti hozhem in samorem ſlushiti. S' njeno pomozhjo hozhem, kader koli bom ſkuſhan, is ljubesni do tebe ſtanoviten oſtati, in od tebe nikedar odſtopiti. O ſ. Leonard, ki ſi bogaſtvo, zhaſt in vſe poſvetno sanizheval, de bi v' ſamoti ſveſto Bogu ſlushil! ſpròſi mi pokorno duſho, vſo vdano Bogu, de vſe delam po njegovi ſveti volji, in nizh po ſvoji. Amen.

VII. dan liſtoviga gnoja.

Sſ. Vital in Agrikola, marternika.

Sveti Vital je bil hlapez ſvetiga Agrikola. Oba ſta bila shive vere in ſvetiga shivljenja. Ob nju-

nim zhaſu ſo neverniki hudo preganjali zerkev boshjo, vender ſta oba nepreſtraſheno ſlushila Bogu. S. Agrikola je bil bogat, pa bogaſtva ni ljubil; tolikanj je bil ponishen, dober, perljuden in uſmiljen, de ſo ga tudi neverniki slo zhiſlali in ljubili. S. Vital je bil ſvojimu dobrimu goſpodarju enak v' veri in v' dobrim shivljenji. Oba ſta bila sveſta Bogu, eden drusimu in vſim dobra, in sheljna kri preliti sa ſveto vero. Prebivala ſta v' vélikim meſtu Bolonji na Laſhkim, in torej niſta mogla ſkrita oſtati. Neverni meſtni oblaſtnik je ukasal oba popaſti, in v' jezho vrezhi. Ene dni jih je jezhil, de bi ſe raji njegovi volji vdala; potlej je ukasal ſ. Vitala pred-ſe perpeljati. Tiga je prijasno in ojſtro nagovarjal, de naj moli malike; ker ſe pa ni vdal, ga je ukasal neuſmiljeno martrati. Veſ je bil rasmeſarjen, pa njegova duſha ſe ni dala premagati. Vidil je, dokler je bil v' tih bolezhinah, boshjiga angelja ſtati nad njim ſ' krono premaganja, kar ga je ſ' ſoſebno ſerzhnoſtjo napolnilo. Bliso ſmerti je tako molil: „O Goſpod Jesuſ Kriſtuſ, moj Odreſhenik in moj Bog! sapovej mi, ki ſim tvoj hlapez, k' tebi priti; krono shelim prejeti, ktero mi je tvoj angelj pokasal.“ Kmalo po tej molitvi je umerl, in ſhel v' nebeſa.

Neverni oblaſtnik je menil, de bo Agrikola po ſmerti ſvojiga hlapza veſ preſtraſhen, in njegovi volji pokoren; pa ni bilo reſ. Ukasal ga je pred-ſe perpeljati, in ga ſkuſhal s'

sapeljivo perljudnoſtjo napraviti, de bi bogove molil; tudi mu je vſe pravil, kaj de je njegov hlapez Vital savoljo ſvoje terdovratnoſti terpel. Ș. Agrikola ni drusiga shelel ko umreti, in sa ſvojim sveſtim hlapzam v' nebeſa iti. Nevernimu oblaſtniku je ſerzhno odgovarjal, v' velizih bolezhinah ſtanoviten oſtal, in sa Jesuſa veſelo umerl. Njuna ſveta ſmert je bila okoli leta 304. Njuni ſveti trupli ſte bile pokopane v' pokopaliſhe Judov sunaj meſta, in ſte ljudem ſkrite oſtale do leta 393, to je, dokler jih ni ſ. Ambrosi naſhel, in v' lepo zerkev v' meſto Florenzo preneſel.

N a u k.

Bog daje ſvojim ſlushabnikam ſrezhno ſmerl.

Ș. Vital in Agrikola, sveſta ſlushabnika boshja, ſta ſmertne bolezhine premagala, in ſrezhno umerla, ker ſta tudi poprej ſkerbela Bogu sveſto ſlushiti. Uſmiljeni Bog jima je dal gnado, njegovi gnadi ſta bila sveſta; torej ſta ſrezhno umerla, ker Bog ne sapuſti ſvojih ſlushabnikov. David pravi: „*Sim bil mlad, in ſim ſtar; in niſim ſhe vidil pravizhniga sapuſheniga.*“ Pſ. 36, 25.

Ș lushi Bogu, in ne boſh nikedar sapuſhen. Bog naſ ljubi le sato, ker je neisrezheno dober in uſmiljen. Nozhe pogubljenja hudobniga, temuzh de ſe ſpokori in svelizha; ljudem pregleduje grehe, in zhaka s' velikim

sanafhanjem njih pokore; preshivi nevernike, krivoverze, hudobne verne: kako bi pravizhniga flushabnika sapuftil? Kdor je Bogu smiraj svefto flushil, in kdor fe je refnizhno fpreobernil; naj terdno upa v' nefkonzhno milofl vfigamogozhniga Boga, de bo frezhno umerl, ako ne odftopi od pravize. David pravi: „*V' boshjo milofl upam, in moje ferze bo savoljo boshje pomozhi od vefelja poſkakovalo.*“ Pf. 12, 6. Bog, ki bi grefhnika lahko po pravizi pogubil, ga zhaka, in mu pomaga k' pokori; ga bo li, menifh, sapuftil, kader je s' refnizhnimi folsami fvoje grehe sbrifal? Ufmiljeni Bog ima fofebno dopadenje do sveftiga flushabnika; kako bo perpuftil, de bi ga hudizh sadnjo uro premagal? Is fofebne milofti vodi fvoje otroke po poti pravizhnofti ali pokore; kako ga bo sapuftil v' sadnji uri, kader je njegove pomozhi nar bolj potreben? Pofluſhaj f. Pavla: „*Dobro vojſkovanje ſim vojſkoval, tek dokonzhal, vero ohranil; perhranjena mi je krona pravize; ktero mi bo dal Gofpod, pravizhni ſodnik; pa ne le meni, ampak vſim, kteri njegov prihod ljubijo.*“ II. Tim. 4, 7. 8. David je poprej rekel: „*Bog bo mojo dufho od peklenſke oblaſti refhil.*“ Pf. 48, 16.

Porezhefh: „Vfe to mi daje malo upanja, ker fim grefhnik.“ Odgovorim: Zhe fi grefhnik, opufti fvoje grehe, fovrashi jih, oftani ftanoviten v' dobrim, in ti bo dobro. David je grefhil, pa fe je fpokoril, in frezhno umerl;

ſ. Pavel je zerkev boshjo preganjal, pa ſe je poboljſhal, in krono pravize od boshje milosti doſegel. Tako ſtori ti, in Bog te ne bo sapuſtil. Zhe shiviſh ko neverniki, kako boſh umerl ko ſvetniki?

Molitev.

O dobrotljivi Jesuſ! ti ſi sgoli ljubesen in milost do mene nevredniga hlapza, jeſt pa sgoli nehvaleshnoſt in nesveſtoba do tebe; ti ſi shivel in umerl sa-me hudobniga greſhnika, jeſt te shalim in sanizhujem; ti ſi me uzhil, koliko ſim dobriga prejel od tvojiga Ozheta, od tebe in od ſvetiga Duha, jeſt ſim ſe podvergel hudizhu, tvojimu in ſvojimu ſovrashniku. O Goſpod! nevreden ſim tvoje milosti, vreden ſim vezhniga pogubljenja: pa ti nam ne vrazhujeſh po naſhih hudobijah, in rad odpuſhaſh grehe savoljo pokore; daj mi duha pokore, de vſe dni obshalujem ſvojo nesveſtobo in nehvaleshnoſt, de v' pokorſhini od tebe shivim in umerjem. O ſveta in ſerzhna vojſhaka Jesuſova, Vital in Agrikola! bodita moja pomozhnika per Bogu, in ſprosita mi gnado, de tudi jeſt po vajim sgledu oſtanem ſtanoviten, de vſe raji terpim, kakor de bi Boga sapuſtil, in pridem v' vajno drushbo ga hvalit vekomaj. Amen.

VIII. dan liſtoviga gnoja.

Sveti Trifon in Reſpizi, marternika.

Sveti Trifon in Reſpizi ſta umerla sa ſveto vero pod nevernim zeſarjem Dezjem. Rojena ſta bila v' desheli Bitinii; morebiti ſta ſi bila v' rodu. Bog jima je ſoſebni dar vere dal; od mladoſti ſta ſveto v' njej shivela, in ſe ſkerbno perpravljala sa vero umreti. Deshelni oblaſtnik Akvilin je ſvoje ſlushabnike v' njuno hiſho poſlal, kteri ſo naſhli oba ſveta ſlushabnika boshja, jih v' teshke shelesne verige vklenili, in v' meſto Nizejo gnali. Sſ. Trifon in Reſpizi ſta bila vſiga tiga veſela, ſta Boga sahvalila, de jima da perloshnoſt savoljo njegoviga preſvetiga imena terpeti; le ene gnade ſta bila sheljna, in ſta profila, de bi namrezh do konza ſtanovitna oſtala. Kader ſta bila pred oblaſtnika perpeljana, ſta ſerzhno prizhala praviga Boga, in malike sanizhevala. Nekdo is nevernikov je rekel: Vſi kriſtjani naj shivi sgoré v' ognji, kteri bogove in zeſarje sanizhujejo.“ Oblaſtnik jima je mezheje govoril, in ju nagovarjal, de naj bogove molita, rekozh: „Vi dva ſe mi vidita modra; tedaj ne hitita pred zhaſam neumno umreti, temuzh raji molita naſhe mogozhne bogove.“ Sſ. Trifon je oblaſtniku odgovoril: „Modroſt je reſ per nama, ki Jeſuſa, vezhno modroſt,

poſluſhava, in sa njim hodiva; druge poti ni do prave modroſti.“ Oblaſtnik ju je bersh ukasal po vſim teleſu rasmeſariti. Sſ. Trifon in Reſpizi ſta ſvoje oblazhila tje vergla, ſe ulegla, in ſe obrazhala, kakor ſo oblaſtnikovi ſlushabniki sapovedovali; tri zele ure ſta bila hudo terpinzhena, pa niſta nikar enkrat sdihnila, le Jesuſa ſta klizala na pomozh, in neverniga oblaſtnika proſila, de naj nikar bogov ne moli, ampak le Jesuſa Kriſtuſa.

Neverni oblaſtnik je njune beſede sanizheval; je ſhel na lov, in sapovedal oba ondi puſtiti na mrasu do njegoviga prihoda. Ta dva ſveta marternika ſta ga zhakala svesana na tleh v' kervi, na mrasu, v' bolezhinah in v' boshji hvali. Kader je bil oblaſtnik priſhel, ſta mu ko poprej ſerzhno odgovarjala, Jesuſa hvalila, in bogove sanizhevala. Oblaſtnik je ſvojim ſlushabnikam rekel: „Versite oba v' temno jezho,“ in je ſhel v' drugo meſto. Bersh ko je bil priſhel nasaj, je ukasal oba pred ſe perpeljati, in jima je rekel: „Uſmilita ſe ſvoje mladoſti, in ne hitita neumno presgodaj umreti.“ Odgovorila ſta mu: „Svoji duſhi ſva uſmiljena, zhe oſtaneva v' prizhanji Jesuſoviga imena.“ Oblaſtnika je raſserdila njuna ſtanovitnoſt; ukasal je njune noge s' shelesnimi sheblji preboſti, ji vlazhiti po meſtu, med tim pretepati, in s' shelesnimi grebeni njune teleſa tergati. Niſta vezh bila zhloveku podobna, vender ſta glaſno molila: „Goſpod Jesuſ Kriſtuſ! savoljo tebe terpiva, in te

proſiva, daj nama ſerzhno ſtanovitnoſt.“ Neverni oblaſtnik, viditi njuno ſtanovitnoſt, ktero je terdovratnoſt imenoval, je ukasal obema glavo odſekati, in tako ſta ſrezhno umerla okoli leta 251.

N a u k.

V' pohujſhanji nedolshno shiveti.

Sveta Trifon in Reſpizi ſta shivela med ſpazhenimi neverniki in ob zhaſu hudiga preganjanja. Neverniki ſo menili, de je hudo poshelenje nebeſhk dar; niſo vedili ſpazhenoſti zhlovekove natore, in ſo v' vſih hudobijah mirno shiveli. Ta dva ſveta marternika ſta ſlepoto nevernikov obshalovala, le Jesuſa poſluſhala, in mu ſtanovitno ſlushila. Blagor kriſtjanu, kteri ſe ne da od hudobnih pohujſhati! Sdaj ni med nami nevernikov, pa ni malo kriſtjanov, kteri shive ko ſovrashniki krisha Jesuſoviga; tih nikar ne poſluſhaj. Bogu sveſto ſlushiti, dokler ni ſkuſhnjav, je lahko; pa ſtanovitnoſt in sveſtoba v' ſkuſhnjavah in pohujſhanji, to je hvale vredno, to je potrebno.

Kriſtjan! ſlab ſi in med hudobnimi; med tolikanj ljudi je ſkoraj nemogozhe, de bi pohujſhanja ne bilo; pohujſhanje te lahko vlezhe ravno to miſliti, govoriti in delati, kar nad drusimi vidiſh. Sato ne posabi Jesuſa, tudi ne njegovih ſvetnikov, proſi ga is ſerza, de naj ti da ſvojo gnado, in tudi ti bodi va-

ren, de v' njegovi ſlushbi ſtanoviten oſtaneſh. Neverniki ſo ſvoje malike ozhitno molili, s' njimi ſe hvalili, njih godove rasujsdano obhajali, in po njih ismiſhljenim sgledu gerdo shiveli. Tudi hudobni kriſtjani imajo ſvoje malike: eni molijo ſvoje ſlabo telo, 'ga lepotizhijo, in s' njim naſtavljajo saderge priproſtim; eni molijo ſvojo prasno zhaſt, in ji darujejo vſe; eni molijo blago, in is lakomnih shelj nimajo pozhitka; drugi druge malike molijo, in jih poviſhujejo, ker ſo od ſvojiga poshelenja oſlepljeni. Ti sapeljani kriſtjani govore svijazhno soper sapovedi, polajſhujejo jarme ſvetiga evangelija, sanizhujejo pokorſhino, pokorjenje in vſe dobro. Vſe kota ſo polne sapeljiviga pohujſhanja; pa ne daj ſe sapeljati, ſlushi sveſto Bogu, ne posabi Jesuſovih naukov, ljubi sapovedi, vedno pomni ſmert, ſodbo in vezhnoſt. Zhe to delaſh, reſnizhno rezheſh sa Davidam: „*Sovrashim hudobijo, in ſe mi gnjuſi; tvojo poſtavo pa ljubim.*“ Pſ. 118, 163.

Ako bi bilo malo sapeljivzov, bi lahko kam pobegnil; pa jih je povſod veliko, in le ſ' ſtanovitnoſtjo samoreſh ſvojo duſho ohraniti nedolshno. Ako bi ſe hotel vſih hudobnih varovati, bi mogel is tiga ſveta iti. S. Pavel tako pravi: „*Kolikor je mozh, ſe varuj drushbe hudobnih. ne perdrushi ſe rasujsdanim, bodi ſamoten, kolikor samoreſh, in ne hodi sa neumno mnoshizo, de bi hudo ſtoril.* II. Mos. 23, 2. Zhe shiviſh varno, boſh manj-

krat ſkuſhan, deſiravno boſh ſkuſhan. Kaj ti je ſtoriti? Delaj, kar je Joshef v' hiſhi nezhiſte goſpodinje; kar je Tobija v' ſredi nevernikov; kar je Lot v' nezhiſtim meſtu; kar je Susana od ſtarzov ſkuſhana: to je, bodi ſerzhen, ſtanoviten in nepremagljiv; ne daj ſe premagati od hudiga, temuzh premaguj hudo s' boshjim ſtraham. Zhe vidiſh doſti ſlabiga, pomni pravizhno ſodbo boshjo, per kteri hudobni ne bodo ne tebe, ne ſebe isgovarjali. „*Bog bo vſakimu po njegovih delih povernil.*“ Rimlj. 2, 6.

Zhe vidiſh mogozhne, oblaſtnike, uzhene ſlabo shiveti, ne daj ſe pohujſhati od njih. Greſhno shivljenje imenitnih ljudi ne isgovarja greha, ampak ga poviſha. Pohujſhanje mogozhnih je nevarniſhi. „*Njih goſpodovanje je ljudem v' pogubljenje.*“ Prip. 28, 12. „*Zhes nje bo nar oſtrejſhi ſodba; ſilne bolezhine bodo terpeli.*“ Modr. 6, 5. 6. Bog je velizhiga in majhniga, bogatiga in revesha, oblaſtnika in podloshniga ſtvaril, in bo vſaziga pravizhno ſodil. Sveti Pavel pravi: „*Nadloga in britkoſt zhaka duſhe vſaziga zhloveka, kteri hudo dela; zhaſt in hvala zhaka vſaziga zhloveka, kteri dobro dela.*“ Rimlj. 2, 9. 10. Sato ne daj ſe pohujſhati, in ne rezi: „Zhe ſe od hudobnih lozhim, me sanizhujejo.“ To ni kerſhanſko govorjenje; to je ravno tako kakor bi rékel: „Raji rasshalim Jesuſa ko zhloveka, raji ſim od njega preklet, ko od ljudi sanizhevan.“ Le miſliti to je ſtra-

ſhno; tedaj oſtani sveſt Bogu, de boſh od Jesuſa saſliſhal: *„Dobri in sveſti hlapez! pojdi v' veſelje ſvojiga Goſpoda.* Mat. 25, 21.

Molitev.

O Jesuſ! verujem te ſvojiga Goſpoda, uzhenika in ſodnika; vender raji poſluſham in bogam hudobne ljudi, ſe nad njimi pohujſham, in po njih sgledih shivim. Kaj mi bo per ſodbi pomagalo, zhe bom v' velikim ſhtevilu tvojih ſovrashnikov? O uſmiljeni Goſpod! ti veſh mojo veliko ſlaboſt, podpiraj jo ſ' ſvojo mogozhno gnado, ſtóri me ſvojiga sveſtiga ſlushabnika, ohrani me v' ſvoji ſlushbi ſtanovitniga. O ſveta Trifon in Reſpizi, ki ſta premagovala ſvojo ſlaboſt, hudobijo rasujsdanih, shuganje, bolezhine in ſmert! ſproſita mi sveſtobo in ſtanovitnoſt, de le ljubesen Jesuſova v' meni nepremagljiva goſpoduje. Amen.

IX. dan liſtoviga gnoja.

Sveti Teodor marternik.

Sveti Teodor marternik je v' jutrovih deshelah imenovan Teodor véliki, ker je imel ſoſebno ſerzhnoſt v' bolezhinah. Vojſhak je bil sveſt in ſerzhen, pa tudi dober kriſtjan in ſer-

zhen vojſhak Jesuſov; ni ſkrival ſvoje vere, in jo je tudi per nevernih ozhitno prizhal. Sraven ſtanovitne vere je imel tudi nedolshnoſt in pravizhnoſt; je ſveto shivel, ni bil nobenimu nadleshen, je bil pokoren ſvojim oblaſtnikam, in vſim dober. Kader ſta zeſarja Makſimijan Galeri in Makſimin Daj v' letu 306 ponavljala preganjanje soper zerkev boshjo v' jutrovih deshelah, je bil s' drusimi vojſhaki v' Pontu v' meſtu Amaseji. Vojaſhki poglavar je vedil, de Teodor sanizhuje bogove; ga je poklizal, in mu rekel: „Bodi pokoren zeſarju, in daruj bogovam.“ S. Teodor mu je odgovoril: „Ne maram sa premoshenje, sanizhujem prasno zhaſt, dam tudi ſvoje telo na drobno raſsekati raji, kakor de bi prelomil sveſtobo, ki ſim jo ſvojimu Bogu obljubil.“ Poglavar ga je peljal pred meſtniga oblaſtnika. Oba ſta ga slo nagovarjala, de naj ſe vda, in mu tudi hude bolezhine napovedala, ako terdovraten oſtane. S. Teodor je obema ob kratkim povedal, kaj de veruje, in je perſtavil: „To je moja bogoſlushnoſt, to je moja vera, to bom ohranil, bom naj tudi umorjen, bom naj raſsekan, ali shiv ſoshgan; zhe vſi moji udje poginejo, naj bodo ſtvarniku darovani, od kteriga ſim jih prejel.“ Kader ſta vidila njegovo nepremakljivo ſerzhnoſt, ſta mu rekla: „Sa sdaj pojdi, in premiſli, kaj ti je ſtoriti.“

S. Teodor je ſhel v' miri, in ker je vedil, de bo ſhe ſkuſhan, je vedno molil in

profil Boga ſtanovitnoſti; tudi druge kriſtjane je gorezhe nagovarjal, de naj vſe terpé, in umró sa ſveto vero. Shelel je vſe bogove pokonzhati, in vſe ljudi napraviti, de bi praviga Boga molili. Bliso meſta je bil imeniten tempelj boginje Zibele, ktero ſo ſlepi neverniki ſhteli mater vſih bogov. S. Teodor je ſhel tje ponozhi, in tempelj sashgal, kteri je hitro sgorel, in kup pepela poſtal. To ni bilo ſizer perpuſheno, ker to ni bilo v' njegovi oblaſti; pa ſ. Gregori Nizhan pravi: „Bog, goſpodar vſiga, mu je to miſel v' ſerze dal.“ Neverniki ſo bersh svedili, kdo de ga je ſoshgal, ſo ga prijeli, svesali, in peljali pred meſtniga oblaſtnika. Neverni oblaſtnik je bil grosno ſerdit, vender mu je rekel: „Zhe moliſh naſhe bogove, ti odpuſtim, in te bom ſtoril darovavza naſhih mogozhnih bogov.“ S. Teodor mu je odgovoril: „Vi ſte hudobni, ki lashnjive bogove molite; kteri vaſhim bogovam darujejo, ſo hudobniſhi od vaſ: kako bi bil jeſt te hudobne ſlushbe sheljen?“ Oblaſtnik je od togote poſkakoval, kader je te beſede saſlifhal, ga je bersh ukasal pretepſti, in rasmeſariti do koſti. V' tih neisrezhenih bolezhinah je Bogu hvalo pel rekozh: „*Hvalil bom Goſpoda vſelej; njegova hvala bo smiraj na mojim jesiku*“ Pſ. 33, 2. Neverniki ſe niſo nikedar mogli prezhuditi, ker niſo vedili, od kod de je njegova nepremagljiva poterpeshljivoſt. Oblaſtnik mu je rekel: „Ti neſrezhni! ſe ne ſramujeſh upati v' krishani-

ga hudodelnika? S. Teodor mu rezhe: „To je ſramota, ſ' ktero ſe vſi hvalijo, ki v' Jesuſa verujejo.“ Oblaſtnik ga je ukasal v' jezho vrezhi: pa angelji ſo k' njemu priſhli, in s' njim Boga hvalili; tudi je bila vſa jezha v' veliki ſvetlobi, de ſo ſe neverni ſlushabniki slo zhudili. Oblaſtnik ga je ſhe ſkuſhal; ker pa ni nizh per njem opravil, ga je v' ogenj obſodil. S. Teodor je ſhel veſel na germado, ſe je ſ' ſvetim krishem sasnamnjal, in je v' boshji hvali v' ognji umerl.

N a u k.

Is hvaleshnoſti do Boga ſe greha varovati.

Sveti Teodor je bil poln dolshne hvaleshnoſti do dobrotljiviga ſtvarnika; sato ga ni hotel shaliti, raji je umerl, ko njega sapuſtil. Blagor kriſtjanam, kteri v' shivo zhutijo mozh vere in drusih dobrot, ki jih od uſmiljeniga Boga prejmejo, de bi is shive hvaleshnoſti do njega nikedar ne greſhili. Bodi tedaj enak zhiſtimu Joſheſu, kteri je v' ſkuſhnjavi miſlil in rekel: „*Kako bi mogel to hudobijo ſtoriti, in soper ſvojiga Boga greſhiti?*“ I. Mos. 39, 9.

O kriſtjan! veſh, koliko te shali in pezhe, kader prejmeſh hudo sa dobro. Kaj ſo pa tvoje dobrote blishnjimu ſkasane memo boshjih, ki ſi jih prejel? Zhe je zhlovek zhloveku nehvaleshen, je gerdó in greſhno; pa hudob-

nishi je ushmiljenimu Bogu povrazhati hudo sa dobro. Bodi hvaleshen Bogu ne le s' beſedo, ampak tudi ſ' ſvetim shivljenjem ali ſ' ſtanovitno pokorſhino. Bi ſe ti hvala blishnjiga sadoſti velika sdela, ako bi ti prijasno in hvaleshno govoril, in ob perloshnoſti naſproti delal? Smel bi mu po pravizi rezhi hinaviz in lashnik. Pa ti delaſh ravno to s' uſmiljenim Bogam. Le pokorni kriſtjani ſo Bogu hvaleshni, nepokorni ſo mu nehvaleshni; sato je sapiſano: „*Pojte hvalo Goſpodu vi, njegovi ſvetniki.*“ Pſ. 29. 5. Tudi je sapiſano: „*Hvala ni lepa v' uſtih greſhnikov.*“ Sirah 15, 9. Hvala pravizhnih je Bogu prijetna, ker je reſnizhna; hvala hudobnih je Bogu soperna, ker je lashnjiva.

Sveto piſmo nam pokashe lep sgled hvaleshniga ſerza nad kraljem Aſveram. Timu kralju je bilo navadno sapiſati vſako prejeto dobroto, de bi nobene ne puſtil bres plazhila. Eno nozh, ko kralj ni mogel saſpati, je ſvojimu ſlushabniku sapovedal, de mu je bral sgodovine kraljeſtva. V' bukvah je bilo tudi sapiſano, de je Mardohej kralju shivljenje otel. Kralj je poprafhal, kaj de je Mardohej sa to sveſtobo dobriga prejel? Slushabnik mu je odgovoril, de nizh. Kralja je to ſpeklo, in drugi dan je sveſtiga Mardoheja viſoko povsdignil. Eſt. 6. O kriſtjan! kako velike bi bile bukve, ako bi va-nje vſako prejeto dobroto sapiſal? Loshej preſhtejeſh svesde na nebu, ko dobrote, ki ſi jih od Boga prejel. Pre-

misli, kaj si dobriga prejel, in prejemash od Ozheta stvarnika, od Jesusa odreshenika, od s. Duha posvezhevavza! Premisli natorne in zhesnatorne prejete dobrote; ni mogozhe vsih vediti, vender kar jih vesh, jih je neisrezheno: tedaj ne bodi usmiljenimu Bogu nehvaleshen. Zhe si Bogu nehvaleshen, si enak nepokornimu rasujsdanimu otroku, kteri v' hishi svojiga dobriga in bogatiga ozheta vse dobrote vshiva, vender ga nehvaleshno shali in sanizhuje. Ne bodi vezh nehvaleshen, ampak resnizhno hvaleshen, delaj po Davidu, kteri je bil v' boshji hvali vnet, in je is serza rekel: „*Hvali Gospoda, moja dusha, in nikar ne posabi njegovih dobrot.*“ Ps. 102, 2.

Le posabiti prejete dobrote je gerda nehvaleshnost; hudo sa dobro povrazhati je hudobno; sa veliko dobriga veliko hudiga vrazhevati je hudobnishi. Boshje prejete dobrote, kterih nisi bil in nisi vreden, naj vnemajo tvojo dusho: ljubi usmiljeniga Boga, in svesto mu slushi; pomagaj tudi drugim Boga hvaliti, brani ga shaliti, v' tim bodi stanoviten, in tako si mu hvaleshen.

Molitev.

O ljubesnjivi in vsigamogozhni Bog! tvoje dobrote, ki si mi jih storil, so neisrezhene, in moja nehvaleshnost neskonzhna. Jest sam is sebe nisim nizh, in ne morem nizh; kar sim, kar imam, in vse je od tvoje neskonzhne

miloſti. O dobrotljivi Ozhe! pred teboj shaloſtno povém ſvojo hudobno nehvaleshnoſt, in te ponishno proſim, odpuſti mi dobrotljivo. Poſihmal hozhem premiſhljevati tvojo neſkonzhno miloſt, nozhem vezh tebe shaliti, ampak te hvaliti, in ti ſlushiti. S. Teodor, ki ſi v' ſerzu smiraj ohranil shivi ſpomin boshje miloſti, in ſi raji umerl, ko Boga ſvojiga dobrotnika rasshalil! ſpròſi tud imeni enako hvaleshnoſt, de Boga hvalim tudi v' nebeſih vekomaj. Amen.

X. dan liſtoviga gnoja.

S. Andrej Avelin.

Sveti Andrej je bil rojen v' Novimgradu na Neapolſkim v' letu 1521. Bil je v' katolſhki veri in bogoſlushnoſti ſkerbno poduzhen od ſvojih dobrih ſtarſhev, in ſoſebno od ſvojiga duhovniga ſtriza. S. Andrej je bil slo zhedniga oblizhja in teleſa, in sato je bil vezhkrat ſkuſhan od neſramnih shenſkih. Eniga dne je bil v' meſtu Neapolu grosno nevarno ſkuſhan; pa je sbeshal, ſvoje blago ondi popuſtil, in ga raji sgubil, ko v' tiſto hiſho nasaj ſhel. Ta ſveti mladenizh je ſvojo duſho ohranil nedolshno ſ' ſoſebno ponishnoſtjo, ſ' ſramoshljivoſtjo, ſ' pokorjenjem in sla-

ſti s' mogozhno pomozhjo Marije devize, kte-
ro je ſoſebno ljubil. Zhaſtil je Marijo ne le s'
beſedo, ampak tudi s' nedolshnim shivljenjem,
ſ' pokorſhino do naukov Jesuſovih, in s' vſim,
kar Jesuſu in Marii dopade. Ker je bila nje-
gova zhaſt do Marije reſnizhna, je po njenih
mogozhnih proſhnjah od Boga ſoſebne gnade
prejemal, in nedolshno shivel. Neapolſki ſhkof
mu je maſhnikovo poſvezhevanje dodelil, ker
je bil uzhen in ſvet. V' tim viſokim ſtanu je
ſveteje shivel, je rad ſpovedoval, in greſhnike
ljubesnjivo vodil po varni poti ſols in pokor-
jenja v' narozhje boshje miloſti. Neapolſki
ſhkof mu je sapovedal nekaj rasujsdanih nun-
ſkih kloſhtrov poravnati po pervih sapovedih,
ker ſo nune poſvetno shivele, in ſvoje oblju-
be posabile. S. Andrej je to teshko narozhi-
lo opravil ſrezhno, pa ſ' tim dobrim delam ſi
je doſti ſovrashnikov nakopal. Eden tih ga je
globoko v' obras ranil, kakor mu je bil po-
prej napovedal. To veliko krivizo mu je bersh
odpuſtil, in je tudi profil deshelſke oblaſtnike,
de ſo mu odpuſtili.

S. Andrej je ſkuſil, de ſe med nepokoj-
nim ſvetam teshko ſlushi Bogu, je dolgo pre-
miſhljeval, profil Boga, de naj ga raſsvetli,
in je ſhel v' kloſhter. Nemogozhe je popi-
ſati, kako ſveto je v' tiſti ljubi ſamoti shivel;
poprej je bil ſvet, potlej ſhe ſveteji, ker je
bil poln ſvetiga ognja, in nobena rezh ga ni
motila. Njegovi oblaſtniki ſo mu sapovedali
novinze uzhiti, in to ſlushbo je deſet let o-

pravljal po vſi volji boshji, ker je Boga gorezhe ljubil, in druge vnemal ga is vſe duſhe ljubiti. Bogu je terdno obljubil ſvojo voljo ſerzhno premagovati, in vſak dan boljſhi perhajati. To ſpolnovati je smiraj ſkerbel, pa ſe je vender ponisheval; druge je ſveto uzhil, ſam je tudi shivel, kakor je uzhil, pa ſe je vender ſhtel nevredniga greſhnika. Bog je tiga ſvojiga sveſtiga ſlushabnika s' naglo ſmertjo k' ſebi poklizal. Ravno je perzhel ſ. maſho, kar ſo mu udje saſtali, in je mirno umerl. V' ſrezhno vezhnoſt ſe je preſelil danaſhni dan v' letu 1608.

Nauk.

Svoje shivljenje ſkerbno premiſhljevati.

Ș. Andrej je naglo umerl, vender ni neperpravljen umerl, ker je bil smiraj perpravljen ſrezhno umreti. Tudi ti shivi smiraj ſveto, de boſh ſrezhno umerl, zhe tudi naglo umerjeſh. Nagla ſmert ſe le poredko permeri; vender je tudi ſmert terdovratnih greſhnikov nagla, deſiravno imajo dolgo bolesen, ker pokoro vedno odkladajo.

Ș kerbno premiſhljuj ſvoje shivljenje, zhe je po boshjih sapovedih ali ne. K' pravimu ſposnanju je tvoje potrebno: gnada boshja, snanje poſtave in dobra veſt. Zhe nimaſh raſsvetljenja gnade, ti vſa uzhenoſt ne pomaga; tvoja veſt bo temna, svijazhna, in tvoje

shivljenje hudobno: Zhe po ſvetih naukih ne hrepeniſh, ne moreſh ſposnati boshje volje, in tudi ne pravizhno shiveti. Zhe veſh sapovedi, in ſi ſlabe veſti; jih ne boſh po volji boshji umel, boſh svijazhen, in poln lashnjivih isgovorov. Tedaj vedno proſi Boga, de naj ti ſ' ſvojo gnado pomaga; bodi smiraj sheljen ſvetih naukov, in smiraj lazhen pravizhnoſti: tako ſe boſh ſposnal, in boſh popravil, kar ni Bogu prijetno.

Lepo te proſim, ſkerbno premiſhljuj, zhe shiviſh kerſhanſko ali ne. Lahko, de ne sanizhujeſh boshjiga nauka s' beſedo, de s' rokami ne kradeſh; de nimaſh djanſkih nezhiſtih grehov, ali drusiga ozhitniga hudiga, kar tudi hudobni ſposnajo, de je greſhno; ſi pa morebiti v' drusih ſkrivnih grehih sapopaden, kar te vender per Bogu krivizhniga in pogubljenja vredniga dela. Zhe le unanje ozhiſhujeſh, pa notranje pravizhnoſti nimaſh, ſi enak pobeljenim grobam, ki ſo sunaj lepi, notri pa polni gnjuſobe in mertvaſhkih koſti. Zhe nad ſvojim ſerzam ne zhujeſh, in ne premiſhljujeſh, kaj ſe v' njem godi; imaſh tako pravizo ko piſmouki in fariseji od Jesuſa obſojeni. Sato je on uzhil; „*Ako vaſha pravizhnoſt ni obilniſhi od pravizhnoſti piſmoukov in farisejev, ne pojdete v' nebeſhko kraljeſtvo.*“ Mat. 5, 20.

Zhe niſi nikoli odſtopil od nobene reſnize katolſhke zerkve, premiſli, ali is vere shiviſh, to je, ali je tvoja vera shiva in delav-

na; zhe vera ni delavna, ni upanja, ni ljubesni, in tudi ne svelizhanja. De se bojish Boga, vem, pa premisli, ali se ga bojish is ljubesni; zhe si Boga vesel, je prav in potrebno, pa popolna pokorshina do njegovih sapoved ti prizhuje, de je vse to resniza. Zhe gledash po ljudeh, kaj ti pomaga ali shkoduje; zhe visish med Bogam in svetam, je tvoja pravizhnost prasna. Zhe Boga ljubish, se vsimu, bodi ti dobro ali hudo, prijetno ali soperno, lahko ali teshko, podvershesh bres vsiga isgovora, delash serzhno, kar mu dopade, in se vsiga varujesh, kar ga shali. Premisli, koliko, kako in sakaj molish. Ni kristjana bres vse molitve; pa le kdor je lazhen pravizhnosti, prav moli in prosi. Zhe v' telesnih nadlogah gorezhe molish, v' dushnih pa malo ali nizh; zhe vpijesh v' Boga, de naj te reshi is telesnih nadlog, pa ga ne prosish, de bi te reshil is dushnih nevarnost: si slab kristjan in nevreden otrok boshji. Premisli, kakoshno obzhutenje imash v' dobrim in hudim. Zhe te ne veseli, kar dopade Bogu; zhe te ne pezhe, kar shali Boga; zhe ne skerbish sa njegovo zhast, in ga ne branish shaliti: si hudoben, in nebeshkiga kraljestva nevreden. Skosi serze si prestreljen od majhne sopernosti ali sanizhevanja, greh pa te ne pezhe; kaj to pomeni? To pomeni, de sebe ljubish neumno, Boga pa ne ljubish.

Premisli, kakoshna je tvoja pravizhnost v' drusih rezheh, sakaj tukaj je bilo malo re-

heniga. Le od ene sapovedi je veliko nau-
ov, kaj pa od vsih? Vse sapovedi so sizer sa-
opadene v' ljubesni, pa ljubesen sega shiro-
o, sapopade vse sapovedi. Zhe slo ne sker-
ish, bosh lahko sapeljan; niso vsi stanovi ena-
i, zhas, perloshnost in druge okolishine se
edno premenjujejo, in kdor ni pravizhne ve-
i, ima smiraj dosti isgovorov. To je dobrim
rishtjanam spodbadik se na tanko ispрashevati,
e ponishevati, in s' Davidam profiti: „*O Go-
pod! ozhisti me od mojih skrivnih grehov.*“
f. 18, 13.

Molitev.

O Jesus Kristus! ti si svetloba sveta, uzhe-
nik vsih in sazhetnik vsiga dobriga, si me
kerbno uzhil, kako de naj pravizhno shivim;
a tvojim naukam nisim bil pokoren. Ismish-
jeval sim si pravizhnost po svoji, ne po tvoji
olji; le po unanje, le na debelo sim sodil,
n mi ni bilo mar svojiga serza premisliti;
ato sim bil v' svojih ozheh pravizhen. O Go-
spod! kakoshna bi bila s' menoj, ako bi bil
naglo ali v' slepoti umerl? Tvoj dobri slu-
habnik s. Andrej je naglo umerl, pa je sveto
merl, ker je bil smiraj pravizhne vesti in ne-
olshne dushe; kaj pa jest? Usmili se me svi-
azhniga in hudobniga greshnika, o Jesus!
aj mi, de se prav sposnam, in delam po tvo-
i sveti volji; de hozhem, samorem in delam,
ar tebi dopade. Ako bi ravno pravizhno shi-

vel, ſim tvoje miloſti potreben, ker je zhlovekova pravizhnoſt nepopolnama; ne sapuſti me, in ſkashi nad menoj ſvojo neſkonzhno miloſt, de jo sdaj hvalim, in pridem v' nebeſa je hvalit vekomaj. Amen.

XI. dan liſtoviga gnoja.

S. Martin ſhkof.

Sveti Martin je bil rojen na Ogerſkim v' letu 316. Njegovi ſtarſhi ſo bili ajdje, in ſo ga po ſvoji ſlepi veri uzhili malike moliti; pa Bog ga je ſebi isvolil, in obvaroval sapeljivoſti. Deſet let je bil ſtar, kader ſe je dal med novinze v' veri sapiſati, de bi bil v' katolſhki veri poduzhen in kerſhen. Shelel je v' puſhavo iti ſe perpravljat k' ſvetimu kerſtu, pa ſo mu ſtarſhi branili; ker jih ni hotel rasshaliti, je doma oſtal, in po ſvoji mozhi Bogu ſlushil. Ko je bil petnajſt let ſtar, je bil od deshelſke sapovedi permoran v' ſoldaſhki ſtan ſtopiti. Pokoren, sveſt, ſerzhen in pravizhen je bil savoljo Boga, kterimu je hotel v' vſim dopaſti. Kako je bil uſmiljen, kashe, kar ho sdaj rezheno. Grede po meſtu Amienu je vidil ubosiga zhloveka savoljo pomankanja potrebniga oblazhila od mrasa trepetati; grosno ſe mu je ſmilil, pa ni imel kaj mu podeliti. Kaj je

ſtoril? Je isderl ſvoj mezh, s' njim preresal ſvoje sgornje oblazhilo, in ga polovizo ubogimu dal savoljo Jesuſa. Tovarſhi njegovi, ki ſo ga vidili le ſ' polovizo plajſha ogernjeniga, ſo ſe mu poſmehovali. Jesuſ Kriſtuſ pa ſe mu je tiſto nozh perkasal ogernjen ſ' polovizo plajſha, ki jo je bil ubogimu dal, in mu je ljubesnjivo rekel: „Martin, ſhe kerſta sheljen, me je oblekel ſ' tim oblazhilam.“ To je ſ. Martina grosno veſelilo, in ga napravilo, de je ſhe ſveteje shivel. Kader je bil 18 let ſtar, je bil kerſhen, je per ſoldatih ſhe dve leti oſtal, pa smiraj shelel v' miru Bogu ſlushiti. Sato je ponishno profil ſvoje oblaſtnike, de naj ga ſpuſte. Ko je bil sasheljeno perpuſhenje doſegel, je bersh ſhel v' meſto Poatier k' ſvetimu ſhkofu Hilarju, in je pod njegovo pokorſhino v' vſih dobrih delih shivel. Ş. Hilari ga je bil veſel, in ga poſtavil med zerkvene ſlushabnike.

Ş. Martin je veſelo Bogu ſlushil; le eno mu je per ſerzu bilo, in mu ni dalo pokoja, ſlepota njegovih ſtarſhev. Kaj je ſtoril? Is Franzoſkiga je na Ogerſko nalaſh ſhel ſkuſit jih k' pravi veri ſpreoberniti. Ljubesnjivo in uzheno jih je nagovarjal, de naj malike sapuſte, in praviga Boga molijo. Mati in nekoliko drusih snanzov, ſo ſe mu vdali, ozhe pa ni hotel nikakor od ſvojih malikov odſtopiti. Neverniki mu niſo bili nizh nadleshni, pa grosno krivoverni Arijani, kteri ſo ga ozhitno tepli, in is deshele ſpodili. Namenil ſe je k' ſvojimu ſve-

timu ſhkofu Hilarju, per kterim je prej bil; ker je pa na poti svedil, de ſo ga krivoverzi is deshele poklizali, je v' Milanu oſtal. Avkſenzi, krivoverni meſtni ſhkof, je hitro sa-nj svedil, ga pregnal in ſpodil is meſta. V' drushbi bogabojezhiga maſhnika je ſhel na neki otok, in je ondi shivel v' ojſtri pokori do leta 360. Ondi je svedil, de je ſ. Hilari priſhel v' meſto Poatier nasaj, je hitel k' njemu, ko otrok k' ſvojimu ozhetu. Bliso meſta v' ſamoti je ſklenil oſtati do ſmerti; pa njegovi veliki zhudeshi ſo ga ſlovezhiga delali, in napravili duhovſhino in verne Turſkiga meſta, de ſo ga ſvojiga ſhkofa isvolili. Posnali ſo njegovo ponishnoſt; sato ſo ga ſ' filo perpeljali v' meſto, kjer je bil ſhkof shegnan v' letu 371. Ni treba praviti, kako je ſkerbel sa svelizhanje vernih in nevernih; drusiga mu ni bilo mar, ko poviſhevati zhaſt boshjo. Tudi neverniki ſo ga ſpoſhtovali, kakor ta pergodba prizhuje. Neki dan je ſhel proti meſtu Shartre. Veliko nevernikov mu je naproti ſhlo. Jih viditi, ſo mu ſolse v' ozhi priſhle is ſerzhniga uſmiljenja, je nad njimi milo jokal, in jih ljubesnjivo uzhil. Ravno med tim mu je shaloſtna shena ſvojiga otroka mertviga pernesla rekozh: „Vem, de ſi velik boshji prijatel, oshivi mojiga ediniga otroka.“ Sveti Martin je poklekнil, in profil Boga, de naj oshivi mertviga otroka savoljo prizhujozhih ajdov. Bog ga je uſliſhal: otrok je oshivel, mati in vſi ſo Boga hvalili. Neverniki ſo oſtermeli, pred ſ. Marti-

na pokleknili, in ga profili, de naj jih uzhi kerſhanſko vero; vſi ſo ſe ſpreobernili. Drujikrat je ſhel v' neki terg nevernikov, kteri ſo zhaſtili veliko drevo, ker ſo menili, de je mozh bogov v' njemu. Sveti Martin jih je profil, de naj ga poſekajo. Odgovorili ſo mu: „Zhe ti terdno ſtojiſh na meſtu, kamor je drevo nagnjeno, ga poſekamo.“ Jim je rekel: „Bom.“ Kader ſo drevo ſekali, je ſveti Martin klizal v' Boga; drevo ſe je do njega nagnilo, pa naglo ſe vsdignilo, in na uno ſtran padlo. Tudi ob tej perloshnoſti ſe je veliko nevernikov ſpreobernilo. Kamor je ſveti Martin priſhel, je duſhe Bogu perdobival, ker ſo ſe veliki zhudeshi po njem godili.

Vſi ſo ga ſpoſhtovali; tudi zeſar Makſim ga je slo zhaſtil, in nadleshno profil, de bi Martin per njem jedel. Sveti Martin ſe je dal ſprositi; pa je tudi bil v' zeſarjevi hiſhi, kakor ſe Jesuſovimu nemeſtniku ſpodobi. Zeſariza ga je tudi nadleshno vabila h' kofilu, in kader je bila ufliſhana, mu je ſama napravila kofilo, ſama na miso noſila, in sa njim ſtala ko nevredna dekla. Tako je zeſariza zhaſtila njegovo reſnizhno ſvetoſt. Sveti Martin je le od boshjiga govoril, in tudi poſvetne rezhi, ali pergodbe obrazhal v' poduzhenje. Tudi je ſkerbel vrashe pregnati, de bi verni zhiſte reſnize verovali. Njegova poterpeshljivoſt je bila neisrezheno velika in nepremagljiva; nikoli ni bil ſvojiga, ampak le boshjiga rasshaljenja je bil shaloſten. Ni mogozhe povedati, koliko je

greſhnikov in nevernikov ſpreobernil ſ' ſvetimi nauki, ſ' zhudeshi, ſoſebno pa s' dobrim sgledam in s' gorezho molitvijo, ker je uſmiljeni Bog njegovo persadevanje poshegnal.

Ko je bil ſveti Martin she 84 let ſtar, mu je Bog po ſvojimu angelu rasodel, de je njegova ſmert bliso. Kmalo je sbolel, ſe daroval Bogu, in ſvojim uzhenzam rekel: „Ura moje ſmerti je bliso.“ Uzhenzi ſo ſe tih beſedi preſtraſhili, sdihovali in jokali okoli njega. On pa je tako profil: „O Goſpod! zhe ſim tvojimu ljudſtvu potreben, ſe ne bojim terpljenja; naj ſe tvoja ſveta volja sgodi.“ Snak je leshal; in gledal v' nebo. Uzhenzi ſo ga profili, de naj ſe oberne; pa jim je odgovoril: „Ljubi bratje, puſtite me raji gledati nebo, ko semljo.“ Potlej je vidil peklenſkiga ſovrashnika, in mu je ſerzhno rekel: „Kaj tukaj delaſh, neuſmiljena ſver? per meni ne boſh nizh ſvojiga (nizh hudiga) naſhel.“ Po tih beſedah je v' Goſpodu mirno saſpal okoli leta 400. Ko ſe je njegova ſveta duſha od teleſa odlozhila, je ſilno veliko ljudi is vſih meſt priſhlo ga zhaſtito ſpremit k' pokopaliſhu, kakor bi mogozhniga kralja v' ſvoje poglavitno meſto s' veſelim petjem ſpremili. Vſi ſo hvalili Boga, in ſvetiga Martina poviſhevali. Tudi ob tej perloshnoſti in potlej ſo ſe veliki zhudeshi na njegove proſhnje godili.

N a u k.

Is njegoviga shivljenja.

Sveti Martin je bil ſoldaſhkiga poglavarja ſin, in po sapovedih Rimljanov je tudi on bil ſoldaſhini podvershen. Is pokorſhine do Boga ſe je ſvojim oblaſtnikam podvergel, in jim sveſto ſlushil; je bil pravizhen, uſmiljen in ſerzhen. Shelel ſizer je kam iti v' miru Bogu ſlushit; pa v' miſel mu ni priſhlo beshati, temuzh ſvoje oblaſtnike je ponishno profil, in le s' dovoljenjem je prozh ſhel. Kriſtjan! nad ſvetim Martinam imaſh sgled, kako ſe v' tim sadershati. Ne ſtavi ſe goſpoſki, ktera te med vojſhake nameni: sveſto, pravizhno in ſerzhno doſtoj ſvojo ſlushbo, ne pohujſhaj ſe nad ſlabimi tovarſhi, ne poſluſhaj nepokornih ali puntarjev, nobenimu ne ſtori krivize, bodi ſ' ſvojo plazho sadovoljen, bodi poterpeshljiv v' terpljenji, ſerzhno brani ſvojo deshelo; pa to in vſe delaj is dobre veſti savoljo Boga.

Sveti Martin je ſvoj plajſh preresal, in s' njegovo polovizo oblekel ubosiga. O kako lepo je uſmiljenje per vojſhakih! Bogabojezh, pravizhen in uſmiljen vojſhak je Bogu in ljudem ljub; nikedar ne more prehvaljen biti. Kriſtuſ ſe je ſvetimu Martinu v' ſpanji perkasal ogernjen ſ' polovizo plajſha, ki jo je bil ubogimu podal, kakor de bi jo bil od ſ. Martina prejel. Reſ je to, kdor ubogim savoljo Jesuſa

pomaga, Jesusu daje, kakor je sam govoril rekozh: „*Kar ste komu tih mojih nar manjshih bratov storili, to ste meni storili.*“ Mat. 25, 40.

Sveti Martin je vesélo slushil Bogu; le eno ga je smiraj peklo, slepota njegovih nevernih starshev. Kaj je storil? Is zhiste im mozhne ljubesni do njih je is Franzoskiga na Ogersko shel jih preuzhit in spreobernit. O, de bi vsi otrozi tako mozhno ljubili svoje starshe! Kdor jih ne ljubi, ni zhloveku, ampak je sveri podoben. Ni jih malo otrók, kteri sapuste svoje starshe, jih shalijo, jesé, in jim pomagajo v' pogubljenje; tako hudo sa dobro vrazhujejo. Modri Sirah pravi: „*Kako huda je slova tistiga, kteri ozheta sapusti! Preklet je pa od Boga, kteri svojo mater rasserdi.*“ Sirah 3, 18.

Sveti Martin je od desetiga leta do smerti v' pokorjenji shivel; njegovo telo je bilo od postov, od sols in terpljenja prepadeno. Sdaj poshresnhniki in pijanzi s' njegovim godam isgovarjajo svoje neumne pojedine in gresnho pijanzhevanje. Kjer vino perdelujejo, obhajajo njegov spomin, kakor so slepi neverniki obhajali spomin svojih neframnih bogov; vse mora pijano biti, in tako zhaste svetiga Martina. Ako bi kristjani slishali praviti, de so svetniki bili poshresnhniki, pijanzi in rasujsdanzi, bi ne mogli njih spomina slabej obhajati; ker pa vedo, de so svetniki v' molitvah, v' postih, v' solsah in v' pokorjenji shiveli, kako se vsame njih shivljenje s' shivljenjem svetnikov?

Sveti Martin ſe ni bal umreti, in ſe ni branil shiveti; bil je voljen shiveti ali umreti, kakor bi Bogu dopadlo. Tudi ti delaj po tem sgledu: shivi ſveto, de ſe ne boſh bal umreti; bodi Bogu pokoren, in ſe ne brani shiveti; shivi in umri Bogu. Bogu bodi pokoren, kader te poklizhe is ſvetá; pokoren mu bodi, zhe te puſti v' terpljenji: ne voſhi ſi ſmerti is nepoterpeshljivoſti, ne brani ſe ſmerti is ljubesni do shivljenja; bodi ſi sdrav ali bolan, v' shivljenji ali v' ſmerti, delaj po volji boshji. Sveti Martin je sadnjo uro vidil hudizha, pa ſe ga ni nizh bal, ker mu ni nikedar ſlushil; sato mu je ſerzhno rekel: „Nizh ſvojiga ne boſh naſhel per meni. Tudi ti ſe ne boſh hudizha bal, in te ne bo premogel, zhe sdaj ſtanovitno ſlushiſh Bogu. Sdaj moli Boga ſ' ſvetim shivljenjem, in ne boſh nikedar od njega sapuſhen. „*Ohrani nedolshnoſt, in delaj pravizo; sakaj takimu zhloveku bo na poſledn̄je dobro.*“ Pſ. 36, 37.

Molitev.

O Bog! tvoj ſlushabnik, ſveti Martin, mi je sgled vſiga dobriga. Bil je sheljen reſnize, in shivel je po njej; bil je pokoren, sveſt, krotak, uſmiljen in bogabojezh; uzhi me ſvojiga blishniga ſveto ljubiti, ſvojiga ſtanu dolshnoſti sveſto ſpolnovati, oblaſtnike savoljo Boga ubogati, ſvoje ſtarſhe perſerzhno ljubiti, v' pokorjenji vedno shiveti, in tebi v' vſem sve-

ſto ſlushiti. Blagor mi, ako bi bilo moje shivljenje ſveto po njegovim sgledu. O Goſpod! uſmili ſe me, in na njegove proſhnje mi dodeli te gorezhe ljubiti, in ti svesto ſlushiti, de, kader bo odlozheni zhaſ priſhel is tiga ſveta iti, mirno in ſrezhno umerjem. Amen.

XII. dan liſtoviga gnoja.

Sveti Martin papesh in marternik.

Sveti Martin je bil rojen od bogatih ſtarſhev v' meſtu Tudertu 13 milj delezh od Rima. Bil je uzhen, in bi bil na ſvetu viſoko poviſhan, ako bi poſvetniga ne bil sanizheval. Bog ga je sa ſe odlozhil, in ga namenil perviga poglavarja in nepremagljiviga vojſhaka katolſhke zerkve; sato mu je dal ſveto lakoto do premiſhljevanja in dopolnovanja vernih reſniz. Njegova modroſt, nedolshnoſt in ſerzhnoſt je vſim dobrim dopadla. Maſhnik je bil shegnan, in po ſmerti papesha Teodora na ſtol ſ. Petra poviſhan v' letu 649. Ob njegovim zhaſu ſo bile slo hude smeſhnjave v' katolſhki zerkvi savoljo krivoverzov, kteri ſo uzhili, de je le ena volja v' Jesuſu Kriſtuſu. Konſhtantinopolitanſki zeſar Konſtanzi je s' vſo mozhjo krivoverze podpiral, in vſe ſhkoſe filil od katolſhke reſnize odſtopiti. Papesh ſveti Martin je ve-

liko ſhkofov v' Rim poklizal, s' njimi obſodil krivoverni nauk, in v' Jesuſu Kriſtuſu dve volji, hoshjo in zhloveſhko prizhal. Zeſar, od tiga reſnizhniga ſklepa grosno rasshaljen, je oblaſtnika Olimpja v' Rim poſlal ſvetiga papesha ujet, ali umorit. Olimpi je bersh ſhel v' Rim, in ta hudobnesh je hudiga ſlushabnika poſlal papesha umorit, ko je ravno per altarji bil. Slushabnik je ſhel tje; pa Bog ga je oſlepil, in tako je bil ſveti Martin ohranjen. Olimpi ſe je tiga preſtraſhil, je sbeshal is Rima v' Sizilijo, in ondi kmalo umerl.

Zeſar Konſtanzi je v' ſvojim ſklepu terdovraten oſtal, je ſvojimu hudobnimu ſlushabniku Teodoru sapovedal ſ' ſoldati v' Rim iti, ſvetiga papesha svesat, in v' Konſhtantinopel poſlat. Teodor je s' svijazho in filo ſvetiga papesha v' ſvojo oblaſt dobil, ga ſem ter tje vlazhil, in ſe je s' njim v' ladii v' Konſhtantinopel prepeljal. Hudobni Teodor in ſoldatje ſo ſ. Martina sanizhevali, ko bi bil hude ſmerti hudobnih vreden. She huje ſe mu je v' Konſhtantinopolu godilo. Bersh ko je bil priſhel, ſo ga gnali v' temno jezho, in ondi tri meſze puſtili; ſtregli ſo mu, kakor hudodelniku, malo in ſlabo, deſiravno je bil bolehen. Njegovi ſovrashniki ſo lashnjive prizhe podkupili, in jih napravili krivo perſezhi soper ſ. papesha. Sam ni mogel iti pred krivizhniga ſodnika, ker ſo ga noge bolele; nesli ſo ga. Viditi lashnjive prizhe, je ſodniku ponishno rekel: „V' Goſpodovim imenu proſim, ne fili

prizh krivo perſegati; s' menoj pa ſtori, kar hozheſh." Nobeden ga ni hotel poſluſhati, ker ga je bil krivoverni zeſar sapovedal obſoditi. Po tim ſo ga ſoldatam v' roke dali, njegove oblazhila rastergali, ga po meſtu vlazhili, in vergli v' ſmerdljivo jezho med ubijavze, kjer je ſhtiri meſze bil. Od vſiga tiga je bil ſveti papesh tako sdelan, de je ſkoraj umerl; vender je bil popolnama poterpeshljiv, in tudi veſel, ker je bil sheljen sa vero terpeti. Krivoverni zeſar je sapovedal ſvetiga Martina zhes zherno morje v' neko puſto deshelo prepeljati med neverno in neuſmiljeno ljudſtvo. Shtiri meſze je shivel v' tiſti puſti desheli; nobene pomozhi ni imel od nikoder; ſlabo oblezhen, bres vſe ſtreshbe, in v' pomankanji vſiga je ondi bil do ſmerti. Nekimu ſvojih prijatlov je v' Konſhtantinopel piſal tako: „Hvalim Goſpoda, kteri me po ſvoji modri previdnoſti, in po moji potrebi pokori; v' tej desheli ni ne kruha ne drusiga; zhe nobene pomozhi ne dobim, mi je nemogozhe shiveti. Moj duh je ſerzhen, pa moje meſo je ſlabo." Tudi je piſal ſvoji duhovſhini v' Rim. „Med neverniki shivim; nobene pomozhi nimam od njih, tudi ne od vaſ. Zhudim ſe, de ſte me posabili. Bojezhnoſt vam brani mi pomagati; jeſt pa profim Boga, vaſ v' zhiſti veri ohraniti, in mene bo Bog oſkerbel, kakor ſe njemu prav sdi. Upam v' njegovo miloſt, de bo kmalo konez mojiga popotovanja, in de

mi bo pomagal po njegovi volji do konza shiveti.“

Ta ſveti papesh je ſtanoviten oſtal v' katolſhki veri, in je mirno umerl 16. dan kimovza v' letu 655. Zerkev obhaja ta dan njegov zhaſtiti ſpomin, ker je bilo ta dan njegovo ſveto truplo v' Rim preneſeno, in poloshe-no v' zerkev ſ. Silveſtra. Bog je po njem pred in po ſmerti veliko zhudeshev ſtoril.

N a u k.

Sakaj je hudo na ſvetu?

Sveti Martin je bil sveſt ſlushabnik boshji, je modro vladal katolſhko zerkev, in ſe ſerzhno vſtavljal ſovrashnikam soper reſnizo; sa vſe to je hudo prejel, je bil ſovrashen, preganjan in poſlan v' puſto deshelo nevernikov, kjer je v' velizih britkoſtih shivel in umerl. Velikokrat ſe tako godi na ſvetu, pa sakaj? Sato, ker Bog ſvoje prijatle s' nadlogami zhiſti, in ker po hudobnih ispeljuje ſvoje zhudne in ſkrivne naredbe. To prizhuje od boshje modroſti, in de bo po ſmerti drugo shivljenje.

Kriſtjan! na ſvetu ſi sheliſh jaſno nebo in rodovitno semljo, vrozhino in desh ob pravim zhaſu, sdravo in terdno telo, ſerze smiraj pokojno, obilnoſt vſiga dobriga, in bres prenehanja vshivati, kar tvoje meſeno ſerze veſeli; nameſti tiga te sadevajo krishi in nadloge, in shi-

vish nepokojno. Vprashham te: Kaj te teshi, in kteri krishi so ti nadleshni? Odgovorish: Ni mogozhe vsiga povedati: so vojske, bolesni, krivize, lakota in dosti taziga, svet je poln nadlog, in skoraj dneva ni mirniga v' ti revni dolini. Zhe je taka, si se she odpovedal nepokojnimu svetu, in hrepenish le po nebeshkim kraljestvu? Nizh tiga, temuzh nadloge sovrashish, godernjash in se hudujesh, ker svét neumno ljubish. Poloshish se soper pravizhno previdnost boshjo, ker ti brani nepermerjeno vshivati stvari, ktere grehno ljubish. Sveti Gregor papesh pravi: „Svét je poln nesrezh in solsá, vender ga ljubi slepo serze.“ Zhe ga ljubish polniga nadlog; kako bi ga ljubil polniga dobrot? Ako bi se ti po tvoji volji godilo: bi bil sushnik svetá, in bi bil savershen. hvali tedaj ljubesnjivo in pravizhno modrost boshjo, ktera ti pomaga svetu odmreti, in nebeshkiga kraljestva iskati. Lot, kader se je bil od Abrahama lozhil, je shel prebivat v' Sodomo; deshela je bila prijetna ko Gospodov vert, pa prebivavzi deshele so bili silno hudobni. Dva angela sta ga s' silo odtergala; shalosten je bil, ker ni posnal veliziga usmiljenja boshjiga; potlej ga je sposnal, in Boga hvalil. Ravno tako pomagajo nadloge, ktere Bog iz ljubesni ljudem poshilja. „*Od Gospoda smo svarjeni, de nismo s' tim svetam pogubljeni.*“ I. Kor. 11, 32.

Porezhesh: „Zhe je to res, sakaj imajo nekteri dobro, drugi hudo; ali nismo vsi otro-

zi eníga Ozheta? In pa ſhe nekteri hudobneshi plavajo v' dobrotah, nekteri pravizhni tizhé v' nadlogah.“ O zhlovek! kdo ſi ti, de ſe predersneſh ſoditi ſvojiga ſtvarnika? Bog je vſe ſtvaril, in sa vſé ſkerbi; on je ljudi in njih opravila po ſvoji modri previdnoſti raslozhil, on je goſpod vſih in vſiga, in kdo ga ſme vpraſhati: Sakaj tako delaſh? Vſak sheli bogat in ſrezhen biti, pa to bi bilo vſimu zhloveſhtvu ſhkodljivo. Poſluſhaj! Ako bi mnoshiza bogatinov hotla ſama v' meſtu prebivati, in bi nobeniga revesha ne terpeli; bi bili vſi ti bogatini veliki reveshi, bi mogli ſami perpravljati dreva, kuhati jedi, prati, ſhivati, kovati, in vſe drugo. Zhimu tedaj njih bogaſtvo? Naj bi pa v' meſtu le reveshi prebivali, kako jim bo shiveti? Kdo bi goſpodoval? kdo bi ubogal? kdo bi hudobne ſtrahoval? Veſ ſvet bi bil v' veliki smeſhnjavi; puſti tedaj Boga goſpodovati. Zhe ſo vzhaſi nedolshni v' nadlogah in hudobni v' dobrotah, sakaj ſe pohujſhaſh? Bog vé sakaj to dela; zhe ti ne veſh, ti je sadoſti vediti, de po ſmerti pride drugo shivljenje, pravizhno plazhilo dobrih in hudih.

Nekteri neumni modrijani ſo djali: „Zhe je Bog, od kod je hudo, od kod ſo sgledi, sakaj jih Bog perpuſha?“ Sveti Tomaſh uzhenik jim je odgovoril: „Hudo ſamo prizhuje, de je Bog.“ Zhe zhlovek greſhi, ga veſt pezhe, in nima pokoja; to je reſnizhno ſprizhevanje, de Bog hudo ſovrashi in ſhtraſuje. Ubogi v' nadlogah, bolnik v' bolezhinah, jetnik v' je-

zhi in drugi reveshi sdihujejo v' Boga, kteriga so v' dobrotah skoraj posabili. Vzhasi premaga kriviza; pa ona gospoduje, dokler Bog hozhe; kader se njemu prav sdi, potlazhi prevsetnike, in povisha uboge. Bog perpusha hudo, on ispeljuje svoje zhudne sodbe; pa je vselej pravizhen. Kader so Jakopovi sinovi svojiga nedolshniga brata v' sushnost prodali, bi ne bili verjeli, de se bodo ravno pred njim ponishevali. Joshef je bil prodan, pa ta nesrezha je bila sazhetik njegoviga povishanja in srezha vsiga Egipta. Judje so nedolshniga Jesusa krivizhno krishali; pa ravno takrat so ga na njegov kraljevi sedesh posadili, ker je s' krishem vse sovrashnike premagal. Neverni zesarji so zerkev preganjali; pa s' to krivizo so veliko marternikov v' nebesa poslali, in ob enim skasovali, de boshja mozh verne podpira. Mesenim ozhem se vidi drugazhi kakor vernim. Ljudje delajo; kar hozhejo, ker imajo prosto voljo, pa desiravno delajo, kar hozhejo, Bog dela s' njimi, kar hozhe. Hudobije greshnikov ni Bog deleshen, temuzh njih hudobijo napeljuje v' to, kar hozhe; slushijo boshji modrosti, desiravno soper voljo boshjo delajo; oni so hudobni, Bog pa smiraj pravizhen in svet.

Molitev.

O Bog! sdaj nekoliko vem, sakaj je hudo na svetu, in sakaj slege perpushash, in po-

nishno molim tvoje pravizhne ſodbe. Tvoja modroſt je neismerjeno morje. Kdo je tvojo miſel vidil, ali kdo je tvoj ſvetovaviz bil? Zhe ti modroſt daſh, ſposnamo nekoliko; vender nikedar ni mogozhe tvojih ſkrivnoſt dognati. Tvoja nesapopadljiva, ljubesnjiva in pravizhna modroſt me uzhi ponishnoſti in pokorſhine, s' vſo duſho ſe ti podvershem, to je modroſt. O ſveti Martin! ti ſi bil Bogu pokoren, kader ſi na viſokim ſedeshi ſ. Petra ſedel, in ſi mu bil pokoren, kader ſi bil od krivoverzov preganjan; ravno to modroſt ſpròſi meni, de v' ſrezhi in v' neſrezhi boshjo voljo delam. Amen.

XIII. dan liſtoviga gnoja.

S. Brikzi ſhkof.

Sveti Brikzi je bil od ſ. Martina ſhkofa ſkerbno srejen v' kloſhtru, kjer je vezh drusih mladenzhev imel pod pokorſhino bogabajezhih minihov is namena jih potlej pomagavze imeti v' ſvojih duhovſkih opravilih. V' tiſtim kloſhtru je bilo 80 minihov, kteri ſo ko puſhavniki ojſtro shiveli, in mladenzhe uzhili, ki ſo bili v' duhovſki ſtan namenjeni. Sveti Brikzi je bil vezh let v' kloſhtru v' vſi pokorſhini in do-

brih delih; rad ſe je uzhil, obilno molil, in v' vſim shivel po volji boshji. Sveti Martin je do njega imel ſoſebno dopadenje, in ga je vredniga ſhtel maſhnikoviga poſvezhenja; ga je shegnal, in terdno upal ga imeti pridniga pomagavza. Kader je bil poviſhan, nameſti de bi ſveteji shivel, hvaleshen bil, in ſvojimu ſvetimu ſhkofu pomagal, ſe je ſpridil, in ga nadlesheval. Lenoba in prevsetnoſt ſte ſe ga polotile: ni hotel ſvetih bukev brati, ne vezh koga popraſhevati, ker je menil, de vſe vé; vezh ga ni veſelila boshja ſlushba, duhovſke opravila je opravljal bres notranjiga obzhutenja; bil je leniga, mehkiga in nizhemerniga shivljenja. Lenoba ne more nizh dobriga uzhiti, ampak veliko hudiga, kakor boshja beſeda in ſkuſhnja prizhujete. Toraj je bil Brikzi ſvoje viſokoſti nevreden. Sveti Martin je bil njegoviga shivljenja slo shaloſten, je sa njegovo duſho molil, in ga ſvaril. Brikzi po navadi napuhnjeshev je bil nad saſlushenim ſvarjenjem grosno rasſerden, je vſe hudo ſvojimu ſhkofu ozhital, in ga ſkoraj tepel. Sveti Martin je ravno takrat vidil per nehvaleshnim Brikzii dva hudizha, ktera ſta ga drashila; sato ſe mu je ſmilil, in mu ni nizh odgovoril. Drugi ſo ſ. Martinu rekli: „Sakaj terpiſh nehvaleshniga Brikzija?“ Odgovoril jim je: „Sato ga poterpim, ker je tudi Jesuſ neſveſtiga Judesha terpel.“

Sveti Martin je smiraj profil Boga, de naj bi Brikzija ſpreobernil, in mu je gnado ſpro-

ſil. Sveti ſhkof je malo pred ſvojo ſmertjo k' ſebi poklizal nehvaleshniga Brikzija, in mu rekel: „Brikzi! jeſt ſim ti miloſt ſprofil od Boga; ti boſh moj naſtopnik, pa ti povem, de te zhaka hudo preganjanje.“ Brikzi ſe je ſvetimu Martinu poſmejal, ker, deſiravno ſlep, je vedil, de duhovſhina in verni ne bodo njega isvolili, ampak kakiga drusiga, kteri je bolji od njega. Po ſ. Martina ſmerti je Bog nagnil ſerza vſih maſhnikov, de ſo Brikzija ſhkoſa isvolili, deſiravno ni bilo njegovo shivljenje ſhkofijſtva vredno. Brikzi ſe je nad tim boshjim ſklepam zhudil, je ſposnal, de je ſ. Martin to v' duhu prevedil, ga je viſoko zhaſtil, in Boga profil, de naj bi mu odpuſtil, kar je hudiga delal ali govoril soper ſvojiga ſ. ſhkofa. Popolnama ſe je ſpreobernil, in na tanko hodil po ſtopinjah ſ. Martina; dolgo je molil, ſkerbno uzhil, in vſe dolshnoſti dobriga paſtirja ſpolnoval. Sveto shivljenje, zhiſti nauki in modra ojſtroſt ſ. ſhkofa Brikzija, to ni hudobnim dopadlo; ſovrashili ſo ga, opravljali, preganjali, in ſkoraj umorili. To je Bog perpuſtil, de je bila ſ' preganjanjem hudobnih njegova nepokorſhina poſhtrafana. Sveti Brikzi ſe je popolnama ravnal po sgledu ſvetiga Martina; vſe je poterpel, vſim odpuſtil, in sa-nje molil. Ni bil shaloſten ſvojiga terpljenja, ampak njih hudobije in boshjiga rasshaljenja; deſiravno preganjan, ni od pravize odſtopil, ni v' gorezhoſti opeſhal, in ni ſvojih dolshnoſt opuſtil. Bil je veliko let ſhkof, po sgledu Je-

sufovih apoſtelnov in ſ. Martina je smiraj shivel, in ſvoj tek ſ' ſrezhno ſmertjo ſklenil.

N a u k.

Lenoba je pregreſhna in ſhkodljiva.

S. Brikzi je bil v' nevarnoſti vezhniga pogubljenja savoljo lenobe, ktera ga je goſpodovala. Gorje zhloveku, kteriga lenoba goſpoduje! Opuſha ſvoje dolshnoſti, ali jih opravlja malopridno, ſe oberne k' prasnim rezhém, sapravlja zhaſt, in ni sa nobeno dobro rezh perpravljen. Kar je sima semlji, to je lenoba zhloveku; nima gorkote, in je dobrih del nerodoviten.

Lenih je veliko, in ſo tiſti, kteri ne ljubijo Boga, in ne ſkerbé njegove ſvete volje ſpolnovati. Leni ſo, kteri ſe terpljenja bojé, sato namrezh, ker ne ljubijo Boga, in ne ſkerbé sa svelizhanje ſvoje duſhe; leni ſo, kteri sapovedane dobre dela malopridno opravljajo, leni ſo, kteri zhaſ malovredno sapravljajo; leni ſo, kteri ne ſkerbé brumniſhi perhajati.

Lenoba je greh, in sazhetik veliko grehov. Jeremija pravi: „*Preklet je, kdor Goſpodovo delo malopridno opravlja.*“ Jer. 48, 10. Kdor Goſpodovo delo malopridno opravlja, je preklet; kaj pa uni, kteri Goſpodovo delo, to je, sapovedane dobre dela opuſha? Kriſtuſ ſvari lene rekozh: „*Kaj tukaj zeli*

dan bres dela ſtojte?“ Mat. 20, 6. S. Pavel uzhi: „*Ne bodite leni; bodite gorezhi v' duhu; ſlushite Goſpodu.*“ Rimlj. 12, 11. Ne le hude dela, ampak tudi opuſhenje sapovedanih dobrih del je greh. Kdor ne dela, ali malopridno opravlja, kar mu Bog sapove, je len in ſhtrafinge vreden. Goſpod je sapovedal nepridniga hlapza vrezhi v' *unanjo temo*, v' *pekel*. Mat. 25, 30. Nerodovitnoſt dobrih del saſlushi pekel. „*Vſako drevo, ktero ne ſtori dobriga ſadu, bo poſekano, in v' ogenj versheno.*“ Luk. 3, 9. Ni mogozhe vſelej rasſoditi, kedaj je lenoba velik ali majhen greh: nekteri ſo gorezhi, in ſe bojé leni biti; nekteri ſo mersli, in ſe ſhtejejo dobre kriſtjane. Nihzhe ſe ne ſme prevezh sanaſhati, in sato ſ. Peter vſim pravi: „*Bratje! persadevajte ſi s' dobrimi deli ſvoje poklizanje uterditi.*“ I. Pet. 1, 10. Tudi ſ. Pavel: „*Ljubi bratje! bodite obilni v' opravilu Goſpodovim.*“ I. Kor. 15, 55. Bodi smiraj ſkerben, priden in obilen v' dobrih delih: zhe ſo tvoje dobre dela bolj obilne, obilniſhi plazhilo te zhaka; zhe pa jih je premalo, kako ſi boſh po ſmerti pomagal? Svoje kerſhanſke dolshnoſti in tudi dolshnoſti ſvojiga ſtanu sveſto dopolnuj, in le tako ſi Bogu vſhezh.

Lenoba je ſhkodljiva. Salomon pravi: „*Sim ſhel zhes njivo leniga, in vſe je bilo polno kopriv, in sernje je semljo pokrivalo.*“ Prip. 24, 30, 31. Leniga njiva je polna ko-

priv in ternja, tako je dusha leniga polna hudih del. Leni kristjan ne sposna potrebe in vrednosti gnade boshje, svetih naukov, svetih sakramentov; sato mu ni mar moliti in prositi, ker mu je le prijetno v' grehnim pozhitku shiveti. Leni nima shive vere, praviga upanja, gorezhe ljubesni. Vera leniga ni shiva, ampak je mertva, ker je nerodovitna; upanje njegovo je slabo, ker ne dela dobriga, kar in kakor mu Bog sapove; ljubesni ni v' njem, ker sapovedi boshje sanizhuje. Ş. Juda Tadej pravi: „*Leni so oblaki bres vode, jesenske dreveſa bres sadu, s' korenino isderte.*“ Jud. 12. Lenoba je pot v' pogubljenje. Lena dusha je sosebne gnade potrebna, pa ne sposna, je nezhutna; zhe huji pesha, manj mara in prosi. Ş. Salomon pravi: „*Leni je vedno v' potrebi.*“ Prip. 21, 5. Res, je vedno v' potrebi; pa ne ve, je svojiga ubosthva sadovoljen in vesel, dokler ne pride v' vezhno jezho, ki je lenim slushabnikam namenjena. Tudi telesna lenoba je shkodljiva. Léni je nar loshej skusshan in premagan, ker s' trudam ne pokori svojiga telesa, ima dosti neumnih misel in bèsed; postopa, novize pobira in perpoveduje, ker drusiga dela nima. Léni si nakopava stradanje, revshino in skerbi; ne dela, kadar bi lahko, in v' staросti vsiga hudiga konz jemlje.

O kristjan! varuj se lenobe; zhe se je ne varujesh, se bosh teshko poboljshal. Léni kristjan je enak bolniku, kterimu je kri ope-

ſhala; je bliso ſmerti, vender velizih bolezhin ne zhuti. Zhe ne ſkerbiſh, kader imaſh pomozh gnade boshje; kako boſh ſkerbel, kader boſh bres nje? Drugi grehi imajo ozhitno hudobo, lenoba pa je nezhuten ſtrup; ſladko ſpiſh, in to ſladko ſpanje je ſmert. Premiſhljuj vérne reſnize, de ſkerbiſh, moliſh, in klízheſh v' Boga, de naj ti pomaga in te podpira.

Molitev.

Nebeſhki Ozhe! ti ſi me po ſvojim Sinu Jesuſu v' ſvojo ſlushbo poklizal, in me najel delati v' vinogradu katolſhke zerkve, jeſt pa, tvoj leni hlapez, ſe terpljenja bojim, in tvoje vezhno plazhilo sanizhujem. O Goſpod! pomagaj mi ſvojimu lenimu ſlushabniku; ogrej mojo merslo duſho s' ognjem gnade ſ. Duha, in ſtóri me dobrih del rodovitniga, kakor ſi ſtoril ſ. Brikzija. Ushgi v' meni [illegible] v' njem ogenj ſvete ljubesni, kteriga je Jesuſ na ſvet pernesel, de vſe dobre dela po tvoji ſveti volji opravljam. Amen.

XIV. dan liſtoviga gnoja.

S. Homobon, kupez.

Uſmiljeni Bog je ſ. Homobonu ſoſebne gnade namenil; sato je perpuſtil, de ſo ga nje-

govi ſtarſhi Homobona, dobriga zhloveka, imenovali. Bil je rojen v' meſtu Kremoni od bogabojezhih ſtarſhev. Njegov ozhe je bil kupez, pa bres vſe lakomnoſti in krivize; tako je tudi ſvojiga ſina uzhil ſlushiti Bogu, nedolshno shiveti, in pravizhno kupzhevati. Mladenizh Homobon je rad poſlufhal in ubogal ſvojiga dobriga ozheta; je bil s' vſimi prijasen, pa tudi varen in ſramoshljiv: vſe meſto ga je ljubilo in hvalilo. Kader je bil odraſtel, mu je ozhe brumno neveſto odbral. Per nji je shivel v' miru in v' ſakonſki zhiſtoſti, kakor ſe kriſtjanu ſpodobi.

Kader mu je bil ozhe umerl, je ſveti Homobon ſklenil Bogu ſkerbnejſhi ſlushiti, ſoſebno pa ubogim obilniſhi pomagati. On je ſizer per ſvoji kupzhii oſtal, pa po tanki pravizi kupzheval, in ſato je vſe meſto k' njemu kupovat hodilo. Mu ni bilo mar zhaſniga dobizhka, po kterim lakomno ſerze hrepeni, temuzh ſkerbel je ſi sbrati bogaſtvo v' nebeſih, ktero ne bo nikdar odvseto. Njegovo uſmiljenje do ubogih je bilo tako veliko, de ga je shena profila in ſvarila rekozh: „Nikar toliko ne dajaj; zhe ſe ne boſh preuzhil, pojdemo mi dva in otrozi berazhit.“ Prijasno ji je odgovoril: „Kar ſe ubogim da, ſe Kriſtuſu da; uſmiljenje reſhi dusho od grehov, ſproſi miloſt in gnado od Goſpoda; vſe naſhe je boshje; ſato Bog nam pomaga, de tudi mi drugim pomagajmo; tudi ti bodi deleshna mojiga uſmiljenja, de boſh tudi boshjiga plazhila.“ Tako

je ſvojo sheno uzhil in tolashil, in ni odſtopil od ſvojih dobrih del; vender je bolj ſkrivno ubogajme dajal ſvoje, de bi shene ne shalil. Ni le ubogim pomagal, temuzh je tudi bolnike obiſkoval, nevedne uzhli, greſhnike ſvaril, vſim dober sgled dajal. Njegova molitev je bila vedna, ker je dolgo molil, in vſe delal Bogu v' zhaſt. Sraven njegove hiſhe je bila zerkev ſ. Egidja; va-njo je hodil podnevi in ponozhi molit; vſak dan je bil vſaj per eni ſveti maſhi in tako poboshno, kakor bi bil v' nebeſih pred boshjim oblizhjem. Ljudje, ga viditi tako gorezhe Boga moliti, ſo tudi Boga hvalili, in zelo terdovratni greſhniki ſo ſe ſpreobernili. Njegova ſvetoſt je bila Bogu vſhezh; mu je dal mozh zhudeshe delati, ktere je po mozhi ſkrival, de bi od napuha ſkuſhan ne bil. Priſhel je zhaſ iti v' vezhno plazhilo, ktero je Bog, obljubil, in daje ſvojim dobrim ſlushabnikam. Ş. Homobon je ſhel pred 13. dnevam liſtoviga gnoja tiſto nozh v' zerkev ſ. Egidja molit; molil je do jutra. Med ſveto maſho je povsdignil ſvoje roke v' nebo, in na tla mertev padel. Drugi ſo menili, de moli, pa ſo ga mertviga naſhli. To je bilo v' letu 1197. Meſtnjani, kader ſo njegovo ſveto ſmert svedili, ſo hiteli v' zerkev, in njegovo ſveto truplo zhaſtili. Ubogi ſo nad njim jokali, ker ſo ſvojiga uſmiljeniga ozheta sgubili. Tudi po njegovi ſmerti ſo ſe veliki zhudeshi godili.

Nauk.

Kako kupzhevati pravizhno.

Sveti Homobon je bil kupez, pa ni bil od kupzhije smoten, Bogu je flushil, je bil refnizhen in pravizhen; sato fe je svelizhal. Kupzhevati je dufhi nevarno, ker je perloshnoft grefhiti. S. Leon, f. Gregori, f. Janes Krisoftom in drugi ozhaki komaj verjamejo, de bi kupzhija perpufhena bila, kader zhlovek ta opravik ima, in kupzhuje savoljo dobizhka. Kupzhija fama na febi ni pregrefhna, pa nevarna je zhlovefhki flabofti. Kdor kupzhuje, je lahko smoten od lakomnih fkerbi, in lahko odvernjen od boshje flushbe. Skufhnja prizhuje, de fe tako godi.

Kupez fe mora varovati lashi. Nobeden nima toliko perloshnofti legáti ko kupzi, vender sato nifo isgovorjeni, lash je vfelej greh, in Bog, vezhna refniza, jo fovrashi in pokori. Le lashnjiva befeda fama je she greh; zhe pa is nje pride golufija ali krivize, je fhe hudobnifhi. Prodajavzi in kupovavzi neumno menijo, de morajo legáti. Kdo bi verjel, de fo krifljani tolikanj fprideni? Vfaka lash je greh, in *Bog zherti vfe, kteri lashnjivo govoré.* Pf. 5, 7. Menijo, de morajo legáti, fe rotiti, hudizhu sdajati in perfegati, de fe jim verjame, ali de loshej fvoje brate golufajo. Pohodijo refnizo in pravizo; de fe jim verjame, de fo refnizhni in pravizhni.

Kupovavzi in prodavavzi ſe morajo varovati golufije. Krivizhno je blago kupiti bolj po zeni od potrebnih ali nevednih; ali drasheji ga prodati ko je tiſti zhaſ navada ga prodati v' desheli. Slabo ali ſprideno blagó ali shivino sa dobro prodati, per vagi, per meri, per denarjih ali per drugim golufati, je hudobno. Prip. 20, 10. Tudi je krivizhno prodajati blagó drashej enim ko drugim, zhe ſe okoliſhine ne premené. Prodajaviz naj preudari, kako bi pravizhno prodajal ſvoje blago, de ima pravizhen dobizhik per njem, in naj bo zena vſim enaka, ker ima tudi ſleherniga denar enako vrednoſt. „*Noben naj predelezh ne ſtopi, in ſvojiga brata v' nobeni rezhi ne golufa; sakaj Goſpod je maſhevaviz vſiga tiga.*“ I. Teſ. 4, 6. Porezheſh: „Bi malo zhaſa kupzheval, ako bi po tanki pravizi delal.“ To ni reſ, temuzh ſrezhniſhi bi v' ſvoji kupzhii bil. Ljudje bi te ſposnali pravizhniga, od tebe kupovali, bi imel vezh pravizhniga dobizhka, in sraven tudi nedolshno veſt.

Kupovavzi in prodajavzi naj ſe varujejo lakomnoſti. Kupzhevati bres lakomnoſti je zhlovekovi ſlaboſti teshko, ker je ſploh kupzhija is lakomnih shelj. Pravizhen dobizhik je perpuſhen, pa lakomnoſt ne ſposna pravize. Kupez naj pravizhno opravlja ſvojo ſlushbo, de ſe poſhteno shivi, in Bogu ſlushi. Zhe po bogaſtvu hrepeni, zhe ima vedno v' kupzhii ſvoje miſli; kako bo ſlushil Bogu? Svet Pavel pravi: „*Kteri hozhejo obogateti, padejo v' sa-*

dergo hudizhevo in v' veliko ſhkodljivih shelj, ktere zhloveka potopé v' pogubljenje." I. Tim. 6, 9. Ș. Pavel nizh ne govori od krivize, ktera lahko pride is lakomnoſti, ampak le od shelj in ſkerbi, ki jih lakomnoſt obroduje, in prizhuje, de one zhloveka potopé v' pogubljenje. Kdor ima ſerze in ſpomin poln ſkerbi, lahko posabi ſvojo duſho, malo moli, prasnikov ne poſvezhuje, in druge kerſhanſke dolshnoſti opuſha.

Molitev.

O Bog, kteri ſi po ſvoji modroſti ljudi in dela raslozhil, daj meni in vſim to delati, kar ti je dopadljivſhi in nar varniſhi. Hozhem in obljubim per ſvojih poſhtenih opravilih tvojo ſvetoſt, pravizo in zhaſt pred ozhmi imeti, de per njih ſvojo duſho svelizham. Ș̌oſebno ſe hozhem varovati golufije, lashi in lakomnoſti, de ti bodo moje dela vſhezh. O ſveti Homobon, ki ſi tako sveſto ſlushil Bogu, in ſe niſi od nobene rezhi puſtil od njegove ſlushbe odverniti! ſpròſi mi reſnizhne in ſtanovitne shelje po nebeſhkim kraljeſtvu, de ga v' vſih ſvojih opravilih imam pred ozhmi, in ga reſnizhno sadobim. Amen.

XV. dan liſtoviga gnoja.

Sveti Leopold, Eſterajſhki vojvoda.

Sveti Leopod IV. tiga imena je bil ſin Leopolda III. Eſterajſhkiga vojvoda, in Ite, hzhere zeſarja Henrika III. Slo je bil perpraven ſe vſiga dobriga nauzhiti, ker mu je uſmiljeni Bog dal raſsvetljeno modroſt in dobro duſho veditи in delati, kar mu dopade. Njegovi ſtarſhi ſo ga ſkerbno uzhili; pa bil je smiraj lazhen ſvetih naukov, in vedno Boga profil, de bi ga nedolshniga ohranil. Rad je bral ſvete bukve, ſoſebno pa ſveti evangeli, v' kterim ljubesnivi Jesuſ ſvojo ſveto voljo rasodeva. Jesuſove nauke je vedno premiſhljeval, in gorezhe profil Boga, de naj mu pomaga po njih shiveti, ker je bil preprizhan, de je ſ. evangeli niskim in mogozhnim osnanjen, de morajo tudi oblaſtniki po voski poti pokorjenja in satajevanja hoditi, in de ni druge poti v' nebeſhko kraljeſtvo. Nauke Jesuſove ſi je globoko vtiſnil v' ſerze, in je s' vſo mozhjo ſkerbel jih ſpolnovati. Deſiravno je bil ſin mogozhniga vojvoda, in potlej goſpodar velike deshele; je bil le vender ponishen, sdershen, zhiſt, uſmiljen in poboshen. Savoljo krishaniga Jesuſa ſe je vſimu greſhnimu in nepotrebnimu veſelju odpovedal; vſe njegovo veſelje je bilo ſvoje telo krishati, in po voski

poti Jesuſoviga krisha hoditi. Tudi je bil do ubosih neisrezheno uſmiljen; she v' mladoſti je ſebi pertergoval, de bi ubogim obilniſhi delil.

V' letu 1096 mu je ozhe umerl, on je sa njim naſtopil. Bil je goſpodar velike deshele, pa smiraj ponishen in ljubesnjiv, ko dober ozhe je uſmiljeno in pravizhno goſpodoval, smiraj ſkerbel sa zhaſt boshjo in sa ſrezho ſvojih podloshnih. De bi ne saſhel, ſi je modre in bogabojezhe ſvetovavze odbral, kteri bi mu pomagali preteshko breme noſiti, njegovo hiſho ſo hiſho pravize imenovali. Njegovo ljudſtvo je tiſti zhaſ bilo nevedno, vrashno in neuſmiljeno. Ș. Leopold je ko nekdaj Ṣalomon, profil Boga, de naj mu obilno modroſt da ſvoje divjaſhko ljudſtvo preuzhiti, in ga dobriga in bogabojezhiga ſtoriti. To ſo bile njegove mozhne shelje, in po njih delati ſi je persadeval do ſmerti. Ni ſizer vſiga samogel, kar je shelel, vender veliko, ker ſo vſi njegovi podloshni ſposnali njegovo dobro ſerze. Bil je reſnizhno dober ozhe ſvojih podloshnih; varoval ſe je vojſke, davke jim je odjenjal, vſaziga proſhnje je poterpeshljivo uſliſhal. Uboge vdove, sapuſheni otrozi in drugi potrebni ſo dobivali obilno pomozh od njegoviga uſmiljeniga ſerza; vſe njegove dela ſo osnanovale pravizo in miloſt. Ker je Boga in blishjiga ljubil; je vedno ſkerbel sa zhaſt boshjo, grehe odvrazheval, in sglede dajal ſvetiga shivljenja. Materi katolſhki zer-

kvi je bil vſelej pokoren; ljubil, ſpoſhtoval in ſluſhal je Rimſke papeshe, ſhkofe in vſo duhovſhino.

Is zhiſte shelje sarod dobiti ſe je sarozhil s' Nesho, poboshno hzherjo zeſarja Henrika IV. Ta sakon je bil ſrezhen, ker ſta ſe ſkerbno in kerſhanſko k' njemu perpravljala. Oba ſta eden drusimu pomagala Bogu sveſto ſlushiti, otroke uzhiti, in druge dolshnoſti dopolnovati; v' ſvetim miru ſta do ſmerti shivela. Lepo je bilo viditi njuno ognjeno ſkerb sa svelizhanje ſvoje in blishnjiga duſhe; oba ſta brala ſ. bukve, ſe pogovarjala od boshjiga, ſkupaj molila; tudi ponozhi ſta vſtajala Boga hvalit. Ş. Leopold ni mogel moliti, kolikor je shelel, savoljo ſvojih velizih in mnogih opravkov; sato je pet ur delezh od Duneja per Donavi zhaſtito zerkev in proſtoren kloſhter ſosidal sa prebivaliſhe minihov, kteri bi nozh in dan molili in hvalili Boga. Okoli 40 let je pravizhno in uſmiljeno goſpodoval, in poſvetno kraljeſtvo s' nebeſhkim premenil danaſhnji dan v' letu 1136. Bog je njegovo ſvetoſt ſ' zhudeshi rasodel, in papesh Inozenzi VIII. je v' letu 1485 sapovedal njegov ſpomin obhajati.

Nauk.

Dober sgled prednikov ima veliko mozh.

Ş. Leopold, od Boga poviſhan, je bil ne le ſvojim podloshnim, ampak tudi vſim ver-

nim ſvojih in potlejſhnjih zhaſov v' pomozh. Popiſovanje njegoviga ſvetiga shivljenja je ſpodbadek ſveto shiveti. Reſ, pohujſhanje imenitnih ljudi je sapeljevavniſhi, njih dober sgled pa mozhneji.

Kriſtjan, kteri v' ſamoti vſimu ſvetu nesnan bogabojezhe shivi, je otrok ſvetlobe, moli ſvojiga Boga ſ' zhiſto duſho, in mu dopade: pa njegova poboshnoſt je enaka sakladu, ki je v' semlji ſkrit; komaj ſoſedje vedo sanj, vſim drugim je nesnan. Bogu ni nesnan, per ljudeh pa shivi in umerje v' temi; je in bo ſrezhen, pa ſvet ga ne posna. Kdor je viſoko povsdignjen, in bogabojezhe shivi, je enak dobrotljivimu ſonzu, ktero je vſi semlji ozhitno: kakor delezh pride ſlovenje njegoviga viſoziga imena, ſlovi tudi njegovo ſveto shivljenje; blishnji in daljni, meſta in deshele ſe nad njim savsamejo, in ſo od njegoviga dobriga sgleda vneti Bogu ſlushiti. To je David miſlil, in sato je reſnizhno djal: „*Hudobne hozhem* (s' dobrim sgledam) *tvojih pot uzhiti, in greſhniki ſe bodo k' Bogu ſpreobernili.*" Pſ. 50, 15. Reſ, njegov greh, pa tudi njegova pokora bo do konza ſveta v' veden ſpomin; ravno tako sgledje drusih mogozhnih in prednikov.

Doſti jih je ſlabih in prebojezhih kriſtjanov, kteri ſe naukov Jeſuſovih neumno ſramujejo; zhe pa mogozhne ſveta vidijo hoditi sa Jeſuſam, dobi duſha bojezhih ſerzhnoſt, in

ſe ne ſramuje ponishevanja krishaniga vojvoda Jesuſa. Zhe mogozhni ſveta doma in po zerkvah ponishno molijo, ſe niski vnemajo v' boshji ſlushbi. Zhe mogozhni ſtrahujejo sanizhevavze boshjih sapoved, ſe hudobni ne predersnejo ſvojiga rasujsdanja kasati. Zhe predniki ſpoſhtujejo zerkev, ſo tudi drugi nagnjeni jo ſpoſhtovati, in duhovſhino zhaſtiti. Zhe ſo imenitni ponishni, zhiſti in bogabojezhi, zhaſte vſi drugi te zhednoſti, ktere vidijo per viſozih v' zhaſti. Srezhno meſto in deshela, kjer ſo oblaſtniki sa vero vneti, in po njej shive! Dobri podloshni ſo obvarovani, hudobni ſtrahovani, in veliko rezhi je po volji boshji poravnanih, zhe mogozhni in predniki sa zhaſt boshjo ſkerbé; to je korenina prave pokorſhine do katolſhke zerkve in do deshelſke oblaſti, to je sazhetik pravize, miru, zhaſne in vezhne ſrezhe.

Molitev.

Uſmiljeni Ozhe nebeſhki, od kteriga vſi dobri darovi pridejo! poſvezhuj ſvoje ſtvari ſ' ſvetim Duham po ſvojim Sinu Jesuſu Kriſtuſu, de te ſposnajo in hvalijo s' shivo vero in ſvetim shivljenjem. To miloſt ſkashi vſim, ſoſebno pa oblaſtnikam, de, ko ſo od tebe prejeli oblaſt goſpodovati, ſvojim podloshnim s' dobrim sgledam ſvetijo. Ti ſi ſvojiga ſlushabnika, ſvetiga Leopolda, poviſhal, in s' gnado napolnil v' njegovo ſrezho in v' ſrezho njegovih

podloshnih; daj tudi nashimu ljubesnjivimu zesarju in njegovim nameshnikam rasvetljeno modrost in gorezho poboshnost, de oni in mi pridemo v' nebesa. Amen.

XVI. dan listoviga gnoja.

Sveti Dionisi Alekshandrijan, shkof.

Sveti Dionisi je bil rojen v' mestu Alekshandrii. Njegovi starshi so bili slepi neverniki, silno bogati in slovezhi. Svojiga sina so v' mehkobi redili, ga uzhili malike moliti, in tudi poshiljali v' sholo nevernih uzhenikov, de bi posvetno modrost dosegel. Mladenizh Dionisi je bil silno lazhen visoke uzhenosti, je neprenehama bral, kar koli je v' roke dobil; is same radovednosti svediti, kaj de krishtjani verujejo, in kakoshne sapovedi de imajo, je bral liste s. Pavla. V' njih branji mu je Bog govoril v' serze; grosno so mu dopadli, pokoren je bil resnizi, in sklenil je slushiti pravimu Bogu. V' tishtim zhasu je bil Demetri mestni shkof. K' njemu je shel, mu svoje shelje rasodel, in ga prosil, de naj mu pravo pot kashe v' nebeshko kraljestvo. Shkof Demetri ga je ljubesnjivo in veselo sprejel, uzhil in kershil. Ker je s. Dionisi is vse dushe shelel praviga Boga sposnati; se je k' svetimu kershtu skerbno

perpravljal, in je per njem ſofebno gnado prejel. Boshja gnada ga je ſ' ſofebno ſvetlobo in mozhjo napolnila; odpovedal ſe je vſi poſvetni zhaſti, in sa ponishnim Jesuſam je ponishno hodil. De bi na poti svelizhanja ſtanoviten oſtal; je bral in premiſhljeval ſveto piſmo, obilno molil, in le katolſhke uzhenike poſluſhal. Po tej varni poti je ſtanoviten hodil, in viſoko uzhenoſt doſegel; bil je vreden ſposnan sa imenitnim Origenam druge uzhiti v' meſtu Alekſandrii.

Duhovſhina in verni meſta Alekſandrije ſo ga po ſmerti ſ. ſhkofa Heraklija isvolili ſvojiga ſhkofa, ker ſo ga te viſoke ſlushbe vrednega ſposnali. To je bilo okoli leta 247. V' tiſtim zhaſu ſo verni pod zeſarjem Filipam v' velikim miru shiveli; vender ſo ſe v' letu 249 vſi neverni meſtnjani ſerdito vsdignili soper kriſtjane, in jih velíko umorili. To je hitro minilo; pa eno leto potlej je zeſar Filip umerl, in Dezi naſtopil. Ta je sapovedal zerkev boshjo neuſmiljeno preganjati, in jih umoriti, kteri koli bi ne hotli malikov moliti. Verni ſo ſe preſtraſhili, in ſo Boga proſili, de naj jim da ſtanovitnoſt; nekaj pa jih je sbeshalo, in ſe poſkrilo. Sveti ſhkof Dionisi je oſtal v' meſtu v' ſvoji hiſhi, de bi ſvojim ovzhizam po mozhi pomagal. Oblaſtnik Sabin je eniga ſvojih hlapzov poſlal ſvetiga ſhkofa poiſkat, in pred-nj perpeljat. Hlapez ni ſhel v' ſhkofovo hiſho, ker je terdno menil, de ga ni doma, temuzh de kje ſkrit tizhi. Shtiri dni ga

je po vſim meſtu in po vſih hiſhah iſkal, in ga ni naſhel. Zheterti dan svezher je ſ. Dionisi ſhel is meſta, de bi ſe kam ſkril, in vezh vernih je ſhlo sa njim. Sadeli pa ſo ravno v' neverne ſoldate, kteri ſo hodili in kriſtjanov iſkali, ter ſo bili vſi vjeti. Neverni ſoldatje ſo ſ. ſhkofa in verne v' neko hiſho gnali, in jih varovali do jutra. Bliso tiſte hiſhe ſo kmetje shenitnino imeli. Ti ſo s' velikim vpitjem v' hiſho planili: ſoldatje ſo ſe preſtraſhili, in sbeshali; kmetje pa ſo ſ' ſilo is hiſhe neſli ſ. ſhkofa, in njega in njegove tovarſhe permorali s' njimi iti, ſo jih delezh ſpremili, in potlej nasaj ſhli. Ş. Dionisi je bil shaloſten, ker mu je bila perloshnoſt odvseta sa Jesuſa terpeti in umreti; vender ni hotel iti v' meſto nasaj, temuzh je ſhel v' puſhavo deshele Libije, kjer je oſtal do ſmerti neverniga zeſarja Dezja. Deſiravno je bil v' puſhavi; je vender ſkerbel sa ſvoje duhovne otroke, sa-nje molil, in jih ſ' ſvojimi liſti uterdoval v' ſveti veri.

Ş. Dionisi je ſhel v' Alekſandrijo nasaj v' letu 251. Vezh ſizer ni bilo preganjanja nevernikov; bile pa ſo druge nadloge, namrezh sapeljevanje krivoverzov in kuga. Şerzhno ſe je krivoverzam vſtavljal, in jim s' vſo mozhjo branil verne sapeljevati. Tudi je profil in opominjeval verne, de naj ſvojim bolnim bratam pomagajo in ſtreshejo. On, duhovſhina in verni ſo kushnim bolnikam radi ſtregli do konza; niſo ſe ſmerti bali, temuzh ve-

ſelo ſo umerli sa ſvoje bolne brate. On ſam popiſuje ljubesen vernikov tako: „Ob zhaſu kuge ſo verni s' nevarnoſtjo ſvojiga shivljenja bolnikam ſtregli; niſo ſe bali ſmerti, temuzh v' dobizhik ſo ſi ſhteli sa ſvoje bolne brate umreti. Nekteri pravijo ſvojim prijatlam, de hozhejo sa-nje umreti, tode to ſo le prasne beſede; per vernih pa ſo bile reſnizhne, ker ſo umerli is ljubesni do blishnjiga. Bili ſo per ſvojih bolnih bratih do konza, in ſo jih potlej pokopali; zhe ſo oni sboleli, ſo jim drugi ſtregli. Veliko jih je v' tim umerlo; pa ta ſmert je ſrezhna, ker je is shive vere in gorezhe ljubesni. Kdor is ljubesni do blishnjiga umerje, je malo ſlabji od uniga, kteri prelije kri sa vero; umerli ſo, tode le na ſvetu; preneſeni ſo bili v' vezhno shivljenje.“

S. ſhkof Dionisi je she imel veliko saſlushenje per Bogu, vender ga je Bog s' veliko nadlogo ſkuſhal. Neverni zeſar Valerijan je ponovil preganjanje soper zerkev boshjo. To preganjanje je napravilo veliko smeſhnjav; ſhkofje ſo bili raskropljeni, duhovſhina vſa pregnana is deshele, in verni ſo bili v' ſtrahu, ker ſo oſtali bres paſtirjev. Deshelni oblaſtnik je poſlal po ſ. Dionisja, ga prijasno in ojſtro nagovarjal, de naj moli bogove; ker ga ni mogel v' ſvojo hudo voljo nagniti, ga je ukasal v' daljno puſto deshelo med nevernike gnati. Njegov prihod je bil v' ſrezho nevernim deshelanam: vezh vernikov je priſhlo k' ſvetimu ſhkofu; on in drugi ſo ſpreoberni-

li veliko nevernikov. Tako je modri Goſpod to vidno nefrezho v' veliko ſrezho prevernil. Okoli leta 260 je nasaj prifhel v' mefto Alekſandrijo: pa je bil ſpet shaloſten, ker je vojſka, punt in kuga neisrezheno ſhkodo delalo; verhi tega ſe je mogel tudi terdo vſtavljati krivoverzam, in tako ta ſveti boshji ſlushabnik nikjer ni nafhel pokoja. Zhaſ je vender prifhel vezhniga plazhila; Bog ga je okoli leta 265 vſel is te nepokojne doline v' vezhni mir.

Nauk.

Kako kupzhevati sa nebeſhko kraljeſtvo.

Sveti Dionisi je shivel v' teshavah, v' preganjanji in v' drugih krishih: pa je bil smiraj Bogu pokoren; vſe mu je ſlushilo ſi per Bogu dobro saſlushenje namnoshiti, ker je dobro in hudo Bogu v' zhaſt obrazhal. Bil je reſ rasumen kupez, ker je vſe dal sa nebeſhko kraljeſtvo. Drugi ſvetniki ſo ravno tako modro kupzhevali, veliko perkupzhevali, in sa zhaſno dobili vezhno kraljeſtvo. Ravno tako moder bodi ti, in boſh ſrezhen vekomaj.

Kupez je lakomen dobizhka, po njem hrepeni, ſi glavo lomi, in vedno premiſhljuje, kako bi vezh perkupzheval, in bolj obogatel. Sheljen je veliziga in majhniga dobizhka, boji ſe velike in majhne ſhkode. Kar ta is lakomnoſti dela, delaj ti is ljubesni do Boga in do ſvoje duſhe: hrepèni po dobrih delih, in

kupzhuj po sgledu ſvetnikov, de ſi nabereſh veliko bogaſtvo, in ga vshivaſh v' nebeſhkim kraljeſtvu. Skerbi zhedalje bolji in Bogu smiraj dopadljivſhi prihajati; varuj ſe velike in majhne duſhne ſhkode. Smertni greh ti odvsame vſe duhovno premoshenje, in ti saſluſhi pekel; varuj ſe ga ſkerbnejſhi ko teleſne ſmerti. Majhni grehi ti pomanjſhujejo gnado, varuj ſe jih slo ſkerbno; zhe nè, boſh morebiti oflabel, in duſho sapravil: „*Varuj ſe hudiga, in delaj dobro, in boſh vezhno prebivaliſhe* (v' nebeſih) *imel; sakaj Goſpod ljubi pravizo.*“ Pſ. 36, 27. 28.

Kupez dela, zhuje in terpi, zhe mu dobizhik kashe; tako delaj tudi ti. On ſi veſelje krati in perterguje, de namnoshi ſvoje premoshenje: tudi ti premaguj ſvoje hudo poshelenje, ne uleni ſe, pridno delaj dobro, in ravnaj ſe po vſih sapovedih; varuj ſe vſiga, in premaguj vſe, kar ti brani v' nebeſhko kraljeſtvo.

Kupez prejema blago od drusih ljudi, ga prodaja s' dobizhkam, tudi ga upa pravizhnim ljudem, ker vé, de bo ob ſvojim zhaſu plazhilo prejel. Tudi ti ſi prejel in prejemaſh od Boga, de prekupzhujeſh; dajaj pravizhnimu Bogu na upanje, to je, delaj dobro is upanja v' Boga, kteri ti bo pravizhno povernil, in ne bo nobeniga dobriga dela puſtil bres povrazhila. Dajaj vſe pravizhnimu Bogu, tudi ſvoje shivljenje, ako je treba, boſh obilno plazhilo naſhel v' nebeſih.

Kupez je veſel, kader je ſemenj, ker ſe obilniga dobizhka nadja. Semenj duſhniga dobizhka ſo nedelje in prasniki, tudi advent, véliki poſt in drugi odlozheni dnevi. V' tih naj bo tvoja duſha veſela, ker ſo ji perloshni zhaſ veliko saſluſhiti per Bogu. Ne bodi len, temuzh mòli obilno, ispraſhuj ſvojo veſt, obshaluj ſvoje grehe, bodi v' duhu sbran per ſveti maſhi, poſluſhaj ſkerbno boshjo beſedo, beri ſvete bukve, hvali Boga, obiſkuj bolnike, in delaj, kar samoreſh dobriga, de po ſmerti pojdeſh v' vezhno plazhilo.

Modri kupzhevaviz pregleda vezhkrat ſvoje premoshenje, in premiſli, koliko ima ſhe blaga, koliko denarja per ſebi ali per drusih, koliko je dolshen, de oſtane njegovo premoshenje per mozhi, in ſe ne prekuzne v' bresno uboſhtva. Ravno tako delaj tudi ti. Premiſli ſvoje pretezheno in ſidanje shivljenje, kaj ſi dobriga ali hudiga ſtoril in delaſh, kaj ſi opuſtil in opuſhaſh, sakaj ſi dobro delal in delaſh, od kod ſo tvoji grehi, kako ſe ti je poboljſhati, ali je dobra tvoja pokora; premiſli premoshenje ſvojih dobrih del, kaj ti je ſhe treba, in kako boſh obſtal per ſodbi.

Kupez je shaloſten, zhe ſe mu ſhkoda ali neſrezha pergodi, in premiſhljuje, kako ſi bo pomagal, kako od druge ſtrani perdobil. Tudi ti bodi shaloſten ſvojih grehov, shivi ſkerbnejſhi, varuj ſe hudih perloshnoſt, ſpokòri ſe, hiti po dobrih delih, de ſ' ſvojim pridam odideſh neſrezhi, ki je lenim in sapra-

ljivzam namenjena. Imej veliko ali malo, ni tvoje, ampak je Goſpodovo; ti ſi hiſhnik, in mu boſh odgovor dal ſa vſe prejeto premoshenje. „*Preden bo ſodba, ſe ispraſhaj, in popravi; potlej boſh per Bogu naſhel uſmiljenje.*“ Sirah 18, 20. „*Glej! hitro pridem, pravi Goſpod, in moje plazhilo je s' menoj, de vſakimu povernem po njegovih delih.*“ Skr. rasod. 22, 12.

Molitev.

O Jesuſ Kriſtuſ! reſnizo ſi govoril: „*Otrozi ſveta ſo umniſhi od otrok ſvetlobe.*“ Jeſt ſim bil od tebe rasſvetljen, pa hudo poshelenje me je oſlepilo; sato mi je bolj mar sa poſvetni ko sa duſhni dobizhik. Kaj in koliko terpim sa ſvet, kako malo pa ſi persadenem sa vezhno svelizhanje! Shivim v' lenobi, sapravljam tvoje darove, in sanizhujem nebeſhko kraljeſtvo. Pazh ſim neumen kupzhevaviz, ko prodajam ſvojo duſho in lepe nebeſa sa kratko veſelje, sa nizhemerne rezhi: O Goſpod! kakoſhna bo s' menoj? kaj bom pozhel, kader mi boſh rekel: „*Daj odgovor od ſvojiga hiſhevanja?*“ Kako bom ſkasal, de ſim s' danim premoshenjem perkupzheval? Imej uſmiljenje s' menoj, daj mi ſvojo gnado, poboljſhati ſe hozhem. Slo ſi bom persadeval po sgledu ſ. Dionisja modro in ſkerbno perkupzhevati, vſe delati po tvoji ſveti volji, in vſe obrazhati v' tvojo zhaſt, de ſi kupim ne-

beſhko kraljeſtvo, ktero ſi ſvojim pridnim ſlushabnikam miloſtivo obljubil. Amen.

XVII. dan liſtoviga gnoja.

S. Gregori zhudodelnik, ſhkof.

Sveti Gregori, savoljo velizih zhudeshev, ki jih je delal, imenovan *zhudodelnik*, je bil rojen v' sazhetku tretjiga veka ali ſtoletja v' meſtu Neozesareji. Njegovi ſtarſhi ſo bili bogati in imenitni, pa ſlepi malikovavzi, in ſo tudi ſvoje otroke uzhili ſlepe bogove moliti. Svet Gregori ſe je bil namenil v' meſto Berit ſe poſvetne modroſti uzhiti, in ſe povisſhati na ſvetu, pa Bog mu je is ſoſebne miloſti perloshnoſt naklonil ſposnati uzhenika Origena v' meſtu Zesareji. Origen ga je napravil, de je per njem oſtal, ga je dolgo uzhil, in lahko preprizhal, de je ajdovſka vera prasna in goljufna. S. Gregori je Origena ſilno rad poſluſhal, ſe od njega nauzhil Boga in ſebe ſposnati, in mu dopadljivo shiveti; ni le vedil, kaj Bogu dopade, tudi mu je sveſto ſlushil, slaſti po prejetim kerſtu. Nizh ni maral sa ſvoje veliko premoshenje; vender je is ljubesni do ſvoje matere ſhel domu, ondi ſamotno shivel, ſe pokoril, molil in premiſhljeval ſ. piſmo. Fedim, véliki ſhkof v' Pontu, je sve-

dil njegovo ſofebno ſvetoſt in uzhenoſt, in ſato ga je isvolil ſhkofa v' meſtu Neozesareji. Veliko meſto je to bilo, pa polno nevernikov; le 17 kriſtjanov je bilo v' njem. Ș. Gregori, ko je to svedil, ſe je preſtraſhil, in sbeshal v' daljno puſhavo: vender ſe je potlej podvergel, ker ſe je bal boshji volji nepokoren biti; ſam je priſhel k' ſhkofu Fedimu, in ſe puſtil ſhkofa shegnati. Po prejetim shegnu je profil nekoliko odloga ſe perpravljati s' molitvijo, premiſhljevanjem in drusimi dobrimi deli. Ker ſe je tako ſkerbno perpravljal ſhkofove dolshnoſti dopolnovati, in je bil voljen savoljo svelizhanja blishnjiga med nevernike iti; mu je Bog ſofebno uzhenoſt dal, in tudi mozh zhudeshe delati.

Ș. Gregori, poln gorezhoſti in mozhi, ſe je okoli leta 294 vsdignil, in hitel v' meſto Neozesarejo. Na poti je bil od temne nozhi in od veliziga viharja permoran v' tempelj bogov iti, in ondi prenozhiti; vſo nozh je molil, in sjutraj sgodaj odrinil. Tiſti tempelj je bil v' veliki zhaſti per nevernikih, ker ſo ondi od hudizha dobivali odgovore, ſ' kterimi jih je ſleparil. Komaj je bil ſveti Gregori odſhel, je maliſhki pop priſhel v' tempelj bogovam darovat; pa ni bilo nobeniga odgovora prav sato, ker je ſveti Gregori v' tempeljnu prenozhil. Popa je to ſilno raſſerdilo; hitel je sa njim, ga doſhel, in shugal ga per oblaſtnikih satoshiti. Ș veti Gregori mu je pohlevno odgovoril: „Jeſt imam oblaſt od Boga tvojim hudi-

zhem ali bogovam sapovedovati, ali jih isgnati, ali poklizati.“ Po tim mu je dal malo popirja, na kterim so bile te besede sapisane: „Gregori sapové hudizhu nasaj priti.“ Pop je bersh nesel prejeti popir v' tempelj pred malika, kteri je po navadi odgovarjal. Pop je is tiga sposnal, de moli s. Gregori mozhnejshiga Boga, je spet sa njim tekel, se dal uzhiti, in se je spreobernil. Kader je bil s. Gregori bliso mesta Neozesareje, so mu kristjani in neverniki naproti prishli, in ga veselo sprejeli, ker so slishali od njegovih zhudeshev. V' mestu je veliko bolnikov osdravil, besedo boshjo osnanoval, in molil sa njih spreobernjenje. Kmalo je bilo veliko kristjanov. Sveti shkof je sa vse to Boga hvalil, in sa spreobernjene shelel prostorno zerkev sosidati. Kraj, kjer je hotel zerkev sidati, je bil premalo prostoren; verno je pomozhi profil Boga, in bersh se je hrib toliko odmaknil, kolikor je bilo treba. Se dobro vé, kako so se verni in neverni zhudili. Dva brata sta se serdito prepirala sa voljo ribnika ali jeserza, v' kterim je bilo veliko rib; vsak ga je hotel imeti v' svoji oblasti. Sveti Gregori je profil Boga, in ribnik se je bersh posushil. Ne slo delezh od mesta je tekla derezha voda, ktera je kmetam veliko shkodo delala; njive in senoshéti jim je jemala. Sveti Gregori je shel do vode, je svojo palizo v' semljo sasadil, profil Boga, in v' njegovim imenu vodi sapovedal, de naj ne prestopi postavljeniga mejnika. Paliza je oselenela, in v

veliko drevo srastla, in voda je potlej le po navadnim vodotozhi tekla. Dva Juda sta hotla boshjiga mosha golufati: eden se je na poti ulegel; drugi ga je mertviga obshaloval, in s. Gregorja memo gredozhiga prosil, de naj mu kaj podeli sa pokop mertviga tovarsha. S. Gregori ni imel per sebi nizh denarja, podal mu je svojo suknjo, in shel. Golufni Jud je rekel tovarshu, de naj vstane; pa ni mogel, bil je res mertev.

S. shkof je svojo shkofijo v' miru vladal do leta 250; pa pod nevernim zesarjem Dezjam je vstalo hudo preganjanje. S. Gregori je sbeshal v' bribe, in ondi molil sa svoje ovze. Neverniki so ga po vsih gorah iskali, pa ga niso nashli; prav memo njega in njegoviga tovarsha so neverni soldatje shli, pa njih ozhi so bile sadershane, menili so, de ste dve drevesi, se vernili, in s. shkofa v' miru pustili. V' tim preganjanji je bilo veliko vernih vjetih in umorjenih sa vero; Bog jim je stanovitnost dal na prosnje s. Gregorja, kteri je na gori ko Mosej sa svoje ljudstvo neprenehama molil. Kader je bilo preganjanje minilo, je s. Gregori shel v' mesto nasaj, in si skerbnejshi ko poprej persadeval vse svelizhati; pa Bog ga ni hotel v' miru pustiti, s' kugo je mesto in deshelo obiskal. Ta strashna shiba je bila v' pomozh. Neverniki so svoje gluhe bogove nepridama profili; ker niso bili uslishani, so se k' pravimu Bogu obernili, in od njega dosegli milost in pomozh. S. Gregori je v' Jesu-

ſovim imenu veliko kushnih osdravil, in ſ' tim Jesuſovo kraljeſtvo raſshirjal. Zhe ſo mu kako plazhilo sa ſkasano dobroto ponujali, jim je odgovoril: „Drusiga plazhila nozhem, kakor to, de Bogu sveſto ſlushite, in ſvojo duſho svelizhajte.“

Sveti Gregori je bil she 26 let ſhkof, ko mu je bil Bog rasodel ali napovedal odhod od ſveta. Pred ſmertjo je ſkerbel na tanko svediti, koliko je nevernikov v' ſhkoſii, in je svedil, de jih je le 17 ſhe. Takrat je ſvoje roke v' nebo povsdignil rekozh: „O Bog! te sahvalim, sakaj ravno toliko je bilo kriſtjanov, kader ſim ſhkoſijſtvo naſtopil.“ Proſil je Boga, de naj tudi tiſte ſpreoberne, in ſpreobernjene v' veri ohrani ſtanovitne. Ta ſveti ſhkof, v' mozhi in gorezhoſti apoſteljnam enak, je v' Goſpodu saſpal okoli leta 270.

Nauk.

Zhlovekov um bodi veri podvershen.

Bog je dal ſvetimu Gregorju lepoto prave vere ſposnati; ſvojimu dobrotniku je bil hvaleshen, je jarmu vere ſvoj um podvergel, po veri shivel, in ſe svelizhal. Sveto vero je nevernikam osnanoval, jo ſ' zhudeshi poterdoval, in tudi ti ſo vſe katolſhke reſnize terdno verovali. Prava modroſt in velika ſrezha je ſveti veri ſe podvrezhi. Ne umni, ampak neumni ſo, ktere ſveti veri nozhejo pokorni bi-

ti. Svetoſt, lepota in namen rasodete vere osnanuje, de je is nebeſ, in le radovoljno ſlepi ſe ji branijo vdati.

V' ſidanjim zhaſu je veliko modrijanov, kteri zhlovekov um nepermerjeno poviſhujejo. Um je dar boshji; pa mora biti pokoren Bogu, kteri ga je dal. Um je natorna ſvetloba, zhloveku potrebna: potreben je v' vſim, pa ne ſme rasujsdano goſpodovati; zhe prevsetno goſpoduje, ſe poviſhuje v' sanizhevanje uſmiljeniga ſtvarnika. Um je natorno ſonze, kashe dobro in ſlabo, pa nepopolnama: ljudje is eniga in drusiga konza ſveta imajo slo enak sapopadek od dobriga in hudiga, pa nobeden ne ve vſiga, kar potrebuje v' vezhno ſrezho; le rasodeta vera uzhi zhloveka sadoſti. Pa tudi vera ima veliko ſkrivniga, kar preſeshe naſho natorno pamet, in prav sato je vſak dolshan ſvoj um podvrezhi ſveti veri. Natorni um vſih nevernih modrijanov je saſhel, in njih hude smote prizhujejo, de je zhlovekov um ſlab bres daru prave vere. Kdor zhlovekov um taji, ſebe dela neumni shivini enaziga; kdor hozhe s' natorno pametjo ſkrivnoſti vere umeti, ſe Bogu dela enaziga, ker hozhe njegove ſkrivnoſti dognati, kar je nar hudobniſhi napuh.

Vera je zhloveku viſoka in ſkrivna, pa to mora biti. Ako bi vera ne preſegla zhlovekoviga uma, bi ne bila zhesnatoren dar; Bog bi bil zhloveku enak, in zhlovek Bogu, kar ne more biti. Bog je nesapopadljiv, vender

je v' ſvojih delih ozhiten; kar vidimo in umemo, naj naſ vodi verovati, kar je Bog rasodel, zhe tudi ne vidimo in ne umemo. Zhlovek ne ve, kar ima smiraj pred ozhmi, tudi vidne ſtvari ſo mu ſkrivne; kako ſe predersne ſoditi boshje ſkrivnoſti? Um zhloveku pomaga po ſtvarjenih rezheh ſtvarnika ſposnati, mu kashe dolshnoſt Bogu sveſto ſlushiti, sapopade nekoliko tiſtiga, kar Bogu dopade, ali ga shali; pa le vera rasſvetli zhloveka, in bres nje ni dopadljive boshje ſlushbe, ni svelizhanja. „*Bres vere je nemogozhe Bogu dopaſti.*“ Hebr. 11, 6.

Smiraj pomni ta nauk: „Ne sheli vezh vediti, kakor kar je treba vediti.“ V' katolſhki veri bodi dobro poduzhen; pa ne sheli boshjih ſkrivnoſt dognati, ali po ſvojim umu rasodetih reſniz raslagati. „*Kdor hozhe boshje velizhaſtvo sapopaſti, bo od zhaſti potlazhen.*“ Prip. 25, 27. Slabe ozhi, ki hozhejo v' ſvetlo ſonze ravno gledati, oſlabe; ravno tako bo neumnesh v' veri oſlabel, zhe predersno hozhe boshje ſkrivnoſti dognati. Eni raslagajo natorno vſe zhudeshe, ki ſo v' ſ. piſmu sapiſani; eni pomanjſhujejo, kar ſe jim sdi v' veri previſoziga; eni raslagajo sapovedi in drugo po ſvoji ſlaboſti; tako gladijo ti, drugazhi drugi vſe, de zhlovekov um nizh teshkiga ne najde v' veri. Ti bodi ponishen, in *ne bodi umniſhi, kakor je treba, de ne boſh neumen.* Prid. 7, 17. Zhe ſe hozheſh raslozhiti, in drugazhi vediti kakor katolſhka zerkev

uzhi; bosh nesrezhen vekomaj. „*Pravizhni shivi is vere; ako bo pa odstopil, ne bo Bogu dopadel.*“ Hebr. 10, 38. Le eno resnizo slabiti je velik greh.

O kristjan! hvali usmiljeniga Jesusa, kteri je vso resnizo uzhil, in ti dal sosebni dar vere, ktere konez je vezhno svelizhanje. Bodi stanoviten v' sveti katolshki veri, in shivi skerbno po njej. Sdaj je zhas, od kteriga s. Pavel govori: „*Veliko je nepokornih, shlabudrastih in sapeljivzov.*“ Tit. 1, 10. Ne poslushaj hudobnih, ohrani prejeto vero, in shivi po njej, de bosh svelizhan.

Molitev.

O Bog, vezhna resniza in modrost! ti si nam po prerokih, po Jesusu in po apostelnih sveto vero osnanil, in jo s' zhudeshi poterdil; sato se ponishno podvershem tvoji besedi. Tvoje rasodenje nam je silno potrebno, ker je temen nash um; ti sam vesh, kar ti dopade, in nobeden ne ve, kako bi ti dopadel, zhe ga ti ne uzhish, in mu gnade ne dash. O Gospod! sahvalim te, ko si is nesaslusheniga usmiljenja zhloveku rasodel, kako te samore spósnati, kako ti slushiti, in v' nebesa priti. Daj mi ponishno pokorshino do rasodetih resniz, de mi je sosebni dar prejete vere v' svelizhanje. Sposnam sizer, de je tvoje rasodenje potrebno, sveto in zhisto, pa temni oblaki greshniga napuha in hudiga poshelenja hozhe-

jo otemniti to nebeſhko ſvetlobo; ne dopuſti, de bi ſi moje ſlabo ſerze kaj hudiga ismiſhljevalo, ali rasujsdane poſluſhalo. Tvoja ſveta vera je vſelej imela veliko ſovrashnikov, pa jeſt hozhem tvoji zerkvi pokoren biti; daj mi dobrotljivo v' tvoji in po tvoji ſveti veri ſtanovitno shiveti. S. Gregori! ki ſi s' shivo vero po obljubi Jeſuſovi velike zhudeshe delal, in s' verno molitvijo vſe ſprofil; ſpròſi tudi meni ſtanovitnoſt in rodovitnoſt v' ſveti katolſhki veri, de ti ſ' terdno in delavno vero dopadem, in ſe svelizham. Amen.

XVIII. dan liſtoviga gnoja.

Sveti Roman in Barul otrok, marternika.

Sveti Roman je bil diakon ali duhoven ſheſtiga shegna v' meſtu Zesareji; pa savoljo ſoſebnih opravil ſe je snaſhel v' Antiohii ob zhaſu neuſmiljeniga preganjanja, ktero ſta neverna zeſarja Dioklezijan in Makſimijan sapovedala. Deshelni poglavar meſta Antiohije je bil neuſmiljeni Aſklepiad. Ta je hiſhe kriſtjanov ropal, njih zerkve podiral, in jih moral bogove moliti. Eni ſo bili nevernimu oblaſtniku pokorni; drugi ſo raji umerli, ko le v' unanjim Kriſtuſu nepokorſhino ſkasali. S. Roman, viditi veliko nevarnoſt ſvojih bratov, ſe

je vnel, jih na ſkrivnim in ozhitno gorezhe opominjal, in profil, de naj nikar Jesuſa ne sapuſté. Verni ſo ga radi poſluſhali, maloſerzhni ſo terdneji prihajali, in tudi nesveſti ſo popravili poprejſhnjo ſlaboſt s' reſnizhno pokoro. Oblaſtnik je to svedil, ukasal ſ. Romana popaſti, ga pred-ſe perpeljati, in mu ſerdito rekel, kako de ſe predersne soper bogove in zeſarje puntarſko govoriti, in druge napravljati v' hudo nepokorſhino. Sveti Roman ni oblaſtniku drusiga odgovoril, kakor de je perpravljen vſe bolezhine preterpeti sa vero v' Jesuſa Kriſtuſa. Te beſede ſo bile raſserdenimu oblaſtniku prevezh; ukasal ga je raspeti, in neuſmiljeno pretepati. S. Roman je savpil: „Ne bom nikoli zeſarju pokoren, kader mi sapove hudobijo.“ Savoljo tih beſed ga je oblaſtnik sapovedal s' shelesnimi grebeni po vſim teleſu tako rasmeſariti, de bi ſe mu oſerzhje vidilo. V' tih velizih bolezhinah ni jenjal bogov sanizhevati, in Jesuſa poviſhevati. Tudi je rekel: „Globoke rane mi pomagajo Jesuſa obilniſhi hvaliti.“

Sraven tiga ſ. marternika je ſtala kerſhanſka shena. Viditi, kaj on terpi, ſe je v' dobrim filno vnemala. Per ſebi je imela majhniga ſina, Barula po imenu. Sveti Roman je nevernimu oblaſtniku rekel: „Zhe meni ne verjameſh, de je en ſam Bog, poprashaj tiga majhniga otroka.“ Oblaſtnik je otroka Barula vprashal: „Kaj je prav, vezh bogov ali eniga ſamiga moliti?“ Otrok Barul mu odgovovi:

„En ſam Bog je, ni vezh bogov.“ „Kdo te je to uzhil?“ ga je oblaſtnik vpraſhal. Otrok je odgovoril: „Mati ſo me tako uzhili, Bog pa mater.“ Oblaſtnik oſramoten, jo je ojſtro ſvaril, de tako ſpridi ſvojiga otroka; tudi je sapovedal otroka ſlezhi, in vprizho matere hudo tepſti. Otrok je bil veſ kervav, vſim ſe je ſmilil, le mati je bila veſela. V' tih bolezhinah ni otrok odſtopil, temuzh le malo vode je proſil. Mati ga ojſtro pogleda, in mu rezhe: „Sakaj vode proſiſh? Sdaj le shejin bodi po nebeſhkim kraljeſtvu; ne ſkerbi drusiga, ko sa Kriſtuſa ſerzhno umreti.“ Otrok, od materinih beſed, ali bolje rezhi, od gnade boshje uterjen, je vſe bolezhine sanizheval, veſel bil, in ſe ſmejal.

Neverni oblaſtnik je le ſvetiga Romana vſiga tiga obdolshil, in ſvojim hlapzam sapovedal ga ſhe huje rasmeſariti. On pa je oblaſtniku in njegovim hlapzam rekel: „Glejte in pomiſlite, kako ſte mozhni; vſi ſte soper mene, ſte she trudni, vender me ne morete umoriti.“ Oblaſtnik ga ni mogel vezh poſluſhati, je vſtal, in mu gredozh rekel: Umreti sheliſh; ne boj ſe, boſh uſlihan. Potlej je ſlushabnikam ukasal: „Sa sdaj versite oba v' jezho. S. Roman je ſodniku odgovoril: „Kriſtuſ bo popravil tvojo krivizhno ſodbo.“ Te beſede ſo oblaſtnika tako raſerdile, de je oba obſodil rekozh: „Roman naj bo ſoshgan, Barulu glava odſekana. Bogabojezha mati je ſvojiga ljubiga otroka ſerzhno ſpremila na ſodiſhe, ondi

ga kuſhnila, in mu rekla: „Ljubesnjivi moj! sdaj ſe lozhiva. Kader boſh v' nebeſhkim kraljeſtvu, ne posabi mene, ſvoje matere. Sdaj ſi moj ſin, potlej boſh moj pomozhnik.“ Kader je rabelj s' mezhem mahnil, je veſelo rekla: „Draga je per Goſpodu ſmert njegovih ſvetnikov.“ Po njegovi ſmerti je ſhla veſela domu, in je Boga hvalila.

Neverni ſlushabniki ſo ondi bliso ſ. Romanu germado nanesli, ga na-njo pervesali, in she sashgati hotli; pa niſo mogli, ker je Bog v' prizhevanje njegove nedolshnoſti velik desh dal. Sveti Roman je na germadi malike sanizheval, in Boga hvalil. Oblaſtnik ukashe mu jesik odresati, de bi vezh ne sanizheval bogov. Pa Bog je ſvojimu sveſtimu ſlushabniku dal ravno tako in ſhe bolj govoriti kakor prej. Kriſtjani ſo Boga hvalili; neverniki ſo djali, de je zopernik, in ſo terdovratni oſtali. Oblaſtnik je ukasal ga terdo vkleniti, in v' jezho gnati. V' temni in ſmerdljivi jezhi je ſ. Roman vezh meſzov bil. Kriſtjani ſo hodili ga obiſkovat in poſluſhat, de bi ſe tudi oni vnemali sa Jesuſa umreti. Kader je oblaſtnik svedil, de jih varhi, od kriſtjanov podkupljeni, puſhajo v' jezho k' ſ. Romanu, je rabeljna poſlal ga sadavit. Njegova ſveta ſmert je bila 17. tiga meſza v' letu 303.

N a u k.

Od mnogih vojſhakov Jesuſovih.

Sſ. Roman in otrok Barul ſta ſe ſerzhno vojſkovala, in ſrezhno premagala neuſmiljene nevernike. Nekteri kriſtjani ſo bolezhine terpeli, pa niſo bili do konza ſtanovitni; nekteri ſo tudi bres vſiga vojſkovanja od Boga odſtopili. Ravno tako ſe sdaj na ſvetu godi, pravi ſ. Avguſhtin. Vſak kriſtjan mora biti vojſhak pod vojvodam Jesuſam soper hudizha, ſvet in meſo. Kriſtjani ſo od kralja Jesuſa najeti, s' oroshjem oſkerbljeni, in s' gnado jim je pomagano duſhne ſovrashnike premagati. Ni ſhe sadoſti ſe vojſkovati, ampak tudi premagati ſe mora. Kdor ſe vojſkuje, pa ne premaga, pride v' ſushnoſt hudizhevo; kdor ſe pa nozhe vojſkovati, radovoljno proda ſvojo duſho v' vezhno ſushnoſt.

Varuj ſe ſkerbno ſkuſhnjav in nevarnih perloshnoſt. Zhe ſi varen, boſh manj ſkuſhnjav naſhel, deſiravno jih boſh imel, ker ſi ſlab, in ſo drugi tudi ſlabi. Zhuj in moli, de v' ſkuſhnjavo ne padeſh. Kader ſi ſkuſhan, klizhi v' Jesuſa, in ſe ſerzhno vojſkuj, de premagaſh. Uſmiljeni Bog ti rad pomaga ſavoljo ljubesnjiviga Jesuſa; ti rad pomaga, ne de bi bres vojſkovanja premagal, ampak de bi ſ' ſerzhnim vojſkovanjem premagal. Ta ſvet ni meſto pozhitka, ampak vojſkovanja in terpljenja; meſto mira, pozhitka in veſelja bo le v' nebeſih.

Slab vojſhak Jesuſov bi bil, ako bi ſe vojſkovati ne hotel. Zhe ſe ſovrashniku ali ſkuſhnjavi bersh vdaſh, oroshje od ſebe versheſh, in ſe ponudiſh v' ſushnoſt; niſi vojſhak, ſi sdajaviz, in ſmerti vreden. Kader te hudizh, ali ſvet, ali meſo ſkuſha; ni sadoſti ſe jim nekoliko vſtavljati, ali mehko ſe braniti, temuzh moraſh s' Jesuſovo pomozhjo ſtanoviten oſtati, in raji umreti ko greſhiti. Zhe viſiſh med Bogam in ſvetam, zhe po vetru plajſh obrazhaſh, zhe nozheſh hudobniga shaliti, zhe ſi per dobrih in hudih, kakorſhniga te hozhejo, zhe nerad greſhiſh, vender greſhiſh; niſi vojſhak Jesuſa kralja, ſi otrok mehkiga shivljenja in neſtanovitniga ſerza, pogubljenja vreden.

Nar ſlabji vojſhak Jesuſov bi bil, ako bi bil njemu, ſvojimu kralju, is hudobniga ſerza nesveſt; enak bi bil sdajavzu Judeshu, in bi ne bil vreden kerſhanſkiga imena. Tako hudobni ſo vſi, kteri ljubijo greh, ſi napravljajo ſkuſhnjave, in radovoljno iſhejo perloshnoſt greſhiti. Taki le ſkerbe, kako bi neſramniſhi shiveli, v' huji smote sabredli, kako bi loshej ſvojo duſho pogubili. Taki ne vedo, kaj je vojſkovanje soper ſovrashnike, ker ſo ſovrashniki njih prijatli, jih perſerzhno ljubijo, ſo jim hvaleshni. Varuj ſe te grosne ſlepote in hudobne nesveſtobe; zhe ne, boſh veſel v' grehih, boſh nevernikam enak, boſh vſe ſvete nauke sanizheval. „*Hudobni, kader v' globozhino* (grehov) *pade, sanizhuje.*“ Prip. 18, 3.

Preljubi kriſtjan! bodi ſerzhen vojſhak Jeſuſov; pod tim mogozhnim kraljem ſe upno vojſkuj; proſi ga ponishno, de bi ti pomagal; bodi njegovi gnadi sveſt, in tako boſh premagal, in v' njegovo kraljeſtvo priſhel. Ne vdaj ſe ſvojimu poshelenju; vſtavljaj ſe hudizhu terdno s' shivo vero; nepremagljivo ſe vojſkuj soper druge duſhne ſovrashnike, in blagor ti bo vekomaj.

Molitev.

O Jeſuſ! ti veſh mojo veliko ſlaboſt in mozh mojih hudih ſovrashnikov, kteri me lahko premagajo in pogube; ſatorej mi pomagaj po ſvoji veliki miloſti; obvaruj me v' ſkuſhnjavah, de ne poginem; ſapovej mozhnim vetrovam in ſerditim valovam hudih ſkuſhnjav, de me ne premagajo. Vem, popolnama tihote na ſvetu ne more biti; pa bodi moj varh, pomozhnik in odreſhenik, ſtori me ſerzhniga vojſhaka in ſrezhniga premagavza. Upam v' tvojo pomozh, in zhe ſim ravno ſlab, bom v' nji vſe duſhne ſovrashnike premagal. Sſ. Roman in Barul, ſerzhna vojſhaka Jeſuſova, ki ſta v' ſmertnih bolezhinah oſtala ſtanovitna! tudi meni ſproſita nepremagljivo ſtanovitnoſt, de ſvojiga ljubesnjiviga kralja Jeſuſa nikedar ne sapuſtim, temuzh de v' njegovi ſlushbi shivim in umerjem. Amen.

XIX. dan liſtoviga gnoja.

Sveta Elisabeta Ogerſka kraljizhina.

Sveta Elisabeta je bila hzhi Ogerſkiga kralja Andreja. Bila je rojena v' letu 1207. Kmalo je kasala ali rasodevala ſoſebno gnado, ktero ji je uſmiljeni Bog dal; je filno rada molila, ponishne oblazhila noſila, v' ſamoti shivela, malo jedla, in ſe v' vſim pokorila, deſiravno od vſih dobrot obdana. Kasala je she v' mladoſti ſvoje uſmiljeno ſerze do ubogih, in to uſmiljenje je smiraj bilo per nji. Tiſti zhaſ je bila kraljevih hzheri navada slato krono na glavi noſiti; tudi ona ſe je ſizer tako noſila, pa nikoli ne, kader je v' zerkev ſhla. Drugi ſo jo ſvarili, pa je odgovorila: „Nikoli ne bom ſhla s' slato krono na glavi pred Jesuſa, kteri je bil is ljubesni do mene ſ' ternjem kronan, in je na krishi umerl.“ Ta ſveta deviza je bila od ſtarſhev neveſta obljubljena Ludviku, vojvodu Haſije in Turingije; pa sato ni odſtopila od ſvojiga ponishniga in bogabojezhiga shivljenja. Drugi ſo djáli: „To ni kraljeva hzhi, je nuna, in ni namenjene viſokoſti vredna.“ Vedila je, kaj poſvetnjaki govore, in kako jo sanizhujejo, vender je ſtanovitna oſtala, ker je shelela le Bogu dopaſti. Miſlila je: „Zhe mojimu sheninu dopade, kar je Bogu vſhezh, je prav; zhe pa ne, tudi no-

zhem savoljo njega Boga sapuſtiti.“ Vojvod Ludvik je svedil, kako de ona shivi; je ſliſhal, kako jo sanizhujejo: pa to ga je veſelilo, je Boga hvalil, in ſe dal s' njo porozhiti. Ta sakon je bil ſrezhen, ker ſta bila oba bogabojezha, ſta ſe ljubila savoljo Boga, ſta eden drusimu pomagala Bogu ſlushiti, in ſe svelizhati.

Sveta Elisabeta in njen dobri mosh Ludvik niſta bila le ſebi, ampak tudi drugim dobra; oba ſta ſkerbela ſvoje podloshne ſrezhne ſtoriti, kar je velike hvale vredno. Podloshni ſo bili njuniga uſmiljenja preprizhani; ſvojiga vojvoda Ludvika ſo imenovali Ludvika poboshniga; ſveti Elisabeti ſo rekli, mati ubogih. Te ljubesnjive imena ſo vredniſhi od vſe poſvetne zhaſti. Elisabeta je le nad Bogam veſelje imela, njega is vſe duſhe ljubila, in ga neprenehama hvalila. Jesuſa Kriſtuſa, is ljubesni do vſih krishaniga, je smiraj noſila v' ſerzu, in ſe savoljo njega ponishevala, kakor ta pergodba prizhuje. Enkrat je is ſoſebniga konza ſhla v' zerkev oblezhena po ſvojim viſokim ſtanu, kar ji ſizer ni bilo navadno. Kader v' zerkev pride, pogleda podobo Jesuſovo na krishu, oſtermi, in ſama ſebi rezhe: „Glej Jesuſa odreſhenika, ſlezheniga na krishi savoljo mene; jeſt pa, velika greſhniza, ſe nizhemerno lepotizhim. On je bil od vſih sapuſhen, jeſt pa ſim od veliko ſlushabnikov obdana. Je li to moja prava ljubesen do njega? Oh moja velika nehvaleshnoſt! Kako poſluſham njegove sapovedi, in kako hodim po njegovih ſtopinjah?“ Te

njene mifli ſo tako veliko britkoſt v' njej obudile, in tako neisrezheno ſtiſkale ſerze, de je omedlela, in je padla na tla, ni mogla iti domu, neſti ſo jo mogli. Poſihmal je bila zhedalje ponishniſhi, in pod zhednimi oblazhili je noſila ojſtro oblazhilo v' duhu pokore. Nikoli ni bila bres dela, temuzh je delala, kar je bilo v' prid, in vezhi del oblazhila ubogim. Kader je po porodu ſhla v' zerkev: je ſama neſla ſvojiga otroka ponishno oblezhena; in boſa je ſhla v' zerkev, in domu nasaj; is ſerza je dala Bogu ſvojiga otroka v' dar, in ponishno profila, de naj ga s' gnado napolni; tudi je ubogim obilniſhi delila, de bi ſebi in ſvojim otrokam miloſt boshjo ſprofila. Njena poterpeshljivoſt je bila neisrezhena v' vſim savoljo poterpeshljiviga Jeſuſa; nikedar ni bila nobeniga krisha, ali sopernoſti, ali neſrezhe shaloſtna. Njena velika ponishnoſt, ſoſebna poterpeshljivoſt, ljubesnjivo govorjenje je tudi terdovratne ſerza omezhilo in ſpreobernilo; njeno ſveto shivljenje le viditi, je bil mozhen ſpodbadik sa Jeſuſam hoditi.

Sveta Elisabeta ni bila hinavſko poboshna, ampak reſnizhno; hinavſka poboshnoſt je is napuha, ona pa je bila poboshna is ponishnoſti in ljubesni do Boga. Spoſhtovala je in bogala ſvojiga ſpovednika Konrada kakor angelja boshjiga, in Kriſtuſa, in ni nizh delala po ſvoji volji. Po njegovim ſvetu ſe je ponishevala, zhe ravno ſo ji drugi branili, ker je sheléla ponishnimu Jeſuſu dopaſti. V' letu 1225

je bila na Nemſhkim velika lakota. Per tej perloshnoſti je vſim ubogim obilno pomagala, kakor bi bili njeni otrozi. Ker vſi niſo mogli do nje, sakaj njena hiſha je bila na hribu; je najela v' meſtu proſtorno hiſho, kjer ſo ubogi, slaſti bolehni, vſo poſtreshbo iméli. Vſak dan je ſhla jih obiſkat, jim ſtrezh, in jih uzhit, de bi voljno poterpeli, in ſi ſ' poterpeshljivoſtjo veliko per Bogu saſlushili. Slushabniki ſo jo satoshili per njenim moshi, vojvodu Ludviku; pa jim je odgovoril: „Ne bom ji branil ubogim pomagati; njeno uſmiljenje nam saſlushi boshje uſmiljenje; zhe ſkerbimo sa uboge, bo Bog naſ oſkerbel.“

Bog, kteri ſvoje otroke miloſtivo tepe, je tej ſvoji sveſti ſlushabnizi veliko teshkih krishev poſlal. Pervi je bil ta: Njen ljubi mosh ſe je s' vojſko v' ſvete deshele namenil, je na poti sbolel in umerl. Silno velik je bil ta krish, vender pa le perzhetik drusih. Njen ſin Henrik je po ſvojim ozhetu naſtopil, in ni poſluſhal ſvoje ſvete matere; ni delal po sgledu ſvojiga dobriga ozheta. Hudobni jesiki, kterih je povſod prevezh, ſo ga nadrashili nad ſveto mater, in ga napravili jo is hiſhe ſpoditi. Neki bogabojezh duhoven jo je v' ſvojo hiſho vsel; pa tudi ondi ni ſmela oſtati. Ni bila shaloſtna laſtniga sanizhevanja, ampak le boshjiga rasshaljenja. Britko je prejemati hudo sa dobro, pa poterpeshljivimu ſerzu je lahko preterpeti. S' poterpeshljivim Jobam je djala: „Bog je dal, Bog je vsel; naj bo

njegovo ime moljeno.“ Tudi je djala is ſerza: „O Bog! sahvalim te, ki ſi me Jesuſu podobno ſtoril.“ V' meſtu Bamburgu je bil ſhkof njen ſtriz, kteri jo je k' ſebi vsel in oſkerbel; tudi je profil vojvoda Henrika, njeniga fina, de naj dano pohujſhanje popravi. Shkof je bil uſlifhan; pa Elisabeta je raji v' uboſhtvu shivela, de bi bila Jesuſu podobna. Imela je dve bogabojezhi tovarſhizi ali dekli, in je s' njima ſhla v' revno hiſhizo prebivat. Preterpela je mrasa, vrozhine in doſti drusiga, in verhi tega ſe je ojſtro poſtila, in ſlabo oblezhena bila. Bog je imel ſoſebno dopadenje nad njo, in je uſliſheval njene gorezhe molitve. Eniga dne je priſhel neki shlahten goſpod jo obiſkat, ker je veliko dobriga od nje ſliſhal. Veſ hudoben je bil; pa viditi njeno ſoſebno ſvetoſt in ojſtro pokorjenje, ji je preſtraſhen rekel: „Goſpa! profite Boga sa-me, de mi da pravo ſpreobernjenje.“ Odgovorila mu je: „Poklekniva oba in moliva.“ Oba ſta dolgo molila; po molitvi je goſpod ſhel domu, ſe popolnama ſpreobernil, ſhel v' kloſhter, in ſveto umerl. Tudi drugi ſo po njej ſoſebne dobrote prejemali.

Sveta Elisabeta je ſhtiri leta v' tiſti revni hiſhizi v' vſih dobrih delih prebivala. Bog ji je dan ſmerti napovedal; je sbolela, ſvete sakramente prejela, in mirno umerla danaſhnji dan, leta 1231. Is vſih krajev ſo hiteli njeniga ſvetiga trupla ſpremit v' grob, in ſo ga ſpremili ko zhaſtitljiviga kralja v' njegovo poglavitno

meſto. Ubogi ſo obshalovali sgubo ſvoje ljubesnjive matere; drugi ſo pravili od njeniga ſvetiga shivljenja; vſi ſo Boga hvalili. Bog je od njene ſoſebne ſvetoſti s' velikimi zhudeshi prizheval.

N a u k.

Is njeniga shivljenja.

Sveta Elisabeta, od ſtarſhev v' sakon namenjena, ſe je ſkerbno perpravljala, in Bog ji je dal dobriga mosha. Modri pravi: „*Dom in bogaſtvo ſe od ſtarſhev dobi, rasumna shena, rasumen mosh pa je ſamo od Goſpoda.*“ Prip. 19, 14. Teleſne laſtnoſti, mozh, sdravje in vezh taziga je tudi dar boshji: pa ſamo to je premalo; laſtnoſti duſhe, ponishnoſt, bogabojezhnoſt, modroſt, poterpeshljivoſt in drugo tako je veliko bolji. Kdor ſi is lakomnoſti ali nezhiſtoſti drushbo isvoli, ſlepo dela, in bo preposno ſposnal ſvojo neumnoſt. Tobija in Sara uzhita kriſtjane, sakaj in kako v' sakon ſtopiti. Tobija je Sari rekel: „*Mi dva ſva otroka ſvetnikov, in nama ſe ne ſpodobi ſe sdrushiti, ko neverniki, kteri Boga ne posnajo.*“ Tob. 8, 5. Tobija je djal Bogu: „*Goſpod! ti veſh, de ſim sheno vsel is shelja sarod dobiti, v' kterim bi ſe tvoje ime vekomaj hvalilo.*“ Tob. 8, 9. Tudi Sara je tako rekla: „*O Bog! ti veſh, de niſim nikoli mosha* (is gerdiga namena) *poshelela, in de ſim ſvojo*

dusho ohranila zhisto: nikoli nisim med nje shla, kteri se nespodobno veselé; in s' ljudmi neframniga shivljenja se nisim pezhala; mosha vseti sim pervolila v' tvojim strahu, in ne is gerdih shelj.“ Tob. 3, 16 — 18. S. Elisabeta se je po sgledu tih in drusih svetih ljudi perpravljala v' sakon, pa sdaj se vse drugazhi godi: se perpravljajo s' rasujsdanim shivljenjem, s' napuham, in s' vso nizhemernostjo. Ni malo deklizhev, ki so perpravljene svojo dusho hudizhu prodati, zhe jim ponozhni vlazhugarji sakon obetajo; toraj se ni zhuditi, de je njih sakon nesrezhen.

Sveta Elisabeta je bila hzhi mogozhniga kralja; vender je bila vselej sramoshljivo in ponishno oblezhena, slasti pa, kader je shla v' zerkev. Modri prav govori: „*Telesno oblazhilo pokashe zhloveka.*“ Sirah 19, 27. „Ponishno in sramoshljivo oblazhilo kashe ponishno in sramoshljivo dusho; kdor pa svoje telo prevsetno oblazhi, ima ostudno dusho,“ pravi sveti Avgushtin. Ponishnost in sramoshljivost ste sapovedane in potrebne; nasprotna navada pa je is hudizha. Sveta Elisabeta, kraljeva hzhi, je bila ponishna; sdaj pa ni nobeniga blaga prelepiga, de bi ga berashki otrozi ne kupili in ne nosili. Ta gerda nesramoshljivost se tudi po zerkvah vidi, in ti meseni maliki se ne boje v' gresshni nizhemernosti pred ponishniga krishaniga Jesusa iti. Sveti Janes Krisostom vsim pravi: „Zhe hozhesh lep biti, lepotizhi svoje telo s' sramoshljivostjo.

Sveta Elisabeta je po poti pravizhnosti stanovitno hodila, ker je is vse dushe shelela Bogu slushiti, in je svojiga modriga spovednika ponishno ubogala. Dober svetovaviz je veliko vreden, vender spovednik vrednishi od vsiga. Modriga in varniga spovednika je vsak potreben: nedolshni, de nedolshnost ohrani; grehnik, de se poboljsha; in poboljshani, de se v' greh ne poverne. Ne le grehniki, kteri imajo prepresheno in svijazhno vest, so modriga in stanovitniga spovednika potrebni, ampak tudi bogabojezhi, in slasti tisti, kteri imajo premehko vest, de niso od nepermerjene gorezhosti predelezh gnani. Kdor is dobriga serza ishe modriga ozheta, ga najde; kdor is skrivniga poshelenja ishe najemnika, ga najde, de oba v' jamo padeta.

Sveta Elisabeta je bila od svojiga sinu sanizhevana; pa kaj on, ki je she majhen bil? njegovi hudobni svetovavzi so bili tega krivi. Eden drusimu so djali: „Zhe Elisabeta gospoduje, ne bomo mogli delati, kar bi hotli; zhe sin gospodari, bodo vse nashe bejede obveljale, in vse bo po nashih mislih.“ a Mladimu vojvodu Henriku so rekli: „Vasha mati so preneumniga serza, in bodo proti sapravili vse, kar jim podloshni dajo.“ Te svite kazhe so eno mislili, drugo govorili, in s' tim dosegli, kar so sheleli. Salomon je resnizo govoril: *„Besede dvojesizhniga so, kakor bi bile nedolshne; tode sejejo* (sdrashbe) *do oserzhja.“* Prip. 18, 8. Opravljivzi so hudobni in shkod-

ljivi. Modri od njih pravi: „*Preklet je podpihovaviz in dvojesizhnik; sakaj veliko med seboj mirnih bo sdrashil.*“ Sirah 28, 15.

Velik grefhnik fe je njenim molitvam perporozhil, in je po njej dofegel gnado refnizhniga fpreobernjenja. Ufmiljeni Bog nam daje, kar telo potrebuje; pa fhe veliko raji, kar dufha potrebuje k' svelizhanju. Svetniki fo boshji in naſhi prijatli, in Boga sa naſ profijo; pa vſak naj fkerbi po njih dobivati, kar potrebuje k' svelizhanju. Svetniki fo fvét sanizhevali, in nebefhkiga kraljeſtva iſkali; vſak naj fe jim perporozhuje, de bi mu ravno tiga duha od Boga fprofili. Grefhniki vpijejo v' telefnih nadlogah, in jim v' mifel ne pride profiti sa fvojo ubogo dufho. Ti ne molijo Boga, in ne zhaſté fvetnikov, temuzh Boga in fvetnike sanizhujejo.

Kriſtjan! premifli shivljenje fvete Elisabete, in premifli fvoje, de fe fposnaſh. Ona je bila pokoren otrok, zhifta dekliza, dobra shena, fkerbna mati in poterpeshljiva vdova; je bila ufmiljena s' ubogimi, ljubesnjiva blishnjimu, poterpeshljiva v' nadlogah, dobrotljiva fovrashnikam. Mlada je umerla; pa fe je smiraj perpravljala frezhno umreti, ker je smiraj fveto shivela. Kako pa ti shiviſh? Morebiti per tebi ni ne nedolshnofti, ne pokore. Ponishuj fe, in rezi:

Molitev.

O Bog! zhe premiſlim shivljenje tvoje ſlushabnize ſvete Elisabete, me je ſram ſvoje ozhi k' tebi povsdigniti, ker je moje shivljenje bilo in je ſlabo, in pa ne le ſlabo, ampak tudi hudobno. O Goſpod! daj mi na proſhnjo te ſvoje sveſte ſlushabnize mozhno ljubesen do tebe, de me bo, vſaj poſihmal, vodila po poti tvojih sapoved, de savershen ne bom. Vem, de ſim pogubljenja vreden; pa upam v' tvojo neſkonzhno miloſt gnado ſpreobernjenja sadobiti. S' tvojo gnado ti hozhem in obljubim v' vſim pokoren biti, le tvojo, nikedar ſvoje volje ſpolnovati, de pridem v' nebeſa tvoje miloſti hvalit vekomaj. Amen.

XX. dan liſtoviga gnoja.

Sveti Barlam marternik.

Dva imenitna uzhenika katolſhke zerkve, ſveti Basili in ſveti Janes Krisoſtom, ſta piſala in hvalila ſerzhno ſtanovitnoſt ſ. Barlama, kteri je neisrezhene bolezhine sanizheval, in ſerzhno umerl is ljubesni do Jesuſa. Pred ſvetam majhen, neuzhen in reven kmet bliso meſta Antiohije je bil; neobdelan, priproſt, ubog, nesgovoren, pa poln shive vére in gorezhe ljU-

besni. Nizh ni imel nad seboj, kar spazhenimu svetu dopade; imel pa je vse, kar je Bogu vshezh. Shivel je ob zhasu neusmiljeniga preganjanja neverniga zesarja Dioklezijana, kteri se je neumno namenil zerkev boshjo pokonzhati. Vse je bilo polno morije in kervi kristjanov; vender je sveti Barlam doma nepreshtrashen ostal, ker je shelel sa prejeto vero umreti. Per nevernim oblastniku je bil satoshen, kteri je svoje slushabnike poslal ga svesat, in v' smerdljivo jezho vrezh. V' temni in smerdljivi jezhi je bil dolgo pushen, de bi njegova dusha oslabela, in se vdala; pa ni bilo tako, ker se je v' jezhi skerbno perpravljal sa Jesusa umreti.

Mestni oblastnik je ukasal ga pred-se perpeljati, in kakor je per Rimljanih navadno bilo, ga ozhitno prashal od njegove vere. Sveti Barlam je praviga Boga prizhal, in slepe malike sanizheval. Njegovo govorjenje je bilo ravno in serzhno, pa tako neperpravno, de ga je sodnik komaj umél, in de so se mu vsi sraven stojezhi neverniki na glas smejali. Nizh ne dé, ker Bog ne mara sa modre ali perlisnjene besede, temuzh gleda v' serze; posvetni modri so se mu smejali, pa je bil boshje hvale vreden. Oblastnik ga je nagovarjal bogove moliti; sveti Barlam je v' pravi veri stanoviten ostal. Oblastnik ga je svojim hlapzam rekel tako dolgo tepsti, de od svoje terdovratnosti odstopi. Neusmiljeno so ga tepli; pa s. Barlam ni enkrat sdihnil, veselo je terpel, in to

veſelje ozhitno kasal; prej ſo ſe hlapzi navelizhali ga martrati, kakor on terpeti. Njegova prezhudna poterpeshljivoſt in nepremaglјiva ſtanovitnoſt je oblaſtnika ſilno rasſerdila. Ukasal ga je s' shelesnimi grebeni po vſim teleſu tergati, de bi ſe koſti vidile: pa tudi v' tih velizih bolezhinah je Jesuſu sveſt oſtal, in ga hvalil; notranje veſelje gnade ſvetiga Duha je premagalo vſe teleſne bolezhine. Oblaſtnika je peklo, de ga sanizhljiv zhlovek premaga, in vſe martre sanizhuje. Sraven je bil altar, in na njem ogenj malikam v' zhaſt. Oblaſtnik je ſvetimu Barlamu sapovedal nad altarjem deſnizo dershati; hlapzam pa je ukasal sherjavze in kadila na njegovo roko djati, de bi, od pezhenja permoran, odtreſel ogenj in kadilo na altar, in ſ' tim pokasal, de maliku daruje. Oblaſtnik, od ſatana nauzhen, ſi je prekanjeno kaj taziga ismiſlil; vender ni doſegel, kar je shelel. Sveti Barlam ni hotel ſtoriti, kar je neverni oblaſtnik shelel, je ſvojo roko nepremaknjeno dershal, de je bila vſa roka ſoshgana. Neverniki ſo ſe nad njegovo ſerzhnoſtjo zhudili, ker niſo vedili, kaj zhlovek samore s' mozhjo gnade ſvetiga Duha. Njegovo ſerzhnoſt ſo imenovali terdovratnoſt; ſveti Barlam pa jih ni poſluſhal, je vſe bolezhine veſelo preterpel, v' njih umerl, in ſhel v' nebeſhko kraljeſtvo vshivat vezhniga plazhila, ki ga je Bog obljubil tiſtim, kteri ſo mu do konza ſtanovitni.

N a u k.

Stanovitnoſt v' dobrim je potrebna.

S. Barlam je bil neobteſan kmet, ni vedil modroſti ſveta, in ni shivel po sheljah drusih, ampak po shivi veri, ktero je imel v' vſigamogozhniga Boga; le njemu dopaſti je hotel, in sato je raji umerl, ko njega sapuſtil. Neverniki ſo ſe mu poſmehovali, angeli ſo ſe nad njim veſelili; pred ozhmi ſveta je neſrezhno umerl, pa njegova ſmert je bila draga per Goſpodu; ſvet ga ni bil vreden, sato ga je Bog v' ſvoje kraljeſtvo vsel. O ſrezhna ſtanovitnoſt tiga sveſtiga boshjiga ſlushabnika!

Kriſtjan! ſtanovitnoſt v' dobrim ti je potrebna. „*Bodi ſtanoviten na Goſpodovi poti.*“ Sirah 5, 12. „*Sa ſvoje duſhe voljo ſe potegni s' vſo mozhjo sa reſnizo do ſmerti.*“ Sirah 4, 33. Sam Kriſtuſ pravi: „*Kdor bo do konza ſtanoviten, bo svelizhan.*“ Mat. 24, 13. Veliko jih je poklizanih, pa malo isvoljenih, ker je malo prave ſtanovitnoſti. Zhe dobro sazhneſh, ſi v' ſhtevilu poklizanih; pa ne boſh med isvoljene priſhel, zhe ſtanoviten ne oſtaneſh. Od dobriga odſtopiti je hudobniſhi, ko nikedar dobro sazheti. Ne zhudi ſe nad tim, ker tudi ſveti Peter tako govori: „*Boljſhi bi bilo sa-nje poti pravizhnoſti ne ſposnati, kakor po ſposnanji od nje odſtopiti.*“ II. Pet. 2, 21. Neſtanovitnoſt Boga ſilno rasshali, in

njegovo saupanje saſlushi. De je to reſ, prizhuje ſveti Pavel rekozh: *„Kteri ſo enkrat raſsvetljeni bili, tudi okuſili dar, in deleshni poſtali ſ. Duha, in ſo padli; tim je nemogozhe ſe ſpet k' pokori ponoviti.“* Hebr. 6, 4 — 6. S. Pavel ne meni ſizer, de je nemogozhe; pa tako piſhe, pravijo ozhaki, ſkasati, de je poboljſhanje neſtanovitniga kriſtjana ſilno redko in teshko.

Bodi ſtanoviten v' boshji ſlushbi, in nikedar ſe ne daj premagati. Sovrashnikov je reſ veliko, in ti ſi ſlab; pa to ne isgovarja tvojih grehov, temuzh te ponishnoſti in varnoſti uzhi. Skerbno premiſli ſlaboſti, ſkuſhnjave in perloshnoſti, ktere ſo te prej sapeljale, de ſe jih varujeſh; ponishno poſluſhaj, in sveſto delaj, kar ti je ſpovednik na ſpovedi povedal; ne pohujſhaj ſe nad hudobnimi, temuzh njih ſlepoto obshaluj; zhe je vezh pohujſhanja, bolj gorezhe Bogu ſlushi; ne navelizhaj ſe ojſtre poti pokore, ker kmalo pride ſmert, in vezhnoſt je neſkonzhna; vedno premiſhljuj verne reſnize, in gorezhe moli, de ne opeſhaſh, temuzh oſtaneſh ſtanoviten, in obljubljeno plazhilo prejmeſh. V' Boga upaj, pròſi ga, bodi ponishen in ſerzhen, de boſh v' dobrim ſtanoviten, in v' vezhni mir prideſh.

Molitev.

O Jeſuſ! premiſhljujozh tvojo ſtanovitno ljubesen do moje greſhne duſhe, in premiſh-

ljujozh ſvojo greſhno neſtanovitnoſt, ſe ſramujem, shalujem in profim, de mi odpuſtiſh. Ti ſi mene ſtanovitno do konza ljubil, is ljubesni do mene ſi na krishi umerl, in tudi sdaj me ljubish; jeſt, tvoj nehvaleshni otrok, ſim te sapuſtil; obljubil ſim ti ſtanovitno ſlushbo, pa ſim ſpet odſtopil, in ponavljal ſvoje velike grehe v' tebe ſvojiga dobriga ozheta. O preljubi Goſpod! ne sapuſti in ne obſodi me, temuzh ſkashi ſvojo miloſt nad ſvojo nehvaleshno ſtvarjo. Na proſhnje ſvojiga sveſtiga ſlushabnika ſvetiga Barlama mi daj obilno gnado, in ne jenjaj mi je dajati, de od njene ſladke mozhi uterjen nikedar vezh od tebe ne odſtopim. S' tvojo pomozhjo ti obljubim sveſto ſlushiti, de ne bom nikedar od tebe odlozhen. Amen.

XXI. dan liſtoviga gnoja.

Marije devize ofrovanje.

Katolſhka zerkev ta dan obhaja ſpomin darovanja Marije devize v' Jerusalemſkim tempeljnu. Sveti Joahim in ſveta Ana, bogabojezha sakonſka, od Boga namenjena porodnika prezhiſte devize Marije matere odreſhenika Jesuſa, ſta dolgo zhaſa bres saroda bila. Ona ſta ſramoto ſvoje nerodovitnoſti voljno poterpela; vender vedno profila Boga, de jima sarod da, in

ga njemu obljubila, ako bi ga miloſtljivo doſegla. Bog jima ga je bil namenil; pa je odlaſhal, de bi bilo njuno veſelje obilniſhi. Kader ſta she perletna bila, ſta doſegla ſpolnjenje ſvojih gorezhih shelj, ſta deklizha doſegla, in jo imenovala Marijo. Sakonſki ſtare savese ſo bili saroda slo sheljni, in ſo menili, de je nerodovitnoſt velika ſhtrafinga boshja. Bolj od vſih drusih ſo po rodovitnoſti hrepeneli ti, kteri ſo bili rodovine Davidove, ker je bil is nje Odreſhenik obljubljen. Sſ. Joahim in Ana ſta bila rodovine Davidove; sato ſta bila ſvoje nerodovitnoſti shaloſtna, in potlej filno veſela, kader ſo bile njune proſhnje od Boga uſliſhane. Ni mogozhe popiſati veliziga veſelja njuniga ſerza, ſoſebno ko ſta vidila Marijo bolj angelju kakor zhloveku podobno; hvalila ſta Boga neprenehama. Kakor ſta prej ſklenila ſvojo ljubo hzher Marijo Bogu v' dar dati, ſta ſtorila. Kader je bila nekoliko odraſtla, ſta jo peljala v' tempelj, v' Jerusalem, in jo Bogu ofrala. Velik dar je bilo to, ker je bila Marija she tiſtikrat polna gnade, ljuba boshja prijatelza in namenjena mati Jesuſa Kriſtuſa. Tudi je verjeti, de je Marija v' drushbi ſvetih deviz v' tempeljnu oſtala, in od ſveta odlozhena Bogu nozh in dan ſlushila, dokler ni bila ſ' ſvetim Joſhefam sarozhena. Marija ni bila le od ſvetih ſtarſhev Bogu v' dar dana, ampak tudi ſama ſe je Bogu ofrala, in ta dopadljivi ofer neprenehama ponavljala. Deviza Marija, vſa ſveta in nedolshna, je bila

she takrat prijetno prebivalishe svetiga Duha, in se je perpravljala, desiravno ni boshjiga sklepa vedila, mati boshja biti. O srezhna sveta Joahim in Ana, velika prijatla vsigamogozhniga Boga, ki sta od njega dosegla, in svetu dala preljubo devizo Marijo, od ktere je bil rojen Jesus, sonze pravize in odreshenik vsiga sveta!

Nauk.

Od prave bogoslushnosti.

Sveta Joahim in Ana sta resnizhno slushila Bogu, ker sta po vsih sapovedih shivela, in sta njemu v' dar dala, kar sta nar bolj ljubila, sta mu svojo ljubo hzher darovala. Tudi Marija se je Bogu darovala, svojo dusho in telo mu podvergla, njemu v' zhast shivela, in ni nikedar od dolshne pokorshine odstopila.

She velikokrat je bilo govorjeno; vender nikedar prevezh ne more biti rezheno od prave in napazhne bogoslushnosti, ker je pravi sapopadik od nje slo potreben. Prava bogoslushnost je sapovedana v' ljubesni, ktera je delavna is zhiste vere in terdniga upanja. Delavna ljubesen je popolnama pokorshina v' vsim, ali dopolnovanje vsih sapoved. Sam Kristus pravi: „*V' ljubesni do Boga je sapopadena vsa postava in preroki.*“ Mat. 22, 40. Zhe dopolnujesh vse sapovedi is ljubesni

do Boga, je to boshja ſlushba. Bogoſlushnoſt, praviza, pravizhnoſt, brumnoſt ali poboshnoſt, ſvetoſt je eno. Zhe Bogu ne ſlushiſh, niſi ſvet; Bogu ne ſlushiſh, zhe vſih sapoved ne dopolnujeſh; vſih sapoved ne dopolnujeſh, zhe Boga is vſiga ſerza in blishnjiga ko ſebe ne ljubiſh. Bog ne mara sa tvojo hvalo, sanizhuje tvoje dari, in overshe vſe tvoje unanje zheſhenje, zhe ga ne moliſh ſ' zhiſto duſho, zhe ga ne ljubiſh is vſiga ſerza, zhe mu ne ſlushiſh ſ' pokornim shivljenjem. Beſede niſo ljubesen, ne pokorſhina, ampak ſo prasen in lashnjiv glaſ, zhe je tvoje ſerze drugazhno. Zhe Boga s' shnablji zhaſtiſh, in je tvoje ſerze delezh od njega; kaj drusiga saſlushiſh ko ſliſhati: „*Hinaviz ſi?*“ Mat. 15, 7. 8.

Ne posabi nikedar, de pokorſhina is ljubesni je prava bogoſlushnoſt. Zhe ſi lazhen ali delaven vſe pravizhnoſti, zhe ti ni drusiga mar, ko boshjo voljo delati, zhe dopadenje nad Bogam vſe ſlabo premaguje, mu reſnizhno ſlushiſh. Bog je vſigamogozhni Goſpod vſih in vſiga: ti ni dal sbirati, delati ali opuſhati, kar ſe ti poljubi; temuzh hozhe tvojo voljo vſim sapovedim podversheno imeti. Zhe te neſrezha sadene, Bogu ſe podversi; zhe preganjanje terpiſh, bodi poterpeshljiv savoljo njega; zhe ſi ſkuſhan greſhiti, premaguj ſkuſhnjavo is ljubesni do Boga; zhe ti Bog ljubiga zhloveka vsame, rezi naj ſe sgodi njegova ſveta volja. V' tim in v' vſim bodi Bogu pokoren, to je boshja ſlushba ali bogoſlushnoſt;

zhe tiga ne delaſh, in Boga le s' unanjim zheſhenjem moliſh, ſi v' ſhtevilu farisejev, kterim je Jesuſ velikokrat rekel gorjé.

Skerbno premiſli, zhe ſi poboshen ali nè. Zhe rad moliſh, k' ſveti maſhi, k' ſpovedi hodiſh je prav; vender pa je prasno bres premagovanja ſvojiga hudiga poshelenja. Boga moliſh le s' jesikam, zhe s' njim opravljaſh ſvojiga blishnjiga, zhe med ſvoje brate prepir ſejeſh. Kako ſi per ſveti maſhi bil, in kako ſi premiſhljeval poterpeshljivoſt Jesuſovo na krishi, zhe ſi doma ko ſerdit lev, zhe nimaſh uſmiljenja f' ſlabimi? Kako ſvoje ſpovedi in obhajila opravljaſh, ako gerdiga govorjenja ali neſramniga shivljenja ne opuſtiſh? Svetnike zhaſtiſh; pa morebiti ob dnevih njih ſpomina pijanzhujeſh; pleſheſh, igraſh, in s' drusimi ſlabimi, nizhemernimi ali greſhnimi deli Boga in ſvetnike sanizhujeſh. Bratovſhine, odpuſtki, prozeſije, in kar je taziga le po unanjim opravljeniga, je vſa tvoja bogoſlushnoſt; sanizhujeſh pa zhiſtoſt, pravizo, miloſt, krotkoſt. Bog me varuj sanizhevati bratovſhine, odpuſtke, prozeſije, in kar je taziga; vender je potrebniſhi ljubesen, brumnoſt, praviza. Nekteri ſkerbé sa ſnashnoſt boshje veshe, de je prijetna musika, de ſe ſtrelja med duhovnim opravilam; pa imajo kamnato ſerze do dobrotljiviga Boga, de ljubesnjiviga Jesuſa le po meſenih malikih po zerkvi gledajo, ali ſe sunaj zerkve med ſveto maſho ali pridigo pogovarjajo. Ako bi ti tak bil, bi ti rekel

hinaviz in hudobnik. Premiſli ſe, ponishaj ſe, in moli:

Molitev.

O Jeſuſ Kriſtuſ! Goſpod in uzhenik vſiga ſveta, tvoj ſveti evangeli in tvoje ſveto shivljenje me uzhi, kakoſhna de mora biti prava poboshnoſt ali bogoſlushnoſt. Bogu ſlushiti v' duhu in v' reſnizi, njega ljubiti is vſe duſhe, njemu vſe podvrezhi, in ſvojo voljo njegovi volji vſelej podversheno imeti, to je prava, dopadljiva in potrebna bogoſlushnoſt. Daj mi ljubesen, in pa ljubesen, de vſe delam is ſvetiga dopadenja do tebe, in ſe nikedar ne odlozhim od tebe. O ſveta Ana, ki ſi is ljubesni do Boga v' dar dala, kar ſi na ſvetu nar boljiga imela, namrezh ſvojo preljubo hzher Marijo! bodi moja pomozhniza per Bogu, de mi pomaga vſe delati, kar mu dopade, vſe opuſtiti, kar ga shali; sakaj le tako ga bom dopadljivo molil, in ga bom v' nebeſih molil vekomaj. Amen.

XXII. dan liſtoviga gnoja.

Sveta Zezilija, deviza in marterniza.

Sveta Zezilija je bila bogata Rimſka goſpodizhina, bogabojezha kriſtjana, zhiſta deviza in

ſerzhna marterniza, she od nekdaj zheſhena v' katoſhki zerkvi. Od njeniga ſvetiga shivljenja in njene ſerzhne ſmerti sa vero Jesuſovo ſe ne more nizh gotoviga vediti; to ſe ve, de je bila od nekdaj viſoko zheſhena, in de she v' zhetertim ſtoletji je bila v' Rimu Bogu in nji v' zhaſt lepa zerkev, od ktere ſvet papesh Simak prizhuje. Tudi je reſnizhno, de she od ſtarih zhaſov je v' katolſhki zerkvi ſpomin obhajan ſvete devize in marternize Zezilije. Sploh miſel je, de je ſveta Zezilija bila od ſtarſhev v' sakon permorana s' mogozhnim nevernim mladenzhem Valerijanam, kteriga je pervo nozh k' veri ſpreobernila, in ga pregovorila njeno zhiſtoſt ſpoſhtovati. Tudi njegoviga brata Tiburzija je v' pravo vero ſpreobernila. Oba ſta bila od papesha ſvetiga Urbana kerſhena, in kmalo po prejetim kerſtu sa ſveto vero umorjena. Sveta Zezilija je sa njima umerla sa vero v' letu okoli 230.

V' oſmim ſtoletji je Aſtulf kralj Longobardov, s' mozhno vojſko obdal Rimſko meſto, in po njegovim odhodu ſe je po Rimu ſploh govorilo, de je on naſhel in odneſel truplo ſvete Zezilije. Papeshu ſvetimu Paſkalu I. ſe je v' ſpanji perkasala, in mu rekla njeno truplo poiſkati. Sveti papesh ga je kmalo naſhel v' pokopaliſhi Proteſtata ob zeſti Apii. Papesh ga je preneſel v' meſto v' zerkev she prej imenovano ſvete Zezilije. To ſe je godilo v' letu 821. Papesh, vſa duhovſhina in verni ſo bili te velike ſrezhe veſeli, ſo ſklenili ſtaro zerkev po-

dreti, in lepſhi ſidati Bogu in ſveti Zezilii v' zhaſt. Sosidali ſo jo, in sraven tudi kloſhter, v' kterim ſo bili minihi, potlej nune, in ſo do danaſhnjiga dne. V' letu 1599 je Bog dal v' ſerze papeshu Klemenu VIII. shelje svediti, kakoſhno de je truplo ſvete devize in marternize Zezilije. To je narozhil bogabojezhimu in uzhenimu kardinalu Baroniju, kteri je vprizho veliko duhovnov in vernih odperl grob, kteri je bil is beliga marmorja; v' njem je bila lepa truga is zipreſa, in v' nji je bilo truplo ſvete Zezilije ſhe zelo, tudi njeno oblazhilo je bilo ſhe lepo. Nobeden ſe ni predersnil tiga ſvetiga trupla ſe dotakniti is ſpoſhtovanja do te ſoſebne ſvetnize; duhovni ſo leſeno trugo is zipreſe vsdignili, in jo ſ' ſvetim truplam poloshili v' proſtorno ſreberno. Kardinal Baroni, kteri je vſe to vidil in popiſal, tudi sraven perſtavi, de je bil per nogah ſvete Zezilije majhen kervav pert, ſ' kterim ſo verni njeno ſveto truplo briſali, kader je bila sa vero umorjena, in ſ' ſvetim truplam pokopali. Uzheni kardinal tudi prizhuje, de je Bog tiſtikrat veliko zhudeshev delal, de bi verni viſoko zhaſtili to ſoſebno ſvetnizo, in ſe ji perporozhevali. Tudi piſhe, de sraven groba ſvete Zezilije ſo bile tudi trupla ſvetiga Valerijana njeniga zhiſtiga shenina, njegoviga brata ſ. Tiburzja, ſ. papesha Urbana in ſ. Makſima. Vſi ti ſo bili ob enim zhaſu savoljo Jesuſa umorjeni, in sato ſo jih verni vkupej pokopali. To je, kar ſe gotoviga vé od zhiſte devize in ſerzhne marternize ſ. Zezilije.

N a u k.

Kaj pomenite te dve beſedi: deviza in marterniza.

Deſiravno ne vemo bogabojezhih del ſ. Zezilije, in tudi ne, kako je bila umorjena, sadoſti je vediti, de deviza in marterniza; v' tih dveh beſedah je vſa njena hvala sapopadena. Velika je hvala in zhaſt, ktero je prejela od Boga, ker je premagala ſvojo natorno ſlaboſt, sapeljive prijatle in neuſmiljene ſovrashnike; ſlabim sheljam je odmerla, in tudi umerla, de bi per Jesuſu shivela vekomaj.

Sveta Zezilija je zhiſta deviza. S. ſvetlobo ſ. vere je ſposnala, de deviſhtvo Bogu dopade, in ga je is ljubesni do njega ſkerbno ohranila. Ni ga zhloveka bres ſlaboſti, tudi ona ni bila; mlad zhlovek ima veliko ſovrashnikov, tudi ona jih je imela; neverniki, med kterimi je bila, ſo neſramno shiveli: pa ne natorne ſlaboſti, ne ozhitno pohujſhanje, ne salesovanje hudobnih, nizh ni moglo premakniti te zhiſte devize od terdniga ſklepa nikedar v' kaj dovoliti, kar je soper boshjo sapoved. Njeno zhiſto ſerze je bilo lepo prebivaliſhe ſvetiga Duha, njena gorezha duſha je bila ko terdno meſto na viſoki gori poſtavljeno; ſtrah boshji, ljubesen do Jesuſa, gnada boshja, ſamota, molitev, ponishnoſt in ſerzhnoſt

ſo bili zhuvaji te zhiſte devize, in ſato je nepremagana oſtala. Tudi ti, o kriſtjan! bodi po sgledu ſ. Zezilije, de Bogu dopadeſh. „*Kdor ſerza zhiſtoſt ljubi, je prijatel nebeſhkiga kralja.*“ Prip. 22, 11. Vſi ſtanovi niſo enaki; pa zhiſtoſt ſerza mora vender vſak ljubiti, in po ſvojim ſtanu zhiſto shiveti. Natorna ſlaboſt je velika, pohujſhanja doſti, ſkuſhnjavzov povſod, in ne boſh ohranjen, zhe ne delaſh po sgledu ſ. Zezilije in drusih ſvetnikov. Mòli, zhuj, bodi ponishen in ſerzhen, nikoli ne posabi Boga, in boſh s' njegovo pomozhjo vſe ſovrashnike premagal.

Sveta Zezilija je ſerzhna marterniza. Ljubesen do shivljenja je mozhneji od vſih; zhlovek rad da vſe, kar ima in premore, de ſvoje shivljenje perhrani. Ravno to prizhuje od ſoſebne ljubesni ſ. Zezilije, ktera je savoljo Boga rada umerla, de bi njemu oſtala ſtanovitna. Sveſtoba v' boshji ſlushbi je lahka, dokler ni ſkuſhnjav, nadleshnoſt, preganjanja ali drusiga hudiga; pa je redka, kader hude ſkuſhnjave ali nadleshno preganjanje nadleshujejo zhloveka. S. Zezilija je ne le ſkuſhnjave, ſkuſhnjavze, nadleshnoſti in preganjanje premagala, ampak tudi bolezhine in ſmert. To prizhuje od njene shive vere, terdniga upanja in gorezhe ljubesni. Bila je mehkiga ſpola in obzhutniga teleſa; pa njena mozhna duſha je vſe preterpela, ſmertne bolezhine premagala, in Bogu oſtala sveſta do konza. O mehki kriſtjan! glej in premiſli to ſerzhno

devizo pred nevernim oblaſtnikam, med njegovimi neuſmiljenimi hlapzi v' ſmertnih britkoſtih, in obshaluj ſvojo greſhno neſtanovitnoſt rekozh:

Molitev.

O Jesuſ, shenin zhiſtih duſh in vladnik vſih marternikov! sahvalim te savoljo mogozhne gnade, ki ſi jo dal ſvoji ſlushabnizi ſ. Zezilii in vſim ſvojim marternikam. O kako je lepo viditi ali premiſliti ſerzhno vojſkovanje in ſerzhno premaganje tvojih ſlushabnikov! Pa ravno to me filno ponishuje, ker mi ozhita greſhno mehkobo in gerdo neſtanovitnoſt, ktere ſim poln. Sveta Zezilija, ſlaba shenſka, ſe je nepreſtraſheno vojſkovala in ſerzhno premagala, mene pa vſaka majhna ſkuſhnjava tako odlozhi od tebe. O Goſpod! ne sapuſti in ne obſodi me; daj mi mozhno gnado vſe vidne in nevidne duſhne ſovrashnike premagati, de ſtanoviten oſtanem, de v' tvoji ſlusbbi shivim in umerjem. Amen.

XXIII. dan liſtoviga gnoja.

Sveti Klemen, papesh in marternik.

Od imenitniga papesha ſ. Klemena ſo v' posnejſhih zhaſih veliko piſali; tukaj je njegovo shivljenje, kakor ga je popiſal uzheni kardinal Orsi v' ſvojim popiſvanji zerkvenih sgodeb. S. Klemen je bil uzheniz in pomagazh apoſteljnov, kterim je dopadel s' shivo vero, ſvetim shivljenjem in gorezho ſerzhnoſtjo v' osnanovanji ſ. evangelja. Rimljan je bil; vſaj ſe vé, de je bil v' Rimu ſ' ſvetim apoſteljnam Pavlam, kakor on govori v' ſvojim liſtu Filipanam piſanim. Od njegovih ſoſebnih dobrih del ſe ne vé; pa dopadenje ſvetih apoſteljenov nad njim obilno prizhuje, kako velik ſlushabnik boshji de je bil. S. Klemen je bil zheterti Rimſki papesh. Pervi je bil ſ. Peter, sa ſ. Petram je naſtopil ſ. Lin, sa ſ. Linam ſ. Klet, in sa ſ. Kletam je naſtopil ſ. Klemen okoli leta 90 po Jesuſovim rojſtvu. Ta ſ. papesh je prej bil malikovaviz, pa ſpreobernjen od ſvetih apoſteljnov Petra in Pavla; bil je prejeti gnadi smiraj hvaleshen, sveſto je poſlužhal njune ſvete nauke, poſnemal njuno shivljenje, in njih zhaſtito ſmert vedno imel pred ſvojimi ozhmi. Kakor je nad ſvetim Petram in Pavlam vidil, je vishal ſvojo ſhkofijo in vſo katolſhko zerkev; je ſkerbel verne v' dobrim ohraniti, in nevernike

ſpreoberniti, de bi bil Jesuſ od vſih moljen. Ta ſ. papesh je svedil, de je bila v' Korintu huda raspertija vſtala savoljo nevoſhljivoſti nekterih vernih soper nektere bogabojezhe maſhnike. To je bilo is greſhniga napuha, is kteriga niſo hotli maſhnikam podversheni biti. Ș. Klemen je bil tiga prepira shaloſten; pa ni mogel, kakor je shelel, nepokornim bersh piſati, ker ſo bile tiſti zhaſ v' zeſarſtvu velike smeſhnjave in vojſke. Kader je ſpet mirno bilo, je nepokojnim piſal, jih ſvaril, pokorſhinoſti uzhil, in jim dopovedal, kako je grosno ſhkodljivo ſe prepirati, in ſe eden soper drusiga vsdigovati, slaſti soper te, kterim jih je Bog podvergel. Ș. Klemen je deſet let neutrudno delal in ſkerbel sa vſo katolſhko zerkev, in je bil sa vero umorjen pod zeſarjem Trajanam okoli leta 100 po Jesuſovim rojſtvu.

Nauk.

Nevoſhljivoſt je slo ſhkodljiva.

Ș veti papesh Klemen je svedil, de ſo v' Korintu velike smeſhnjave, in vſe is greſhne nevoſhljivoſti. Vedil je, de nevoſhljivoſt pride is napuha ali lakomnoſti, in sato jih je uzhil ſe boshji naredbi podvrezhi, maſhnike ſpoſhtovati, jim pokorni biti, in po ſtanu ponishno shiveti, v' kteriga je Bog ſleherniga poſtavil. Bog je ljudi in dela raslozhil: kakor udje teleſa nimajo vſi eniga opravila, ampak

ſlehern ſvoje v' prid vſiga teleſa; ravno tako ſo ljudje raslozheni v' prid vſiga zhloveſhtva, in kdor ſe boshji naredbi ſtavi, je hudobnik in puntar. Zhe Bog hozhe enimu obilniſhi dati, ali ga viſhej poviſhati, sakaj bi bili drugi nevoſhljivi? Varuj ſe te gerde in ſhkodljive pregrehe. Bog je pravizhen in moder; zhe ſi ſvojim bratam nevoſhljiv, ſe soper Boga puntaſh. Premiſli, kako ſhkodljiva je nevoſhljivoſt.

Nevoſhljivoſt je tvoji duſhi ſhkodljiva, ker vſo ljubesen is tebe preshene, in te ſtori hudizhu enaziga, kaj, ſhe hudobniſhiga. Bog sapové vſe ljudi ljubiti, ſe ſrezhe blishnjiga veſeliti, njegovo neſrezho obshalovati; kako samoreſh tej sapovedi pokoren biti, zhe ſi nevoſhljiv? Zhe ſi blishnjimu nevoſhljiv, ſi hudobniſhi od nevoſhljiviga hudizha, ker njemu ni, tebi pa je sapovedano blishnjiga ljubiti. Premiſli kar modri pravi: „*Skosi hudizhevo nevoſhljivoſt je ſmert na ſvét priſhla, in kteri ſo na njegovi ſtrani, po njem poſnemajo.*“ Modr. 2, 24 — 25. Zhe te blishnjiga ſrezha pezhe, ali blishnjiga neſrezha veſeli; niſi zhloveku, ampak ſi hudizhu podoben, in ti bo gorje vekomaj, ako ſe ne poboljſhaſh.

Nevoſhljivoſt obroduje krive ſodbe in opravljanje. „*Ljubesen ni nevoſhljiva, ne miſli hudiga.*“ I. Kor. 13, 4. 5. Tedaj, kjer ni ljubesni, je nevoſhljivoſt, in ſo hude miſli soper blishnjiga. Nevoſhljivoſt te napravi, de vſe hudo verjameſh, in tudi dobro

raslagaſh ſlabo; noben neumneſh ali hudobnik ſi ne bo mogel tolikanj hudiga ismiſliti, de bi ti rad ne verjel od ljudi, kterim ſi nevoſhljiv. Kako bo tvoj jesik molzhal, zhe je tvoje ſerze hudobno? Zhe rad verjameſh hudo, boſh tudi govoril hudo, ker jesik is obilnoſti ſerza rad govori. Kriſtuſ je farisejem rekel: „*Gadja rodovina! kako morete dobro govoriti, ker ſte hudobni? Sakaj is obilnoſti ſerza uſta govoré.*“ Mat. 12, 24. Zhe ſi nevoſhljiv, raslivaſh ko gad ſtrup v' nedolshne; tudi per pravizhnih iſheſh hudobije, in govoriſh od njih hudo.

Is nevoſhljivoſti ſe is-haja ſovraſhtvo, maſhevanje, kriviza in doſti drusiga hudiga. Nevoſhljiviz je ſlep, in meni, de biſtro vidi; meni, de ſvojiga blishnjiga pravizhno zherti, in ſe ne puſti preuzhiti, ker je njegovo ſerze hudobno. Nevoſhljivi Kajn je ſtraſhen sgled, kaj hudobna nevoſhljivoſt samore hudiga ſtoriti. Nedolshni Joshef, od bratov v' ſushnoſt prodan, je ſkuſil krivizo ſhkodljive nevoſhljivoſti. Savel je menil, de nedolshniga Davida pravizhno preganja, in ni hotel ſvoje krivize ſposnati. Nevoſhljivi farisej ſo ljubesnjivimu Jesuſu rekli: „*Ne rezhemo li prav, de ſi li Samarijan, in hudizha imaſh?*“ Jan. 8, 48. Nevoſhljivoſt hudobnih oblaſtnikov ni bila naſitena, dokler niſo vidili nedolshniga Jesuſa na krishi umreti. Tudi sdaj je veliko hudiga is nevoſhljivoſti, ker ta peklenſka poſhaſt ne jenja nikoli hudobe roditi.

Ljubi kriſtjan! varuj ſe nevoſhljivoſti. De ſe je varujeſh, premiſli njeno ſhkodljivoſt in oſtudnoſt. Ljubi Boga in blishnjiga; bodi ponishen in bres vſe lakomnoſti; hvali Boga sa dobro blishnjimu dano. Vezh ſi prejel, kakor ſi saſlushil; Bog je goſpodar ſvojih darov. „*Sakaj je tvoje oko hudobno, ker je Bog dober? Ali mu ni perpuſheno ſ' ſvojim delati, kar hozhe?*“ Mat. 20, 15. Varuj ſe nevoſhljivoſti, ktera shali Boga, ti je ſhkodljiva, in te ſtori hudizhu enaziga.

Molitev.

O Bog! kteri ſi po ſvoji modri, pravizhni in ljubesnjivi previdnoſti ljudi in njih opravke raslozhil, kteri ſi popolnama goſpodar ſvojih darov, dajeſh meni in drugim ſvoje dobrote po ſvojih ſklepih; daj mi reſnizhno ljubesen, ponishnoſt, hvaleshnoſt, in kar samore mojo duſho osdraviti. O ſveti Klemen, ki ſi gorezhe ſkerbel vſo nevoſhljivoſt is ſerza vernih pregnati! pròſi sa-me Boga, de me od vſe nevoſhljivoſti proſtiga ſtori, me napolni s' ljubesnijo, in obrani v' njej, de pridem v' kraljeſtvo vezhne ljubesni. Amen.

XXIV. dan liſtoviga gnoja.

Sveta Flora in Marija, devizi in marternizi.

Sveta Flora in Marija niſte bile eniga meſta, pa ſte obe ob enim zhaſu sa vero Jesuſovo umorjene, kakor piſhe ſ. Evlogi marternik, kteri je ſ' ſvojimi ozhmi njuno ſtanovitnoſt vidil. Sveta Flora je bila rojena v' velikim Shpanſkim meſtu Kordovi. Njen ozhe je bil Turſhke vere, njena mati pa kerſhanſke, ker ſo bili v' tiſtim zhaſu Turki in kriſtjani v' Shpanſki desheli nameſhani. Bog je dal, de ji je ozhe umerl, je ſhe majhna bila, in savoljo tiga jo je njena mati bres vſiga ſtrahu kerſhanſke vere uzhila. Svete Flore brat je bil hudoben in neuſmiljen; bil je ſtarji od nje, in od ozheta nauzhen ſilno vnet sa ſvojo ſlepo vero. Bog je ſvoji ſlushabnizi Flori obilno gnado dal, in jo napolnil ſ' zhiſto ljubesnijo do vſiga dobriga. Uſmiljeniga Boga je is vſe duſhe ljubila, in ſkerbela mu dopaſti ſ' zhiſtim shivljenjem. Ni mogozhe povedati, kako de je ljubila ſamoto, in ſvét sanizhevala. Bila je pridna v' ſvojih domazhih opravkih, materi vſelej pokorna; ſtanovitno je molila, in ſe vedno pokorila. Kader je bil od katolſhke zerkve sapovedan poſt, je, deſiravno ſhe majhna, le svezher malo jedla. Materi ſe je savoljo mladoſti ſmilila, in sato ji je opoldne kaj jeſti

dala; poboshna dekliza pa je prejeto jed ubogim ſkrivaj podelila, ker je bila do blishnjiga uſmiljena, do ſebe pa oſtra.

Sveta dekliza Flora je bila vſih kerſhanſkih dobrih del obilna; vender jih je v' sazhetku ſkrivala savoljo ſvojiga hudobniga brata, kteri je smiraj zhul nad njo. Posneje je ſposnala, de ſ. vere in dobrih del zhlovek ne ſme ſkrivati, in je ozhitno shivela po vſih sapovedih vprizho neuſmiljeniga brata in drusih Turkov. Njen brat je bil savoljo tiga neisrezheno ſerdit; nizh vezh ni mogla njegove ſerditoſti preſtati, sbeshala je, in ſhla ſkrivaj v' drugo hiſho, kjer ſo bili vſi bogabojezhi kriſtjani. Brat ni védil kaj od togote pozheti, je vſe kota veliziga meſta preiſkal, in ker je ni mogel najti, je po meſtnim Turſhkim oblaſtniku vſe njene snanze, duhovne in prijatlize hudo preganjal. Vſe to jo svedila, je bila shaloſtna, in ni mogla preneſti, de bi drugi savoljo nje preganjanje terpeli. Shla je ſerzhno pred ſvojiga hudobniga brata, in mu rekla: „Tukaj ſim; kriſtjana ſim, in perpravljena vſe preterpeti is ljubesni do Jesuſa, kterimu ſim ſvoje deviſhtvo v' dar dala, in upam v' njegovo miloſt, de me ne bo nikedar sapuſtil.“ Brat jo je nar poprej s' lepo nagovarjal, de naj Jesuſa sapuſti, po tem jo je ſtrahoval in tepel; pa je ni mogel premakniti. Ko je obupal jo premotiti, jo je pred meſtniga Turſhkiga oblaſtnika peljal, in mu lashnjivo rekel: „Ta moja ſeſtra je bila

v' sazhetku nashe vere, pa kristjani so jo sapeljali." Oblastnik jo vprasha: „Je li res, kar tvoj brat soper te govori?" Sveta Flora mu serzhno odgovori: „Smiraj sim bila, in tudi sdaj sim kristjana; nikedar nisim bila slepe vere tvojiga lashnjiviga preroka Mohameda." Turshki oblastnik, ki ga je njen serzhni odgovor silno rasserdil, je dvema soldatama ukasal jo hudo tepsti, in sta jo tako neusmiljeno stepla, de je bila vsa kervava in skoraj mertva. Oblastnik rezhe po tem njenimu bratu: „Pelji svojo neumno sestro domu, uzhi jo v' nashi veri, in potlej jo spet pred-me perpelji." Brat je svojo sestro domu peljal, je skerbel njeno telo osdraviti, pa tudi njeno dusho od prave vere odverniti. Prevsel je dve prekanjeni Turshki sheni, jima jo podvergel, in sapovedal, de naj ji ne pustite s' nobeno kristjano govoriti. Sveta Flora je bila v' lastni hishi sushna, in ni mogla vezh prestati tolikanj nadleshnosti; sbeshala je ponozhi, in shla delezh od mesta v' miru slushit Bogu. V' tim svetim pozhitku se je neisrezheno vnela sa vero umreti; Bog ji je misel dal v' mesto Kordovo iti, in pred Turshkim oblastnikam svojo vero v' Jesusa spet prizhati. Shla je v' mesto; pa preden se je oblastniku perkasala, je shla v' zerkev molit in profit Boga, de bi ji mogozhno gnado dal.

Ko je sveta Flora v' zerkvi molila, je druga kershanska deviza is deshele ravno v' tisto zerkev prishla. Ta je bila Marija, sestra svetiga

dijakona Valabonsa, kteri je bil malo poprej sa vero umorjen. Ta ſveti marternik ſe je ſvoji ſeſtri v' ſpanji perkasal, in ji je rekel: „Hiti k' meni priti v' nebeſhko kraljeſtvo.“ Od te perkasni uterjena ſe je ſveti Flori perdrushila; obé ſte ſhle pred oblaſtnika, in ſvojo vero prizhale. Sveta Flora mu je rekla: „Jeſt ſim tiſta, ktero je moj brat pred teboj kerſhanſke vere toshil; sdaj ponovim ſvoje pervo prizhanje, in sanizhujem tvojiga lashnjiviga preroka.“ Marija mu je rekla: „Jeſt imam brata marternika; kakor je on prizhal Jesuſa Kriſtuſa, ga tudi jeſt, in pravim, de je tvoja vera ismiſhljevanje hudizhev.“ Turſhki oblaſtnik jima ni odgovoril, temuzh je ukasal obe v' jezho vrezhi, de bi ſe smodrile. Pa Boga ſte sato hvalile, in ſtanovitne oſtale. Sveti maſhnik Evlogi jima je piſal, in ji s' ognjenimi beſedami v' veri uterdil. Nektere Turkinje ſo ju v' jezho hodile nadleshevat, de bi ſe vdale oblaſtniku, pa ſtanovitne ſte oſtale, ker ſte shelele sa krishaniga Jesuſa umreti. Njune shelje ſo bile dopolnjene; oblaſtnik je ukasal obema glavo odſekati, in ſte ſvoj tek ſerzhno dokonzhale danaſhnji dan v' letu 851.

N a u k.

Od potrebe dobriga konza ali namena.

Sveta Flora in Marija ſte radovoljno ſhle pred Turſhkiga oblaſtnika. Bog jima je to mi-

ſel dal, de bi ſ' ſvojo ſerzhnoſtjo podpirale vero maloſerzhnih kriſtjanov, de bi ſe, ko bi vidili ſlabe shenſke sa ſveto vero nepreſtraſheno umreti, vere Jesuſove ne ſramovali, in raji umerli, ko jo sapuſtili. Njun konez ali namen je bil dober in ſvet; vender ſe pa zhlovek ne ſmé nepremiſhljeno na ſvoje miſli sanaſhati, in sato je tukaj ta nauk.

Dober konez ali namen ni drusiga, ko reſnizhna volja Bogu dopaſti. Kar je dobro po sapovedih in po okoliſhinah, ni dobro, zhe ni is konza Bogu dopaſti; kar je hudobno ſamo na ſebi, ni Bogu vſhezh, zhe ravno zhlovek meni, de njemu v' zhaſt dela.

Zhlovekove dela ſo velikokrat viditi enake ali podobne; pa per Bogu niſo, ker on gleda v' ſerze, in vidi miſli, is kterih pridejo. Sveti Pavel uzhi in sapové: „*Kar koli delate s' beſedo ali s' djanjem, ſtorite vſe v' imenu Goſpoda Jesuſa Kriſtuſa.*“ Koloſh. 3, 17. Ta dobra miſel mora biti per vſim; zhe nè, ſo zhlovekove dela ali prasne ali pa pregreſhne. Nizh ne pomaga svito ali hinavſko govoriti; ni sadoſti ſe isgovarjati, ſe perkrivati, ali ſe opravizhevati pred ljudmi, temuzh ſerze mora biti ravno in dobro per Bogu. Juda je bil viditi uſmiljen, kader je djal: „Sakaj ſe masilo ni prodalo sa tri ſto denarjev, in ubogim dalo?“ Shelel je prodati drago masilo, ſ' kterim je Marija Jesuſove noge pomasala, s' isgovoram lepiga uſmiljenja do ubosih, pravi ſ. Janes, ker je tat bil, in je moſh-

njo imel, in nosil, kar je bilo va-njo vershe-no. Fariseji so bili sa zhast boshjo vsi gorezhi viditi, pa so bili sgoli hinavshina; so veliko dobriga delali, pa le savoljo svoje hvale. Sato je Jesus od njih rekel: *„Resnizhno vam povém, oni so she prejeli svoje plazhilo.“* Mat. 6, 16. Hvale ishejo, hvalo tudi prejemajo, zhe tudi ne od Boga. Tudi sdaj je veliko kristjanov viditi vnetih sa pravizo, usmiljeniga serza; pa so taki le, kader jim je na roke, kader jim pomaga, kader in dokler imajo hvalo in dobizhik.

Vsi uzheniki, kteri so si persadevali zhlovekovo serze sposnati, so v' zhloveku to veliko slabost vkoreninjeno nashli, de vse rad dela le is ljubesni do sebe, zhe ravno s' besedo pravi, de dela savoljo Boga. Napuh, svijazhnost, hinavshina in prekanjenje je skrita in nevarna bolesen vsiga zhloveshtva, zhe ga sveti Duh ne osdravi. Vsi nauki ne pomagajo, zhe serze ni osdravljeno od gnade svetiga Duha. Le on raspodi temo, in sravná svite poti zhlovekovih misel, vender ne toliko, de bi nizh vezh temniga in nizh vezh svitiga ne bilo; to nam je pusheno v' nashe ponishevanje. Tudi pravizhni niso popolnama pravizhni, in so boshjiga persanashanja potrebni. Tudi pravizhni morajo hrepeneti po obilnishi pravizhnosti; sato je pravizhni Job rekel: *„V' skerbi sim savoljo vsih svojih del.“* Job. 9, 28. Farisej je v' tempeljnu vprizho Boga se hvalil, in zolnarja sanizheval; pa je bil hudobnishi od nje-

ga, ker je savoljo laſtne hvale dobro delal. Kdo ſe more sanaſhati in rezhi: „Moje ſerze je pravizhno?“ Kdor to od ſebe miſli, je poln napuha in velik greſhnik. Sato ſo bogabojezhi kriſtjani trepetali, in v' ſtrahu shiveli, deſiravno jim ni veſt nizh hudiga ozhitala. Tako je miſlil, in tako piſal od ſebe ſveti Pavel: „*Nizh nimam na veſti, ali sato ſhe niſim opravizhen; kteri me pa ſodi, je Goſpod.*“ I. Kor. 4, 4. Po sgledu take velike ponishnoſti tiga raſsvetljeniga apoſteljna kdo ſe ſme na ſé sanaſhati? Zhe tudi kdo greh ſovrashi, in pravizo ljubi, ima vender lahko ſhe kaj temniga in svitiga v' ſebi; kaj pa greſhnik, kteri greh ljubi, in ſvetlobo ſovrashi?

Nikoli ne morem do konza ſposnati in popiſati vſih svijazh zhlovekoviga ſerza; lepo te tedaj proſim, zhuj nad ſeboj. Zhe ſe ne bojiſh sapeljan biti, ſi she sapeljan, ne veſh ſ. evangelja, ni ponishnoſti v' tebi. Skerbno ſe premiſli. Morebiti ſi uſmiljen, pa le tiſtim, kteri tvoji ſlaboſti ſtreshejo, ali kterim ne ſmeſh odrezhi. Si ponishen; pa morebiti le, kader ſe bojiſh. Si morebiti pokoren in poſtreshen; pa le, kader te hvalijo. Si viditi poterpeshljiv v' nadlogah, ker ſi neſkerben. Se viſoko ne noſiſh, ne bahaſh, ne pijanzhujeſh, ker ti le lakomnoſt brani. Nobeniga ali nobene ne ſkuſhaſh, ker te le ſhe naturna ſramoshljivoſt bojezhiga, bojezho dela. Se jeſiſh ſoper grehe, kader ſi ti od njih raſshaljen. Jeſt te ne ſodim, pa opominjam te; tu-

di ti drusih prenaglo ne ſodi, temuzh ſebe neprenehama premiſhljuj, in gorezhe pròſi Boga, de naj ti da ſposnanje in poboljſhanje. David je is ſerza profil, pròſi tudi ti: „*O Goſpod! raſvetli moje ozhi, de v' ſmerti ne saſpim.*“ Pſ. 12, 4. „*Goſpod! vodi me po poti pravize.*“ Pſ. 5, 9.

Molitev.

O Goſpod! v' premiſhlevanji tih reſnizhnih naukov ſim preſtraſhen, in drusiga ne vém, ko klizati v' tvojo neſkonzhno miloſt. Oh, zhe me boſh po ojſtri pravizi ſodil, kako bom obſtal! Pravizhni ni sadoſti zhiſt pred tvojimi ozhmi, kakoſhen ſim pa jeſt, veliki greſhnik? Svetniki ſo v' tvojim ſtrahu shiveli, sakaj bi ſe jeſt ne bal? O Goſpod! pòſhlji v' me ſvojo luzh, raspodi vſo temo mojiga ſerza, sravnaj vſe krive poti mojih miſel, in daj mi hoditi po ravni poti pravizhnoſti. To te ponishno proſim; pa tudi obljubim nad ſvojim ſerzam zhuti, ga vedno premiſhljevati, tvoje zhaſti ſtanovitno iſkati, in vſe delati is ljubesni do tebe. To mi dodéli, o Goſpod! sveſto ſpolnovati na proſhnje ſvojih dopadljivih ſlushabniz ſſ. Flore in Marije, de bom tvoje neſkonzhne miloſti deleshen. Amen.

XXV. dan liſtoviga gnoja.

Sveta Katarina, deviza in marterniza.

Sveta Katarina, zhiſta deviza in ſerzhna marterniza, je shivela v' pervih zhaſih katolſhke zerkve; je bila zhiſta med rasujsdanimi neverniki; je ſtanovitna oſtala v' ſveti veri, deſiravno neuſmiljeno martrana. V' jutrovih deshelah ſo ji ſploh rekli *velika Katarina*, to je, ſoſebna boshja prijatliza, ſoſebna ſvetniza. Kako de je shivela, in kako de je bila umorjena, ſe ne more prav vediti. Metafraſt je shivljenje in ſmert ſ. Katarine v' deſetim veku ali ſtoletji po ſvojih miſlih popiſal v' Greſhkim jesiku; to popiſovanje je ſhkof Ludvik Lipoman v' Latinſki jesik po zherki preſtavil, ktero je do donaſhnjiga dne oſtalo. Uzheni kardinal Baroni tako piſhe: „Jeſt menim, de je ſveta Katarina, deviza in marterniza, ravno tiſta is meſta Alekſandrije, ktera je terpela in umerla sa vero okoli leta 307, pod nezhiſtim in neuſmiljenim nevernim zeſarjem Makſiminam Galerjem.“ Vſe okoliſhine kashejo, de ſo miſli uzheniga kardinala prave in reſnizhne, in po tih je to kratko popiſovanje.

Sveta Katarina je bila bogata in imenitna goſpodizhna v' meſtu Alekſandrii. Nje viſoki rod, ſlovezhe bogaſtvo, prezhudna lepota in velika uzhenoſt jo je delala imenitno; pa vſe

to je bilo nevredno memo njene shive vere, gorezhe ljubesni do Boga in ſoſebne zhiſtoſti. Vſi, verni in neverni, ſo jo hvalili; pa ponishna deviza je ſkerbela le Jesuſu dopaſti. Zeſar Makſimin, neſramen salesovaviz ſvete zhiſtoſti in neuſmiljen preganjaviz katolſhke vere, je ſliſhal hvaliti prezhudno lepoto ſvete devize Katarine, in je bil vnet v' poshelenji do nje. Kar koli ſi je mogla njegova hudobija ismiſliti, in kar koli je njegova velika oblaſt premogla, je prekanjeno in oblaſtno ſkuſil ſ. Katarino premotiti, in v' ſvoje gerde shelje napraviti; pa od njene modroſti in ſerzhne ſtanovitnoſti je bil premagan. Ta nezhiſti zeſar, od njene ſtanovitnoſti rasshaljen, jo je sazhel preganjati sa voljo vere, ktero je hudobno ſovrashil. Sveta Katarina in ſhe druge kerſhanſke devize in shene ſo veliko hudiga raji preterpele, tudi bolezhine in ſmert, kakor de bi bile v' njegove greſhne shelje dovolile. Sveta Katarina je ſklenila s' begam v' drugo deshelo ohraniti ſvojo zhiſtoſt in vero; je vſe ſvoje veliko premoshenje sapuſtila, in sbeshala v' Arabijo v' nesnane hribe, kjer je bilo veliko kriſtjanov ſkritih savoljo tiga neuſmiljeniga zeſarja. Zeſar, v' ſvoji jesi nepotolashen, je ſvojim nameſtnikam piſal in sapovedal jo prijeti, martrati in umoriti, ako nozhe ſvoje vere sapuſtiti. Sveta Katarina je tudi ondi enako ſtanovitnoſt ſkasala, in je raji hotla umreti, kakor zhiſtoſt sgubiti, ali od vere odſtopiti. Ta ſveta deviza, mnogo ſku-

ſhana in martrana, je ſtanovitna oſtala, in rada umerla. Njeno ſveto telo je bilo pokopano verhi Sinajſke gore. Verni Arabljani ſo njeno pokopaliſhe v' veliki zhaſti imeli, ga obiſkovali, in veliko gnad po tej ſ. devizi in marternizi doſegli.

N a u k.

Stanovitnoſt v' dobrim je ſoſeben dar boshji.

Sveta Katarina, deviza in marterniza, je bila ſtanovitna v' dobrih delih, in ſtanovitna do konza. Raji je sgubila ſvoje veliko premosheńje, in raji dala ſvoje mlado telo v' ſmert, kakor de bi Boga sapuſtila. Blagor ji, in blagor vſim, kteri oſtanejo ſtanovitni do konza. Slehernimu je sapovedano: „*Bodi ſtanoviten na Goſpodovi poti.*“ Sirah 5, 12.

Stanovitnoſt v' dobrim je ſoſeben dar boshji. Bog je sazhetik in dokonzhevaviz vſiga dobriga; bres njegove gnade ni mozh kaj dobriga miſliti ali ſtoriti, vſe dobro je is boshje uſmiljene pomozhi. To piſhe ſveti Pavel Filipljanam: „*Saneſem ſe, de bo Bog, kteri je dobro delo v' vaſ sazhel, ga tudi dokonzhal do dneva Kriſtuſa Jeſuſa.*“ Filip. 1. 6. Kdo drugi samore ſpazheniga zhloveka ſtoriti pravizhniga, in ga v' pravizhnoſti ohraniti? Le Bog samore to, ker bres njega ni nizh, v' njem pa je vſe. „*Sami is ſebe nè moremo nizh miſliti, temuzh naſha premoshnoſt je od Bo-*

ga.“ II. Kor. 3, 5. Bog is sgoli uſmiljenja daje gnado; nobenimu ni nizh dolshen, in pomaga le sato, ker je dober. Vſaka gnada je neisrezheno vredna; pa mogozhna gnada, ſ' ktero Bog daje ſtanovitnoſt, je vredniſhi od vſih drusih. Kralj Ṣavel je dobro sazhel, potlej pa saſhel; Juda je zhudeshe delal, potlej pa nesveſt bil, in ſe pogubil; tudi drugi ſo bili enako nefrezhni, defiravno dobri v' sazhetku. „*Zhe pravizhni od pravizhnoſti odſtopi, bodo vſe njegove pravizhne dela posabljene, in bo umerl.*“ Ezeh. 18, 24. Boshje gnade je zhlovek smiraj potreben; in bres nje ni bilo in ne bo nobeniga frezhniga.

Kriſtjan! ponishen bodi, zhe ravno upaſh, de dobro shiviſh, ker ſi smiraj v' nevarnoſti, in vrednoſt gnade preſeshe tvoje saſlushenje. Nihzhe ni nar manji gnade vreden, veliko manj je vreden ſoſebne gnade ſerzhne ſtanovitnoſti; gnada je is sgoli miloſti. Ṣveti Pavel prizhuje: „*Ni per njem, kteri hozhe, tudi ne per njem, kteri tezhe, ampak per Bogu, kteri ſe uſmili.*“ Rimlj. 9, 26. Porezheſh: „Zhe je taka, kaj pomaga dobro shiveti, in ſi persadevati Bogu dopaſti?“ Prijatel! ne miſli in ne govori tiga. Reſnizhno je to, de Bog ni nikomur nizh dolshen, in de njegova gnada vſe tvoje saſlushenje preſeshe; pa je sveſt, uſmiljen in pravizhen, in te ne bo sapuſtil, ako mu ſ' pomozhjo njegove gnade oſtaneſh sveſt. Ṣam is ſebe ne samoreſh nizh, s' boshjo gnado samoreſh vſe; zhe pa pravizhno

shivish, so tvoje pravizhne dela dar boshji, in sato bodi v' dobrim ponishen, de bosh stanoviten. Ne odstopi od ponishnosti, ne jenjaj dobriga delati, in bosh svoje shivljenje srezhno sklenil. Modri uzhi: „*Bodi smiraj v' Gospodovim strahu; sakaj na poslednje bosh upanje imel, in tvoje zhakanje ti ne bo odveto.*“ Prip. 23, 17. 18. Desiravno nihzhe ne more gnade po svoji vrednosti saslushiti, vender ni mogozhe verjeti, de bi usmiljeni Bog svoje slushabnike sapustil. Bog, ki je zhloveku pred vsimi dobrimi deli milostivo pomagal, ga bo li, menish, sapustil, kader mu s' njegovo gnado slushi? Bodi v' skerbi savoljo svoje velike slabosti, vedno pròsi Boga, de naj ti pomaga, slushi mu svesto, in upaj v' njegovo milost. Stanovitnost v' dobrim in srezhna smert je soseben dar in nesaslushena dobrota, pa deleshen je bosh, zhe delash, kar ti je bilo rezheno. „*Sròzhi Gospoda svoje dela, in bo tvoje misli dobro ispeljal.*“ Prip. 16, 3. Shivi svesto po Gospodovih sapovedih, in bosh dosegel, kar sheliſh, vezhno shivljenje.

Molitev.

O moj Bog in Gospod! vse dobro je is tebe, in vse hudo is mene: sato sim hudo delal, ker je bila tvoja pomozh delezh od mene; bila je pa delezh od mene, ker sim te jest hudobno sapustil. Desiravno sim pogubljenja vreden, si me s' svojo milostjo obiskal; pa

jeſt ſim jo nehvaleshno sanizheval, in terdovratno hitel v' pogubljenje. O Goſpod! ne glej moje velike hudobije, temuzh po ſvoji veliki milosti mi dodeli obilno gnado, in mi jo dajaj, de ti ſtanovitno ſlushim. Dodeli mi ſvetlobo, de ſposnam tebe, vezhno lepoto, in oſtudnoſt greha; daj mi, ljubesen do tebe, de s' nje gorezhoſtjo premagujem greh, in v' dobrim oſtanem ſtanoviten; daj mi, de ti ſtanovitno ſlushim, in ſrezhno umerjem, de ne bom nikedar od tebe odlozhen. To mi dobrotljivo dodeli savoljo ljubesnjiviga Jesuſa, in na proſhnje ſvoje sveſte ſlushabnize, zhiſte devize in ſerzhne marternize, ſvete Katarine. Amen.

XXVI. dan liſtoviga gnoja.

Sveti Antim, maſhnik in marternik.

Sveti Antim je bil maſhnik v' Rimu ob zhaſu hudiga preganjanja zerkve boshje. On in veliko vernih je bilo v' jezho vershenih savoljo Jesuſove vere. Tiſti zhaſ je bil neuſmiljeni zeſar Dioklezijan, kteri je hotel vſo duhovſhino in vſe verne pomoriti. Is tiga hudobniga ſklepa je v' oblaſt poviſhal terde in neuſmiljene moshe, in jim ojſtro sapovedal bres vſiga raslozhka vſe kriſtjane pokonzhati, ako nozhejo

bogov moliti. Med timi nevernimi oblaſtniki je bil Pinijan, terd mosh in hud preganjaviz kerſhanſke zerkve. Ta je nevarno sbolel; sdravniki mu niſo mogli pomagati, in ſo mu she ſ' ſkrivnimi beſedami ſmert napovedali. Luzila, njegova shena, je bila shaloſtna, je vedno ſkerbela in premiſhljevala, kako bi ſvojimu moshu is bolesni pomagala. Velikokrat je ſliſhala praviti, de kriſtjani osdravljajo bolnike v' imenu Jesuſovim. Bog ji je dal upati v' pomozh Jesuſovo, je ſvojimu bolnimu moshu to povedala, in po njegovim ukasu rekla nekaj kriſtjanov is jezhe ispuſtiti, in peljati k' bolnimu moshu. Med timi kriſtjani je bil véliki ſlushabnik boshji, ſveti maſhnik Antim. Luzila jim je rekla: „Sim ſliſhala praviti, de vi kriſtjani samorete bolnike osdravljati; zhe mojiga ljubiga mosha osdravite, boſte veliko denarja in tudi proſtoſt gotovo prejeli.“ Ş. maſhnik Antim ji je odgovoril: „Ne maramo ne sa denar ne sa drugo; zhe obljubi v' Jesuſa vērovati, ga bomo proſili, de naj tvojiga mosha osdravi, ker ne mi, ampak Jesuſ je zhudodelnik.“ Luzila je vpraſhala ſvojiga mosha, kaj de na to odgovori. Je tiho odgovoril: „Obljubim v' Jesuſa verovati, zhe me osdravi.“ Takrat ſo verni pokleknili, in dolgo molili; ſo Jesuſa ponishno proſili, de naj bolniga oblaſtnika osdravi, in ſ' tim zhudeshem ſkashe reſnizo kerſhanſke vere. Po opravljeni molitvi je ſ. maſhnik Antim bolnimu oblaſtniku Pinijanu rekel: „*Vſtani, sakaj Jesuſ te je*

osdravil.“ Oblaſtnik je hitro vſtal, in hodil, kakor bi nikoli bolan ne bil, in je veſel hvalil Jesusa. On in njegova shena ſta verna poſtala, ſe dala uzhiti v' kerſhanſki veri, in ſta ſveti kerſt prejela. S' gnado boshjo ſpreobernjena, ſta v' veri ſtanovitna oſtala, po veri ſveto shivela, vernim obilno pomagala, in v' tih ſvetih delih ſrezhno umerla.

Sveti maſhnik Antim je ſhel is meſta v' grad ſpreobernjeniga Pinijana, in je ondi perkrit oſtal. K' njemu ſo verni sahajali boshje beſede poſluſhat, in ſvete maſhe ſliſhat. Ajdovſki kmetje, ondi okoli prebivajozhi, ſo to svedili, ali ſe jim je sdelo, sakaj de kriſtjani tje hodijo; sbrali ſo ſe, ſhli v' grad, ſ. maſhnika Antima popadli, ga ſ' kolmi tolkli, mu kamen na njegov vrat navesali, ga k' vodi vlekli, in va-njo vergli. Verni tiga niſo vedili; drugi dan ſo po navadi ſhli v' grad k' ſvetimu Antimu, in gredo po opravljeni ſlushbi boshji domu. Ajdje ſo ſe jim poſmehovali rekozh: „Kaj je vaſh duhoven danſ lepiga povedal? Zhe ga hozhete poſluſhati, ſkozhite v' to vodo, kamor ſmo ga mertviga vergli.“ Verni ſo jim odgovorili: „Ni reſ, kar pravite; naſh duhoven Antim ſo sdravi, in ſo naſ ravno kar lepo uzhili.“ Ajdje, ravno tiſti, kteri ſo ga tolkli, in ſ' kamnam na vratu v' vodo vergli, niſo verjeli, de shivi; ſo tje ſhli, in ga sdraviga najdejo. Nad tim velikim zhudeshem ſo ſe savseli, ſo oſtermeli, in vſigamogozhnoſt praviga Boga ſposnali. S. maſhnik

Antim jih je lepo uzhil, in uzheno preprizhal, de maliki nifo nizh, in de je le en pravi Bog, ſtvarnik nebeſ in semlje. Tiſtikrat in potlej ſo ga radi poſluſhali, ſo ſvoje malike od ſebe smetali, in vſe maliſhke loge poſekali. Kmalo po tim je neki neveren oblaſtnik is Rima memo poſekanih logov ſhel, ſe je zhudil, poprafhal in svedil, sakaj de ſo jih kmetje poſekali, in kdo de jih je napravil, de ſo to ſtorili. Se je uſtavil, je ſvoje hlapze bersh poſlal po ſ. Antima, de ga svesaniga pred-nj perpeljejo. S. Antim je pred oblaſtnikam vſe to poterdil, in malike sanizheval, in rekel, de bogovi ſo hudizhi, zhaſti nevredni, in de gre le pravimu Bogu vſa hvala. Oblaſtnik je ukasal ga ondi umoriti. S' mezhem je bil umorjen okoli leta 287.

N a u k.

Nehvaleshni kriſtjan je pogubljenja vreden.

Sveti Antim je bil v' imenu Jesuſovim neverniga oblaſtnika Pinjana osdravil; Pinijan ſe je ſpreobernil, in mu smiraj sveſto ſlushil. To je namen boshjih dobrot, de ſmo Bogu hvaleshni in pokorni. Hvaleshnoſt je sapovedana, nehvaleshnoſt je prepovedana; prava hvaleshnoſt je v' svelizhanje, nehvaleshnoſt je v' pogubljenje. Bogu dopadljiva hvaleshnoſt je, ne posabiti njegovih dobrot, ga is ſerza hvaliti, vſe prejete dobrote v' njegovo zhaſt obrazhati.

Kdor tiga ne dela, je nehvaleshen in pogublje-nja vreden. Modri pravi: „*Od hiſhe tiſtiga, kteri dobro ſ' hudim vrazhuje, ne bo neſrezha odſhla.*“ Prip. 17, 13.

Bog nam dobro daje is sgoli miloſti; ni dolshen nizh dati, vender daje, ker je ne-ſkonzhno uſmiljen. Veliko dobriga tukaj da-je, in veliko vezh bo po ſmerti ſvojim flu-shabnikam dobriga dal, namrezh ſamiga ſe-be vshivati vekomaj. Tedaj ga moramo tukaj hvaliti ſ' pokornim shivljenjem, in po tem ga bomo hvalili v' nebeſih vekomaj. Kdor ga tu-kaj ne hvali, bo po ſmerti vershen med ne-hvaleshne duhove, med hudizhe. Napuhnjeni in nehvaleshni duhovi ſo prejete darove soper uſmiljeniga Boga in soper njegovo zhaſt ober-nili, sato ſo bili versheni v' peklenſki ogenj; enaka nefrezha, pravi ſ. Bernard, sadeva vſe nehvaleshne. Po sgledu nehvaleshnih angeljev delajo, tedaj pojdejo med nje, in oſtanejo per njih vekomaj.

Kriſtjan! ſpremiſli boshje dobrote in ſvo-jo nehvaleshnoſt. Ne moreſh gnad preſhteti, kolikor ſi jih od Ozheta ſtvarnika, od Sina odreſhenika, od ſ. Duha poſvezhevavza prejel in prejemaſh; pa ſi Ozhetu, Sinu in ſ. Duhu nehvaleshen. Svojo duſho, po podobi boshji ſtvarjeno, omadeshujeſh, s' grehi. Jesuſovo pre-ſveto kri taptaſh, in gnado ſ. Duha sanizhu-jeſh; sa vſe dobrote, ki jih v' katolſhki zerkvi vshivaſh, ti ni nizh mar, in ne hvaliſh Boga sa-nje. Ravno tako obrazhaſh morebiti na-

torne dobrote v' boshje rasshaljenje. Zhe imaſh natorno modroſt, hvaliſh ſebe, ne Boga: dokler ſi sdrav, shiviſh, kakor bi ti ne bilo umreti; zhe semlja obilno rodi, bahaſh, pijanzhujeſh, pleſheſh, noriſh, in s' drusimi grehi shaliſh Boga; obilniſhi ko prejemaſh, hudobniſhi ſi; nikoli ne vrazhujeſh Bogu tolikanj hudiga, kakor takrat, kadar ti on veliko dobriga daje. Moſeſ je nehvaleshnim Judam rekel: „*Ti neſpametno ljudſtvo! tako Goſpodu vrazhujeſh?*“ V. Mos. 32, 6. Tiga pravizhniga ſvarjenja ſi tudi ti vreden, zhe ſi ſvojimu uſmiljenimu Bogu nehvaleshen. V' vezhno pogubljenje te ne bo ubranila le uſtna hvala, zhe je tvoje ſerze delezh od Goſpoda. Njega s' beſedo hvaliti, in s' deli sanizhevati, je hinavſko in hudobno. Hvali uſmiljeniga Boga v' ſerzu, hvali ga s' beſedo, pa veliko bolj ga hvali ſ' pokornim shivljenjem. Zhe greſhno shiviſh, ne more tvoja uſtna hvala Bogu dopaſti. „*Hvala ni lepa v' uſtih greſhnikov.*“ Sirah. 15, 9.

Molitev.

O uſmiljeni Bog! pred tvojim velizhaſtvam ſe jeſt, tvoj nehvaleshni otrok, ponisham in ſe bom ponisheval, ker te niſim po ſvoji dolshnoſti hvalil, in ſim te verhi tega ſhe s' djanjſkimi grehi shalil in sanizheval. Hudo sa dobro, veliko hudiga sa veliko dobriga ſim ti vrazheval; jeſt niſim jenjal hudobno shiveti, ti niſi

jenjal mi dobrotljive gnade dajati, vender ſim bil terdiga in nehvaleshniga ſerza? O Goſpod! odpuſti mi mojo greſhno nehvaleshnoſt; daj mi, de ſe ſpokorim, in tvojo hvalo vedno osnanujem; ſtori me ſvoji ſveti volji pokorniga, de te ſ' pokornim shivljenjem ſtanovitno hvalim. O ſ. maſhnik Antim, ki ſi bil v' mnogih nadlogah Bogu vedno pokoren, in ſi ga tudi v' britkoſti smiraj hvalil! ſpròſi mi hvaleshno duſho, de ſe nikedar ne odlozhi od Boga, de ga hvali tukaj ſtanovitno, in po ſmerti vekomaj. Amen.

XXVII. dan liſtoviga gnoja.

S. Bernard minih, marternik.

Dokler je bilo vezhi del Shpanſkiga kraljeſtva v' ſushnoſti Turkov, je ondi vezh Turſhkih kraljizhev goſpodovalo. Eden tih je v' meſtu Kordovi kraljeval. Ta je imel dva ſina, Almanzorja in Akmeda. Almanzor je bil ſtarji, in je po ozhetovi ſmerti kraljeval; Akmed je k' drusimu kralju ſhel, in je bil per njem pervi nameſtnik. Akmed je bil sveſt, prebriſan in ſerzhen. Kralj ga je ljubil, in mu vſe velike opravke srozhil. Eniga dne ga je kralj poklizal, in mu rekel do drusiga kralja iti napovedane vojſke odvernit. Akmed je vezh ſlu-

shabnikov ſeboj vsel, in je odrinil. Vezh dni je ſrezhno hodil, pa eniga dne je pravo pot sgreſhil, v' velik gojsd priſhel, nozh ga je obſhla, in je mogel ondi prenozhiti. Malo je ſpal, ker je bil v' ſkerbi. Po polnozhi je lépo, pa nesnano petje saſliſhal, in dolgo poſluſhal. Ni vedil, od kod de je to nesnano petje; laſje ſo mu po konzu ſtali. To petje je bilo ondi bliso prebivajozhih minihov, kterih kloſhtra ni mogel viditi. Kader ſe je danilo, je Akmed ſvojim hlapzam rekel: „Pojdimo tje, od koder ſe je petje ſliſhalo, de vidimo, kaj de je.“ Kmalo je priſhel do kloſhtra, in poterkal. Minihi ſo odperli; pa ſo oſtermeli, in ſe preſtraſhili nesnanih Turkov. Akmed jim rezhe: „Ne bojte ſe, nizh shaliga vam ne ſtorimo; le to mi povejte, zhe ſte vi to nozh peli?“ Minihi ſo mu odgororili: „Smo peli; to je naſha navada ponozhi vſtajati, in ſvojiga vſigamogozhniga Boga hvaliti.“ To je Akmedu dopadlo, je hotel vſe viditi po kloſhtru, in je minihe opraſheval veliko rezhi. Uſmiljeni Bog mu je dal veſelje do vſiga, kar je vidil in ſliſhal; tudi mu je v' ſerze dal per tiſtih minihih oſtati. Svoje hlapze je drugam poſlal; pa jim ni povedal, kaj de miſli. Minihi ſo mu pravili, kaj verujejo, in kaj upajo, zhe po sapovedih shivé; njih nauke je sheljno poſluſhal, je nauke kerſhanſke in nauke ſvoje vere premiſhljeval, in od gnade boshje raſsvetljen ſe je ſveti veri vdal. Minihi ſo ga vezh zhaſa uzhili, potlej ga kerſtili, in per ſ.

kerſtu mu imé Bernard dali, in le v' tim imenu je v' katolſhki zerkvi snan.

Sveti Bernard je po boshjih in klofhterſkih sapovedih svesto shivel, ker mu je Bog pravo ſpreobernjenje dal. Boga je vedno hvalil, ki mu je dal ga ſposnati. De je bilo njegovo ſpreobernjenje reſnizhno, prizhujejo dela. Imenitni ſlushbi ſe je odpovedal, je vſe ſvoje veliko premoshenje sapuſtil, ſe ni bal jese Turſhkih oblaſtnikov, goſpodovavzov deshele, in je ſvetu odmerl, de bi ſvojo duſho svelizhal. Minihi ſo ga bili slo veſeli, ker je bil bogabojezh, krotak in vſiga dobriga poln. Poglavar klofhtra ga je poſtavil ofkerbnika vſiga, ker je vidil njegovo veliko modroſt, perpravnoſt in sveſtobo. S. Bernard je to nadleshno ſlushbo opravljal poterpeshljivo in modro. Tudi je bil grosno uſmiljen do ubogih, in jim je obilno delil. Minihi mu niſo mogli kej rezhi; le sato ſo nad njim godernjali, de je preobilno uſmiljen, ker ſo ſe bali uboſhtva. Satoshili ſo ga per poglavarji, in ga proſili, de naj mu goſpodarſtvo odvsame. Poglavar ga je poklizal, in mu vprizho vſih minihov prijasno rekel: „Daj odgovor od ſvojiga goſpodarſtva, de vemo, per zhim je naſhe premoshenje.“ Vſe jim je ſkasal, in ſe ozhiſtil. Minihi ſo bili veſeli, in ſo ſposnali, de vſigamogozhni Bog uſmiljenimu Bernardu pomaga. Nobeden mu potlej ni bil nadleshen.

Sveti Bernard ſe je she bil poſtaral, in je poſvetne ſkerbi odloshil, de bi Bogu mirno ſlu-

shil. Smiraj je bil veſel ſvoje ſrezhe, in smiraj je hvalil uſmiljeniga Boga; pa shaloſten je bil, ker je njegova rodovina v' temi shivela. Premiſhljeval je dolgo, kaj bi ſtoril; na sadnje je ſklenil iti domu brata, ali ſeſter, ali drusih preuzhit. Minihi ſo ga neradi ſpuſtili; ker pa ni drugazhi bilo, ſo molili in profili Boga de naj mu ſrezho da. Shel je k' ſvojimu bratu kralju Almanzorju, ſe mu dal ſposnati, in mu je povedal, sakaj de je priſhel. Brat Almanzor je bil njegoviga prihoda veſel; kader je pa ſliſhal, kaj ſe je sgodilo, in de tudi njega v' katolſhko vero napeljuje, je mezh isderl, in ſkoraj bi ga bil umoril. Ravno ondi ſte ſtale dve ſeſtri; te ſte brata Almanzorja profile rekozh: „Ne ſtori tiga, temuzh naſh brat naj bode per nama; morebiti ga bove pregovorile, de kerſhanſko vero sapuſti.“ Almanzor je v' to dovolil. Dve ſeſtri ſte ſvojiga brata v' ſvoje prebivaliſhe peljale, in ga ſkuſhale od vere odverniti; pa vſe drugazhi je bilo kakor ſte miſlile, ker ſte tudi one kriſtjani poſtale. Po tim ſo vſi trije ſklenili sheshati; ponozhi ſo sheshali, in hiteli, kolikor ſo mogli. Brat Almanzor je to sjutrej svedil, je bil ſilno rasſerjen, je nekaj hlapzov ſeboj vsel, in dirjal sa njimi, in jih kmalo doſhel. Mezh je vsdignil, in ſvojimu bratu ſerdito rekel: „Bersh ſe odpovej Kriſtuſu, zhe nè ſi mertev.“ Sveti Bernard mu je pohlevno odgovoril: „Sa Kriſtuſa voljo rad umerjem.“ Almanzor ga ni hotel ſam umoriti, ſvojim hlapzam je ukasal

ga poſekati. Bil je umorjen okoli leta 998. Tudi dve ſeſtri ſte v' katolſhki veri ſtanovitne oſtale, in ſte bile malo potlej savoljo nje umorjene.

N a u k.

Dolshnoſti ſploſhne vſih kriſtjanov.

S. Bernard je poprej ſlabo shivel po ſvoji ſlepi veri, po tem pa ſveto po vſih sapovedih, kakor je bil per ſvetim kerſtu obljubil. To je dolshnoſt vſih kriſtjanov, ker ſo per ſvetim kerſtu poſtali otrozi nebeſhkiga Ozheta, udje Jesuſa Kriſtuſa, prebivaliſhe ſvetiga Duha. Sveti Pavel vſim kriſtjanam pravi: „*Grehu ſte odmerli, shivite Bogu v' Kriſtuſu Jesuſu. Greh naj ne goſpoduje v' vaſhim umerjozhim teleſu, de bi bili njegovimu poshelenju pokorni.*“ Rimlj. 6, 11, 12.

Kriſtjan! otrok ſi nebeſhkiga Ozheta, obrani to viſokoſt ſ' ſvetim shivljenjem. „„*Sam ſ. Duh naſhimu duhu prizhuje, de ſmo otrozi boshji.*“ Rimlj. 8, 16. Ozhe nebeſhki te je sa ſvojiga otroka vsel, in ne bodi tej veliki miloſti nehvaleshen. Is neſkonzhne miloſti je ſvojiga ediniga Sinu na ſvet poſlal tebe in vſih reſhit is peklenſke ſushnoſti, te je otroka ſvetlobe in ſvojiga kraljeſtva ſtoril; ne poverni ſe v' poprejſhino ſushnoſt, in ne odpovej ſe njegovimu kraljeſtvu. Ne shali ſvojiga dobriga Ozheta, temuzh sveſto mu ſlushi is

vſe dushe. Ş. Pavel opominja vſe kriſtjane: „*Nekdaj ſte bili tema, sdaj ſte ſvetloba v' Goſpodu. Kakor otrozi ſvetlobe shivite; ſad ſvetlobe je v' vſi dobroti, pravizi, in reſnizi shiveti.*“ Efesh. 5, 8. 9.

Kriſtjan! smiraj pomni, de ſi ud Jesuſa Kriſtuſa. On je glava, ſlehern naſ kriſtjanov je njegov ud. „*Ne veſte*, pravi ſ. Pavel, *de ſo vaſhe teleſa Kriſtuſovi udje?*“ I. Kor. 6. 15. S' nami je sdrushen, ker ſe je vzhlovezhil, s' nami sdrushen ſ' ſvojim duham, kakor je ſam govoril: „*Jeſt ſim v' ſvojim Ozhetu, in vi v' meni, in jeſt v' vaſ.*“ Jan. 14, 20. To te uzhi, de moraſh Jesuſu podoben biti; zhe nè, boſh savershen in preklet vekomaj. Premiſli Jesuſovo ponishnoſt, in bodi tudi ti ponishen; premiſli njegovo krotkoſt, de ſvojo jeso premagaſh; premiſli njegovo uſmiljenje do ſovrashnikov, tudi ti rad odpuſhaj ſvojim ſovrashnikam; premiſli njegove bolezhine, in nikar ſe pokorjenja ne brani; premiſli njegovo shivljenje, in ſkerbi mu podobno shiveti. Vſim je rezheno: „*Shivite Bogu v' Kriſtuſu Jesuſu.*“ Rimlj. 6, 11.

Kriſtjan! per ſ. kerſtu ſi prebivaliſhe ſ. Duha poſtal; nikar ga ne shali, in ne isshèni ga is ſebe. Dusha je bila she v' Adamu s' greham ognjuſhena, in per ſvetim kerſtu opravizhena s' gnado ſ. Duha; je poſtala pribivaliſhe boshje, in bila namenjena v' nebeſhko kraljeſtvo. Tudi telo ſe je nekoliko vdeleshilo te zhaſti, in je ſ' poſvezhenim oljem po-

masano. Ohrani ſvoje telo nedolshno, podversi ga dushi, dusho pa Bogu. Posluſhaj ſvetiga Pavla: „*Ne veſte, de ſte tempelj boshji, in Duh boshji v' vaſ prebiva? Ako bo kdo tempeljnu boshjimu nezhaſt ſtoril, ga bo Bog konzhal. Sakaj ſvet je tempelj boshji, in to ſte vi.*“ I. Kor. 3, 16. 17. Ljubi moj! nikoli ne posabi te reſnize, in nikedar ne dovòli v' greh; pravizhnoſt te dela ſvetimu Duhu prijetniga, greh ga isshene, in bres njega bi bil neſrezhen vekomaj. „*Hudo maſhevanje saſlushi, kdor Duhu nezhaſt ſtori.*“ Hebr. 10, 29.

Molitev.

O moj Bog! blagor mi, ako hvaleshno ſposnam prejeto ſrezho, kakor jo je ſ. Bernard ſposnal. On nikedar ni mogel posabiti, kako de ſi mu bil dober in uſmiljen, jeſt pa ſe ne ſpomnim, de bi te sahvalil, ki ſi me v' katolſhko zerkev poſtavil; on ti je po ſ. kerſtu neprenehama ſlushil, jeſt pa shivim, kakor bi te ne posnal; on je ſkerbel druge k' tebi perpeljati, jeſt pa ſim druge pohujſhal, in jih od tebe odpeljal. Goſpod! kakoſhna bo s' menoj? Prelomil in sanizheval ſim obljube per ſvetim kerſtu ſtorjene, ſim shivel ko otrok teme, ſim pogubljenja vreden, in pravizhno bi me obſodil v' pekel; vender tvoja miloſt je vezhi od moje hudobije, in mi dobrotljivo odpuſtiſh, zhe ſe ſpokorim. Daj mi gnado praviga ſpre-

obernjenja, de shivim vſe dni ſvojiga shivljenja v' pokori in v' tvoji ſlushbi. Amen.

XXVIII. dan liſtoviga gnoja.

Sveti Jakop, marternik.

Sveti Jakop je bil bogat in mogozhen goſpod per Persijanſkim kralji Isdegerdu. Is ſtrahu je bil od vere odſtopil, pa kmalo ſe je ſpreobernil, in sa vero umerl. V' Persii je bilo veliko kriſtjanov, pa niſo imeli ſtanovitniga miru. Kralj Ṣapor II. jih je dolgo in neuſmiljeno preganjal; vender jih je ſhe veliko oſtalo. Pod kraljem Isdegerdam ſo bili verni 20 let v' miru puſheni; pa prenagla gorezhoſt ſhkoſa Abda, kteri je maliſhki tempelj sashgal, je kralja raſserdila, in ga napravila, de je verne ſilno hudo preganjal. Isdegerd je nar poprej sapovedal vſe zerkve po vſim kraljeſtvu podreti, kar je bilo bersh ſtorjeno. Po tim je vſim ſvojim podloshnim ojſtro ukasal ſonze moliti po ſtari navadi Persijanov; tudi je s' ropanjem vſiga premoshenja in ſ' ſmertjo verne moral Kriſtuſa sapuſtiti. Veliko kriſtjanov je raji umerlo, ko krivizhniga kralja ubogalo; vender jih je nekaj tudi bilo pokornih. Med nesveſtimi kriſtjani je bil Jakop. Veliko premoshenje in viſoko ſlushbo je imel; to mu je

bilo per ſerzu, je oſlabel, in ſe krivizhnimu kralju podvergel. Njegova mati in njegova shena ſte svedile njegovo nesveſtobo, ſte bile grosno shaloſtne, in mu piſale, in ga nagovarjale, de naj ſe ſpet verne k' Jesuſu. Ljubesnjivo ſte mu ozhitale veliko ſtorjeno hudobijo in neisrezheno pregreho, in ga lepo profile, de naj svelizha ſvojo duſho tudi s' sgubo ſvojiga shivljenja. V' shivo ſte mu popiſale neſkonzhno miloſt Jesuſovo; pa tudi, kaj ga hudiga zhaka, zhe oſtane terdovraten. To lepo piſanje ſte ſklenile tako: „Zhe ſe ne daſh pregovoriti, in ſe ne verneſh na pravo pot, te nizh vezh ſvojiga ne ſposnave. Kako bove per tebi prebivale, ko ſi ſvojiga Boga sapuſtil?“

Jakopu je veſt she poprej bodezhe ozhitala, in ga k' pokori opominjala; ko je to piſmo prebral, ſe mu ſolsé vderó, in rezhe jokaje: „Glejte! moja dobra mati in moja sveſta shena ſte she tolikanj shaloſtne mojiga hudiga padza, kako je ſhe le vſigamogozhni Bog rasshaljen? Britko bi mi bilo, ako bi ſe one od mene odlozhile; kaj pa bo, zhe bom od Boga odlozhen, od njega savershen, in preklet vekomaj?“ Bersh je pokleknil, milo jokal, Boga ponishno profil, de naj mu dobrotljivo odpuſti, in mu je ſtanovitno sveſtobo obljubil. Uſmiljeni Bog je njegove ſolsé uſliſhal, in mu neisrezheno ſerzhnoſt dal vſe bolezhine raji preterpeti, kakor njega ſhe kedaj sapuſtiti. Njegova nesveſtoba je bila she vſim snana; sato jo je hotel po sapovedi bosh-

ji ozhitno popraviti. Ozhitno je ſvoj greh obſtal in prizhal rekozh: „Kriſtjan ſim, in shal mi je, de ſim bil ſvojiga Boga sapuſtil.“ Kralj Isdegerd je kmalo svedil, kaj ſe je sgodilo, in ſilno ga je to rasſerdilo. Ukasal je Jakopa popaſti, in pred-ſe perpeljati; de bi ga bil hudo ſhtrafal. Kadar ga je bil kralj sagledal, mu je ſerdito rekel: „Tvoja hudobna neſtanovitnoſt ne shali le mene, ampak veliko bolj mogozhne bogove; zhe jih ne moliſh, boſh ſtraſhno umorjen.“ Sveti Jakop mu je pohlevno, pa ſerzhno odgovoril: „O kralj! kriſtjan ſim, in slo me pezhe, de ſim bil Boga is ſlaboſti sapuſtil; nizh vezh ne ſtorim tiga.“ Kralj ga ni hotel vezh ſkuſhati ali nagovarjati, ker je bil veſ togoten; ukasal ga je odpeljati, in ſtraſhno umoriti. Nar poprej ſo mu vſe perſte na rokah in nogah odſekali, potlej roke in noge, in na sadnje tudi glavo. V' tih velizih bolezhinah je bil veſel, je rad podajal roke in noge, nikedar ni sdihnil, temuzh le v' nebo je gledal, in ſvoje ude Bogu daroval. Verni ſo bili prizhujozhi, in ſo Boga hvalili sa premaganje, ktero mu je dobrotljivo dal. Tudi malikovavzov je bilo veliko sraven, kteri ſo ſe zhudili nad njegovo prezhudno ſtanovitnoſtjo. Njegova ſveta ſmert je bila 27. dan tiga meſza v' letu 420.

N a u k.

Poboljſhanje odlaſhati je nevarno.

Ṣveti Jakop je bil is ſtrahu v' veri oflabel, in jo je bil sapuſtil; pa kmalo ſe je ſpreobernil, je ſveto kerſhanſko vero ozhitno prizhal, savoljo nje ſerzhno umerl, in ſvoj greh ſ' ſvojo kervjo sbrifal. Njegovo poboljſhanje je bilo hitro, ozhitno, reſnizhno in ſtanovitno; sato je miloſt doſegel, je ſhel k' Bogu, in ne bo nikedar od njega odlǒzhen. Tudi ti, o greſhnik, ſe bersh ſpreoberni; ne odlaſhaj pokore, hiti v' narozhje boshje miloſti, de odpuſhenje sadobiſh. Zhe odlaſhaſh, bo tvoja ljubesen do greha zhedalje mozhneji, tvoje poboljſhanje zhedalje teshji, in boſh morebiti v' ſvojim grehu umerl. „*Terdovratnimu ſerzu bo na sadnje hudo, in kdor nevarnoſt ljubi, bo v' njej konez vsel.*“ Ṣirah 3, 27.

Ne odlaſhaj ſpreobernjenja, ker ne veſh, zhe boſh imel zhaſ ali voljo ſpreoberniti ſe. Zhe odlaſhaſh ſpreobernjenje; shaliſh huje Boga, in ſi nakopljeſh njegovo sapuſhenje. Danſ ali vſaj kmalo utegneſh umreti; vſak dan mnoshiſh grehe, vſak dan je ſmert blishji, in zhe te naglo sadene, kaj bo? Sapravljati ſidanji zhaſ, in na prihodniga sanaſhati ſe is nepokorniga duha, je neumno in hudobno. Zhaſ ni v' tvoji, ampak je v' boshji oblaſti; tvoje shivljenje je ko ſlaba ladija na ſer-

ditim morji v' vedni nevarnoſti; ſazhetik ſmerti imaſh v' ſebi, ne veſh, kedaj boſh umerl; hitro ali naglo utegneſh umreti; ſmert pride ko tat, in po ſmerti ni pokore k' svelizhanju. Porezheſh: „Moje terdno truplo mi obeta veliko let shivljenja.“ Naj bo, kakor praviſh; zhe pa ſlabo shiviſh, grehe ponavljaſh, in terdovraten oſtaneſh, boſh morebiti ſhe hudobniſhi ſhel k' ſodbi, ako ſmert prehiti tvojo pokoro. To ti povém, de veliko greſhnikov naglo umerje, deſiravno dolgo shivé, ſo s' ſakramenti prevideni, in jih ſhe le dolga bolesen ſpravi is ſveta. Zhaſ ni v' tvoji oblaſti, pa tudi ne ſpreobernjenje; zhe odlaſhaſh pokoro, kader te Bog klizhe, te morebiti ne bo poſluſhal, kader boſh ti va-nj klizal. Bog bi ne bil goſpod ſvojih ſtvari, ampak bi bil hlapez ſvojih hlapzov, ako bi ſe ſpreobernili, kader bi hotli, in s' laſtno voljo priſhli v' nebeſhko kraljeſtvo. Kakoſhna praviza bi bila to? Bi greſhil, in ſvojiga vſigamogozhniga Boga sanizheval, kakor in kolikor bi hotel; vender bi te mogel v' ſvoje kraljeſtvo vseti? Bog ſizer odpuſti, kader koli ſe greſhnik ſpreoberne; pa ſpreobernjenje je ſad njegove gnade, ktere je on, ne pa greſhnik goſpodar. Poſluſhaj, kar Bog govori: „*Ne odlaſhaj ſe k' Goſpodu ſpreoberniti; ſakaj njegova jeſa bo naglo preſhla, in ob zhaſu maſhevanja te bo rasdjal.*“ Sirah 5, 8. 9. „*Iſkali me boſte, in v' ſvojim grehu boſte umerli.*“ Jan. 8, 21.

Ne odlaſhaj ſpreobernjenja, ker ne veſh, ali boſh gnado prejel. Ne sanaſhaj ſe na ſvojo voljo, ktera ſama nizh ne samore; ne sanaſhaj ſe na gnado boshjo, ako jo sdaj terdovratno sanizhujeſh. Bog samore ſpreoberniti greſhnika, kader hozhe, vzhaſi ſpreoberne tudi terdovratne; pa to je Bogu nenavadno, in sato je nevarno odlaſhati ſpreobernjenje. Praviſh: „Sdaj ſim ſhe premlad, kaj ſe mudi? imam prehude ſkuſhnjave, ſe ne morem greha varovati; mladi ljudje ſo bili vſelej taki; jih veliko posnam, de ſo lepo umerli, deſiravno ſo hudobno shiveli.“ O neumne beſede, ſ' kterimi ſvoje pregreſhno shivljenje isgovarjaſh! Ti ni mar gnade profiti, perloshnoſt v' grehe iſheſh, ſe ſ' ſvojimi grehi hvaliſh, blishniga pohujſhujeſh, in shiviſh, kakor bi ſodbe ne bilo. Sofebne gnade ſi potreben, pa ſofebne gnade tudi nevreden, ker is predersniga upanja boshjo miloſt sanizhujeſh. Poſluſhaj beſede ſvetiga Pavla: „*Sanizhujeſh bogaſtvo boshje dobrote? Po ſvoji terdovratnoſti ſi jeso nakopavaſh v' dan pravizhne ſodbe boshje.*“ Rimlj. 2, 4. 5. Hiti ſe ſpreoberniti; zhe ne, ſi v' nevarnoſti vezhniga pogubljenja.

Molitev.

O moj Bog in Goſpod! sakaj ſe branim ti ſlushiti, sakaj odlaſham ſvoje ſpreobernjenje? Sveti Jakop, marternik, te je s' veliko pregreho

rasshalil, pa je savoljo tebe tudi velike bolezhine in grenko ſmert veſelo preterpel; jeſt pa greſhim ne enkrat, ampak velikokrat, vender ne shalujem, shivim mehko, ſe branim pokorjenja. Kaj bo sadnjo uro per ſodbi? O Goſpod! tvoja vſigamogozhna gnada naj podpira mojo ſlaboſt, naj premaga hudo poshelenje, naj rasterga vesi greſhne ljubesni, naj me ſpremi na pot, in vodi po poti pokore, de ſe vdeleshim tvoje neſkonzhne miloſti. O ljubesnjivi Ozhe! daj mi savoljo ljubiga Jesuſa ſvojiga ſvetiga Duha, de ſe hitro in reſnizhno ſpreobernem, in odpuſhenje grehov in vezhno svelizhanje od tvoje miloſti sadobim. Amen.

XXIX. dan liſtoviga gnoja.

Sveti Saturnin, ſhkof in marternik.

She v' drugim veku ali ſtoletji po Jesuſovim rojſtvu je bilo na Franzoſkim veliko kriſtjanov in veliko marternikov; vender je bilo ſhe veliko vezh nevernikov ali malikovavzov. Sveti papesh Fabijan je v' tretjim veku vezh uzhenih in bogabojezhih mosh na Franzoſko poſlal vero osnanovat, in kraljeſtva Jesuſoviga rasſhirjat, ti ſo bili: ſ. Dionisi, ſ. Gazijan, ſ. Troſim, ſ. Pavel, ſ. Avſtremoni, ſ. Marzijal, ſ. Saturnin. Vſi ti ſo bili v' enim duhu sdru-

sheni, ſo po desheli osnanovali Jesuſa, velike zhudeshe delali, in veliko nevernikov ſpreobernili.

Sveti Saturnin je ſhel v' veliko Franzoſko meſto Toloso, kjer ſo bili ſploh vſi ajdje. Pohlevno in prijasno, pa uzheno in ognjeno jim je osnanoval praviga Boga, ſtvarnika nebeſ in semlje, in Jesuſa Kriſtuſa, odreſhenika vſiga zhloveſhtva; jih je uzhil tudi vſih drusih reſniz, in jih opominjal, de naj ſvoje neumne bogove sapuſte. Bog je delal po njem velike zhudeshe, kteri ſo ſlepe malikovavze preprizhali, de jim ta ſveti ſhkof osnanuje reſnizo in vezhno svelizhanje. Nekteri is njih ſo ſe ſpreobernili, in ſe dali kerſtiti; ti ſo hodili v' majhno zerkev, kjer jim je ſveti ſhkof Saturnin maſheval, boshjo beſedo osnanoval, in ſ. sakramente delil. Hiſha, v' kteri je ſveti Saturnin prebival, je bila nekoliko delezh od zerkve, v' ktero je hodil ozhitne boshje ſlushbe opravljat, in je hodil memo maliſhkiga tempeljna, kjer ſo neverniki hudizhem darovali. Hudizh jih je ſlepil s' odgovori, ktere je po malikih dajal; pa preſtraſhen od prizhujozhoſti ſvetiga ſhkofa Saturnina je obmolknil, in ni vezh odgovora bilo. Ajdje bi bili lahko le is tiga ſposnali nizhemernoſt ſvojih bogov, ker ſe ſlushabnika vſigamogozhniga Boga boje: pa bili ſo sadershaniga uma in smoteniga ſerza; sato niſo pomiſlili, in ſo ſerdito ſhkripali v' ſvetiga Saturnina, ſovrashnika njih bogov. Eniga dne ſo bili ajdje sbrani, in ſo ſe od tiga po-

govarjali, kako bi ſe nad Saturninam savoljo bogovam ſtorjene nezhaſti maſhevali. Ravno ſo bili v' tih pogovorih, kar ga vidijo memo iti v' ſvojo zerkev; vſi ſo savpili, in eden drusimu rekli: „Glejte, glejte ſovrashnika naſhih bogov! Umorimo ga, in potolashimo bogove s' njegovo kervjo.“ Vſi ſo naglo planili va-nj, ga peljali pred ſvoje bogove, in ga tako neuſmiljeno tepli, de je bil veſ kervav; rekli ſo mu tudi: „Ne boſh ſmerti odſhel, zhe ne moliſh naſhih bogov.“ Jim je odgovoril: „Jeſt le eniga Boga molim, in le njemu ſamimu darujem; vaſhi bogovi ſo hudizhi, in kader jim darujete, morite ſvojo duſho. Kako hozhete, de bi molil vaſhe bogove, in ſe jih bal, ker ſami veſte, de ſe oni mene bojé? Te reſnizhne beſede ſo ſe ſlepim nevernikam hudobne sdele; vſi ſo ga ſmerti vredniga ſposnali. Imeli ſo per ſebi divjiga vola, ki je bil malikam v' dar namenjen, pervesali ſvetiga ſhkofa volu sa noge, in ga ſpuſtili. Vol ſe je pervesaniga ſhkofa preſtraſhil, je na vſo mozh dirjal po meſtu in is meſta; sunaj meſta ſe je verv utergala, in njegovo ſveto truplo je na njivi obleshalo. Tiſti zhaſ je bilo ſhe malo kriſtjanov v' meſtu; vſi ſo bili v' ſtrahu savoljo raſſerjenih nevernikov, in ſo ſe bali ſvetiga trupla pokopati. Dve bogabojezhi sheni, ſerzhnejſhi od moshkih, ſté ga vsele, in ga globoko pokopale, de bi ga neverniki ne naſhli. Njegova ſrezhna ſmert je bila okoli leta 252.

N a u k.

Le eniga ſamiga Boga moliti.

Sveti Saturnin je bil od ajdov umorjen, ker je uzhil le eniga ſamiga Boga moliti, le njemu ſamimu ſlushiti, kteri je ſtvaril nebo, semljo in vſe. Ajdje niſo hotli verjeti, de je le en Bog, in sato ſo verne neuſmiljeno preganjali. Sveti Avguſhtin vpraſha: „Sakaj niſo hotli neverni Rimljani praviga Boga moliti, deſiravno ſo molili bogove vſih narodov? Odgovori: „Sato ga niſo hotli moliti, ker ſo vedili, de nozhe drusih sraven ſebe imeti.“

O kriſtjan! premiſli, zhe le praviga Boga moliſh, in zhe nimaſh kaziga malika sraven njega. Sveti Ambrosi pravi: „Bog bo mezhej ſodil nevernike, kteri ga niſo posnali, ko kriſtjane rasdeljeniga ſerza.“ Kdor praviga Boga ne posna, je pogubljenja vreden; pa hujiga obſojenja je vreden, kdor ga posna, in nozhe njega ſamiga moliti. Samarijani ſo praviga Boga in malike molili; ravno to dela, kdor koli kako ſtvar sraven ſtvarnika moli. Tako govori Goſpod: „*Pokonzhal bom vſe, kteri perſegajo per Goſpodu, in perſegajo per* (maliku) *Melhomu.*“ Sofon. 1, 4. 5. To je, huje jih bom ſhtrafal, kteri me posnajo, in me sapuſte, kakor druge, kterim ſim popolnama nesnan. Filiſhzhani ſo menili, de dobljeno ſkrinjo savese zhaſte, ko ſo jo v' ſvoj tempelj sraven malika Dagona poſtavili; pa

ſo ſ' tim slo rásshalili Boga: Dagona ſo na tleh rasdrobljeniga naſhli, ſo bili s' veliko morijo poſhtrafani, in s' njo permorani ſkrinjo savese poſlati nasaj na Israelſko. I. kralj 5. Tudi tebi, o kriſtjan! bo gorje, zhe kako ſtvar sraven ſtvarnika moliſh, to je, zhe ſtvari ravno tako ali bolj ljubiſh, kakor Boga.

Kar koli tvojo duſho od Boga odverne, in te napravi, de ga ſ' ſmertnim greham rasshaliſh, to je tvoj malik. Prevsetnesh, kteri ſe poviſhuje, ſe hvali, in vſe dela savoljo ſvoje hvale, je malikovaviz, ker Bogu dolshno hvalo odjemlje, in jo ſebi daje. Lakomnik moli blago, ker vſo ſvojo ljubesen va-nj poſtavi, le va-nj miſli, in ga ſkerbi namnoshiti. Poshreſhnik *ima ſvoj trebuh boga*, kakor ſveti Pavel pravi. Nezhiſtnik malikuje nad ſvojim ali nad drusih teleſam. Ti in vſi, *kteri raji zhaſt ſkashejo in ſlushijo ſtvarem ko ſtvarniku*, ſo malikovavzi. Rimlj. 1, 25. Premiſli ſe dobro, zhe kaka huda ljubesen v' tebi tizhi, de jo ſpraviſh is ſebe. Sveti Auguſhtin pravi: „*Kar koli neumno ljubiſh, ti je bog v' ſerzu, ſi malikovaviz, in pogubljenja vreden.*“ Premiſli to ſtraſhno sanizhevanje vſigamogozhniga Boga, obshaluj in opuſti ga, de ne boſh od njega odlozhen vekomaj.

Odgovoriſh: „Zhe is ſlaboſti greſhim, vender le v' praviga Boga verujem.“ Vem, de verujeſh le eniga Boga in Goſpoda; pa kaj ti to pomaga, zhe ſtvarem ſvojo duſho daſh? Zhe te tvoja natorna ſlaboſt ſkuſha, in v' to

dovolish; je ozhitno, de ljubish sad svojiga hudiga poshelenja bolj ko Boga. Zhe raji rasshalish Boga ko lashnjiviga prijatla, ljubish bolj prijatla ko Boga. Zhe poslushash hudizha, svet, meso, ne pa, kar ti Bog sapoveduje ali prepoveduje; si smed tistih, od kterih sveti Pavel pravi; „*Govore, de Boga posnajo; ali s' deli ga taje, ker so nagnjusni, in k' nobenimu dobrimu delu niso perpravni.*“ Tit. 1, 16. Kaj, pravish, je hudobnishi, s' besedo ali s' deli Boga tajiti? Oboje je hudobno in pogubno. Prerok Elija je smotenim Israelzam rekel: „*Kako dolgo se na dvoje opotavljate? Zhe je Gospod Bog, podajte se sa njim; zhe je pa Bal, podajte se sa tim.*“ III. kralj. 18, 21 To rezhem tebi: naj bodo tvoje dela po tvoji veri; zhe le v' eniga samiga Boga verujesh, moli njega samiga, in slushi njemu samimu. Daj se Bogu v' dar, vse delaj po njegovi sveti volji, in le njemu shivi, de bosh per njem vekomaj shivel.

Molitev.

O vsigamogozhni Gospod in edini Bog! ti sam sposnash hudobo moje grehne nesveste; pa tudi meni jo daj sposnati in obshalovati. Ti si mi dal sosebni dar sveto vere, in sapovedal, de naj le tebe stvarnika molim; jest pa sim tebe le po sunanje zhastil, v' serzu pa tvoje stvari molil. Odverni moje smoteno serze od stvari, de tebe bolj ko vse lju-

bim, in ſtóri, de me nobena ſtvar, ne prijetna ne ſtraſhna, ne odverne od tebe. O ſveti Saturnin, ki ſi v' praviga Boga veroval, ki ſi le eniga Goſpoda osnanoval, in vſe malike zhertil, pa tudi ſamimu Bogu ſlushil, in savoljo njega umerl! ſpròſi mi gnado po Jesuſu Kriſtuſu, de po tvojim sgledu shivim, de s' grehàm nikedar Boga ne sapuſtim, de njemu ſamimu shivim, in v' njem umerjem. Amen.

XXX. dan liſtoviga gnoja.

Sveti Andrej, apoſtelj.

Sveti Andrej je imel pred vſimi drusimi apoſteljni ſrezho Jesuſa Kriſtuſa ſposnati. Rojen je bil v' Betſajdi, méſtizu na Galilejſkim, njegovimu ozhetu je bilo Jona ali Janes imé; pa per ſvojim dobrim bratu Simonu, ki ſe mu je posneje tudi Peter reklo, je prebival v' meſtu Kaparnavmu, ker ſta oba ribzhevala. Ko je Janes kerſtnik ob reki Jordanu ljudem pokoro osnanoval, je ſveti Andrej njegovih naukov s' velizim veſeljem hodil poſluſhat, in je bil eden njegovih nar boljſhih uzhenzov. Eniga dne je ravno natekel, ali bolje rezhi, Bog ga je peljal k' Jordanu, in poſluſha ſvetiga Janesa, kar Jesuſ pride is puſhave, kjer ſe je 40 dni poſtil, in gre memo. Bilo je popoldne okoli

ſhtirih. Sveti Janes je s' roko sa njim pokasal rekozh: „Glejte, jagnje boshje, ki grehe ſvetá odjemlje!“ Komaj je ſveti Andrej te beſede ſliſhal, gre ſ' ſvojim tovarſhem, bleso ljubesnjivim Janesam, sa Jesuſam; sakaj rada bi ga prav vidila in posnala. Pa is zhaſti do njega ſi ne upata prav. Pozhaſi greſta sa njim, in ſerze jima utripa, ko bliso njega prideta; ne upata ſi ga ogovoriti. Jesuſ ſe osre, in ji veſ perjasen vpraſha: „Kaj bi rada?“ Nekaj miliga, ki ſe mu is ozheſa in beſede kashe, jima ſerze da. „Uzhenik! odgovorita, kje ſtanujeſh?“ Jesuſ jima rezhe: „Pojdita s' menoj, boſta vidila.“ Vſa veſela ſta s' njim ſhla, in per njem oſtala tiſti dan, kar ga je ſhe bilo, in pa tiſto nozh. „O ſrezhni tiſti dan, klizhe ſveti Auguſhtin, o ſrezhna tiſta nozh, ko ſta per ſvojim svelizharji bila! Kdo nam samore njuno veſelje popiſati, ali povedati ſvete nauke, ki ſta jih is Goſpodovih uſt ſliſhala!“ Poln veſelja gre ſveti Andrej drugi dan ſvojimu bratu Simonu povedat. „Od prerokov obljubljeniga Meſijata, mu rezhe, ſva s' Janesam naſhla!“ Simon ga sheli tudi viditi, in ſveti Andrej ga pelje k' Jesuſu, kteri je oba brata ljubesnjivo ſprejel, in Simonu novo imé Peter dal. Odſihmal ſta bila ſveti Andrej in Peter Jesuſova uzhenza; vender ſe ſhe niſta ſtanovitno Jesuſa prijela, temuzh ſta ga le pogoſto hodila poſluſhat, in ſhe per ſvojim navadnim delu oſtala.

Proti konzu tiſtiga leta, ki je bilo pervo osnanovanja Jesuſoviga, je bil ſveti Andrej od Jesuſa poklizan, de naj vedno sa njim hodi, in ſe vezh od njega ne lozhi. To ſe je tako le sgodilo. Peter in Andrej ſta s' Janesam in Jakopam v' Genesareſhkim jeseru ribe lovila, in ravno, ko ob kraji ispirajo mreshe, pride Jesuſ s' veliko mnoshizo. Ko ſe je ljudſtvo drenjalo, je Jesuſ v' Petrov zholn ſtopil, rekel nekoliko odriniti, in is zholna ljudi uzhil. Po tem je Petru in Andreju rekel, de naj v' globoko jesero ſtrujata, in mresho pomezheta. Vſo nozh niſo bili nizh vjeli; pa polna vere v' Jesuſovo beſedo ſta mresho pometala, in tolikanj rib sajela, de ſe je mresha tergala, in de ſta oba zholna, njun in unih dveh tovarſhev, bila polna. Vſi ſo oſtermeli, in ſposnali Jesuſovo vſigamogozhnoſt. Peter ſe je pred Jesuſa na kolena vergel, in savpil: „Goſpod, béshi od mene; jeſt ſim greſhen zhlovek!“ Pa ljubesnjivo je Jesuſ Petru in Andreju in unima dvema rekel: „Nikar ſe ne bojte! pojdite sa menoj, poſihmal boſte ljudi lovili.“ Takrat ſta Peter in Andrej zholn v' ſuho porinila, vſe popuſtila, sa Jesuſam ſhla, in sa vſelej per njem oſtala. Jesuſ je s' njima v' Kaparnavm ſhel, ondi ozhitno uzhil, in na njuno proſhnjo Petrovo taſho od merslize osdravil.

Drugo leto Jesuſoviga ozhitniga shivljenja je bil ſveti Andrej v' ſhtevilo dvanajſterih apoſteljnov poſtavljen. Sveti Andrej je Jesuſu slo dopadel, je ſtanovitno sa njim hodil, ga ſkerb-

no poſlushal, njegove zhudeshe vidil, in tudi pomagal njegov ſveti evangelji osnanovati. Jesuſova ſmert na krishi ga je ſizer ko druge apoſteljne pohujſhala in oſlabila; pa binkuſhtno nedeljo je s' drusimi apoſteljni ſ. Duha prejel in je bil veſ prerojen in ponovljen. Serzhno je osnanoval Judam ſveti evangeli, in slaſti od njih duhovnov, kteri ſo bili nar hujſhi Jesuſovi ſovrashniki, veliko sanizhevanja in krivize terpel ne le voljno, ampak tudi s' veſeljem; ſrezhniga ſe je ſhtel, de je vreden savoljo Jesuſoviga imena kaj terpeti. Ko ſo terdovratni Judje apoſteljne, osnanovavze boshje beſede, od ſebe pahali, in iſkali pomoriti; ſo jo med nevernike neſli, in ſlehernimu je bil poſeben kraj odlozhen. Sveti Andrej je ſhel v' daljno deshelo Szitijo med divje ljudi, je obhodil Epir, Trazijo in druge deshele, ki ſo dan danaſhnji vezhi del Turki v' njih, povſod Jesuſovo vero uzhil, jo ſ' zhudeshi poterdoval, in Bogu s' neisrezhenim terpljenjem dushe perdobival. Na sadnje je priſhel v' Patre, meſto v' Ahaji, kjer je ſvojo ſmert naſhel. Nekaj Ahajſkih duhovnov, ki ſo jo ali s' laſtnimi ozhmi vidili, ali pa perpovedati sliſhali, jo popiſhe tako le:

Ko je ſveti Andrej v' Patrah she veliko ljudi ſpreobernil in kerſtil, ſe neverni poglavar meſta, Egej po imenu, zhes-nj vsdigne, in mu prepové dalje uzhiti. Sveti Andrej govori poglavarju s' veliko modroſtjo, de je od njega, ki ſe ſodnika veliko ljudi dela, grosno hu-

dobno, de Jesuſa Kriſtuſa nozhe vſih ljudi ſodnika ſposnati. Poglavar rezhe: „Nikar mi ne povelizhuj ſvojiga Kriſtuſa, ki ſo ga na krishi umorili.“ Sveti Andrej odgovori: „Kriſtuſ je terpel in na krishi umerl, ker je ſam hotel; le is ljubesni do ljudi ſe je ſvojimu nebeſhkimu Ozhetu v' dar dal, de bi jih reſhil od grehov in pogubljenja, in vekomaj svelizhal.“ Poglavar rezhe: „To perpoveduj tiſtim, kteri to verujejo, ako pa bogovam ne darujeſh, te bom dal ſtepſti in krishati.“ Sveti Andrej odgovori: „Jeſt darujem vſak dan vſigamogozhnimu Bogu, tode ne vaſhih junzov meſa, in tudi ne kervi vaſhih koslov, ampak neomadeshano jagnje na altarji, ktero zelo in shivo oſtane, tudi ko ſo verni njegovo meſo in kri she vshili.“ Poglavar rezhe: „Kako je to mogozhe?“ Sveti Andrej odgovori: „Ako hozheſh njegov uzheniz biti, ti bo ſkrivnoſt rasodeta.“ To je poglavarja slo rasſerdilo. „Tesavniza, pravi, bo ſpravila pravi odgovor is tebe.“ In sapové ga popaſti, vkleniti, in v' hudo jezho gnati. Verno ljudſtvo ga je hotlo ſ' filo reſhiti is jezhe; pa ſveti Andrej jih je profil, de naj mu nikar ne branijo nebeſhke krone, ki je she sdavnaj sheli, in jih je umiril. Drugi dan je poglavar po-nj poſlal v' jezho. Perpeljejo ga uklenjeniga. Poglavar ga vpraſha, ali ſi je she premiſlil, in ſe odpovedal krishanimu Bogu. Sveti Andrej odgovori nepreſtraſhen: „Nimam nizh premiſhljevati.“ Poglavar: „Daruj tedaj mogozhnim bogovam!“ zhe

nè, boſh krishan.“ Sveti Andrej odgovori: „Terpljenje me bo Bogu ſhe le prijetniſhiga ſtorilo.“ De bi ga preſtraſhil, ga poglavar ukashe ſtepſti, in mu vnovizh shuga ſ' ſmertjo na krishi, zhe ſe ne vda. Sveti Andrej rezhe pohlevno: „Sej ſim ſlushabnik krisha; in moram ſhe bolj ga sheleti, kakor ſe ga bati. Moje terpljenje je le kratko, ali tvoje bo vezhno.“ In ſhe govori poln ſvetiga Duha od zhaſti Jesuſoviga krisha, in raskasuje ſvojim ſovrashnikam, kteri mu nezhaſt delajo, njih ſtraſhno ſlepoto, ko poglavar veſ raskazhen savpije: „Na krish s' njim, na krish! Ko ſvojiga uzhenika krish povsdiguje, naj ga ſhe on pokuſi!“ Ko je ljudſtvo to saſliſhalo, in vidilo ſvetiga Andreja v' ſmert peljati, je jokalo in vpilo: „Kaj je pravizhni hudiga ſtoril, de bi bil krishan?“ Sveti Andrej pa jih je tolashil, in je veſel bil, de mu je dano ſvojiga svelizharja tudi v' ſmerti poſnemati. Ko je od delezh sagledal ſvoj krish, je v' nebeſa samaknjen rekel na glaſ: „O prezhaſtitljivi, o preſveti krish, ki ſi telo mojiga Goſpoda noſil! o preſladki krish, ki ſim te dolgo she iſkal, in she tolikanj hrepenel po tebi! Glej, pokojin in veſel tezhem proti tebi; ſprejmi me, in srozhi me mojimu uzheniku Jesuſu, de me po tebi prejme, ko me je na tebi odreſhil!“ Ko je bil do krisha priſhel, ga je kuſhnil, potlej ſo ga ſlekli, sa roke in noge na krish perbili, in povsdignili nakviſhko. Na krishi je dva dni ſhe shivel v' nesnanih bolezhinah, Jesuſov evangelji osnanoval, in sa ſvoje

morivze molil. Nad tem ſe je veliko prizhujozhim ushalilo, in ſ' krisha ſo ga po vſi ſili hotli imeti. Ali ſveti Andrej je molil: „Goſpod! ne perpuſti, de bi tvojiga ſlushabnika ſ' krisha vseli; vsemi me raji ti k' ſebi, sakaj zhaſ je she, de k' tebi pridem.“ Po tej molitvi je sdihnil, in umerl ravno danaſhnji dan okoli leta 62. Makſimila, bogabojezha shena, je njegovo truplo djala v' diſhezhe masilo, in v' lep kraj pokopala. Njegove koſti ſo bile pod Konſhtantinam, pervim kerſhanſkim zeſarjem, v' Zarigrad ali Konſhtantinopel, in posneje v' Almalfid preneſene; in njegovo glavo je papesh Pius II. v' zerkev ſ. Petra, njegoviga brata, v' Rimu saloshil.

N a u k.

Kdor ni poterpeshljiv, nima nizh dobriga.

Sveti Andrej, veſ saljubljen v' krish Jeſuſov, je shelel na krishi umreti, je ſtopil veſel na krish, in je na njem veſel umerl. Beſede, ktere je pred ſmertjo govoril, rasodevajo njegovo vneto ſerze do terpljenja; njegova ljubesen do krishaniga Jeſuſa je bila mozhneji od ſmerti; sato je veſelo umerl. Zhe ti, kriſtjan, nimaſh popolnamaſti ſ. apoſteljna Andreja, de bi v' krishih in teshavah veſel bil, preterpi jih vſaj voljno is ljubesni do Jeſuſa. Vſe nadloge poterpi is ljubesni do Boga in do ſvoje duſhe v' duhu pokore, in le tako ti bo

dobro. Podversi ſe krishem, ali brani ſe jih, terpeti jih moraſh le vender; terpeti s' voljo ali nevoljo, ne boſh ſvojih krishev odloshil, kader ti hozheſh, temuzh kader Bog hozhe. Zhe tudi meniſh, de pravizhno shiviſh, ne brani ſe krishev, ker niſi per Bogu popolnama zhiſt; in ako bi ravno bil, kar ni verjeti, niſi vender nedolshen ko Jesuſ, kteri je na krishi umerl. Sveti Peter govori tako: „*Zhe prav shivite, in voljno terpite, je to prijetno per Bogu; sakaj k' terpljenju ſte poklizani, ker je tudi Kriſtuſ sa naſ terpel, in nam sgled sapuſtil, de po njegovih ſtopinjah hodimo.*“ I. 2, 20. 21. Sveti Jakop tako pravi: „*Srezhen je zhlovek, kteri nadloge preterpi, sakaj krono shivljenja bo prejel.*“ 12. Poterpeshljivi kriſtjan je ſrezhen, nepoterpeshljivi neſrezhen. Reſ je to, kdor ni poterpeshljiv, nima nizh dobriga.

V' nepoterpeshljivim kriſtjanu ni shive vere. Vera uzhi, de naſ nadloge lozhijo od nevarne ljubesni do ſveta, in naſ ſilijo nevidnih dobrot nebeſhkiga kraljeſtva iſkati. David prizha: „*Kader je Bog greſhnike moril, ſo ga iſkali.*“ Pſ. 77, 34. Kdor ni poterpeshljiv, je mersle vere, ſe dobrotljivi boshji previdnoſti ne podvershe, ſe manj boji vezhniga ko kratkiga terpljenja.

V' nepoterpeshljivim kriſtjanu ni terdniga upanja. Zhe meniſh, de ſi od Boga sapuſhen, ako ti nadloge poſhilja, ali te v' nadlogah puſha; nimaſh shive vere, in tudi ne

terdniga upanja. Boshja beſeda prizhuje: „*Pravizhne sadeva veliko nadlog, ali Goſpod jih bo is njih reſhil.*“ Pſ. 33, 20. „*Slato in ſrebro ſe v' ognji poſkuſha; tako ljudje, ki ſo namenjeni v' nebeſhko kraljeſtvo.*“ Sirah 2, 5. Zhe godernjaſh in ſe hudujeſh ſoper ſvoje krishe, kterih ſi vreden in potreben; je to snamnje, de upaſh le v' ſvet in njegove sapeljive dobrote, in de upanje prihodniga plazhila ne podpira tvoje duſhe. Ni praviga upanja v' tebi, in ne boſh doſegel, kar ti je Bog obljubil, zhe poterpeshljiv niſi.

V' nepoterpeshljivim kriſtjanu ni gorezhe ljubesni. Ni ljubesni bres pokorſhine, in ni pokorſhine bres poterpeshljivoſti. Zhe Boga ljubiſh, ſi njemu, ſvojimu dobrimu Ozhetu, pokoren, tudi kader ti da terpeti, ker te is ljubesni tepe. „*Kogar Bog ljubi, njega tepe.*“ Prip. 3, 12.

V' nepoterpeshljivim kriſtjanu ni duha pokore. Pravizhni Tobija, v' ſushnoſt odpeljan, je ponishno ſposnal: „*Bog naſ je pokoril savoljo naſhih grehov.*“ Tob. 13, 5. Tako ſo drugi boshji prijatli miſlili, in v' duhu pokore vſe nadloge voljno preterpeli. O greſhnik! ti ſi pogubljenja vreden, vender ſe braniſh zhaſniga terpljenja? Nadloge ſo pokorjenje, ki ga je vſigamogozhni in uſmiljeni Bog dal; zhe ſe mu pa vſtavljaſh, ſi hudoben, ſi ſlep, ſi nepokoren, ne ſposnaſh hudobije ſvojih grehov, in boſh v' njih umerl.

Nepoterpeshljivi kriſtjan ni podoben Jesuſu. Glej in premiſhljuj ſvojiga ljubiga odreſhenika, krishaniga, umirajozhiga in mertviga na terdim leſu ſ. krisha; po njegovim sgledu ſo Marija, apoſteljni, marterniki in drugi ſvetniki radi terpeli, de bi mu bili podobni, in ti, nevredni greſhnik, ſe braniſh? Premiſli ſ. Andreja, veliziga terpljenja sheljniga is ljubesni do krishaniga Jesuſa, de boſh tudi ti nekoliko deleshen njegoviga krisha. Krishe, kteri te Jesuſu podobniga delajo, noſi voljno; zhe ne, ſi enak levimu rasbojniku kteri je na krishi sraven krishaniga Jesuſa neſrezhno umerl.

Poterpi voljno vſe krishe in nadloge, in ne rezi: „Moji krishi ſo preteshki, jih ne morem noſiti.“ Hozheſh ti bolnik ſvojiga sdravnika uzhiti, kako de naj te osdravi? Hozhezh ti greſhnik ſvojiga vſigavedniga Goſpoda uzhiti, kaj de ti pomaga? Porezheſh: „Ako bi bili moji krishi od Boga, bi jih voljno poterpel; pa ſo od hudobnih ljudi, sato jih ne morem voljno noſiti.“ Prijatel! ti povem, tvoje miſli ſo smotene, in niſo is vere. Vedi, de Bog daje dobro po dobrih, in hudo po hudih. Veliko sgledov je v' ſvetim piſmu, pa sadoſti je nedolshni Job. On je po veri govoril: „*Bog mi je dal, Bog mi je vsel, kakor mu je dopadlo, tako ſe je sgodilo; ime Goſpodovo bodi hvaljeno.*“ Job. 1, 21. Tako miſli in govori po veri, de vſe nadloge voljno preterpiſh.

Molitev.

O vſigamogozhni, modri in uſmiljeni Bog! vſi ti nauki me sadevajo, in ſo mi pravizhno bodezhi, ker ſim slo malo poterpeshljiv. Jeſt, hudobni greſhnik, shelim nebo, semljo in ljudi ſvoji volji pokorne imeti; tebi, vſigamogozhnimu Goſpodu, pa niſim pokoren. Jeſt, tvoj hudobni hlapez, mnoshim vſak dan ſvoje hudo sadolshenje; vender shelim v' dobrotah plavati. Velikokrat ſim ſi pekel saſlushil, vender ſe uſmiljeniga pokorjenja bojim in branim. O Goſpod! daj mi ſvojo hudobijo ſposnati, de ſe is ljubesni do tebe po sgledu Jesuſovim in tvojiga apoſteljna ſ. Andreja ne branim krishev, temuzh de jih voljno preterpim. Srezha velika je ta, ker mi bo vezhno srezho saſlushila. Po poti rev in teshav hozhem sa krishanim Jesuſam hoditi, de po ſmerti pridem v' vezhno veſelje. Amen.

Gruden.

I. dan grudna.

S. Eligi Jhkof.

Sveti Eligi je bil od bogabojezhih ſtarſhev rojen na Franzoſkim okoli leta 588. Bog mu

je dal ſoſeben um, pa tudi ſoſebno gnado, ſ' ktero je v' dobrim raſtel, in ſe nedolshniga ohranil. Njegov ozhe ga je slatnimu kovazhu uzhiti dal, de bi ſe ſ' poſhtenim delam shivil. Skerbno ſe je uzhil, in ſe hitro suzhil; pa tudi Bogu je ſkerbno ſlushil. Vedno je profil Boga, de naj ga ſ' ſvojo ljubesnijo napolni, de bi samogel po vſih sapovedih shiveti. Kader je bil 30 let ſtar, je ſhel v' Paris delat. Kralj Klotari II. je svedil njegovo pridnoſt in sveſtobo, ga je k' ſebi vsel, in mu ukasal v' ſrebru in v' slatu delati sa lepoto kraljeve hiſhe. Kralj ga je obiſkoval, de je vidil njegovo delo, in ſe je s' njim pogovarjal. Zhedalje bolj mu je dopadel; potlej ga je poviſhal, in mu tudi ſoſebne opravila v' kraljeſtvu srozhal. S. Eligi ni bil veſel te zhaſti; ponishen je smiraj oſtal, in ſkerbno Bogu ſlushil. Bil je v' kraljevi hiſhi takoſhen ko v' kloſhtru. Nobena rezh ga ni od boshje ſlushbe odvernila, ponishne oblazhila je noſil, pogoſto k' ſpovedi in k' ſ. obhajilu hodil, vſak dan ſvete bukve bral, ponozhi vſtajal Boga hvalit, in ſvojih ſlaboſt pred podobo krishaniga Jesuſa jokaje obshalovat. Ni ſe zhuditi, de je bil ſ. Eligi tolikanj gorezh v' duhu in rodoviten dobrih del; sakaj vedno premiſhljevanje vernih reſniz ga je perganjalo k' vſimu dobrimu. Vedno je premiſhljeval pravizhno ſodbo boshjo, per kteri le pravizhnoſt obvelja. Per vſih ſvojih delih je Jesuſa, vſigavedniga ſodnika, pred ozhmi imel; miſlil, govoril in delal je, kakor bi

bil takrat pred-nj ſhel. De bi ſodni dan Jeſuſa prijasniga naſhel, je bil neisrezheno uſmiljen s' ubogimi, je odkupoval ſushne, profil kralja sapeljive krivoverze ſtrahovati, in ſi je slo persadeval sa vſih svelizhanje. S. Avdoni, prijatel in piſar shivljenja ſ. Eligja, prizhuje, de je Bog po njem velike zhudeshe delal; in deſiravno jih je is ponishnoſti ſkrival, ſo vender ſhiroko ſloveli. Vſi ſo ſposnali, de je poln boshjiga duha. Tudi ſhkoſje ſo ga viſoko zhaſtili, in perſerzhno ljubili. Vſa Franzoſka deshela je bila polna njegove hvale; vſi ſo mu ſhkofiſtvo voſhili, ker ſo posnali njegovo uzhenoſt, gorezhoſt in ſvetoſt.

V' letu 639 je ſveti Akari, ſhkof v' meſtu Nojonu, umerl. Drugi ſhkoſje ſo ſ. Eligja isvolili njegoviga naſtopnika. Isvolili ſo ga, ker niſo vrednifhiga in pravizhnifhiga posnali, de bi terdovratne nevernike ſpreobernil, kterih je ſhe veliko bilo v' tiſti ſhkofii. Preſtraſhil ſe je te novize, in ſe slo branil; pa podvrezhi ſe je mogel. Eno leto potlej je bil, ker ſe je hotel ſkerbno in dolgo k' temu ſvetimu ſtanu perpravljati, maſhnik in ſhkof poſvezhen. Kader je ſhkofiſtvo naſtopil, ſe je vidilo, de ga Duh boshji vodi. Molitev, pokorjenje, ljubesen, uboſhtvo, uſmiljenje, gorezhoſt in vſe dobro je bilo v' njem. Njegova perva ſkerb je bila ſvoje ovze ſposnati, sdrave v' dobrim uterdovati, in bolne osdravljati. Neprenehama jim je pomagal s' gorezho molitvijo, ſ' ſvetim sgledam in ſ' zhiſto beſedo bo-

shjo. Skufhal je tudi nevernike v' katolfhko zerkev perpeljati. S' vfo ponishnoftjo, poterpeshljivoftjo in uzhenoftjo jim je osnanoval befedo svelizhanja. Dolgo fo fe vftavljali fvojimu dobrimu paftirju, tudi fo bili na-nj ferditi, in fo ga hotli umoriti: pa njegova ljubesnjiva in poterpeshljiva ftanovitnoft je njih flepo terdovratnoft premagala; vdali fo fe mu, in fzhafama vfi v' katolfhko zerkev prifhli.

Sveti Eligi je bil poln gorezhe ljubesni do Boga in do blishnjiga; sato ni grefhnikam pregledoval, temuzh jih je fvaril in uzhil po voski poti hoditi. Neisrezheno je fkerbel, de bi fvoje ovze odtergal od ljubesni fveta, od grefhniga vefelja, od vfiga, kar namnoshi fkufhnjave, ali mozh daje hudimu poshelenju. Enkrat je ojftro govoril soper plef in druge napazhnofti, ktere poshelenje vnemajo, in dufho flabé; pa neumneshi fo fe filno rasferdili, in fvojimu dobrimu paftirju hudo shugali. Vdrugizh je soper to ojftreje govoril, in te grefhne vefelja vfim prepovedal. Terdovratni grefhniki fo fe pogovorili in fklenili ga is poti fpraviti; vender mu nifo nizh shaliga ftorili. Sveti fhkof, njih grefhno terdovratnoft viditi, je profil Boga, in po sgledu fvetiga apofteljna Pavla fatanu sdal njih telefa v' oblaft, de bi bile njih dufhe osdravljene. Bog ga je ufliſhal. Petdefet nar hudobnifhih in terdovratnifhih je bilo od hudizha obfedenih, in ftrafhno pokorjenih. Sveti Eligi jih je zelo leto paftil v' tej ftrafhni pokori v' njih in

drusih poboljſhanje; potlej jih je reſhil, ker ſo ſe ponishevali, in pokorſhino obljubili. She druga nadloga je bila per njegovim ljudſtvu, vſi ſo bili polni ſhkodljivih vrash: ſo uganovavzam ali vedeshem verjeli, ſanje vrashno raslagali, na ptizhe gledali, in druge prasne rezhi po ſhegi nevernikov verovali. Uzhil jih je le v' vſigamogozhniga Boga verovati in v' to, kar je Jeſuſ uzhil, in ne ſvojih duſh s' greſhnimi vrashami hudizhu podvrezhi. Bog je po njem veliko zhudeshev ſtoril, in s' njimi uterdoval njegove ſvete nauke.

Ta ſ. ſhkof ſe je 20 let neprenehama trudil sa svelizhanje ſvojih ovz; slo je opeſhal na teleſu, in blishal ſe je zhaſ odhoda is ſveta k' Bogu. She bliso ſmerti je tako le molil: „O Goſpod! vsemi ſvojiga hlapza v' miru. O Jeſuſ, moj odreſhenik! ne ſodi me po moji vrednoſti, ampak po ſvoji miloſti. Ti ſi bil moj vedni pomozhnik; tudi sdaj me ne sapuſti, in vsemi mojo duſho v' ſvoje kraljeſtvo. Niſim te vreden vshivati, vender upam v' tvojo miloſt; vsemi me v' nebeſa, ktere ſi ſvojim ſlushabnikam obljubil.“ Ravno ta dan je ſveto umerl v' letu 659.

Nauk.

Sakaj bo poſlednja ſodba?

Zhe ſe ſvetiga ſhkofa Eligja shivljenje in nauki prav premiſlijo, ſe lahko ſposna, de

je vſe to is-hajalo is vedniga premiſhljevanja pravizhne ſodbe boshje. Veſ zhaſ ſvojiga popotovanja je premiſhljeval beſede Jesuſove, ſ' kterimi bo ſodbo ſklenil: „Pridite v' nebeſhko kraljeſtvo, poberite ſe v' vezhni ogenj!“ Kriſtjan! eno ali drugo boſh saſliſhal od Jesuſa, in to bo oſtalo vekomaj. Sdaj morebiti ſlushiſh premalo ali ſlabo Jesuſu, gledaſh na greſhnike, perkrivaſh ſ' hinavſhino ſvoje hude dela, ſodiſh ſlabo od dobriga in hudiga, ali shaliſh drugazhi Jesuſa; pa kaj pomaga to, ker tvoje smeſhane miſli ne bodo prevergle pravizhne ſodbe. Skerbno premiſhljuj poſlednjo ſodbo, in tudi sakaj de bo, de ſe ſkerbno perpravljaſh Jesuſa najti prijasniga.

Poſlednja ſodba bo sato, de bodo vſi ozhitno ſposnali in molili Jesuſa odreſhenika. Rekel je velizimu duhovnu Kajfu in vſimu sboru: „*Boſte vidili ſinu zhlovekoviga priti v' oblakih neba.*“ Mat. 26, 64. Neverniki, Judje, krivoverzi, hudobni pravoverni in vſi Jesuſovi ſovrashniki ga bodo vidili v' veliki zhaſti in oblaſti; ſe bodo mogli pred njim ponishati, ker ſo ga poprej savergli. Ti ga sdaj moli, sdaj mu ſlushi, in ga nikoli ne sapuſti, de ga boſh potlej veſelo molil.

Poſlednja ſodba bo, de pravizhni ozhitno hvalo in plazhilo, hudobni pa ozhitno oſramotenje in ſhtrafnigo prejmejo. Sdaj ſo pravizhni vezhkrat sanizhevani in nedolshno obdolshevani; hudobni pa ſo isgovarjani in hva-

ljeni. Vſe bo na ſvetlobo priſhlo, in vſak bo, kakorſhen je v' reſnizi. Isaija pravi: „*Gorje vam, kteri hudo dobro, in dobro hudo imenujete; kteri imate luzh sa temo, in temo sa luzh.*“ 5, 20. Hudo obdolshenje hudobnih ne bo ſhkodovalo pravizhnim; oſtudna hinavſhina ali tema ne bo perkrila greſhnika. „*Nizh ni ſkritiga, kar bi ſe ne rasodelo, ali hudiga, kar bi ſe ne svedilo.*“ Mat. 10, 26. Tiga nikoli ne posabi, in shivi ſveto, de per ſodbi oſtaneſh. Zhe ſi krivizhno obdolshen, bo tvoja nedolshnoſt rasodeta; zhe ſi pa hinaviz bo tudi tvoja hinavſhina rasodeta. Krivo obdolshenje te ne bo obſodilo, in lashnjiva hvala te ne bo opravizhila; toraj shivi pravizhno, in pravizhni Goſpod ti bo dobro povernil.

Poſlednja ſodba bo sato, de bodo ſkrivnoſti boshje modroſti, miloſti in pravize rasodete. Neumni ljudje sdaj govoré od blishnjiga, od Boga, od vſiga po ſvojim sadershanim umu; pa ſodni dan bodo poravnali ſvoje prenagle ſodbe. Bogabojezhi ſo vzhaſi v' nadlogah, hudobni pa v' dobrotah; nedolshnoſt je vezhkrat potlazhena, kriviza velikokrat obvelja; vſe je zhudno in prepresheno, pa nikar prenaglo ſoditi. „*Ne ſodite pred zhaſam*, pravi ſ. Pavel, *dokler Goſpod ne pride.*“ I. Kor. 4, 5. Neumnesh! ſebe ne ſposnaſh, in ne doshenesh, kar imaſh pred ozhmi; sakaj ſe predersneſh neisvedljive boshje ſodbe ſoditi? Ravno to, kar zhudniga na ſve-

tu vidish, te opominja, de zhakaj poterpeshljivo do ſodbe, in ne ſodi prenaglo Boga ali ljudi.

Poſlednja ſodba bo, de bo dusha ſ' telesam vredno plazhilo prejela. Zhlovekova dusha je veliko vredna; je podoba boshja, neumerjozha, poſvezhena od preſvete kervi Jesusove. Telo je is semlje, in ſe bo povernilo v' semljo; pa ſodni dan bo vſtalo, in bo potlej tovarſh dushe v' dobrim ali budim vekomaj. O kriſtjan! premiſli to, in tvoja dusha naj ne ſpregleda ſlabimu telesu v' nobeni rezhi soper sapovedi; zhe ſe tvoja dusha greſhnimu telesnimu poshelenju ſerzhno ne vſtavlja, bo sebe in telo pogubila vekomaj.

Poſlednja ſodba bo, de bo vſak vidil in prejel, kar je is njegoviga lepiga ali ſlabiga shivljenja is-hajalo. Zhe duhovni gorezhe ſkerbé sa svelizhanje zhede Jesusove, zhe ſtarſhi poboshno redé otroke, zhe drugi ſkerbé blishnjiga odverniti od hudiga, in napeljati v' dobro; ſe te dela ljubesni rasſhirjajo, in povisſhujejo njih plazhilo. Naſproti, kdor ſvojiga blishnjiga pohujſha, ſi namnoshi ſ' pohujſhanjem teshko obſojenje. Pohujſhan od njega pohujſha druge, on in drugi shalijo Boga grosno velikokrat, in vſiga tega je kriv tisti, kteri je sazhetik bil. Premiſli to, de, zhe ſi pohujſhanja kriv, ga hitish s' vso mozhjo popraviti; zhe pa prav shivish, in nikogar ne pohujſhash, ſhe ni sadosti, temuzh ſkerbi sa svelizhanje ſvojih bratov, de bosh

ſodni dan veſel, in prejmeſh obilniſhi plazhilo.

O kriſtjan! premiſhljuj vedno veliko zhaſt in oblaſt ſodnika Jesuſa, tudi veſelje dobrih in ſtrah hudobnih; zhe boſh na deſni ali na levi, vset v' nebo, ali vershen v' pekel. Nevernik ne bo isgovorjen, krivoveriz ne bo obſtal; kaj pa ti, katolſhki kriſtjan, zhe hudobno shiviſh? Takrat boſh vidil, koga ſi s' grehi sanizheval, veſ preſtraſhen boſh profil goré, de naj na-te padejo, in naj te pokrijejo pred pravizhno jeſo Jesuſovo; pa ne boſh uſliſhan. Ko je Joshef ſvojim bratam prijasno rekel: „Jeſt ſim Joshef vaſh brat, kteriga ſte v' Egipt prodali,“ ſo oſtermeli, in ſe preſtraſhili; kako pa bo tebi per ſerzu, zhe boſh saſliſhal: „Jeſt ſim Jesuſ, tvoj Bog in odreſhenik, kteriga kri ſi taptal?“ Pomni in premiſhljuj smiraj Jesuſove beſede, ſ' kterimi bo ſvojo pravizhno ſodbo ſklenil: „Pridite, vi ljubi, v' nebeſhko kraljeſtvo; pojdite, vi prekleti, v' vezhni ogenj!“ Kar bo Jesuſ govoril, ne bo nobeden prenaredil, oſtalo bo vekomaj. Te verne reſnize premiſhljuj ſkerbno; tudi ſe na tanko ispraſhuj, in hiti popraviti, kar Jesuſa shali, de per njem uſmiljenje najdeſh.

Molitev.

O Jesuſ Kriſtuſ! pravizhni in vſigavedni ſodnik! daj mi ſvoje grehe ſposnati, in jih opu-

ſtiti; presheni is mojiga ſerza vſo hinavſhino; ſtori me ponishniga in pokorniga, de ſodni dan ne bom savershen. O Goſpod! ſ' pomozhjo tvoje gnade hozhem in obljubim tebi ſamimu ſlushiti. Ṣkerbno ſe bom varoval ſkritih in ozhitnih grehov, in ne bom od pravizhnoſti odſtopil savoljo nadleshnoſti hudobnih. Kaj bi mi pomagalo le pred ljudmi pravizhnimu biti? Kdo me bo ubranil, zhe ſi ti soper mene? De v' dobrim ſtanoviten oſtanem, de ſkerbim le tebi dopaſti; hozhem po sgledu ſvetiga Eligja tvojo pravizhno ſodbo vedno premiſhljevati, in ſe ſ' ſvetim shivljenjem k' ſodbi perpravljati, de bom od tebe saſliſhal: „Pojdi s' menoj v' nebeſhko kraljeſtvo.“ Amen.

II. dan grudna.

Sveta Kriſpina marterniza.

Ṣveta Kriſpina je bila rojena v' meſtu Tagari v' Afriki. Ṣ. Avguſhtin poviſhuje neisrezheno to ſoſebno prijatlizo boshjo, ker je ſerzhno premagala vſe sadershke, in raji umerla, kakor od Boga odſtopila. Bila je imenitniga rodu, ſilno bogata, obzhutniga teleſa, sakonſka in mati vezh otrók. Vſe te poſvetne savese ji niſo ubranile sa vero umreti, ker je bila shive vere, in v' Boga saljubljena. Kader je

bilo preganjanje soper zerkev boshjo v' Afriki oklizano, se s. Krispina ni ustrashila, temuzh se je veselila, ker je po nebeshkim kraljestvu hrepenela. Ker je bila bogata gospá in odkrita kristjana, je shiroko slovela. Oblastnik Anulin jo je ukasal prijeti, v' mesto Tebest vklenjeno perpeljati, in v' temno jezho vrezhi. V' temni jezhi se je perpravljala sa sveto vero serzhno umreti, in je gorezhe prosila Boga, de naj ji stanovitnost da. Rodovina, prijatli, prijatlize in otrozi so jo jakaje prosili, de naj se ohrani per shivljenji; pa ni jih poslushala, temuzh ostala je nepremakljiva. Uni so jo le is natorniga usmiljenja obshalovali, ona pa je nje tudi is praviga verniga usmiljenja obshalovala.

Oblastnik Anulin je ukasal s. Krispino pred se perpeljati, in ji ozhitno rekel: „Ti je snana sapoved nashih zesarjev, de mora vsak zhlovek bogove moliti?“ Serzhno mu je odgovorila: „Nisim in ne bom nikoli malikov molila, ampak le praviga Boga in njegoviga Sinu Jesusa Kristusa, kteri je rojen bil, in je terpel sa nas.“ Oblastnik je nad njo savpil: „Opusti to svojo vrashno vero, in podversi svojo glavo nashim mogozhnim bogovam.“ „Vsak dan molim svojiga Boga, mu je odgovorila, in vse tvoje bogove sanizhujem.“ Neverni oblastnik ji je serdito rekel: „Ti si terdovratna, torej bosh po sapovedih shtrafana, ker is sgoli napuha nozhesh svoje vrashne vere sapustiti, in nashih bogov moliti. S. Kri-

ſpina mu je odgovorila: „Kar koli hozheſh, bom rada terpela sa ſveto vero; ne posnam bogov, le eniga ſamiga Boga molim; nikoli ne bom molila hudizhev, ampak le Goſpoda, ſtvarnika nebeſ, semlje in vſiga.“ Neverni oblaſtnik Anulin jo je s' lepo nagovarjal, de naj moli bogove, de bi ſ' tim dopadla zeſarjem. Rekla mu je: „Ne bojim ſe ljudi, ampak le Boga, in gorjé mi, ako bi bila njemu nesveſta! Verujem in upam v' Boga, in kaj mi ljudje samorejo hudiga ſtoriti?“ Oblaſtnik jo je ſpet nagovarjal rekozh: „Ne sanizhuj zeſarjev, in ne podversi ſe ſmerti; premiſli nefrezhno ſmert ſvojih terdovratnih tovarſhiz, Makſime, Donatile in Sekunde (te ſo bile malo poprej umorjene sa vero.) Zhe terdovratna oſtaneſh, te bom v' ſmert obſodil.“ Sveta Kriſpina, ſhe ſerzhneji ko poprej, je nevernimu oblaſtniku odgovorila: „Nizh ſe ne bojim; ne maram sa zhaſno shivljenje; vezhne ſmerti le ſe bojim, in drusiga ne shelim; kakor de bi ſvojo duſho svelizhala.“ Ko je neverni oblaſtnik vidil, de per njej nizh ne opravi, je piſarju rekel: „Preberi, kar ſi piſal.“ Per Rimljanih je bila navada ozhitno ispraſhevati hudodelnike, in vſe popiſati, kar ſe je govorilo. Piſar je vſe prebral, in po tim je oblaſtnik ſ. Kriſpino obſodil rekozh: „Sapovem, Kriſpini odſekajte glavo, ker je bogove in zeſarje terdovratno sanizhevala.“ Ko je ſveta Kriſpina to krivizhno ſodbo saſliſhala, je savpila: „Hvala bodi Jesuſu Kriſtuſu; hvaljen bo-

di Goſpod, kteri me vredno ſtori savoljo njegoviga preſvetiga imena umreti!“ Is terdniga upanja v' Boga je ſvojo glavo mezhu podvergla, in veſelo umerla 5. dan tiga meſza okoli leta 304.

N a u k.

Kdor bogabojezhe shivi, prav upa.

Sveta Kriſpina je Bogu ſlushila, ſvet sanizhevala, po nebeſhkim kraljeſtvu hrepenela, in shelela sa ſveto vero umreti; toraj je terdno in prav upala, in tudi doſegla, kar je upala. Tako upanje imej tudi ti, in ne boſh oſramoten. Pravo upanje je ſveto shiveti, in terdno upati v' Boga. Zhe ne shiviſh pravizhno, kako prav upaſh? Zhe ne shiviſh pravizhno; sanizhujeſh boshje sapovedi, ſe odpoveſh nebeſam, in ſiliſh v' pogubljenje. Zhe ſi Boga sapuſtil, upaj va-nj, in proſi ga, de naj ti da duha pokore, ne upaj pa v' njegovo miloſt, de bi v' grehih predersno shivel. Uſmiljeni Bog nozhe ſmerti greſhnika, temuzh de ſe ſpokori in shivi. Zhe ſe pa nozhe ſpokoriti, bo v' ſvojih grehih umerl. Shivi bogabojezhe, in tako prav upaſh. David pravi: „*Kdor ſe Goſpoda boji, bo mozhen v' upanji.*“ Pſ. 14, 26.

Upanje bres vere in ljubesni je prasno. Verujeſh vſe rasodete reſnize, pa imej delavno vero is ljubesni. Sveti Pavel pravi: „*Lju-*

besen vſe upa.“ I. Kor. 13, 7. Kako govori ta ſveti apoſtelj? Sakaj pravi: „*Ljubesen vſe upa?*“ Ljubesen ni upanje, ker upanje je ſofebna zhednoſt, od vere in ljubesni raslozhena. Tako ſe ti sdi; vender je reſnizhno rezheno, ker ſo vera, upanje in ljubesen med ſeboj sdrushene. Bres dobrih del je vera mertva, ni praviga upanja, ni reſnizhne ljubesni. Dela ljubesni, is shive vere opravljene, dajejo pravo upanje. Ljubesnjivi apoſtel Janes tako govori: „*Ako nam naſhe ſerze nizh* veliziga hudiga *ne ozhita, imamo saupanje v' Boga.*“ I. 3, 21. Zhe hozheſh, kakor upaſh in sheliſh, v' nebeſa priti; shivi po sapovedih, ker je le ſpolnovanje sapoved pot v' nebeſa. „*Ako hozheſh v' shivljenje iti, ſpolnuj sapovedi.*“ Mat. 19, 17. Druge poti ni v' nebeſa, tudi drusiga upanja ni praviga. Porezheſh: „Ta nauk mi ni vſhezh, ker ſim greſhnik.“ Zhe ſi greſhnik; hiti odpraviti, kar ti brani v' nebeſhko kraljeſtvo. Kaj bi rad ſliſhal: „Ne boj ſe Boga, Bog ne bo nobeniga savergel; nezhiſtniki, poshreſhniki, pijanzi, krivizhniki, preklinjevavzi in vſi hudodelniki pojdejo v' nebeſa?“ Tiga bi ne mogel verjeti, ker bi bilo soper vero; tedaj ni drugazhi, poboljſhaj ſvoje greſhno shivljenje, in shivi po sapovedih, potlej imaſh pravo upanje. Kdor ſe Goſpoda boji, bo mozhen v' upanji.

Terdno upaj, zhe ſi ravno v' nadlogah; in pa prav sato upaj terdno, ker te Bog ozhi-

ſhuje s' nadlogami. Zhe shiviſh ravno dobro, niſi popolnama zhiſt, in ſi pokorjenja potreben. Preterpi upno vſe nadloge, in rezi s' nedolshnim Jobam: „*Ako bi me ravno Bog umoril, bom va-nj upal.*“ 13, 15. Zhe v' nadlogah obupaſh, imaſh ſlabo vero, in ſi bres ljubesni. Ravno v' nadlogah upaj terdno, in ne odſtopi od Boga; tako ti bo dobro vekomaj. Poterpeshljivoſt ti je potrebna, *de ſtoriſh boshjo voljo, in doſeſheſh obljubo* (vezhniga svelizhanja). Hebr. 10, 36.

Molitev.

O Jesuſ Kriſtuſ! ti ſi moj uzhenik, moje upanje in vſe. Ti ſi me uzhil pot pravize, in mi dobrotljivo obljubil vezhno svelizhanje, ako po njej shivim. Moje upanje je ſ' tvojo pomozhjo po tvojih naukih shiveti, pa ſtrah me obide, ko premiſlim ſvoje hudobne dela, ktere mi branijo v' tvoje kraljeſtvo. O ljubesnjivi Goſpod! tvoja neisrezhena miloſt naj bo hvaljena od vekomaj do vekomaj, ker dajeſh tudi greſhnikam upanje, ako ſe ſpokoré, in jim pomagaſh ſpokoriti ſe. Defiravno ſim greſhnik; upam v' tvojo miloſt, te upno proſim, de mi ſ' ſvojo gnado pomagaj, in persadeval ſi bom s' njo po tvoji ſveti volji shiveti, de doſeshem, kar ſi mi miloſtivo obljubil. O ſveta Kriſpina, ki ſi le v' Boga upala, in is upanja v' njegove obljube sanizhevala ſvét, njegove dobrote in tudi ſvoje shivljenje! ſpròſi

mi od ufmiljeniga Boga pravo kerſhanſko upanje, de po njegovi ſveti volji bogabojezhe shivim, in po ſmerti doſeshem, kar sdaj upam, nebeſhko kraljeſtvo. Amen.

III. dan grudna.

Sveti Franziſhk Kſaverjan.

Sveti Franziſhk je bil rojen 7. maliga travna v' letu 1506 v' gradu Kſaverji, laſtini njegovih bogatih ſtarſhev, in ravno sato mu je primik Kſaverjan. Bil je ſkerbno srejen. Kader je bil 18 let ſtar, je ſhel v' Paris viſokeji uzhenoſti perdobivat. S' ſoſebnim pridam ſe je uzhil, in kmalo bil uzhenik drusih. Shivel je ſizer poſhteno, in ſe je varoval grehov; pa prasne zhaſti je bil lakomen. Sveti Ignazi Lojoljan ſe je s' njim ſprijatlil, in ga je preprizhal, de je vſa poſvetna zhaſt prasna, de brani v' svelizhanje. Sveti Ignazi mu je s' beſedo pravil, de je le eno potrebno, duſho svelizhati; Bog pa mu je govoril v' ſerze ſ' ſvojo vſigamogozhno gnado, in popolnama ſe mu je vdal. Sveti Franziſhk ni vezh ſebi, ampak Bogu je shivel: vſak dan je premiſhljeval verne reſnize, ſoſebno pa ljubesen in terpljenje Jesuſovo, je dolgo molil, ſe ojſtro pokoril, in pogoſto ſvete sakramente prejemal. To ga je napolnovalo s' neisrezhe-

no gorezhoſtjo, vſe je gorelo po njem od velike ljubesni do Boga ih do blishnjiga. V' pokorjenji poprejſhnje lakote po poſvetni hvali je vedno ſkerbel ſe sanizhevati, in je bil veſel, zhe ſo ga drugi sanizhevali, ker je bil duh ponishnoſti v' njem. Svetimu Ignazju ſe je podvergel, s' njim ſe Bogu v' dar dal, in obljubil mu vſe dni ſvojiga shivljenja ſoſebno ſlushiti, in ſoſebno ſkerbeti sa svelizhanje blishnjiga. Nekaj zhaſa ſe je pomudil v' Parisu, potlej je ſhel v' Venedke; ondi je v' bolnishnizi bolnikam ſtregel, in jih lepo uzhil bolesen in ſmert voljno terpeti. Is Venedek je ſhel v' Rim, in ſpet v' Venedke, kjer je bil maſhnik poſvezhen. Ne is prasne radovidnoſti je po desheli hodil, temuzh de bi ſvojimu blishnjimu v' nebeſa pomagal. Povſod je nevedne uzhil, greſhnike ſvaril, vedno molil, in ſe ojſtro pokoril. Spet je ſhel v' Rim, ondi otroke in nevedne uzhil, in bolnikam ſtregel. Ravno tiſti zhaſ je Portugalſki kralj papesha Pavla III. profil, de naj mu nektere dobre duhovne da, kteri bi v' Indii nevernike preobrazhali. Papesh ſe je tega obveſelil, je ſvetiga Franziſhka v' Portugal poſlal, kteri je veſelo ſhel, in ondi sheljno zhakal perloshnoſti, de bi ſe zhes morje v' Indijo prepeljal. Kader je ſ' kraljevim nameſtnikam v' ladijo ſhel, ſe ni nizh s' shiveshem preſkerbel, ker je v' boshjo previdnoſt upal. Kraljev nameſtnik ga je hotel per ſvoji misi imeti, pa mu je odrekel; mu je hotel hlapza dati sa njegovo ſtreshbo,

pa odgovoril mu je: „Moje roke ſo moj hlapez; delati ni nezhaſt, ampak grefhiti.“ Petnájſt meſzov ſe je po morji vosil; med tim je slo ſkerbel, de bi rasujsdane brodnike poboljſhal, in ne malo jih ga je poſlufhalo, ker ſo vidili njegovo ſveto shivljenje, in ſposnali njegovo ljubesnjivo ſerze.

Sveti Franzifhk je 6. dan veliziga travna leta 1541 ſrezhno prifhel v' Indijo v' meſto Goa. Ondi je bil neki ſvet ſhkof in veliko kriſtjanov, s' neverniki nameſhanih; pa bili ſo le po imenu kriſtjani. Vſe hudobije in krivize ſo bile per njih, in verhi tiga ſo ſvojiga ſvetiga ſhkoſa sanizhevali. Sveti Franzifhk ni obupal, temuzh ſkerbel je s' molitvijo, ſ' poſtam in drusimi dobrimi deli jim miloſt boshjo ſprofiti. Nar poprej ſi je persadeval ſpazhene kriſtjane poboljſhati, ker je bilo njih hudobno shivljenje nevernikam v' veliko pohujſhanje. Vſak dan je otroke, ſushne, hlapze in druge uzhil, bolnike ljubesnjivo obiſkoval, in vſim potrebnim s' vſo mozhjo pomagal. Uſmiljeni Bog je njegovo gorezhoſt poshegnal, vſe meſto je bilo drugazhno, in je bogabojezhe shivelo. Sveti Franzifhk je sa vſe to Boga viſoko hvalil, in potlej ſhel v' permorſko deshelo, v' naſhim jesiku imenovano Ribnik. V' tej desheli je nekaj kriſtjanov naſhel, pa tako ſpazhene, nevedne in vrashne, de per njih ni bilo podobe praviga kerſhanſtva. Te je poterpeshljivo in pridno uzhil, in velike zhudeshe med njimi delal. Ko angelja boshjiga ſo

ga radi poſluſhali, in Boga hvalili. Potlej je ſhel v' kraljeſtvo Travankar, kjer jih je tudi veliko ſpreobernil. Sveti Franzifhk je bil poln veſelja, viditi obilni ſad boshje befede in gnade. Spreobernjeni ajdje ſo ſvoje malike od ſebe pometali, malifhke tempeljne podirali, in zerkve Bogu v' zhaſt sidali. Skerbel je to dobro delo ſtanovitno ſtoriti. Spreobernjenim je dal v' njih jesiku kerſhanſki nauk, in tudi molitve katolſhke zerkve; jih je ofkerbel s' dobrimi duhovni, in jim slo perporozheval, de naj v' ſveti veri ſtanovitni oſtanejo. Sveti Franzifhk ſe je potlej perpeljal po morji v' veliko meſto Malaka. Njegovi prebivavzi ſo bili kriſtjani, Judje, ajdje in Turki. Meſto je bilo lepo in bogato, deshela rodovitna in lepa; pa prebivavzi ſo bili filno rasujsdani, ni bilo drusiga v' meſtu ko pojedine, musika, pleſ, vpitje, oſtudnoſt in nesnane greſhne navade. Sveti Franzifhk je milo jokal nad njimi, in Boga gorezhe profil, de naj jih ſpreoberne. Ko drugi Jona jim je pokoro osnanoval, in ojſtre ſhtrafnige napovedoval, zhe ſe ne ſpreobernejo. Vſa njegova ſkerb je bila saſtonj, ker jih je Bog bil sapuſtil; ſhel je is njih meſta. Kmalo je bila roka boshja f' teſhko ſhibo nad terdovratnimi prebivavzi: nar poprej je vojſka, potlej kuga meſtnane ojſtro pokorila, ker niſo hotli boshjiga nameſtnika poſluſhati.

Ta sveſti ſlushabnik boshji je bil zhedalje bolj sheljen duſhe ſpreobrazhati; nevarnishi ko je bilo, bolj je upal v' Boga, in ſerzh-

neje je osnanoval ſveti evangeli. Svedil je, de v' neke otoke ni bil nikedar noben duhoven priſhel, ker ſo bili njih prebivavzi ſilno neuſmiljeni. Nesnaniga zhloveka ſo bersh umorili ali s' mezhem ali ſ' ſtrupam: tudi vjete ſovrashnike ſo ko neumno shivino klali in jedli. Vſi prijatli ſvetiga Franziſhka ſo mu branili tje iti, pa odgovoril jim je: „Rad umerjem, zhe le samorem eno duſho Bogu perdobiti.“ Serzhno je tje ſhel. Otozhani ſo mu prijasno naproti priſhli, in ſo veſelo vpili: „Glejte dobriga ozheta! glejte dobriga ozheta! Veliko ſe jih je ſpreobernilo, in ſo po ſveti veri bogabojezhe shiveli. Tudi v' druge daljne deshele je hodil, vſim osnanoval zhiſto vero in shivljenje po sapovedih; pa boshja mozh ga je povſod ſpremljala, in ſe je s' velikimi zhudeshi rasodevala. V' boshji mozhi je veliko kraljev, poglavarjev in podloshnih ſpreobernil; ref, veliko ſto tavshent ljudi je Bog po njem ſpreobernil. Pa vſe to mu je ſhe premalo bilo; shelel je in napravil ſe je v' Kino, kamor ſhe ni bila priſhla ſvetloba prave vere. Namenil ſe je v' tiſto mogozhno kraljeſtvo, in is Japona ſe perpeljal do otoka Sanzijana, ne delezh od Kine. Ondi je bil konez njegoviga apoſtolſtva; sbolel je, in umerl 2. dan grudna v' letu 1552. Enajſt let ſe je v' tiſtih daljnih deshelah neisrezheno trudil, in ſhel v' nebeſhko kraljeſtvo, v' kraljeſtvo vezhne ljubesni, ker je na semlji gorel od velike ljubesni do Boga in do blishnjiga.

Tudi po ſmerti je Bog na njegove prôſhnje veliko zhudeshev ſtoril.

N a u k.

Blagor kriſtjanu, v' kterim je ljubesen.

Sveti Franziſhk Kſaverjan, imenovan apoſtelj Indije, je neisrezheno terpel sa ſpreobernjenje hudobnih kriſtjanov in ſlepih nevernikov. Hodil je po nesnanih deshelah, delezh ſe vosil po nevarnih morjih, nikoli ni pozhitka imel; vender je bil smiraj vesel. Vedno ſe je poſtil, ſtanovitno ſe je uzhil, smiraj je bil v' ſkerbi, komaj dve ali tri ure je na terdih tleh pozhival; vender je menil, de malo terpi, in je bil terpljenja vesel. Od kod je bila njegova neisrezhena mozh in ſtanovitnoſt? Is ljubesni do Boga in do blishnjiga. Ta ga je delala lazhniga terpljenja; ta mu je dajala obilno veſelje v' velizim terpljenji; ta ga je uzhila nesapopadljive modroſti, kako s' greſhniki ravnati; ta je dajala mozh njegovim beſedam, de ſo greſhnikam bile ljubesnjiv ogenj. Blagor njemu, in blagor vſim, kteri ſo polni ljubesni, ker is nje vſo voljo boshjo dopolnujejo, in po ſmerti gredo v' kraljeſtvo vezhne ljubesni vshivat veliziga plazhila!

Blagor Kriſtjanu, v' kterim je ljubesen, ker vſe sapovedi dopolnuje! Ljubesen sdruſhi kriſtjana s' Bogam in s' blishnjim. Veliko dopadenje ima nad Bogam, in le v' njem ſe

veſeli; ljubi in dela, kar Bogu dopade, ſovrashi in ſe varuje vſiga, kar Boga shali. Kdor ljubi; ima pravizhno veſt, ſoſebno modroſt, dobro voljo in vſe. Kdor ljubi, ima delavno vero, terdno upanje: prav moli, ker je pravizhnoſti sheljen; ima poterpeshljivoſt v' nadlogah, ker je Bogu rad podvershen; je ſtanoviten v' ſkuſhnjavah in v' preganjanji, ker ga ljubesen mozhniga dela vſe premagati. Kdor ljubi, je tudi s' blishnjim dober, pravizhen in uſmiljen; preterpi nadleshnoſt blishnjiga, in le ſkerbi, de bi ga poboljſhal; je veſel njegove ſrezhe, zhe mu ſlushi k' svelizhanju; je shaloſten njegove neſrezhe, zhe mu je reſnizhno ſhkodljiva; ſodi od dobriga in hudiga le po ljubesnjivi volji boshji, naj bo to per prijatlih ali ſovrashnikih; ſkerbi blishnjimu pomagati, ga uzhiti in ſvariti, de bi vezhno ſrezho doſegel; ſe varuje prenaglih ſodeb, greſhniga govorjenja, ozhitanja, nevoſhljivoſti, opravljanja, obrekovanja, in kar rasdere saveso ljubesni. Kdor ljubi, je tudi ljubljen: Bog in ljudje imajo dopadenje nad njim, velik pokoj vshiva, dobri ga ljubijo, in zelo hudobni ga ſpoſhtujejo. Ljubi Boga in blishnjiga; tako ſi ſrezhen, in boſh vekomaj ſrezhen.

Molitev.

O ljubesnjivi Goſpod Jeſuſ Kriſtuſ, ki ſi ogenj ljubesni na ſvét perneſel, ljubesen ſkasoval, perporozheval in sapovedoval! daj mi

goreti od nje, de v' grefhni mersloti ne poginem. Ponishno te profim, vlij v' moje mlazhno ſerze ljubesen, ktera je sazhetik in konez vſiga dobriga; daj mi ljubesen, ktera je sapopadik vſe pravizhnoſti, ſpolnjenje vſih sapoved in kljuzh v' nebeſhko kraljeſtvo. O ſveti Franziſhk! proſi sa-me uſmiljeniga odreſhenika Jesuſa, de mojo duſho s' ljubesnijo napolni, in me ſtori po tvojim sgledu ſvojiga ſveſtiga ſlushabnika. Blagor moji duſhi sdaj in vekomaj, ako gori od nebeſhkiga ognja! Torej ne jenjaj proſiti, de mi ljubesen ſproſiſh, ſ' ktere mozhjo hozhem reſnizhno ſkerbeti sa zhaſt boshjo in sa svelizhanje blishnjiga, de bom po mozhni savesi ljubesni s' Bogam, sazhetnikam ljubesni, sdrushen vekomaj. Amen.

IV. dan grudna.

Sveta Barbara, deviza in marterniza.

Sveta Barbara, ſlovezha deviza in ſerzhna marterniza, je bila is veliziga meſta Nikomedije. Bila je bzhi mogozhniga neverniga Dioſkora, nar bogatejſhiga meſtnana; ravno sato ſo ga nekteri zerkveni piſarji imenovali kraljizha. Otrozi shivé radi po sgledu ſvojih ſtarſhev; pa per ſveti Barbari ni bilo tako, bila je

vſa drugazhna ko njen ozhe. On je bil neverniк, ona verna; on napuhnjen, ona ponishna; on ſovrashnik boshji, ona prijatliza boshja, ker ji je Bog is ſoſebne miloſti dal mogozhno gnado. Ozhe Dioſkor je vidil, de je njegova hzhi Barbara filno lepa, in deſiravno je bil neverniк, ji je vender branil v' kako hudo perloshnoſt ali naſtavo, kterih je ſvet poln; sa tega voljo jo je v' odlozheno viſoko hiſho saperl, ji odkasal vſo ſtreshbo in vſe drugo, kar je potrebovala. Sveta deviza Barbara je bila ſvojimu ozhetu pokorna. V' tej ſamoti je imela zhaſ veliko rezhi premiſhljevati; premiſhljevala je lepo nebo, ſvetlo ſonze, druge nebeſhke luzhi, semljo, dreveſa, shivali in druge ſtvarjene rezhi. Bog ji je dal ſposnati, de je on ſam ſtvarnik in goſpod vſiga, in de maliki, ktere ozhe in drugi neverniki molijo, niſo drusiga ko smota hudizheva. Sposnala je, de je le en pravi Bog, kteri je nebo in semljo, in kar je na nju, ſtvaril, de mora le njega ſamiga moliti, in le njemu ſamimu ſlushiti. Bog jo je uzhil, preprizhal, in njeno ſerze nagnil k' ſveti veri. Neki zerkven uzhenik pravi, de je med ſlushabnizami ſvete Barbare ena bila kriſtjana, ktero ji je bil ozhe ponevedama dal, in de je bila od nje v' veri poduzhena.

Veliko bogatih mladenzhev je ozheta Dioſkora profilo, de bi jim ſvojo hzher Barbaro v' sakon dal. Ali ſveta Barbara, pravi ſ. Janes Damaſhzhan, ſi je Jeſuſa shenina isvolila, in drusiga ni hotla. Med tem ſe je ozhe Dioſkor

napravil v' daljno deshelo. Poprej ſhe je v' viſoki hiſhi, kjer je ſveta Barbara prebivala, zhumnato s' dvema oknama, in v' njej kopel, de bi se kopala, ukasal narediti. Miſlil je, de bo hzhi, ko njega ne bo doma, ſi premiſlila in v' moshitev dovolila. Ali ſveta Barbara je v' zhumnati ſhe tretje oknu rekla perſtaviti v' zhaſt ſvete trojize; tudi ſi je dala na durih v' kopel snamnje krisha Jesuſoviga vſekati, ker ni hotla ſkrivati ſvoje vere v' praviga Boga in v' odreſhenika Jesuſa, je prejela ſveti kerſt, in ponovila terdno saljubo ſvojiga deviſhtva. Kader je bil ozhe nasaj priſhel, je ſveto Barbaro k' ſebi na dom vsel, prijasno s' njo ravnal, in ji kmalo ſpomnil od moshitve. Huda ſkuſhnja je bila to sa ſveto Barbaro. Ali ponishno in s' vſim ſpoſhtovanjem je povedala ozhetu, de veruje v' trojediniga Boga, in sanizhuje malike, in de ne mara sa nobeniga shenina, ker je ſvoje ſerze she Jesuſu v' dar dala. Te beſede ſo ozheta Dioſkora ko ſtrela pobile, kaj taziga ſi nikoli ni domiſlil. Od jese ne ve, kaj bi ſtoril. Po mezh je ſegel, in na meſtu jo je hotel umoriti. Pa Bog je ſvojo sveſto ſlushabnizo obvaroval, de bi ſe pokasala, njena ſerzhna ſtanovitnoſt, in de bi ſi s' vezhim terpljenjem tudi zhaſtitljivſhi krono premaganja saſlushila. Sbeshala je, in ſe ſkrila v' ſamoten berlog. Ozhe jo je ſerdit iſkal, jo je naſhel, neuſmiljeno otepel, svesal, do neverniga oblaſtnika Marzijana vlekel, in njemu v' oblaſt dal, de bi jo ſhtrafal savoljo kerſhanſke ve-

re. Oblaſtnik je ſveto devizo Barbaro nar poprej prijasno nagovarjal, de naj bo pokorna ozhetu, in naj moli malike; pa ji je saſtonj govoril. Torej jo je ukasal s' volovſkimi shilami hudo pretepſti, rane in proge ſ' zhepinjami raspraſkati, in po tem v' jezho jo gnati. V' jezhi je Boga hvalila, ker je veſelo terpela savoljo preſvetiga imena Jesuſoviga; ravno sato jo je nebeſhka luzh obſvetila, Kriſtuſ ſe ji je prijasno perkasal, jo popolnama osdravil, in ji ſtanovitno poterpeshljivoſt sapovedal in dal. Drugi dan ſi je neverni oblaſtnik ſ. Barbaro dal ſpet perpeljati, in jo je ſpet ſkuſhal ſ' ſtraſhnimi bolezhinami od ſvete vere odverniti. Viditi sazeljeno in sdravo njeno truplo, ji rezhe: „Glej, bogovi ſo te osdravili, daruj jim v' hvalo.“ Sveta Barbara odgovori: „Kar je mertvo, mi ne more sdaljſhati shivljenja; osdravila me je le mozh Jesuſa Kriſtuſa, kteriga ti v' ſvoji ſlepoti ne moreſh in niſi vreden ſposnati.“ To je napuhnjeniga oblaſtnika slo raſserdilo. Ukasal je s' shelesnimi grebeni rasmeſariti vſe njeno deviſhko telo, s' ognjem ji ſtrani shgati, in po glavi jo tlezhi. Polno ran in kervi je bilo njeno telo; pa njen mozhni duh ſe ni dal od Boga odverniti. Proti nebeſam je med tem gledala in molila: „Gospod Jesuſ! pomagaj mi, nikar me ne sapuſti.“ Potlej ſo ji hudobneshi perſi odresali. Tudi med tem je molila: „Gospod! le ſvojiga duha mi nikar ne odvsemi, de ne omagam.“ Na to ſo jo ſlekli, in nago po ulizah meſta

peljali in safraмovali. To gerdo safraмovanje je framoshljivo devizo bolj ko vſe drugo bolelo; pa is ljubesni do ſvojiga nebeſhkiga shenina je tudi to ſtanovitno preterpela. Sadnjizh jo je neverni oblaſtnik, veſ raskazhen, ko je ne more premagati, v' ſmert obſodil. Nezhloveſhki ozhe Dioſkor je bil veſel nje obſojenja; ſam zelo je priſhel, in ſvoji hzheri, ktera je bila ravno 20 let ſtara, glavo odſekal. Njegovo nesnano neuſmiljenje je v' nebo vpilo na maſhevanje; vprizho vſih ga je ſtrela ubila. Smert ſvete devize Barbare je bila ob zhaſu neverniga Rimſkiga zeſarja Gordijana okoli leta 240. Ker je vſe naſtave zhloveſhkiga ſovrashnika s' boshjo pomozhjo ſrezhno premagala, ſe verni kriſtjani v' njene proſhnje perporozhajo sa ſrezhno sadnjo uro.

N a u k.

Le ponishni ſo veri in sapovedim pokorni.

Sveta Barbara, imenitna hzhi bogatiga in mogozhniga Dioſkora, je po ſtvarjenih rezheh in is poduzhenja ſposnala ſtvarnika, in ſe katolſhki veri ponishno podvergla, ker ji je Bog ſoſebni dar vere dal. Svoj um in ſvojo voljo je veri podvergla; raji je bila sanizhevana in umorjena; kakor de bi bila od vere odſtopila. Tudi ti, o zhlovek! bodi ponishen, ker le tako vſe rasodete reſnize terdno verujeſh, in sapovedim ſvojo vero podvershesh. Napuh je

sazhetik nevere in krivoverſtva, ponishnoſt pa je sazhetik prave vere in reſnizhne pokorſhine.

Napuh je bolesen vſiga zhloveſhtva, ponishnoſt je le is gnade; le gnada ponisha in osdravi zhloveka. Rasodete ſkrivnoſti preſeshejo zhlovekov um; pa ponishnoſt podvershe zhlovekov um rasodeti boshji beſedi. Prevsetneshi miſlijo in govore od vſiga po ſvoji ſlepoti; in imajo doſti isgovorov soper vſako reſnizo in sapoved, ktera je njih hudimu posheljenju nadleshna; ponishni ſe ſtanovitno dershe naukov katolſhke zerkve. Is rasujsdaniga shivljenja ſe ſerze moti, ker sheli, de bi bilo perpuſheno, kar greſhno ljubi. Hudizh je pervim ſtarſhem lashnjivo rekel: „*Boſte ko bogovi.*“ Hudobneshi shele poshiviniti ſe, ker po shivinſko shive; shele, de bi duſha ne bila neumerjozha, in de bi ne bilo pravizhniga ſodnika, ker ſo le ſvojimu gerdimu posheljenju pokorni. Ponishni podvershejo ſvoj um in ſvojo voljo Bogu, ker imajo upanje dobriga povrazhila. Ponishen bodi; potlej ſi Bogu hvaleshen! rasodeti veri in osnanjenim sapovedim pokoren. Bres ponishnoſti ſi teshko zhiſte vere; bres nje pa ni prave pokorſhine, ni svelizhanja. Premiſli, dva uzhenza ſta Jesuſa profila, de naj jima da perve ſedeshe v ſvojim kraljeſtvu. Jesuſ jima je odgovoril: „*Ni v' moji oblaſti tega vama dati.*“ Mat. 20, 23. Uzheniki raslagajo tako te beſede: Vſe je bilo Jesuſu v' oblasti, ne pa prevsetnih v

ſvoje kraljeſtvo vseti. Le tiſti bodo poviſhani, kteri ſe po njegovim sgledu ponishujejo.

Le ponishni shive lahko po sapovedih, ker Bog le ponishnim ſ' ſvojo gnado pomaga, ali pa jim jo daje, de bi bili ponishni. Bres ponishnoſti je nemogozhe Boga moliti, ker ga le ponishna duſha reſnizhno hvali; bres ponishnoſti je nemogozhe Boga dopadljivo proſiti, ker prevsetna duſha ne ſposna ſvojih ſlaboſt, ſvojih grehov, nevarnoſti sapeljivih ſkuſhnjav; bres ponishnoſti ni nobene prave pokorſhine do duhovnov, do deshelſkih oblaſtnikov, do ſtarſhev; bres ponishnoſti je nemogozhe premagovati nevoſhljivoſt, jeso in sanizhevanje; kdor ni ponishen, je jesizhen, opravljiviz; lashnik, preklinjevaviz, in poln vſiga hudiga. Tedaj bodi ponishen, in boſh rasodeti veri in njenim sapovedim rad pokoren. Sveti Auguſhtin govori prav: „*Napuh je ozhe puntarjev, ponishnoſt mati pokornih.*“ Sam veſh, de le prevsetni ljudje ſe vsdigujejo soper rasodete reſnize, sanizhujejo sapovedi in oblaſtnike. Ne poſluſhaj jih, temuzh shivi po sgledu Jesuſovim in ſvetnikov, in umri v' ponishnoſti, de boſh poviſhan.

Molitev.

O ljubesnjivi Jesuſ! ſtori me po ſvojih sgledih in naukih ponishniga, kakor ſi ſvojo ſlushabnizo ſ. Barbaro ponishno ſtoril, de bom vſelej pokoren tvojimu rasodetju in tvojim sa-

povedim. Sveta Barbara ſe ni vere ſramovala, ſe ni bala neuſmiljeniga ozheta; ſtanovitno ti je ſlushila, in savoljo tebe ſerzhno umerla. Tudi jeſt hozhem ſ' pomozhjo tvoje gnade po njenim sgledu shiveti, de prejmem, kar mi je tvoja miloſt obljubila. Vedna hvala ti bodi, o uſmiljeni uzhenik Jesuſ! ki ſi mi dal ſoſebni dar vere, ktere niſim bil in niſim vreden; ohrani me ſtanovitniga, in ſtori me rodovitniga v' njej, de med tvoje prijatle pridem te hvalit vekomaj. Amen.

V. dan grudna.

Sveti Peter Krisolog, ſhkof.

Sveti Peter, savoljo prijetniga in uzheniga govorjenja imenovan Krisolog, to je po naſhim jesiku slatogovoriz, je bil rojen v' meſtu, ki ſe sdaj imenuje Imoli, na Laſhkim v' sazhetku petiga veka ali ſtoletja. Bil je v' katolſhki veri ſkerbno srejen, in je po njej bogabojezhe shivel. Njegov uzhenik je bil meſtni ſhkof, ſveti Korneli, kteri ga je savoljo njegove pridnoſti in nedolshnoſti med ſvojo duhovſhino poſtavil, in mu ſheſti shegen podelil. Sveſto in ſveto je ſvojo ſlushbo opravljal, ſvojimu ſvetimu ſhkofu je bil grosno vſhezh; sato ga je ſoſebno ljubil, in tudi vſi verni ſo ga ljubili in

ſpoſhtovali. Pergodilo ſe je v' letu 433, de je v' permorſkim meſtu Raveni véliki ſhkof umerl. Duhovſhina in verni ſo drusiga isvolili, kteri pa ni ſmel bres papesheviga dovoljenja poſvezhen biti. Odbrali ſo nektere modre moshe, de bi isvoljeniga ſhkofa v' Rim do papesha ſpremili; tudi ſo ſprosili ſvetiga ſhkofa Kornelija, de bi s' njimi ſhel. Ș. Korneli je dovolil, in ſeboj vsel ſvojiga diakona Petra, kteriga modroſt je dobro posnal. Tiſti zhaſ je bil papesh Șikſt III. Njemu ſta ſe ſ. Peter apoſtelj in ſ. Apolinar marternik perkasala, in mu sapovedala, de naj diakona Petra, ne pa uniga, véliziga ſhkofa poſtavi. Papesh je bil timu povelju pokoren, in je poſlanim moshem to rasodenje povedal, kteri ſo Boga hvalili in ſvojiga noviga véliziga ſhkofa ſoſebno ſpoſhtovali.

Ș. Peter je ſhel is Rima v' Raveno. Zeſar Valentinijan III., njegova mati Plazidija, vſa duhovſhina in vſe verno ljudſtvo ſo ga neisrezheno zhaſtito ſprejeli, ko mosha is nebeſ, ko angelja boshjiga ljubili in ſpoſhtovali. Lepo jih je profil rekozh: „Jeſt ſe niſim branil tega preteshkiga bremena savoljo vaſhiga svelizhanja; tedaj tudi vi ne bodite mojim opominjevanjem nepokorni, in podversite ſe boshjim sapovedim.“ Vſe je ſkerbel poravnati, kar je bilo ſlabiga in greſhniga v' meſtu in po ſhkofii. Svojo veliko zhedo je ſkerbno redil ſ' zhiſto paſho boshje beſede; ſoſebno pa jim je s' vedno molitvijo in ſ' ſvetim sgledam po-

magal. Njegovo govorjenje je bilo krotko, pa mozhno in ognjeno; tudi priprosti so ga lahko umeli, in tudi terdovratni so se mu mogli vdati. Nashel je slabo navado, ktera je bila ostanik spazhenih nevernikov, de so pervi dan prosenza sleherniga leta po mestu hodili v' sheme, plesali, pijanzhevali in noreli. To je s. shkofa grosno peklo. Vezhkrat je soper to greshno navado gorezhe govoril rekozh: „Te norosti so soper kershansko svetost. Kdor se hozhe s' tem veseliti, kar si hudizh ismishljuje, se ne bo s' Kristusam veselil.“ Okoli 17 let se je ta s. shkof sa vse dobro trudil. Kader je vedil, de je smert bliso, je shel v' svoje rojstno mesto Imoli. Ondi je sbolel, in poln dobriga sasslushenja umerl v' letu 450. Vse mesto ga je obshalovalo, in zhastito pokopalo sraven trupla s. marternika Kasijana. Eno roko tiga s. shkofa so nesli v' mesto Raveno, de bi mestnani imeli nekoliko trupla svojiga dobriga in svetiga pastirja.

Nauk.

Slehernima se perporozha kershanski nauk poslushati.

Sveti Peter Krisolog je skerbno uzhil Boga prav sposnati, mu svesto slushiti, in se svelizhati. To je konez osnanovanja besede bosh-je, in sato jo je vsak dolshen skerbno poslushati. Sosebno, o kristjan! ti perporozhim k'

popoldanſki boshji ſlushbi hoditi, de kerſhanſki nauk ſkerbno poſluſhaſh. Ako bi sjutrej per pridigi ne bil, bi te veſt pravizhno pekla; sakaj bi te pa ne pekla, ako bi is lenobe ne hotel h' kerſhanſkimu nauku sveſto hoditi, in ga ſkerbno poſluſhati? Kerſhanſki nauk ima pet poglavitnih delov: vero, upanje, ljubesen, ſ. sakramente in kerſhanſko pravizo. Ti nauki ſo med ſeboj sdrusheni; vſi ſo potrebni, in greſhiſh, kader koli jih nozheſh poſluſhati.

Vera je nar potrebniſhi, ker bres nje ni upanja, ni ljubesni, ni svelizhanja. Kerſhanſki nauk te uzhi zhiſto in terdno verovati, in vero v' delih kasati; tudi odpraviti smote, vrashe in vſe, kar vero ognjuſi, ali nepridno dela. Kerſhanſki nauk te uzhi prav verovati v' Boga, od njegovih laſtnoſt, od vrednoſti in neumerjozhoſti zhlovekove duſhe. Tudi te uzhi ſpazhenoſti zhlovekove natore, potrebe odreſhenika in uzhenika Jesuſa in gnade ſ. Duha. Bres praviga sapopadka katolſhke vere bi ti nesnaniga Boga molil, bi ga prav ne ſposnal, bi ne vedil kaj upati, ali ſe koga bati po ſmerti; tudi ſ. sakramente bi nevredno prejemal, in bi ne bil svelizhan.

Upanje je tudi potrebno, in kerſhanſki nauk te uzhi prav upati, de veſh v' koga in sakaj upati, de ne obupaſh, ali predersno ne upaſh. Upati je lahko, ali prav upati je teshko; sato je kerſhanſki nauk, de ne sajdeſh, de veſh prav moliti, de upaſh v' pomozh gna-

de boshje, in shivish v' svelizhavnim ſtrahu, de doſheſh, kar upaſh.

Ljubesen je ſad zhiſte vere in praviga upanja. V' ljubesni je sapopadeno vſe, kar ſmo dolshni Bogu, ſebi in blishnjimu; ona sapopade vſe sapovedi, in oſtane ſtanovitna, deſiravno ſe okoliſhine premenjujejo; je zhiſta, mozhna, delavna, mehka, ojſtra, uſmiljena, ſvarezha, vender smiraj po boshji dopadljivoſti. Kako boſh vſe to vedil, in kako ſe naſtav ſlabe natore ogibal, zhe Jesuſa ne poſluſhaſh?

Sveti sakramentje ſo potrebni k' svelizhanju, pa bres Jesuſovih naukov bi ti bili nepridni. Kerſhanſki nauk te uzhi, koliko jih je, in sakaj ſo od Jesuſa poſtavljeni; kaj de od ſleherniga veruj, in kako ſe k' ſlehernimu perpravi, de po njih prejmeſh gnado in svelizhanje.

Kerſhanſka praviza, pravizhnoſt ali ſvetoſt je is dopolnjenja vſih sapoved, vſih dolshnoſt ſ' pomozhjo gnade boshje. Kerſhanſka praviza je greha ſe varovati, in dobro delati po sgledu in naukih Jesuſa Kriſtuſa. Ta ima neisrezheno ſhirjavo in globozhino, ker sapopade dopolnjenje vſih sapoved in okoliſhin. Ne moreſh tega vediti, zhe te Jesuſ ne uzhi, zhe ne poſluſhaſh njegove beſede, zhe ne hodiſh h' kerſhanſkimu nauku. To je tvoja dolshnoſt, in ravno sato je vſako nedeljo in vſak sapovedan prasnik kerſhanſki nauk. Greſhiſh, zhe te lenoba ali nizhemerni opravki,

in veliko huje, zhe te hudobija odverne od te dolshnosti. Pròsi Jesusa, de naj ti da njegove nauke prav poslushati, in po njih shiveti, de bosh svelizhan.

Ljubi kristjan! ako bi pravi sapopadik Jesusovih naukov v' serzu imel, bi ti ne bilo treba vedno perporozhati, te prositi in svariti, de se varuj noros svetá, ktere si je hudizh ismislil, s' njimi oslepil nevernike in mesene kristjane. Kar je s. Peter Krisolog zhertil in prepovedal, je she sdaj na svetu, morebiti huje ko takrat. Ob njegovim zhasu so kristjani le pervi dan sonzhniga leta noreli; sdaj pa ni konza noros, in kdo pomisli, de je to soper kershansko pravizhnost? Kdo samore popisati, kar se pred pustam hudiga godi? Hudobna navada se je vkoreninila, in ta je norzam sapoved. „*Ne hòdi sa mnoshizo, de bi hudo ſtoril.*“ II. Mos. 23, 2. Poslushaj Jesusa, kteri svojim uzhenzam pravi: „*Vi bosite shalovali in jokali, svet pa se bo veselil.*“ Jan. 16, 20. Kaj si isvolish, s' dobrimi shalovati, ali s' hudobnimi norzhevati? Poslushaj skerbno nauke Jesusove, in se ne bosh smotil ne v' djanji, ne v' miſlih, temuzh bosh sa Jesusam svesto hodil.

Molitev.

O Jesus, edini uzhenik vsiga zhloveshtva! daj, de te prav poslusham in bogam; napolni mojo dusho s' svojim duham, kakor si na-

polnil dusho svojiga slushabnika s. Petra. Vem, de nisim bil sheljen poslushaviz in priden delaviz tvoje besede, ker nisim gledal na te ali na tvoje svetnike, ampak na tvoje sovrashnike. Posihmal hozhem le tebe poslushati, in le po tebi shiveti ker drugazhi ne bom per tebi shivel vekomaj. Nikoli ne bom posabil resnizhnih besed svetiga shkofa Petra: „*Kdor se hozhe s' tem veseliti, kar si hudizh ismishljuje, se ne more s' teboj veseliti.*“ Odpovem se hudizhu in njegovim veseljem; po tvojih naukih in sgledih, o Jesus! bom posihmal shivel, de ne bom savershen, temuzh se bom veselil v' tvojim kraljestvu vekomaj. Amen.

VI. dan grudna.

S. Nikolaj ali Niklavsh, shkof.

Sveti Nikolaj ali Niklavsh shkof je eden nar vezhih svetnikov v' katolshki zerkvi. Bil je rojen v' mestu Patari v' Lizii, ki je sdaj Turkam v' oblasti. Njegovi starshi so bili bogati in bogabojezhi, in so si slo persadevali Nikolaja v' boshjim strahu srediti. Bog jim je dal nad Nikolajem veliko veselja. Otrok she je she rasodeval, de bo velik svetnik kedaj: sakaj vsako sredo in vsak pétik, ki sta bila takrat postna dneva v' tednu, se je postil kakor odrashe-

ni; tudi je rad molil, pridno ſe uzhil, in ſkerbno ſe ogibal ſlabe tovarſhije. Ko je odraſtel mladenizh, je v' uzhenoſti in ſvetoſti vſe ſvoje verſtnike preſegel. Shkof v' vélizim meſtu Miri ga je med ſvojo duhovſhino vsel, in eniga dne je od njega rekel: „V' Nikolaji ſe nova luzh boshji zerkvi ſvetli; blagor zhedi, ktera ga bo kedaj paſtirja dobila.“

Med tem ſo ſ. Nikolaju ſtarſhi sa kugo umerli, in mu veliko premoshenje sapuſtili. S. Nikolaj je prevsel premoshenje, pa ne sa-ſe, ampak sa uboge; sakaj bil je neisrezheno uſmiljen do ubosih. Med deli njegoviga uſmiljenja je poſebno to le ſpominja vredno. Neki meſtnjan je bil v' veliki revſhini, in je she miſlil ſvoje tri hzhere rasujsdanimu shivljenju prepuſtiti, de bi s' greſhnim dobizhkam ſé in ſvojo drushino lakote otél. Ko je ſ. Nikolaj ta hudobni ſklep svédil; gre ponozhi ſkrivaj k' hiſhi neſrezhniga ozheta, in mu ſkosi odperto okno toliko denarjev vershe, de je nar ſtarji hzher s' njimi omoshil. Reſhiti ſhe uni dvé ſeſtri is nevarnoſti greha, je Nikolaj vdrugizh in tretjizh tako ſtoril. Vtretjizh je ozhe ſhe zhul, je planil ſkosi duri sa nesnanim dobrotnikam, ga doſhel, pred-nj na kolena padel, in ga hvalil. Pa Nikolaj ga je ljubesnjivo vsdignil, mu rekel, de je le po dolshnoſti to ſtoril, in ga proſil, de naj nikar nikomur tega ne pové.

Nekaj zhaſa po tem je ſ. Nikolaj ſhel na boshjo pot v' Jerusalem, in je pozhaſtil ſvete

kraje, kjer je naſh svelizhar rojen bil, shivel, terpel im umerl. Na tej poti ſe je v' dobrim slo vnel, in de bi loshej v' pokori shivel, in bolj sa ſvojo duſho delal, ſe je od ſvetá in njegovih opravil lozhil, in je ſhel v' neki klofhter. Ali to ni bilo po boshji volji. Eniga dne, ko je v' ſvoji hiſhizi klezhal, in k' Bogu molil, mu je bilo, kakor de bi ſliſhal beſede: „Nikolaj! to ni njiva, na kteri mi boſh ſad obrodil, ki ga perzhakujem od tebe; oberni ſe k' ſvojimu poprejſhnjimu shivljenju, de bo po tebi moje imé zheſheno.“ Torej je ſveti mosh klofhter sapuſtil, in nasaj v' Miro ſhel. Ni bil dolgo v' tem meſtu, kar ſo ga po poſebni boshji previdnoſti v' njem ſhkofa isvolili. Nar ſtarſhimu smed ſhkofov namrezh, ki ſo noviga ſhkofa v' Miri volili, je Bog v' miſel dal, de naj tiſtiga isvolijo, kteri bo drugo jutro pervi v' zerkev priſhel; in glejte, ſ. Nikolaj je bil pervi v' zerkvi. Branil ſe je te zhaſti; pa duhovſhina in ljudſtvo ga niſo prèd nehali nadleshevati, de ſe je vdal. Sdaj je kakor luzh na ſvezhniku ſvojim ovzhizam ſvetil v' vſih zhednoſtih. Per vſi zhaſti, h' kteri je bil povsdignjen, je bil smiraj ponishen, in od ſvojiga ojſtriga shivljenja nizh ni odjenjal, ſhe le ojſtreje je shivel. Gorezhe je molil, in vedno per Bogu imel ſvoje miſli; slo ſe je poſtil, ob ſredah in petkih ſe ſhe zelo oteſhal ni; tudi per ſpanji ſi je slo pertergoval, in nad vſimi ſvojimi pozhutki je grosno zhul. Sraven tega je bil od ubosih ka-

kor poprej uſmiljen, per krivizah poterpeshljiv, v' opominjevanji in ſvarjenji moder, v' osnanovanji boshje beſede veſ vnet in gorezh. Neuſmiljeni zeſar Dioklezjan ga je v' jezho vergel; pa zelo tukaj je drusim jetnikam ſ. evangeli osnanoval. Konſhtantin, pervi verni zeſar, je ſvetiga ſhkofa is jezhe reſhil, in s' velikim veſeljem ſo ga ovzhize ſprejele; zeſar ſam tudi ga je savoljo njegove uzhenoſti in ſvetoſti slo ſpoſhtoval. Ko je bil zeſar tri po nedolshno satoshene ſlushabnike k' ſmerti obſodil, in pred namenjeno ſmertjo tiſto nozh ſ. Nikolaja v' ſpanji pred ſeboj vidil, in prenagljeno in krivizhno ſodbo ſklſhal ozhitati; je obſojenim bersh miloſt dodelil, in rekel: de naj ſhkofa Nikolaja sa to sahvalijo. Tudi ſvoje sadnje leta je ſ. Nikolaj v' ſrezho ſvojih ovzhiz obrazhal. Poln dobrih del in previden ſ' ſvetimi sakramenti je 6. dan tega meſza okoli leta 327 v' Goſpodu saſpal. Njegove poſlednije beſede ſo bile is 30. pſalma, ki ga je molil: „Goſpod! v' tvoje roke srozhim ſvojo duſho.“ Njegovo ſveto truplo je bilo zhaſtito pokopano v' veliki Mirſki zerkvi, in na njegove proſhnje ſo ſe ondi veliki zhudeshi godili. V' letu 1087 je bilo od nekaj kupzov v' meſto Bari na Neapolſko preneſeno, kjer ſo mu lepo zerkev ſosidali, in ga imajo ſhe dan danaſhnji v' veliki zhaſti.

N a u k.

Snamnja napuha.

Nikolaj je ljudem veliko dobriga ſtoril na duſhi in na teleſu; pa ſe ni hvalil s' dobrimi deli, ſhe le ſkrival jih je ſkerbno, de bi ga ljudje ne hvalili. To je snamnje velike ponishnoſti, ktera da zeno vſim drusim zhednoſtim in dobrim delam, in poviſha zhloveka per Bogu. Napuh pa odvsame vſimu dobrimu zeno in saſlushenje, in ponisha zhloveka globoko v' boshjih ozheh. Kriſtjan! varuj ſe vſiga napuha. De ſe ſposnaſh, premiſli.

Napuhnjeni miſlijo viſoko od ſebe. So pijani v' duhu, ne vidijo grehov, ktere imajo, ampak le zhednoſti kterih nimajo. Imajo ſladko dopadenje do ſebe, do ſvojih del in do vſiga, kar je njih. So ſami per ſebi modri, in jim v' miſel ne pride, de ſo ſlabi, de ſe lahko smotijo ali golufajo; sato ſe ne dado preuzhiti, nozhejo ſvojih smot ſposnati, opravizhujejo ali isgovarjajo ſvoje grehe, lashejo in tudi perſegajo, de ſo nedolshni viditi. Enaki ſo fariseju, kteri je bil velik greſhnik, vender ſe v' tempeljnju vprizho Boga ſhteje nedolshniga. Premiſli, kakoſhen ſi v' ſvojih miſlih, de jih poravnaſh po sgledu ponishniga Jesuſa in njegovih ponishnih ſlushabnikov.

Napuhnjeni radi govore od ſebe. So tolikanj polni dopadenja do ſebe, do ſvoje mo-

droſti in do opravil, de ni nikoli konza njih nadleshniga govorjenja, ſ' kterim ſe poviſhujejo. V' ſleherno rezh ſe vtikujejo; govore od ſebe, bodi ſi perloshno ali neperloshno; hozhejo vſe ſoditi in uzhiti; tudi prevedo in prerokujejo prihodne rezhi, ali pravijo potlej: „Sim vedil, ſim djal, de bo tako.“ Menijo, de vſe vedo, in de nobeden nizh ne ve, zhe ni od njih nauzhen. „Gorje ſvetu, ko bi njih ne bilo!“ menijo; tolikokrat imajo na jesiku: „*Jeſt, jeſt!*“ de ſe jim tudi modri morajo ſmejati. Povſod trobijo, kaj in koliko delajo dobriga, ker menijo, de ſo nefrezhni, ali de ſaſtonj dobro delajo, zhe vſi ne svedo njih dobrote in uſmiljenja. Premiſli ſe po tih naukih, de ſe ſposnaſh, in ſe poboljſhaſh.

Napuhnjeni sanizhujejo druge ljudi. So v' ſvojih miſlih in beſedah umni, modri, pravizhni in v' vſim popolni; drugi ſo neumni, nespametni, krivizhni in hudobni. Ne sanizhujejo grehov blishnjiga, in ne ſovrashijo, kar Boga shali, is ljubesni do pravizhnoſti, temuzh sanizhujejo in ſovrashijo ljudi is napuha. Zhe ſkashejo ſovraſhtvo nad greham, je le sato, de imajo isgovor soper blishnjiga govoriti, morebiti ſo grehov blishnjiga veſeli, ker jim dajo perloshnoſt hudo govoriti, in sraven ſvoje hudo ſerze perkrivati. Farisej je zolnarja sanizheval, je Boga sahvalil, de ni kakor on ali drugi hudobnik in krivizhnik; pa je bil per Bogu hudobniſhi od tiſtih, ktere je prevsetno sanizheval.

To je le nekoliko snamenj greſhniga napuha; pa sadoſti ti je, zhe ſe sheliſh ſposnati. Nikar ſe prenaglo ne miſli ponishniga; napuh je bolesen vſiga zhloveſhtva, je pijanoſt duha, je preſejan ſtrup, in savoljo tiga oſtaneſh lahko v' ſvoji smoti. Vedno proſi Boga ponishnoſti, de nikoli ſebe, ampak smiraj le njega hvaliſh. Vedi in imej ali malo ali veliko, smiraj bodi ponishen, premiſli beſede ſ. Pavla: „*Kaj imaſh, de bi ne bil* od Boga *prejel? Zhe ſi pa prejel; sakaj ſe hvaliſh, kakor de bi ne bil prejel?*“ I. Kor. 4, 7.

Molitev.

Vſigamogozhni Bog, ſtvarnik in Goſpod vſiga! daj mi ſposnati ſvojo veliko revſhino, nepremoshnoſt in hudobijo, de ſe ponishujem, in le tebe hvalim. Ti ſi veſ vnet sa ſvojo zhaſt, in prevsetne ſtraſhno pokoriſh, ker te napuh neisrezheno shali. Ti ſi prevsetne duhove v' pekel obſodil; perve ſtarſhe ojſtro pokoril; kralja Nabuhodonosarja neumni shivini enaziga ſtoril; kralja Heroda po ſvojim angelji udaril, in druge ojſtro pokoril, ki ſo ſebe, ne pa tebe hvalili: ravno to bo mene sadelo, in gorje mi bo, zhe ſe hvalim in poviſhujem ſ' tem, kar ſi mi ti dobrotljivo dal. Ponishaj me tedaj ſ' ſvojo gnado, de ne bom ponishan od tvoje pravize; ſtori me is miloſti ponishniga, de doſeshem plazhilo, ki je od tvoje miloſti ponishnim obljubljeno. O Go-

ſpod! dodeli mi to na mogozhne proſhnje ſvojiga ljubiga prijatla ſvetiga Nikolaja po Jesuſu Kriſtuſu Goſpodu naſhim. Amen.

VII. dan grudna.

Sveti Ambrosi, ſhkof in zerkveni uzhenik.

Sveti Ambrosi, velik ſlushabnik boshji, vreden naſtopnik apoſteljnov, zhaſt katolſhke zerkve in veſelje vſih pravovernikov, je bil Rimljan, in viſoziga rodu. Njegov ozhe, tudi Ambrosi imenovan, je bil poglavar Franzoſke in Shpanſke deshele, je prebival v' meſtu Trieru. Ondi mu je bil ſin rojen v' letu 340, kteriga je hotel po ſebi imenovati Ambrosja. Ozhe mu je kmalo umerl; njegova mati ga je ſeboj peljala v' Rim, in ondi ga uzhila po vſih ſapovedih sveſto shiveti. S. Ambrosi ſe je ſhe slo mlad v' ſveto zhiſtoſt nepremagljivo saljubil, in jo ſkerbno ohranil; tudi je druge opominjal in nagovarjal, de naj zhiſto shive. Slo uzhen je bil v' veliko ſlushbo poviſhan, in od vſih ljubljen in hvaljen. Oblaſtnik Prob je zeſarja Valentinjana I. proſil, de naj Ambrosja v' Milan poſhlje poglavarja, kar je lahko doſegel. Oblaſtnik Prob je Ambrosju rekel: „Pojdi, in bodi v' ſvoji ſlushbi bolj ſhkofu ko oblaſtniku podoben.“ Mu je hotel rezhi: Ponishno,

krotko in ljubesnjivo goſpoduj. V' Milanu ſo bili pravoverni in krivoverni nameſhani. Meſtni ſhkof Avkſenzi je bil krivoveriz. Kader je ta hudobnik umerl, ſo ſhkofje deshele v' Milan prifhli drusiga ſhkofa isvolit; bili ſo pravoverni in krivoverni. Pravoverni ſo hotli katolſhkiga ſhkofa imeti, krivoverni pa ſvoje vere. Shkofje in ljudſtvo ſo bili sbrani v' veliki zerkvi; pa ſo ſe slo prepirali, in ſkoraj bojevali. Ambrosi je bil poglavar meſta in deshele, njemu je bila ſkerb sa mir; ſhel je v' zerkev, in jih lepo nagovarjal, de naj ſi bres hrupa in prepira ſhkofa isvolijo. Takrat ſo pravoverni in krivoverni ob enim zhaſu savpili: „Ambrosi naj bo naſh ſhkof!“ Deshelni poglavar Ambrosi, ko od ſtrele preſtraſhen, je is zerkve sbeshal domu, je ukasal nekaj jetnikov pred-ſe perpeljati, in jih ozhitno martrati, de bi ga ljudje, ko bi vidili njegovo ojſtroſt, ſhkofiſtva nevredniga ſposnali. Tudi je doſti drusiga nenavadniga ſtoril, de bi ljudi od tiga ſklepa odvernil. Vſe njegovo persadevanje je bilo saſtonj, ker je ljudſtvo dobro vedilo, sakaj de on to dela, in je glaſneje vpilo: „Ambrosi naj bo naſh ſhkof!“ Od veliziga ſtrahu ni vedil kaj pozheti, in kako ſe ſhkofiſtva ubraniti; sbeshal je opolnozhi is meſta Milana, in ſe namenil v' Pavijo. Do dneva je hodil, in ko ſe je danilo, ſe je snaſhel per meſtnih vratih, imenovanih Rimſkih. Meſtnjani ſo ga ugledali, mu ubranili beshati, hitro piſali do zeſarja, in ga ponishno profili,

de naj dobrotljivo perpuſti, de bi bil poglavar Ambrosi njih ſhkoſ. Zeſarju Valentinijanu je to slo dopadlo, je Boga hvalil, in rad dovolil. Preden je od zeſarja odgovor priſhel, je Ambrosi ſpet ubeshal; pa kmalo ſo sa-nj svedili, ſo tje ſhli, ga prijeli, in ga ſ' ſilo peljali v' Milan. Ambrosi ſhe ni bil kerſhen; pa boshja volja je bila tako ozhitno rasodeta, de ſo vſi ſhkofje deshele in tudi papesh radi v' to dovolili. Bil je kerſhen, in potlej je po redu vſe shegne prejel; 7. dan grudna v' letu 374 je bil she ſhkof poſvezhen.

S. Ambrosi, deſiravno od ozhitne boshje volje v' ſhkofiſtvo namenjen, ſe ni dal potolashiti, in je bil smiraj shaloſten ſvojiga poviſhanja; ker pa ni moglo drugazhi biti, je slo ſkerbel ſvoje velike dolshnoſti sveſto ſpolnovati. Vſe ſvoje premoshenje je zerkvam in ubogim rasdal; pet dni ſleherniga tedna ſe je poſtil; nikoli ni hotel, deſiravno povabljen, per nobeni pojedini biti; bil je perpravljen vſaziga poſluſhati, in vſim pomagati; ker mu podnevi ni bilo mogozhe, je vezhi del ponozhi molil, bral in premiſhljeval, de bi samogel po vſi volji boshji shiveti in druge uzhiti. Boga je vedno profil modroſti. Bog ga je uſliſhal, in s' veliko modroſtjo napolnil. Vſako nedeljo in vſak prasnik je osnanoval boshjo beſedo; prijasno in ljubesnjivo, pa tudi ſerzhno in ognjeno je govoril. Slovenje njegove ſvetoſti in uzhenoſti je delezh, in zelo do Afrike priſhlo; od vſih krajev ſo dobri ljudje

k' njemu hiteli ſe poti boshje uzhit. Tudi je uzhene bukve ſpiſal sa poduzhenje vernih, kjer je zhiſta in ljubesnjiva reſniza.

Mozh in ſerzhnoſt njegove duſhe ſe je ſoſebno rasodevala v' vojſkovanji soper krivoverze, kteri ſo lashnjivo uzhili, de Jesuſ Kriſtuſ ni Bog. Uzheno in ſerzhno je pridigoval in piſal jih preuzhiti. Sa tega voljo ſo ga ſovrashili in preganjali. Neka krivoverna shena ga je zelo v' zerkvi sanizhevala; pa roka boshja je bila nad njo, na tla ſe je ſoſedla, in naglo umerla. To je krivoverze ſizer oſtraſhilo, pa ne ſpreobernilo. Krivoverna zeſariza Juſtina ſe jim je perdrushila in je vſih perloshnoſt iſkala ſvetimu ſhkofu ſhkodovati. Krivoverni bogatin je zeſarizi obljubil ſ. Ambrosja bres hrupa popaſti, in v' daljno deshelo poſlati. Ta hudobnik je v' neſrezho padel, ktero je ſvetimu ſhkofu voſhil; bil je savoljo ſvojih hudih del pregnan v' daljno deshelo. S. Ambrosi je k' njemu ſhel, ga prijasno tolashil, in mu denarjev dal, ki jih je bil potreben; tudi hudobni zeſarizi je dobro sa hudo vrazheval. Dvakrat je ſhel na Franzoſko vojſke odvernit; vender ni odſtopila od ſvojiga hudobniga ſklepa mu neſrezho nakopati. Hotla je imeti zerkev sa krivoverne, in neſrezho mu je shugala, zhe v' to ne dovoli. Ker ni mogla s' beſedo, je hotla ſ' filo to od ſveliga ſhkofa doſezhi; ſoldate je poſlala, de naj ga permorajo. On pa je ſtanoviten oſtal. Katolſhki verni ſo ſ. Ambrosja neisrezheno ljubili,

in smiraj zhuli, de bi ſe mu nizh hudiga ne sgodilo; vſe nozhi ſo bili v' zerkvi per njem. S. Ambrosi ſe je punta bal, kteriga bi bil rad ſ' ſvojo ſmertjo odvernil; toraj je verne tolashil, jih pokorſhine uzhil, in opominjal, de naj raji vſe terpé, kakor de bi ſe oblaſti puntarſko ſtavili. Ob tej perloshnoſti je verne napravil, de ſo v' zerkvi ſvete peſmi peli. Verni ſo nozh in dan v' zerkvi zhuli, de bi jim njih dobri paſtir ne bil odvſet; ſveti Ambrosi je s' njimi molil in pel. Vſe nozhi ſo pſalme in ſvete peſmi peli Bogu v' zhaſt, in ta lepa navada ſe je potlej po katolſhki zerkvi raſshirjala. Sveti Ambrosi ſe nikedar ni vdal krivoverzam, in Bog ga je obvaroval, de mu niſo nizh hudiga mogli ſtoriti.

Sveti ſhkof Ambrosi je tudi ob drugi perloshnoſti ſvojo ſerzhnoſt ſkasal. Zeſar Teodosi je is Konſhtantinopola priſhel v' Milan. Ta zeſar je bil katolſhke vere in bogabojezh, pa nagle jeſe. Ko je v' Milanu bil, je svedil, de je v' meſtu Teſaloniku velik punt vſtal; puntarji ſo ubili meſtniga poglavarja in vezh drusih zeſarſkih ſlushabnikov. Zeſarja je to grosno raſserdilo; pa od ſhkofov in slaſti od ſveliga Ambrosja ſe je dal potolashiti. Posneje je nekaj perlisnjenih ſvetovavzov zeſarja nadrashilo in napravilo, de je puntarſko meſto ojſtro poſhtrafal. Zeſar je poſlal ſoldate, kteri ſo jih vezh tavshent umorili. Puntarji ſo bili ſmerti vredni, pa savoljo krivizhnih ni bilo perpuſheno nedolshnih moriti. Sveti Ambrosi

je bil tiga grosno shaloſten, je zeſarju lepo piſal, in ga gorezhe opominjal, de naj ſe ſpokori, in nikar v' zerkev ne gre, dokler ni ſ' ſolsami boshje pravize potolashil. Zeſar je hotel le vender po navadi v' zerkev hoditi; pa ſveti Ambrosi ga je per zerkvenih vratah uſtavil rekozh: „Zeſar! tvoja velika oblaſt ti brani ſvoj greh ſposnati; pa ti ſi Bogu podvershen ko vſi drugi; ſpokòri ſe, in ſ' pokoro osdravi ſvojo dusho.“ To in vezh drusiga taziga mu je ſveti Ambrosi rekel. Zeſar mu je odgovoril: „Tudi David je greſhil.“ Sveti Ambrosi je zeſarju rekel: „Zhe ſi greſhil po Davidovo, ſe tudi po Davidovo pokori.“ Zeſar ſe je pred Jesuſovim nameſtnikam ponishal, je pokleknil, ſvoj greh jokajozh ſposnal, in ſe domu vernil. Ta ponishni zeſar je bil oſem meſzov v' ozhitni pokori, in ni ſmel v' zerkev; sato je doma velikokrat jokaje djal: „Berazhem in ſushnim je zerkev odperta, meni pa je saperta.“ Kader je bilo oſem meſzov preteklo, je zeſar ſ' ſolsami in ponishevanjem ſ. Ambrosja ſprofil, de ga je drugim vernim perdrushil. S. Ambrosi, viditi njegovo reſnizhno pokoro, ga je odvesal, in mu perpuſtil v' zerkev hoditi. Ta ponishni zeſar je v' zerkvi klezhé ſvoj greh ſpet ſposnal, in Boga hvalil sa prejeto miloſt. Zeſar Teodosi je smiraj ljubil in ſpoſhtoval ſ. ſhkofa Ambrosja, in drugim sgled sapuſtil s reſnizhno pokoro ſvojo dusho ponishati.

S. Ambrosi je veliko krivoverzov in greſhnikov ſpreobernil; tudi je Jesuſu perdobil ime-

nitniga ſvetiga Avguſhtina, kteri je bil in je zhaſt in veſelje katolſhke zerkve. Svetimu Ambrosju je priſhel zhaſ is ſvetá iti v' vezhno plazhilo. Nevarno je sbolel, in dobro vedil, de ga Bog k' ſebi klizhe. Kader je sbolel, ſe je vſe meſto preſtraſhilo; nar mogozhniſhi is zeſarjeve hiſhe ſo ga priſhli obiſkat, in ga proſili, de naj klizhe v' Boga, de bi mu shivljenje sdaljſhal. Sveti ſhkof jim je odgovoril: „Niſim shivel med vami, de bi me bilo ſram shiveti, in tudi ne, de bi ſe bal umreti, ker imam dobriga Goſpoda.“ Honorat, ſhkof Verzeliſkiga meſta, je priſhel v' Milan ſvojiga bolniga prijatla, ſvetiga Ambrosja, obiſkat, in mu pomagat. Pred zhetertim dnevam maliga travna tiſto nozh je ſhkof Honorat, ko je leshal, trikrat fliſhal glaſ: „Vſtani, ker je Ambrosi bliso ſmerti.“ Je naglo vſtal, bersh obhajal ſ. Ambrosja, in po prejetim obhajilu je v' Goſpodu mirno saſpal. Njegova ſveta ſmert je bila v' letu 397. Njegovo ſveto truplo ſo zhaſtito pokopali, in perſerzhno obshalovali sgubo ſvojiga dobriga ſhkofa, kteriga je Bog pred in po ſmerti ſ' zhudeshi poviſhal.

N a u k.

Is njegoviga shivljenja.

Kratko popiſovanje shivljenja ſ. Ambrosja prizhuje sadoſti, de ga je Bog namenil v' viſoko oblaſt in zhaſt, in poſtavil med poglavarje

kraljeſtva Jesuſoviga. Pravoverni in krivoverni, zeſar, ſhkofje in papesh ſo ga veſelo poviſhali; on pa ſe je preſtraſhil, sbeshal, ſe s' vſo mozhjo branil, in vſe dni ſvojiga shivljenja ſvoje poviſhanje obshaloval, ker je bil reſnizhno ponishen. Duhovſki ſtan je viſok, pa poln duſhnih nevarnoſt; duhoven je nameſtnik Jesuſov, pa zhlovek ſ' ſlaboſtjo obdan; ta ſlushba je breme zelo angeljem preteshko. Zhe ſi ſe v' ta ſtan namenil, premiſli ſkerbno, ali ſi od Boga poklizan. Sveta lakota po potrebni uzhenoſti, gorezha ſkerb sa zhaſt boshjo in sa svelizhanje blishnjiga in nedolshno shivljenje ti daje upanje boshjiga pokliza; zhe niſi tak, raji odſtopi, dokler samoreſh, de ſi pogubljenja ne nakopljeſh. Starſhi ne ſmejo ſvojih ſinov ſlepo ſiliti v' duhovſki ſtan; meſena ljubesen, lakomnoſt zhaſti ali blaga ni po volji boshji. Sveti Pavel pravi: „*Nihzhe ſi té zhaſti ne vsame, temuzh kdor je od Boga poklizan.*“ Hebr. 5, 4.

Sveti Ambroſi je bil ſerzhen soper krivoverze, akoravno je bila mogozhna zeſariza njih pomozhniza; pa vſtavljal ſe je po sapovedih krotko, pravizhno, in nikedar ſ' ſilo. Nameſtniki Jesuſovi morajo krotki, ſtanovitni in ſerzhni biti po sgledu Jesuſovim; molitev, poterpeshljivoſt, uk, in kar je taziga, ſo oroshje katolſhke zerkve. Verni ſtarih zhaſov ſo bili polni tiga krotkiga duha; ſo bili od oblaſtnikov preganjani in terpinzheni, pa ſo volj-no preterpeli; ſo bili ſerzhni in ſtanovitni v

reſnizi, pa ſe niſo nikedar oblaſti ſtavili; ali ſe puntali, ker to nikoli ni perpuſheno. Tako ſe ti hudobnim napeljevavzam ſerzhno vſtavljaj; pa mòli sa-nje, in voſhi jim poboljſhanje.

Premiſli, kako je ſveti Ambrosi zeſarja Teodosja ponishal, ali bolje rezhi, kako ſe je ta mogozhni zeſar pred ſvetim Ambrosjem savoljo Boga ponishal, in ſe ozhitni pokori podvergel. Uzhi ſe ponishnoſti od tiga ponishniga zeſarja, in podversi ſe, kakor ſe je on ſvetimu Ambrosju podvergel, ti duhovnim savoljo Jesuſa. Sveti Pavel vſim vernim pravi: „*Pokorni bodite ſvojim prednikam, sakaj oni nad vami zhujejo, ko taki, kteri bodo sa vaſhe duſhe odgovor dali.*“ Hebr. 13, 17.

Sveti Ambrosi je napravil verne, de ſo po navadi jutrovih deshel v' zerkvi peli. To je drugim ſhkofam dopadlo, in je v' navado priſhlo. Israelzi ſo per ozhitni boshji ſlushbi pſalme ali ſvete peſmi peli per musiki, kakor ſveto piſmo prizhuje. Poſvetna musika v' zerkvi je ſlaba in ſhkodljiva, ker le uſheſam dopade, in pozhutno veſelje obuduje. Spodobna musika, ktera ſpremlja sveto petje, vender de ga ne premaga, je dobro in koriſtno. Poſvetna musika, kakorſhno imajo vzhaſi na kmetih per boshji ſlushbi godzi, vezh ſhkoduje ko pomaga. Sveto petje v' snanim jesiku je hvale vredno, ker povsdiguje duſho k' Bogu. Sveti Pavel pravi: „*Opominjajte ſe med ſeboj ſ' pſalmi, ſ' hvalnimi in duhovnimi peſmi-*

mi; pojte Bogu veſeli v' ſvojih ſerzih." Koloſh. 3, 16. Ravno tako piſhe Eſeshanam v' 5, 19. Angelji ſo sgled dali ſvetiga petja ki ſo Bogu v' zhaſt peli ob Jesuſovim rojſtvu. Tudi ti poj hvalo Bogu, ſ' ſvetim petjem ga reſnizhno hvaliſh, zhe v' ſerzu to miſliſh, kar s' uſtmi pojeſh. Poſebno lepe in zhiſtiga sapopadka ſo ſvete peſmi sa vſe velike prasnike in godove, ki ſo jih v' Ljubljani Goſpod Blash Potozhnik v' letu 1827 v' Slovenſkim jesiku dali na ſvetlobo; voſhiti bi bilo, de bi bile po vſih ſarah vpeljane. Svete peſme pojeſh tudi lahko doma per ſvojih opravkih in na polji per delu, in s' njimi odvrazhaſh doſti prasniga in greſhniga govorjenja ali ſlabih miſel. Poj ſvete peſmi Bogu v' zhaſt, in miſli v' ſerzu, kakor pojeſh, in Boga hvaliſh.

Molitev.

O Bog! premiſhljujem shivljenje tvojiga dobriga ſlushabnika ſvetiga Ambrosja, in ne vem kaj od ſramote in ſtrahu govoriti. On ſi je she pred kerſtam persadeval ti ſlushiti, jeſt ſim ſhe po prejetim kerſtu ſvoje obljube, dolshnoſti in gnade s' greſhnim shivljenjem sanizheval; on je bil v' velizih nadlogah mirne in poterpeshljive duſhe, meni odvsame vſaka soperno ſt mir; on ti je med krivoverzi in v' preganjanji ſ' zhiſto vero in ſvetim shivljenjem ſtanovitno ſlushil, jeſt ſim med hudobnimi in v' ſkuſhnjavah ko neſtanoviten terſt. O Goſpod!

daj mi na prosnjo svetiga shkofa Ambrosja ti serzhno in stanovitno slushiti, de sadnjo uro ne obupam, in po smerti pridem v' tvoje kraljestvo. Amen.

VIII. dan grudna.

Spozhetje devize matere Marije.

Svetost, visokost in zhast devize matere Marije presheshe vse zhlovekove misli. Usmiljeni Bog jo je s' obilnostjo gnade perpravljal, de bi bila, kolikor je zhloveku mogozhe, vredna biti mati vsih odreshenika Jesusa. Marija, velika boshja prijatliza, vsa nedolshna, zhista in sveta, presheshe v' svetosti vse angelje in svetnike; ni ji bilo ne v' stari, ne v' novi savesi enake in je ne bo; angelji, ozhaki, preroki, apostelni, marterniki in drugi svetniki so majhni memo Marije, sato jo vsa zerkev imenuje *kraljizo vsih angeljev in svetnikov.* Kteri koli Jesusa molijo, tudi Marijo zhaste; ne le ubogo verno ljudstvo, tudi poglavarji zerkve od apostelnov do nas in do konza sveta bodo prezhisto devizo in prezhudno mater Marijo zhastili. Katolshka zerkev je is hvaleshnosti do Boga in Marii v' zhast vezh prasnikov sapovedala obhajati; tudi danashnjiga je sapovedala Bogu v' hvalo savoljo sazhetka

shivljenja devize Marije, po kteri ſmo prejeli svelizharja Jesuſa. Tudi v' jutrovih deshelah v' Greſhki zerkvi je ta prasnik obhajan.

Ali je reſ Marija deviza bres poerbaniga greha ſpozheta? To je poboshna miſel, pa ni ſhe od zerkve rasſojeno. V' dvanajſtim veku ali ſtoletji ſo v' meſtu Lijonu na Franzoſkim, in potlej na Angliſkim sazheli obhajati ſpomin ſpozhetja Marije. Papesh Sikſt IV. je ob perloshnoſti ſtraſhne kuge hotel upanje vernih v' pomozh devize Marije oshiviti, in sato je v' letu 1476 poterdil hvalni ſpomin nje ſpozhetja, kteriga ſo v' nekterih meſtih obhajali; tudi jim je odpuſtik namenil, kteri bi bili ta dan per ſveti maſhi in ozhitnih molitvah. Po tim papeshevim pervoljenji je v' katolſhki zerkvi velik prepir vſtal: eni ſo terdili, de je bila Marija bres greha, drugi, de je bila v' grehu ſpozheta, in veliko pohujſhanje je bilo. Sgorej imenovaniga papesha je to pohujſhanje peklo, in v' letu 1483 je ojſtro prepovedal od tiſtiga prepirati ſe. Papesh Pavel V., ker je vidil, de ſhe ni bilo miru, je ſpet prepovedal, od tiga prepirati ſe, in verno ljudſtvo pohujſhevati. To je dal oklizati v' letu 1616, in ſpet v' letu 1617. Papesh Gregori XV. je v' letu 1622 sapovedal per ſveti maſhi in ozhitnih molitvah rezhi le *Spozhetje devize Marije*, de bi bilo tiga nepotrebniga prepira konez. Papesh Klemen XI. je v' letu 1708 sapovedal po vſi zerkvi obhajati prasnik ſpomina ſpozhetja Marije devize; pa ni rasſodil,

ali je bila v' grehu ſpozheta ali ne. Tridenſhki sbor (ſej. V. ſht. 5.) tudi ni tiga raſsodil, temuzh je sapovedal dershati ſe tiſtiga, kar je papesh Sikſt IV. dal oklizati.

Sapopadik vſiga tiga je to: „Perpuſheno je miſſliti po ſvoji veſti od ſpozhetja Marije, ker ni ſhe od zerkve raſsojeno; pa ozhitno prepirati ſe, in verno ljudſtvo pohujſhevati, je ojſtro prepovedano. Vpraſhaſh: „Sakaj ni to od zerkve raſsojeno?“ Sato ni od zerkve raſsojeno, ker ni od Boga rasodeto, in od Boga ni rasodeto, ker ni k' svelizhanju potrebno. Zhe ravno ni rasodeto; ſe vender ſpodobi miſſliti, de je Marija bres madesha ſpozheta, ker je bila namenjena mati Sinu boshjiga biti. Tudi ta danaſhnji prasnik prizhuje, de je zerkev nagnjena Marijo bres greha ſpozheto poboshno verjeti. O kriſtjan! nikar ſe ne sheni sa to, temuzh premiſhljuj raji ſoſebne zhednoſti prezhiſte devize Marije, in perporozhuj ſe ji, de ti po Jesuſu Kriſtuſu od Boga ſproſi po njenim sgledu bogabojezhe shiveti.

N a u k.

Viſokoſt in ſveloſt Marije je neisrezhena.

Veditи, kako je Marija ſveta, kako Bogu dopade, in kako je od njega poviſhana, je zhloveku nemogozhe. Zelo njeno preſveto ime sapopade ſoſebne ſkrivnoſti- Marija je tej ſrezh-

ni devizi in prezhudni materi ime, namrezh Goſpá. Marija je Goſpá, ker je Goſpoda in upanje vſiga ſvetá rodila, Jesuſa Kriſtuſa. Marija je kraljiza angeljev in ſvetnikov, veſelje ſvetá, upanje greſhnikov, ſtrah hudizhev. Bog jo je od vekomaj smed vſih ljudi odbral, in ji ſoſebne gnade namenil, de bi bila ſveta mati Sinu boshjiga. Ozhe nebeſhki je Marijo s' vſimi darmi ſvetiga Duha napolnil, de bi bila zhiſto prebivaliſhe Sinu boshjiga, slata hiſha nebeſhkiga kralja, in ſkrinja savese, kruha in shivljenja, kteriga je bil veſ ſvet potreben.

Marija je ſrezhna deviza, ktero je prerok Isaija sdavnaj v' duhu vidil, in od nje govoril rekozh: „*Glejte, deviza bo ſpozhela, in ſinu rodila, ime Emanvel mu bo dano.*“ 7, 14. Eva je bila imenovana *mati vſih shivih*, v' reſnizi pa je bila po grehu mati vſih mertvih; Marija je mati vſih shivih, ker je rodila Jesuſa, oshivljavza mertvih in poglavarja isvoljenih. Marija je ſvetla daniza, ktera je osnanovala prihod ſonza, pravize, Jesuſa Kriſtuſa; ona je zheſhena v' vſi katolſhki zerkvi, ker je bila nekedaj na semlji, in je sdaj v' nebeſih viſoko poviſhana. Angelj Gabrijel jo je, preden je bila mati boshja, prijasno posdravil: „*Zheſhena ſi Marija!*“ veliko bolj jo moramo mi sdaj poviſhevati.

She perva gnada, ktero je Bog Marii dobrotljivo dal, je bila neisrezheno velika; she perve dela te ſvete devize ſo bile popolne; koljko je pa potlej gnade in saſlushenja per-

dobila veſ zhaſ ſvojiga ſvetiga shivljenja? Reſ, ſvetoſt Mariina je neisrezhena, je neismerjeno morje, je nesapopadljiva. Kdo samore vredno govoriti od njene angeljſke zhiſtoſti, popolne ljubesni, ſoſebne poterpeshljivoſti, ſtanovitne pokorſhine in drusih njenih nesapopadljivih zhednoſt? Kdo samore sapopaſti ali povedati ſoſebno ſvetoſt in viſokoſt Marije, matere Sinu boshjiga?

O kriſtjan, hvali uſmiljeniga Boga, kteri je Marijo isvolil, poſvetil in poviſhal; hvali Marijo, veliko boshjo prijatlizo, in imej upanje v' njeno mogozhno pomozh, ker te perſerzhno ljubi, in veliko samore per Bogu. To je po veri, pa persadevaj ſi tudi ſ' ſvetim shivljenjem Bogu in Marii dopaſti. Ako bi ſe ubijaviz, ali tat, ali kak drug hudobnik hvalil, de je tvoj prijatel, bi te ſram bilo; kako hozheſh prijatel Mariin biti, in ji dopaſti, zhe oſtudnoſt ljubiſh, zhe krivizhno shiviſh, zhe Jesuſa, njeniga ljubiga Sinu, v' ſvojim ſerzu krishaſh? Zhaſti, upaj in klizhi v' Marijo, de ti pomaga ſpokoriti ſe, in ona, miloſtiva mati, ti bo po Jesuſu miloſt ſproſila. Jesuſa in Marije nikedar ne posabi, temuzh ſkerbi obema ſ' ſvetim shivljenjem dopaſti, in tako boſh ſvelizhan.

Molitev.

O Bog! te veſelo hvalim in sahvalim sa ſoſebne gnade, ki ſi jih Marii dobrotljivo dal;

ker ſi jo s' njimi perpravil vredno prebivaliſhe ſvojiga Sinu biti, ſi po njej vſimu ſvetu sgled vſiga dobriga in mogozhno pomozh dal. O prezhiſta deviza, prezhudna mati, ſoſebna boshja prijatliza, perbeshaliſhe greſhnikov, pomozhniza vſih vernikov! klizhem v' te, upam v' tvoje mozhne proſhnje, ne sapuſti me nevredniga greſhnika; ſproſi mi gnado po naukih tvojiga boshjiga Sinu in ſvojiga odreſhenika Jeſuſa ſvoje shivljenje poboljſhati, in v' njegovi ljubesni ſtanovitno shiveti; sdaj in ſoſebno ob sadnji uri bodi moja uſmiljena pomozhniza, de ſe moja duſha lozhi v' gnadi boshji, in potlej Boga vshiva vekomaj. Amen.

IX. dan grudna.

S. Saba minih.

Sveti Saba je bil rojen od bogatih katolſhkih ſtarſhev v' Kapadozii v' letu 439. Njegov ozhe Janes je bil ſoldaſhki poveliviz per zeſarſki vojſki. Savoljo te ſlushbe ni mogel ſvojiga ſina per ſebi imeti; njegovimu ſtrizu ga je srozhil, in mu veliko premoshenje sapuſtil, de bi otroka Saba s' vſim ofkerbel. Saba je bil k' vſim dobrim delam nagnjen: pa ni mogel per ſvojim ſtrizu oſtati savoljo nizhemernoſti in ſerditoſti njegove shene; v' kloſhter

je ſhel, ondi mir naſhel, in obogatel v' vſih dobrih delih. Njegova nar vezhi ſkerb je bila, ſvojo ſlabo voljo premagovati v' vſim: ſ' terdim poſtam je ſvoje telo duſhi podvergel, duſho pa Bogu ſ' popolno pokorſhino; lenobo je neisrezheno ſovrashil, vedno je delal ali molil, de bi hudizhu proſtora ne dal. Tako je popolnamaſt doſegel, in po poti pravizhnoſti ſerzhno hodil, ker je bil gnadi boshji in ſvojim oblaſtnikam pokoren. Ko je bil 18 let ſtar, ſe je s' dovoljenjem ſvojiga apata v' drug kloſhter v' Judejo preſelil savoljo ſveti-ga Evtimja, kloſhterſkiga ozheta, raſvetljeniga uzhenika. Ondi je ſveteje shivel, nar teshji dela ſi isvolil, malo zhaſa ſpal, in dolgo molil. Vſim je bil vſhezh savoljo ſvoje ſoſebne ponishnoſti in pokorſhine. Svetimu apatu Evtimju je bilo navadno ga imenovati: „*Moj ſtari mladenizh.*“ Svetimu Sabu je ſamota toliko dopadla; ker je v' ſamoti nar loshej ſvojiga Boga vshival, in duſho perpravno imel glaſ ſ. Duha poſluſhati. Vſako leto je ſhel zhes Jordan v' puſhavo, kjer ſe je Jesuſ 40 dni poſtil; ondi je po angeljſko shivel 40 dni po sgledu Kriſtuſovim, in potlej ſe v' ſvoj kloſhter vernil. Koliko je bil od ſveta odlozhen, prizha ta pergodba. Miniha, ſvojiga tovarſha, je savoljo ſoſebniga opravka v' Alekſandrijo ſpremil. V' tim meſtu je ſvojiga ozheta in ſvojo mater ſrezhal; bersh ſta ga ſposnala, in ſe ſilno veſelila, ker ga she sdavnaj niſta vidila. Lepo ſta ga proſila, de naj per nju oſtane, in s' njima

veliko premoshenje, ki ga imata, v' miru vshiva; pa ga nifta mogla pregovoriti. Pofilila ſta mu nekaj ſlatov; jih je vſel, pa bersh oddal, de bi nizh ſvojiga ne premogel.

S. Ṣaba je ſhel v' ſvoj kloſhter nasaj; pa kmalo mu je ſveti apat Evtimi umerl. Po ſmerti tiga ſvetiga ozheta ſo minihi v' dobrim ſlabeli; lozhil ſe je od njih, in ſhel prebivat v' berlog nad potokam Zedronam. Pet let je ondi sgoli ſam bil, ſadje in seli je imel v' shivesh, mirno in veſelo je Bogu ſlushil. Nekteri ſo ga profili, de bi ſmeli per njem oſtati, de bi ſe od njega nauzhili poti pravizhnoſti, branil ſe je tega is ponishnoſti, pa njih nadleshnoſt je premagala njegovo ponishnoſt. Ti ſo ſi ſhotore, vſak ſvojiga, sraven njegove jame naredili. Ṣveti Ṣaba jih je ſkerbno uzhil, kako naj ſe v' puſhavi poſvezhujejo s' gorezho molitvijo, ſ' ſtanovitnim delam, s' vedno ponishnoſtjo in pokorſhino. „Tako, jim je velikokrat djal, boſte premagali hudizha, ſvoje greſhno poshelenje in vſe ſlaboſti. Nikoli ſe ne navelizhajte terpeti; ne bodite shaloſtni, ampak veſeli v' terpljenji, in po ſmerti pojdete v' nebeſhko zhaſt.“ Nekteri ſo ga radi poſluſhali in ubogali. Drugi ſo bili nevoljni njegove ſvete ojſtroſti, ſo ſhli v' Jerusalem, in ſhkofa profili, de naj jim drusiga ozheta da, rekozh: „Naſh apat Ṣaba je neobteſan mosh, je priproſt in neperpravljen naſ vladati; ni maſhnik, tudi nozhe biti, in ne puſti, de bi kdo drug smed naſ bil. Ṣhkof, kterimu je bila ſve-

toſt, uzhenoſt in ponishnoſt ſvetiga Ṣaba dobro snana, ga je k' ſebi poklizal, ga maſhnika shegnal vprizho njegovih minihov, jim ojſtro sapovedal, de naj mu bodo pokorni, in jih odpravil. Ṣhkof je kmalo v' puſhavo sa njimi ſhel, in poſvetil majhno zerkev, ktero je bil ſveti Ṣaba ſosidal. Ta ſveti puſhavnik je bil toliko shaloſten te neperzhakane zhaſti, de mu je bilo umreti, ker is velike ponishnoſti ni ſposnal ſvoje ſvetoſti. Bog mu je dal mozh zhudeshe delati: pa tudi zhudeshi ſo ga ponishevali, ker ſe je zhlovekove hvale bal; zhudil ſe je, de Bog po njem nevrednim ſlushabniku ſvojo vſigamogozhnoſt rasodeva.

Ṣveti Ṣaba ni le ſkerbel ſebe in ſvojih minihov poſvezhevati, ſkerbel je tudi sa vſo katolſhko zerkev; s' vednimi ſolsami je obshaloval hudobne verne in ſlepe krivoverne, in gorezhe profil Boga sa njih ſpreobernjenje. Krivoverni zeſar Anaſtasi je rasdeval zerkev, je duhovſhino in verne preganjal, in jih moral katolſhki nauk sapuſtiti. Ṣveti Ṣaba je ſhel v' Konſhtantinopel zeſarja profit in napravit, de bi pravoverne v' miru puſtil. Varhi zeſarjeve hiſhe ſo menili, de je berazh, in ſo ga od ſebe ſpodili; eni ſo ga potlej ſposnali, in ga ſpremili do zeſarja, od kteriga je doſegel, kar je profil. Ṣveti Ṣaba, she 90 let ſtar, je is ljubesni do vſe deshele vdrugizh ſhel v' Konſhtantinopol do zeſarja Teodosja, in od njege vſe ſprofil, kar ſi je namenil ga profiti. Ṣhel je v' Judejo v' ſvojo puſhavo nasaj, in

ondi je, 93 let ſtar, 5. dan grudna v' letu 531 v' Goſpodu saſpal.

Nauk.

Snamnja ponishnoſti.

Sveti Saba je bil reſnizhno ponishen, in sato je velik ſvetnik. Rad je sapuſtil ſvoje veliko premoshenje, in ſe vſi poſvetni zhaſti odpovedal, de bi v' nesnani puſhavi tizhal; deſiravno je bil ſvet, ſe je maſhtva bal, in ſe je po tej prejeti zhaſti bolj ponisheval; ſerzhno je hodil po poti pravizhnoſti, vender smiraj shivel v' svelizhavnim ſtrahu. Ne le ta, ampak vſi ſvetniki ſo bili ponishni, in sato ſo poviſhani; ni ga in ni je v' nebeſih bres te poglavitne zhednoſti. Ponishnoſt je sazhetik, konez in sapopadik vſiga dobriga, in bres ponishnoſti ni nizh dobriga. Ponishnoſt perganja moliti, in vſe ſproſi; ponishnoſt uzhi pokorſhino, odganja nevoſhljivoſt, ubrani krive ſodbe in opravljanje, daje poterpeshljivoſt v' nadlogah, sdershnoſt v' obilnoſti in vſe drugo. Potrebno ti je ſposnati ſe; sato premiſli nektere snamnja ponishnoſti.

Ponishni nisko miſlijo od ſebe. Preprizhani ſo, de niſo nizh, de ſo nevredne ſtvari, in veliki greſhniki, de nizh ne samorejo, in zhe kaj dobriga ſtore, gre vſa hvala Bogu. To vedo tudi prevsetneshi, pa njih ſerze ni po tih naukih; ponishni vedo, ſo preprizha-

ni, ſo reſnizhno ponishni, in deſiravno ſo ponishni, ſe boje premalo ponishni biti. Kdor je ponishen, ima gnado; ponishniſhi ko je, obilniſhi ima gnado. S' ſvetlobo gnade vidi ſvoje ſlaboſti; zhe je gnada obilniſhi, je tudi ſvetloba in ſposnanje obilniſhi, vidi bolj na tanko ſvoje dolshnoſti in ſlaboſti, in ſe zhedalje bolj ponishuje, ker ſe smiraj boji, de bi od meſene ljubesni in od ſkritiga napuha ne bil sapeljan. Ne tako prevsetnesh; on ima sadershane in kalne ozhi, ſe ne ſposna, in ſe nozhe ſposnati. Kriſtjan! bodi ponishen v' ſvojih miſlih, in nikar ſe pravizhniga ne ſhtej. Modri uzhi: „*Ne bodi* (v. ſvojih miſlih) *prevezh pravizhen.*“ Prid. 7, 17. Zhe dobro delaſh, oſtani ponishen, ker ſo tvoje dobre dela is gnade, ſo nepopolne, ali morebiti popazhene od ſkritiga napuha. Jeſuſ uzhi in sapove: „*Ko vſe ſtoriſh, kar ti je sapovedaniga, rezi: ‚Sim nepriden hlapez.*“ Luk. 17, 10.

Ponishni ne govori rad od ſebe. Prevsetnesh meni, de je popoln; zhe greſhi, isgovarja ſvoje grehe, ali ſe opravizhuje s' grehi drusih greſhnikov; zhe jih mora ſposnati, ſe ne ponisha v' ſerzu, in ne zhuti druge shaloſti, kakor is ſtrahu sanizhevan biti; rad govori od ſvojih dobrih del, ker le savoljo ſvoje hvale dobro dela. Reſnizhno ponishni ne govori rad od ſebe in od ſvojih dobrih del, zhe to ni blíshnjimu v' prid, ker ſe napuha boji. Uzhi in ſvari ſvoje podloshne in druge,

pa oſtane smiraj ponishen. Molzhi od ſvojih ſoſebnih dobrih del, in s' ozhitnimi ſe ne hvali; dela ozhitno, kar mu Bog in zerkev sapoveſta ozhitno delati, pa le, de bi Bog hvaljen bil, ſvojimu blishnjimu sgled dajal dobro shiveti, in Boga hvaliti. Zhe ga drugi sanizhujejo, ſe ponishuje; zhe ga hvalijo, ſe ponishuje; zhe je krivo obdolshen, molzhi, in le takrat pohlevno ſkashe ſvojo nedolshnoſt, kader bi krivo obdolshenje blishnjiga pohujſhalo, ali mu perloshnoſt dalo greſhiti. Ponishni ne govori od ſvojih krishev, od ſitnoſti domazhih ali ſoſedov, temuzh molzhi, in daruje Bogu ſvoje terpljenje. Premiſli ſvoje beſede, de ſe ſposnaſh. Zhe rad in nepotrebno od ſebe, od ſvojiga, od ſvojih del govoriſh; zhe druge ſkrivno napravljaſh, de bi te hvalili in poviſhevali: niſi ponishen. Marija, od angelja reſnizhno hvaljena, je rekla: „*Sim dekla Goſpodova.*“ Sveti Janes kerſtnik, od vſih viſoko hvaljen, je djal: „*Niſim vreden jermenov Jeſuſovih zhevljev odvesati.*“ Sveti Pavel, zhudno in viſoko povsdignjen, je rekel: „*Sim pervi greſhnik; niſim vreden apoſtelj imenovan biti.*“ Tako ſo ſe drugi ſvetniki is notranje ponishnoſti ponishevali, in ti ravno tako delaſh, zhe ſi reſnizhno ponishen.

Ponishni kriſtjan ne sanizhuje blishnjiga. Sdihuje savoljo ſvojih in blishnjiga grehov, pa nobeniga ne sanizhuje. Reſniza mu brani dobro hudo, hudo dobro miſliti; isgovarja blish-

njiga, kader je mozh; zhe ni mogozhe ga isgovarjati, je s' blishnjim uſmiljen, in ga ne sanizhuje. Zhe ponishni ſvari greſhnika, ali mu kashe temno oblizhje, ali ga kako drugazhi ponishuje; dela to is ljubesni ga poboljſhati, ne pa is napuha. Tudi ti delaj tako, in de ſtoriſh, premiſli, kaj je Jesuſ govoril od fariseja in od zolnarja. Farisej ni ozhitnih grehov imel, je veliko dobriga delal, pa napuh ga je vſiga hudobniga ſtoril per Bogu; tiga ni vedil, in je ozhitniga greſhnika sanizheval. Farisej je vidil ſvoje ozhitne dobre dela in je menil, de vidi hudobne dela ozhitniga greſhnika; pa ni vidil ſvojiga napuha, in tudi ne velike shalosti uniga. Ta je v' ſvojih grehih oſtal, uni je opravizhen is tempeljna ſhel. Tako ſe sanizhevavzam blishnjiga godi, in tako bo tebi, zhe niſi ponishen. Pozhakaj do ſodbe, takrat boſh vidil, kakoſhen ſi ti, in kakoſhni ſo drugi. Sveti Pavel pravi: „*Ne ſodite pred zhaſam, dokler Goſpod ne pride dobrih in hudih ſodit; kteri bo raſsvetlil, kar je v' temi ſkritiga, in bo miſli ſerz rasodel.*“ I. Kor. 4, 5.

Molitev.

O vſigamogozhni Goſpod Jesuſ Kriſtuſ! ti ſi ſe sa greſhnike neisrezheno ponishal, jeſt greſhnik ſe poviſhujem; ti, nebeſhki kralj, ſi s' sgledam in s' beſedo perporozheval in sapovedoval ponishnoſt, jeſt, poln ſkuſhnjav in

grehov ſe nozhem ponishevati. Daj mi ſposnati ſvojo nevrednoſt, ſvoje ſlaboſti in grehe, de me napuh nikedar ne premaga. Kar imam, ſim od tebe prejel, ker je vſe dobro od tebe; kar hudiga delam, je moje, in ſam is ſebe samorem le hudo delati. Ṣlep ſim, ſe ne ſposnam, ne vém, kaj od mene miſliſh, ne vém, ali bom svelizhan ali pogubljen; vender ſe ne ponishujem, in druge sanizhujem? O Goſpod! te proſim, in te bom smiraj profil, daj mi ponishnoſt, ker bres nje ne bom svelizhan. Ti ſi ſe ponisheval, ponishno mater, ponishniga osnanovavza, ponishne apoſteljne ſi hotel imeti, in nobeniga prevsetniga ne vsameſh v' ſvoje kraljeſtvo; ſtori toraj tudi mene ponishniga, de bom poviſhan v' tvojim kraljeſtvu. O ſveti Ṣaba, ki ſi bil slo ponishen po sgledu in sapovedi ponishniga Jesuſa! ſpròſi mi po njem veliko ponishnoſt, ſ' ktero Bogu dopadem, in bom od njega poviſhan. Amen.

X. dan grudna.

Sveta Evlalija, deviza in marterniza.

Katolſhka zerkev obhaja ſpomin dveh ſvetniz tiga imena; obe ſte devizi in marternizi. Od perve ſ. Evlalije is meſta Barzelone na Ṣhpanſkim je bilo shivljenje popiſano 12. ſvezhana,

sdaj bo od druge. Ta ſveta Evlalija je bila rojena v' velikim Shpanſkim meſtu Meridi od kerſhanſkih ſtarſhev. Ko je bila ſhe mlada, je s' vſo dusho ſlushila Bogu, in mu ſvoje deviſhtvo saljubila. Od gnade boshje raſsvetljena je vedila, de je nemogozhe Bogu in ſvetu dopaſti, nizhemerno in nedolshno shiveti; sato ſe je ſkerbno varovala vſiga nepotrebniga veſelja, je doma v' ſamoti per ſvojih poſhtenih opravkih in molitvi tizhala, je bila smiraj poſhteno in ſramoshljivo oblezhena, ni nikoli imela drushbe s' malopridno shenſko, in s' nobenim moſhkim ni bres potrebe govorila. Taka je bila ta ſveta deviza, kakor prizhuje Prudenzi, piſar njeniga shivljenja. Dokler je ſhe v' mladoſti tako ſkerbno ſlushila Bogu, ſta neverna Rimſka zeſarja Dioklezijan in Makſimijan dala povſod in tudi v' meſtu Meridi oklizati, de morajo kriſtjani obojiga ſpola bogove moliti. Sveta Evlalija ſe je neisrezheno raſveſelila, in je filno shelela sa ſveto vero ſvojo kri preliti; sakaj ſliſhala je bila, kako ſerzhno kriſtjani Jeſuſovo vero prizhajo, in vſe, tudi zelo shivljenje radi sa-njo dajo, in to jo je v' dobrim neisrezheno vnelo. Njena mati je bila ſizer dobra kriſtjana; vender je nekoliko is natorne ljubesni do ſvoje hzhere, nekoliko is ſtrahu, de bi mlada Evlalija ſtanovitna ne oſtala, s' njo ſhla is meſta v' daljno vaſ, kjer bi bile obe perkrite oſtale. Mati, deſiravno delezh od meſta, je zhula nad ſvojo

hzherjo, de bi ſkrivaj ne uſhla, in ne iſkala perloshnoſti umorjena biti.

Sveta dekliza Evlalija je bila vſiga tiga shaloſtna, in je zhedalje bolj shelela sa ſveto vero umreti. Bog ji je dal miſel in voljo v' meſto Merido iti pred neverniga oblaſtnika, in Jesuſa ſerzhno prizhati, de bi druge verne v' veri uterdovala. Skrivaj ponozhi je uſhla, vſo nozh po nesnanih potih hodila, de bi je nihzhe ne doſhel, in priſhla v' meſto, kamor jo je ſveti Duh peljal. Shla je na ravnoſt pred neverniga oblaſtnika, in mu ſerzhno rekla: „Ti ſkerbno iſheſh kriſtjanov; glej, tudi jeſt ſim kriſtjana. Sovrashim tvoje bogove, s' beſedo in s' ſerzam verujem in terdim le eniga Boga. Tvoji bogovi niſo nizh, ker ſo delo zhlovekovih rok, in tudi tvoji zeſarji ſo v' smoti, ki jih molijo.“ Oblaſtnika ſo njene ſerzhne beſede slo rasſerdile, dvema hlapzama jo je ukasal do koſti rasmeſariti, de bi ſkuſila, kako je hudo bogove sanizhevati; pa kmalo ſi je premiſlil, in jo poprej s' lepo ſkuſil od Boga odverniti, in napraviti, de bi bogove molila. Rekel ji je: „Meni ſe ſmiliſh, de ti mlada dekliza in poſhteniga rodu hozheſh bolezhine terpeti, pred zhaſam umreti, in ſvoje ſtarſhe s' veliko shaloſtjo napolniti, ko bi bila lahko ſrezhna, veſela in prijatliza naſhih zeſarjev, ako bi naſhe bogove molila.“ Veliko vezh ſhe ji je neverni oblaſtnik prekanjeno govoril, in de bi jo bolj uſtraſhil, tudi pokasal mezhe, ogenj in drugo oroshje rekozh:

„Vſe to boſh na ſebi ſkuſila, zhe naſhe bogove terdovratno sanizhujeſh. Kaj ſe boſh bala, in kaj pa je to, malo kadila s' dvema perſtama vseti, in ga v' ogenj vrezhi v' zhaſt naſhih bogov?“ Sveta deviza Evlalija, pravizhno rasshaljena od tih njegovih sapeljivih beſed, je malika poderla, in kadilo svernila. Ko je neverni oblaſtnik to vidil, je od velike togote ſkoraj ſkopernel. Dva hlapza ſta jo sgrabila, na viſoko pervesala, in jo s' shelesnimi glavniki tako dolgo po perſih in ſtraneh praſkala, de ſo ſe ji she gole koſti vidile. Rane ſo bile ſtraſhne, kri je is vſih zverla; pa sveta Evlalija je ſ' ſuhimi ozhmi vſe bolezhine preterpela, in le enkrat ni sdihnila, temuzh je ſvoje bolezhine Jesuſu veſelo darovala, in molila: „Goſpod Jesuſ! s' shelesam in jeklam mi ranijo shivot, in zhaſtito ſe sveti na njem tvoje ime.“ Njena ſerzhna poterpeshljivoſt je huje raskazhila oblaſtnika in njegove hlapze, s' ognjem ſo jo shgali po vſim teleſu; vſa je bila ena rana, vſa opezhena, in v' tih bolezhinah je ſerzhno umerla okoli leta 305. Verni ſo njeno sveto truplo vseli, pokopali, in Boga hvalili sa premaganje, ki ga je dal sveti devizi Evlalii.

N a u k.

Okolishine premenjujejo vrednost zhlovekovih del.

S. Evlalija je od svoje matere skrivaj shla in hitela v' mesto pred neverniga oblastnika, kar ni bilo perpusheno; pa v' to je bila od Boga napeljana, de bi vernim, moshkim in shenskim, sgled dala vse terpeti sa sveto vero. Neverni oblastnik ji je rekel: „Kaj je to, malo kadila s' dvema perstama vseti, in ga v' ogenj vrezhi?“ Res, to samo na sebi ni nizh, pa to storiti malikam v' zhast je velik greh; sato ni hotla. To njeno vedenje naj te uzhi premisliti konez in okolishine svojih del, de vse ravnash po volji boshji, in de se ne sapeljujesh. Okolishine premenjujejo vrednost tvojih misel, besed in del; sato morash varne in dobre vesti biti. Ta nauk ti je slo potreben, de svoje grehe in dobre dela pravizhno sodish, in se ne golufash, kakor je svijazhnim kristjanam navadno, kteri se v' hudim nedolshne shtejejo.

Dober konez ali namen je potreben. Dober konez je Bog, njegova zhast, svelizhanje svoje in blishnjiga dushe. Misli, besede, dela, pozhitik, jed, pitje, usmiljenje, svarjenje, molitev in vse mora biti is dobriga konza; zhe ne, je nevredno ali grehno. *„Kar koli delate s' besedo ali s' djanjem delajte vse v' imenu Gospoda Jesusa Kristusa.“*

Kol. 3, 17. Nekteri sgledje ti bodo loshej dopovedali. Nedolshni Jakop je is ſtrahu pred ſerditim bratam Esavam ſhel v' Sirijo. Tamkaj je vidil deklizo Rahelo, ſvojo ſeſtrizhino: ko je svedil, kdo de je, jo je kuſhnil, in ſe od veſelja sjokal na glaſ. I. Mos. 29. To je is zhiſte ljubesni ſtoril, in je nedolshen oſtal; pa ravno to is hudiga poshelenja ſtoriti, bi bilo greſhno. Moſeſ, viditi Israelze okoli slatiga teleta pleſati in vpiti, je na tla vergel in rasbil dve kamnati tabli, ktere je bil na gori od Goſpoda prejel. II. Mos. 32. Menil je Moſeſ, de je ſhemaſto ljudſtvo neperpravno sapovedi poſluſhati, is ſovraſhtva nad njih hudobijo je to ſtoril; kaj pa, ko bi bil is sanizhevanja prejeti tabli vergel in rasbil. Moſeſ je po boshjim ukasu Israelzam bronaſto kazho v' puſhavi naredil; pa ravno to kazho je bogabojezhi kralj Ezekija rasdrobil, ker je Israelzam perloshnoſt dajala malikovati. IV. kralj. 18. Oba ſta po volji boshji ſtorila savoljo drusih okoliſhin in dobriga konza. David je sapovedal ſvoje podloshne popiſati. Ako bi bil is modre previdnoſti to sapovedal, bi bilo prav; pa je greſhil, ker je is napuha to ſtoril, in sato je Goſpoda raſſerdil. II. kralj. 24. Abſalon je bil vſimu ljudſtvu ponishen in prijasen; pa to je delal is hudobniga konza ſi ſerza vſih nagniti, in jih pomagavze imeti, kader ſe bo soper ſvojiga ozheta Davida ſpuntal. II. kralj. 15. Joab, poglavar vojſhakov kralja Davida, je bil ſerzhen; pa le sato, de bi bil imeniten

in oblaſten, kakor vſe njegovo shivljenje prizhuje. Fariseji ſo veliko dobriga delali, pa le savoljo ſvoje hvale, in sato ſo bili veliki greſhniki per Bogu. Po tih sgledih premiſli ſebe in ſvoje dela, de ſe ne sapeljujeſh. Serze je neisrezheno svijazhno, slaſti kader ga meſena ljubesen, lakomnoſt, napuh, hinavſhina, nevoſhljivoſt ali kaj drusiga hudiga goſpoduje. Ponishni kriſtjani ſo savoljo tiga smiraj v' ſkerbi, hudobni ſe ſ' tim isgovarjajo in opravizhujejo.

Premiſli tudi druge okoliſhine, ktere ti bodo pomagale vrednoſt ſvojih del ſposnati. Dobre dela niſo Bogu vſhezh, zhe niſo po vſih okoliſhinah dobre. Uſmiljenje do ubosih ni dobro, zhe sa tega voljo ne moreſh poplazhati dolgov; nedolshno govorjenje je greſhno, zhe zhloveku govoriſh, kakor je kazha Evi govorila, de jo je v' greh sapeljala. Greh je huji, ako isvirajo drugi grehi is njega; zhe lashnjivo govoriſh v' ſhkodo blishnjiga; zhe reſnizo govoriſh ali prizhujeſh soper blishnjiga is ſovraſhtva; zhe delaſh in ſe trudiſh, de bi pijanzheval, ali kaj drusiga hudiga ſtoril; zhe ſe nozheſh poſtiti v' pohujſhanje drusih. Greh je vezhi ali manji po okoliſhinah. Nesveſtoba sakonſkiga je hudobniſhi od padza nesavesaniga zhloveka; kriviza ubogimu ſtorjena je huji, kakor bogatiga obſhkodovati v' enaki velikoſti; oblaſtnika sanizhevati je huje, kakor sanizhevati zhloveka ſvoje enakoſti; kar ſtarſhi ſmejo otrokam, ne ſmejo ſtarſhem otrozi re-

zhi; neſramoshljive ozhi v' zerkvi ſo hudobniſhi ko drugej; v' nedeljo ali prasnik ſe vpijaniti je huje, ko v' delavnik. Kdo samore vſe okoliſhine popiſati? Tukaj je le malo rezheno, de shiviſh varno, ſe prenaglo ne opravizhujeſh, in blishnjiga prenaglo ne obſojujeſh. Oboje je nevarno, in is-haja is napuha.

Porezheſh: „Kdo samore vſe rezhi premiſliti in raſoditi?“ To ni preteshko, zhe imaſh dobro in ravno ſerze. Reſ, niſo vſi ljudje, ſtanovi in zhaſi enaki. Kar je enimu, ni drusimu; kar je danſ, ni jutri; kar je v' enim, ni v' drusim kraji perpuſheno. Eden govori is potrebe bres vſiga greha, kar govori drugi is hudiga ſerza. Kako per moſhkih in per shenſkih, per ſtarih in per mladih, per togotnih in per mirnih, s' oblaſtniki in ſ' podloshnimi govoriti, ſe veſti? To je filno veliko in prepresheno; pa zhe imaſh ſtrah boshji, ljubesen do Boga in do blishnjiga, modroſt in ſramoshljivoſt; bo tvoje djanje vſelej po volji boshji, ker boſh vedil in delal, kar Bogu dopade. Premiſli modriga in bogabojezhiga zhloveka, kako ſe ſramoshljivo noſi, modro govori, in vſe njegove dela ſo po pravi rasumnoſti: je odkritiga, pa varniga govorjenja, je prijasen, pa ne rasujsdan, je dobrovoljen ali shaloſten, molzhezh ali sgovoren, kakor ſo zhaſi in ljudje, pa smiraj po volji boshji, ker vé vſe rezhi prav obrazhati. Vidiſh zhloveka neperpravniga, zhudniga in neſpa-

metniga, njega neperpravno govorjenje, molzhanje, ſmeh, noſha in drugo ti ne dopade, ker vidiſh nad njim ſnamnja prasniga in neumniga ſerza. Kar tvoji duſhi ne dopade, ſkoraj ne moreſh s' beſedo povedati; vender sapopadeſh in raſſodiſh. Kar ti nad blishnjim ne dopade, tiſtiga ſe varuj; kar vidiſh dobriga nad njim, delaj, in shivi po sgledu modrih, de je tvoje shivljenje po vſih sapovedih in okoliſhinah.

Molitev.

O moj Bog! ti ſi perve ſtarſhe v' nedolshnoſti in pravizhnoſti ſtvaril, pa hudizheva nevoſhljivoſt jih je ſpazhila; njih greh in ſpazhenoſt ſta v' me preſhla, in od tod ſo mnoge svijazhe mojiga ſlabiga ſerza, ktere me sapeljujejo, in v' sapeljivoſti puſté, zhe mi ti ſvoje uſmiljene roke ne podaſh. Temota, v' kteri ſe snajdem, bi me mogla ponishevati, in me morati, de bi v' te klizal; pa ravno ta temota je moji sapeljani duſhi ſmertna ſéniza, ker najdem v' vſim isgovore sa vſe grehe. O Goſpod! poſhlji v' me ſvojo luzh, de raspodi temo, mi kashe pravo pot, mi da ravno ſerze po tvoji ſveti volji. Sapoved in dolshnoſt je veliko, in okoliſhine ſe vedno premenjujejo; pa tvoja gnada mi bo is smot pomagala, me vodila po poti pravizhnoſti. Sveta Evlalija, ki ſe niſi dala od prekanjeniga neverniga oblaſtnika sapeljati! proſi sa-me per Bogu, de

tudi jeſt v' naſtavo hudizhevo ne pridem; ſpròſi mi ravno ſerze, de ſposnam in delam dobro, in dopadem pravizhnimu Bogu. Amen.

XI. dan grudna.

S. Damas papesh.

Sveti Damas je bil rojen v' Shpanſkim meſtu Gvimaranes okoli leta 304. Otrok ſhe je priſhel v' Rim, in mlad ſhe je bil med duhovſhino fare ſ. Lovrenza v' Rimu poſtavljen; piſmobraviz je bil. Ker je bil po ſvoji ſlushbi dolshen vernimu ljudſtvu ſveto piſmo brati, je tudi boshjo beſedo premiſhljeval, viſoko uzhenoſt doſegel, in po rasodeti boshji beſedi na tanko shivel. Bil je v' ſkrivno lepoto Bogu dopadljive zhiſtoſti slo saljubljen, in v' deviſhtvu je ſtanoviten oſtal. Njegova ſoſebna ſvetoſt in uzhenoſt ga je zhedalje bolj poviſhevala. Papesh Liberi mu je ſheſti shegen dodelil, de bi ga pomagavza imel v' ſvojih mnogih in teshkih opravilih. Sveti diakon Damas, viſhej povsdignjen, je tudi obilniſhi rasodeval ſvojo ſoſebno gorezhoſt sa zhaſt boshjo in svelizhanje blishnjiga. Ravno sato mu je sgorej imenovani papesh maſhnikovo poſvezhenje dodelil, in ga per ſebi imel. Papesh Liberi je veliko nadlog in preganjanja terpel od krivoverzov in

od njih mogozhniga pomagavza zeſarja Konſtanzja. Ta papesh je bil savoljo vere v' daljno meſto Bereo gnan. Sveti maſhnik Damas je bil tiga slo shaloſten, ni sapuſtil ſvojiga ozheta papesha, je Rimſko duhovſhino in ljudſtvo profil in opominjal, de naj mu sveſti oſtanejo; je tudi ſvojiga ljubiga ozheta papesha v' odkasano meſto ſpremil, in nekaj zhaſa per njem oſtal, de bi mu pomagal in ſtregel. Papesh Liberi je priſhel v' Rim nasaj, in je umerl v' letu 366. Po njegovi ſmerti je vezhi del duhovſhine in vernih ſ. Damasa isvolil papesha, ker ſo nad njim vidili vſe snamnja ſkerbniga paſtirja in veliziga poglavarja vſe zerkve. Bil je tiſtikrat 62 let ſtar.

Sveti Damas je v' tej viſoki zhaſti teshke krishe in filne britkoſti naſhel. Nekteri puntarji ſo drusiga papesha isvolili; sato ſo bile velike smeſhnjave v' Rimu, ktere ſo ſ. Damasa permorale, de je obilno jokal. Bil je poln krotkoſti, ponishnoſti in vere; sato je neprenehama profil uſmiljeniga Jesuſa, de naj ſvoji zerkvi pomaga, kar je ſtoril po zeſarji Valentinijanu I. Ta je namrezh is Rima in Laſhkiga isgnal lashnjiviga poſiljeniga papesha, in je ſvetiga Damasa v' miru puſtil katolſhko zerkev vladati. Deſiravno mu je bil ta teshki krish odvset, jih je ſhe doſti oſtalo. Krivoverzi ſo pravovernike sapeljevali, in Jesuſovo zhedo od reſnize odvrazhevali. S. Damas je doſti sborov savoljo njih imel, jih je obſodil, in ſkerbel pravoverne v' zhiſtoſti vere ohraniti. Ko-

maj ſo bili krivoverzi potlazheni; ſo ſe she neverniki, kterih je bilo v' Rimu ſhe doſti, vsdigovali, in zeſarja Valentinijana II. nadleshno profili, de bi saterto malikovanje ſpet povishal. To sveditи je bil ſveti papesh ſkosi ſerze preſunjen, je gorezhe profil Boga, in tudi pisal ſvetimu Ambrosju, velizimu ſhkofu v' Milanu, kjer je zeſar tiſti zhaſ prebival, de naj zeſarja lepo prosi, de bi ne dovolil v' greſhno proſhnjo ſlepih nevernikov. Kakor ſta ſſ. Damas in Ambrosi shelela in profila, ſe je sgodilo: zeſar ni hotel ſlepih nevernikov poſluſhati. Toraj ſo vſi shaloſtni in oframoteni ſhli v' Rim nasaj. Veliko drusiga hudiga je ta ſveti papesh naſhel, in poravnati ſkuſhal, de bi bilo vſe po ſveti volji boshji. Deſiravno od tolikanj ſkerbi preobloshen, je vender veliko zhaſa bral, molil in piſal v' prid vſe katolſhke zerkve. Ta ſveti papesh je bil slo uzhen; vender je nadleshno profil ſvetiga Hieronima, de naj is Judeje v' Rim pride, in per njem oſtane, de bi ga ſvetovavza in pomagavza imel v' teshkih opravilih vſe zerkve. Tudi je ſ. Hieronima napravil, de je v' Latinſki jesik preſtavil ſveto piſmo po duhu rasſvetljenih piſarjev. Ta ſveti papesh ſe je 18 let trudil sa lepoto in zhaſt vſe katolſhke zevkve; in je ravno ta dan ſveto umerl v' letu 384.

N a u k.

Sapopadik kraljeſtva Jesuſoviga ali katolſhke zerkve.

Sveti papesh Damas, pervi nameſtnik Jesuſov na semlji in vidni poglavar vſe katolſhke zerkve, je neisrezheno terpel sa zhiſtoſt vere in vſiga, kar je Jesuſ ſvoji zerkvi srozhil. Ne le papesh, tudi drugi ſhkofje in duhovni imajo sapoved od Jesuſa, vero, ſvete sakramente in sapovedi v' pervi zhiſtoſti ohraniti, de to oſtane bres madesha do konza ſvetá. Katolſhka zerkev je vidni sbor pravovernih kriſtjanov pod oblaſtjo nevidniga poglavarja Jesuſa, pod oblaſtjo vidniga poglavarja Rimſkiga papesha in drusih paſtirjev, kteri imajo vſi eno vero, en nauk in ene ſ. sakramente.

Od ſtvaritve ſvetá do Moseſa, to je okoli 2430 let, ni bilo duhovſhine, ne ozhitniga sbora vernih. Pravoverni ſo bili slo redki, vſi drugi ſo imeli pokasheno in vrashno vero. Bog je po ſvojim ſlushabniku Moseſu Israelzam sapovedi dal, in ozhitno boshjo ſlushbo sapovedal. Sato je duhovſhino poſtavil, ktere poglavar je bil Aron, Moseſov brat, de bi Israelzi imeli uzhenike, in bi po njih pravimu Bogu darovali. Tako je oſtalo do prihoda Jesuſoviga, namrezh okoli 1560 let. Jesuſ Kriſtuſ, pravi Bog in zhlovek, uzhenik in odreſhenik vſiga ſvetá, kteriga ſo preroki napovedovali, pravizhni zhakali, in vſe opra-

vila ſtare savese pomenovali, je ob rezhenim zhaſu priſhel. Tri leta je uzhil v' duhu in reſnizi Bogu ſlushiti, in je ſ' zhudeshi ſvoje ſvete nauke poterdoval. Smed vſih uzhenzov ſi je dvanajſt apoſteljnov isvolil, in jim sapovedal po vſim ſvetu osnanovati ſ. evangeli. Smed dvanajſt apoſteljnov je eniga, namrezh Petra, viſhej povsdignil, in ga perviga poglavarja vſe zerkve poſtavil savoljo potrebne pokorſhine in edinoſti. Na krishi je umerl, tretji dan od ſmerti vſtal, in potlej v' nebeſa ſhel. Vſi apoſteljni in uzhenzi ſo po njem is maloverniga ſerza shalovali; pa deſet dni po Jesuſovim odhodu, binkoſhtno nedeljo, je ſ. Duh v' apoſteljne priſhel, in jih ſ' ſvojimi darmi napolnil. S. Peter in drugi apoſteljni ſo ravno v' Jerusalemu, kjer je bilo pohujſhanje Jesuſove ſmerti, Jesuſa in novo saveso sazheli osnanovati. Veliko Judov je verovalo, ſe ſpreobernilo, in kerſtiti dalo, in tako je kraljeſtvo Jesuſovo ali katolſhka zerkev perzhetik imela.

Apoſteljni ſo po sapovedi Jesuſovi v' blishnjih in daljnih deshelah, Judam in nevernikam evangeli osnanovali, in velike zhudeshe delali, in to ne bres ſadú; sakaj Judje, slaſti pa neverniki ſo hiteli v' katolſhko zerkev. Apoſteljni ſo ſpreobernjenim ſhkofe in maſhnike dajali in puſhali, to ſveto delo dokonzhati. Vera v' praviga Boga in odreſhenika Jesuſa ſe je zhedalje bolj rasſhirjala, in kmalo je bilo veliko kriſtjanov. Apoſteljni ſo fizer ſvoj tek ſ'

ſmertjo dokonzhali, pa Jesuſova zerkev je oſtala nepremakljiva. Ta ni ſizer imela ozhitne lepote in zhaſti savoljo ſerditoſti ſvojih ſovrashnikov; pa bila je ſilno lepa savoljo zhiſte vere, ſoſebne ſvetoſti in ſerzhne ſtanovitnoſti.

Judje in neverniki ſo boshjo zerkev ſerdito preganjali. Neverniki ſo jo okoli triſto let s' mezhem, ognjem in vſim hudo preganjali. Vſa peklenſka mozh, s' mogozhnoſtjo Rimſkih zeſarjev sdrushena, ſe je soper zerkev boshjo vojſkovala; pa je ni premogla. Veliko papeshev, ſhkofov in drusih duhovnov in vezh milijonov vernih je bilo umorjenih; pa kriſtjanov je bilo zhedalje vezh, ker je boshja mozh zerkev podpirala. Verni ſo sheleli ozhitno hvaliti in moliti Boga, in ſo ob zhaſu tihote zerkve sidali; pa prida od njih niſo dolgo vshivali, sakaj ob zhaſu preganjanja ſo bile od nevernikov poderte. Duhovni ſo vernim maſhevali, in jim ſ. sakramente delili po hiſhah, jamah in tudi v' jezhah. Zhe kriſtjani niſo mogli, kakor ſo sheleli, s' ozhitno boshjo ſlushbo praviga Boga moliti; ſo ga molili ſ' ſvojim ſerzhnim prizhanjem pred nevernimi oblaſtniki, ſ' ſvojo ſtanovitnoſtjo v' ſmertnih bolezhinah. Smiraj je bila ozhitna zerkev v' miru in v' preganjanji.

Apoſteljni in njih naſtopniki niſo sa drugo ſkerbeli, kakor vero osnanovati, jo v' pervi zhiſtoſti ohraniti, Jude in nevernike preobrazhati, vſe uzhiti bogabojezhe shiveti, jim deliti ſ. sakramente, greſhnike pokoriti, in vſe

voditi po voſki poti v' nebeſhko kraljeſtvo. Papeshi, ſhkofje in drugi duhovni ſo hiteli na pomozh, kamor je bilo treba, in ſo bili med ſeboj in s' vernimi sdrusheni s' saveso vere in ljubesni. Vſak je bil vſim v' pomozh, de bi ſe vera raſſhirjala, de bi bili vſi svelizhani. V' tiſtih zhaſih niſo duhovni nizh odlozheniga v' ſvoj shivesh imeli; temuzh ſo ſe shivili is tiſtiga, kar ſo jim verni radovoljno dajali.

Ko ſe je bil mogozhni zeſar Konſhtantin ſpreobernil, in je zerkev ſpoſhtovati sazhel; ſo verni hiteli zerkve sidati, ſo jih s' vſim oſkerbeli, in v' njih ozhitno boshjo ſlushbo opravljali. Pod tim dobrim zeſarjem ſo bile deshele rasdeljene v' ſhkofije. Vſak ſhkof je ſoſebno ſkerbel sa ſvoje, pa tudi sa druge, ker ſo bili udje ene zerkve. Shkofje ſo v' potrebi shore imeli, in eden drusimu pomagali v' prid vſih. Rimſki papeshi, naſtopniki ſ. Petra, ſo bili in bodo poglavarji vſe zerkve, to je, vſih ſhkofov, duhovnov in vernih. V' vélizih meſtih ſo bili véliki ſhkofje, pod kterih oblaſtjo ſo, vſaj nekoliko, drugi ſhkofje. Maſhniki in drugi duhovni ſo bili ſvojimu ſhkofu podversheni. V' tim je bilo ſizer kako premenjenje; vender ſte bile pa edinoſt in pokorſhina v' katolſhki zerkvi smiraj sapovedane.

O kriſtjan! de ſhe bolj sapopadeſh ljubesnjivo ſkerb Jesuſovo, premiſli. Kriſtuſ je eniga veliziga poglavarja savoljo edinoſti poſtavil, kteri nad vſo zerkvijo zhuje. Pa kako bi ſam samogel vſim vſe perpomozhke dajati k' sveli-

zhanju! Sato ſo ſhkofje tudi od Jesuſa poſtavljeni, pomagavzi v' svelizhanje njegove zhede. Şami ſhkofje bi tudi malo samogli, in bi ne mogli vſih vernih ſvoje ſhkofije s' sakramenti in s' drugim ofkerbeti; sato ſo fare in v' njih fajmaſhtri. Pa tudi nektere fare ſo prevelike enimu ſamimu duhovnu; sato ſo drugi duhovni v' pomozh. Tako ima vſaka duſha, naj bo v' hribih ali v' ſamoti, vſo duhovno ſtreshbo k' svelizhanju. Tudi premiſli, de ima ſlehern kriſtjan v' potrebnih rezheh saveso ſ' ſvojim paſtirjem, kterimu mora pokoren biti. Verni ene fare in njih paſtir ſo pod oblaſtjo ſvojiga ſhkofa, in ſo s' njimi v' edinoſti vere sdrusheni. Verni ſleherne fare, njih paſtirji in ſhkofje ſo med ſeboj sdrusheni, in vſi ti ſo sdrusheni ſ' papeshem, vélikim poglavarjem zerkve, kteriga ſo vſi dolshni ſluſhati v' potrebnih rezheh, in pokorni biti Jesuſu Kriſtuſu, edinimu goſpodarju vſe zerkve. Vſak veren kriſtjan, vſaka fara in ſhkofija je ud katolſhke zerkve, in vſak ud je v' potrebni pokorſhini in edinoſti zerkve, ktera vſe vodi po poti zhiſte reſnize, ker ſe ona v' rasodetih reſnizah ne more smotiti. Tako ſe v' katolſhki zerkvi edinoſt vere, pokorſhina in red ohrani, in ravno to je kraljeſtvo Jesuſovo, ktero bo do konza ſvetá. Sahvali Jesuſa sa vſe te velike dobrote.

Molitev.

O Jesuſ Kriſtuſ! s' vſo duſho te sahvalim sa vſe dobrote, ki jih vshivam v' tvojim kraljeſtvu, v' katolſhki zerkvi. Ti ſi obljubil s' njo biti do konza ſveta, in de je peklenſke vrata ne bodo premogle, sato verujem, de je v' njej zhiſta reſniza, in de tebe poſluſham, ako njo poſluſham. Tvoja miloſt je neisrezhena, vender te ſhe ene gnade profim: daj mi po naukih katolſhke zerkve na tanko shiveti, de pridem v' tvoje kraljeſtvo, kteriga je tvoja zerkev podoba. O ſ. Damas, veliki vidni poglavar vſiga Jesuſoviga kraljeſtva na semlji! ſprosi vſim paſtirjem in vernim popolno pokorſhino velikimu nevidnimu poglavarju zerkve, Jesuſu Kriſtuſu, de bomo v' zhaſtitljivi zerkvi vſih isvoljenih s' njim sdrusheni vekomaj. Amen.

XII. dan grudna.

Sveta Dionisija, tovarſhize in tovarſhi, marterniki in prizhevavzi.

V' petim veku ali ſtoletji je v' Afriki neuſmiljeni krivoverni kralj Unerik goſpodoval, in katolſhke verne hudobno preganjal. Ș. Ṣhkof

Viktor je to grosno preganjanje prav tako popiſal, kakor je ſam vidil, ker ga je bil tudi on deleshen. Ta ſveti piſar pravi: „Unerik, ko neuſmiljena ſver, ni bil kerſhanſke kervi nikoli naſiten.“ V' meſtu Kartagi in bliso je veliko nedolshne kervi prelil; pa to mu je bilo ſhe premalo. Po vſim ſvojim kraljeſtvu je neuſmiljene hlapze poſhiljal, de ſo vſe, moſhke in shenſke, mlade in ſtare morali od katolſhke zerkve odſtopiti, in ſe ſ' krivoverzi sdrushiti. Ni mogozhe povedati, kako ſtraſhno ſo martrali ſtanovitne v' veri. Imenitniſhi ko ſo verni bili, huje in gerje ſo s' njimi delali, de bi ſe drugi sbali, in hudobnimu kralju ſe vdali.

Ș. Dionisja, bogata goſpá, bogabojezha in ſerzhna kriſtjana, ſe je perpravljala sa ſ. vero umreti, in je tudi druge nagovarjala, de naj ſe hudobnih nizh ne bojé, temuzh naj vſe raji sgubé ko nebeſhko kraljeſtvo. Neuſmiljeni preganjavzi, viditi jo nar ſerzhnejſhi, ſo jo prijeli, v' ſredo meſta peljali, in ji rekli: „Tukaj vprizho vſih te bomo ſlekli, martrali in umorili, zhe niſi kralju pokorna.“ Jim je odgovorila: „Ș̣e ne bojim terpeti sa reſnizo; martrajte me, kakor hozhete, le ne oſramotujte me nikar.“ Niſo je poſluſhali, temuzh gerdo in ozhitno ſo jo terpinzhili, de bi ſe drugi sbali. Ta ſveta goſpá je bila vſa polna ran in kervi, vender vſa poterpeshljiva, in tudi druge kriſtjane je nagovarjala, de naj ſerzhno umró.

Sveti Majorik je bil ſin ſ. Dionisije, in s' njo od hudobnih krivoverzov vjet. Bil je ſhe mlad in obzhutniga teleſa. Permorali ſo ga gledati, kader ſo njegovo dobro mater neuſmiljeno rastepali. Viditi jo vſo ranjeno in kervavo, mu je ſerze hotlo raspozhiti; veſ ſe je treſel, in milo je jokal. Pa njegova ſerzhna mati, ſ. Dionisija, ga je ſvarila, in mu ſerzhnoſt dajala rekozh: „Moj ljubi otrok! pomni, de ſva kerſhena v' imenu Ozheta, Sinu in ſ. Duha, in ne sapravi nedolshniga oblazhila gnade boshje. Ne boj ſe kratkiga terpljenja, temuzh bodi ſtanoviten, de greſh v' vezhno shivljenje.“ Otrok Majorik, od tih beſed v' veri uterjen, ſe ni vezh bal, temuzh je shelel umreti. Krivoverzi ſo mater popuſtili, in v' mladenzha ſkozhili, ga ſlekli, in tako dolgo nezhloveſhko tepli, de je ondi umerl. S. mati Dionisija je ſvoje bolezhine posabila, in Boga is ſerza profila, de naj ga ſtanovitniga ohrani. Ko ga je v' kervi mertviga vidila leshati, je tje ſkozhila, ga ljubesnjivo objela, kuſhevala, in Boga hvalila.

Krivoverzi niſo bili naſiteni, ſhe le huje jih je ſtanovitnoſt tih ſvetih raſerdila. Popadli ſo Dativo, ſ. Dionisije ſeſtro, tudi sdravnika Hermilija, Leonzija, Terzija in Bonifazja. Te, kakor ſveti piſar Viktor prizhuje, ſo krivoverzi tako neuſmiljeno, zhudno in mnogo tesali, de ni mozh popiſati. Nekaj jih je kmalo umerlo. Drugi, ki ſo bili terdnejſhiga teleſa, ſo bolezhine loshej preterpeli. Tim ſo

krivoverzi oſerzhje istergali, in jih tako v' ſrezhno vezhnoſt ſpravili.

V' meſtu Kulusi je bilo tudi veliko kriſtjanov od krivoverzov umorjenih. Med vſimi je nar imenitniſhi ſ. Viktorija. Bila je bogata goſpá na ſvetu, pa bogateji per Bogu savoljo shive vere, ſvetiga shivljenja in ſoſebne ſerzhnoſti. Krivoverzi ſo ji roke svesali, in sa roke obeſili, pod njo kurili po malim, de bi dolgo terpela, in pozhaſi vmerla. Ko je ta ſveta boshja ſlushabniza v' tih bolezhinah bila; je njen mosh, kteri je bil is ſlaboſti katolſhko vero sapuſtil, k' njej perſtopil, in milo rekel; „Ljuba moja shena! sakaj hozheſh toljkanj terpeti? Zhe mene sanizhujeſh; uſmili ſe vſaj ſvojih otrók, in ne sapuſti jih, ki ſi jih v' bolezhinah rodila. Vdaj ſe kralju, jenjaj terpeti, in shivi mirno.“ Pa ni ga poſluſhala, temuzh je ſvoje ozhi od mosha in od otrok odvernila, v' nebo gledala, in veſ ſvet sanizhevala. Ko ſo jo krivoverni she mertvo miſlili, ſo od nje ſhli. Prijatli ſo jo odvesali, in domu neſli; pa kmalo ſo posnali, de ſhe shivi. Komaj ſo bili ti odſhli, ſe je ſ. Viktorii Marija deviza prijasno perkasala, ſe je je perteknila, in jo popolnama osdravila.

V' meſtu Tipaſi v' Mavritanii je bilo od krivoverniga kralja ravno tako preganjanje katolſhkim vernim napovedano. Verni ſo ſe preſtraſhili, v' ladije ſtopili, in ſe zhes morje na Shpanſko perpeljali; le nekaj malo jih je v' meſtu oſtalo, ker v' ladijah ni bilo sadoſti pro-

ſtora sa vſe. Kralj, to sveditи, ſe je grosno rasſerdil, je ukasal te svesati, in vſakimu jesik in deſno roko v' ſredi meſta odresati. Ti ſveti prizhevavzi ſo ſe neuſmiljenimu ukasu raji podvergli, kakor pravo vero sapuſtili. „Vſigamogozhni Bog, pravi ſ. Viktor, je ſ' zhudeshem pokasal reſnizo ſvete vere, sa ktero ſo oni terpeli; veſ jesik jim je bil odresan, pa ſo ravno tako govorili ko poprej.“ Tudi pravi: „Eden je bil poprej mutez; krivoverni ſo tudi njemu jesik odresali, in po tim je prav govoril.“ Pravoverni ſo vſigamogozhniga Boga hvalili, in v' njegovi ſveti veri ſtanovitni oſtali. Neuſmiljeni in krivoverni kralj Unerik je v' Afriki goſpodoval od 476 do 485, in med tim zhaſam ſo ti ſvetniki sa vero terpeli.

N a u k.

Is poprejſhnjiga popiſovanja.

Neisrezheno veliko ſo ti ſveti prizhevavzi in marterniki sa katolſhko vero terpeli. Vſe bolezhine ſo preterpeli, premagali krivoverniga kralja, hudizha in vſe ſovrashnike. To te opominja, o kriſtjan! de hvali Boga, kteri te je ne le v' katolſhko zerkev poſtavil, temuzh te tudi ſtvaril v' desheli katolſhkih vernih in katolſhkih oblaſtnikov, kjer nameſti ſtrahovanja prejemaſh hvalo, ako po ſveti veri ſtanovitno shiviſh. Reſnizhniſhi je sdaj, ko ob zhaſu ſ. apoſteljna Pavla, de *oblaſtniki niſo v' ſtrah*

dobriga, ampak hudiga dela; in zhe dobro ſtoriſh, boſh hvalo od oblaſti prejel. Riml. 13, 3. Reſ, nekteri hudobni te sanizhujejo, zhe bogabojezhe shiviſh; pa to je prasen glaſ, ſo prasne beſede, in ni nizh memo terpljenja tih in drusih ſvetih marternikov. Zhe pa savoljo prasniga sanizhevanja od Boga odſtopiſh, kako boſh per ſodbi isgovorjen? Zhe ſe prasniga sanizhevanja ali ozhitanja bojiſh, kako bi ſvojo kri sa vero prelil? Dionisija in Viktorija ſte bile bogati goſpe in preozhitniga teleſa, Majorik je ſhe otrok; vender ſo ti in drugi v' ſmertnih bolezhinah oſtali ſtanovitni. Ne isgovarjaj vezh ſvoje lenobe in mehkobe. Soſebno premiſli ſtanovitnoſt ſ. Viktorije. V' velizih bolezhinah je viſela, pod njo ſo kurili, mosh jo je sapeljevavno nagovarjal, otrozi ſo pred njo jokali; pa ſe ni dala premotiti. Kaj pa tebe odverne od Boga? Prasno nizh, majhna beſeda, memo gredozha ſkuſhnjava. Kako ſe boſh per ſodbi vprizho krisha Jesuſoviga in vprizho njegovih marternikov isgovoril! Proſi Boga, de naj ti ſtanovitnoſt da, de te nobena ſtvar, ne sapeljevavna ne ſtraſhna, ne lozhi od njega.

Premiſli tudi, de ſo ſe ti ſveti prizhevavzi in marterniki sa eno ſamo reſnizo vojſkovali in terpeli. Krivoverzi, kteri ſo te ſvetnike neuſmiljeno preganjali, ſo lashnjivo verovali le zhloveſhko natoro v' Jesuſu Kriſtuſu. Katolſhki verni, od rasodete beſede boshje preprizhani, ſo verovali in verujejo tudi bosh-

jo v' njem. Sa to reſnizo ſo ſe ti ſveti verni vojſkovali in terpeli, ker je od ene ſame raſodete reſnize odſtopiti she hudobno in pogubno. Tudi ti bodi po njih sgledu ſtanoviten v' vſi reſnizi: ne ſmeſh ne vezh ne manj verovati, kakor kar je Bog raſodel. Zhe ſe v' veri ne motiſh, ſe pa morebiti v' kaki ſapovedi, ktero ſlabo islagaſh, ali ſlabiſh is hudiga poſhelenja, ker je tvoji ſlaboſti preteshka, ali tvoji hudobii ſoperna. Zhe niſi toliko hudoben, ſi pa bleſo ſliſhal druge predersno praviti: „To ni nizh, to ni greh.“ Ne daj ſe od hudobnih ſapeljati, de bi verjel ali ſtoril soper nauke katolſhke zerkve. Slushaj modriga v' ſ. piſmu: „*Sa ſvoje duſhe voljo ſe potegni s' vſo mozhjo sa reſnizo, in bojuj ſe sa reſnizo do ſmerti.*“ Sirah 4, 33.

Premiſli tudi ſramoshljivoſt ſvete Dionisije. Ta bogabojezha goſpa ni profila: „Nikar mi bolezhin ne napravljajte; temuzh je le rekla: „Persanesite moji ſramoshljivoſti.“ Bolj ſe je bala ſlezhena biti, kakor raſmeſarjena umreti. Ta nauk je potreben, in gorje jim, kteri ga ne ſpolnijo. Velika hudobija je bres ſmertne nevarnoſti oblezhi oblazhilo drusiga ſpola, kakor boshja beſeda prizhuje. V. Mos. 22, 5. Kdor ſe je predersnil to ſtoriti, je bil od katolſhke zerkve tri leta ozhitno pokorjen. Tudi je hudobno pohujſhanje noſiti neſramne oblazhila ſvojiga ſpola. Kdor ſe tako oblazhi, de ſvojiga blishnjiga pohujſhuje, je morivz, morivka ſvojih bratov, ker je naſtava hudizheva,

ſoſebno mladim. Ș. Pavel ſoſebno shenſkim perporozha in sapoveduje ſramoshljive oblazhila. I. Tim. 2, 9. Ravno tako ſ. Peter apoſtelj. I. 3, 3. 4. Ştarſhi naj ſe varujejo malih pohujſhati; matere naj ſoſebno zhujejo nad ſeboj in nad ſvojimi otrozi, de jih ne pohujſhajo, in naj tudi ſkerbe, de otrozi otrok ne pohujſhajo. Tukaj bi bilo veliko piſati, pa ravno savoljo pohujſhanja je bolje molzhati. To rezhem: „Kdor nima potrebne ſramoshljivoſti, nima zhloveſhtva, in naj gre v' hoſto med sveri prebivat. Ti bodi po sgledu ſ. Dionisije ſramoshljiv, ſramoshljiva, in ne posabi, kar ſi nad njo in nad drusimi dobriga vidil, vidila, de po njih sgledu Bogu ſtanovitno ſlushiſh.

Molitev.

O sveſti in ſerzhni ſlushabniki in ſlushabnize boshje, ki ſte ſe neutrudama vojſkovali, in ſerzhno premagali vſe ſovrashnike, in sdaj vshivate v' nebeſih veliko plazhilo ſvoje ſerzhne in ſtanovitne sveſtobe! ſprosite mi od uſmiljeniga Boga po ljubesnjivim Jesuſu pravo pokoro in ſerzhno ſtanovitnoſt v' dobrim, de ſe k' Bogu ſpreobernem, in ſe nikedar od njega ne lozhim. Ș. pomozhjo gnade ſi bom slo persadeval, po vaſhim sgledu vſe ſkuſhnjave in ſkuſhnjavze ſerzhno premagati, de med vaſ pridem Boga hvalit vekomaj. Amen.

XIII. dan grudna.

Sveta Luzija, deviza in marterniza.

Sveta Luzija je v' vſi zerkvi v' veliki zhaſti. Ne le v' naſhih, ampak tudi v' jutrovih deshelah obhajajo njen zhaſtiti ſpomin, in ſe ji perporozhujejo. Bila je rojena v' velikim permorſkim meſtu Sirakusu v' Sizilii. Ozhe ji je umerl, ko je ſhe zelo majhna bila; mati Evtikija, prav dobra kriſtjana, jo je v' boshjim ſtrahu in kerſhanſki pravizhnoſti ſkerbno sredila. Ta dobra mati, viditi ſvojo mlado hzher vſo ſramoshljivo, ſamotno in bogabojezho, je vedno hvalila Boga, od kteriga vſe dobro pride. Ko je bila njena poboshna hzhi odraſtla, jo je v' sakon namenila, de bi bila loshej obvarovana; pa Bog je ſvojo ſlushabnizo Luzijo v' viſokejſhi zhaſt namenil, jo je ſ' ſvojo gnado ohranil devizo, in ji potlej krono marternikov dal saſlushiti. Velik zhudesh na proſhnje ſ. devize in marternize Agate nad bolno materjo, od Boga ſtorjen, je bil ſ. Luzii ſpodbadik Bogu ſkerbnejſhi ſlushiti, in perloshnoſt sa ſveto vero umreti, kakor bo sdaj rezheno. S. Agata, deviza in marterniza, je bila sa zhiſtoſt in vero umorjena poprej okoli 46 let, in njeno ſveto truplo je pozhivalo v' permorſkim meſtu Katani, okoli 15 ur hoda od Sirakusa delezh. Bog je po njej velike zhu-

deshe delal, kteri ſo bliso in delezh ſloveli. Obé, mati Evtikija in hzhi Luzija, ſte ſhle pokopaliſha ſ. Agate obiſkat, in ſe ji perporozhat. Mati je vezh let ſlabela savoljo kervotoka, kteriga ni nihzhe samogel pregnati. Permerilo ſe je, de ſte per maſhi ſliſhale ravno evangeli od shene, ki je dvanajſt let sa kervotokam bolehala, in od Jesuſa, ko ſe je s' saupanjem robú njegoviga oblazhila dotaknila, sdravje sadobila. Ș. Luzija je ſvoji ljubi bolehni materi upno rekla: „Ljuba mati! kakor ſe je shena osdravila, ktera ſe je roba Jesuſoviga oblazhila dotaknila; tako upajte, de vam bo ſ. Agata po Jesuſu Kriſtuſu sdravje ſprosila, zhe ſe verno dotaknete njeniga pokopaliſha. Ona je sa Jesuſa voljno umerla, in samore veliko per njem.“ Obé ſte per grobu ſ. Agate pokleknile, in dolgo molile. Ș. Luzija, boshja volja je to bila, je med molitvijo saſpala, in v' ſpanji ſ. Agato vidila, ktera ji je rekla: „Savoljo tvoje vere je tvoja mati osdravljena; ti pa, ki ſi is ljubesni do Boga deviſhtvo ohranila, boſh tudi krono marternikov doſegla.“ Ș. Luzija ſe je sbudila, in je ſvojo mater osdravljeno naſhla. Obé ſte Boga hvalile, in v njegovi hvali domu ſhle.

Ș. Luzija, od tiga zhudesha ſhe bolj vneta v' ſlushbi uſmiljeniga Boga, je ponovila saljubo deviza oſtati, in mater proſila, de naj ji nikoli vezh ne ponuja shenina, ker je Jesuſu ſvoje deviſhtvo saljubila. Tudi je ſvojo mater proſila, de naj del, kteriga ji je name-

nila, ubogim da. Ko ſte domu v' Ṣirakus priſhle, ſte bersh sazhele ſvoje laſtine prodajati, in njih zeno ubogim dajati. Bogati mladenizh, kteri je shelel ſ. deklizo Luzijo v' sakon vseti, je bil tiga shaloſten, in ſe je njeni materi Evtikii potoshil. Ker per njej nizh ni opravil, je ſhel pred neverniga deshelniga oblaſtnika Paſkasja, in satoshi ſ. Luzijo kerſhanſke vere. Tiſti zhaſ ſta dva hudobna neverna zeſarja, Dioklezijan in Makſimijan, goſpodovala, in vſim ſvojim oblaſtnikam ojſtro sapovedala, de naj kriſtjane k' malikovanju morajo. Neverni oblaſtnik Paſkasi je ſvojim hlapzam bersh ukasal po ſ. Luzijo iti, in jo pred-nj perpeljati. Kader je pred njim ſtala, jo je s' vſim nagovarjal, de naj bogove moli. Ṣ. Luzija mu je ſerzhno odgovorila: „Ne posnam drusiga Boga, kakor vſigamogozhniga ſtvarnika nebeſ in semlje; le njega molim, in bom molila.“ Oblaſtnik rezhe: „To govori ſvojim, jeſt pa ſe dershim zeſarjeviga povelja.“ Ṣ. Luzija je rekla: „Ti ſe zeſarja bojiſh, jeſt ſe Boga; ti ſkerbiſh zeſarjem dopaſti, jeſt ſvojimu Bogu. Ṣtori, kar ſe ti poljubi; in jeſt bom ſtorila, kar mi je v' sveliznanje.“ Oblaſtnik ji je ſerdito rekel: „Ti ſi sapravljivka, ki ſi poſtopazhem ſvoje veliko premoshenje rasdala; vſa oſtudna ſi po duſhi in po teleſu.“ Mu je odgovorila: „Svoje premoshenje ſim dobro saloshila; ſvojim ubogim bratam in ſeſtram ſim ga rasdala, in niſim sapravljivka. Tudi niſim oſtudna, ker

ſim ſvojo zhiſtoſt ohranila; ti ſi oſtuden, ker ljudi od praviga Boga odvrazhujeſh, in jih ſiliſh hudizhe moliti.“ „Ne vezh beſed! je oblaſtnik savpil; hude bolezhine te zhakajo, ako niſi pokorna, in v' njih ne boſh jeskala.“ Sveta Luzija mu je ravno tako ſerzhno odgovorila: „Boshja beſeda ne umolkne; sakaj Kriſtuſ nam je obljubil dati po ſ. Duhu govoriti, kader ſmo pred kralji in oblaſtniki.“ Oblaſtnik: „Imaſh tedaj ſ. Duha v' ſebi?“ S. Luzija: „Imam ga; kteri ſo zhiſtiga ſerza, je rekel ſ. Pavel, ſo tempeljni ſ. Duha.“ Oblaſtnik: „Te bom ukasal gnati v' hiſho neſramnoſti; ko boſh oſramotena, te bo ſ. Duh she sapuſtil.“ S. Luzija oblaſtniku: „Telo ne greſhi, zhe duſha v' greh ne dovoli; ſila, soper mojo voljo ſtorjena, mi bo saſlushenje zhiſtoſti poviſhala.“ Oblaſtnik, ki je ni mogel s' beſedo premagati, jo je ukasal v' hiſho neſramnih peljati; pa je niſo mogli is meſta premakniti.“ Ker mozhni junaki niſo mogli ſ. Luzije premakniti, je oblaſtnik savpil: „To je zopernija! „Ne zopernija, mu je ona odgovorila, ampak mozh boshja je.“ Oblaſtnika je bilo ſram, de je vprizho vſiga meſta premagan; ukasal je okoli nje germado naneſti, in jo sashgati, de bi v' ognji sgorela. S. Luzija mu je rekla: „Naj bo ſtorjeno, kar ſi govoril; jeſt pa bom ſvojiga Goſpoda Jesuſa proſila, de naj mi vojſkovanje sdaljſha, de vi neverniki ſposnate njegovo mozh.“ In glej, velik ogenj je ſhvigal okoli nje, in puhal na-

kriſhko ; Luzija pa je nepoſhkodovana v' njem, in hvali Boga, in vpitje je vſtalo: „Velik je Bog kriſtjanov!“ Oblaſtnik je ſhkripal od togote, in savpil, de naj ji s' mezhem glavo odſekajo. Sveta Luzija je pokleknila, molila, in Boga proſila, de naj ſvoji zerkvi mir da. Po tej molitvi ſe je perpognila, in ſi dala glavo odſekati ravno ta dan v' letu 304. Verni ſo jo zhaſtito pokopali, in ondi posneje lepo zerkev ſosidali. Neuſmiljeniga Paſkasja je ſhiba boshja sadela: Sizilijani ſo ga per zeſarji krivize obdolshili, in je bil umorjen.

N a u k.

Stanovitnoſt v' dobrim prizhuje, de ſo ſpovedi dobre bile.

Vſi verni kriſtjani viſoko zhaſté ſveto Luzijo, in prav, ker je velika boshja prijatliza in mogozhna pomozhniza. Verni jo ſploh ſhtejejo pomozhnizo sa teleſne ozhi. Ne vem ſizer sakaj, pa naj njih miſel in upanje obveljá. To rezhem, de naj bi ſe ji tudi perporozhevali, in jo proſili, de bi jim sdrave duſhne ozhi in ſtanovitnoſt v' dobrim od Boga sadobila. Sdrave teleſne ozhi ſo velik dar boshji, pa sdrave duſhne ozhi ſo ſhe potrebniſhi. Rasſvetljena duſha ſposna boshjo ſvetoſt, ſvojo vrednoſt in ſvoje dolshnoſti: sato ſe greha varuje, in dobro dela; ſe ne da smotiti sapeljevavnim ſkuſhnjavam, in tudi ne ſtraſhnim odverniti. O

greſhnik, ki ſi neumnimu otroku v' obetanji in neſtanovitnoſti enak! kako upaſh, de ſo bile dobre tvoje ſpovedi? Sveta Luzija je Bogu sveſtobo obljubila, mu je sveſta oſtala, in je raji ſvojo glavo pod mezh dala, ko njega rasshalila: ti pred Bogam in pred ſpovednikam obljubo ponavljaſh raji umreti ko greſhiti; pa tim obetnim beſedam ni tvoje shivljenje podobno, in ſhe vender upaſh, de ſo tvoje ſpovedi dobre, in obhajila vredne.

Porezheſh: „Na kaj ſe hozhem tedaj sanaſhati, zhe ne na ſpoved, ktero je Jesuſ v' odpuſhenje grehov sapovedal?“ Odgovorim: Prav delaſh, de ſi Jesuſu in njegovi zerkvi pokoren: pa nikar ne miſli 'prevezh na debelo, in ne méni de je ſama ſpoved sadoſti. Ako bi bila le ſpoved sadoſti, kdo bi bil smed kriſtjanov pogubljen? Ne bodi bres potrebe prevezh nepokojin, pa tudi ne upaj predersno v' opravljene ſpovedi: oboje je ſhkodljivo. Premiſli ſvoje shivljenje; pa ga glej s' raſsvetljenimi ozhmi, de ſe ne golufaſh. Pravo in ſtanovitno poboljſhanje ti obeta odpuſhenje grehov in mir veſti s' odveso, ki ſi jo per ſpovedi od Jesuſoviga nameſtnika sadobil. Sveti Gregori papesh pravi: „Kaj pomaga grehe rasodevati, zhe ni ſpreobernjenja?“ Sveti Ziprijan: „Odvesa bres poboljſhanja je nevarna ſpovedniku, in ſhkodljiva greſhniku.“ She sdavnaj poprej je modri govoril: „*Kdor ſe ſvojih grehov ſpové, in jih sapuſti, on bo uſmiljenje doſegel.*“ Prip. 28, 13.

To je ſoſebno rezheno tiſtim, kteri ne le is ſlabosti, ampak is hudobije ſvoje grehe ponavljajo; ker nozhejo hudih perloshnoſt opuſtiti, ko nalaſh ishejo ſkuſhnjav, in ſe nozhejo tiſtiga varovati, kar njih hudo poshelenje rasdrashi. Ti, zhe ne odſtopijo od ſvojih hudih navad, niſo uſmiljenja, ampak ſo pogubljenja vredni. Kaj jim pomaga ſpovedovati ſe, zhe ſo po ſpovedi v' enakih perloshnoſtih in grehih? Njih neſtanovitnoſt je sgoli radovoljna, in sato ſo njih ſpovedi ſlabe. Po prejetim uſmiljenji grehe ponavljati, je hudobniſhi in nevarniſhi. „*Kader gre nezhiſti duh is zhloveka savoljo pokore, nima pokoja; ſedem drusih huſſhih duhov pervsame, in gredo v' zhloveka, ker je ſpet greſhil, in prebivajo ondi; in poſlednja tiga zhloveka je huji ko perva.*“ Mat. 12, 43 — 45. To je rezheno od zhloveka, kteri je greſhil po prejetim odpuſhenji; kaj pa je rezhi od terdovratniga greſhnika, kteri ſe nozhe poboljſhati, in v' navadnih grehih terdovratno shivi? Zhe miloſt najde per zhloveku, kaj mu pomaga? Svijazhen greſhnik lahko goluſa ſpovednika, Boga pa ne more. Premiſli te nauke in ſvoje shivljenje, in mòli:

Molitev.

O moj edini in reſnizhni Goſpod! jeſt, tvoj nesveſti hlapez in hudobni greſhnik, ſe pred tvojim velizhaſtvam ponisham, in ſe bom

ponisheval, ker ſim hudobno shivel, tvojo ſvetoſt, miloſt, pravizo in vſigamogozhnoſt ſ' ſvojimi grehi sanizheval. Sanaſhal ſim ſe, de ſo mi grehi per ſpovedi odpuſheni; pa morebiti ſo opravljene ſpovedi moj ſtraſhni dolg poviſhale, ker po njih ni bilo nizh poboljſhanja per meni. Obljubil ſim ſizer ne vezh greſhiti; pa to ſo bile prasne beſede in otrozhje obljube, ker ſim tudi potlej v' mlazhnoſti, v' lenobi, v' hudih perloshnoſtih in v' greſhnih navadah shivel. O preljubi Goſpod! daj mi na proſhnje in po sgledu tvoje ſerzhne ſlushabnize ſvete Luzije reſnizhno ſpokoriti ſe, in ti ſtanovitno ſlushiti. Moja hudobna neſtanovitnoſt ni miloſti vredna; pa savoljo saſlushenja Jeſuſoviga in vſih ſvetnikov mi bodi miloſtiv, de hvalim tvojo miloſt sdaj in vekomaj. Amen.

XIV. dan grudna.

S. Spiridijon ſhkof.

Sveti Spiridijon je bil rojen na lepim in velikim otoku Zipru. Njegovi ſtarſhi ſo bili dobri kriſtjani, pa ubogi kmetje; ſ' trudam na ſamoti ſo ſe shivili, kar nar bolj pomaga nedolshnoſt ohraniti. Spiridijon, njih dobri otrok, je paſel domazhe ovze. To mu je slo dopadlo, ker je po ſamotnih krajih lahko molil, bral in

premiſhljeval. Nar raji je bral in premiſhljeval ſveto piſmo, ker je bil dobre duſhe; v' tim premiſhljevanji ſe je njegova duſha vnemala, in Boga vedno hvalila. Ni vedil in mu ni bilo mar vediti, kaj ſe po ſvetu godi; ni ſe poſvetne modroſti uzhil, temuzh ſkerbel je le ſvojiga Boga ſposnati, in ſvoje dolshnoſti do njega ſpolnovati. Njegova shiva vera in njegovo nedolshno shivljenje je duhovſhini in vernim dopadlo; isvolili ſo ga ſhkofa meſta Tremitunta, in ſe mu radovoljno podvergli, ker ſo ga ſposnali polniga ſvetiga Duha. Svoje ovze je po volji Jesuſovi ſkerbno paſel, in v' uboſhtvu shivel, ko poprej doma per ſvojim majhnim premoshenji. Ni ſkoraj drusiga premogel ko majhno zhedo ovz, in kar ſo mu verni proſtovoljno dajali. Tudi is tiga je ubogim is ſerza rad pomagal. Kako je bil dober, krotak in uſmiljen, prizhuje ta pergodba. Nekteri hudobniki ſo nad njegovo zhedo ovz ſhli je obropat in odpeljat. Kader ſo hotli nasaj iti, ſo bili od nevidne mozhi sadershani, in ſo mogli nepremakljivi do dneva zhakati. Sveti ſhkof jih je sjutrej ondi naſhel, in prijasno popraſhal, kaj de hozhejo. Povedali ſo shaloſtno ſvoj greh, in ga ponishno profili, de naj jim odpuſti. Nizh rasshaljen od njih krivize, jim je ovna dal, in ljubesnjivo rekel: „Ovna vam dam, de ga med ſeboj vshijete; poſihmal, zhe kaj potrebujete, proſite, in nikar vezh krivize ne delajte.“ So mu obljubili pravizhno shiveti, in ſo domu ſhli. Sveti

Ṣpiridijon je bil krotak, pa tudi ſtanoviten, kader koli je bilo treba. Savoljo vere je bil ſtraſhno ſkuſhan in martran, pa ſe ni hudobnim vdal. Neverniki ſo ga per shivljenji puſtili, tode na teleſu ſo ga oſhkodovali tako, de je do ſmerti noſil ſnamnja prejetih ran in ſerzhniga premaganja.

V' letu 325 je bil v' meſtu Nizej velik ſbor 318 katolſhkih ſhkoſov, kteri ſo ſe pod brambo perviga kerſhanſkiga zeſarja Konſhtantina sbrali soper krivoverne Arijane. Tudi ſveti ſhkof Ṣpiridijon je bil poklizan, ker ſo vedili njegovo zhiſto vero. Ondi je katolſhko reſnizo prizhal od Jeſuſove boshje natore, in je s' drusimi ſhkofi krivoverze obſodil, kteri ſo lashnjivo rekli, de je Jeſuſ sgoli zhlovek. Ob perloshnoſti tiga imenitniga sbora je vezh nevernih modrijanov priſhlo ſe ſ' ſhkofi beſedovat in prepirat. Smed tih je bil eden toljkanj svit, prekanjen, jesizhen in prevseten, de ga nobeden ni mogel ugnati. Ṣ. Ṣpiridijon je sdihnil v' Boga, ſe v' prevsetniga modrijana obernil, in mu rekel: „Poſluſhaj v' imenu Jeſuſa Kriſtuſa moje beſede. Le en Bog je, ſtvarnik nebeſ in semlje, le en Goſpod, Jeſuſ Kriſtuſ, kteri je bil is devize rojen, in je umerl v' odreſhenje vſih. Ta je od ſmerti vſtal, in v' nebeſa ſhel nam nebeſa odpret. Verujeſh vſe to?“ Neverni modrijan, od gnade boshje naglo ſpreobernjen, je pokleknil, in reſnizhno rekel: „Vſe to verujem.“ Je kriſtjan poſtal, in tudi druge nagovarjal, de naj v' praviga

Boga verujejo. Vſi ſo ſposnali, de je to zhudesh, kteriga je ſveti Ṣpiridijon ſprofil. Bil je reſ zhudodelnik, pa tudi vſelej ponishen; sato je Bog njegove ponishne in verne proſhnje uſliſheval. Vſi ſo ga viſoko zhaſtili v' shivljenji in po ſmerti. Leto njegove ſmerti ſe ne vé prav, pa bleso je umerl okoli leta 349.

N a u k.

Is njegoviga shivljenja.

Ṣveti ſhkof Ṣpiridijon je bil veſ po volji boshji, slaſti pa poln vere in ponishnoſti; sato ga je Bog poviſhal, in tudi verni ga viſoko zhaſte, ſoſebno v' jutrovih deshelah. Njegovo ſveto truplo je bilo is Zipra v' Korfu preneſeno, kjer je ſhe sdaj v' ſreberni trugi v' zerkvi njegoviga imena. Sa velikim altarjem pozhiva, in je ſhe zelo; pred njim gori veliko ſrebernih ſvetil ali lamp, ktere ſo dar dobrotnih in hvaleshnih vernih, ki ſo po njem ſoſebne gnade prejeli. Premiſli, kako je viſoko zheſhen ta ponishni ſveti ſhkof; in tudi ti bodi vſelej ponishen, de boſh po Jeſuſovi obljubi poviſhan.

Ṣveti Ṣpiridijon je paſel ovze ſvojih ſtarſhev, in sraven ſi je persadeval dobiti potrebno snanje, kako Bogu ſlushiti. Sato je bral in premiſhljeval ſveto piſmo, in poſluſhal boshjo beſedo v' zerkvi. Tudi, kader je bil ſhkof, ni iſkal nepotrebne uzhenoſti, temuzh je le ſkerbel, kako bi ſebe in druge svelizhal. Tudi ti

delaj po sgledu svetiga Špiridijona. Uzhi se pridno kershanskiga nauka, de imash pravi sapopadik od kershanske pravizhnosti ali kershanskiga shivljenja; uzhi se brati, de svojo dusho s' branjem svetih bukev nasitujesh; uzhi se tudi vsiga, zhesar ti je treba, de dolshnosti svojiga stanu na tanko spolnujesh. Tudi pridno delaj po stanu, v' kterim si, in nikar nepotrebniga ne ishi. Šalomon pravi: „*Kaj je treba previsozih rezhi iskati? Ne bodi bolj umen, kakor je treba, de ne bosh neumen.*“ Prip. 7, 1. 17. Zhe vodi napuh tvoje nizhemerno serze, bosh lahko sashel: ti, morebiti prasnoglaviz, bosh menil, de vse vesh, ker ne vesh, koliko je she vediti treba; bosh hotel vse, tudi sveto pismo raslagati; te bo sram rezhi: „Ne vem, ne umem,“ in tako bosh v' smote sabredel, is kterih se ne bosh dal potegniti. Ni slabshiga zhloveka, kakor je tisti, kteri meni, de dosti vé, in ne vé. „*Kdo je, kteri med skrivno govorjenje nespametne besede plete?*“ Job 38, 2. Tisti je, kteri malo vé, in od napuha smoten meni, de dosti vé. Škerbi vediti, zhesar ti je treba; pa bodi ponishen, in tako ti bo dobro.

Sveti Špiridijon je s' ravnim in kratkim govorjenjem oframotil in premagal prevsetniga modrijana, kteriga nisso drugi visoko uzheni mogli preprizhati. Ti po njem ravnaj s' prepiravnim zhlovekam. Varuj se zhloveka, kteri prepira ishe, slasti taziga, kteri se hozhe is napuha od vsih drusih raslozhiti, kteri le

ſebe modriga, vſe druge ljudi neumne ſhteje. Kakoſhen dobizhek boſh imel, zhe ſe s' bahazhem prepiraſh? Ne boſh preprizhal zhloveka, kteri iſhe le prepira, ne pa reſnize. Zhe boſh permoran s' njim beſedovati ſe, le ponishno in prijasno govori. Zhe ga shaliſh, sanizhujeſh in rastogotiſh; mu ne bo drusiga mar, kakor kako bi ti obilniſhi saſramovanje povernil. Pohlevna beſeda lese v' ſerze, in ga lahko preuzhi; huda beſeda napravi jeso, ozhitanje in veliko taziga. „*Prijasen odgovor utolashi jeso, terdo govorjenje napravi togoto.*“ Prip. 15, 1. Zhe hozheſh mirno shiveti; bodi s' drusimi miren, kolikor je mozh. De mirno shiviſh, bodi pravizhen in ponishen per Bogu in per ljudeh. Sato nikoli ne sheli svediti, kaj ljudje soper te govore, in tudi ti soper druge ne govori; in zhe kako lashnjivo beſedo sveſh, sanizhuj jo, in v' globozhino jo versi. Zhe hozheſh vſako muho vjeti, to je, vſako beſedo dognati, svediti, od kod de je, in prepirati ſe; nikoli ne bo konza nepokoja in prepira. Zhe je potreba ſvojo nedolshnoſt ſkasati, le pohlevno govori; in tako boſh loshej ſvoj konez doſegel. Premiſli krotkoſt Jesuſovo proti hudobnim ſovrashnim opravljivzam, de tudi ti po njegovo delaſh.

Molitev.

Ljubesnjivi Jesuſ! daj mi, ko ſvojimu flushabniku ſvetimu Spiridijonu, ponishnoſt,

in krotkoſt. Vem, moje ſerze je nepokojno, ker je premalo ponishno; ker je premalo ponishno, je moj jesik hudoben, in s' njim ſi veliko ſovrashnikov nakopljem, ſebi in njim mir odjemljem. Toraj te proſim, o Goſpod! daj mi pravo ponishnoſt, de bom is nje ſebe sanizheval, in premagoval krive ſodbe, hude beſede, in kar me samore shaliti. Ti ſi meni in drusim neisrezheno uſmiljen in persanaſhen, deſiravno ſmo greſhniki, pogubljenja vredni; tudi jeſt hozhem ſ' ſvojim blishnim uſmiljen in persanaſhen biti, de ti dopadem, in pokojno shivim. O ſveti Spiridijon, podoba Jesuſove ponishnoſti in krotkoſti! ſproſi mi ponishno in krotko duſho, de ſe po lozhenji od ſvetá veſelim v' vezhnim miru. Amen.

XV. dan grudna.

Sveta Dekla.

Te ſvetnize ime je nesnano. Ker je bila v' ſushnoſt odpeljana, in je v' ſushnoſti ſveto shivela; ſo ji ſveta Dekla rekli, in to ime je oſtalo do danaſhnjiga dne. V' zhetertim veku ali ſtoletji po Jesuſovim rojſtvu ob zhaſu mogozhniga zeſarja Konſhtantina, kakor uzheni Rufin piſhe, ſo neverni ropavzi, is Iberije, kte-

ra deshela je per Kaſpiſkim morji, v' kerſhanſke deshele perderli, in veliko blaga, shivine in ljudi v' ſvojo deshelo odpeljali. Med vjetimi je bila bogabojezha shenſka. Ta ſe je Bogu podvergla, ga je v' nesnani desheli is vſe dushe molila, mu je sveſto ſlushila, in je bila tudi ſvojimu Goſpodu v' vſim pridna in sveſta savoljo Boga. Neverni goſpodar in goſpodinja niſta bila tej ſveti Dekli nizh nadleshna savoljo drugazhne vere, temuzh ſta jo ljubila in hvalila v' vſim. Tudi ſta drusim pravila, kolikor de moli, ſe poſti, in drusiga dobriga dela. Domazhi in blishni ſoſedje, kteri ſo vidili ali vedili njeno ſoſebno shivljenje, ſo ſe nad njo slo zhudili, ker niſo kaj taziga nikoli vidili ali ſliſhali. Vpraſhali ſo jo, sakaj de tako shivi. Jim je odgovorila: „Tako shivim, de Jesuſu, ſvojimu Goſpodu dopadem, in po ſmerti v' njegovo kraljeſtvo grem.“ Preſveto ime Jesuſ in njegovo kraljeſtvo jim je bilo nesnano, vender ſo nad ſ. Deklo lepo dopadenje imeli.

V' tiſti desheli ni bilo nobeniga sdravnika. Zhe je kdo sbolel, ſo domazhi po hiſhah hodili opraſhevat, kako bi ſe mu is bolesni pomagalo. Zhe je mati imela bolniga otroka, ga je noſila po hiſhah, kaziga sdravila svedit, in mu is bolesni pomagat. Slo shaloſtna mati je ſvojiga bolniga otroka pernesla v' hiſho, kjer je bila Dekla, in je tudi njo vpraſhala, zhe kaj ve? Ji je odgovorila: „Sdravila natorniga ne vem; pa moj Goſpod Jesuſ Kriſtuſ,

ako hozhe, ga samore osdraviti.“ Sveta Dekla je bolniga otroka v' ſvoj hram neſla, poklekníla, in Jesuſa upno profila, de naj ga osdravi. Kader je bila odmolila, je bil otrok sdrav. Njegovi materi ga je dala, pa tudi rekla: „Ne jeſt, ampak Jesuſ ga je osdravil.“ Ta zhudesh ſe je povſod rasglaſil, in neverniki ſo nekoliko ſpoſhtovali Goſpoda, kterimu je ſveta Dekla ſlushila. Malo potlej je kraljiza nevarno sbolela; nihzhe ji ni mogel pomagati, in sato je poſlala po ſveto Deklo. Ta ni hotla k' njej iti, ker ſe je bala zhaſti. Kraljiza je ſvojim ſlushabnizam ukasala, de ſo jo neſli v' hiſho ſvete Dekle, in jo je profila, de naj ji po Jesuſu sdravje sadobi. Sveta Dekla je nad kraljizo verno molila, in jo v' imenu Jesuſovim osdravila. Po tem je kraljizi rekla: „To miloſt ſi od Jesuſa doſegla; tedaj veruj v' njega, praviga Goſpoda, in ſlushi mu; ker je le on deliviz shivljenja in kralj kraljev.“ Kraljiza je ſhla veſela domu. Kralj, njen mosh, jo sdravo viditi, je bil tudi neisrezheno veſel, in je bersh sapovedal drage darila ſveti Dekli neſti v' sahvalo. Kraljiza je kralju rekla: „Nikar, ker ona vſe to sanizhuje; njena edina shelja je ta, de mi molimo Boga, kteriga ona moli, in od kteriga mi je sdravje ſprosila.“

Neverni kralj je nekaj zhaſa premiſhljeval, kaj bi ſtoril, in Bog mu je dal dobro voljo ſ. Deklo poſlushati in bogati. Po ſ. Deklo je poſlal, in ji rekel: „Povej mi, kaj naj ſtorim, de bom Bogu dopadel, kterimu ti ſlu-

shish?“ Sveta Dekla, polna veliziga veselja, ga je po svoji mozhi uzhila, in mu dopovedala, kako de naj shivi. Kralj se je njenim besedam rad vdal, in je pervake kraljestva in druge podloshne poklizal. Potlej je on moshke, kraljiza pa shenske posila, de naj se pravimu Bogu podvershejo, ker je le on pravi in vsigamogozhni Gospod. Vsi so v' to nagovarjanje radi dovolili, in sazheli, prostorno zerkev sidati. Per sidanji te zerkve je tudi velik zhudesh bil. Vezh kamnatih stebrov so she postavili, pa sadnjiga niso nikedar mogli vsdigniti, ne premakniti, zhe so ravno vse potrebno orodje imeli. Kralj in delavzi so oframoteni in shalostni domu shli. Sveta Dekla je bila silno shalostna; vso nozh je ondi per stebru k' Bogu molila, in malo pred dnevam domu shla. Ko se je danilo, so kralj, sidarji in drugi tje shli, in so se grosno savseli viditi steber she stati, ne na stalu, ampak nekoliko vishej. Ko so ga debelo gledali, in se zhudili, se je spustil doli na stalo bres vse zhlovekove pomozhi. Ta zhudesh je she bolj kralja in druge v' veri uterdil, in hiteli so zerkev dodelati. Ko je bila dodelana, je kralj poslal v' Konshtantinopol zesarja Konshtantina prosit, de bi mu shkofov in drusih duhovnov poslal, kteri bi njega in njegovo ljudstvo v' katolshki veri uzhili. Zesar je bil tiga slo vesel, in je vse po proshnji storil. Tako se je neverna deshela Iberija po kershanski sushni perdrushila katolshki zerkvi. Uzheni pisar Rufin nizh vezh

ne pravi od ſvete Dekle; pa ni mogozhe drugazhi miſliti, kakor de je potlej ſveteje shivela, in v' Goſpodu mirno saſpala, ker je na semlji sa zhaſt boshjo in svelizhanje blishnjiga neisrezheno ſkerbela.

N a u k.

Ne bati ſe voske poti.

Sveta Dekla kriſtjana (tako je njen zhaſtiti ſpomin v' Rimſki pratiki sapiſan) je bila v' nesnano deshelo nevernikov odpeljana; pa ta njena neſrezha je bila naredba boshje modroſti, njena neſrezha je bila ſrezha veliko ſlepih duſh. To ſizer uzhi modrimu Bogu v' vſim ſe podvrezhi; vender ſad ſpomina ſvete Dekle naj bo po njenim sgledu po voski poti hoditi. Med neverniki je Jesuſu sveſta oſtala. De bi ſe nad njimi ne pohujſhala; je ſkerbnejſhi molila, ſ' poſti ſvoje telo pokorila, in vedno sdihovala po obilniſhi pomozhi gnade boshje. To ji ni bilo sadoſti; temuzh je tudi ſvojo neſrezho voljno preterpela, ſvojimu goſpodarju sveſto ſlushila, in vſe nadloge v' duhu pokore noſila. Ravno to ſe pravi po voski poti hoditi v' nebeſhko kraljeſtvo. Ne boj ſe voske poti, po kteri je Jesuſ hodil, in ſo njegovi ſvetniki hodili; le zhe po njej hodiſh, prideſh v' vezhno ſrezho. Po voski poti hoditi je po sapovedih shiveti; kdor po njih shivi, je na poti vezhniga svelizhanja.

Ne uſtraſhi ſe voske poti savoljo ſvoje ſlaboſti, ne ismiſhljuj ſi nadleshnih teshav, in ne poſluſhaj rasujsdanih, kteri opravljajo pot pravizhnoſti, de ſ' tim ſvojo lenobo isgovarjajo. Vém, ni bres terpljenja in vojſkovanja pot, po kteri pravizhni hodijo; pa oni ſo tudi polni miru, upanja in veſelja. Hudobnim je veſelje pravizhnih nesnano, ker niſo ſkuſili in ne vedó, koliko ſladak je Goſpod. Hudobni ne sapopadejo ſladkiga veſelja pravizhnih; ker vedo le, kar ſlabi pozhutki sapopadejo. Norſki ſmeh, klafanje, pleſ, noroſt, poshreſhnoſt, pijanzhevanje, nezhiſtoſt, in kar je taziga, je njih veſelje; drusiga ne vedó in ne sapopadejo, ker ſo ſe poshivinili. David pravi tim sapeljanim duſham: „*Pokuſite in poglejte, kako ſladak je Goſpod.*“ Pſ. 33, 9. Ne poſluſhaj hudobnih ſleparjev, ker ſo ſlepi beſedniki ſvoje greſhne noroſti. Kaj meniſh, de je pot hudobnih reſ gladka in lahka? Ni reſ, polna shaloſti, teshav in terpljenja je. Zhe prav premiſlish; ſposnaſh, de vſaka pregreha, slaſti huda navada sa ſeboj vlezhe ſhtrafnigo, ktera greſhnika ſhe na tim ſvetu pokori. Lenuh, togotnesh, nezhiſtnik, poshreſhnik, pijaniz in drugi zhutijo pred ali potlej nad ſeboj grenki ſad ſvoje hudobije; tudi zhutijo pezhenje veſti, ker jim vera neſrezhno vezhnoſt osnanuje. Sami ſo permorani ſposnati: „*Na poti krivize in pogubljenja ſmo ſe utrudili.*“ Modr. 5, 7. Bogabojezhi kriſtjan, kteri ſvoje poshelenje premaguje, je ve-

ſele duſhe, lahke veſti, in ſe v' ſvojim Goſpodu veſeli, kteriga vekomaj vshivati ſladko upa. Pravizhnik vshiva velik mir, pa tudi ſpokorni greſhnik ima lahko ſerze. Veſelſhi je ſpokorni greſhnik v' ſolsah, ko ſlepi greſhnik v' greſhnih dobrotah. Obilniſhi ko ſe greſhnik pokori, premaguje, joka; terdneje upa miloſt sadobiti. Ravno to upanje polajſha vſe terpljenje tako, de sa ſ. Pavlam reſnizhno rezhe: „*Imam ſilno veliko veſelja v' vſi ſvoji nadlogi.*“ II. Kor. 7, 4.

Ne uſtraſhi ſe voske poti ſ. evangelja, in ne rezi: „Moji ſlaboſti je to nemogozhe.“ Zhe to miſliſh, ſi sapeljan; zhe to govoriſh, ſi beſednik ſvoje lenobe. Tvoja lenoba pa je is greſhne ljubesni, ktera te vodi v' pogubljenje. Sam is ſvoje mozhi ne moreſh, vem; pa v' Bogu samoreſh vſe, kakor ſo samogli in samorejo njegovi ſvetniki. Bog je bil in je vſigamogozhen in uſmiljen; upaj v' njegovo neſkonzhno miloſt, pròſi ga neprenehama, in boſh zhutil njegovo pomozh nad ſeboj. Praviſh: „Kako zhem shiveti v' vednim pokorjenji; nikoli ne ſtoriti, kar jeſt hozhem, ampak le, kar Bog hozhe?“ Te tvoje beſede kashejo, de je tvoje poshelenje do greha ſilno mozhno; pa ſluſhaj me, in ti bo dobro. Pogoſto premiſhljuj verne reſnize, de ſe duſha s' boshjim ſtraham napolni, in gorezhe pròſi. Kader te sapeljiv tovarſh ali nadleshna ſkuſhnjava vabi rasujsdano veſeliti ſe; poglej verno krishaniga Jesuſa, in rezi: „O ljubi Je-

ſuſ! savoljo tebe ſe hozhem hudiga sdershati.“ To ponovi, kader koli ſi ſkuſhan; v' sazhetku ti bo teshko, potlej bo loshej, in na sadnje ſladko delati po Jesuſovi volji. Potlej ſe boſh kerſhanſkiga shivljenja pervadil, Bogu veſelo ſlushil, in ſe shaloſtno zhudil nad ſvojo poprejſhnjo noroſtjo in grosno ſlepoto. Uſmiljeni Bog ti bo dal mozhno in ſtanovitno voljo ſerzhno in ſtanovitno po njegovih sapovedih shiveti, in tako veliko mozh boſh v' ſebi zhutil, de sa Davidam reſnizhno porezheſh: „*Sim ſklenil in perſegel sapovedi boshje pravize ſpolnovati.*“ Pſ. 118, 106.

Molitev.

O ljubesnjivi Ozhe nebeſhki! sakaj ſe branim tebi ſlushiti? Neumno ſim menil, de je tebi ſlushiti teshko, shaloſtno in grenko, ker ſim bil ſushen ſvojiga hudiga poshelenja. Hudo poshelenje me je goſpodovalo, ker je bila vera mertva v' meni. Oh, jeſt neumni in nehvaleshni otrok! obilnoſt vſiga dobriga ſim per tebi vshival; pa ſim ſe is ſvojovoljnoſti od tebe lozhil, ſhel v' deshelo posabljivoſti in teme nezhednih ſvinj, ſvojih gerdih shelj paſt sa plazhilo vezhniga pogubljenja. Vedna hvala bodi tvoji neſkonzhni miloſti, ktera me je od poti vezhne ſmerti savernila; sdaj in smiraj hozhem le tebi ſlushiti. Kaj je ſidanje memo vezhniga terpljenja, kaj je ſidanje shivljenje memo neſkonzhne vezhnoſti? Ti, uſmi-

ljeni Gospod! she tukaj svojim dobrim slushabnikam proti plazhujesh, ker jim dajesh mir in veselje, potlej jim bosh dal sebe vshivati vekomaj. Ljubesnjivi Ozhe! daj mi savoljo Jesusa in na prosnje svoje slushabnize svete Dekle gnado svetiga Duha, de me s' mozhjo napolni, me spremlja, in sladko mora po voski poti hoditi, de v' tvoje kraljestvo pridem. Amen.

XVI. dan grudna.

Sveti Evsebi, shkof in marternik.

Sveti Evsebi je bil rojen na otoku Sardinii na Lashkim h' konzu tretjiga veka ali stoletja. Njegov ozhe je bil sa vere voljo odpeljan v' Rim, in je ondi marternik umerl. Njegova dobra mati ga je peljala v' Rim, ga skerbno uzhila, in tudi v' sholo posshiljala. Bil je veselje svoje bogabojezhe matere in vsih dobrih, in savoljo sosebne uzhenosti je bil postavljen med duhovshino Rimske zerkve; potlej je bil isvoljen shkof v' mestu Verzeli v' Piemontu. Bil je res shkof po volji boshji, in je slo skerbel tudi svoje ovze boshji volji podvrezhi. Vedno se je postil, le vodo je pil, malo spal, dolgo molil, neprenehama uzhil, in sveto spolnoval dolshnosti dobriga pastirja. V' lepo zhi-

ſtoſt je bil saljubljen, in tudi druge je sa-njo vnemal. Duhovſhina in verno ljudſtvo ſo ga grosno ljubili, ſpoſhtovali in ſluſhali, ker je s' sgledam in s' beſedo uzhil. Njegovo govorjenje je bilo tolikanj prijetno, ljubesnjivo, ognjeno in mozhno, de je lahko tudi terdovratne ſerza premagalo, ſoſebno sato, ker je ta ſveti ſhkof Boga vedno profil, de bi ſvojo gnado njegovim beſedam perdrusheval, njega in vſe svelizhal. Sveti Ambrosi, Milanſki ſhkof, je ſvetiga Evsebja in njegovo duhovſhino imenoval *nebeſhko mnoshizo*, ki Boga vedno hvali. Ob zhaſu tiga ſvetiga ſhkoſa je bilo veliko hudobnih krivoverzov, kteri ſo lashnjivo uzhili, de Jeſuſ Kriſtuſ ni Bog, ampak je le zhlovek. Zeſar Konſhtanzi je bil pomozhnik krivoverzov in preganjaviz pravovernikov. Papesh Liberi je sbor v' Milanu napovedal, is upanja krivoverze preuzhiti. Zeſar je v' to rad dovolil, is upanja katolſhke ſhkofe ſ' filo permorati v' krivoverſtvo. Papesh ſe je saneſel v' ſoſebno uzhenoſt, modroſt in ſerzhnoſt ſvetiga ſhkoſa Evsebja; sato mu je piſal in sapovedal v' Milan iti. Bil je papeshu pokoren, je katolſhko reſnizo vprizho krivoverzov in krivoverniga zeſarja Konſhtanzja ſerzhno ſprizheval, in ſe ni dal ne s' svijazhami, ne ſ' ſtrahovanjem prenagniti. Zeſar, veſ rastogotèn, ga je hotel s' mezhem preboſti; pa ravno tako mu je reſnizo govoril, ker ſe ni bal sa vero umreti. Zeſar ga je ukasal ukleniti, in gnati v' meſto Szitopol v' Judejo. Krivoverni ſo

mu is ſerza to neſrezho pervoſhili; pravoverni ſo obshalovali ſerzhniga vojſhaka Jesuſoviga, ki je bil savoljo reſnize od hudobnih preganjan. On je bil ſvojiga terpljenja veſel, in le sato shaloſten, de je reſniza preganjana.

Sveti Evsebi je priſhel v' odkasano meſto Szitopol, kjer je bil krivoverni in neuſmiljeni Patrofin ſhkof. Ta hudobnik je ſ. Evsebja zhaſtil, miloval, in ga, kakor is uſmiljenja, svijazhno nagovarjal, de naj ſe zeſarju vda. Kader je vidil, de per njem nizh ne opravi, ga je ukasal v' majhen hram terdno sapreti, mu malo jeſti dajati, in ga hudo sanizhevati. Krivoverzi ſo ſ. Evsebja sgrabili, ga vlazhili po tleh, v' hram saklenili, mu vſe pobrali, kar je premogel, in kar ſo mu dobrotniki dajali ali poſhiljali. Vſak dan ſo krivoverzi tiga ſvetiga ſhkofa sanizhevali, in ravno to ſo delali s' vſimi njegovimi prijatli. Vzhaſi ſo ga puſtili vezh dni bres jedi, de bi ſe jim bil vdal, in katolſhko reſnizo sapuſtil. Ali nikoli ſe ni nizh pertoshil, nikedar ni shale beſede rekel, vſe nadloge in krivize je poterpeshljivo preterpel, in v' reſnizi ſtanoviten oſtal. Krivoverzi, oſramoteni in raſserdeni, de ga ne morejo od reſnize premakniti, ſo krivoverniga zeſarja profili, de ga je preſelil v' Kapadozijo, in potlej v' Egipt, kjer je v' vſih nadlogah bil do ſmerti krivoverniga zeſarja Konſhtanzija, to je, do leta 361. Ko je zeſar Julijan zeſarſtvo naſtopil, je njemu in drusim preganjanim ſhko-

ſam perpuſhenje dal, vſazimu v' ſvojo ſhkofijo nasaj iti.

Sveti Evsebi, nasaj gredé v' ſvojo ſhkofijo, je obiſkoval ſhkofe in verne, jih v' veri uterdoval, in krivoverze nagovarjal, de naj ſe k' ſvoji dobri materi, katolſhki zerkvi, vernejo. Vſi pravoverni ſo ga viſoko zhaſtili, zhaſtito ſprejemali, in s' vſim oſkerbeli. Kader je ſveti Evsebi na Laſhko priſhel, pravi ſveti Hieronim, ſo vſi pravoverni neisrezheno veſelje obhajali, mu premagavzu krivoverzov ſoſebno zhaſt ſkasali; duhovſhina in verni ſo ga ko angelja boshjiga, ko Kriſtuſa zhaſtito ſprejeli. On je slo ſkerbel vſe hude smote poravnati, ſe je neisrezheno trudil sa svelizhanje vſih, in je bil v' tih dobrih delih ſtanoviten do ſmerti, ktera je bila okoli leta 370. Ni fizer sa vero umerl; ker je pa sa-njo neisrezheno terpel, ga katolſhka zerkev med marternike ſhteje.

Nauk.

Jesuſa Kriſtuſa ſposnati je potrebno.

Sveti ſhkof Evsebi ſe je soper krivoverze nepremagljivo vojſkoval, je veliko terpel, in tudi umreti shelel v' prizhevanje Jesuſove boshje natore, ktero ſo oni lashnjivo tajili. Vſi katolſhki verni s' vſo zerkvijo ſposnajo, de je Jesuſ Kriſtuſ pravi Bog od praviga Boga, in pravi zhlovek is prezhiſte devize Marije rojen. Le ena perſhona je v' Jesuſu Kriſtuſu, pa dve

natori in dve volji, boshja in zhlovefhka. Dve refnizhni natori fte sdrushene v' njem; le zhlovefhka je terpela, in boshja je njenimu terpljenju nefkonzhno saflushenje dala. Vfak mora fposnati, kar je Peter rekel: „*Ti fi Krifstuf, Sin shiviga Boga.*“ Mat. 16, 16. To je vera vfe zerkve, in njene vere ne bodo peklenfke vrata premagale.

Vera v' Jesufa Kriftufa, uzhenika, sdravnika in odrefhenika vfiga fvetá, je bila smiraj potrebna k' svelizhanju. Sato je bil njegov prihod she pervim ftarfhem bersh po grehu rasodet; sato fo ga preroki in ozhaki ftare savese osnanovali, in dobrotljivi fpomin ufmiljene obljube boshje ponavljali, de bi vfi va-nj upali, in ga sheljno zhakali. Ob obljubljenim zhafu je na fvet prifhel, fe je neisrezheno ponishal, in na krishi safsramovan umerl, ne od hudobnih fovrashnikov permoran, ampak is sgoli ljubesni do vfih. De bi fe ljudje nad njim ne pohujfhali, je pred fmertjo, takrat in potlej velike zhudeshe delal, in po fvojih apofteljnih fvet premagal s' gnado, ktero je na krishi saflushil. Veliko mogozhnih vojfhakov je s' mezhem profforne deshele in mogozhne kraljeftva pod fe fpravilo; pa po fmerti kaj fo samogli? Nizh. Jesuf je fvojo vfiga-mogozhnoft fofebno po fmerti rasodeval, ker je pravi neumerjozhi Bog. On je upanje in shivljenje vfih, kteri va-nj verujejo; njegova grenka fmert je sdravilo bolnim, pizhenim od peklenfke kazhe, ktere nevofhljivoft je vfim

vezhno ſmert nakopala. On ſam prizhuje rekozh: „*Kakor je Moſeſ povsdignil kazho v' puſhavi, tako mora zhlovekov ſin povsdignjen biti na krish, de ſledenj, kteri vanj veruje, ne bo pogubljen, temuzh ima vezhno shivljenje.*“ Jan. 3, 14. 15.

O kriſtjan! sahvali Ozheta, kteri je vſimu ſvetu ſvojiga Sinu v' ſvetimu Duhu dal, in perpravljaj ſe prihodne boshizhne prasnike verno in hvaleshno obhajati. Zhiſta vera v' Jesuſa Kriſtuſa je slo potrebna; imej ga pa tudi vedno pred ozhmi v' sgled ſvojiga shivljenja, in tako ga ſposnaſh k' svelizhanju. Vſa uzhenoſt je Jesuſa Kriſtuſa prav ſposnati, vſa ſvetoſt je po njegovo shiveti. Jesuſ je zhiſto vero uzhil, pa tudi raslagal sapovedi, in ukasal po njih shiveti. Kar je s' beſedo uzhil, je s' sgledam kasal, de bi ga kriſtjani raji jemali v' sgled ſvojiga shivljenja. Premiſli, de je bil Jesuſ rojen v' revnim hlevzu, in je v' uboſhtvu shivel in umerl; premaguj lakomnoſt, napuh, in sanizhuj, kar te na ſvetu raslozhi, de boſh Jesuſu podoben. Glej in premiſhljuj njegovo krotkoſt in uſmiljenje do hudobnih ſovrashnikov, de premagaſh greſhno jeso, ſovrashnikam odpuſtiſh, in jih po mozhi obdarujeſh. Premiſli, kaj je terpel savoljo greha, de ga boſh reſnizhno ſovrashil, ſe rad pokoril, in ſe ne bal savoljo pravize terpeti. Premiſhljuj drugo, kar veſh od ljubesnjiviga Jesuſa, pròſi ga gorezhe, in slo ſi persadevaj po njegovih sgledih shiveti; po tem pojdeſh v' nje-

govo kraljeſtvo. Sveti Pavel pravi: „*Perkasala ſe je miloſt Boga svelizharja naſhiga, de bi ſe odpovedali hudobii in poſvetnim sheljam, de bomo tresno, pravizhno in bogabojezhe shiveli.*“ Tit. 2, 11. 12. Veruj v' Jesuſa, shivi po njegovo; in tako boſh vezhno prebival per njem v' nebeſhkim kraljeſtvu.

Molitev.

O Jesuſ! ti ſi moj Bog, uzhenik in odreſhenik, le savoljo tebe in po tebi je ſvetloba in pot v' vezhno svelizhanje. Vera, ki jo imam v' Ozheta, v' té in v' ſvetiga Duha, je tvoj ſoſebni dar; pa vera ſama ni sadoſti. Moja duſha ſe je ſ' tvojo pomozhjo veri podvergla, pa mojimu posheljenju je grenko po veri shiveti; premaguj ga ti ſ' ſladkoſtjo ſvoje mogozhne gnade, de mi bo prejeta vera v' svelizhanje. Boga in zhloveka te ſizer ſposnam in prizham, pa ſ' ſvojim shivljenjem te sanizhujem; odpuſti mi, te ponishno profim, dobrotljivo to hinavſhino. Stori me po sgledu ſvojiga ſlushabnika ſvetiga Evsebja zhiſtiga ſposnovavza in prizhevavza tvoje viſokoſti in sveſtiga ſpolnovavza tvojih sapoved, de v' zhiſti in po zhiſti veri shivim, in raji umerjem, kakor tebe sapuſtim. Amen.

XVII. dan grudna.

Sveta Olimpija vdova.

Sveta Olimpija je bila rojena v' velizim meſtu Konſhtantinopolu v' letu 368 od nar bogatejſhih ſtarſhev v' vſim zeſarſtvu. Njen ozhe, knes Selevk, ji je umerl, ko je bila ſhe zelo majhna; mati ji je pa kmalo potlej umerla. Prokop, njen ſtriz, je ljubesnjivo sa-njo ſkerbel, jo uzhil bogabojezhe shiveti, in tudi bil pravizhen oſkerbnik njeniga veliziga premoshenja. Bog je dal ſvoji ſlushabnizi Olimpii ſoſebno modroſt in veliko veſelje do nevidnih, zhesnatornih dobrot; toraj je, deſiravno je bila mlada, neisrezheno lepa in slo bogata, le Boga iſkala in molila s' gorezho dusho. Njena ponishnoſt, ſramoshljivoſt, zhiſtoſt, modroſt in vſe drugo, kar dusho poviſhuje, je v' njej bilo popolnama. Kader je bila odraſhena, ji je njen dobri ſtriz Prokop bogatiga in bogabojezhiga shenina odbral, ſ' kterim je bila porozhena. K' shenitnini je vezh ſhkofov priſhlo, ker je bilo vſe ſramoshljivo in kerſhanſko, kakor ſe ſpodobi per otrozih katolſhke zerkve. Komaj je dvajſet meſzov preteklo; ji je dobri mosh Nebrid umerl, in ji vſe ſvoje veliko premoshenje sapuſtil. Po njegovi ſmerti, deſiravno komaj dvajſet let ſtara, je ſklenila vdova oſtati, in bolj ſkerbeti sa ſvo-

je svelizhanje. Veliko bogatih sheninov se ji je ponujalo, in je nadleshno prosilo, pa sastonj. Smed tih je bil Elpidi; sestrizhen mogozhniga zesarja Teodosja; kteri jo je neprenehama nadlesheval. Tudi je napravil zesarja, de jo je v' sakon nagovarjal. Pa odgovorila je zesarju: „Ako bi bila volja boshja, de bi jest v' sakonu shivela, bi mi Bog ne bil mosha odvsel; ker me je pa on rasvesal, hozhem pod prijetnim jarmam lepe zhistosti shiveti, in le Bogu slushiti.“ Zesarju ni ta odgovor dopadel, ker je menil, de ni is odkritiga serza; dal ji je tedaj hishnika, pod kteriga oblastjo bi bila ona in njeno veliko premoshenje, de bo 30 let stara. Shla je domu, in zesarju pisala tako: „Svetli zesar! te is serza sahvalim, ko si mi vse posvetne skerbi odvsel. Tudi prosim, de, kar ostaja zhes moje majhne potrebe od mojiga premoshenja, ubogim in zerkvam daj; jest pa bom skerbela le per Bogu bogateti.“ To pismo je zesarja preprizhalo, kakoshno de je njeno serze. Sapovedal jo je pustiti v' miru, in po prosti volji delati, kar je hotla, ker je sposnal, de je boshji duh v' njej.

Kakoshno je bilo shivljenje s. vdove Olimpije, prizhuje sveti shkof Janes Krisostom. On pishe tako le: „Ta bogabojezha vdova je bila polna duha molitve, veliko nozhi je prezhula v' premishljevanji in boshji hvali. Njeno oblazhilo je bilo sramoshljivo in zhedno, pa uboshno, kakor bi bila revna dekla; vedno

ſe je poſtila, in jedla le toliko, de ni pred zhaſam umerla. Njene modroſti in ponishnoſti ne more nihzhe popiſati. Njeno ſoſebno uſmiljenje osnanujejo ubogi po vſih deshelah, ker je savoljo Jesuſa vſim obilno pomagala.“ Ne le ſveti Janes Krisoſtom, tudi drugi ſveti ſhkofje ſo jo hvalili in v' veliki zhaſti imeli, ker je bila sgled vſiga dobriga. Vſi dobri ſo jo ljubili, ne pa hudobni, ker jim je njeno ſveto shivljenje bilo vedno ſvarjenje. Bog je hotel, de bi bila ſkuſhana, in s' nadlogami ozhiſhena, prav sato, ker mu je dopadla, in ji je namenil viſoko nebeſhko zhaſt.

Pravizhno shiveti, dobro delati, in hudo sa dobro poterpeshljivo do konza prenaſhati, je obilno prizhevanje shive vere in poboshniga ſerza. Hinaviz je dober in krotak, dokler ſe mu dobro godi; pa v' preganjanji pokashe ſvojo ſlabo dusho. Sveta Olimpija je bila v' ſrezhi in neſrezhi v' dobrim ſtanovitna. Veſ zhaſ ſvojiga shivljenja je bila bolehna, in polna teleſnih nadlog; vender ni hotla nizh odjenjati od ſvojiga ojſtriga pokorjenja. Vſiga je bila shaloſtna, kar je Boga shalilo, ſoſebno pa velike krivize, ki ſo bile njenimu duhovnimu ozhetu, ſvetimu ſhkofu Janesu Krisoſtomu, ſtorjene, kteriga ſo hudobni, ſ' zeſarizo Evdoſijo sdrusheni, preganjali, in isgnali is Konſhtantinopola. Sovrashniki ſvetiga ſhkofa Krisoſtoma ſo bili tudi njeni ſovrashniki, ſo jo po krivim obdolshevali, is Konſhtantinopola ſpodili, od meſta do meſta preganjali, in

ji nifo nikedar pokoja dali. Vfe te krivize je voljno preterpela, in sa fvoje fovrashnike molila. Miru ni imela na fveti, in veliko, pa peterpeshljivo, je savoljo pravize terpela, sato jo je Bog is nadlog refhil, in v' vezhni mir vsel okoli leta 420.

N a u k.

Od veſelja kriſtjanov.

Ṣveta Olimpija je ſ' ſvojim ſvetim shivljenjem kasala, kako naj kriſtjani shive. Ṣtarſhi ſo ji odmerli, ko je bila ſhe majhna, in ji sapuſtili toliko premoshenja, de bi bila lahko zelo deshelo redila; lahko bi bila vſe dobrote ſvetá vshivala, vender ni hotla, ker je bil ſtrah boshji njen varh. Vedila je, de morajo, naj bodo ubogi ali bogati, sa krishanim Jesuſam ſ' krishi oblosheni hoditi, in de ſe drugazhi ne pride v' nebeſa. Ta modroſt je is nebeſ, ktero je Jesuſ s' beſedo in s' sgledam uzhil in sapovedal. Blagor kriſtjanu, kteri vé duha ſvetiga evangelja, in dela po njem. Veſelje po Jesuſovo shiveti je pravo in edino veſelje, in drusiga praviga veſelja ni; to veſelje prevsame in navda kerſhanſko dusho ſ' ſladkim upanjem vezhniga veſelja.

Ṣmejo kriſtjani veſeli biti? To vpraſhanje je uganki enako, ker bi ſledenj po ſvojim dobrim ali hudim ſerzu na-nj odgovoril, in ga raslagal. Ṣprideni kriſtjani ne vedo in ne

ishejo drusiga veselja, kakor svojim slabim pozhutkam gresshno strezhi, oni se v' hudobni drushbi, v' poshresshnosti, nesramnosti, v' nezhistosti, v' vednih igrah, v' vednim plesu ovesselujejo, in le v' to svojo srezho stavijo. Tako ne delajo sveti slushabniki boshji: oni se vesele v' slushbi in hvali svojiga Boga, in skerbe svojo vest zhisto ohraniti; sato premagujejo svoje hudo poshelenje, krishajo svoje napazhne shelje, in si persadevajo sasslushiti lepe nebesa, ktere je Bog svojim slushabnikam milostljivo obljubil. To je pravo kersshansko vesselje, to dela zhloveka mirniga in vesseliga ker mu daje upanje v' vezhnim miru nebesshke dobrote vshivati. Ravno to pishe sveti Pavel vernim: „*V' upanji bodite veseli.*“ Rimlj. 12, 12. To je, shivite pravizhno, upajte v' nebesa priti, in v' tem upanji bodite veseli. To je vesselje, ki ga je pastirjam angelj osnanil: „*Mir ljudem dobre volje.*“ Ress, mir ljudem, kteri so perpravne volje Jesusa posslushati; le tem je mir in vesselje osnanjeno.

Nikar pa ne misli, de mora poboshni kristjan v' kakim berlogu prebivati, de ne sme dobre volje biti, se vedno kisati, nikogar ogovoriti, nikomur prijatel biti, ali zhuden, sarobljen, nezhlovesshk biti. To je ozhitanje rasujsdanzov proti tistim, kteri se is boshjiga strahu nozhejo njih gresshniga vesselja vdeleshevati. Bogabojezhi kristjani tudi polajshajo svojo dusho in svoje telo; pa le malo zhasa in spodobno. To jim je potrebno, de niso pre-

magani od ſvojih opravkov; pa tudi vedo po kerſhanſko veſeliti ſe, to je, poſhteno, nedolshno, modro in ſramoshljivo. Rasujsdani poſtopazhi ne vedo pravizhniga veſelja, ker njih hudobno ſerze le greſhniga iſhe. Kratko, pa reſnizhno pravi Salomon od njih: „*Noroſt je norzu veſelje*,“ Prip. 15, 21. Noroſt in rasujsdanje je veſelje hudobnih kriſtjanov, ker radi ſlepo shive ko neverniki, kteri Boga ne posnajo, kterim Jesuſ ni osnanjen.

Mir in veſelje, ktero is kerſhanſkiga shivljenja is-haja, oſtaja tudi v' ſapuſhenji, v' preganjanji in v' drusih nadlogah ſtanovitno. Jesuſ je ſvojim apoſteljnam namenil veliko terpeti. To jim je vezhkrat pravil, vender tudi mir obljubil rekozh: „*Mir vam ſapuſtim, ſvoj mir vam dam; vaſhe ſerze naj ſe ne preſtraſhi in ne boji.*“ Jan. 14, 27. Pravizhni shivi mirno, ker je njegova mozh in njegovo upanje Bog. Sanizhevanje, preganjanje, bolesni, vojſke ali druge nadloge mu ne odvsamejo notranjiga miru, ker je is ljubesni Bogu pokoren in upa, de ga bo ſmert v' nebeſa preſelila. Hudobni ne delajo tako, ker ſvet neumno ljubijo. Nadloge jim ali branijo greſhne dobrote vshivati, ali jim jih ogrenujejo; sato ſo shaloſtni. Veſt jih ne oveſeluje, greſhno shivljenje jim nizh dobriga ne obeta, ſmerti ſe grosno boje, ker ſo obſojenja vredni. Reſ je, kar modri Sirah pravi: „*Hudobno ſerze bo s' bolezhinami napolnjeno.*“ 3, 39. Zhe pa greſhnik is obilnoſti hudobije mir-

no shivi, je ſhe nefrezhniſhi; to je snamnje boshjiga sapuſhenja in vezhniga pogubljenja.

O kriſtjan! imej dobro in mirno veſt, in tako boſh pravizhno veſel, in veſel vekomaj. Dobra in mirna veſt je is pravizhniga shivljenja. Shivi ſveto, in veſeli ſe v' Goſpodu; naj ti bo vſe prijetno, kar Bogu dopade, in tako boſh tudi v' nadlogah miren. Ne verjemi greſhnikam, in ne pohujſhaj ſe nad njimi, zhe jih vidiſh veſele. Boshja volja jim je nesnana, nikoli niſo okuſili ſladkoſti praviga miru, ali pa ſo pot miru sgreſhili; sato ſe jim shivljenje pravizhnih vedno umiranje sdi, pravizhnim ſe poſmehujejo, pa ne bo smiraj tako. Sami bodo ſ' preposno shaloſtjo ſposnali: „*Sgreſhili ſmo reſnize pot, pravize luzh nam ni ſvetila. Na poti krivize in pogubljenja ſmo ſe trudili, in po teshkih potih hodili: sa Goſpodovo pot pa niſmo vedili; nobeniga snamnja zhednoſti ne moremo pokasati, temuzh v' ſvoji hudobii ſmo konez vseli.*“ Modr. 5, 6. 7. 13.

Molitev.

O poterdnik ſveti Duh! ti ſi ſvetloba, mozh in veſelje njih, ktere ſ' ſvojo gnado navdaſh. Osdravi moje duſhe ozhi, rastergaj sagrinjalo mojiga ſpazheniga ſerza, daj moji ſlabi volji, de ſposnam, ljubim in delam, kar ti dopade. Svet je revna, shaloſtna in nerodovitna dolina. Hozhem naj ali nozhem, terpeti mi

je; ſlushim naj ali Bogu ali hudizhu, bres terpljenja nifim: pa tvoja butara je lahka, ker mi jo tvoja gnada polajſha, in upanje prihodniga plazhila mi daje vefelje in ſerzhnoſt jo nofiti. Hudizhu ſlushiti je ſlabi natori prijetno, vender polno britkoſt, in plazhilo tiga bo vezhno pogubljenje. Profim te tedaj savoljo saſlushenja Jesuſoviga, tvoje ſlushabnize ſvete Olimpije in vſih ſvetnikov, vodi me po poti pravizhnoſti v' ſvoje kraljeſtvo. Amen.

XVIII. dan grudna.

Sveti Janes Kalibljan.

Sveti Janes je bil ſin veliziga poglavarja zeſarſke vojſke. Rojen je bil v' Konſhtantinopolu okoli leta 436. Njegovi katolſhki ſtarſhi ſo nad njim ſoſebno dopadenje imeli, ker je bil moder in pokoren, ſe je rad in lahko uzhil, je kerſhanſke reſnize sheljno poſluſhal, in obilno molil. Ko je bil ſveti Janes 12 let ſtar, je neki minih, is puſhave v' Jerusalem namenjen, v' Konſhtantinopol priſhel. Vidil je miniha po meſtu hoditi; ſe mu je perdrushil, in ga prijasno oprafheval, od kod de pride, kam de gre, kdo de je, in doſti taziga. Minih mu je vſe povedal, kar je shelel sveditj, in ſoſebno, kako v' kloſhtru molijo,

ſe poſtijo in pokore. Otrok Janes je savpil: „Pojdem s' vami v' puſhavo!“ Minih, is konza njegovo nadleshnoſt odpraviti, mu je rekel: „Sdaj grem v' Jerusalem; kader nasaj pridem, te bom ſeboj vsel.“ Otrok Janes je bil té obljube filno veſel, je k' ſvoji materi hitel, in ji prijasno rekel: „Lepo vaſ proſim, kupite mi evangeljſke bukve; shelim jih brati, in uzhiti ſe Jesuſu dopaſti.“ Shelel jih je imeti, s' njih branjem ſe vnemati, in ſe v' puſhavo perpravljati; tiga pa materi ni povédal. Ozhe je svedil, kaj de fin sheli, je bil veſel, in mu je lepe bukve kupil. Otrok Janes je neprenehama bral in premiſhljeval ſ. evangeli, in ſe zhedalje bolj vnemal v' kloſhter iti, de bi le minih priſhel, kakor mu je obljubil. Minih je priſhel v' Konſhtantinopol nasaj, obiſkal otroka Janesa, in ſhel. Janes tezhe sa njim, ga doide, in ſe nikakor ne da pregovoriti, de bi ſe domu vernil. Minih je menil, de je to volja boshja, in ſta ſhla. Dolgo ſta hodila, in priſhla v' kloſhter. Poglavar kloſhtra ſe je slo branil otroka bres ſveta njegovih ſtarſhev v' kloſhter vseti; pa Janes je pokleknil, in ga tako dolgo profil, de je bil uſliſhan. V' kloſhtru je Janes ſveto shivel, ſvojo ſlaboſt in ſkuſhnjave ſerzhno premagoval, in vſe na tanko ſpolnoval, kar ſo mu sapovedali.

S. Janes je bil vezh let per ſvetih minihih v' vedni boshji ſlushbi, in ni nizh maral sa bogaſtvo ali druge poſvetne dobrote, ker

je bil ſam ſebi odmerl. Is upânja v' boshjo gnado in is shelj obilniſhi pokoriti ſe bi bil rad po sgledu ſvetiga Alekſja, kteri je bil ne sdavnaj poprej, v' hiſhi ſvojih ſtarſhev nesnan umerl, domu ſhel, in v' ſvoji hiſhi neſposnan shivel. Ș. Janes je apata profil, de naj ga domu puſti, in mu povedal, sakaj de tega sheli. V' tiſtih zhaſih ſo minihi is kloſhtra ſhli, kader koli ſo hotli. Apat in minihi ſo ga dolgo nagovarjali, de naj per njih oſtane; ker je pa nadleshno profil, ſo nad njim molili, mu vſe dobro voſhili, in ga puſtili. Hitel je domu, na poti ſrezhal berazha, in s' njim ſvoje oblazhila premenil. V' zunjah je ſhel v' Konſhtantinopol, pred hiſho ſvojih ſtarſhev vſo nozh molil, in Boga profil, de bi ſtarſhe nagnil v' njegovo voljo, zhe bi bilo to njegovi duſhi dobro. Hlapez je sjutrej hiſhne duri odperl, kar sagleda tiga berazha, in ga vpraſha, kaj de hozhe. Ș. Janes mu je odgovoril: „Vſo nozh ſim tukaj pod milim nebam, ker nimam kam pod ſtreho; toraj proſi sa-me hiſhniga goſpodarja, de me v' ſvojo hiſho vsame in ohrani. Hlapez je profil sa-nj. Goſpodar, ſilno uſmiljen, je v' to proſhnjo dovolil; goſpodinja pa ni bila voljna, vender ni mogla ubraniti. Ștarſhi ga niſo ſposnali, ker je bil od ſtaroſti, od poſtov, in v' berashkim oblazhilu veſ premenjen, in jim tudi ni bilo v' zhiſlu popraſhati, kdo de je. Ș. Janes je bil tri leta nesnan v' hiſhi ſvojih ſtarſhev v' sanizhevanji, v' poſtih in molitvah; ker ſo vidili

njegovo ſoſebno poboshno shivljenje, ſo ga vender preterpeli. Po tim zhaſu je nevarno sbolel, in ker je vedil, de ſe ſmert blisha, je hlapzu rekel: „Pròſi goſpo, de naj me obiſhejo.“ Branila ſe je; pa mosh jo je s' lepo napravil, de je bolniga berazha obiſkala. Ko je k' njemu priſhla, ga vpraſha, kaj de hozhe. Rekel ji je: „Goſpa! sahvalim vaſ sa vſe dobrote, ki ſte mi jih ſkasali; rad bi jih poplazhal, ker pa drusiga ne premorem, ko té evangeljſke bukve, vsemite tedaj te. Sim in bom sa vſo vaſho hiſho molil; proſim pa tudi, de moje truplo tukaj pokopljite.“

Goſpa je vsela evangeljſke bukve is njegovih rok, jih grede ogleduje, pride k' moshu, in mu rezhe: „Glej! te bukve ſe mi podobne sde unim, ki ſva jih ſvojimu ljubimu sgubljenimu Janesu kupila.“ Mosh je bukve v' roke vsel, in savpil: „Te evangeljſke bukve niſo le unim podobne, temuzh ſo ravno tiſte. Pojdiva tje berazha vpraſhat, kako ali od koga jih je dobil; morebiti bova kaj od ſvojiga ſina svedila.“ Oba tje tezheta, in ozhe ga vpraſha: „Povej nama, kje ſi te bukve naſhel, ali kdo ti jih je dal?“ Bolnik jima je odgovoril: „Puſtita me v' miru umreti.“ Ozhe mu je is ſerza rekel: „Sarotim te per Bogu, povej mi.“ S. Janes ni mogel vezh refnize perkrivati, in je ozhetu milo odgovoril: „Vi ſte mi jih dali; jeſt ſim vaſh Janes.“ Te kratke beſede ſo jima bile pſhize ſkosi ſerze; oſtermela ſta, nad njim milo jokala, ga ljubesnjivo

kuſhevala in objemala, in mu rekla: „Preljubi otrok; sakaj ſi nama to ſtoril?“ Ko je pa she teshko govoril, jima je tiho rekel: „To ſim ſtoril, ker je nebeſhko kraljeſtvo vrednishi od vſiga.“ Kmalo je umerl. Njegova ſveta ſmert ſe je permerila okoli leta 458. Lahko ſe ve, kako milo ſo njegovi ſtarſhi jokali. Ukasali ſo ga ondi pokopati, in na njegovim grobu majhno zerkev ſosidati, kjer je Bog po njem velike zhudeshe delal. Starſhi ſo po njegovi ſmerti bolj bogabojezhe shiveli, molili, ubogim obilno pomagali, in slo ſkerbeli sa njim v' nebeſa priti.

Nauk.

Ni vſe prav, kar je po veſti.

Sveti Janes je sa miniham v' puſhavo ſhel bres perpuſhenja ſvojih ſtarſhev, ktere je Bog ojſtro sapovedal ſluſhati. Zhe ſe njegov ſkrivni odhod po sapovedih premiſli, ni perpuſhen, pa ſhel je is gorezhih shelj v' puſhavo, de bi ſe sapeljivoſti ſveta ognil. Lahko, de mu je Bog, kteri je prezhuden v' ſvojih ſvetnikih, to miſel v' ſerze dal. Spodobi ſe tako meniti, in tudi njegovo ſveto shivljenje prizhuje, de je po boshjim ſvetu to ſtoril. Ni vſe dobro, kar ima podobo dobriga, ne vſe hudo, kar ima podobo hudiga. Okoliſhine zhudno premenjujejo vrednoſt zhlovekovih del, ſoſebno pa dobri ali ſlabi konz, ker Bog je

ſerze gleda. Varuj ſe predersno ſoditi del boshjih ſvetnikov, tudi ſe varuj, slaſti kaj ſoſebniga, prenaglo ali ſlepo ſtoriti s' isgovoram na boshje ſvetnike. Slo ſkerbno premiſli ſvojo veſt, zhe je pravizhna ali ne, de ſe ne sapeljeſh. Od veſti je veliko rezhi, in nikoli bi dognano ne bilo, ker ima ſkoraj vſak zhlovek drugazhno veſt, in mu duſha od dobriga ali hudiga prizhuje po natornim umu, po prejetih naukih, ſlabih ali dobrih navadah, po ſvetlobi gnade ali teme hudiga posheljenja, in po veliko drusim.

Ni vſe prav, kar je po veſti; pa nikoli ni perpuſheno kaj soper ſvojo veſt ſtoriti ali opuſtiti. To bo potlej raslagano. Zhlovek ni isgovorjen, kader po lashnjivi veſti dela; tudi ne greſhi vſelej, kader koli ſe smoti. Kdor ljubi pravizo, iſhe per Bogu ſvetlobe s' gorezho molitvijo, opraſhuje bogabojezhe modre, in ſi slo persadeva boshjo voljo sveditи. Tak bi bil lahko isgovorjen; pa kdo ſe more sanaſhati, de is zhiſtiga ſerza reſnize ſkerbno iſhe? Napuh, nevoſhljivoſt, lakomnoſt, meſeno posheljenje ali kaka druga huda rezh sapeljuje zhloveka ſkrivno, in sanaſha ſe na ſvojo pravizo, deſiravno soper pravizo dela. Kralj Savel je is sgoli greſhne nevoſhljivoſti nedolshniga Davida preganjal; vender je menil, de je pravizhen. Judovſki veliki ſo bres vſiga veſtniga ozhitanja Jesuſa sovrashili, in ſo mu po ſvoji sapeljani veſti ſerzhno rekli: „*Ali ne pravimo prav, de ſi Samarijan, in imaſh*

hudizha?“ Jan. 8, 48. Oni ſo bili tako preprizhani ſvoje pravizhne gorezhoſti, de ſo pred Pilatam vpili: „*Njegova kri pridi na naſ in na naſhe otroke.*“ Mat. 25, 27. Hotli ſo rezhi: „Le obſodi ga v' ſmert, in mi obſodimo ſvoje duſhe v' pekel, zhe bo njegova kri po nedolshno prelita. O ſtraſhna ſlepota! Sveti Pavel, prej Savel, je po ſvoji veſti verne preganjal in je menil, de sa zhaſt boshjo ſkerbi; huje ko je rasdeval zerkev boshjo, vezh je menil, de je saſlushil per Bogu; pa vſe to je bilo greſhno, kakor ſam ſposna in prizhuje rekozh: „*Nisim vreden apoſtelj imenovan biti, ker ſim preganjal zerkev boshjo.*“ I. Kor. 15, 9. Koliko je golufov, lenuhov, klafazhev, rasujsdanzov in drusih greſhnikov, ki po ſvoji lashnjivi veſti delajo, in v' ſhkodljivim miru shivé! Salomon pravi: „*Je pot, ktera ſe zhloveku prava sdi; njeno poſlednje pa pelje v' ſmert* (v' pogubljenje).“ Prip. 14, 12.

Nikoli ni perpuſheno soper ſvojo veſt ſtoriti, ker ima zhlovek hudobno voljo in greſhi, zhe je ravno nedolshno, kar ſtori. Kdor ſtori, kar meni, de je prepovedano, ali ne ſtori, kar meni, de je sapovedano, gotovo greſhi, ker ima hudobno voljo. Tukaj ſlushi, kar ſveti Pavel ſpreobernjenim Rimljanam piſhe. Med njimi je velik prepir vſtal: eni ſo menili, de je perpuſheno od meſa malikam darovaniga jeſti, ker ſo vedili, de maliki nizh niſo; eni pa ſo menili, de je to greh, in ſo

ſe nad unimi pohujſhevali. S. Pavel jim to rasloshi, in potlej ſklene: „*Kdor raslozhik dela* (med jedmi, in meni, de je greh od njih jeſti), *je pogubljen*, *ako bo jedel*, *ker ne dela po veri* (ne dela po veſti.) *Vſe*, *kar ni po veri*, (po veſti), *je greh.*“ Rimlj. 14.

Porezheſh: „Zhe ni perpuſheno ne po radovoljni lashnjivi veſti, ne soper lashnjivo veſt delati, kakoſhna pa bo?“ Odgovorim ti: Skerbi zhiſto reſnizo ſposnati, shivi po njej; vender bodi ponishen, ker utegneſh sapeljan biti. Zhe je tvoje ſerze ravno, proſiſh in sdihujeſh, poſluſhaſh beſedo boshjo, opraſhujeſh ſvojiga ſpovednika in modre, in ſi v' vſim ſkerben; upaj raſvetljenje sadobiti, in zhe je v' tebi kaka smota, boſh naſhel miloſt per Bogu. Filip. 3, 15. Zhe ti pa ni mar reſnize ſposnati, ker ſi ſushen ſvojiga gerdiga posheljenja, zhe hudobne poſluſhaſh, ker po njih rad shiviſh: niſi isgovora vreden. Modri prizhuje: „*Hudobni ſo ſe motili*, *sakaj hudobija jih je sapeljala.*“ Modr. 2, 21. Ako bi nevednoſt vſelej isgovorila, bi bila velik dar boshji, in ſlepi terdovratni greſhniki bi bili nedolshni, kar ne more biti.

Vpraſhaſh: Kaj mi je ſtoriti, zhe ſim permoran eno isvoliti pa me mnoge sapovedi ali okoliſhine obſujejo, in ne vém, kaj je bolje ali ſlabji?“ Ti odgovorim: V' tih okoliſhinah ſi isvoli, kar ſe ti manj nevarno sdi Boga rasshaliti. Mati ima majhniga otroka, in ne more obſtati, zhe ſe poſti; kaj ji je

ſtoriti? Nekdo ima bolnika, ſam je per njem, nevarno je ſamiga puſtiti, pa sapoved ga fili k' ſ. maſhi, ker je nedelja; kaj je ſtoriti? Drug ima zhudniga bolnika, kteri sheli kaj ſhkodljiviga jeſti ali piti; zhe mu da, kar hozhe, ga veſt pezhe; zhe mu ne da, ſe ga shaliti boji; kaj mu je ſtoriti? Kriſtjan, ſliſhi govorjenje ſvarjenja vredno, nad kterim ſe otrozi pohujſhajo; pa zhe vprizho otrok ſvari, ſe boji, de bi ſhe vezh pohujſhanja ne bilo; kaj je ſtoriti? V' tih in drusih ſtiſkah ſi isvoli, kar ſe ti bolje po veri ali manj nevarno sdi. Varuj ſe pa sapeljivoſti hudiga poshelenja, lenobe ali drusiga hudiga, kar utegne tvojo veſt golufati. Ni ti perpuſheno legati, de bi s' lashmi krivizo odvernil, ali doſegel, kar sheliſh. Ne ſmeſh perpuſtiti hudiga, de bi ſe blishnji nad teboj ne jesil. Ni perpuſheno hudobii pregledati is prasniga ſtrahu. Imej pravizhno veſt; de jo imaſh, ljubi Boga, mòli rad, poſluſhaj boshjo beſedo, popraſhuj modre, tode bogabojezhe modre, premaguj hudo poshelenje, ne daj ſe goſpodovati od nobene pregrehe, ljubi in iſhi reſnize, in tako boſh pravizhne veſti. Modri pravi: „*Moj ſin! ako modroſti sheliſh, ohrani pravizo, in Bog ti jo bo dodelil.*“ Sirah 1, 33.

Molitev.

O moj Bog! premiſhljujem te nauke, in grosna tema je pred mojimi duſhnimi ozhmi.

Moja dusha in moje telo sta polna hudiga poshelenja. Ta skriti in prijetni strup me nezhutno napeljuje v' saderge, v' greh, v' hude navade, in potlej opravizhujem, kar me pelje v' vezhno smert. O strashna slepota; manj ko vidim, bolje menim, de vidim, in manj sposnam potrebo tvoje gnade. Vidim pregreshnike, in se s' njimi isgovarjam, ker malo sposnam tvojo sveto voljo. O Gospod! daj mi savoljo Jesusa gnado svetiga Duha, de moja dusha tvojo voljo sposna in spolnuje; daj mi pravizhno vest in mozhno voljo sposnati in delati, kar ti dopade, de sodni dan ne bom oframoten in savershen. O sveti Janes! spròsi mi od Boga nebeshko luzh, de shivim ko otrok svetlobe, in pridem v' vezhno luzh. Amen.

XIX. dan grudna.

Veliko deviz in marterniz v' Afriki.

Pod neusmiljenim krivovernim kraljem Unerikam je bilo silno veliko duhovnov in drusih vernih sa vero umorjenih, ker niso hotli katolshke resnize sapustiti. Krivoverni Arijani so si, de bi bili svoje neusmiljenje v' katolshko duhovshino in verne isgovarjali, hude rezhi

ismiſhljevali in govorili soper sveſte ſlushabnike boshje. Ismiſlili ſo ſi zelo, de ſo shenſke, ktere ſo is ljubesni do Jesuſa nesavesane v' deviſhtvu shivele, hinavſke, de na ſkrivnim ſtraſhne oſtudnoſti dopernaſhajo, in jih prekanjeno ſkrivajo, kakor ſo od ſvojih duhovnov nauzhene. Satan je is uſt hudobnih krivoverzov govoril. Neverjetno je bilo to, in tudi ljubesen je prepovedala kaj taziga verjeti; pa kdo je sadoſti varen, in ſodi blishnjiga po ljubesni? Vſi krivoverzi in drugi hudobneshi ſo to lashnjivo ozhitanje radi verjeli, in veliko govorili soper zhiſte devize in nedolshno duhovſhino. Verne devize, od vſih hudobnih sanizhevane, ſo voljno terpele; sadoſti jim je bilo per Bogu nedolshnim biti, kterimu ſo ſi persadevale dopaſti.

Krivoverzi, ſhe huje od ſoſebne poterpeshljivoſti obdolshenih deviz raskazheni, ſo per kralji govorili, in ga profili, de bi vſe obdolshene kerſhanſke deklize pred-ſe poklizal, jih na tanko ispraſhal, in tudi drugazhi ſkuſhal, ali ſo zhiſtiga shivljenja ali ne. Kralj je bil hudoben; sa tega voljo je rad verjel, kar ſo mu hudiga pravili, je po njih ſvetu sapovedal te po krivim obdolshene devize v' hiſho pergnati, in nad njimi krivize iſkati. Pa prekanjena hudobija ſovrashnih krivoverzov ni mogla nar manjiga snamnja kake gerde pregrehe nad njimi najti. Kralj, od hudobnih ſvetovavzov nadrashen, je sapovedal obdolshene devize hudo tesati in morati, de naj ſvo-

je grehe povedó. Ene is njih ſo sa roke obeſili, jim na noge kamnja navesali, in jih v' tih bolezhinah dolgo puſtili; ene ſo po nagim teleſu s' shelesnimi grebeni raspraſkali, de je nedolshna kri obilno tekla; ene ſo s' rasbeljenim shelesam shgali; ene ſhe drugazhi terpinzhili, in filili povedati, kaj ſo hudiga delale. Te ſvete devize niſo imele kaj povedati, molzhale ſo, in voljno terpele, ker ſo vedile, de krivoverzi to delajo is ſovraſhtva soper katolſhko zerkev. Nekaj jih je v' tih bolezhinah umerlo; nekaj jih je preshivelo, pa do ſmerti ſo na ſebi noſile snamnja zhaſtitljiviga vojſkovanja ſ' ſovrashniki katolſhke zerkve. Te zhiſte devize in sveſte ſlushabnize boshje ſo ſerzhno terpele okoli leta 480. Zerkev obhaja in ponavlja ſpomin njih preganjanja 16. dan tiga meſza.

N a u k.

Od kriviſh ſodeb.

Krivoverni ſo ſovrashili vſo katolſhko zerkev, od ktere ſo ſe bili odlozhili. Is tiga ſovraſhtva ſo sheleli krivizo najti per duhovnih in devizah, le hudobni kriſtjani ſo jim bili vſhezh. Krivoverni niſo greha ſovrashili, temuzh sheleli ſo ga najti nad pravizhnimi, in rasglaſiti v' ſramoto in sanizhevanje vſe zerkve. To prizhuje, de ſo bile njih krive ſodbe is pomankanja ljubesni. Reſnizhno je to. Ljubesen

brani in ubrani krive ſodbe; kdor pa ne ljubi, je prenagliga in krivizhniga ſerza. Kdor ne ljubi; vidi hudo, kjer ni nizh hudiga, in raslaga tudi dobre dela ſlabo. Fariseji ſo Jesuſa ſovrashili; ker pa vender niſo mogli njegovih zhudeshev tajiti, ſo jih ſlabo raslagali rekozh: „*Po Belzebubu, vélizim hudizhu, isganja hudizhe.*“ Mat. 9, 34.

Bog prepové blishnjiga krivo ſoditi. Modri pravi: „*Ne obſodi nikogar, preden ga ne ispraſhaſh.*“ Sirah 11, 7. Kriſtuſ tudi prepové: „*Ne ſodite, de ne boſte ſojeni.*“ Mat. 7, 1. Tudi ſveti Pavel: „*Sakaj ſodiſh ſvojiga brata? Vſi bomo ſtali pred ſodnim ſtolam Jesuſovim.*“ Rimlj. 14, 10. Spet: „*Ne ſodite pred zhaſam, dokler Goſpod ne pride, kteri bo raſsvetlil, kar je v' temi ſkritiga, in bo miſli ſerz rasodel.*“ I. Kor. 4, 5. O zhlovek! kdo ſi ti, de hozheſh ſkrivnoſti ſerz vediti in ſoditi? Sam ſebe ne ſposnaſh, pa hozheſh miſli drusih vediti in ſoditi? Pozhakaj do ſodbe, takrat bodo tvoje in drusih miſli rasodete. Ne verjemi vſaki beſedi, ki je soper blishnjiga rezhena, ne iſhi hudobije per njem, ne sheli ga krivizhniga najti, ne ſodi prenaglo njegovih del, ljubi blishnjiga ko ſebe; potlej ſe boſh lahko varoval krivih ſodeb.

Zhe nad ſvojim blishnjim vidiſh hudobijo ali ozhitne grehe, ti ljubesen ne sapové, de bi ſlabo imenoval dobro; prepové ti pa huje miſliti, kakor nad njim vidiſh, ga ſovrashiti,

ga bres prida rasnaſhati, ga sanizhevati, ſe nad greham veſeliti. Ljubesen ti sapové ſvojiga ſlabiga brata uſmiliti ſe, in mu is greha pomagati. Premiſli, kar modri govori: „*Kteri hudobniga opravizhi, in kteri nedolshniga obſodi, oba ſta per Bogu gnjuſoba.*“ Prip. 17, 15. Ljubesen je uſmiljena, pa tudi pravizhna. Ko vidiſh rasujsdane med ſ. maſho ali pridigo sunaj zerkve ali v' zerkvi pogovarjati ali ſmejati ſe; ne ſmeſh miſliti, de je to prav. Ko ſliſhiſh ſtraſhno preklinjati, ali neſramno klafati; ne ſmeſh miſliti, de je prav. Tako moraſh v' drugim ozhitnim greſhnim djanji miſliti po veri in po sapovedih. To ni krivizhna, ampak je pravizhna ſodba.

Ne bodi v' ſvojih miſlih soper blishnjiga prenagel; vender bodi zhujezh, de ne sadene ſhkoda ali tebe ali blishnjiga. Boshja sapoved te saveshe nad ſvojimi otrozi, nad ſvojo drushino ali drusimi zhuti; zhuj, zhe ravno nizh hudiga od njih ne veſh. Zhe is predobriga ſerza le dobro miſliſh, boſh morebiti preposno jokal. Mladenizh ali dekliza ſe ti perlisuje ko kazha Evi: ne verjemi, béshi, varuj ſe; zhe is ſlepiga dopadenja le dobro miſliſh, ti bo morebiti preposno shal. Tako delaj, kader koli bi tebe ali drusiga kaka ſhkoda utegnila sadeti. Nikogar ne ſodi krivizhno, bodi pa varen, de boſh obvarovan. Zhudno in neumno bi bilo miſliti hudo, kader bres vſe ſhkode lahko miſliſh dobro, in predobro miſliti, kader je nevarnoſt greſhiti. Shivi po

tih naukih, de bosh imel ljubesen, pravizo, usmiljenje, in bosh varen.

Molitev.

O Gospod Jesus Kristus, uzhenik in sapovedovaviz ljubesni! daj mi ljubesen, de ne sodim blishnjiga krivo, de njegove ozhitne grehe pravizhno sodim, de se njegove sapeljivosti varujem, de ga nikoli ne sanizhujem, in de ga poboljshati skerbim. O Gospod! shal mi je, de sim svojiga blishnjiga prenaglo sodil, de sim prasnim besedam neumno verjel, in nespametno govoril; posihmal hozhem v' vsim varen biti, bodi mi tudi ti usmiljen. Zhiste devize in serzhne marternize, ki ste obdolshenje in krivizo voljno preterpele! sprosite mi pravizhniga in poterpeshljiviga duha, de ne sodim svojiga blishnjiga po krivim, in de krive sodbe drusih voljno poterpim. Amen.

XX. dan grudna.

S. Fabijola, vdova.

Sveta Fabijola, ktero sveti Hieronim imenuje zhast kristjanov, perbeshalishe ubosih in sgled pravizhnosti, je bila bogata Rimska gospá v'

zhetertim veku ali ſtoletji. Njeni ſtarſhi ſo jo nadleshno permorali v' sakon s' mogozhnim in bogatim, pa rasujsdanim mladenzhem. Neisrezheno in dolgo je per njem terpela, in ga shelela poboljſhati; pa ſe ni vdal, prihajal je ſhe le hudobniſhi. Tiſti zhaſ je bilo perpuſheno od nevernih zeſarjev sakon rasdreti, in ſe s' drugim ali drugo savesati. Fabijola ſe je tiga perpuſhenja poſlushila, je ſvojiga hudobniga mosha sapuſtila, in ſe s' drugim porozhila, kar je bilo soper evangeljſki nauk. Drugi mosh ji je kmalo umerl. Od mosha sapuſhena, in od gnade boshje obiſkana, je ſvoj greh soper sapoved Jesuſovo ſposnala, obshalovala, in ſklenila ga nad ſeboj ojſtro pokoriti. Nektere vdove shivé bres vſiga ſtrahu nizhemerno, pa ſveta Fabijola ſi je jarm Jesuſov sadela. Druge ſo ſe veſelile, in mehko shivele; ona je jokala, in ſe pokorila. Od ſvetiga Duha raſvetljena, ſe je hotla tudi ozhitno pokoriti. Ojſtro oblazhilo je oblekla, ſvojo glavo popelila, in ſhla pred veliko Lateranſko zerkev pròſit ozhitne pokore. Kader ſo papesh, duhovſhina in verni imenitno goſpo vidili klezhé ozhitne pokore proſiti; ſo ſe grosno zhudili, milo jokali, in Boga hvalili. Sveta grosa je vſe obſhla savoljo njene velike ponishnoſti. Sveſto je nalosheno pokorjenje delala, do odlozheniga zhaſa v' njem ozhitno shivela; potlej je ko drugi ozhitni greſhniki ozhitno odveso prejela, in je bila k' boshji misi perpuſhena.

Desiravno je s. Fabijola terdno upala, de je vse dostala, kar Bog in zerkev sapoveduje, in de je od boshje milosti odpushenje vsih svojih grehov dosegla; jih vender ni posabila, jih je vedno obshalovala, in nad seboj pokorila. Shivéla je v' samoti, v' solsah, v' pokorjenji, v' ponishnosti, v' vsih dobrih delih, in terdno upala v' neskonzhno milost boshjo. Toraj je tudi dosegla odpushenje grehov. Is hvaleshnosti do usmiljeniga Boga je velik del svojiga premoshenja dala ubogim, slasti sapushenim in bolnim, tudi je v' Rimu sosidala prostorno bolnishnizo, revne bolnike va-njo jemala, jim po najetih slushabnikih in tudi sama stregla. Zhe so bili bolniki nesnano bolni, ali so kake hude rane imeli, ali kake sosebne streshbe potrebovali; so ji bili she ljubshi, jih je sa-se odbrala, in jim sama stregla, kakor Kristusu. Vsi ubogi Rimskiga mesta so bili njeniga usmiljenja deleshni. To pa ji je bilo she premalo. Hodila je po Lashki desheli, de je reveshe svedila, in jim pomagala savoljo Boga; in na sadnje je zelo sklenila v' Jerusalem iti, in ondi ostati per deshelanih, ki so bili vsiga potrebni. Prepeljala se je zhes morje v' Judejo, je svete mesta, od Jesusove prizhujozhosti, zhudeshev in kervi posvezhene, obiskovala, in se v' duhu vnemala. Ondi je bilo veliko reveshev, in vse je bilo njene dobrodelnosti deleshno. Shla je v' Betlehem is konza tamkaj ostati pod pokorshino s. uzhenika Hieronima, de bi umerla, kjer je bil Jesus rojen. S. Hie-

ronim je bil te ſvete ſlushabnize boshje veſel, in ſe je zlo zhudil njeni nikedar naſiteni lakoti po boshjih naukih, njeni ſoſebni ponishnoſti, gorezhoſti, dobrodelnoſti, in vſimu dobrimu.

Sveta vdova Fabijola je ſizer sheléla bliso Betlehema umreti; pa velika mnoshiza neuſmiljenih vojſhakov je v' jutrove deshele perderla, in ta shaloſtna noviza jo je permorala ſe v' Rim prepeljati. Ko je bila v' Rim prišhla, ſi je majhno ſamotno hiſhizo isvolila, ktera je bila jezhi, ne prebivaliſhu bogate goſpé podobna. Reſ ko jetniza je v' ſvoji revni hiſhi shivéla, nikoli ni ſhla is ſvoje ljube ſamote, kakor v' zerkev Boga molit, ali potrebnimu blishnjimu pomagat. Nobene nepotrebne ali poſvetne drushbe ni hotla imeti; zhe je pa kaka bogabojezha duſha k' njej priſhla, ſe je veſelila, ſe s' njo pogovarjala od boshjiga, in ſebe in njo vnemala zhedalje bolj Boga ljubiti. Ta ſveta goſpá je ſhe nekaj premosheńja imela; ſ' tem je drugo bolniſhnizo ob morji sa revne popotnike in neſrezhne brodnike ſosidala, in sa druge uſmiljene déla vſe rasdala, kar je premogla. Kadar je bila proſta vſih poſvetnih ſkerbi, in popolnama uboga; je od veſelja poſkakovala, in ſhe bolj hrepenéla po nebeſhkim kraljeſtvu. Mirno je saſpala v' Goſpodu, ker mu je ſtanovitno ſlushila. Ko ſo Rimljani njeno ſmert svedili, ſo ſe preſtraſhili, in obshalovali sgubo ſvoje uſmiljene matere. Predniki, mogozhni in ubogi, ſo njeno truplo v' grob ſpremili; eni, slaſti ubogi, ſo

milo jokali; drugi veſelo Aleluja peli, ker ſe je gotovo vedilo, de je njena ſveta dushа ſhla v' vezhni mir Boga hvalit vekomaj.

N a u k.

Od ozhitne pokore.

Sveta Fabijola ſe je pred ſmertjo perviga mosha s' drugim porozhila, kar ni po ſvetim evangelji. Luk. 16, 18. Tudi ſveti Pavel pravi: „*Kteri ſo v' sakonu, jim ne sapovem jeſt, ampak Goſpod: Shena naj ne gre od mosha; ako pa gre, naj oſtane bres mosha, ali naj ſe ſ' ſvojim moshem ſpravi.*“ I. Kor. 7, 10. 11. Poſtava nevernih zeſarjev je lozhitev perpuſhala; pa ſveta Fabijola ſe ni s' njo isgovarjala, temuzh ſe je ozhitni pokori podvergla, in je v' pokorjenji bila do ſmerti. Pravizhno je to: kdor ozhitno greſhi, mora ſvoj ozhitni greh nad ſeboj ozhitno pokoriti. To sapove Bog in zerkev, de ſe boshji ſvetoſti sadoſti, in dano pohujſhanje popravi.

Mehki greſhnik, premiſli sapopadik, ki ti ga bom dal od ozhitne pokore, de ſe je ne boſh branil, in de boſh ſvojimu modrimu ſpovedniku pokoren. Dokler je bila zerkev od nevernikov preganjana, ni mogla greſhnikam ozhitne pokore nakladati, ſhkoſje ſo po ſvoji modroſti greſhnike pokorili; vender je bilo pokorjenje ojſtro in tudi ozhitno sa ozhitne

grehe. Ko je zerkev unanji mir vshivala, ſo ſhkofje in druga duhovſhina v' ſborih ſklepali, kako in koliko po teshi in ſhtevilu grehov gre greſhnike pokoriti. Ne le vezh dni, tudi vezh meſzov in vezh let je bil greſhnik le ſavoljo eniga greha v' velikim pokorjenji. Kak oſtudniſhi greh je greſhniku nakopal ojſtro pokorjenje do ſmerti. Greſhniki, ki ſo bili k' ozhitni pokori obſojeni, ſo mogli ojſtre ſpokorne oblazhila noſiti, na nogah bres obutala biti, na golih tleh leshati, slo ſe poſtiti, bolnike obiſkovati, ubosim pomagati, ne meſa jeſti, ne vina piti. Vſe to je bilo ſlehernimu sapovedano, pa s' raslozhkam, po teshi in ſhtevilu grehov, po mozhi ſtanu, ſpolu in po drusih okoliſhinah ſleherniga greſhnika. Kdor je bil ozhitniga pokorjenja vreden, in ſe ni hotel podvrezhi; je bil ſhtet med nevernike, in zerkveniga pokopaliſha ni bil deleshen. To je bilo drugim vernim v' ſtrah, de bi ſe Bogu in zerkvi podvergli.

Deſiravno je bilo pokorjenje ojſtro in dolgo, ſo ſe mu greſhniki vender podvergli, in ga zelo klezhé proſili. Pred zerkvenimi vratmi ſo klezhé in jokaje proſili, de naj jih miloſtivo vsamejo v' ſhtevilo ſpokornikov; pa vſi niſo bili bersh uſliſhani, ſhkof je nektere vezh zhaſa puſtil v' tem potrebnim ponishevanji. Zhe ſo vezh dni, tednov ali meſzov ſvojo ponishno proſhnjo ponavljali, jih je ſhkof po ſvoji previdnoſti uſliſhal, in ſlehernimu saſlusheno pokorjenje napovedal. On in drugi

duhovni ſo jih v' zerkev peljali, roke na nje pokladali, sa-nje molili, jih s' shegnano vodo kropili, ſ' pepelam njih glave potreſali, in po tem is zerkve ſpodili. To je zerkev sapovedala, de bi ſe greſhniki ponishevali, in ſposnali, kako hudo je greſhiti, kako velik dar je pokora, in de bi tudi nedolshni trepetali, vidijozh ojſtroſt zerkve do ponishnih greſhnikov.

Greſhniki, ki ſo bili sa ozhitno pokoro odbrani, niſo bersh v' zerkev med druge verne ſmeli. Poſebej ſo mogli hoditi h' kerſhanſkimu nauku, tudi ſo poſluſhali pridigo v' zerkveni lopi, in kader je imelo biti darovanje, ſo prozh ſhli. Katolſhka zerkev, jih bolj ponishevati, je greſhne verne, nevernike in krivoverne ſkupej uzhila, de bi bila pokasala ſ' tim, de ſvetoſti vere niſo ſposnali, in ſo sato greſhili.

Zhe ſo ti greſhniki ſ' ſtanovitno gorezhoſtjo in reſnizhnimi ſolsami pravo voljo ſkasovali Bogu sadoſtiti, ſo jih potlej v' zerkev puſtili; pa bili ſo od drusih vernih odlozheni, tudi ſo med branjem ſ. piſma, med ſ. petjem in pridigo mogli smiraj klezhati. Kader je imelo biti darovanje, je diakon glaſno rekel: „*Svete rezhi ſo sa ſvete ljudi; kteri ſo v' pokori, naj gredo is zerkve*,“ in ſhli ſo, ker niſo bili vredni ſvete maſhe ſliſhati.

Zhe ſo ſe po vſih sapovedih ravnali, ſo imeli perpuſhenje s' drugimi vernimi, vender odlozheni, per zéli ſveti maſhi biti. Raslo-

zhik med temi in drusimi vernimi je bil ta, de nifo ſmeli darovati, in tudi ne k' ſvetim obhajilu perſtopiti. Te velike miloſti ſo bili le potlej deleshni, zhe ſo do konza ſtanovitni oſtali.

Tudi je dobro vediti od ozhitne pokore, de zhaſ ſleherne ſtopnje pokorjenja ni bil per vſih greſhnikih enak, ampak po saſlushenji. Zhe ſo ſe kteri ſoſebno ſkerbno pokorili, ſo jim ſkrajſhali zhaſ pokore; zhe ſo bili pa leni, ſo jim ga sdaljſhali. Zhe je kdo smed njih sbolel, in pravo gorezhoſt v' pokori kasal, ſo ga s' vſimi potrebnimi sakramenti previdili. Zhe je preganjanje vſtalo, ſo vſe odvesali in obhajali, kteri ſo bili v' odkasani pokori gorezhi in ſtanovitni. Vidiſh, o greſhnik! ojſtroſt in uſmiljenje ljube matere katolſhke zerkve nad tiſtimi, kteri ſo ſvoje grehe ſposnali, ſe jih ſpovedali, in jih obshalovali? Premiſli ſvoje hudo sadolshenje, tepi ga nad ſeboj po ſvoji mozhi, bodi rad pokoren ſvojimu ſpovedniku, ki te vodi po poti pokore, in zhe ſe tudi ojſtro pokoriſh, ſi smiraj potreben boshjiga uſmiljenja. Sato ſe ponishuj, in mòli:

Molitev.

O Jeſuſ! ojſtroſt tvoje zerkve nad ſpokornimi greſhniki prizhuje, kako ſtraſhna hudobija je greh, in de ga moram nad ſeboj pokoriti. Veliko ſto let je uſmiljena mati katolſhka zerkev ozhitno pokorila ozhitne grehe, in ſhe sdaj jih sheli pokoriti; pa naſha

velika ſlaboſt ji brani. O Goſpod! persadeval ſi bom ſvoje ozhitne in ſkrite grehe nad ſeboj po mozhi pokoriti, de miloſt sadobim. O ſveta Fabijola! ſpròſi mi pravo ſposnanje grehov, duha shaloſti in pokore, de po tvojim sgledu vedno obshalujem in pokorim ſvoje grehe, de ne bom v' vezhno pokorjenje obſojen, temuzh vset v' nebeſhko kraljeſtvo. Amen.

XXI. dan grudna.

Sveti Tomash apoſtel.

Sveti Tomash, imenovan dvojzhizh, eden smed dvanajſtih apoſtelnov Jesuſovih, je bil, ko drugi apoſtelni, Galilejiz. Bil je ubog ribizh, in ſe je ſ' trudam shivil. Jesuſ ga je ſ' ſvojo miloſtivo mogozhno gnado k' ſebi poklizal, in med ſvoje apoſtelne vsel. Sveti Tomash je bil Jesuſu pokoren in hvaleshen, je vſe sapuſtil, per njem oſtal, sa njim hodil, poſluſhal njegove ſvete nauke, in prizha bil njegovih velizih zhudeshev. Svoje velike ſrezhe je bil slo veſel, in gorel je v' ljubesni do ſvojiga boshjiga uzhenika Jesuſa. Malo pred ſmertjo je Jesuſ ſvojim uzhenzam napovedal, de naj sa njim gredo is Galileje v' Judejo, v' Betanijo, kjer je Lazar umerl. Uzhenzi ſo ſe tega preſtraſhili, ker ſo vedili, de Judje iſhe-

jo Jesuſa umoriti. Tomash ſe ni bal s' Jesuſam ali sa Jesuſa terpeti, sato je drugim uzhenzam ſerzhno rekel: „Pojdimo tudi mi, de s' njim umerjemo.“ Bil je reſnizhno vnét sa Jesuſa, vender je ob zhaſu njegove ſmerti kakor drugi uzhenzi oflabel. Kader ſo bogabojezhe shene pravile, de je Jesuſ od mertvih vſtal, jim uzhenzi niſo hotli verjeti. Ko ſo ti Tomashu pravili: „Goſpoda ſim vidil!“ jim ni verjel, in je ſhe rekel: „Ako ne vidim na njegovih rokah snamenj shebljev, in ſvojiga perſta v' njegove rane ne poloshim, ne bom veroval.“ Drugi ſo bili maloverni, ko niſo hotli shenam verjeti; flabſhi ſhe pa je bil Tomash, ko ni hotel vſim uzhenzam verjeti. Ta njegova mala vera ni bila bres greha; vender jo je Jesuſ perpuſtil, de bi bila terdno prizhevanje Jesuſoviga vſtajenja. Njegova mala vera je naſhi veri v' pomozh. Uzhenzi, in ſoſebno Tomash, ſo bili maloverni; potlej ſo pa vender vſtajenje Jesuſovo terdno verovali, in sa to reſnizo ſerzhno umerli. To je naſhi flaboſti v' pomozh, in podpira naſho duſho, de v' veri ſtanovitna oſtane. Uſmiljeni Jesuſ ſe je oſem dni po vſtajenji ſpet perkasal ſvojim uzhenzam, med kterimi je bil tudi Tomash. Skosi saperte duri je k' njim priſhel, in jim mir voſhil; po tem je rekel Tomashu: „Vlòshi ſvoj perſt ſemkaj, in poglej mojih rok; podaj ſemkaj ſvojo roko, in deni jo v' mojo ſtran, in ne bodi neveren, ampak veren.“ Te prijasne in ſvarezhe beſede uzhenika Jesuſa ſo

preprizhale in ponishale maloverniga Tomasha, kteri je verno in veſelo savpil: „Moj Goſpod in moj Bog!“ Bil je maloveren ne is hudobniga, ampak is ſlabiga ſerza; ni ſe bal, temuzh shelel je Goſpoda shiviga viditi; vidil je Goſpodovo telo, in veroval in prizhal njegovo boshjo natoro. Jesuſ mu je odgovoril: „Tomash! ker ſi me vidil, ſi veroval; ſrezhni ſo, kteri niſo vidili, in ſo verovali.“ Te beſede Jesuſove pomenijo naſho ſrezho, ker ſmo ſoſebni dar vere prejeli, in verujemo, kar ſveti Tomash, zhe ravno niſmo kakor on Goſpoda Jesuſa vidili.

Kader je bil ſveti Tomash prejel ſvetiga Duha, je nekaj zhaſa v' Jerusalemu in Judeji osnanoval Jesuſa; potlej je ſhel v' daljne deshele ſvete vere osnanovat. Obhodil je deshele Partijanov, Medijanov, Baktrijanov in drusih nevernih in neuſmiljenih narodov, jih preobrazhal in kerſheval. Veliko jih je ſpreobernil ſoſebno sato, ker je Jesuſ po njem velike zhudeshe delal. Poſlednjizh je v' Indijo ſhel, ondi osnanoval ſveti evangeli, in ga ſ' zhudeshi poterdoval. Eni ſo ga poſluſhali, in ſe ſpreobernili; eni pa ſo ga ſovrashili, in na sadnje umorili. Neisrezheno veliko je savoljo ſvetiga evangelja terpel, in sa-nj ſerzhno umerl; sato vshiva sdaj veliko plazhilo v' nebeſhkim kraljeſtvu, in ga bo vshival vekomaj.

Nauk.

Od napuhnjenih maloverzov.

Sveti Tomash je bil maloveren, pa ne is hudobije, ampak is flabosti. Sanizhljiva smert Jesusova na krishi ga je bila pohujshala, pa shelel je Jesusa shiviga viditi; sato se je vdal, in je njegovo boshjo natoro vesélo prizhal, kader ga je vidil shiviga. Nekteri so maloverni ne is flabosti ko Tomash, ampak is hudobije, is napuha, ker se hozhejo od drusih raslozhiti, in drugazhi vediti, kakor uzheniki katolshke zerkve vedo in uzhe. Zhe kako besedo slishijo od sanizhevavza katolshke vere, mu bersh verjamejo vsaj nekoliko, in slabé v' veri. Zhe kdo smed hudobnikov pravi: „Spoved je ismishljevanje duhovnov, ni greh v' petik ali seboto meso jesti;“ ali zhe kaj drusiga taziga slishijo: zhutijo bersh mozhne skushnjave, in ne vedo, kaj je prav, ker niso uterjeni v' sveti veri. Ti maloverni, zhe bero bukve po tatinsko natisnjene, v' kterih so predersne misli soper rasodete resnize, se bres premisélka puste voditi in napeljati, kamor sapeljivi pisar hozhe. Sakaj in od kod je to? To je is napuha ali is hudiga poshelenja, de bi se od drusih raslozhili. Te hudobne prasnoglavze popishe sveti Juda Tadej strashno rekozh: „*Oni so oblaki bres vodé; jesenske dreveſa bres sadu, dvakrat usahnjene, s' korenino isderte; valovi grosovitniga morja, kteri svojo*

ſramoto penijo; neſtanovitne svesde, ki jim je temni vihar na vekomaj perhranjen.“ 12, 13.

Kdor je ponishen, je rasodeti veri lahko pokoren. Vſigamogozhniga in uſmiljeniga ſtvarnika ſposnati, mu ſlushiti, in ga hvaliti, je veſelje dobre in ponishne dushe. Ta je dobrotljivimu Jesuſu neisrezheno hvaleshna, kteri je ſvet odreſhil, in katolſhko zerkev poſtavil, v' kteri ſami ſe vſe reſnize nepopazhene hranijo. Ponishna dusha veruje le eniga Boga, pa tudi le eno zerkev, ki je poſtavljena na podſlombo apoſteljnov, ktere je ſam Kriſtuſ poglavitni vogelni kamen. Ponishna dusha premiſhljuje ljubesnjive rasodete reſnize in sapovedi; ſposna, de je vſe to v' poſvezhevanje, v' zhaſno in vezhno ſrezho vſiga zhloveſhtva: sato ſlushi Bogu veſelo, in zhaka upno vezhniga plazhila, ki je sveſtim boshjim ſlushabnikam obljubljeno. Tako ne dela prevsetnesh. Njegovo ſerze je hudo, in njegove miſli ſe medejo, ker hozhe vezh vediti, kakor je treba. K' njegovi malovernoſti tudi slo perpomore njegovo greſhno shivljenje. Skoraj bi shelel poginiti ko neumna shivina, de bi le neumni shivini enako shivel. Njegove miſli ſe vsdigujejo soper vero, ker ſvoji ſlabi natori rad dovoli soper sapovedi. Vera mu je nadleshna, ker dobrim dobro obeta, in hudim hudo shuga. Sato ſkerbi hudobnesh kako mozh rasodete vere odverniti ali pomanjſhati, de bi dremotno shivel v' ſvojih grehih; ne rezhem *mirno*, ampak *dremotno*, ker bo zhaſ priſhel, de bo

hudobnesh ſvoje radovoljne smote ſposnal, slaſti pa v' bolesni.

Ti bodi Bogu po rasodeti veri hvaleshno pokoren v' vſim, in boſh prejel vezhno plazhilo. Bodi Bogu rad pokoren; zhe ne, mu boſh nerad pokoren, pa bres vſiga prida. Kralj Antioh je menil hribe prenaſhati, veſ ſvet ſtrahovati, tudi boshjo mozh uſtaviti; potlej je v' bolesni ſvoj napuh ſposnal, pa preposno, ker ni miloſti doſegel. Shivi is vere, ne poſluſhaj bahazhev in shlobudraſtih, bodi ponishen in pravizhen, de prejmeſh, kar ti obetata vera in upanje.

Molitev.

Uſmiljeni Goſpod Jesuſ Kriſtuſ! hvalim in sahvalim t sa vſe reſnize, ktere ſi dobrotljivo rasodel. Kako bi samogel vediti, kaj ti dopade, ako bi me ti ne uzhil? Prav ne umem, kar imam smiraj pred ozhmi; kako bi vedil, kar zhlovekov um preſeshe? Ohrani me v' veri katolſhke zerkve, ki ſi jo ti uzhil, apoſteljni osnanovali, in marterniki sa-njo umerli. Ne dopuſti, de bi smota moje pameti ali pohujſhanje ſlabovernih otemnilo prejete reſnize. Tudi te profim, pomagaj mi savoljo saſlushenja ſvojiga ſvetiga apoſteljna Tomasha in vſih ſvetnikov ſ' tvojo gnado po tej ſveti veri shiveti, de jo v' zhiſtoſti in zhaſti ohranim do tvojiga prihoda, in pridem v' tvoje kraljeſtvo. Amen.

XXII. dan grudna.

Sveti Marzel minih.

Sveti Marzel je bil rojen v' Sirii. Njegovi ſtarſhi ſo bili filno bogati, in ſo po vſi desheli ſloveli; pa umerli ſo mu, ko je bil ſhe slo mlad, in njih pomozhi nar potrebniſhi. Marſikteri bogat mladenizh bi ſe bil viſoko noſil, v' pojedinah, v' igrah, v' rasujsdani drushbi bahal, in hudobno shivel; on pa ſe je vſiga tiga ſkerbno varoval. Starſhi ſo mu umerli, pa shiviga Boga je imel pred ozhmi; ſtarſhi ga niſo mogli ſtrahovati, pa ni posabil, smiraj je pomnil, kar je poprej od njih ſliſhal, in ſtrah boshji ga je sapovedim podvergel. Ta ſveti mladenizh ſe je ſkerbno varoval drushbe hudobnih tovarſhev, kteri bi ga bili radi pohujſhali, in ga po ſlabih potih vodili; ſamotno je shivel, in v' ſamoti premiſhljeval, kako bi nadleshnim naſtavam odſhel, in ſvojo duſho svelizhal. S' boshjim ſvetam je ſklenil iti v' meſto Antiohijo, in je ſhel, de bi ondi nesnan v' pokorjenji shivel. V' tim velikim meſtu ſvetimu Marzelu ni bilo mar viditi ali ſvediti, kar je ſoſebniga, ampak moliti, premiſhljevati, katolſhke uzhenike poſluſhati, ſe s' bogabojezhimi od boshjiga pogovarjati, ſe poſtiti, in Bogu ſlushiti. Ondi je svedil, de je v' meſtu Efesu veliko rasſvetljenih uzheni-

kov in poboshnih kriſtjanov; toraj je tje ſhel, de bi ſe od njih uzhil ravne poti v' nebeſa. Ker je is dobriga ſerza pravizhnoſti iſkal, je pot pravizhnoſti naſhel, pravizhno shivel, in Bogu dopadel. Vſe te dobre dela ſo ſe mu premajhne in ſlabe sdele; sato je shelel v' kloſhter iti, in do ſmerti v' njem oſtati. Svedil je, de je v' velikim meſtu Konſhtantinopolu ſlovezh kloſhter, v' kterim minihi shivé v' velikim pokorjenji, in nozh in dan Boga hvalijo. Vsdignil ſe je, hitro hodil, in prednika kloſhtra ponishno profil, de naj ga med ſvoje uzhenze vsame. Uſliſhan je bil, in je ondi oſtal. V' kloſhtru je pokoj in veſelje ſerza naſhel, kteriga je iſkal, in ob kratkim vſe druge minihe v' ſvetoſti dohitel in preſegel.

Alekſander, apat kloſhtra, je ſvetiga Marzela ſoſebno ljubil, ker je bil veſ po volji boshji. Po ſmerti apata Alekſandra ſe je nekaj minihov pogovorilo ſvetiga Marzela ſvojiga prednika isvoliti. S. Marzel ſe je tega preſtraſhil, je sbeshal, in toliko zhaſa perkrit oſtal, de je bil drug isvoljen. Kader je ſveti Marzel v' kloſhter nasaj priſhel, je bil obſojen nar teshji in gerji kloſhterſke dela opravljati; veſel je bil tiga, in profil je zelo, de naj ga v' tim do ſmerti puſté. Ravno ta njegova reſnizhna ponishnoſt je napravila minihe, de ſo ga po ſmerti apata Janesa ſpet ſvojiga duhovniga ozheta isvolili, in vſi ſo ſe mu radi podvergli. Ravno takrat je S. Marzelu brat umerl, in mu vſe ſvoje veliko premoshenje sapuſtil. Ta ſve-

ti ſlushabnik boshji je ſ' prejetim premoshenjem veliko ſushnih odkupil, ubogim pomagal, in ga sa druge dela uſmiljenja obrazhal; ſebi pa in ſvojimu kloſhtru ni belizha pervoſhil, ker je vedil, de je uboſhtvo podſlomba kloſhterſke nedolshnoſti, in ohrani ponishnoſt in pokorjenje. Sveti Marzel je veliko zhudeshev ſtoril; pa le nekaj jih bodi tukaj. Minih Elpidi je v' uſtih raka imel; govoriti she ni mogel, in bliso ſmerti je bil. Sveti Marzel ga je obiſkal, v' ſerze ſe mu je ſmilil, je molil, sa-nj, in ga osdravil. Minih drusiga kloſhtra je ſvetimu apatu Marzelu porozhil in proſil, de naj ga obiſhe; preden je do bolnika priſhel, je she umerl. Sveti Marzel je ſtopil pred merlizha, je molil, in merlizh je oshivel. Vſi ſo ſe zhudili, in ta zhudesh osnanovali, ako ravno jim je ſveti Marzel ojſtro prepovedal od tiga govoriti. Jud is Samarije je tudi Marzela proſil, de naj mu osdravi hudo rano, ki jo je na obrasu imel, in je obljubil v' Jesuſa verovati, zhe sdravje sadobi. Sveti Marzel mu je ſprosil sdravje, pa terdovratni Jud je v' ſvoji ſlepoti oſtal. Savoljo njegove nesveſtobe ſe mu je rana ponovila. Spet je po ſ. Marzelu sdravje sadobil, pa ſpet prelomil ſvojo obljubo v' Jesuſa verovati. Ker ſe je ta hudobni Jud s' Bogam norzheval, je naglo in neſrezhno umerl. Blishni in daljni ſo po ſvetimu Marzelu pomozh dobivali; sato je njegovo imé ſlovelo po vſih jutrovih deshelah.

Ta ſveti ſlushabnik boshji ſe je ſerzhno vojſkoval sa zhiſtoſt katolſhke vere soper krivoverze; ni ſe dal od njih sapeljati, uzhil, in ſvaril jih je, ſkuſhal je od njih sapeljane preuzhiti, in smiraj je ſkerbel, de bi bila povſod in per vſih zhiſta vera. Shivel je dolgo; Bog mu je sdaljſhal shivljenje v' prid vſe zerkve. Slo ſtar je umerl v' letu 485.

N a u k.

Is poprejſhnjiga popiſovanja.

Sveti Marzel je bil v' nar nevarniſhih letih, kader ſo mu ſtarſhi odmerli, in mu veliko premoshenje sapuſtili. Sgubo ſvojih ſtarſhev je obshaloval, poſvetno premoshenje sanizheval; in v' boshjim ſtrahu shivel. Slabo telo ga je ſkuſhalo, nevoſhljivi hudizh ga je nadlesheval, hinavſki prijatli ſo ga v' hude perloshnoſti vabili, hudobniki ſo mu pohujſhanje dajali, in vſe sapeljivoſti ſo ga ob enim obdale; pa vſe to je ſerzhno premagoval, ker je Boga ljubil, in ſe ga is ljubesni bal. Vidiſh, o kriſtjan, kaj samoreſh, ako je Bog f' teboj! Mladoſt je she ſama na ſebi mozhna in dolga ſkuſhnjava po ſvojim poshelenji shiveti; mladoſt in bogaſtvo ſkupaj je huji ſkuſhnjava rasujsdano shiveti, in ſvoje gerde shelje nafitovati; mladoſt, bogaſtvo, proſtoſt in sapeljivi tovarſhi ſkuſhajo ſhe huje zhloveka: ali ſtrah boshji premaga vſe ſkuſhnjave. Ne isgovarjaj

ſe rekozh: „Sim mlad, hudizh me je smotil, tovarſhi ſo me sapeljali.“ Zhe ſi mlad, mòli obilniſhi, de dobiſh gnado vſe ſovrashnike premagati. Ne le ſtarim, ampak tudi mladim ſo sapovedi dane. Zhe ſi mlad, morebiti umerjeſh mlad, zhe shiviſh dolgo, boſh tudi od ſvoje mladoſti Bogu odgovor dajal; zhe imaſh veliko premoshenje, boſh li boshje dari v' dobrotljiviga Boga hudo obrazhal? Te tovarſhi ſkuſhajo, premiſli, de ti oni per ſodbi ne bodo pomagali. Premiſhljuj pravizhno ſodbo in vezhnoſt, de shiviſh v' boshjim ſtrahu, in upaſh ſvojo edino duſho svelizhati. Premiſli, kaj govori David: „*Velika in mnoga je tvoja dobrota, o Goſpod! ki jim jo perhraniſh, kteri ſe te bojé, in v' té upajo.*“ Pſ. 30, 20. 21. Strah boshji naj te povſod ſpremlja, uſmiljeniga Boga in pravizhniga ſodnika Jesuſa nikoli ne posabi, in boſh nedolshen: „*Goſpodov ſtrah je shivljenja ſtudeniz, de ſmertnim sadergam odideſh.*“ Prip. 14, 27.

Sveti Marzel je ſvoje meſto sapuſtil, je ſhel v' Antiohijo, potlej v' Efes, in na sadnje v' Konſhtantinopol is zhiſtih shelj ſvetih naukov. Ob njegovim zhaſu je bilo ſhe veliko nevernikov in veliko krivoverzov, kterih ſe je bal; sato je iſkal ſoſebnih dobrih uzhenikov, de bi ſe v' katolſhki veri uterdil. Ne prasna radovednoſt, ampak reſnizhna shelja boljſhati ſe, ga je po ſvetu vodila, kakor prizhuje njegovo bogabojezhe kerſhanſko shivljenje. Kader

je v' Konſhtantinopolu v' kloſhtru naſhel vſe perpomozhke v' vezhni mir, ni vezh odſtopil; 60 let je bil v' kloſhtru, in je ondi ſveto umerl. Ljuba kerſhanſka duſha! preden ſe ſ' ſvetim Marzelam isgovarjaſh, premiſli ſkerbno nagibe ſvojiga ſerza, is kterih okoli hodiſh, ſi uzhenike sbiraſh, in po ſoſebnih naukih hrepeniſh. Hodiſh rada po boshjih potih, poti pokorjenja pa ne veſh; hitiſh po odpuſtku, pa dovoliſh tudi v' grehe, kteri ti ſhtrafnige mnoshijo; te veſeli ſliſhati ſoſebne nauke, pa ne ſpolnujeſh ne tih ne drusih: te ſerbé uſheſa kaziga dobriga pridigarja poſluſhati, in ſvojih hudih navad ne opuſtiſh; imaſh ſpovednike na meſze, ſkoraj nobeden ti ni vſhezh, ker v' tebi ni ponishnoſti, ni pokorſhine. V' snamnje ponishnoſti ſe klezhé ſpovedujeſh; potlej hozheſh ſvoje uzhenike uzhiti, jih per ſvojih tovarſhizah opravljaſh, in soper nje jesljaſh, ker niſo hotli gladiti tvoje preſejane prevsetnoſti, ali milovati teshke noſhe tvojih ismiſhljenih krishev, ali puſhati te k' ſ. obhajilu po tvoji ſamopaſhni poboshnoſti. Ljuba kerſhanſka duſha! premiſli ſe, de ſe ne golufáſh. Smiraj ſi lazhna naukov, vender ti ne pridejo do ſerza, de bi ſe poboljſhala. Še potoshujeſh, de ſi ſovrashena, sanizhevana, sapuſhena in preganjana od vſih; vſi drugi pa vedó doſti govoriti soper tvoj nepokojni jesik in tvojo hudo jeso. Kaj ſo tedaj vſi drugi hudobni, ti ſama ſi pravizhna? Premiſli ſe, pròſi Boga ſposnanja, bodi pokorna ſpovedniku, iſhi pra-

viga miru, in ga boſh naſhla. Zhe niſi taka, ſi sadeta od ſvarezhih beſed Isaija preroka: „*Od dne do dne me iſhejo, pravi Goſpod, in hozhejo snati moje poti; vender delajo po ſvoji volji.*“ 58, 2. 3.

Ṣamarijan, kteriga je bil ſ. Marzel dvakrat osdravil, pa ſe vender ni Jesuſu vdal, in je v' ſvoji greſhni ſlepoti umerl, pomeni terdovratne greſhnike, kteri boshjo miloſt sanizhujejo, in sa tega voljo ſo boshje miloſti nevredni. Ṣveti Avguſhtin pravi: „*Pred greham ſe bój pravize, po grehu upaj v' boshjo miloſt.*“ Reſ, upaj v' boshjo miloſt; pa hiti ſe tudi ſpokoriti, de je boſh deleshen. Zhe boshjo miloſt sanizhujeſh, ſi boshje miloſti nevreden. Lulika je bila veliko zhaſa na njivi med pſhenizo puſhena; ker je pa lulika oſtala, je bila v' ogenj vershena. Kdor ſe boshji miloſti radovoljno ne podvershe, ſe ji bo permoran podvergel. Modri Ṣirah te lepo uzhi rekozh: „*Ne rezi: Greſhil ſim, in kaj ſe mi je shaliga sgodilo? sakaj nar viſhi je poterpeshljiv maſhevaviz.*“ 5, 4. O greſhnik! vdaj ſe uſmiljenimu Bogu, in zhe sanizhujeſh bogaſtvo njegove velike persanaſhnoſti, ſi boſh pravizhno jeso nakopal, is ktere ne bo reſhenja. Veliko jih je v' peklu bres vſiga upanja, ker ſo v' shivljenji predersno upali. „*Bog je pravizhen in poterpeshljiv ſodnik.* Pſ. 7, 12. Ne puſti zhaſa boshje miloſti pretezhi, sakaj potlej ne bo uſmiljenja.

Molitev.

O Goſpod Jesuſ Kriſtuſ! napolni ſ' ſvojim duham mojo duſho, de sanizhujem dobrote ſvetá, ſovrashim greſhne veſelja, ne poſluſham ſkuſhnjavzov, shivim v' tvojim ſtrahu, in ſe bom veſelil per tebi vekomaj. Mladoſt, bogaſtvo, hudo poshelenje, pohujſhanje hudobnih in drugo me reſ sapeljuje; pa vſe samorem premagati, zhe ſi ti s' menoj. Obljubim ſ' pomozhjo tvoje gnade ti sveſto ſlushiti, de te per ſodbi prijasniga najdem, in pojdem v' tvoje veſelje. O ſ. Marzel, ki ſi smiraj boshje zhaſti iſkal, in delal, kar je Bogu dopadlo! ſpròſi mi reſnizhno voljo boshjo voljo dopolnovati, in v' gnadi boshji umreti. Amen.

XXIII. dan grudna.

S. Servul berazh.

Ob zhaſu papesha ſ. Gregorja I., kteri je katolſhko zerkev vladal od 590. do 604. leta, je bil v' Rimu bogabojezh berazh, Servul po imenu, kteriga shivljenje je sgorej rezheni ſ. Gregori popiſal. S. Servul je bil ubosih ſtarſhev, in nesmoshen ſi kruha ſlushiti savoljo dolge bolesni, ſ' ktero ga je Bog obiſkal. V' mladoſti she je bil mertvuden, to je, udje ſo mu

odmerli, in ni mogel delati, tudi ne hoditi, in zelo is ſvoje terde poſtelje ne vſtati. Veſ je bil revesh, na teleſu in tudi na premosheńji. Ṣoſedje ſo ga nosili k' zerkvi ſ. papesha Klemena, de bi mu verni uſmiljeno pomagali. Ṣveti Ṣervul je bil vſim meſtu snan, vſi ſo vidili njegovo ſlabo telo, in vedili njegovo uboſhtvo; sato ſo mu radi vbogajme dajali. Boshji ſhibi ſe je podvergel, ker je vedil, de ga Bog is uſmiljenja tepe; hvalil je Boga v' ſvojih nadlogah, in mu ſvoje krishe daroval; Jesuſa Kriſtuſa krishaniga je vedno premiſhljeval; hvaleshen je bil dobrotnikam, in je obilno sa-nje molil. Obilno pomozh je prejemal, ker ſo ga ljudje revniga in poboshniga posnali; pa uboshno je smiraj shivel, nikoli ſi ni pervoſhil dobre jedi ali kaj drusiga, kar bi bilo zhes njegov ſtan. Kar mu je od njegoviga revniga shivesha oſtajalo, je drugim ubogim dajal. V' zerkev ni mogel hoditi k' ſveti maſhi in k' boshji beſedi, ker ni mogel is ſvoje terde poſtelje; pa v' duhu je premiſhljeval ſ. maſho, in ſ' ſvojim duham je per njej bil. Kupil ſi je ſ. piſmo, in ga je smiraj per ſebi imel. Kader je kak duhoven ali minih ali kdo drug memo ſhel, ga je ponishno profil, de naj mu nekoliko bere in rasloshi is ſ. piſma. Ta je bila njegova vedna ſkerb; poſluſhal je in premiſhljeval, kar ſo mu drugi brali, ali ſvetiga pravili: tako je bil prav dobro poduzhen v' vſih potrebnih naukih. Njegova poterpeshljivoſt je bila velike hvale in obilniga sa-

ſlushenja vredna. Vſi ſo ſe nad njim zhudili, de je bil tako poterpeshljiviga in veſeliga ſerza. Veliko terpljenje je bilo nozh in dan neprenehama veliko let v' terdi poſtelji leshati, ker je sraven tiga vedniga pokorjenja tudi velike bolezhine terpel; vender je Boga hvalil, in mu ſvete peſmi v' zhaſt veſelo pel. Velikokrat je is ſerza djal: „Sahvalim Boga, ki me je ſ' to bolesnijo udaril.“

Zhaſ je priſhel obilniga boshjiga plazhila, ubogimu in poterpeshljivimu Ṣervulu namenjeniga. Ṣilno velike bolezhine ſo mu blishnjo ſmert napovedovale. Ṣ' ſvetim sakramenti ſe je oſkerbel, in je upno zhakal is ſvetá iti. Duhovni in verni ſo ga radi obiſkovali, in ſo ſe bolj ſami od njega uzhili, kakor njega uzhili ſrezhno umreti. Eniga dne, ko je bilo veliko vernih per njem, jim je rekel: „Ljubi moji! pokleknite in molite sa mojo duſho, de v' ſrezhno vezhnoſt gre.“ Glaſno ſo per njem molili, on je tiho molil sa njimi. Med molitvijo je savpil: „Prenehajte moliti, in poſluſhajte nebeſhko petje.“ Ravno takrat ſe je njegova duſha odlozhila, in je, ſpremljena od boshjih angeljev, ſhla v' nebeſhko kraljeſtvo. Ṣveti Gregori perſtavi tudi ſhe, de je njegovo ſénjaſto truplo tako neisrezheno prijetno diſhalo, de ni mogozhe dopovedati. Tiga ſvetnika ſo v' zerkev ſ. Klemena zhaſtito pokopali, in po njem ſoſebne gnade dobivali. Kjer je veliko let bolan leshal, ſo v' kamen is-

ſekali sapopadik njegoviga ſvetiga shivljenja, in ta zhaſtiti ſpomin oſtane do danaſhnjiga dné.

Nauk.

Jesuſ sapové pokorjenje in poterpeshljivoſt.

Ṣveti Ṣervul je bil shiva podoba ubosiga in poterpeshljiviga Jesuſa. Ta sveſti ſlushabnik boshji je bil ubog in bolan vſe dni ſvojiga shivljenja; pa ne to dolgo terpljenje, ampak poterpeshljivoſt, ki jo je imel savoljo Boga, mu je nebeſhko kraljeſtvo saſlushila. Teshki krishi ne pomagajo, zhe ni poterpeshljivoſti; saſlushenje per Bogu ni po teshi krishev, ampak je po poterpeshljivoſti. Jesuſ je s' sgledam in s' beſedo sapovedoval pokorjenje in poterpeshljivoſt; hodimo tedaj po sgledu ſvetiga Ṣervula sa Jesuſam.

Jesuſ, vſigavedni Goſpod, vé naſho veliko ſlaboſt, naſhe hudo nagnjenje do ſhkodljivih dobrot in naſho neperpravno voljo pokoriti ſe; sato nam je sdravila pernesel naſ osdraviti. Te sdravila ſo grenke, tode potrebne: ſam ſe je ponishal, de bi ſe tudi mi ponishevali; je smiraj shivel v' uboſhtvu, de bi bili tudi mi ubogi v' duhu; je neisrezheno terpel, de bi ſe tudi mi pokorili. Ṣveti Janes pravi: „*Beſeda je bila na ſvetu, pa ſvét je ni ſposnal. V' ſvojo laſtino je priſhlo, in njeni je niſo ſprejeli.*“ 1, 10. 11. Ṣ. Janes popiſhe veliko miloſt Jesuſovo in mersloto meſenih ljudi, kteri

ſe mu niſo hotli podvrezhi, ker ſo raji v' greſhnim veſelji shiveli, kakor s' njim terpeli. Glej, o kriſtjan! de niſi tudi ti v' njih ſhtevilu, in de poti nebeſhkiga kraljeſtva ne sgreſhiſh. Pot terpljenja in pokorjenja je ojſtra in bodezha, tode potrebna ſprideni natori. Porezheſh: „Veliko terpim, imam doſti krishev, in upam sa Jesuſam hoditi.“ Prav govoriſh, zhe premagujeſh ſvoje hude shelje, in voljno noſiſh ſvoje krishe. Kaj bi ti pomagalo veliko terpeti, pa tudi ſvojo hudo voljo po mozhi ſpolnovati? Kaj bi ti pomagali krishi, ako bi jih s' godernjanjem noſil?

Jesuſ naſ uzhi, de vſo greſhno ljubesen do ſtvari premagujmo, in ubogi v' duhu bodimo. Sato je bil rojen v' revnim hlevzu, je smiraj shivel uboshno, je sapovedal nebeſhkiga kraljeſtva iſkati. S. Servul je sa Jesuſam hodil, ne ker je bil ubog v' premoshenji, temuzh ker je bil ubog v' duhu; ni shelel bogaſtva, voljno je noſil ſvoje teshke krishe, in Boga hvalil, ko ga je s' nadlogami obloshil. O kriſtjan! zhe ima vera kaj mozhi v' tebi, ſi Bogu reſnizhno hvaleshen, kteri ti nadloge poſhilja, de bi ſe ſvetá navelizhal, in nebeſhkiga kraljeſtva iſkal. Vshivaj hvaleshno, kar ti Bog daje; delaj pridno, de ſe poſhteno shiviſh; bodi pa bres lakomnoſti, in puſti Boga goſpodariti po ſvoji ſveti volji. Boshja volja ſe godi, naj bi ti hotel, ali ne hotel; pa gorjé ti, zhe ſe ſtaviſh njegovi volji. Lakomne shelje, nepokojne ſkerbi, godernjanje in ne-

volja, kaj ti bo to perneſlo? Boſh li obogatel, boſh li loshej shivel, ali boſh li bres nadlog, zhe ſe jih braniſh? Nè, temuzh bres dobriga saſlushenja boſh, obilniſhi boſh terpel tukaj, in po ſmerti ti ne bo dobro. Terpi voljno, sanizhuj ſvet; tako boſh lahko umerl, in po ſmerti veliko plazhilo prejel. De to delaſh, premiſli beſede modriga: „*V' maſhevanja dan ne bo bogaſtvo nizh pomagalo; praviza pa bo od* (hude) *ſmerti reſhila.*“ Prip. 11, 4.

Molitev.

O Jesuſ, uzhenik uboſhtva, pokorjenja in poterpeshljivoſti; daj mi ſposnati ſvoje veliko sadolshenje, de ſe rad pokorim, in vſe krishe voljno noſim. Moji ſpazheni natori ſo tvoje grenke sdravila soperne, tode potrebne. Gorje mi, ako bi bilo po moji volji! hudobno bi shivel, in neſrezhno bi umerl. Kaj imajo sdaj bogati v' peklu od ſvojiga obilniga premosheṅja, od vſih greſhnih ſladnoſt? Ṣveti Ṣervul, tvoj ſlushabnik, je bil dolgo v' velikim terpljenji, sdaj te veſel hvali v' nebeſih. Dòbro in hudo mine; dobro in hudo saſlushenje pa oſtane vekomaj. Raji hozhem sa teboj, o Goſpod! po sgledu tvojiga ſlushabnika, ſvetiga Ṣervula, hoditi, de po njegovo sa teboj pridem v' tvoje kraljeſtvo ſe veſelit vekomaj. Amen.

XXIV. dan grudna.

Sveti Daniel prerok.

Daniel prerok, zheterti med vélizimi preroki, je ſoſebne hvale vreden, ker je v' ſtari savesi, okoli 600 let pred prihodam odreſhenika Jesuſa, po vſih sapovedih med neverniki nepreſtraſheno shivel. Njegovo telo je bilo v' ſushnoſti; njegova duſha pa je proſta, ſrezhna in Bogu sveſta oſtala. Katolſhka zerkev ga viſoko zhaſti ſoſebno sato, ker je ne le, ko drugi preroki, prihod obljubljeniga odreſhenika prevedil in osnanoval, temuzh je tudi na tanko pravil zhaſ njegoviga prihoda in njegove ſmerti in ſhtraſnige terdovratnih Judov. Ravno is tiga konza je tukaj njegov ſpomin v' dan pred Jesuſovim rojſtvam preneſen.

Daniel je bil rojen v' Judeji ob zhaſu kraljevanja bogabojezhiga Judovſkiga kralja Josija. Bil je kraljeve kervi. Nabuhodonosor, Babilonſki kralj, je po ſmerti poboshniga kralja Josija s' mogozhno vojſko ſhel nad Jerusalem, ga premagal, in kralja Joakima, pervake kraljeſtva in vſe terdne moshe v' Babilon ſushne odpeljal. Mladenizh Daniel je bil tudi v' ſushnoſt odpeljan. Bog mu je dal modroſt, gorezhoſt in ſtanovitnoſt, de bi med neverniki njegovo zhaſt osnanoval, in ſvoje ſoſushne brate v' veri uterdoval. Nabuhodonosor kralj

je sapovedal smed odpeljanih mladenzhev nar imenitnishi, lepshi, umetnishi in perljudnishi v' njegovo streshbo odbrati; svojimu hishniku pa je sapovedal odbranim mladenzhem jed in pijazho od kraljeve mise dajati, in jih Kaldejskih umnost uzhiti. Daniel je bil pervi smed odbranih mladenzhev. Bil je she mlad, pa imel je modrost starih; sato je vse te kraljeve dobrote sanizheval, in sklenil tudi v' ptuji desheli sapovedi svojiga Boga terdno dopolnovati. Vedil je, de kralj je in pije malikam darovane jedi in vino, ali take jedi, ki so Judam po Mosesu prepovedane; sato se je bal grehiti, in je hishnika ponishno prosil, de naj njemu in njegovim tovarshem sozhivje in vodo daje. Povedal mu je tudi, de prosi to savoljo vesti, ne is sanizhevanja kraljeve dobrote. Hishnik je bil malikovaviz, vender mu je proshnja vestniga mladenzha Daniela dopadla; le kralja se je bal, in sato se branil v' Danielovo proshnjo dovoliti. Daniel je tishal, in nadleshno prosil, in bil je uslishan. O sveti mladenizh! Bog ga je savoljo njegove svestobe silno povishal.

Nabuhodonosor je v' spanji zhudno podobo vidil; njegov duh se je prestrashil, in je posabil, kaj se mu je sanjalo. Poklizal je uganovavze pred-se, in jim sapovedal, de naj mu povedo sanje, ki jih je imel, in pa kaj de pomenijo. Ker tiga nisо mogli, je kralj ukasal vse modre pomoriti. Daniel je prosil Boga, de naj mu to skrivnost rasodene, je shel

h' kralju, in mu vſe rasloshil. Kralj je oſtermel, in savpil: „Reſnizhno, vaſh Bog je Bog bogov, Goſpod kraljev in rasodevaviz ſkrivnoſt!“ Kralj je Daniela slo obdaril, in poſtavil poglavarja vſih Babilonſkih deshel. Kralja Baltasar in Darj ſta tudi ljubila Daniela, ker ſe je vſelej modro in sveſto obnaſhal. Drugi ſo mu bili nevoſhljivi, in ſo ga sheleli umoriti. Napravili ſo kralja Darija, de je sapovedal, de, kdor v' trideſetih dneh kaziga boga ali zhloveka proſi, bo v' levnjak vershen. Ismiſlili ſo ſi tako prekanjeno, ker ſo vedili, de Daniel vſak dan ſvojiga Boga moli. Bogabojezhi Daniel je po ſvoji navadi trikrat v' dan per odpertih oknih molil. Nevoſhljivi moshje ſo ſkerbno gledali po njem, ga v' molitvi naſhli, per kralji satoshili in tiſhali, de naj ga po oklizanim ukasu v' levnjak vershe. Kralj je to ſizer dopuſtil; pa od shaloſti ni vezherjal, in ni ſpal. Kader ſe je danilo, je kralj ſhel k' levnjaku, in Daniela obshaloval she mertviga; vender ga je po imenu poklizal. Daniel ſe mu je bersh oglaſil, in Boga odreſhenika hvalil. Kralj ſe je rasveſelil, je ukasal Daniela is levnjaka potegniti, in njegove toshnike levam pometati. Levi ſo jih sgrabili in rasdrobili. Kralj je praviga Boga hvalil, in vſim ſvojim podloshnim sapovedal, de naj ſe njega bojé. Tako ſe je snanje vſigamogozhniga Boga po Babilonſkim kraljeſtvu osnanovalo.

Daniel je bil kralju vſhezh, in je per njegovi misi, kar mu je bilo od Moſeſove poſta-

ve jesti perpusheno, jedel. Pa Daniel ni maral sa to zhast in dobroto; dopadljivo mu je to bilo samo sato, ker je imel perloshnost kralju resnizo govoriti, in zhesthenje praviga Boga povisthevati, kakor te dve pergodbi prizhujete. V' Babilonu v' vélikim tempeljnu je bila podoba perviga Babilonskiga kralja Bala, in to podobo so neumni Babilonzhani molili; tudi kralj je hodil vsak dan je molit. Tej podobi so vsak dan darovali dvanajst mer bele moke, shtirideset ovz in shest velizih verzhev vina, ker so upali, de jé in pije. Kralj je Danielu rekel: „Sakaj ti Bala ne molish?“ Daniel mu je odgovoril: „Jest molim shiviga Boga, ne mertvih podob.“ Kralj pravi na to: „Sej je tudi Bal shivi bog; ne vidish, koliko vsak dan pojé in popije?“ Daniel se je kralju pomusal, in je rekel: „Bal ne more jesti, ne piti.“ Potlej je kralja modro preprizhal, de ga popi golusajo. Kralj je ukasal golusne pope pomoriti, in Bala Danielu v' oblast dal, de ga je rasdrobil. Babilonzhani so tudi drakona ali veliko kazho molili. Kralj je Danielu rekel: „Vsaj od tiga ne moresh rezhi: de ni shivi bog; tedaj moli ga.“ Daniel je kralju rekel: „Zhe mi dopustish, ga bres mezha in palize umorim.“ Kralj mu je odgovoril: „Le.“ Daniel je nekoliko smole, masti in dlak vsel, to vkup skuhal, in drakonu metal; drakon je to pojedel, in kmalo poginil.

Daniel, ves gorezh sa praviga Boga, je to storil, in svoje shivljenje v' smertno nevar-

noſt poſtavil, de bi kralja in Babilonzhane od njih vrashne in napazhne vere odvernil; pa kdo samore neumno ljudſtvo preuzhiti? Kralj je Daniela smiraj ljubil; Babilonzhani pa ſo ga ſmertno ſovrashili, ſo ſe ſpuntali, in nad kralja ſhli rekozh: „Sdaj nam Daniela, kteri je Bela rasdrobil, in drakona umoril; zhe ne, bomo tebe in tvojo drushino pomorili.“ Kralj ni mogel Daniela ubraniti. Sgrabili ſo ga, in levam vergli. V' levnjaku je bilo ſedem levov; ſheſt dni jim niſo dali jeſti, de bi Daniela posherli. Bog pa ni sapuſtil ſvojiga ſlushabnika. Angelj je preroka Habakuka in jed, ktero je ſvojim delavzam neſel, is Judeje v' Babilon v' levnjak v' hipu prenesel, in ga bersh na njegovo meſto v' Judejo poſtavil. Daniel je uſmiljeniga Boga hvalil in jedil, kar mu je dobrotljivo poſlal. Vſi ſo terdno miſlili, de je Daniel od levov poshert. Sedmi dan je kralj ſhel pred levnjak Daniela mertviga obshalovat; je v' levnjak pogledal, in vidil Daniela shiviga in sdraviga v' ſredi levov ſedeti. Kralj ſe je savsel, in savpil: „Velik ſi, Goſpod, Danielov Bog!“ Ukasal je Daniela is levnjaka potegniti, in njegove ſovrashnike levam pometati, kteri ſo bili naglo posherti. Vſigamogozhni in uſmiljeni Bog je te velike zhudeshe delal v' reſhenje ſvojiga sveſtiga ſlushabnika Daniela; pa tudi v' pomozh ſvojiga ſushniga ljudſtva, de bi ga ne posabilo, in mu ſlushilo.

Daniel ſe je bil poſtaral; zheſhen je bil od kraljev in od Judov, vender je bila njegova dusha v' vedni britkosti, ker je vidil svoje brate v' teshki sushnosti. To ga je smiraj peklo, sato je Boga vedno prosil njih reſhenja. Eniga dne je po svoji navadi svoje in svojiga ljudstva grehe vprizho Boga milo obshaloval, in po reſhenji sdihoval, kar Gabriel, véliki angelj, k' njemu perſtopi, in mu rasodene miloſtljivo reſhenje is Babilonſke sushnosti; tudi mu je rasodel zhaſ prihoda obljubljeniga Odreſhenika, zhaſ njegove ſmerti in ſhtrafnige Judov. Kar mu je véliki angelj Gabriel rasodel, je sapiſal, in to ſe je na tanko dopolnilo, de bi Judje svojo ſlepoto ſposnali, in kriſtjani oſtali ſtanovitni v' sveti veri. Reſ, bodi Bogu hvala, ko nam je dal ſposnati Jesuſa, kteriga ſo preroki osnanovali, in pravizhni sheleli.

N a u k.

Is poprejſhnjiga popiſovanja.

Sveſti ſlushabnik boshji, prerok Daniel, kashe in uzhi, de, kdor Boga ljubi, in ſe ga is ljubesni boji, je smiraj ſrezhen, in nepremakljiv v' dobrim, zhe ſe ravno okoliſhine premenjujejo. Bogabojezhim zhloveku ſo vſe rezhi, dobre in hude, v' svelizhanje. Bil je v' sushnoſt odpeljan, potlej poviſhan, ljubljen od kraljev, ſovrashen od hudobnih; pa

itanoviten je v' boshji ſlushbi oſtal, nobena neſrezha ga ni omogla. V' preganjanji je bil poterpeshljiv, v' viſokoſti ponishen. Tudi ti shivi is vere, ljubi Boga, ravnaj po njegovih sapovedih ſvoje shivljenje; potlej ti bodo vſe rezhi v' dobro. Ș. Pavel pravi: „*Vemo, de ſe jim, kteri Boga ljubijo, vſe v' dobro iside.*“ Rimlj. 8, 28.

Daniel, kraljeve in kneshje kervi, veſ nedolshen in poboshen, je bil v' ſushnoſt odpeljan. Nedolshnimu Tobiju ſe je ravno to sgodilo. Judje ſo bili od neverniga kralja Nabuhodonosorja premagani, in v' Babilon v' ſushnoſt odpeljani, ker ſo bili Boga ſ' ſvojimi grehi rasshalili; kaj pa je Daniel hudiga ſtoril? O zhlovek! varuj ſe ſvojiga pravizhniga ſtvarnika in njegovih ſklepov predersno ſoditi. Daniel je v' Babilonu uzhil praviga Boga ſposnovati; sato je bil poviſhan, de je nevernim kraljem reſnizo govoril. Tudi je ſvojim vjetim bratam veliko pomagal, in jih opominjal, de naj ne sapuſté ſvojiga Boga. Sa tega voljo je Bog po ſvojim angelji preroka Habakuka is Judeje v' Babilon preneſel lazhniga Daniela naſitili, de bi v' Judeji in v' Babilonu vedili, kako sa ſvoje ſlushabnike ſkerbi, in bi v' njegovo vſigamogozhnoſt upali. Bodi pokoren Bogu, kteri je neſkonzhno moder, pravizhen in uſmiljen, in ne godernjaj soper njegove pravizhne ſodbe. „*Bog je ſtvaril majhniga in veliziga, in sa vſe ſkerbi enako.*“ Modr. 6, 8.

Le en vrabiz ne pade na semljo brez volje Ozheta nebeſhkiga.“ Mat. 10, 29.

Premiſli sdershnoſt Danielovo. Bil je viſoziga rodu, Babilonſki kralj ga je ſvojiga ſlushabnika odbral, mu je od ſvoje obilne mise odkasal jed in pijazho; vender je hiſhnika profil, de naj mu raji ſozhivje in vodo daje. Marſikteri ſlaboverni poshreſhniki bi bili veſelo rekli: „Dobra je ta, hvala bodi Bogu sa to ſrezho! zhe je kaka jed po Moſeſu prepovedana, kaj to? sdaj ne more drugazhi biti.“ Daniel ſe je obilnoſti dobriga bal, in je profil, de naj ga v' vednim poſtu puſti. Tudi ti delaj po njegovo. Predobro jeſti, obilno piti je ſhkodljiva dobrota; zhe shiviſh, de jéſh in pijeſh, ſi ſe she poshivinil. Jej in pij sdershno, de boſta duſha in telo sdrava in Bogu ſlushila. Duſha je v' poshreſhnim teleſu vſa omamljena, pitano telo je rasujsdano, in potlej bo obema gorjé. „*Ne bodi per nobeni pojedini ſamogolten, in ne posheli vſake jedi.*“ Sirah 37, 32. Premiſli tudi to: Daniel v' ſushnoſti med neverniki je hotel ſpolnovati, in je ſpolnoval Moſeſove ukase; sakaj ſe ti med kriſtjani ſramujeſh ſpolnovati sapovedi ſvojiga Boga in katolſhke zerkve?

Premiſli tudi Danielovo gorezhoſt sa zhaſt vſigamogozhniga Boga. Vedno ga je molil in hvalil; tudi je ſkerbel neverne Babilonzhane od malikovanja odverniti, in ſvoje shivljenje v' nevarnoſt poſtavil sa zhaſt ſvojiga Boga. Neumneshi ſe ne dado s' lepo preuzhiti; ſvojiga

dobrotnika ſo ſmertno ſovrashili, in ga med ſerdite leve vergli. Dvakrat je bil v' levnjak sa zhaſt boshjo vershen, in obakrat ga je Bog ohranil. V' ſredi lazhnih levov je bil ko paſtir v' ſredi krotkih ovz bres vſe ſhkode. Ako bi ga bili ravno levi posherli, bi bil marternik umerl, in v' nebeſa ſhel, ker bi bil sa zhaſt boshjo umerl. O kriſtjan! ne boj ſe hudobnih, kteri te hozhejo od Boga odverniti. Bog je tvoj pomozhnik, koga ſe boſh bal? Zhe te Bog ravno nozhe zhudno obvarovati, kakor je Daniela ali druge ſvetnike, boſh vender ſrezhen; nizh hudiga ne more biti zhloveku, kteri terpi ali umerje sa sapovedi. Kriſtuſ pravi: „*Blagor jim, kteri sa pravize voljo preganjanje terpé; njih je nebeſhko kraljeſtvo.*“ Mat. 5, 10.

Preroku Danielu je Gabriel veliki angelj osnanil zhaſ prihoda in ſmerti obljubljeniga odreſhenika, ker je bil poln ognjenih shelj do njega. Daniel je bil Bogu hvaleshen sa to neisrezheno miloſt, veliko bolj hvaleshni moramo mi biti. On je v' duhu vidil dobrote, ki jih bo Jeſuſ pernesel; mi pa jih vshivamo. O kriſtjan! obudi shivo vero, povsdigni ſvoje ſerze, in hvali uſmiljeniga Boga, kteri je is ljubesni do greſhnikov med greſhnike priſhel. Ravno kar bo hvalni ſpomin obhajan miloſtiviga boshjiga obiſkanja ali prezhudniga rojſtva Sinu boshjiga; ne bodi mlazhniga ſerza, temuzh hvali in sahvali preljubiga odreſhenika Jeſuſa, in bodi mu do ſmerti hvaleshen, ſo-

ſebno ſ' pokornim shivljenjem, de ga tudi po ſmerti hvaliſh.

Molitev.

O moj Bog! daj mi po sgledu ſvetiga preroka Daniela vſelej shiveti, de ti nepreſtraſheno ſlushim, in do konza sveſt oſtanem. Dodeli mi ſvojo mogozhno gnado, de s' njeno pomozhjo vſe nadloge voljno preterpim, v' ſredi pohujſhanja ne odſtopim od dobriga, ſe nikogar ne bojim, sa tvojo zhaſt vedno delam, in ſvojo duſho svelizham. O uſmiljeni Ozhe! ſoſebno te proſim, preprizhaj, koliko ſim ſvojimu ljubesnjivimu odreſheniku dolshen. Vem, de je njegova dobrota neisrezhena; vender je moja duſha mlazhna, in moje ſerze mu nepokorno: ſtori me gorezhiga in pokorniga, de bom njegoviga miloſtiviga odreſhenja delesshen. Amen.

XXV. dan grudna.

Rojſtvo Jesuſovo.

She okoli ſhtiri tavshent let po ſtvarjenji ſvetá je bil zhloveſhki rod v' ſushnoſti greha; priſhel je zhaſ od boshje miloſti odlozhen. Jesuſ, Sin boshji in Sin Mariin, je v' Betle-

hemu rojen, od angelja osnanjen, in od paſtirjev moljen. Odreſhenik je bil pervim ſtarſhem bersh po grehu obljubljen; preroki ſo to dobrotljivo obljubo velikokrat ponovili; pravizhni ſo ga sheleli, po njem sdihovali, in Boga profili, de naj ga poſhlje, kteriga je poſlati obljubil, de jenja greh, in goſpoduje praviza na semlji. V' malim meſtu Nazaretu je bila deviza, po imenu Marija, Davidove rodovine. To je Bog namenil, ſ' ſvojo gnado napolnil, in ſ' zhudeshem rodovitno ſtoril. Je ſpozhela odreſhenika, kakor ji je angelj Gabriel obljubil. Prerok Mihej je bil she pred ſedem ſto leti povedal, de bo odreſhenik v' Betlehemu rojen; in dopolnilo ſe je. Zeſar Avguſt je sapovedal popiſati ljudi vſiga zeſarſtva, in vſaziga ondi, kjer ſo bili njegovi deſhzhiki rojeni. David kralj je bil okoli 1085 let poprej v' Betlehemu rojen. Marija in ſveti Joshef ſta bila Davidoviga rodu, sato ſta is Nazareta is Galileje v' Betlehem bliso Jerusalema k' popiſovanju ſhla. O prezhudna modroſt boshja! Bog ſe poſlushi neverniga zeſarja Avguſta dopolniti, kar je po ſvojim preroku obljubil.

Marija, vſelej Bogu in oblaſtnikam savoljo njega pokorna, je ſ' ſvojim zhiſtim sheninam hitela v' Betlehem, ſkoraj tri dni hoda delezh, k' popiſovanju. Kader ſta v' meſto priſhla, ſta iſkala in profila, kam pod ſtreho priti; pa ni bilo mogozhe. Vſe meſto je bilo polno ljudi; uboga ſta bila, in sato ni bilo uſmiljenja. Meſtnjani ſo bili reſ premalo uſmi-

ljeni; pa Bog je hotel, de bi bil odreſhenik ſvetá v' revnim hlevzu rojen. Marija in ſveti Joshef ſta bila permorana is meſta iti, in ondi bliso v' kako hiſho ſproſiti. Bliso meſta je bil reven hlevez, jami podoben, kamor ſo paſtirji pod ſtreho hodili, in ſvojo shivino saganjali v' hudim vremenu. V' ta nezhedni hleviz ſta Marija in ſveti Joshef ſhla. Ravno v' ſredi sime, bres vſe ſtreshbe in pomozhi, ſta ondi oſtala. V' tem hlevzu je Marija Jesuſa rodila. Jesuſ Kriſtuſ, Bog in zhlovek, odreſhenik vſiga zhloveſhtva, ſvetloba vſiga ſvetá, kralj angeljev in goſpod vſih, je v' nezhednim hlevzu ravno opolnozhi 25. dan grudna rojen. Marija je ſvojiga Sinu molila, ga v' plenize povila, in v' jaſli poloshila. Tako ſe je kralj nebeſ in semlje ponishal, in ſ' ſvojim ponishnim prihodam ſvoje ſtvari obiſkal, de bi jih ponishnoſti uzhil.

Ondi bliso ſo paſtirji nad ſvojo zhedo zhuli, ker je savoljo napovedaniga popiſovanja veliko ljudi tudi ponozhi hodilo. Goſpodov angelj, poln nebeſhke ſvetlobe, ſe je k' njim uſtavil, in jim prijasno rekel: „Ne bojte ſe! veliko veſelje vam osnanim, pa ne le vam, ampak tudi vſim ljudſtvu, vſim ljudem. Danſ vam je rojen svelizhar, kteri je Kriſtuſ Goſpod; rojen je v' meſtu Davidovim, v' Betlehemu, ki je pred vami. Po tih snamnjih ga boſte posnali: Naſhli boſte dete v' plenize povito, in v' jaſli polosheno.“ Angelj je sginil, ſe drugim angeljem perdrushil, in vſi ſo le-

po peli: „Zhaſt Bogu na viſhavi, in mir na semlji ljudem, kteri ſo dobriga ſerza.“ Paſtirji ſo ſe preſtraſhili, kader ſo bili boshjiga angelja v' veliki ſvetlobi vidili; ko ſo pa saſliſhali: „Ne bojte ſe!“ ſo ga ſveſto poſluſhali, in ſposnali, de je njim in vſim odreſhenik rojen, viſoko ſo hvalili Boga, kakor ſo jim angelji sgled dali. Zhudili ſo ſe neisrezheno, de jim uſmiljeni Bog angelja poſhlje te viſoke ſkrivnoſti rasodet; ſo miſlili in djali: „Od kod je nam revnim paſtirjem ta velika dobrota? Glejte! vſigamogozhni Bog nam poſhlje ſvojiga angelja povedat, de je odreſhenik rojen. Urno pojdimo tje vidit te rasodete ſkrivnoſti, in molit ſvojiga odreſhenika.“ Tekli ſo, pa poprej s' duſho ko ſ' teleſam v' hleviz priſhli, ſo vſe naſhli, kakor jim je bil angelj osnanil, Jesuſa ponishno molili, ſe mu v' dar dali, in Boga hvalili. Tudi Marijo ſo zhaſtili, in ſe ji perporozhili. Dobri in nedolshni paſtirji ſo ſe v' hlevzu per Jesuſu tako lepo pogovarjali od te ſoſebne boshje miloſti, de jih je Marija, raſsvetljena deviza, filno rada poſluſhala, in tudi njih beſede s' dopadenjem premiſhljevala. Paſtirji ſo obveſeljeni nasaj ſhli, Boga hvalili sa vſe, kar ſo vidili in ſliſhali, in tudi drugim pravili to veliko ſkrivnoſt, de bi vſi Jesuſa ſposnali, in Boga hvalili.

N a u k.

Is tiga prasnika.

Vzhlovezhenje in rojſtvo Sinu boshjiga je polno viſozih, ljubesnjivih ſkrivnoſt, ktere nam prizhujejo, kako grosno ſmo od Boga ljubljeni, ako ravno ſmo njegovi nevredni hlapzi. Vſigamogozhni Bog ſe je do naſ ponishal, de bi naſ poviſhal v' ſvoje kraljeſtvo. Sin boshji pod revno podobo zhloveſhke natore je hotel peklenſko kazho premagati, in ſ' ſvojo ſmertjo nam mertvim shivljenje dati, de bi pravizhno shiveli, in ga vekomaj hvalili. Rojen je v' Betlehemu, pa vekomaj shivi; ſin je devize Marije, pa od vekomaj ſin Boga Ozheta; v' plenize je povit, in v' jaſli poloshen, pa je kralj nebeſ in semlje, vſe zhaſti in ſlushbe vreden. Prerok Isaija govori tako: „*Dete nam bo rojeno, ſin nam bo dan, in goſpoſtvo bo na njegovi rami; imé mu bo prezhudni ſvetovaviz, Bog mozhi, ozhe prihodnih zhaſov, poglavar miru.*“ 9, 6. To in drugo, kar je bilo od ſvetoſti, viſokoſti, mozhi in oblaſti odreſhenika po prerokih prerokovaniga, poviſhuje njegovo prezhudno ponishevanje. On, Sin boshji, je od ponishne uboge matere v' revnim hlevzu rojen, de bi naſho hudo prevsetnoſt in ſhkodljivo lakomnoſt osdravil. Uzhi ſe tedaj ponishnoſti od ponishniga Jesuſa, de boſh od njega poviſhan. Sin boshji ſe je sa greſhnike neisrezheno po-

nishal; kako bo napuh isgovorjen? Zesarji in kralji bi ne bili vredni Jesusu strezhi, tudi angelji ne; on pa leshi v' jaslih med neumno shivino. Ubogih starshev otrok ima obilnishi streshbe, kakor jo je hotel Jesus, kralj nebes in semlje, imeti. To boshje dete neisrezheno terpi; ne brani se, o greshnik, saslusheniga pokorjenja, temuzh rad terpi po sgledu terpezhiga Jesusa, ker je le to pot v' njegovo kraljestvo.

Rojstvo obljubljeniga odreshenika bi bilo nesnano ostalo, pa Bog ga je rasodel. Angelj ga je osnanil pastirjem, svesda modrim, sveti Duh pravizhnimu Simeonu in prerokinji Ani. Jesus je bil dobrim snan, hudobnim nesnan. Pastirji so sizer od Jesusoviga rojstva veliko govorili, pa posvetnim ljudem ni bilo mar ga sposnati. Ravno taka je sdaj: veliko krishanam je Jesus nesnan; le po imenu ga posnajo, pa njegoviga duha ne vedó, ga ne ljubijo, in po njem ne shivé. Tim je Jesus nesnan, in ne bodo svelizhani.

Premisli neskonzhno usmiljenje vsigamogozhniga Boga do pastirjev. Napuhnjen zhlovek bi ne bil revnih pastirjev ogovoril, angelj boshji prijasno govori s' njimi. Kralj nebes in semlje je svojiga angelja ubogim pastirjem poslal osnanit rojstva Jesusoviga, in jim po njem ljubesnjivo pravi: „Ne bojte se!“ Bog ni svojiga angelja poslal k' Herodu ali k' velikim Judovskiga ljudstva, poslal pa ga je k' pastirjem, ker ljubi le nedolshnost in ponishnost. Pastirji

ſo bili nar perpravniſhi boshje rasodenje poſluſhati. Zhuli ſo, kader ſo drugi ſpali; v' revſhini in v' terpljenji ſo poterpeshljivo shiveli; ſamoto ſo ljubili; ſpazhenoſt, ſladnoſt in ſhum ſvetá ſo ſovrashili. To uzhi, de, kdor ne zhuje, ſe ne pokori, ſamote ne ljubi, in ſe ſ' tim ſvetam greſhno veſeli, je neperpraven Boga poſluſhati, ker nima veſelja do dobriga, in gnado sanizhuje. Reſ je, kar modri Sirah pravi: „*Modroſt je greſhnikam gnjuſoba.*“ 1, 26.

Angelji ſo lepo peli: „Zhaſt bodi Bogu, in mir ljudem dobriga ſerza.“ Glaſno ſo peli; in Boga hvalili, de ga tudi mi hvalimo. Angelji ſo Boga hvalili savoljo rojſtva obljubljeniga odreſhenika Jesuſa, kteriga ne potrebujejo; veliko bolj ga moramo mi hvaliti, ker je nam, ne angeljem rojen. „*Bog je ſvet tako ljubil, de je dal ſvojiga edinorojeniga Sinu, ne de bi ſvet ſodil, temuzh de bi po njem svelizhan bil.*“ Jan. 3, 16. 17. O velika mozh boshje ljubesni do zhloveſhkiga greſhniga rodu! Hvali Boga, in poviſhuj njegovo neſkonzhno uſmiljenje, o kerſhanſka duſha! Vſi boshji darovi ſo vredni hvale, pa ta nesapopadljiva dobrota preſeshe vſe druge dobrote, ker bi bile bres nje vſe druge saſtonj; sato vedno hvalo prepevaj uſmiljenimu Bogu, mòli Jesuſa, in ſlushi mu is vſe duſhe, de tako ſvojo reſnizhno hvaleshnoſt pokasheſh.

Priproſti paſtirji ſo ſe preſtraſhili ſvetliga boshjiga angelja viditi; potlej ſo ſe filno obveſelili ſliſhati od njega rojſtvo obljubljeniga

odreſhenika; eden drusimu ſo djali: Pojdimo do Betlehema vidit ſkrivnoſti, ki nam je po angelji osnanjena!“ In ſo hitro ſhli. Premiſli, o kriſtjan! pokorno dusho nedolshnih paſtirjev. Angelj jim je ſizer osnanil rojſtvo Jesuſovo, pa jim ni sapovedal tje iti. Shivina nad ktero ſo zhuli, je bila njih laſtna; nevarno jo je bilo ſamo puſtiti ponozhi, slaſti savoljo nesnanih ljudi, ki ſo bili savoljo popiſovanja v' meſtu in okoli meſta: vſe to pa dobrim paſtirjem ni ubranilo k' Jesuſu iti, ker ſo bili dobriga ſerza. Ljudje dobriga ſerza, kterim ſo angelji mir osnanili, ſo tiſti, kteri po sgledu pokornih paſtirjev radi, hitro in popolnama sapovedi dopolnujejo. Dobro ſerze je ſamo tiſto, ktero ſe Kriſtuſu v' vſim podvershe; kdor pa ſpolnuje ſvoje gerde shelje in ſe greſhno veſeli, ni dobriga, ampak je hudiga ſerza. Kriſtjan! hiti ſ' pokorno dusho k' Jesuſu po sgledu pokornih paſtirjev, premagaj ſerzhno vſe sadershke, moli in sahvali Jesuſa ſ' ſvetim shivljenjem, ne posabi nikoli njegovih dobrot; po tem boſh mir vshival, kteriga ſo angelji osnanili: „*Mir ljudem dobriga ſerza!*“

Molitev.

O preljubi svelizhar! tvojim angeljem ſe perdrushim, in s' njimi veſelo rezhem: „Zhaſt bodi Bogu, kteri te je nam revnim greſhnikam dal!“ Po sgledu nedolshnih paſtirjev te

shelim moliti in hvaliti; daj mi dobro in pokorno ſerze, de bom vſe delal, kar mi sapovedujeſh, in ſe vſiga varoval, kar mi prepovedujeſh. Presheni napuh is mojiga ſerza, daj mi ubogim v' duhu biti, ſtori mi pokorjenje prijetno, pomagaj mi po tvoje shiveti, de per tebi shivim vekomaj. Nikoli ne bom posabil tvoje velike ljubesni, vedno te hozhem hvaliti, ker ſi vſe ljubesni in hvale vreden. O preljuba deviza in prezhudna mati mojiga in vſih svelizharja, Marija, ki ſi ga zhiſto ſpozhela in rodila! ne odverni od mene ſvojih uſmiljenih ozhi, temuzh pomagaj mi ſ' ſvojimi mogozhnimi proſhnjami, de per Jesuſu miloſt najdem, in mi bo njegovo rojſtvo v' moje svelizhanje. Amen.

XXVI. dan grudna.

Sveti Shtefan, pervi marternik.

Sveti Shtefan je pervi smed Jesuſovih uzhenzov ſvoje shivljenje dal sa njegovo preſveto imé; ravno sato ſe imenuje pervi marternik. She njegovo imé je to pomenilo, ker Shtefan krono pomeni v' Greſhkim jesiku. V' djanji apoſtelnov je popiſano njegovo ſveto shivljenje, njegovi zhudeshi, njega gorezhoſt, ſerzhnoſt, uſmiljenje in ſmert. Sveti Duh je po ſve-

tim Luku vſe to popiſal, de bi bil ſ. Ṣhtefan vſim vernim kriſtjanam sgled in ſpodbadik bogabojezhe shiveti, in ſerzhno umreti savoljo Jesuſa. Ṣveti Ṣhtefan je bil Jud, je prebival v' Jerusalemu, apoſteljne sheljno poſluſhal, in ſe ſpreobernil. Poprej je po Moſeſovi poſtavi na tanko shivel, in je zhakal in shelel odreſhenika, kteriga ſo preroki osnanovali; sato je bil beſedi apoſteljnov pokoren, je v' Jesuſa Kriſtuſa veroval, in ſe dal kerſtiti. Njegovo shivljenje po prejetim kerſtu je bilo popolnama po naukih Jesuſovih; sato je apoſteljnam in vernim dopadel.

Apoſteljni ſo bili s' delam preoblosheni; sato ſo mnoshizo vernih poklizali, in jim rekli: „Bratje! isvolite smed ſebe ſedem mosh dobriga imena, polnih ſvetiga Duha in modroſti, de jih ſvoje pomagavze poſtavimo; mi pa ſe bomo molitve in osnanovanja beſede boshje dershali.“ Verni ſo isvolili ſedem mosh polnih modroſti, smed kterih pervi je bil ſveti Ṣhtefan, in ſo jih poſtavili pred apoſteljne, kteri ſo nad njimi molili, roke na-nje poloshili, in jih diakone poſvetili, to je, ſheſti shegen jim dodelili. Ṣveti Ṣhtefan, she poprej veſ po volji boshji, je ſ' poſvezhenjem ſoſebno gnado prejel. Ṣveto piſmo pravi: „Ṣhtefan je bil poln gnade in mozhi.“ Bil je sveſt pomagaviz apoſteljnov, je beſedo boshjo ſerzhno osnanoval, in v' poterjenje osnanjene reſnize je delal zhudeshe in velike snamnja med ljudmi. V' velizim meſtu Jerusalemu je bilo veliko mogozh-

nih in ſerditih ſovrashnikov vere; shiveli ſo ſhe, kteri ſo po rokah nevernikov Jesuſa krishali. Lahko je vedil, de mu sa shivljenje gre, in de ga bodo sa reſnize voljo umorili; vender ſe ni bal ozhitno osnanovati Jesuſa, ker je shelel sa-nj umreti.

Veliko ſlepih Judov ſe je ſ' ſvetim Shtefanam prepiralo. On je terdil, de je Jesuſ odreſhenik ſvetá, in je to ſ' ſvetim piſmam ſprizhal; uni pa ſo naſproti govorili. Njegovi nar hujſhi ſovrashniki ſo bili is ſhol Libertinov, Zirenjanov, Alekſandrijanov in drusih. Libertini ſo bili imenovani otrozi odflushivſhih ali odkupljenih ſushnikov; drugi ſo ſe imenovali po desheli in po meſtu, kjer ſo prebivali. Vſi ti ſo bili Judje, kteri ſo prebivali v' blishnjih in daljnih deshelah; pa ſo v' Jerusalemu sa-ſe ſhole imeli, kader ſo tje priſhli, ali pa sa ſvoje otroke, ktere ſo poſhiljali Moſeſove poſtave uzhit ſe. Uzhili ſo ſe Moſeſove poſtave, ktera je osnanovala Jesuſa; vender pa jim je nesnan bil, in sato ſo ſe ſ' Shtefanam ſerdito prepirali, in ga ſovrashili, ker je osnanoval Jesuſa odreſhenika ſvetá, de bi va-nj verovali, in ſe svelizhali.

Terdovratni Judje niſo kaj mogli Duhu, kteri je is ſvetiga Shtefana govoril. Sram jih je bilo; sato ſo mu po navadi napuhnjeshev, kteri ne iſhejo reſnize, ampak prepira, sashugali, ſhli in ſklepali, kako bi ga umorili. Nar poprej ſo hudobno ſkerbeli, de bi krive prizhe dobili, ktere bi per sboru soper njega

lashnjivo prizhevale; po tem ſo ljudſtvo, uzhenike in druge v' ſvetiga Shtefana nadrashili s' lashnjivim govorjenjem, de je ſovrashnik ſvetiga tempeljna in Moſeſa, in de je dobro delo tega hudobnesha is poti ſpraviti. Slepi Judje ſo ſvojim lashnjivim bratam radi verjeli, ſo popadli ſvetiga Shtefana, in ga pred ſbor peljali rekozh: „Ta zhlovek ne jenja govoriti soper ſveti tempelj in poſtavo. Rezhi ſmo ga ſlifhali: Jeſuſ Nazarezhan bo tempelj rasdjal, in ſhege premenil, ktere nam je Moſeſ srozhil.“ Ko ſo krive prizhe in drugi tako hudo ſvetiga Shtefana toshili, in ga hudobniga popiſovali; je Bog njegovo nedolshnoſt rasodel. Vſi, ki ſo v' ſboru ſedeli, in va-nj gledali, ſo vidili njegovo oblizhje kakor oblizhje angeljevo. Veliki duhoven ſe je vsdignil, in je ſvetiga Shtefana vpraſhal: „Ali je reſ, kar ti soper te prizhujejo.“ Sveti Shtefan je odgovoril: „Bratje in ozhetje poſluſhajte!“ In potlej je velizimu duhovnimu in vſimu ſboru dolgo govoril od velizih boshjih dobrot do Judovſkiga ljudſtva od Abrahama do Jeſuſa odreſhenika, in jim ſkasal, de mu je Bog in Moſeſ, tempelj in poſtava v' zhaſti, pa tudi, de ſe je ta zhaſt nad Judi smiraj pogreſhala. In na sadnje je ſklenil ſ' timi le beſedami: „Vi terdovratni in neobresani na ſerzih in uſheſih! vedno ſe vſtavljate ſvetimu Duhu; kakor ſo ſe vaſhi ozhetje, tako ſe mu tudi vi. Kteriga preroka neki niſo vaſhi ozhetje preganjali? Oni ſo jih morili, kteri ſo prerokovali prihod odreſhe-

nika; vi pa ſte njega sdali in umorili. Po angeljev rokah ſte prejeli poſtavo, ſpolnovali pa je niſte.

Veliki duhoven in drugi ſo ſvetiga Ṣhtefana poterpeshljivo poſluſhali, dokler je od boshjih dobrot in terdobe njih ozhetov govoril; kader jim je pa njih terdobo in neuſmiljenje ozhital, ſo ſe rastogotili, in s' sobmi ſhkripali soper ſvojiga dobrotljiviga sdravnika. Ker je ſveti Ṣhtefan per sboru Jesuſa ſerzhno osnanoval, mu je Bog duſhne in teleſne ozhi odperl, in vidil je boshjo zhaſt in Jesuſa ſtati na deſnizi boshji. Takrat je veſelo savpil: „Glejte, vidim nebo odperto in Ṣina zhlovekoviga na deſnizi boshji!“ Terdovratni Judje ſo menili, de preklinja, ſo sazheli divjati in vpiti, in ſi uſheſa satiſkati, de bi ne ſliſhali, kar govori, in vſi kmalo va-nj planejo, ga sgrabijo, in ga is meſta vlezhejo kamnjat. Krive prizhe ſo ſvoje sgornje oblazhila ſ' ſebe djale, in poloshile k' nogam neuſmiljeniga preganjavza Ṣavla, de bi ſvetiga Ṣhtefana loshej kamnjali. Krive prizhe ſo nar poprej, potlej pa vſe hudobno ljudſtvo kamnje metalo v' ſvetiga ſlushabnika boshjiga. Ṣveti Ṣhtefan ſe tega ni bal, temuzh je shelel umreti sa reſnizo. Ṣtal je, ko je od vſih ſtrani kamnje va-nj letelo, v' nebo gledal in rekel: „Goſpod Jesuſ! vsemi mojo duſho.“ Viditi hudobno ſlepoto in greſhno ſerditoſt ſvojih ſovrashnikov, ſo ſe mu v' ſerze ſmilili; pokleknil je, in sa-nje ljubesnjivo proſil, de bi ſposnali, kako mozhno jih ljubi, in

de jim je le is perſerzhne ljubesni do njih duſh Jesuſa osnanoval; s' velizim glaſam je rekel: „Goſpod! ne perſhtej jim tega v' greh.“ Vſi ſlepi in hudobni ga niſo poſluſhali, temuzh ſo ga neprenehama kamnjali. Sveti Shtefan pa, komej je to isrekel, je na tla padel, in v' Goſpodu saſpal. Shel je v' nebeſhko zhaſt, ktero mu je Bog malo poprej pokasal. Zhaſtita ſmert tega ſerzhniga vojſhaka in perviga marternika Jesuſoviga je bila pervo leto po Jesuſovi ſmerti.

Nauk.

Is poprejſhnjiga popiſovanja.

Sveti Shtefan, poln ſvetiga Duha, modroſti, ſerzhnoſti in gorezhoſti; ſi je slo persadeval ſvoje terdovratne brate preprizhati, de je Jesuſ odreſhenik ſvetá. Bil je ſvoje ſrezhe veſel, in enako ſrezho je ſvojim bratam voſhil, de bi bili ſrezhni vekomaj. To perſerzhno uſmiljenje je terdovratne Jude hudo shalilo, ſovrashili ſo ga, in umorili; pa ravno to mu je obilniſhi plazhilo saſlushilo.

Premiſli ſoſebno gorezhoſt ſvetiga Shtefana. Boga in blishnjiga je ljubil; sato je bil ſerzhen, vnet sa zhaſt boshjo in sa svelizhanje blishnjiga; sato je ſkerbel greſhnike ſpreoberniti. Vedil je, de ſovrashniki Jesuſovi bodo tudi njegovi; pa kakor je Jesuſ sa greſhnike umerl, tako je on shelel po njegovim sgledu sa sve-

lizhanje greſhnikov umreti. Sveti Shtefan ni mogel Jesuſu in Judam dopaſti; ni rekel: „Sdaj ni perloshno jih uzhiti, jih bom potlej ob perloshnim zhaſu.“ Ljubesnjivo, pa tudi ſerzhno je uzhil, in tudi velike zhudeshe v' imenu Jesuſovim delal, de bi ſvoje ſlepe brate preprizhal. Niſo ſe reſnizi vdali, temuzh ſo ſe nad njim togotili; pa vſe to je na njih glavo padlo. Kriſtjan! ljubi Boga in blishnjiga, in lahko boſh po sgledu ſvetiga Shtefana delal. Ne shali greſhnikov s' neperpravnim ſvarjenjem; pa ne boj ſe tudi njih krivizhne jese, kader ſi dolshen is potrebe govoriti. Bodi ljubesnjivo moder, pa ne neumno mehak, de bi po vetru plajſh obrazhal is meſene modroſti. Ne odſtopi od ſposnane reſnize is zhloveſhkiga ſtrahu, tudi ne is lakomnoſti, is ſlabe ponishnoſti, ali savoljo drusiga. S. Shtefan je enako govoril od odreſhenika Jesuſa per prijatlih in ſovrashnikih, na ſkrivnim in ozhitno, pred sboram in vſelej. Perporozhaj ſe ſvetimu Shtefanu, de naj ti ſproſi od Boga ljubesen, modroſt, gorezhoſt in ſtanovitnoſt, ker ſi vſiga tiga slo potreben. Nikoli ne posabi beſed Jesuſovih: „*Kdor bo mene vprizho ljudi satajil, bo tudi satajen vprizho angeljev boshjih.*“ Luk. 12, 9.

Slepi in terdovratni Judje ſo ſ. Shtefana, ſvojiga uſmíljeniga sdravnika, ſovrashili in umorili; sraven pa ſhe menili, de ſ' tem Bogu prijetno ſlushbo ſtoré. Nad njimi ſe vidi raſodeta vſa hudobija zhloveſhkiga ſerza, namrezh: grenka nevoſhljivoſt, lashnjiva gorezhoſt,

krivo obdolshenje in ſmertno ſovraſhtvo pod podobo boshje ſlushbe. Serdito ſo ſe ſ' ſ. Shtefanam prepirali, ne is konza reſnizo svediti, temuzh de bi ga oſramotili. Kader ſo vidili, de kaj ne morejo njegovi modroſti, ſo ſe ſhe huje raſserdili; iſkali ſo krivih prizh, in jih napravili, de ſo pred sboram govorile in prizhale soper ſ. Shtefana, kar nikoli ni govoril. Morebiti ſo jim rekli: „Ne bojte ſe, ta greh mi na ſvojo veſt vsamemo; dobro in Bogu v' zhaſt je tega hudobnesha is poti ſpraviti, de ne bo ljudi sapeljeval.“ Ravno tako ſo po meſtu govorili, in nadrashili lashnjivo poboshne soper ſ. Shtefana. Slepi ſo ſleparjem radi verjeli, in nedolshniga umorili. O kriſtjan premiſli svito hudobo ſlepih Judov, in ſkerbi ſvojo ſposnati. Morebiti ſe tudi ti prepiraſh, in nikoli ne pomiſliſh, de bleso tvoja ni prav. Zhe ſi ſvarjen, ſe soper ljudi togotiſh, in ſvojih grehov ne ſovrashiſh. Lakomnoſt, nevoſhljivoſt, napuh ali kaj drusiga te napravi, de hude saderge ſvojimu blishnimu naſtavljaſh, in meniſh, de is ljubesni do reſnize in pravize to delaſh. Morebiti nakopavaſh ſ' ſvojim svitim govorjenjem hudo nedolshnimu, vender imaſh smirej isgovore sa ſvojo hudobijo. Veſ ſvet je poln prekanjenja in krivize; pa kdo ſposna? Pròſi Boga rekozh: „*Goſpod, vòdi me po poti pravize.*“ Pſ. 5, 9. „*Raſsvetli moje ozhi, de v' ſmerti ne saſpim.*“ Pſ. 12, 4.

De je ſ. Shtefan terdovratne Jude is zhiſte ljubesni uzhil in ſvaril, je obilno ſprizhal

ſ' ſvojo uſmiljeno proſhnjo sa-nje. Njegova ljubesnjiva proſhnja sa hude ſovrashnike je bila Bogu vſhezh, ko je savoljo nje zhudno ſpreobernil ſ. Shtefan, potlej Pavla imenovaniga, kteri je oblazhila krivih prizh varoval. Premiſli, o togotni kriſtjan! kedaj in sa ktere je ſ. Shtefan perſerzhno profil. Profil je sa ſvoje ſovrashnike, ravno ko ſo ga neuſmiljeno kamnjali. Njegovi ſerditi ſovrashniki ſo ſtraſhno vpili, ga kleli, in kamnje va-nj luzhali; on pa je klezhé profil Boga, de naj jim greh odpuſti. Njih velika hudoba je v' njem obilniſhi uſmiljenje obudila, ker je ſebi nebo vidil odperto, oni pa ſo bili v' nevarnoſti pogubljenja; sato je s' velikim glaſam vpil; in profil sa njih ſpreobernjenje. ſ. Shtefan je po sgledu Jesuſovim ſtoril, ki je na krishi sa ſvoje morivze ljubesnjivo profil. Jesuſ je vſim sapovedal: „*Ljubite ſvoje ſovrashnike; dobro jim ſtorite, kteri vaſ ſovrashijo, in molite sa-nje, kteri vaſ preganjajo.*“ Mat. 5, 44. O kriſtjan! sakaj ſi Jesuſovi sapovedi nepokoren? sakaj njegov, in njegoviga ſlushabnika, ſ. Shtefana, sgled sanizhujeſh? Zhe ſi poſhkodovan ali rasshaljen, praviſh: „Na duſhi ti to krivizo puſtim, naj ſe tudi tebi enako poverne, de bi poginil! naj te hudoba vsame!“ Povej, kdo té je tako uzhil, in sakaj tako govoriſh? Tvoj hudobni ſerd te uzhi tako govoriti, in tako nekerſhanſko govoriſh savoljo kake prasne beſede; sa majhno sopernoſt, sa prasno nizh. Naj bi bila kriviza ali rasshaljenje

tudi veliko, bi mogel vender is ſerza odpuſtiti; ne zhes dva meſza ali eno leto, ampak bersh in popolnama, kakor je ſ. Shtefan ſtoril. Zhe ne ſluſhaſh, ne boſh uſmiljenja od Boga doſegel, in kader moliſh: „Odpuſti nam naſhe dolge, kakor mi odpuſhamo ſvojim dolshnikam;“ ſi pogubljenje voſhiſh, kakor bi rekel: „Bog, ne odpuſti mi mojih grehov, ker tudi jeſt nozhem drugim odpuſtiti.“ Modri Sirah pravi: „*Kdor ſe hozhe maſhevati, na njim ſe bo Goſpod maſheval, in mu bo grehe terdno sadershal.*“ 28, 1.

Molitev.

O Goſpod Jeſuſ Kriſtuſ! daj mi po sgledu tvojiga sveſtiga ſlushabnika ſ. Shtefana ſtanovitno shiveti. Doſihmal mu niſim bil nizh podoben, in savoljo tiga ti niſim dopadel. Ni mi bilo mar sa tvojo zhaſt, grehu ſim pregledoval, po volji greſhnikov ſim ſe ravnal, in vſe mi je bilo prav, de le jeſt niſim bil rasshaljen. Zhe ſim bil le malo sadet, ni bilo permere, ni bilo konza moje hudobne jese. Sato o Goſpod! te ſpet proſim, daj mi po sgledu ſ. Shtefana shiveti; de umerjem v' tvoji gnadi, in najdem nebeſa odperte. Amen.

XXVII. dan grudna.

Sveti Janes apoſtel in evangeliſt.

Sveti Janes, apoſtel in evangeliſt, je v' evangelji imenoven *ljubesnjivi uzheniz Goſpodov*, To je imé od vſih imen nar lepſhi in boljſhi, ker pomeni veliko dopadenje Jesuſovo nad njim. S. Janes je bil ſin Zebedejev in Salomin, in brat ſ. Jakopa, *véliziga* imenovaniga. Oba brata ſta bila ribzha per jeseru Genesaretu. Per perloshnoſti, ko ſta ſ' Petram in njegovim bratam Andrejem v' tem jeseru ribe lovila, ſta vidila velik zhudesh, ki ga je Jesuſ ſtoril. Vſo nozh namrezh ſo lovili, pa niſo nizh vjeli; ko ſta bila pa Peter in Andrej sjutrej na Jesuſove beſede v' globoko jesero mresho pometala, ſta toljkanj rib sajela, de ſta tudi ona ſ' ſvojim zholnam jima ſhla pomagat, in ſo oba zholna napolnili. Na ta zhudesh ſta, kakor Peter in Andrej, tako tudi Janes in Jakop ſilno oſtermela, in ko je Jesuſ bil rekel: „Hodite sa menoj, in ljudi boſte poſihmal lovili;“ je tudi Janes s' Jakopam vſe sapuſtil, in sa njim ſhel. Nekaj zhaſa potlej je Jesuſ uzhenza Janesa, kteri je njegove nauke poſebno sveſto poſluſhal, v' ſhtevilu ſvojih apoſtelnov vsel. S. Janes je bil mlaji od vſih apoſtelnov, veſ ljubesnjiv, nedolshen in zhiſt. Vſe dni ſvojiga shivljenja je deviſhtvo ohranil; sato je Jesuſu

neisrezheno dopadel, in od njega ſoſebne gnade prejemal. ¿S. Janes je ſvojiga nebeſhkiga uzhenika Jesuſa is vſe duſhe ljubil. Ko dober otrok per dobrim ozhetu je po domazhe per Jesuſu bil, prijasno s' njim govoril, in mu bil v' vſim pokoren. Jesuſ je nad njim ſoſebno dopadenje imel, in mu ſoſebno ljubesen ſkasal. ¿Seboj ga je vsel na goro, kader ſe je zhudno premenil, ali zhaſt ſvoje boshje natore rasodel. Tudi per sadnji vezherji je ſ. Janes per Jesuſu ſedel, in na njegovim narozhji ſlonel; le njemu je na snanje dal, kdo smed uzhenzov je njegov sdajaviz. Jesuſ ga je tudi hotel per ſebi imeti na vertu Getſemani, kader je molil k' ſvojimu Ozhetu, kervav pót potil, in vjet bil od hudobnih Judov. Tiſtikrat ſe je ſizer ſ. Janes preſtraſhil, in je beshal, vender ni ſvojiga ljubiga uzhenika sapuſtil. ¿S. evangeli prizhuje, de je v' drushbi Marije devize na gori mertvaſhkih glav pod krishem Jesuſovim ſtal, in ga obshaloval. Njegova perſerzhna ljubesen je Jesuſu slo dopadla; sato je pred ſmertjo ſvojo ljubo mater Marijo njemu srozhil, in njega Marii. „Sin je rekel Janesu; glej ſvojo mater!“ In ſe je v' Marijo obernil; in ji djal: „Mati, glej ſvojiga ſinu.“ Jesuſ je ſ. Janesu srozhil, kar je na semlji nar bolj ljubil, ſvojo ſveto mater. ¿S. Janes je dobro ſpolnil to ſoſebno miloſt in ljubesen, ki mu jo je Jesuſ ſkasal; torej je devizo mater Marijo k' ſebi vsel, jo ljubil, jo ſpoſhtoval, in ji ſtregel.

Sveti Janes je s' drusimi apoſtelni ſ. Duha prejel, in s' njegovimi darmi napolnjen bil. Poprej she je bil v' ljubesni gorezh, pa potlej ſhe veliko bolj. Judam je Jesuſa ſerzhno osnanoval, in nauke ſ' zhudeshi poterdoval. Dershal ſe je ſ. Petra, véliziga poglavarja zerkve; je per njem bil, ko je ſ. Peter v' imenu Jesuſovim hromiga mosha per tempeljnu osdravil. Oba ſta bila v' jezho vershena; pa niſta jenjala ſ. evangelja osnanovati, veſela ſta bila, de ſta savoljo Jesuſoviga imena kaj terpela, in ſta ſerzhno pred sboram prizhevala, de je Jesuſ, ki ſo ga Judje savergli, odreſhenik ſvetá. Tudi je ſ' ſ. Petram v' Samarijo ſhel, po diakonu ſ. Filipu ſpreobernjenih in kerſhenih birmat, in ſ. Duha va-nje poklizat. S. Janes je bil tudi potlej v' Jerusalemſkim sboru, kjer je bilo ſklenjeno, de verni niſo dolshni Moſeſovih ſheg ſpolnovati. Po nevernih deshelah je hodil, tudi med neuſmiljene Partijane Jesuſa osnanovat, in njegoviga kraljeſtva raſſhirjat. V' mali Asii je bilo po njem veliko Judov in nevernikov ſpreobernjenih; ſhkoſe jim je puſhal, de ſo Goſpodovo delo dodelovali. V' meſtu Efesu je ſtanoval, ſkerbel za vſe ſhkoſije v' desheli, in vedno uzhil. V' letu 95 po Jesuſovim rojſtvu je bil na povelje neverniga zeſarja Domizijana is Efesa v' Rim zhes morje prepeljan, in obſojen, de bi bil v' kotel vreliga olja vershen in umorjen. To mu ni nizh ſhkodovalo, temuzh bil je ſhe terdneji potlej, ker ga je Goſpod Jesuſ ſ' ſvo-

jo vſigamogozhnoſtjo ohranil. Verni ſo posneje ondi, per vratih imenovanih Latinſkih, kjer je bil ſ. Janes ohranjen, zerkev ſosidali. Spomin tiga zhudesha ſe v' katholſhki zerkvi obhaja ſheſti dan véliziga travna. Neverni zeſar je nad tim zhudeshem oſtermel, ga ni hotel umoriti, temuzh ga je ukasal peljati na mali otok Patem, sdaj Palmosa po imenu, ne slo delezh od Efesa, kjer je poprej ſtanoval. Okoli eniga leta je bil ſ. Janes na tem otóku; ondi je imel ſkrivno rasodenje, ki je polno velizih ſkrivnoſt: in ſoſebno posnejſhiga preganjanja, vojſkovanja in smage katolſhke zerkve.

Neuſmiljeni zeſar Domizijan je bil v' letu 96 umorjen, in vſi njegovi ukasi ſo bili oversheni. S. Janes je ſhel po tem ſklepu ſpet v' meſto Efes prebivat. Slo je bil ſtar, vender je v' velikim pokorjenji shivel; ni meſa jedel, ne vina pil, in je vedno delal sa svelizhanje blishniga. Ob njegovim zhaſu ſo krivoverzi lashnjivo uzhili; de Jeſuſ Kriſtuſ ni Bog, ampak le zhlovek. Veliko nápazhniga ſo med verne raſtroſili, in jih ſkuſhali sapeljati. Vezh ſhkofov in vernih je ſ. Janesa ponishno proſilo, de naj jim sapiſano puſti, kar je s' beſedo uzhil, de bi soper krivoverze imeli nepremagljivo oroshje; ſoſebno ſo ga sato proſili, ker ſo bili vſi drugi apoſteljni she pomorjeni. S. Janes je v' to proſhnjo rad dovolil, in deſiravno poln ſ. Duha, je napovedal molitev in poſt, de bi Boga pomozhi proſili. Po tim

je ſpiſal ſ. evangeli, kteri ſe tako le perzhne: „V' sazhetku je bila Beſeda, in Beſeda je bila per Bogu, in Bog je bila Beſeda.“ Drugi evangeliſti ſo bili she veliko popiſali od zhloveſhke natore Jesuſove; ſ. Janes je viſoko piſal od njegove boshje natore, in ſkasal, de je Jesuſ Kriſtuſ pravi Bog od praviga Boga. Vſi kriſtjani ſo fizer to verovali; vender je ſ. Janes piſal, de bi krivoverzi ne takrat, ne potlej ne samogli sapeljati tiſtih, kteri bi ſe boshje beſede dershali. S. Janes je tudi tri liſte vernim piſal, v' kterih ſe vidi njegova ljubesnjiva duſha. Ljubesen in ljubesen sapoveduje in perporozha ta ljubesnjivi apoſtel, ker ſo v' njej vſe sapovedi sapopadene. Koliko je ſkerbel sa svelizhanje blishniga, prizhuje ta le sgodba. Preden je bil ſ. Janes na otok Patem savoljo vere poſlan, je is Efesa v' blishnje meſto ſhel. Ondi je vidil slo prijasniga in obetniga mladenzha. Tiga je meſtnimu ſhkoſu srozhil rekozh: „Vprizho Jesuſa Kriſtuſa in njegove zerkve ti ga ſoſebno perporozhim.“ Shkof ga je v' ſvojo hiſho vsel, ga uzhil, kerſtil in birmal. Menil je, de bo mladenizh ſtanoviten, in ga je nekoliko v' proſtoſti puſtil. Naletel je v' sapeljivze; ſeboj ſo ga napravili na pojedine; tudi kraſti, in vezh drusiga hudiga ſo ga nauzhili. Mladenizh ſe je rasvadil, ni imel vezh boshjiga ſtrahu, in vojvoda tolovajev je bil na sadnje. Velike hudobije je mladenizh sdaj pozhenjal. S. Janes ni vedil, kakoſhen de je; pa smiraj ga je per ſerzu

imel. Ob perloshnosti zerkveniga opravila je shel do shkofa, kterimu je bil mladenzha srozhil. Ko je s. Janes opravilo opravil, je rekel shkofu. „Kje je mladenizh, ki sim ga bil tvoji skerbi srozhil?“ Shkof je sdihnil in odgovoril: „Umerl je.“ S. Janes ga naglo vprasha: „Kakoshne smerti?“ „Dushne smerti je umerl, vojvoda tolovajev je tam le v' uni gori,“ mu je shkof rekel. Ljubesnjivimu Janesu so se obilne solse vderle, is shalosti preterga oblazhilo, in pravi jokaje: „Oh, slabiga pastirja sim dushi svojiga brata dal. Bersh mi dobite konja in zhloveka, de pojdem sa njim.“ Ljubesnjivi starzhik je hitel, kolikor je samogel sa sgubljeno ovzo, kamor so mu pokasali. Eden tolovajev, ki je bil na strashi, ga je ustavil; pa s. Janes mu je rekel: „Shelim priti do tvojiga vojvoda, pelji me do njega.“ Mladenizh je imel oroshje v' rokah, in je nesnaniga jesdiza zhakal s' napetim lokam. Kader je bil s. Janes she bliso njega, ga je mladenizh sposnal, se prestrashil, in sheshal od sramote. S. Janes je sa njim hitel in vpil: „Ljubi moj otrok! sakaj beshish pred revnim starzhkam? Moj sin! usmili se me, ne beshi pred svojim ozhetam, she je upanje sa-te; jest sim tvoj porok per Jesusu Kristusu, rad dam svoje shivljenje sa-te, kakor je Jesus Kristus sa nas vse dal svoje shivljenje. Pozhakaj, upaj, Jesus me je do tebe poslal.“ Mladenzhu so te ljubesnjive besede serze presunile; obstal je, oroshje od sebe vergel, na glas se jokal, sve-

timu apoſtelnu naproti ſhel, ga objel, in mu perkrival ſvojo deſno roko, ki jo je ſ' toliko hudobijami omadesheval. ¿S. Janes ga je uſmiljeno ſprejel, je pokleknil, ga kuſhnil, sa-nj molil, in ga k' njegovimu ſhkoſu peljal. Ondi ſta ſ. Janes in mladenizh ſkupej molila, in ſe poſtila; velikokrat ga je uzhil, opominjal, in ni ſhel domu, dokler ni terdno upal, de je Bog ſpokornimu mladenzhu odpuſtil. Mladenizh ſe je reſ ſpreobernil, in je bil potlej sgled prave pokore.

¿Sveti Janes ſe je bil slo poſtaral, she hodit ni mogel; sato ſo ga uzhenzi ſkorej na rokah v' zerkev noſili. Ni mogel sbranim vernim veliko govoriti; vſelej jim je djal: „Otrozhizhi moji! ljubite ſe med ſeboj.“ Verni ſo ſe navelizhali le eno ſliſhati; torej ſo mu ponishno rekli: „Ozhe! sakaj nam smirej to praviſh?“ Odgovoril jim je; „Sato ker je sapoved Goſpodova, in zhe jo prav dopolnite, je k' svelizhanju sadoſti.“ Okoli 100 let ſtar je ta ljubesnjivi apoſtelj v' meſtu Efesu mirno v' Goſpodu saſpal.

Nauk.

Kdor ſebe neumno ljubi, ne ljubi ne Boga, ne ſebe, ne blishniga.

¿Sveti Janes ljubesnjivi uzheniz in apoſtelj Jeſuſov, je bil poln zhiſte in velike ljubesni. Njegova vneta duſha, njegove ſvete dela, nje-

govi ljubesnjivi nauki, njega ſoſebna krotkoſt, neisrezheno uſmiljenje in vſe je prizhevalo od njegove zhiſte in velike ljubesni do Boga, do ſebe in do blishnjiga. Ni mogel ſkorej kaj drusiga miſliti, govoriti, piſati in uzhiti, ko ljubesen, is ljubesni in od ljubesni. Ravno sato je bil ljubesnjivimu Jesuſu neſkonzhno vſhezh, de mu je ſvojo preljubo mater Marijo srozhil. Kriſtjan! bodi po sgledu ſ. Janesa v' ljubesni gorezh, ker je ljubesen shivljenje tvojiga duhovniga shivljenja, ſpolnjenje vſe pravizhnoſti in gred v' nebeſhko kraljeſtvo. Presheni greſhno ljubesen do ſebe, in boſh Boga, ſebe in blishnjiga ſveto ljubil.

Greſhna ljubesen do ſebe je shiveti po hudim poshelenji, ali ſvojim greſhnim sheljam soper sapovedi ſtrezhi. Kdor ſe tako ljubi, ſe hudobno ſovrashi, kakor David govori: „*Kdor greh ljubi, ſovrashi ſvojo duſho.*“ Pſ. 10, 6. Zhe ſe greſhno ljubiſh, Boga ne ljubiſh, ker neumna ljubesen do ſebe in zhiſta ljubesen do Boga ne morete ſkupej biti. Zhe ſe neumno ljubiſh; iſheſh le ſebe per vſih rezheh, in obrazhaſh vſe k' ſpolnjenju ſvoje volje. Zhe te greſhna ljubesen goſpoduje, ſe greha ne bojiſh savoljo Boga, ampak savoljo ſvoje ſhkode, ſramote ali sanizhevanja; greh ti je sopern, ſvariſh in braniſh greſhiti, pa le, kader je tvoj napuh rasshaljen. Ta napazhna ljubesen ſpridi vſe tvoje kerſhanſke dela. Moliſh, de bi zhaſno ſrezho doſegel; proſiſh odpuſhenja grehov, de bi ſhtrafnigi odſhel, zha-

ſtiſh ſvetnike is lakomnoſti, in vſe tvoje zheſhenje je nevredno. S. Janes pravi: „*Ako kdo ſvet ljubi, ljubesni boshje ni v' njem.*“ I. 2, 15. Shivi Bogu, ne ſebi; potlej ljubiſh Boga in ſebe.

Skerbno premiſli, ktera je prava ljubesen do ſebe. To je bilo poprej rezheno, vender ne bo od vezh ſpet rezhi: „Zhe Boga ne ljubiſh, in ſe mu ne podvershesh v' vſim is ljubesni; tudi ſebe ne ljubiſh, ker ſe vezhni ſrezhi odpoveſh.“ To raslaga zhudne beſede Jeſuſove: *Kdor ſvoje shivljenje ljubi, ga bo sgubil; kdor ſvoje shivljenje na tim ſvetu ſovrashi, ga perhrani v' vezhno shivljenje.*“ Jan. 12. 25. Zhe v' ſvoje greſhne shelje dovoliſh, ſe ſlabo ljubiſh, ſovrashiſh ſvojo duſho; zhe ſkuſhnjave premagujeſh, ſe ſveto ljubiſh, in svelizhaſh ſvojo duſho. Ne shivi po ſvojim poshelenji, in odverni ſe od ſvoje hudobne volje savoljo Boga. Zhe hozheſh sa Jeſuſam hoditi, ſe satajuj; sakaj zhe po meſu shiviſh, niſi Kriſtuſov, in boſh pogubljen. Sveti Pavel pravi: „*Kteri po meſu shive, bodo umerli,*“ bodo pogubljeni. Rimlj. 8, 13.

Greſhna ljubesen do ſebe ſpridi tudi ljubesen do blishniga. Kako samoreſh blishniga ſveto ljubiti, zhe ſebe ſveto ne ljubiſh? Blishniga moraſh ljubiti ko ſebe savoljo Boga; zhe ſebe savoljo Boga ne ljubiſh, in ne iſheſh njemu dopaſti, kako samoreſh blishniga ſveto ljubiti? Kako samoreſh sa njegovo sveli-

zhanje ſkerbeti, zhe sa ſvoje ne ſkerbiſh? Greſhna ljubesen, ki jo do ſebe imaſh, te ſtori hinavſkiga, perlisnjeniga, togotniga; neuſmiljeniga, krivizhniga, neſtanovitniga. ¿Sveti Pavel je djal: „*Ne iſhem, kar je meni, ampak kar je drugim v' prid.*“ I. Kor. 10, 33. Zhe po njegovim sgledu blishnimu is ſvete ljubesni pomagaſh, ljubiſh tudi Boga in ſebe. Sato je djal ſ. Janes: „Otrozhizhi! ljubite ſe med ſeboj; zhe to ſtorite, je k' svelizhanju sadoſti.“ Zhe blishniga ne ljubiſh savoljo Boga, ampak savoljo ſebe; ga ljubiſh, dokler je on tvoji lakomnoſti, tvojimu napuhu, tvoji poshreſhnoſti, tvoji nezhiſtoſti ali drugim ſlaboſtim vſhezh: zhe pa on tvojimu poshelenju ne ſlushi; ga ſovrashiſh, ſe s' njim prepiraſh, ga sanizhujeſh. ¿S. Pavel prav v' shivo popiſhe ſad greſhne in ſvete ljubesni rekozh: „*Dela meſa* (meſene ljubesni) *ſo snane, nezhiſtoſt, ſovraſhtva, sdrashbe, jese, boji, raspertije, nevoſhljivoſti, pijanoſti, poshreſhnoſti, in kar je vezh taziga. ¿Sad duha pa* (ſvete ljubesni) *je veſelje, mir, poterpeshljivoſt, prijasnoſt, dobrota, krotkoſt, sdershnoſt, zhiſtoſt.*“ Gal. 5, 19 — 23.

¿Skerbno premiſli, zhe te ſveta ali greſhna ljubesen goſpoduje. Vzhaſi je greſhna ljubesen ſveti ljubesni podobna, in kdor ni raſvetljen, ſe lahko golufa; sato proſi is ſerza:

Molitev.

Ljubesnjivi Goſpod Jesuſ, ki ſi ogenj ſvete ljubesni na ſvet perneſel, in hozheſh, de ſe vname! daj mi, de na proſhnje ſ. Janesa od nje gorim, in vſe is nje delam. Moja volja je ſpazhena, moja natora ſkashena, nizh sdraviga ni v' meni, in moje hudo poshelenje mi v' vſim saderge naſtavlja. O Goſpod! to ſo moje nadloge; pa nar huji je ta, de jih premalo ſposnam, in ſi ne persadevam jih premagovati. Greſhna ljubesen, ktera me pelje v' pogubljenje, mi sapeljivo brani soper njo vojſkovati ſe, in jo premagovati. Raslij v' moje bolno ſerze obilnoſt ſvete ljubesni, de me njena zhesnatorna ſladkoſt s' mozhjo napolni, in de vſe ſkuſhnjave premagam. O ljubesnjivi Jesuſov apoſtel ſ. Janes! ſproſi mi jo od uſmiljeniga Jesuſa, de me tukej goſpoduje, in me pelje kedaj v' kraljeſtvo vezhne ljubesni. Amen.

XXVIII. dan grudna.

Sſ. nedolshni otrozi, marterniki.

Sveta zerkev obhaja ta dan ſpomin nedolshnih otrok, kteri ſo bili po hudobnim kralji Herodu is ſovraſhtva soper Jesuſa v' Betlehe-

mu umorjeni. Ti ſo od katolſhke zerkve marterniki ſposnani, ker ſo savoljo Jesuſa kri prelili. Oni ſo pervina marternikov po odreſhenikovim rojſtvu. V' njih krivizhno ſmert je perloshnoſt dalo, kar bo sdaj rezheno.

Modri ſo is jutrovih deshel priſhli iſkat novorojeniga kralja Jesuſa, ker ſo njegovo svesdo v' ſvoji desheli vidili. Ker niſo vedili, kam bi ſe obernili, ſo ſhli v' veliko meſto Jerusalem, in ſo po njem opraſhevali. „Kje je novorojeni Judovſki kralj? ſo rekli. Njegovo svesdo ſmo vidili, in molit ſmo ga priſhli.“ Kralj Herod, Idumejan, prebriſan, ſerzhen, pa neuſmiljen in napuhnjen, ſe je preſtraſhil, in bersh ſklenil novorojeniga kralja umoriti. Piſem neveden je menil, de novi kralj mu bo kraljeſtvo odvsel; sato ſe je preſtraſhil, je velizimu sboru rekel hitro ſe sniti, in piſmoukam dal vpraſhanje, kje de ima Kriſtuſ rojen biti. Odgovorili ſo: „V' Betlehemu na Judovim; sakaj tako je piſano per Miheji preroku: Ti Betlehem na Judovim niſi nar manjſhi meſto, sakaj is tebe pojde vojvoda, ki bo moje Israelſko ljudſtvo vladal, in njegov ishod je od sazhetka in is vezhnih dni.“ Herod to saſliſhati je modre k' ſebi poklizal, od njih prekanjeno ispraſhal zhaſ svesde, in jih v' Betlehem poſlal rekozh: „Pojdite, in ſkerbno opraſhujte po detetu; kader ga najdete, mi pridite nasaj povedat, de ga tudi jeſt grem molit.“ Tako hinavſko je govoril, de bi modri ne vedili, kaj miſli; pa Bog jih ni do-

puſtil sapeljati, temuzh je modrim povedal, de naj ſe ne vernejo k' Herodu, temuzh naj po drugi poti v' ſvojo deshelo nasaj gredo. Is sheljne duſhe ſo Jesuſa iſkali, ga naſhli, molili, s' slatam, kadilam in miro obdarovali, in od Boga v' ſanjah poduzheni ſhli po drugi poti domu. Herod je prihoda modrih sheljno zhakal, pa jih ni bilo. Svedil je, de ſo she odſhli, ſilno ſe je raſerdil, in je premiſhljeval, kako bi Jesuſa umoril. Goſpod je ſvojiga angelja ſvetimu Joshefu poſlal, in mu sapovedal s' Jesuſam in njegovo materjo Marijo bersh odriniti v' Egipt; tudi mu je povedal sakaj, ker ga namrezh Herod hozhe umoriti. S. Joshef je bil Bogu pokoren, je bersh vſtal, in ponozhi ſhel is Betlehema. Herod veſ ſerdit, ko mu ni hinavſhina pomagala, je ſvoje neuſmiljenje pokasal, ker je ſvoje hlapze poſlal vſih ſantizhkov v' Betlehemu in v' njegovih ſtraneh pomorit, kar jih je bilo dve leti in manj ſtarih. Miſlil je: „Novorojeni kralj mi je nesnan, modri ſo me ſpeljali; pa mi vender ne bo odſhel, s' drusimi nedolshnimi bo umorjen, de ſvoje kraljeſtvo uterdim.“ Herod je to miſlil; pa njegova neuſmiljena modroſt ni nizh sdala, ker je bil Jesuſ ohranjen. Njegovi hlapzi ſo ſhli, in ſtorili po njegovim povelji. Popadali ſo nedolshne otroke, jih materam tergali is narozhja, morili, ob tla metali, vſe hiſhe in kota preiſkali, de bi nobeden ſmerti ne odſhel. Shaloſtne matere ſo neisrezheno vpile in jokale, ko ſo vidile ſvoje deteta v' kervi

prevrazhati ſe; tudi drugi ſo bili grosno shaloſtni neuſmiljenja, kakorſhniga niſo nikoli ſliſhali; v' meſtu in okoli meſta je bilo obilno shaloſti, upitja in ſols. Nedolshni otrozi ſo malo zhaſa terpeli; po ſmerti pa ſo ſe veſelili, in ſe veſelé, de ſo bili umorjeni savoljo Jesuſa, kteri jih je potlej v' ſvoje kraljeſtvo vsel. Herod je kmalo prejel vredno plazhilo. Bog ga je s' nesnano bolesnijo udaril. Straſhno pezhenino je po vſih udih imel, ko bi v' ognji bil, zhervi ſo ga shiviga jedli, obupal je, in ſe hotel umoriti. Umoril bi ſe bil, ako bi mu domazhi ne bili ubranili. V' hudih bolezhinah in v' obupanji, od Boga in od ljudi ſovrashen, je neſrezhno umerl. Ta hudobni kralj je nedolshniga Jesuſa is napuha ſovrashil, in ga hotel umoriti, de bi mu kraljeſtva ne prevsel; is tega konza je ukasal nedolshne otroke umoriti: ali kmalo potlej je kraljeſtvo, shivljenje in duſho sgubil.

N a u k.

Od pohujſhanja.

Hudobni kralj Herod, moriviz nedolshnih otrok, je podoba neuſmiljenih pohujſhevavzov, kteri boshje otroke moré. Herod je bil grosno neuſmiljen, pa njegovo neuſmiljenje je bilo nedolshnim otrokam v' vezhno ſrezho; pohujſhevavni zhlovek je hudobniſhi, ker ſvojim bratam in ſeſtram vezhno ſmert nakopava. Po-

hujſhanje je beſeda, delo ali opuſhenje soper sapoved, ako je ozhitno. Kdor na ſkrivnim greſhi, je ſovrashnik ſvoje duſhe; kdor pa ozhitno greſhi, je tudi ſovrashnik ſvojih bratov. Nar hudobniſhi je, kdor ſvojiga blishnjiga radovoljno pohujſha, in ga sheli sapeljati. Pohujſhanje ima veliko mozh, ker je natora ſlaba; pa gorje zhloveku, po kterim pohujſhanje pride.

Kdor ſvojiga blishnjiga proſtovoljno pohujſha, je ſovrashnik boshji. Uſmiljeni Bog hozhe svelizhanje vſih ljudi; je Ozhe vſiga uſmiljenja, nam vſe perpomozhke daje k' svelizhanju, in naſ sheli frezhne vekomaj. Sveti Pavel prizhuje: „*Bog hozhe, de bi bili vſi ljudje svelizhani.*“ I. Tim. 2, 4. „*To je volja boshja, vaſhe svelizhanje.*“ I. Teſal. 4, 3. Pohujſhevaviz ſe dobrotljivi volji boshji vſtavlja, je ſovrashnik in puntarſk otrok boshji, ker ſi persadeva njegove otroke pogubiti.

Kdor ſvojiga blishnjiga proſtovoljno pohujſha, je ſovrashnik Jesuſov, in taptá po njegovi ſveti kervi. Pohujſhevaviz ſkerbi Jesuſovo kraljeſtvo konzhati, in hudizhevo raſshiriti. Kriſtjani vſak dan molijo: „*Pridi k' nam tvoje kraljeſtvo.*“ pohujſhevaviz pravi: „Pokonzhano bodi Jesuſovo kraljeſtvo!“ Ni li ta ſovrashnik Jesuſov? Sveti Pavel pravi: „*Ker tako greſhite, in veſt ſvojih bratov ranite, soper Kriſtuſa greſhite.*“ I. Kor. 8, 12. Ljubesnjivi Jesuſ je prelil ſvojo ſveto kri sa sveli-

zhanje vſih, pohujſhevaviz ſkerbi to veliko miloſt nepridno ſtoriti. O ſtraſhna hudoba.

Kdor ſvojiga blishnjiga proſtovoljno pohujſha, je ſovrashnik ſvojih bratov. Vſi ſmo bratje in ſeſtre, ker ſmo vſi otrozi nebeſhkiga Ozheta in posemeljſkiga ozheta Adama. Bog nam je ojſtro sapovedal, de ſe med ſeboj ljubimo; tudi zelo hude ſovrashnike moramo ljubiti. Sveti Janes uzhi: „*Sa brate moramo shivljenje poſtaviti.*“ I. 3, 15. Smo dolshni ſvoje shivljenje poſtaviti, ako ni drugazhi mogozhe, ſvojim bratam v' pekel ubraniti. Kako neuſmiljen in hudoben je, kdor ſvojimu blishnjimu v' pekel pomaga? Tak je drug Kajn, drug Herod, ubijaviz ſvojih bratov in moriviz nedolshnih.

Kdor ſvojiga blishnjiga proſtovoljno pohujſha, je nameſtnik hudizhev. Hudizh iſhe, koga bi posherl in pogubil; ravno to dela pohujſhevaviz. Zhlovek, ki ſvojiga blishnjiga pohujſha, je hudobniſhi od hudizha, ker hudizhu ni sapovedano ljudi ljubiti. Tudi je nevarniſhi od hudizha, ker jih velikokrat sapelje, kterih hudizh ni mogel. Sveti Janes tako govori: „*Kdor greſhi, je od hudizha.*“ I. 3, 8. Kdor ſkerbi druge v' greh napeljati, je hudobniſhi, je nameſtnik, brat in ſin hudizhev. Sveti Pavel je sapeljivzu Elimu rekel: „*O polni vſih svijazh in vſe hudobe, ſin hudizhev!*“ Djan. ap. 13, 10.

O kriſtjan! ſkerbno premiſli te nauke, de ſposnaſh hudobo greſhniga pohujſhanja,

de nikogar ne pohujſhaſh, in de ſe nad nikomur ne pohujſhaſh. Gorje zhloveku, po kterim pride pohujſhanje, in tudi tiſtimu, kteri ſe pohujſhati da. Zhe ſi pohujſhanja kriv, obshaluj ſvoj greh, hiti popraviti, kolikor ti je mozh; zhe nè, te huji obſojenje zhaka. Premiſli, kaj bi ti pravizhni ſodnik Jeſuſ rekel, ako bi jim v' pekel pomagal, sa ktere je on ſmertne bolezhine terpel, in vſo ſvojo kri prelil. Straſhno obſojenje bi prejel, preklinjali bi te od tebe sapeljani vekomaj. Varuj ſe koga pohujſhati, popravi po mozhi dano pohujſhanje, poboljſhaj ſvoje shivljenje; uzhi, ſvari, moli, de sadobiſh uſmiljenje.

Molitev.

O Goſpod Jeſuſ Kriſtuſ, ſkerbni paſtir naſhih duſh in uſmiljeni odreſhenik vſih! tvoja dobrotljiva ſkerb, tvoja grenka ſmert na krishi in vſe drugo me preprizha, kako hudo je blishnjiga pohujſhati, in mu pomagati v' vezhno pogubljenje. Herod je bil neuſmiljen, pa njegova krivizhna jesa je nedolshnim otrokam vezhno ſrezho napravila. Deſiravno pa je to reſ, je vender grosno greſhil; ojſtro pokorjen je bil she na ſvetu, in po ſmerti je ſhel v' vezhno pogubljenje. Kaj pa bi mene zhakalo, ako bi bil moriviz ſvojih bratov? Ko boshji in blishnjiga ſovrashnik bi v' drushbi neuſmiljeniga kralja Heroda v' peklu terpel vekomaj. Odpuſti mi, o Goſpod! zhe ſim koga

pohujſhal; daj mi gnado, ſtorjeno krivizo popraviti, varuj me blishnjiga sapeljati, in od njega sapeljanimu biti. Daj mi ljubesen do tebe in do blishnjiga; daj mi ſtanovitnoſt v' dobrim, de ſvojim bratam v' nebeſa pomagam, in oſtanem, tudi v' ſredi hudobnih, v' tvoji ſlushbi ſtanoviten. Amen.

XXIX. dan grudna.

Sveti Tomash, ſhkof in marternik.

Sveti Tomash je bil rojen od bogatih in katolſhkih ſtarſhev v' velikim meſtu Londonu na Angliſkim v' letu 1117. Njegovi poboshni ſtarſhi Gilbert in Matilda ſo ga ſkerbno uzhili bogabojezhe shiveti, in ſo nad njim slo zhuli, ker je bil prebriſaniga uma in ognjene narave. Kader je bil 21 let ſtar, ſo mu ſtarſhi umerli, in mu veliko premoshenje sapuſtili. Po ſmerti ſvojih dobrih ſtarſhev je nekoljko zhaſa v' poſvetnih dobrotah nepremiſhljeno shivel; pa Bog ga je raſsvetlil, de je prasnoto ſvojiga shivljenja ſposnal, in po dobrih delih sazhel hrepeneti. Skerbno ſe je uzhil, viſoko uzhenoſt je doſegel, in ſe v' duhovſki ſtan namenil, de bi Bogu popolniſhi ſlushil, ſebe in blishnjiga svelizhal. Teobald, veliki ſhkof vſiga Angliſkiga kraljeſtva, je ſ. Tomasha med

ſvojo duhovſhino vsel, ga ljubil, in v' ſvojih teshkih opravilih pomagavza imel. V' meſtu Kanterburi, kjer je bil per ſvojim velizim ſhkofu, je mogozhniga in nepotolashljiviga ſovrashnika naſhel. Sveti Tomash je vſe krivize, ki mu jih je delal, voljno preterpel, dobro sa hudo vrazheval, in ſvoje dolshnoſti sveſto ſpolnoval. Njegova krotkoſt in pridnoſt je velizimu ſhkofu slo dopadla, in veliziga diakona ga je isvolil. Tako viſoko poviſhan je bil ponishniſhi; praviza, uſmiljenje, poboshnoſt in vſe dobro je bilo per njem. Kralj Henrik II. je njegovo ſoſebno modroſt svedil, ga k' ſebi vsel, poſluſhal, in delal po njegovim ſvetu. Kralj ga je tudi isvolil uzhenika ſvojiga pervorojeniga ſinu, de bi pod pokorſhino taziga raſsvetljeniga uzhenika poſtal moder in bogabojezh kralj. Sveti Tomash je veliko nadleshnih imel; vender ni Boga posabil, je vſak dan bral in premiſhljeval ſveto piſmo, molil in proſil, de bi po poti pravizhnoſti ſtanovitno hodil. Tudi v' kraljevi hiſhi je doſti ſovrashnikov naſhel, kteri ſo ga ſkuſhali per kralji pozherniti; pa tiſti zhaſ ga niſo mogli.

Teobald, veliki ſhkof v' Kanterburi, je v' letu 1162 umerl. Kralj je ſ. Tomashu ſvojo sheljo rasodel, de hozhe njega isvoliti naſtopnika ranziga Teobalda. Sveti Tomash ſe je branil, in je kralju rekel: „Se bojim kake raſpertije, in de potlej ne bova prijatla, sato nozhem.“ Kralj je le tiſhal, duhovſhina in ljudſtvo ga je tudi hotlo imeti, papeshev nameſt-

nik je v' to dovolil; torej ſe je mogel podvrezhi. Ko je bil veliki ſhkof, je shivel ko naſlopnik apoſtelnov. Vſo nizhemernoſt ſvetá je opuſtil, miniſhko oblazhilo oblekel, malo jedel, dolgo molil, bolnike ſkerbno obiſkoval, uboge naſitoval, in jim tudi ſtregel, de ſe je bolj ponisheval. Ni mozh povedati, kako je ſkerbel, de bi bil mogozhne in niske ſpreobernil, v' pravizhnoſti ohranil, in vſe svelizhal. Ta ſveti ſhkof je shivel in delal le sato, de bi bil Bog od vſih hvaljen; pa hudobni ga niſo v' miru puſtili, nadleshni ſo mu bili, in ga per kralji toshili, ker ſe ni hotel njih lakomnim sheljam vdat. Kralj ni ſizer vſiga verjel; vender je bil she mlazhen do ſ. ſhkofa, in ga ni ko poprej ljubil. Potlej je kralj nekej sapovedal, in vſim ſhkofam ſvojiga kraljeſtva dal, de naj ſe podpiſhejo; ker pa ni bilo po veſti ſ. ſhkofa Tomasha, ſe je kralju vſtavil, in ſe ni hotel podpiſati. S' lepo in gerdo ſo ga napravljali, de naj ſe podpiſhe, pa vſe je bilo saſtonj. Kralja je to ſilno rasshalilo in raſserdilo. Sveti Tomash ſe je ſizer kraljeviga ſerda bal, ali vender ſhe bolj boshjiga. Skrivaj ſe je zhes morje na Franzoſko prepeljal, kjer je bil ravno papesh Alekſander III. Ozhetu papeshu je ſvoje nadloge povedal, veliko ſhkofijo v' njegove roke srozhil, in potlej ſhel v' kloſhter mirno shivet. Njegov odhod je kralja ſhe huje raſserdil; njemu in njegovim prijatlam je vſe premoshenje vsel, jih je is deshele ſpodil, in kolikor je samogel, ſ. Tomasha

shalil. Papesh in Franzoſki kralj ſta piſala Angliſkimu kralju Henriku, in proſila, de naj ne preganja dobriga ſhkoſa, in naj ſe s' njim ſpet ſprijatli. Sveti Tomash je bil she ſheſt let na Franzoſkim v' kloſhtru; v' nobeni rezhi ſe ni hotel od minihov raslozhiti, veſel je shivel v' lepim miru, v' pokorjenji, je Boga hvalil, in perſerzhno molil sa Henrika kralja in druge preganjavze. Rad bi bil v' ljubi ſamoti do ſmerti oſtal; pa is ljubesni do ſvojih ovz je vender, ko ſta bila papesh in Franzoſki kralj Henrika kralja potolashila, ſpet ſhel na Angliſko. Kralj in vſi dobri ſo ga zhaſtito ſprejeli; hudobni nevoſhljivi pa ſo bili njegoviga prihoda shaloſtni, in ſo sheljno zhakali ali iſkali perloshnoſti mu ſhkodovati, ker njih huda nepokorſhina ni hotla njegove pravizhne ojſtroſti preneſti.

Hudobneshi vidijo in najdejo doſti hudiga, tudi tam, kjer ni nizh hudiga, sato ko nimajo ljubesni; njih veſelje je nedolshniga potlazhiti, kjer je njegovo shivljenje vedno ſvarjenje njih hudih del. Ravno taka ſe je ſvetimu ſhkofu Tomashu godila. Njegovi ſovrashniki ſo ſhli v' Normandijo kralja obiſkat, in ſ. ſhkoſa per njem toshit. Rekli ſo kralju: „Shkof Tomash je tvoj ſovrashnik; vedno govori in dela ſoper tvojo zhaſt in oblaſt, ſega v' tvoje pravize, in vſe tvoje prijatle preganja.“ Kralj je bil nagle jese; sato ſe je ſilno raſerdil nad ſ. Tomashem, ko je saſliſhal, kar ſo mu lashnjivi prijatli rekli, in je djal: „Prekleti vſi,

ktere ſim redil in obdaroval, ker ga ni med mojimi prijatli, de bi ſe nad ſhkofam maſheval, savoljo kteriga nimam nikoli miru!“ te neumne is nagle jese rezhene beſede ſo ſilno hudobo napravile. Shtirje kraljevi prijatli ſo ſe pogovorili, de bodo ſ. ſhkofa umorili; in reſ ſo ga umorili bres kraljeviga povelja, kakor bo sdaj rezheno: K' njemu ſo ſhli, ga gerdo sanizhevali, in mu ſmert napovedali, zhe ſe kralju ne vda. Sveti Tomash jim je pohlevno odgovoril: „Sa pravize voljo, sa zhaſt boshjo in sa proſtoſt katolſhke zerkve ſe ne bojim umreti.“ Njegovi ſovrashniki ſo domu ſhli; pa popoldne, kader je ſveti ſhkof v' zerkvi bil, in per ſvoji duhovſhini vezhernize pel, ſo ſhtirje hudobneshi s' veliko mnoshizo ſvojih prijatlov in vojakov s' oroshjem priſhli. Duhovni ſo prejenjali, in jim duri v' zerkev hotli sapreti. Ali ſveti ſhkof je djal: „Puſtite jih; Goſpodov tempelj ſe ne ſme ko ſtan vojakov ſ' ſtrasho varovati in braniti.“ Tedaj ſo hudobneshi ropili s' golimi mezhi v' zerkev, in pervi med njimi je savpil: „Kje je ſhkof, kraljev sdajaviz?“ Duhovni ſo ſe preſtraſhili, in ſo sunaj treh vſi sbeshali. Sveti ſhkof pa je oſtal pokojin, je ſovrashnikam naproti ſhel in rekel: „Jeſt ſim ſhkof, sdajaviz pa niſim. Jeſt ſim perpravljen sa pravize voljo umreti; ali s' oblaſtjo, ki jo imam od Boga, vam sapovem moji duhovſhini in mojimu ljudſtvu ne ſtorite nizh shaliga,“ Na to ſe je ſ. mosh proti altarju

obernil, je pokleknil, roke in ozhi povsdignil, in na glaſ molil: „Perporozhim ſvojo duſho in ſveto zerkev Bogu, preſveti devizi Marii, ſvetimu Dionisju in vſim ſvetim perporozhnikam tega kraja.“ Komaj je te beſede isrekel, ſo hudobneshi s' mezhi na-nj planili, in ga umorili; eden mu je glavo preklal, de ſo ſe vſi moshgani rastreſli po tleh. Njegova zhaſtita ſmert je bila 28. dan grudna v' letu 1170. Bog je ſvojiga ſerzhniga ſlushabnika ſ' zhudeshi povelizhal, med ktere je tudi ſpreobernjenje kraljevo in njegovih morivzov ſhteti.

N a u k.

Napuh je sazhetik vſih grehov.

Ni mogozhe odrezhi, de je bil ſveti ſhkof Tomash sato umorjen, ker njegovi ſovrashniki is napuha niſo hotli reſnize ſposnati. Napuhnjeni ſi ne dado dopovedati, ſe ne puſte preprizhati, ne ſposnajo reſnize; ſovrashijo in preganjajo jih, kteri ſe jim savoljo veſti vdati ne morejo. Napuh je ne le jese, terdovratnoſti, maſhevanja in krivize, ampak tudi vſih drusih grehov sazhetik. Stari Tobija je ſvojimu ſinu djal: „*Napuh naj ne goſpoduje ne v' tvojih miſlih, ne v' tvojih beſedah; sakaj is tega isvira vſe pogubljenje.*“ 4, 14. Prav je govoril, de vſe pogubljenje, to je, vſe poti v' pogubljenje ſo is napuha.

Is napuha ſo krivoverſtva in raspori ali lozhitve od katolſhke zerkve, ker ſe napuhnjeshi rasodetim reſnizam nozhejo podvrezhi, ſe pravizhni oblaſti vſtavljajo, predersno govoré od vſiga, in vſe nadleshne reſnize ali sapovedi raslagajo po ſvojim prevsetnim ſerzu; ſe ne puſte preuzhiti, ker napuh brani. Modri Širah pravi: „*Napuh je ſleherniga greha sazhetik; pervo zhlovekoviga napuha je bilo od Boga ſe lozhiti.*“ 10, 14. 15. Napuh vſe ſpridi, ponishnoſt vſe ohrani. Napuh ubrani Boga moliti, sa njegovo zhaſt ſkerbeti. Napuhnjeniz le sa ſvojo zhaſt ſkerbi; kako samore Boga moliti, in sa njegovo zhaſt ſkerbeti? Le is ponishniga ſerza je pravo Bogu dopadljivo zheſhenje. Napuh brani oblaſtnikov ſluſhati, in uzhi terdo goſpodovati. Is ponishnoſti je pokorſhina, in bres ponishnoſti ni prave pokorſhine. Napuhnjeniz je ſlab podloshen, saderikaſt hlapez, nepokoren otrok; zhe ima pa oblaſt drugim sapovedovati, je neuſmiljen, odertnik, krivizhen in nepersanaſhen. Napuh napravlja jeso, prepir, krivize, kletev in doſti taziga. Prevseten zhlovek ſe nad majhnim rasshaljenjem rasjesi, in ſvojih velizih kriviz ne vidi; ſe ne puſti preuzhiti, ne utolashiti; ſe prepira, pravda, kolne; nima ſam miru, in ga drugim ne da. Is napuha pride tudi nezhiſtoſt. Napuhnjen zhlovek ſe viſoko noſi, ſvoje telo nizhemerno lepotizhi, v' ſé neumno upa, in sato pade v' hudizhevo sadergo. Gerda nezhiſtoſt je veli-

kokrat ſhtrafniga greſhniga napuha. Napuh uzhi legati, in krivo prizhevati. Prevsetnesh ſvojo prasno zhaſt s' lashmi podpira. Zhe ſe smoti, zhe hudo govori, zhe prav ne dela; ſe ne ponisha, de bi rekel: „Sim ſe smotil, nisim prav vedil, ſim greſhil,“ temuzh ſhe le lashe, vpije, ſe prepira, kolne in tudi perſega, de bi drugi verjeli, de je nedolshen.

Napuh tudi druge grehe obroduje. Is napuha isvira hinavſhina ali preſejan napuh, po kterim ſe hozhe zhlovek dobriga, poboshniga, pravizhniga kasati, de ſi ni, in ſizer savoljo ſvoje hvale, kar je pred Bogam oſtudno. Napuh uzhi blishniga krivo ſoditi, ga sanizhevati in rasnaſhati. Prevsetneshi greſhnike in pravizhne sanizhujejo; ſamo tiſte opravizhujejo, kteri njih ſerza s' lashnjivo hvalo naſitujejo. Prevsetnesh ima ſtrup na jesiku, in gorje zhloveku, nad kterim ga raslije. Napuh in nevoſhljivoſt ſta smiraj ſkupej. Napuhnjen zhlovek hozhe viſhji od vſih biti, ne terpi enakoſti, vſe sheli ponishati, ſam hozhe vſe imeti, je drugim nevoſhljiv, hvala drusih ga pezhe, ker sheli le ſam hvaljen biti. Napuh rodi nevednoſt in terdovratnoſt. Prevsetnesh meni, de vé, kar ne vé; iſhe smiraj isgovorov soper reſnizo; ſe prepira, de bi druge oſramotil, ne pa de bi svedil ali ſe nauzhil, kar potrebuje vediti; ſe ſramuje popraſhati, nozhe poſluſhati, in ſe nikoli ne da preuzhiti. Reſ je kar Sirah uzhi: *„Napuh je ſléherniga greha zazhetik.“* 10, 14.

O kriſtjan! popiſan je bil nekoliko ſad greſhniga napuha, dé ſe ga ſkerbno varujeſh. Napuh je pervi smed poglavitnih grehov, ker je hudobni sazhetik vſih drusih; napuh napolni zhloveka ſ' ſlepòto, s' mersloto, s' vſim hudim. Pròſi Boga:

Molitev.

O Jesuſ Kriſtuſ! ker ſi ſkerbno uzhil in sapovedoval ponishnoſt, presheni is mojiga ſerza napuh, kteriga neisrezheno ſovrashiſh, in kteri mi je toliko ſhkodljiv. Angelji ſo s' neba pahnjeni, in v' pekel versheni savoljo napuha; kako bi samogel jeſt bres ponishnoſti v' nebeſa priti? Sam ſe ne ſposnam, ti pa mi vidiſh v' ſerze; ſam is ſvoje mòzhi ſe ne morem poboljſhati, ti pa samoreſh, kar hozheſh. Pomagaj mi po ſvoji veliki miloſti, in napolni me ſ' ſvojim ponishnim duham. To te proſim po tvoji predragi ſmerti na krishi, de bom na proſhnje tvojiga ponishniga ſlushabnika, ſ. ſhkoſa Tomasha, po ſmerti poviſhan. Amen.

XXX. dan grudna.

S. Teodor minih.

Sveti Teodor je bil rojen v' Egiptu okoli leta 314. Njegovi ſtarſhi ſo bili katolſhki in fil-

no bogati. Uzhili ſo ga ſizer po naukih Jeſuſovih shiveti: pa njih shivljenje je bilo premalo po ſvetim evangelji; niſo bili hudobni, pa vender mehki kriſtjani. Bog je dal ſvojimu ſlushabniku Teodoru ſoſebno gnado, ſoſebno veſelje do dobriga in veliko ponishnoſt. Is velike ponishnoſti je bil ſvojim ſtarſhem pokoren, pa ne ſlepo, ampak le po volji boshji, ker je ſ' pomozhjo gnade boshje raslozhil, kaj de je prav, in kaj de ni. V' tiſtim meſtu je bila navada perve dni noviga leta neumne pojedine napravljati, in poſvetno veſelje obhajati, kar ni bilo po duhu ſvetiga evangelja. Bogati ſtarſhi ſvetiga Teodora ſo bili tudi tega deleshni, in ſo ſe s' neumnimi veſelili. Navada, ſlaſti ſtara in ſploſhna, ima veliko mozh, in jih veliko ſlepi, ker ne pomiſlijo, kaj je prav, temuzh le kako drugi shive. Sveti Teodor, ſhe le 12 let ſtar, je ſposnal neumnoſt te poſvetne navade. Drugi ſo bili veſeli; on je jokal, in ni hotel njih poſvetniga veſelja deleshen biti. Vſe ſe je nad tim otrokam zhudilo. Starſhi mu niſo bili nadleshni, in ſo ga puſtili po ſvoji volji shiveti, ker ſo vedili, de njegova je prava.

Sveti Teodor je bil le 14 let ſtar, kader je ſklenil v' ſamoto iti, in tam vſe ſvoje dni Bogu ſlushiti. Vſiga obilno je doma imel, in bi bil lahko vſe dobrote ſveta vshival; pa is hvalne ponishnoſti ſe je dobrot ſvetá bal, in je ſklenil po varniſhi poti hoditi. Ponishno je proſil ſvoje ſtarſhe, de naj mu perpuſte v'

blishnji klosshter iti. So mu tudi dovolili, ker so vedili njegovo dobriga sheljno dusho. V' klosshtru je bil vesel, ker so bile boshja slushba, molitev, premishljevanje, pokorjenje, pokorshina in druge poboshne dela njegovo veselje. Njegova vedna skerb je bila smiram sveteji shiveti, in delati, kar je nar popolnishiga. Ondi prebivajozh je slishal veliko lepiga od rasvetljeniga apata Pakomja govoriti, in shelel je k' njemu priti. S' perpushenjem svojiga duhovniga ozheta je shel k' svetimu Pakomju, in ga je prosil, de naj sme per njem ostati. Ko je sveti Pakomi mladiga Teodora sagledal, je rekel: „Glejte isvoljeno posodo, ktero je Bog v' nash klosshter dobrotljivo poslal!“ Sveti Pakomi ga je prijasno in vesselo sprejel, ga popolnamasti uzhil, in je s' sgledam kasal, kolikor je zhloveku mogozhe. Sveti Teodor je bil svojimu rasvetljenimu uzheniku in duhovnimu ozhetu hvaleshen, in pokoren v' vsim. Njegova prezhudna pokorshina v' nar manjih rezheh, njegovo vedno pokorjenje in vsa njegova svetost je isvirala is ene zhednosti, is globoke ponishnosti. Odmerl je bil svoji volji, svoji dopadljivosti in svetu, kakor de bi she v' nebesih prebival. Njegova mati je vse to svedila, se je silno veselila, in ga je shla obiskat; pa ni mogla s' njim govoriti. On se je bal, de bi od natorne ljubesni do matere ne bil od pota pokorjenja odvernjen, ali de bi kake posvetne novize ne svedil; sato ni hotel s' svojo materjo govoriti, pa tudi poro-

zhil ji je, sakaj de nozhe, de bi ne bila rasshaljena, in bi prevezh ne shalovala. Mati, kteri je Bog v' ſerze govoril, je Boga hvalila, de je ſvojiga ſinu tako poboshniga najdla. Shla je v' blishnji nunſki kloſhter, in je ondi oſtala, ſveto shivela, in ſveto umerla.

Sveti Teodor je bil zhes nektere leta slo poviſhan, poſtavljen je bil duhovni ozhe vſih kloſhtrov in puſhavnikov puſhave Pabene. Njegova ponishnoſt ſe je v' viſokoſti ſhe obilniſhi rasodevala. Bolj ſ' ſvetim sgledam ko s' beſedo je sapovedoval, ſlabe minihe krotko ſvaril, in njegovo ſvarjenje je bilo proſhnji enako. Zhe je bila ojſtroſt potrebna, ga je ſilno bolelo poſlushiti ſe; in vender ni persaneſel, kader bi bilo ſhkodljivo persaneſti. Poln obilniga saſlushenja je umerl v' letu 367.

N a u k.

Is ponishnoſti is-hajajo vſe zhednoſti.

Sveti Teodor je veliko ſvetoſt doſegel, je bil poln vſiga dobriga, in sgled vſih zhednoſt, ker je bil v' reſnizhni ponishnoſti vkoreninjen. Ponishnoſt je sazhetik vſiga dobriga, in bres ponishnoſti ni nizh dobriga. Modroſt, uzhenoſt, molitev, ali kar ſi bodi, ne more Bogu dopaſti, zhe je to is napuha, ali s' napuham sdrusheno. Modri uzhi: *„Kolikor ſi viſhi, toliko bolj ſe v' vſih rezheh ponishuj,* in

boſh miloſt naſhel per Bogu.“ Şirah 3, 20. Le ponishnoſt, in kar is ponishnoſti is-haja, dopade Bogu, in le ponishnoſt je sazhetik vſiga dobriga.

Ponishnoſt uzhi Boga moliti. Bres ponishnoſti ni prave boshje ſlushbe, ni prave gorezhoſti sa boshjo zhaſt, ni Bogu dopadljive molitve. Ponishnoſt uzhi kriſtjana pred boshjim velizhaſtvam globoko ponishevati ſe; le ponishni iſhe boshje zhaſti, ſvoje nikoli; le ponishni zhuti veliko tesho ſvojih ſlaboſt, nevarnoſt sapeljivih ſkuſhnjav, in moli is ſerza. Napuh nar huje shali in sanizhuje vſigamogozhniga Boga, ponishnoſt pa mu nar bolj dopade.

Ponishnoſt uzhi pravo in popolno pokorſhino. Ponishni zhlovek je Bogu, ſvojim oblaſtnikam, ſvojim ſtarſhem in vſim pokoren, kteri imajo oblaſt mu sapovedovati. Ponishnoſt in pokorſhina ſte smiraj sdrushene. Pokorſhina ponishniga zhloveka je popolna, hitra, ſerzhna, ſtanovitna, savoljo Boga, ſe ne isgovarja, ne godernja, ſe ne vſtavlja, ker je ponishni v' vſih mogozhnih in perpuſhenih rezheh rad pokoren.

Ponishnoſt uzhi modroſt. Ponishni zhlovek vé, kako gre ſluſhati, in kako sapovedovati; je ſramoshljiv, varen, krotak, ſerzhen, sveſt in v' vſim prebriſan is boshjiga ſtrahu, ker ſi persadeva Bogu dopaſti. Ponishni kriſtjan je poboshen bres hinavſhine; je ſerzhen, pa ne terdovraten; je krotik bres ſlaboſti, vé

dobrimu in hudimu zhloveku bres boshjiga rasshaljenja ſtrezhi; njega govorjenje, noſha, ſvarjenje, prijasnoſt, ojſtroſt in vſe je prav, ker iſhe le boshje zhaſti, ſvoje pa nikoli ne.

Ponishnoſt odganja nevoſhljivoſt, hudo voſhenje, krive ſodbe, krivizhno jeso, ozhitanje, opravljanje in vezh taziga. Ponishni kriſtjan je od boshje beſede in od ſvoje ſlaboſti preprizhan, de je velik boshji dolshnik, in ſe ſhteje naj ſlabſhiga med vſimi; sato nikogar ne sanizhuje, ni nikomur nevoſhljiv, nikogar krivo ne ſodi; ima poterpljenje s' drusimi, ker vé, de je tudi on boshje in zhloveſhke poterpeshljivoſti potreben. Zhe upa, de Bogu ſlushi, ne sanizhuje ozhitnih greſhnikov, ker vé, de bi on ſhe huje lahko greſhil, ako bi mu Bog is uſmiljenja ne pomagal.

Ponishnoſt daje poterpeshljivoſt v' nadlogah. Ponishni kriſtjan objame v' duhu pokore vſe krishe, in kuſhuje ſhibo, ſ' ktero ga Bog pokori, ker vé, de to is ljubesni dela. Nadlogam ſe podvershe, naj pridejo, od koder ſi bodi. Per vſim je ponishen: zhe ſe mu po ſrezhi godi, ſe sahvali, in ponishen oſtane, ker je preprizhan, de je bres saſlushenja obdarovan; zhe hudo prejme, ſe ponisha, ker vé, de je dolshnik per Bogu; zhe ga ljudje hvalijo, ſe ponishuje, zhe ga sanizhujejo, ſe ponishuje.

Ponishnoſt ſproſi gnade, in sadobi odpuſhenje grehov. Ponishni kriſtjan, zhe is ſlaboſti greſhi, ne isgovarja ſvojiga greha, ſe

ponishuje, prosi in sdihuje, je svojimu spovedniku odkrit in pokoren. Greh ponishniga kristjana mu je v' nauk, de obilnishi moli, se ne sanasha na svojo mozh, se varuje hudih perloshnost, in vse stori, kar ga stanovitniga ohrani.

Ponishnost obroduje in ohranuje vse zhednosti, in odganja vse grehe. Molitev ponishniga je gorezha, resnizhna in stanovitna; sato je Bogu dopadljiva, in od njega uslishana. Molitev ponishniga predere oblake, in per vsigamogozhnim in usmiljenim Bogu vse sprosi, kakor boshja beseda prizhuje. Bog je obljubil ponishnim svojo gnado dajati, gnada pak vse samore. Ponishnost jo dobi, in ponishnost jo ohrani. Ponishni kristjan je v' vednim strahu savoljo svoje slabosti, vedno v' boshjo milost upa, se boji skushnjav in hudih perloshnost. Tako shivi varno, in dopade Bogu.

O kristjan! to ti je rezheno, de se premislish, ali si ponishen ali ne, in de vedno prosish Boga obilnishi ponishnosti. Ponishnost je nar potrebnishi zhednost, ponishnosti ni nikoli prevezh; ponishnishi ko si, popolnishi si, in obilnishi plazhilo bosh prejel, kakor je Jesus obljubil: „*Kdor se ponishuje, bo povishan.*“ Luk. 14, 1. Tudi s. Jakop pravi: „*Ponishajte se pred Gospodam, in on vas bo povishal.*“ 4, 10. Premisli Jesusa, Marijo in vse svetnike, de se po njih sgledu ponishujesh. Prosi gorezhe Boga, de naj te s' ponishnostjo napolni; prosi neprenehama, in smiraj se boj, de bi ne bil premalo ponishen. Premish-

ljuj prejete dobrote, ſvoje ſlaboſti, ſkuſhnjave, nevarnoſti, grehe in drugo, kar te zhedalje bolj ponishuje, de sadobiſh uſmiljenje.

Molitev.

O Jesuſ! kako samorem per tebi isgovorjen biti, zhe niſim ponishen? Ti vſigamogozhni Bog ſi ſe sa-me ponishal, ponishnoſt ſi sapovedoval, ponishno mater ſi ſi isvolil, ponishniga osnanovavza ſi pred ſvojim oblizhjem poſlal, ponishnim apoſteljnam ſi sapovedal po vſim ſvetu ponishnoſt osnanovati, vender ſim tvoji beſedi, tvojimu sgledu in sgledu tvojih ſvetnikov nepokoren? O Goſpod! jeſt ſim poln hudiga, v' nevarnoſti vezhniga pogubljenja, ne vém, zhe ſim ljubesni ali jese vreden, zhe bom svelizhan ali pogubljen; vender ſe ne ponishujem. Daj mi po ſvoji veliki miloſti na proſhnje ſvetiga Teodora veliko ponishnoſt, de ti dopadem, in bom v' tvojim kraljeſtvu poviſhan. Amen.

XXXI. dan grudna.

S. Silveſter papesh.

Sveti Silveſter je bil Rimljan, ſin Rufina in Juſte. Ozhe mu je umerl, ko je ſhe majhen

bil, in njegova bogabojezha mati ga je srozhila poboshnimu mashniku Zirinu, kteri ga je ljubesnjivo in skerbno uzhil po volji boshji shiveti. Mladi Silveſter je svojiga usmiljeniga in bogabojezhiga uzhenika silno rad poslushal in bogal. Ker je njegovo sveto shivljenje vsim dobrim dopadlo, je bil, desiravno mlad, med duhovshino Rimske zerkve vset, in prejel je male shegne. Papesh sveti Marzelin je sosebno dopadenje nad njim imel, ker ga je poboshniga, uzheniga in modriga sposnal, ga je povishal, in mashnika posvetil. Neverna in hudobna zesarja Dioklezijan in Makſimijan sta hudo preganjala katolshko zerkev, in tudi sveti papesh Marzelin je bil sa vero umorjen. To je bilo okoli leta 304. Tudi sveti mashnik Silveſter je v' tisti perloshnosti svojo serzhnost skasal, pa Bog ga je ohranil v' prid svoje zerkve. Sveti Silveſter se je v' Rimski zerkvi svétil s' zhisto vero, s' sosebno gorezhostjo, s' svetimi nauki in s' nedolshnim shivljenjem; savoljo vsiga tega so ga po smerti papesha Melkijada s' eno voljo veliziga poglavarja zerkve isvolili 13. dan prosenza v' letu 314. Kakor hitro je bil na Petrov stol povishan, je bila njegova perva skerb krivoverze in od zerkve odlozhene k' pravi veri in k' potrebni edinosti perpeljati. Vedne skerbi; velike britkosti, strah in preganjanje nevernih zesarjev ga ni nikoli v' miru pustilo.

Sveti Silveſter je v' hudih zhasih vladal katolshko zerkev. Hude preganjanja, silne voj-

ſke in doſti drusiga hudiga je bilo ob tiſtim zhaſu, kar ga je neisrezheno peklo. Uſmiljeni Bog je ſvojiga sveſtiga ſlushabnika ſvetiga Ṣilveſtra in vſo zerkev rasveſelil ſ' zhudnim spreobernjenjem zeſarja Konſhtantina, kteri ni le vernim kriſtjanam miru dodelil, temuzh je bil tudi njih pomozhnik. Zeſar Konſhtantin ſe je Bogu vdal, mu je hvaleshen bil, in pomagal katolſhki zerkvi, ker mu je Bog dal per Rimu neuſmiljeniga Makſenzja premagati. Kader je bil veren poſtal, je viſoko zhaſtil katolſhke reſnize, duhovne in ſlaſti papeshe ſpoſhtoval. Ṣveti Ṣilveſter je bil vſiga tiga ſilno veſel, je bil zeſarjev prijatel, ſvetovaviz in uzhenik. To veliko papeshevo veſelje je bilo pomanjſhano od sapeljiviga krivoverniga Arija. Ta hudobnik je lashnjivo uzhil, de Jeſuſ Kriſtuſ ni Bog, ampak je sgoli zhlovek. Po jutrovih deshelah je ſvoj ſtrup troſil, in jih veliko sapeljal. Vſi dobri, verni in sveſti duhovni ſo bili te hude smote slo shaloſtni; ſoſebno pa je bil shaloſten ſveti papesh Ṣilveſter, in ſi je slo persadeval prejeto vero v' pervi zhiſtoſti ohraniti. Neisrezheno veſel je bil, kader je bil v' letu 325 pod brambo zeſarja Konſhtantina veſvoljen sbor napovedan, in ſo ga v' meſtu Nizeji v' Bitinii imeli soper hudobne krivoverze. Ṣveti Ṣilveſter savoljo velike ſtaroſti ni mogel v' Nizejo iti, pa dva bogabojezha in uzhena maſhnika je nameſti ſebe tje poſlal. V' tim ſvetim sboru je bilo le ſhkofov 318, smed kterih ni bilo malo tazih, kteri ſo vero pred

nevernimi oblaſtniki poprej ſprizhevali, in sanjo terpeli. Krivoverni Arij in drugi njegove hudobije deleshni ſo bili ſojeni, njih nauk je bil savershen, in poterjen katolſhki nauk od boshje natore Jesuſove, kteriga je zerkev po apoſteljnih prejela. Sveti papesh Silveſter je smiraj slo ſkerbel sa vſo katolſhko zerkev. Skoraj 22 let je nofil teshko butaro ſvoje viſoke ſlushbe, in poln dobriga saſlushenja je ravno danaſhnji dan v' letu 335 ſveto umerl.

N a u k.

Ne zhaſa sapravljati.

Sveti Silveſter je Bogu neprenehama ſlushil; njegovo shivljenje je bilo dolgo, pa nikoli prasno, ampak polno dobrih del. Smiraj je bil perpravljen od ſvojiga shivljenja ſodniku Jesuſu odgovor dati. Dober otrok, ſvet mladenizh, poboshen maſhnik in ſkerben papesh po volji boshji je bil; ob zhaſu preganjanja in miru, v' mladoſti in v' sadnji ſtaroſti je Bogu sveſt oſtal. Ta velik ſvetnik prejetiga zhaſa ni sapravil, vſi njegovi dnevi ſo bili polni dobriga saſlushenja; sato je po ſmerti veliko plazhilo prejel. Vſe njegovo terpljenje je minilo, njegovo plazhilo pa oſtane vekomaj.

Kriſtjan! premiſli, kaj in koliko ſi doſihmal dobriga ſtoril. Pravizhno shiveti je vſim

sapovedano. Vſe leta, vſi meſzi in dnevi, vſe ure ſo nam dane od Goſpoda, de bi njemu ſlushili, in ſi nebeſa saſlushili; ne poſtopazhi, ampak le delavzi bodo prejeli plazhilo, ker Goſpod pridne plazhuje, in lene ſhtrafuje. Govori reſnizo vprizho Boga, koliko ſi ſkerbel sa ſvoje svelizhanje, kako ſi dopolnoval boshjo voljo? Ṣam moraſh ſposnati in obſtati, de ſi vezh let malopridno shivel; veliko tvojih pretezhenih let je prasnih; pa ne le prasne vſiga dobriga, tudi polne hudiga ſo tvoje dela. She zhaſ sapravljati je greh, veliko vezhi greh tedaj je zhaſ ohrazhati v' rasshaljenje ſvojiga ſtvarnika, v' hudobijah shiveti. Morebiti ſo leta, ktere miſliſh, de ſo polne saſlushenja, prasne, ker niſi vſiga ſtoril, kar je Bog sapovedal, ali ker ſi ga le s' jesikam zhaſtil, ali ker niſi vſiga is ljubesni do njega ſtoril. Zhe je to reſ, hiti ſe poboljſhati, shivi Bogu v' zhaſt, in bodi v' dobrim ſtanoviten; sakaj sadnje ure ne veſh. „*Sin zhlovekov bo priſhel ob uri, ki ne veſte.*“ Mat. 14, 44.

Ne sapravljaj predrasiga zhaſa, ki ti je dobrotljivo dan v' svelizhanje duſhe. Smiraj pomni pravizhno ſvarjenje hiſhniga goſpodarja: „*Kaj ſtojite tukaj zeli dan bres dela?*“ Bres vſiga dela biti, ali nevredne dela opravljati, je eno. Ti ſi morebiti 20, 40 ali 60 let ſtar; koliko let pa ſi shivel ſvojimu Bogu v' zhaſt? Ṣmert hiti; ne veſh, kedaj boſh umerl; tvojih dobrih del je malo, grehov doſti, ſodba bo

pravizhna, in vezhnoſt neſkonzhna; sakaj sapravljaſh svelizhavni zhaſ? Dnevi ſo hitrejſhi ko tekar, hitro pretekó; gredo memo, ko ladija, od mozhnih vetrov gnana, ko ptiza, ko prasne ſanje. Job pravi: „*Zhlovek ſe ko zvet perkashe, in uſahne, beshi ko ſenza, in nikoli ſtanoviten ne oſtane.*“ 14, 2. Zhaſ je kratik, vender saſlushi ſrezhno ali neſrezhno vezhnoſt. Zhaſ je kratik, saſlushenje oſtane vekomaj; vender ne pomiſliſh in ne ſkerbiſh. Zhaſ je kratik; vender ga sapravljaſh, ſe ſprehajaſh, ko metulj hodiſh po hiſhah, po ulzah meſta, de prasne beſede pobiraſh in rasnaſhaſh, in ne veſh kaj od dolsiga zhaſa pozheti. Vſak zhlovek ti je perljuden, vſaka prasna rezh ti je dopadljiva, vſaka igra ti je vſhezh, de ſe le motiſh, in zhaſ sapravljaſh. De sadnjo uro ne boſh shaloſten, in de ne boſh saſtonj vekomaj jokal; obrazhaj zhaſ, kteriga od boshje miloſti prejemaſh, v' ſvoje svelizhanje. „*Zhuj, ker ne veſh ne dneva, ne ure ſvoje ſmerti.*“ Mat. 25, 13. Zhuj v' dobrih delih, de te ſmert ne prehiti, in te v' vezhnoſt bres dobrih del ne preſeli.

Terdno miſli, de ſidanje leto je sadnje tvojiga shivljenja, in ne boſh zhaſa sapravljal, temuzh boſh po dobrih delih hitel. Morebiti boſh dolgo shivel, pa tudi lahko kmalo umerjeſh. Bog nozhe ure ſmerti nikomur rasodeti, de bi bil vſak perpravljen ſrezhno umreti, kader koli bi ga is ſvetá poklizal. Gorje ti vekomaj, ako te ſmert najde v' ſmertnim gre-

hu. Ti ne veſh ne dneva, ne ure ſvoje ſmerti: tedaj ne bodi nikoli v' ſmertnim grehu; zhe ſi, ſe hitro ſpokori, de ſmert tvoje pokore ne prehiti. Premiſli beſede uzhenika Jeſuſa: „*Ako bi goſpodar vedil, kedaj bo tat priſhel, bi zhul, in bi ne puſtil ſvoje hiſhe podkopati. Tudi vi bodite perpravljeni, sakaj ſin zhlovekov bo priſhel ob uri, ob kteri ſe vam ne sdi.*“ Luk. 12, 39. 40.

Kako bi shivel, ko bi ti Bog rasodel: „She to leto boſh umerl?“ Premiſli obſojeniga jetnika, ki ſe treſe, ne more saſpati, in ga nobena rezh ne veſeli; njemu bi ti enak bil. Vſim poſvetnim noroſtim bi ſe odpovedal, v' Boga bi gorezhe sdihoval, Jeſuſu, Marii in vſim ſvetnikam ſe vedno perporozheval, vſe hude perloshnoſti hitro in ſerzhno opuſtil, ſe ojſtro pokoril, ſvojiga ſpovednika na tanko ſluſhal, in vſe ſtoril, kar bi ti per Bogu miloſt sadobiti moglo. Kakoſhna bi bila tvoja ſmert, ko bi tako shivel? De bi bila ſrezhna, ſam veſh. Prijasniga bi Jeſuſa naſhel, in ſhel bi v' njegovo kraljeſtvo. Tvoja ſmert bi bila ſrezhna, ako ravno bi bila nagla ali neprevidena. Modri prizha: „*Pravizhni, zhe ravno presgodaj umerje, bo v' pokoji.*“ Modr. 4, 7. Kako dolgo ſe ti bodo vſe tvoje leta sdele sadnjo uro? Nizh, in kakor de bi bil ſhe le shiveti sazhel. Zhaſ je kratik, pretezheni zhaſ ni nizh; in vender saſlushi ſrezhno ali neſrezhno vezhnoſt. Ljubesnjivi kriſtjan! proſim te v' imenu krishaniga Jeſuſa, ne

sapravljaj zhaſa, temuzh shivi Bogu po sgledu Jesuſovim, Mariinim in drusih ſvetnikov, de pojdeſh v' lepe nebeſa veſelit ſe vekomaj. Srezhne ſhtejeſh ſvetnike in ſvetnize, ki ſo pravizhno in po Jesuſovim sgledu ſkerbno shiveli; ne bodi len, ampak ſkerben in sveſt, de prideſh v' njih drushbo Boga hvalit vekomaj.

Molitev.

Ljubesnjivi Bog! odpuſti mi mojo greſhno lenobo, savoljo ktere ſim bil ſkoraj posabil, sakaj ſi me ſtvaril. Prasne, nizhemerne in ſhkodljive rezhi ſo me ko majhniga otroka motile, in me odvrazhevale od namena, h' kterimu ſim ſtvarjen. Tvoji ſvetniki ſo ſi slo persadevali vſega dobriga, kar ſi sapovedal, rodovitni biti; mene pa ni drusiga ſkerbelo, kakor ſvojim greſhnim sheljam sadoſtovati. Poſihmal hozhem ſ' pomozhjo gnade, ki mi jo je Jesuſ saſlushil, pridno ſpolnovati tvoje sapovedi, de, kader bom pred ſodbo poklizan, saſliſhim beſede: „*Pridi v' nebeſhko kraljeſtvo.*“ Amen.

Sklep.

Zheſhenje, ſlava, sahvala in pokorſhina bodi vſigamogozhnimu, uſmiljenimu Bogu! Moljen in hvaljen bodi Ozhe vſiga uſmiljenja, kteri je naſ greſhnike po ſvojim Sinu Jesuſu Kriſtuſu v' ſvojo ſlushbo poklizal. Moljen in hvaljen bodi Sin boshji, kteri nam je pokasal pravo pot v' nebeſa, in naſ reſhil od vezhniga pogubljenja. Moljen in hvaljen bodi ſveti Duh, kteri naſ je raſsvetil, nam pomagal ſ' ſvojo gnado po poti pravizhnoſti hoditi. Moljen in hvaljen bodi Bog, edin v' natori, in trojin v' perſhonah, kteriga angelji in ſvetniki ſ' trepetam molijo, in mu neprenehama v' zhaſt pojejo: Svet, ſvet, ſvet vſigamogozhni in uſmiljeni Goſpod! Moljen in hvaljen bodi Bog, kteri je naſhe brate in ſeſtre v' ſvoje kraljeſtvo vsel. Angeljem in ſvetnikam ſe tudi mi perdrushimo, in rezhemo: „Vſigamogozhnimu in uſmiljenimu Bogu bodi hvala in sahvala na semlji in v' nebeſih, sdaj in vekomaj.“ Amen.

Tudi ti, o Maria! bodi zheſhena. O ljuba prijatliza boshja, od Boga miloſtivo obiſkana, ſ' ſoſebno gnado poviſhana, od angelja lepo posdravljena, po Jesuſu obilniſhi poſvezhena, naſha uſmiljena mati in mogozhna pomozhniza, kraljiza angeljev in ſvetnikov, bodi zheſhena od rodu do rodu! Amen.

Hvala bodi vſim ſvetnikam in ſvetnizam, naſhim bratam in ſeſtram, prebivavzam nebeſhkiga kraljeſtva! Vam ozhakam, prerokam, apoſteljnam, marternikam, prizhevavzam, devizam in vſim ſvetnikam bodi hvala, ko ſte po Jesuſovo shiveli, in priſhli v' nebeſhko prebivaliſhe Boga vekomaj hvalit. O preljuba deviza Marija, vſi ſvetniki in ſvetnize boshje! profite sa naſ uboge greſhnike, in ſprofite nam po saſlushenji naſhiga odreſhenika Jesuſa Kriſtuſa, de po vaſhim sgledu v' vojſkovanji ſvojiga popotovanja do konza ſtanovitni oſtanemo, in pridemo kedaj v' vaſho drushbo Boga Ozheta, Sina in ſvetiga Duha s' vami vred molit, hvalit in zhaſtit verkomaj. Amen.

Kasalo.

Kosoperſk.

Štran.

I. Dan. Šveti Remigi ſhkof. Nauk. Ne sanizhevati boshjiga pokliza 3

II. dan. Š. Tajda, ſpokorna greſhniza. — Zhlovek je od natore ſlabosti napeljevan v' nezhistoſt 11

III. dan. Š. Gerard minih. — Od perpomozhkov ſposnanja ſvoje veſti 17

IV. dan. Š. Franzhiſhk Šerafi. — Ubosthtvo je zhloveku v' prid 24

V. dan. Š. Gala sakonſka. — Bres vedniga pokorjenja ni ſtanovitnosti v' dobrim . . . 32

VI. dan. Šveti Brunon minih. — Kako sadobiti frezhno ſmert? 38

VII. dan. Š. Bonaventura ſhkof, kardinal, zerkveni uzhenik. — Kako dopaſti Jesuſu? . 45

VIII. dan. Š. Brigita vdova. — Sa ktere, sakaj in koliko je Jesuſ terpel? 52

IX. dan. Š. Pelagija, ſpokorna greſhniza. — Le po pravim obshalovanji grehov ſe sadobi njih odpuſhenje 59

X. dan. Š. Franzhiſhk Borgija. — Kaj mertvi shive uzhé? 67

XI. dan. Šſ. Tarak, Prob in Adronik, marterniki. — Šidanje terpljenje je majhno memo vrednosti nebeſhkiga kraljeſtva 78

XII. dan. Veliko ſſ. marternikov v' Afriki. — Bolje je terpeti na ſvetu ko v' peklu . . 82

Stran.

XIII. dan. Ş. Edvard kralj. — Od obljub . . 88

XIV. dan. Ş. Alekſander Şavli ſhkof. — Kako ſe s' deli ljubesen ſkasuje? 94

XV. dan Ş. Teresija deviza, nuna. — Is njeniga shivljenja 101

XVI. dan. Şſ. Martinljan, Makſima deviza in tovarſhi, marterniki. — Şvèt ne da prave ſrezhe 110

XVII. dan. Şveta Jadviga, Poljſka kraljiza. — Mehko shivljenje je pogubno . . . 115

XVIII. dan. Ş. Lukesh evangelift. — Od duha evangelja Jesuſoviga 122

XIX. dan. Ş. Peter Alkantarjan. — Kako popolnamaſt dofezhi? 127

XX. dan. Ş. Janes Kenzhan, fajmaſhter. — Ne obrekovati in opravljati, ne poſluſhati obrekovavzov in opravljivzov . . . 133

XXI. dan. Şſ. Urſhula in tovarſhize, devize in marternize. — Nezhiſtoſt je slo ſhkodljiva . 140

XXII. dan. Ş. Hilarijon puſhavnik. — Terdovratni grefhniki bodo lahko nefrezhno umerli . . 146

XXIII dan. Şſ. Filip ſhkof in tovarſhi, marterniki. — Zerkvam pomagati je dobro . . 154

XXIV. dan. Ş. Teodoret maſhnik, marternik. — Premagovati hudizha, ſvet, meſo . . 160

XXV. dan. Şveti Felikſ, ſhkof in marternik. — Şkerbno ſe varovati vſiga, kar boshjo befedo ſlabi 166

XXVI. dan. Ş. Malk puſhavnik. — Bodi pokoren ſvojimu ſpovedniku 173

XXVII. dan. Ş. Frumenzi ſhkof. — Is njegoviga shivljenja 186

XXVIII. dan. Şſ. Şimon in Juda Tadej, apoſteljna. Nauk. Katolſhko zerkev zhaſtiti . . . 189

XXIX. dan. Ş. Narziſ ſhkof. — Od perſege . 191

Stran.

XXX. dan. Sf. Marzel in Kafijan, marternika — Le Jesuf je nafh kralj 197
XXXI. dan. S. Volfgang fhkof — Sapeljivzov ne poflufhati 203

Liftov gnoj.

I. dan. Prasnik vfih fvetnikov. Nauk. Mogozhe je po sgledih fvetnikov shiveti . . . 208
II. dan. Spomin vfih vernih dufh v' vizah. — Kaj uzhé vize? 214
III. dan. S. Marzijan pufhavnik. — Zerkvene opravila po mertvih raslagane 220
IV. dan. S. Karl Boromej fhkof. — Zhaftiti duhovne fvoje dobrotnike 229
V. dan. S. Emerik. — Boshjo voljo fpolnovati . 237
VI. dan. S. Leonard apat. — Svojo dufho Bogu podvrezhi 243
VII. dan. Sf. Vital in Agrikola, marternika. — Bog daje fvojim flushabnikam frezhno fmert 248
VIII. dan. Sf. Trifon in Refpizi, marternika. — V' pohujfhanji nedolshno shiveti . . . 253
IX. dan. S. Teodor marternik. — Is hvaleshnofti do Boga fe greha varovati 258
X. dan. Sveti Andrej Avelin. — Svoje shivljenje fkerbno premifhljevati 264
XI. dan. S. Martin fhkof. — Is njegoviga shivljenja 270
XII. dan. S. Martin papesh in marternik. — Sakaj je hudo na fvetu? 278
XIII. dan. S. Brikzi fhkof. — Lenoba je pregrefhna in fhkodljiva 285
XIV. dan. S. Homobon kupez. Nauk. Kako kupzhevati pravizhno? 291
XV. dan. S. Leopold, Eftrajfhki vojvoda. — Dober sgled prednikov ima veliko mozh . . 297

Stran.

XVI dan. S. Dionisi Alekſandrijan, ſhkof — Kako kupzhevati sa nebeſhko kraljeſtvo? . . 302

XVII. dan. S. Gregori zhudodelnik, ſhkof — Zhlovekov um bodi veri podvershen . . . 310

XVIII. dan. Sſ. Roman in Barul otrok, marternika — Od mnogih vojſhakov Jesuſovih . . 318

XIX. dan. S. Elisabeta, Ogerſka kraljizhina — Is njeniga shivljenja 325

XX. dan. S. Barlam marternik — Stanovitnoſt v' dobrim je potrebna 334

XXI. dan. Marije devize darovanje — Od prave bogoſlushnoſti . , ... 339

XXII. dan. S. Zezilija, deviza in marterniza — Kaj pomenite te dve beſedi: deviza in marterniza? 344

XXIII. dan. S. Klemen, papesh in marternik — Nevoſhljivoſt je slo ſhkodljiva . . . 350

XXIV. dan. Sſ. Flora in Marija, devizi in marternizi — Od potrebe dobriga konza ali namena 355

XXV. dan. S. Katarina, deviza in marterniza — Stanovitnoſt v' dobrim je ſoſeben dar boshji . 363

XXVI. dan. S. Antim, maſhnik in marternik — Nehvaleshni kriſtjan je pogubljenja vreden . 368

XXVII. dan. Sveti Bernard minih, marternik — Dolshnoſti ſploſhne vſih kriſtjanov . . . 374

XXVIII. dan. S. Jakop marternik — Poboljſhanje odlaſhati je nevarno 381

XXIX. dan. S. Saturnin, ſhkof in marternik — Le eniga ſamiga Boga moliti . . . 387

XXX. dan. S. Andrej apoſtelj — Kdor ni poterpeshljiv; nima nizh dobriga 393

Stran.

Gruden.

I. dan. Sveti Eligi fhkof. Nauk. Sakaj bo poſlednja ſodba? 403
II. dan. S. Krifpina marterniza. — Kdor boga bojezhe shivi, prav upa 412
III. dan. S. Franzifhk Kfaverjan. — Blagor krifstjanu, v' kterim je ljubesen 418
IV. dan. S. Barbara, deviza in marterniza — Le ponishni ſo veri in ſapovedim pokorni . 425
V. dan. S. Peter Krisolog, fhkof. — Slehernimu ſe perporozha kerfhanſki nauk poſluſhati . 432
VI. dan. S. Nikolaj ali Niklavsh, fhkof. — Snamnja napuha 438
VII. dan. S. Ambrosi, fhkof in zerkveni uzhenik. — Is njegoviga shivljenja 445
VIII. dan. Spozhetje devize matere Marije. — Vifokoſt in ſvetoſt Marije je neisrezhena . . 455
IX. dan. S. Saba minih. — Snamnja ponishnoſti 460
X. dan. S. Evlalija, deviza in marterniza. — Okoliſhine premenjujejo vrednoſt zhlovekovih del 468
XI. dan. S. Damas papesh. — Sapopadik kraljeſtva Jesuſoviga ali katolſhke zerkve . 477
XII. dan. S. Dionisija, tovarſhize in tovarſhi, marterniki in prizhevavzi. — Is poprejſhnjiga popiſovanja 485
XIII. dan. S. Luzija, deviza in marterniza — Stanovitnoſt v' dobrim prizhuje, de ſo ſpovedi dobre bile 495
XIV. dan. S. Spiridijon fhkof. — Is njegoviga shivljenja 500
XV. dan. S. Dekla. — Ne bati ſe voske poti . 506
XVI. dan. S. Evsebi, fhkof in marternik. — Jesuſa Kriſtuſa ſposnati je potrebno . . 514

Stran.

XVII. dan. Ş. Olimpija vdova. — Od veſelja kriſtjanov 521

XVIII. dan. Ş. Janes Kalibljan. — Ni vſe prav, kar je po veſti 528

XIX. dan. Veliko deviz in marterniz v' Afriki. — Od krivih ſodeb 537

XX. dan. Ş. Fabijola vdova. — Od ozhitne pokore 542

XXI. dan. Ş. Tomash apoſtel. — Od napuhnjenih maloverzov 550

XXII. dan. Ş. Marzel minih. — Is poprejſhnjiga popiſovanja 556

XXIII dan. Ş. Şervul berazh. — Jesuſ sapove pokorjenje in poterpeshljivoſt . . . 563

XXIV. dan. Ş. Daniel prerok. — Is poprejſhnjiga popiſovanja 569

XXV. dan. Rojſtvo Jesuſovo. — Is tiga prasnika. 578

XXVI. dan. Ş. Şhtefan, pervi marternik. — Is poprejſhnjiga popiſovanja 586

XXVII. dan. Ş. Janes apoſtel in evangeliſt. — Kdor ſebe neumno ljubi, ne ljubi ne Boga, ne ſebe, ne blishnjiga 596

XXVIII. dan. Şſ. nedolshni otrozi, marterniki. — Od pohujſhanja 606

XXIX. dan. Ş. Tomash, ſhkof in marternik. — Napuh je sazhetik vſih grehov . . . 613

XXX. dan. Ş. Teodor minih. — Is ponishnoſti ishajajo vſe zhednoſti 621

XXXI. dan. Ş. Şilveſter papesh. — Ne zhaſa sapravljati 628

Kasalo nepreſtavnih godov.

A.

Sveti Abram ſhkof . . .	15.	ſvczhana.
Ş. Adalbert, ſhkof in marternik. .	27.	mal. travna.
Şſ. Adavk in veliko marternikov .	7.	ſvezhana.
Ş. Afra marterniza	9.	vel. ſerpana.
Ş. Afraat puſhavnik . . .	10.	mal. travna.
Ş. Agata, deviza in marterniza .	5.	ſvezhana.
Ş. Alban marternik	23.	roshn. zveta.
Ş. Alekſander marternik . . .	23.	mal. travna.
Ş. Alekſander ſhkof, marternik .	11.	vel. ſerpana.
Ş. Alekſander Şavli, ſhkof . .	14.	kosoperſka.
Ş. Alekſi	17.	mal. ſerpana
Ş. Alojsi Gonzaga	21.	roshn. zveta.
Ş. Ambrosi, ſhkof in zerkveni uzhenik	7.	grudna.
Ş. Ana, mati devize Marije . .	26.	mal. ſerpana.
Şſ. Ananija maſhnik in tovarſhi marterniki	25.	ſvezhana.
Ş. Andrej Korsin, ſhkof . . .	4.	—
Ş. Andrej Avelin	10.	liſt. gnoja.
Ş. Andrej apoſtelj	30.	—
Ş. Anselm, ſhkof in zerkveni uzhenik	21.	mal. travna.
Ş. Antim, maſhnik in marternik .	26.	liſt. gnoja.
Ş. Antoni Padovan	13.	rosh. zveta.
Ş. Anton, duhovni ozhe puſhavnikov	17.	proſenza.
Ş. Antonin ſhkof	11.	vel. travna.

Ş. Apijan in Edesi, brata, marternika	1.	mal. travna.
Ş. Apolon, Filemon in tovarſhi, marterniki	9.	ſufhza.
Ş. Arkadi marternik	12.	profenza.
Ş. Armogaſt, Arkinim in Ṣatur, prizhevavzi	28.	ſufhza.
Ş. Arseni puſhavnik	11.	mal. ſerpana.
Ş. Afzelina deviza	22.	vel. travna.
Ş. Atanasi, ſhkof in zerkveni uzhenik	2.	—
Ş. Avguſhtin, ſhkof in zerkveni uzhenik	28.	vel. ſerpana.

B.

Ş. Barbara, deviza in marterniza	4.	grudna
Ş. Barlam marternik	20.	liſt. gnoja.
Ş. Barnaba apoſtel	11.	roshn. zveta.
Ş. Basili ſhkof, zerkveni uzhenik	14.	—
Ş. Basili maſhnik, marternik	22.	ſufhza.
Ş. Bernardin Ṣijenzhan	20.	vel. travna.
Ş. Benedikt, duhovni ozhe veliko minihov	21.	ſufhza.
Ş. Benjamin levit, marternik	31.	—
Ş. Bernard apat	20.	vel. ſerpana.
Ş. Bernard minih, marternik	27.	liſt. gnoja.
Ş. Blaſh, ſhkof in marternik	3.	ſvezhana.
Ş. Bonaventura ſhkof, kardinal, zerkveni uzhenik	7.	kosoperſka.
Ş. Bonifazi marternik	14.	vel. travna.
Ş. Bonifazi ſhkof, uzhenik Nemzov, marternik	5.	roshn. zveta.
Ş. Bonifazi ſhkof, uzhenik Rufov, marternik	7.	—
Ş. Boſhtjan marternik	20.	profenza.
Ş. Brigita vdova	8.	kosoperſka.
Ş. Brikzi ſhkof	13.	liſt. gnoja.
Ş. Brunon minih	6.	kosoperſka.

D.

Ş. Damas papesh	11.	grudna.
Ş. Daniel prerok	24.	—
Ş. Dekla	15.	—
Ş. Dionisi Alekſandrijan, ſhkof .	16.	liſt. gnoja.
Şſ. Dionisija, tovarſhize in tovarſhi, mart. in prizhevavzi . . .	12.	grudna.
Ş. Donat, ſhkof in marternik . .	7.	vel. ſerpana.
Şſ. Donazijan in Rogazijan brata, marternika	24.	vel. travna.
Ş. Dominik	4.	vel. ſerpana.
Ş. Dorotej	6.	kimovza.
Ş. Dositej minih	17.	roshn. zveta

E.

Ş. Edvard kralj	13.	kosoperſka.
Ş. Egidi apat	1.	kimovza.
Şſ. Eleazar in Delfina, ſakonſka .	25.	—
Ş. Eligi ſhkof	1.	grudna.
Ş. Elisabeta, kraljiza v' Portugalu .	8.	mal ſerpana.
Ş. Elisabeta, Ogerſka kraljizhina .	19.	liſt. gnoja.
Ş. Emerik	5.	—
Ş. Epipodi marternik . . .	22.	mal. travna.
Ş. Evdozija marterniza . . .	1.	ſuſhza.
Ş. Evlalija, deviza in marterniza .	12.	ſvezhana.
Ş. Evlalija, deviza in marterniza .	10.	grudna.
Ş. Evlogi maſhnik, marternik, in ſ. Lukrezija, deviza in marterniza .	11.	ſuſhza.
Ş. Evpli marternik	13.	vel. ſerpana.
Ş. Evſebi, ſhkof in marternik . .	16.	grudna.
Ş. Evſtazi ſhkof, prizhevaviz . .	16.	mal. ſerpana.

F.

Ş. Fabijola vdova	20.	grudna.
Ş. Felikſ kapuzinar	21.	vel. travna.

Ş. Felikſ maſhnik	14.	profenza.
Ş. Felikſ, ſhkof in marternik	25.	kosoperſka.
Ş. Filizita in njeni ſedmeri ſinovi, marterniki	10.	mal. ſerpana.
Ş. Ferdinand, Şhpanſki kralj	30.	vel. travna.
Şſ. Filej ſhkof in Filorum, marternika	8.	ſvezhana.
Şſ. Filip in Jakop, apoſteljna	1.	vel. travna.
Ş. Filip Neri	26.	—
Ş. Filip Benizi	23.	vel. ſerpana.
Ş. Filip ſhkof in tovarſhi, marterniki	23.	kosoperſk.
Ş. Foka marternik	5.	ſuſhza.
Şſ. Flora in Marija, devizi in marternizi	24.	liſt. gnoja.
Şſ. Florijan in tovarſhi, marterniki	4.	vel. travna.
Ş. Franzifhk Pavljan	2.	mal. travna.
Ş. Franzifhk Şalesi, ſhkof	29.	profenza.
Ş. Franzifhk Şerafik	4.	kosoperſka.
Ş. Franzifhk Borgija	10.	—
Ş. Franzifhk Kſaverjan	3.	grudna.
Ş. Frumenzi ſhkof	27.	kosoperſka.

G.

Ş. Gala ſakonſka	5.	kosoperſka.
Ş. Galiop marternik	8.	mal. travna.
Ş. Genovefa deviza	3.	profenza.
Ş. Gerard minih	3.	kosoperſka.
Ş. German ſhkof	30.	mal. ſerpana.
Şſ. Gervaſi in Protaſi, marternika	20.	roſh. zveta.
Ş. Godoleva ſakonſka	6.	—
Ş. Gordi marternik	9.	profenza.
Ş. Gregori papesh	12.	ſuſhza.
Ş. Gregori Nazjanzhan, ſhkof in zerkveni uzhenik	9.	vel. travna.
Ş. Gregori zhudodelnik, ſhkof	17.	liſt. gnoja.

§. Gvidon meshnar	12. kimovza.
§. Gviljelm fhkof	12. roshn. zveta.

H.

§. Hadrijan in tovarfhi, marterniki .	9. kimovza.
§. Helena zefariza	18. vel. ferpana.
§. Henrik zefar	15. mal. ferpana.
§f. Hermagora in Fortunat, marternika, Kranjfke deshele pomozhnika	12. —
§. Hermenegild kralj, marternik .	13, mal. travna.
§. Hieronim Emilijan, duhovni ozhe sapufhenih otrok . . .	20. mal. ferpana.
§. Hieronim, zerkveni uzhenik .	30. kimovza.
§. Hilari fhkof	8. vel. travna.
§. Hilari fhkof, zerkveni uzhenik .	13. profenza.
§. Hilarijon pufhavnik . . .	22. kosoperfka.
§. Homobon kupez	14. lift. gnoja.

I. J.

§. Jadviga, Poljfka kraljiza . .	17. kosoperfka.
§. Jakop apoftel	25. mal. ferpana.
§. Jakop marternik	18. lift. gnoja.
§. Janes, duhovni ozhe ufmiljenih bratov	8. fufhza.
§. Janes Klimak, pufhavnik . .	30. —
§. Janes Damafhzhan . . .	6. vel. travna.
§. Janes Nepomuzhan, marternik .	16. —
§. Janesa kerftnika rojftvo . .	24. reshn. zveta.
§. Janesa kerftnika fmert . .	29. vel. ferpana.
§f. Janes in Pavel brata, martenika	26. roshn. zveta.
§. Janes Gvalbert, minih . . .	14. mal. ferpana.
§. Janes fhkof, almoshnar . .	19. profenza.
§. Janes Krisoftom, fhkof in zerkveni uzhenik	27. —
§. Janes pufhavnik, imenovan mali.	20. kimovza.
§. Janes Kenzhan, fajmafhter . .	20. kosoperfka.

Ş. Janes Kalibljan	19.	grudna.
Ş. Janes, apoſtel in evangeliſt .	27.	—
Şſ. Janvari ſhkof, marternik, in njegovi tovarſhi, marterniki . .	19.	kimovza.
Ş. Jedert deviza, nuna . . .	17.	ſuſhza.
Ş. Jernej apoſtel	24.	vel. ſerpana.
Ş. Ignazi, ſhkof in marternik . .	1.	ſvezhana.
Ş. Ignazi Lojolan	31.	mal. ſerpana.
Ş. Inozenzi papesh	28.	—
Ş. Joana Franziſhka Fremiot . .	21.	vel. ſerpana.
Ş. Joshef, shenin devize Marije .	19.	ſuſhza.
Ş. Joshef Kupertinjan . . .	18.	kimovza.
Ş. Jerenej ſhkof, marternik . .	27.	ſuſhza.
Ş. Isidor ſhkof, zerkveni uzhenik .	4.	mal. travna.
Ş. Isidor kmet	10.	vel. travna.
Ş. Juli marternik	28.	—
Ş. Julijana, deviza in marterniza .	16.	ſvezhana.
Ş. Julijana, deviza	19.	roshn. zveta.
Şſ. Julija, Evni in Besa, marterniki	27.	ſvezhana.
Ş. Julijan, puſhavnik . . .	28.	roshn. zveta.
Ş. Julita, deviza in marterniza .	23.	vel. ſerpana.
Şſ. Julita in nje ſin Zir, marternika	16.	roshn. zveta.
Ş. Julita marterniza . . .	24.	mal. ſerpana.
Ş. Ivan ſajmaſhter, befednik ubogih	29.	vel. travna.
Ş. Juri, vojſhak in marternik . .	24.	mal. travna.
Şſ. Juſtin in tovarſhi, marterniki .	15.	—

K.

Ş. Kamil, duhovni ozhe uſmiljenih bratov	18.	mal. ſerpana.
Şſ. Kanzjan in tovarſhi, marterniki .	31.	vel. travna.
Ş. Karl Boromej, ſhkof . . .	4.	liſt. gnoja.
Ş. Kasimir	4.	ſuſhza.
Ş. Kaſtul in tovarſhi, marterniki .	26.	—
Ş. Katarina, Şhvedovſka deviza .	24.	—
Ş. Katarina, Şijenzhanka, deviza .	30.	mal. travna.
Ş. Katarina Adurna, sakonſka .	15.	kimovza.
Ş. Katarina, deviza in marterniza .	25.	liſt. gnoja.

Ş. Klara deviza, nuna	12.	vel. ferpana.
Ş. Klemen Anzirjan, fhkof in marternik	16.	profenza.
Ş. Klemen papesh, marternik	23.	lift. gnoja.
Ş. Klotilda, kraljiza	3.	roshn. zveta.
Ş. Konrad	19.	fvezhana.
Şſ. Kosma in Damijan brata, marternika	27.	kimovza.
Şſ. trije kralji	6.	profenza.
Ş. krisha snajdenje	3.	vel. travna.
Ş. krisha povifhanje	14.	kimovza.
Ş. Krifpina marterniza	2.	grudna.
Ş. Kvirin fhkof, marternik	4.	roshn. zveta.

L.

Ş. Ladiflav, Ogerfki kralj	27.	roshn. zveta.
Ş. Leon papesh	11.	mal. travna.
Ş. Leonard apat	6.	lift. gnoja.
Ş. Leopold, Eftrajfki vojvoda	15.	—
Ş. Liberat, apat in tovarfhi, marterniki	17.	vel. ferpana.
Ş. Lidvina deviza	14.	mal. travna.
Ş. Lovrenz levit, marternik	10.	vel. ferpana.
Ş. Lovrenz Juftinijan, fhkof	5.	kimovza.
Ş. Ludmila, Pemfka kraljiza	17.	—
Ş. Ludvik fhkof	19.	vel. ferpana.
Ş. Ludvik, Franzofki kralj	25.	—
Ş. Luka evangelift	18.	kosoperfka.
Ş. Luzija, deviza in marterniza	13.	grudna.
Ş. Luzijan marternik	7.	profenza.

M.

Şedem bratov Makabejev in njih mati	2.	vel. ferpana.
Ş. Makari Alekfandrijz, pufhavnik	2.	profenza.
Ş. Makari, Egiptovfki pufhavnik	15.	—
Ş. Makrina deviza	27.	mal. ferpana.
Şſ. Makfim in Ziril otrok, marter.	29.	vel. travna.

Ş. Malk puſhavnik	26. kosoperſka.
Ş. Margareta Kortonjanka . .	23. ſvezhana.
Ş. Margareta kraljiza . . .	10. roshn. zveta.
Ş. Margareta deviza, marterniza .	13. mal. ſerpana.
Ş. Marija ſpokorjena . . .	16. ſuſhza.
Ş. Marija Egipzhanka . . .	7. mal. travna.
Ş. Maria Magdalena Pazi . .	27. vel. travna.
Ş. Maria Magdalena ali ſpokorna greſhniza	22. mal. ſerpana.
Ş. Marin vojſhak, marternik . .	3. ſuſhza.
Ş. Marka evangeliſt . . .	25. mal. travna.
Ş. Marta deviza	29. mal. ſerpana.
Veliko ſvetih marternikov . .	20. ſvezhana.
Şſ. marterniki kerſhanſke ljubesni .	28. —
Şſ. ſhtirideſet marternikov . .	10. ſuſhza.
Şſ. devetnajſteri Gorkomſki marterniki	9. mal. ſerpana.
Veliko ſvetih marternikov in prizhevavzov v' Afriki . . .	12. kosoperſka.
Veliko deviz in marterniz v' Afriki	9. grudna.
Ş. Martin ſhkof	11. liſt. gnoja.
Ş. Martin papeſh, marternik . .	12. —
Ş. Martinijan puſhavnik . . .	13. ſvezhana.
Şſ. Martinijan, Makſima deviza in tovarſhi, marterniki . . .	16. kosoperſka.
Ş. Marzel minih	22. grudna.
Şſ. Marzel in Kaſijan, marternika .	30. kosoperſka.
Ş. Marzela vdova	31. proſenza.
Ş. Marzijan puſhavnik . . .	3. liſt. gnoja.
Ş. Matevsh, apoſtel in evangeliſt .	21. kimovza.
Ş. Matija apoſtel	24. ſvezhana.
Ş. Matilda kraljiza	14. ſuſhza.
Ş. Mavrizi in tovarſhi vojſhaki, marterniki	22. kimovza.
Ş. Medard ſhkof	8. roshn. zveta.
Ş. Mihael, veliki angel . . .	29. kimovza.
Ş. Monika vdova	5. vel. ſerpan.

Devize Marije prasniki.

Spozhetje	8.	grudna.
Rojstvo	8.	kimovza.
Darovanje	21.	list. gnoja.
Poroka	23.	prosenza.
Obiskanje	2.	mal. serpana.
Ozhishevanje ali svezhniza . .	2.	svezhana.
Deviza Marija Sneshniza . .	5.	vel. serpana.
V' nebo vsetje	15.	—

N.

S. Narzis shkof	29.	kosoperska.
Ss. Nerej, Ahilej marternik, Domitila in tovarshize devize, marternize	12.	vel. serpana.
S. Nesha deviza, marterniza . .	21.	prosenza.
S. Nestori, shkof in marternik .	26.	svezhana.
Ss. Nikander in Marzijan, marternika	18.	roshn. zveta.
S. Nikolaj ali Niklavsh Tolentinjan .	10.	kimovza.
S. Nikolaj ali Miklavsh shkof . .	6.	grudna.
S. Norbert	6.	roshn. zveta.
S. Norburga deviza, dekla . .	13.	kimovza.

O.

S. Olimpija deviza	17.	grudna.
S. Ormisda marternik . . .	8.	vel. serpana.
S. Oton shkof	3.	mal. serpana
Ss. nedolshni otrozi	28.	grudna.

P.

S. Pakomi pushavnik . . .	13.	vel. travna.
S. Panhar marternik . . .	20.	sushza.
S. Pashkal Bajlon, pastir . .	17.	vel. travna.
S. Pavla spreobernjenje . . .	25.	prosenza.
S. Pavel apostel	30.	roshn. zveta.

Ş. Pavel, pervi puſhavnik	10.	profenza.
Ş. Pavel puſhavnik, imenovan priproſti	6.	ſufhza.
Ş. Pavla	28.	profenza.
Ş. Pavlin ſhkof	22.	roshn. zveta.
Ş. Pelagija, ſpokorna grefhniza	9.	kosoperſka.
Şſ. Perpetua, Felizita in tovarſhi, marterniki	2.	ſufhza.
Ş. Peter apoſtel	29.	roshn. zveta.
Ş. Petra ſtol v' Antiohii	22.	ſvezhana.
Ş. Petra ſtol v' Rimu	18.	profenza.
Ş. Petra ketine	1.	vel. ſerpana.
Ş. Peter Damijan, ſhkof	21.	ſvezhana.
Ş. Peter Gonzalez	16.	mal. travna.
Ş. Peter marternik	29.	—
Şſ. Peter, Andrej in Pavel, marterniki, in Dionisija, deviza in marterniza	15.	vel. travna.
Ş. Peter Alkantarjan	19.	kosoperſka.
Ş. Peter Krisolog, ſhkof	5.	grudna.
Ş. Pioni maſhnik, marternik	30.	profenza.
Ş. Platon minih	9.	mal. travna.
Ş. Polikarp ſhkof, marternik	29.	profenza.
Ş. Poljon marternik	28.	mal. travna.
Ş. Polona ali Apolonija deviza in marterniza	9.	ſvezhana.
Şſ. Primash in Felizjan brata, martérnika	9.	roshn. zveta.
Ş. Proba deviza	7.	kimovza.
Ş. Profper, zerkveni uzhenik	25.	roshn. zveta.
Ş. Pusik marternik	20.	mal. travna.

R.

Ş. Radegunda kraljiza	14.	vel. ſerpana.
Ş. Rajmund kardinal	31.	—
Ş. Ratija ali Dorotea, deviza in marterniza	6.	ſufhza.
Ş. Remigi ſhkof	1.	kosoperſka.

Ş. Rihari maſhnik	26. mal ſerpana.
Ş. Rok	16. vel. ſerpana.
Şſ. Roman in Barul otrok, marternika	18. liſt. gnoja.
Ş. Romula deviza	23. mal. ſerpana.
Ş. Rosa deviza	30. vel. ſerpana.
Ş. Rosalija deviza	4. kimovza.
Ş. Rupert minih	1. roshn. zveta.

S.

Ş. Şaba marternik	12. mal. travna.
Ş. Şaba minih	9. grudna.
Ş. Şankt, Matur, Blondina, Potin in drugi marterniki v' Lijonu . .	2. roshn. zveta.
Ş. Şaturnin, maſhnik in tovarſhi, marterniki	11. ſvezhana.
Ş. Şaturnin, ſhkof in marternik .	29. liſt. gnoja.
Ş. Şeren marternik	15. ſuſhza.
Ş. Şerapija deviza, marterniza in ſ. Şabina marterniza . . .	3. kimovza.
Ş. Şeverin, Eſtrajſki uzhenik . .	8. proſenza.
Ş. Şeverijan marternik . . .	11. kimovza.
Ş. Şervul berazh	23. grudna.
Ş. Şiloe puſhavnik	5.mal. ſerpana.
Ş. Şilveſter papeſh	31. grudna.
Ş. Şimeon, ſhkof in marternik .	18. ſvezhana.
Ş. Şimeon, ſhkof in tovarſhi, marterniki	18. mal. travna.
Ş. Şimeon Ştilita, puſhavnik . .	5. proſenza.
Şſ. Şimeon in Juda Tadej, apoſtel .	28. kosoperſka.
Ş. Şinforijan marternik . . .	22. vel. ſerpana.
Ş. Şinkletika deviza . . .	4. proſenza.
Ş. Şpiridijon ſhkof	14. grudna.
Ş. Şhkolaſtika deviza . . .	17. ſvezhana.
Ş. Ştaniſlav, ſhkof in marternik .	7. vel. travna.
Ş. Şhtefan minih	17. mal. travna.
Ş. Şhtefan levit, pervi marternik .	26. grudna.
Şnajdenje trupla ſ. Şhtefana . .	3. vel. ſerpana.

Ş. Ştefan; Ogerſki kralj . .	2. kimovza.
Vſi ſvetniki	1. liſt. gnoja.

T.

Ş. Tajda, ſpokorna greſhniza . .	2. kosoperſka.
Şſ. Tarak, Prob in Andronik, marterniki	11. —
Ş. Tekla deviza, marterniza . .	24. kimovza.
Ş. Teobald	3. mal. ſerpana.
Ş. Teodor marternik . . .	9. liſt. gnoja.
Ş. Teodor minih	30. grudna.
Ş. Teodosija, deviza in marterniza .	3. mal. travna.
Ş. Teodoret maſhnik, marternik .	24. kosoperſka.
Ş. Teodos, duhovni ozhe veliko minihov	11. profenza.
Ş. Teodot ofhtir, marternik . .	29. vel. ſerpana.
Ş. Teresija deviza, nuna . .	15. kosoperſka.
Ş. Timotej ſhkof, marternik . .	24. profenza.
Ş. Tomash Akvin, uzhenik . .	5. ſuſhza.
Ş. Tomash Vilanovljan, ſhkof . .	23. kimovza.
Ş. Tomash apoſtel	20. grudna.
Ş. Tomash ſhkof, marternik . .	29. —
Ş. Trankvilin marternik . . .	7. mal. ſerpana.
Şſ. Trifon in Reſpizi marternika .	8. liſt. gnoja.

U.

Ş. Umbelina	26. vel. ſerpana.
Ş. Urban papesh, marternik . .	25. vel. travna.
Ş. Urh, ſhkof	4. mal. ſerpana.
Şſ. Urſhula in tovarſhize, devize in marternize	21. kosoperſka.
Ş. Uſtazan marternik . . .	19. mal. travna.

V.

Ş. Valentin, maſhnik in marternik .	14. ſvezhana.
Ş. Venzeſlav, Pemſki kralj ali vojvoda, marternik	28. kimovza.

Vernih mertvih ſpomin . . .	2. liſt. gnoja.
Ş. Vid marternik	20. roshn. zveta.
Şſ. Viktor in tovarſhi, marterniki .	12. mal. ſerpana.
Şſ. Viktorijan in tovarſhi, marterniki in prizhevavzi	23. ſufhza.
Ş. Vilhelm minih	10. ſvezhana.
Ş. Vinzenzi Fereri	5. mal. travna.
Ş. Vinzenzi Pavljan, duhovni ozhe, uzhenikov ubogih . . .	19. mal. ſerpana.
Ş. Vinzenzi levit, marternik . .	22. profenza.
Şſ. Vital in Agrikola, marternika .	7. liſt. gnoja.
Ş. Volfgang ſhkof	31. kosoperſka.

Z.

Ş. Zesari, ſhkof in zerkveni uzhenik	27. vel. ſerpana.
Ş. Zezilija, deviza in marterniza .	22. liſt. gnoja.
Ş. Ziprijan marternik, in ſ. Juſtina, deviza in marterniza . . .	26. kimovza.
Ş. Ziprijan ſhkof, marternik . .	16. —
Şſ. Ziril in Metodi, ſhkofa . .	13. ſufhza.
Ş. Ziril, Jerusalemſki ſhkof . .	18. —
Şſ. Ziril, levit in tovarſhi, marterniki	29. —
Ş. Zosim maſhnik, puſhavnik . .	6. mal. travna.

Kasalo naukov.

Bog.

Vſe je Bogu v' oblaſti . . . 10. ſufhza.
Od prezhudne, pa pravizhne previdnoſti boshje . . . . 14. profenza.
Zhudne in ſkrite ſo pota boshje modroſti . . . . . 11. vel. ſerpana.
Sakaj je hudo na fvetu? . . . 12. liſt. gnoja.
Le eniga ſamiga Boga moliti . . 29. —

Bogoſlushnoſt.

Ufmiljenimu Bogu svefto ſlushiti . 26. profenza.
Po veri shiveti, ſvet ſanizhevati, ſa nebeſhko kraljeſtvo ſkerbeti . 7. ſvezhana.
Od ſtanovitnoſti v' boshji ſlushbi . 3. ſufhza.
Še mora pravizhno shiveti, in v' pravizhnoſti raſti . . . . 6. mal. travna.
Poſhteno shivljenje pred ſvetam ni ſadoſti pravizhno per Bogu , 10. —
Nekteri nauki od prave bogoſlushnoſti 21. vel. travna.
Bogabojezhoſt bogatinov in vojſhakov je nar prijetniſhi . . . 30. —
Bogu ſlushiti je dolshnoſt in veſelo . 1. roshn. zveta.
Ni prav shiveti, kakor ljudje ſploh shivé . . . . . 6. —
Pravizhno shiveti, nobeniga ſe bati . 14. —

Kdo je per Bogu reſnizhno pravizhen? . . . . . 21. vel. ſerpana.
Od prave bogoſlushnoſti . . . 21. liſt. gnoja.

Beſeda.

Verni morajo biti ſvetih naukov shelјni, in delati po njih . . . 7. proſenza.
Poſluſhaj, ohrani, premiſhljuj in ſpolnuj ſvete nauke . . . . 27. —
Od dobrih in ſlabih poſluſhavzov boshje beſede . . . . . 5. mal. travna.
Ne posabiti beſede boshje . . 8. vel. travna.
Sakaj beſeda boshja ne rodi ſadú? . 20. —
Od zhudnih poſluſhavzov beſede boshje 13. rosh. zveta.
Boshja beſeda ſlabim ne dopade . 13. vel. ſerpana.
Ṣkerbno varovati ſe vſiga, kar boshjo beſedo ſlabi . . . . 25. kosoperſka.
Od duha evangelja Jesuſoviga . 18. —
Ṣlehernimu ſe perporozha kerſhanſki nauk poſluſhati . . . . 5. grudna.

Gnada boshja.

Ṣ' pomozhjo gnade boshje ſe lahko pravizhno shivi . . . . 22. proſenza.
Ṣe perpravljati k' binkuſhtnim praſnikam . . . . . 2. vel. travna.
Ṣ. Duh uzhi pravo pot v' nebeſa . 13. —
Bog daje is sgoli miloſti ſvojo gnado 2. roshn. zveta.
Zhlovek je ſlab, ako nima pomozhi gnade . . . . . 3. —
Ṣ' gnado boshjo ſe vſe samore . 4. —
Zhudno vojſkovanje hudiga poshelenja in gnade . . . . 28. vel. ſerpana.
Ne sanizhevati boshjiga pokliza . 1. kosoperſka.

Govorjenje.

Od modriga govorjenja in molzhanja.	9.	ſvezhana.
Od molzhanja in govorjenja . .	16.	vel. travna.
Od ſkrivniga govorjenja . . .	16.	mal. ſerpana.

Greh.

Vſih grehov ſe ſkerbno varovati .	30.	proſenza.
Greh uzhi svijazhe	27.	roshn. zveta.
Od hudobe ſmertniga greha . .	15.	ſuſhza.
Od ptujih grehov	12.	mal. travna.
Strah in ſila kedaj isgovarjata? .	24.	vel. travna.
Ne pomagati, ne pervoliti v' greh .	28.	—
Greh naj ponishuje zhloveka . .	5.	kimovza.
Od greſhnikove ſlepote in ſpreoberjenja	25.	proſenza.
Duſhna ſlepota je grosno ſhkodljiva.	14.	ſvezhana.
Greſhnikov shivljenje je grenko, pravizhnih pa ſladko . . .	10.	kimovza.

Hvaleshnoſt — nehvaleshnoſt.

Od ſlushbe in hvaleshnoſti do Boga savoljo njegovih dobrot . .	25.	ſvezhana.
Nehvaleshnoſt je oſtudna, pa navadna pregreha	26.	roshn. zveta.
Is hvaleshnoſti do Boga ſe greha varovati	9.	liſt. gnoja.
Nehvaleshni kriſtjan je pogubljenja vreden	26.	—

Jeſuſ Kriſtuſ.

Od ſlushbe Jeſuſove in hudizheve .	27.	ſvezhana.
Nekaj od terpljenja Jeſuſoviga .	22.	ſuſhza.
Od premiſhljevanja Jeſuſoviga terpljenja	24.	—
Od ſposnanja Jeſuſoviga . . .	1.	vel. travna.
Od ſposnanja in mozhi ſ. krisha .	3.	—
Po Jeſuſu miſliti, govoriti in delati.	9.	roshn. zveta.

Po sgledu ſ. Pavla apoſtelna sa Jeſuſam hoditi	30.	roshn. zveta.
Po Jesuſu Kriſtuſu shiveti . .	1.	mal. travna.
Krish Jesuſov s' miſlijo, beſedo in djanjem zhaſtiti	14.	kimovza.
Kako dopaſti Jesuſu . . .	7.	kosoperſka.
Sa ktere, sakaj in koliko je Jesuſ terpel	8.	—
Le Jesuſ je naſh kralj . . .	30.	—
Od mnogih vojſhakov Jesuſovih .	18.	liſt. gnoja.
Jesuſa Kriſtuſa ſposnati je potrebno.	16.	grudna.

Kriſtjan.

Kteri ſo bogabojezhi kriſtjani? .	12.	profenza.
Vſa zhaſt nizh ne pomaga bres kerſhanſkiga shivljenja . . .	16.	ſvezhana.
Boshji otrozi ſmo, moramo po tim shiveti	18.	—
Grehi kriſtjanov ſo huji od grehov nevernikov	5.	roshn. zveta.
Od ſvetoſti pervih kriſtjanov . .	11.	—
Pravizhnoſt je lahko bres nenavadnih del	17.	mal. ſerpana.
Sapopadik bogabojezhoſti ſlehernimu kriſtjanu potrebne . . .	20.	kimovza.
Mehko shivljenje je pogubno . .	17.	kosoperſka.
Kako popolnamaſt doſezhi? . .	19.	—
Dolshnoſti ſploſhne vſih kriſtjanov .	27.	liſt. gnoja.
Od veſelja kriſtjanov . . .	17.	grudna.

Lakomnoſt.

Storjeno krivizo ali ſhkodo popraviti.	19.	ſuſhza.
Ne neumno ljubiti poſvetniga blaga.	10.	mal. travna.
Kaj je bolji ali ſlabji, bogaſtvo ali ubogſhtvo	11.	vel. travna.
Sposnati in premagovati lakomnoſt .	8.	mal. ſerpana.

Uboſhtvo je zhloveku v' prid . . 4. kosoperſka.
Kako kupzhevati pravizhno . . 14. liſt. gnoja.

Lash — opravljanje — krive ſodbe.

Ne legati, reſnizo govoriti, pa tudi v' potrebi reſnizo perkriti . . 8. ſvezhana.
Opravljanje je greſhno in ſhkodljivo. 27. vel. ſerpana.
Ne obrekovati in opravljati, ne jih poſluſhati . . . . . 20. kosoperſka.
Od krivih ſodeb . . . . 19. grudna.

Lenoba.

Nizhemernoſt je veſelje mlazhnih duſh 18. mal. ſerpana.
Od duſhne mlazhnoſti in temote . 30. vel. ſerpana.
Od vſakdanjiga teleſniga dela . . 9. vel. travna.
Lenoba je pregreſhna in ſhkodljiva . 13. liſt. gnoja.

Ljubesen do Boga.

Ljubesen do Boga je potrebna, kakoſhna? . . . . . 4. mal. travna.
Ljubesen je delavna . . . 26. vel. travna.
Ljubesen vſe preterpi . . . 10. vel. ſerpana.
Snamnja ljubesni do Boga in blishnjiga . . . . . 20. mal. ſerpana
Vſe delati is ljubesni do Boga . 5. kimovza.
Vſak je dolshen sa zhaſt boshjo ſkerbeti . . . . . 17. —
Kako ſe s' deli ljubesen ſkasuje . 14. kosoperſka.

Ljubesen do ſebe.

Od ſlabe ljubesni do ſebe . . 31. vel. travna.
Blagor kriſtjanu, v' kterim je ljubesen 3. grudna.
Kdor ſe neumno ljubi, ne ljubi ne Boga, ne ſebe, ne blishnjiga . 27. —

Ljubesen do blishnjiga.

Bodi pravizhen, ponishen in poterpeshljiv, in le tako bofh pokojno shivel	15.	profenza.
Od praviga uſmiljenja do ubogih	19.	—
Kakofhna mora biti ljubesen do blishnjiga?	20.	—
Od ljubesnjive krotkoſti	29.	—
Od odpufhenja prejetiga rasshaljenja.	15.	fvezhana.
Sakaj blishnjiga ljubiti?	26.	—
Sa blishnjiga svelizhanje ſkerbeti je zhaſtito, lahko in dolshnoſt	11.	mal. travna.
Slabi sanizhujejo dobre, vender ne vſelej	29.	—
Po sgledu uſmiljeniga Boga vſe ljudi ljubiti	8.	roshn. zveta.
Od ſlepe ljubesni do ſvojzov	4.	mal. ſerpana.
Kdor ſovrashnikam odpuſha, ſebi pomaga	14.	—
Savoljo koga in kako blishnjiga ljubiti?	19.	—
Grefhnike is ljubesni sanizhevati	26.	vel. ſerpana.
Kako ljubiti dufho in telo blishnjiga?	31.	—
Svojimu blishnjimu ſ' ſvarjenjem in s' dobrim sgledam pomagati	11.	kimovza.
Od snamenj ſlabe in ſ. prijasnoſti	19.	—
Ljubesen do blishnjiga ni per vſih zhiſta in ſveta	23.	—
Poterpeshljivo in varno per grefhnikih shiveti	24.	—

Ş. maſha — ſ. obhajilo.

Ş. maſha je nar imenitnifhi daritev; slo pomaga bogabojezhe shiveti	11.	ſvezhana.
Nevredno obhajilo je velika pregreha	13.	mal. travna.

Od pogoſtniga obhajila . . . 27. vel. travna.
Od ſoſebnih darov vredniga obhajila. 19. roshn. zveta.
Od blishniga perpravljanja k' ſvetimu obhajilu . . . . . 12. vel. ſerpana.

Modroſt rasſvetljena — poſvetna.

Kteri ſo reſnizhno ali lashnjivo modri? 13. proſenza.
Od prave modroſti . . . . 7. ſuſhza.
Noroſt greſhnikov, modroſt pravizhnih 23. mal. travna.
Modroſt ſvetá je noroſt per Bogu . 2. kimovza.

Molitev.

Mòli in ljubi pravizo, in boſh uſliſhan . . . . . 17. ſvezhana.
Molitev terdovratniga greſhnika je lashnjiva . . . . . 6. vel. travna.
Molitev je mozhna . . . . 7. —
Kaj in sakaj premiſhljevati? . . 27. —
Kako premiſhljevati? . . . 28. —
Sakaj in kako ſtanovitno moliti? . 22 kimovza.

Nadloge — poterpeshljivoſt.

Sakaj nam Bog poſhilja nadloge? . 8. proſenza.
Terpeti is ljubesni do Jesuſa . . 1. ſvezhana.
Nadloge ſo savoljo grehov, tudi pravizhnim ſo potrebne; poterpeshljivoſt je sapovedana . . . 12. —
Kaj pred bolesnijo, v' bolesni, in potlej delati? . . . . 28. —
Od poterpeshljivoſti v' bolesni . . 14. mal. travna.
Preganjanje voljno terpeti . . 12. roshn. zveta.
Vſak dan ima ſvoje krishe . . 15. mal. ſerpana.
Nadloge ſo vſim, ſoſebno pa greſhnikam potrebne . . . . 24. —
Vojſka je savoljo grehov . . 28. —
Od trojnih krishev . . . . 19. vel. ſerpana.

Od telesne in dushne bolesni . . 27. kimovza.
Sidanje terpljenje je majhno memo vrednosti nebeshkiga kraljestva . 10. kosoperska.
Bolje je terpeti na svetu, ko v' peklu 12. —
Kdor ni poterpeshljiv, nima nizh dobriga . . . . . 30. list. gnoja.
Jesus sapové pokorjenje in poterpljenje 23. grudna.

Namen.

Od dobriga in slabiga konza ali naména . . . . . 25. vel. travna.
Od potrebe dobriga konza ali naména. 24. list. gnoja.

Napuh — ponishnost.

Od hinavshine . . . . . 19. mal. travna.
Tudi pravizhni se morajo bati . . 16. rosh. zveta.
Napuh obroduje smote, in jih popraviti brani . . . . . 25. —
Ponishnost je v' vsim sapovedana . 23. vel. serpana.
Le ponishni so veri in sapovedim pokorni . . . . . 4. grudna.
Snamnja napuha . . . . 6. —
Snamnja ponishnosti . . . . 9. —
Napuh je sazhetik vsih grehov . 29. —
Is ponishnosti se vse zhednosti is-hajajo 30. —

Nevoshljivost.

Nevoshljivost je gerda pregreha . 8. mal serpana.
Nevoshljivost je shkodljiva . . 29. list. gnoja.

Oblastniki — podloshni.

Dobri duhovni niso slabim kristjanam vshezh . . . . . 27. mal. travna.
Od dolshnost vernih do svojih duhovnov . . . . . 12. mal. serpana.

Duhovne ljubi in ſpoſhtuj . .	24. profenza.
Zhaſtiti duhovne, ſvoje dobrotnike .	18. liſt. gnoja.
Od pokorſhine do deshelſke oblaſti .	22. kimovza.
Kako otroke uzhiti? . . .	3. mal. ſerpana
Ştarſhi naj Boga vedno profijo sa otroke	10. —
Nekteri nauki ſtarſhem in otrokam .	14. ſuſhza.
Kaj naj ſtarſhi delajo, ſvoje otroke svelizhati?	16. profenza.
Bogabojezh ſlushabnik je velika dobrota	3. kimovza.
Od dolshnoſt ſlushabnikov do goſpodarjev	13. —
Od dolshnoſti goſpodarjev do ſvojih ſlushabnikov	25. —

Obljuba.

Od obljub	13. kosoperſka.

Perſega.

Od perſege	29. —

Pohujſhanje — dober sgled.

Varuj ſe hudih perloshnoſt; ſpravi od ſebe, kar te pohujſha . .	13. ſvezhana.
Od nizhemerne in pohujſhljive noſhe	16. mal. travna.
Od dobriga sgleda	23. roshn. zveta.
Duſhne kuge ſe varovati . . .	16. vel. ſerpana.
Sapeljivzov ne poſluſhati . . .	31. kosoperſka.
V' pohujſhanji nedolshno shiveti .	8. liſt. gnoja.
Dober sgled prednikov ima veliko mozh	15. —
Od pohujſhanja	28. grudna.

Pokora, in kar ona sapopade.

Reſnizhno in hitro ſvoje shivljenje po Jesuſu poboljſhati . . .	1. profenza.

Od pokore ali ſpreobernjenja . .	23.	ſvezhana.
Spreobernjenje ni ſploh naglo, ampak je pozhaſno	9.	ſufhza.
Ne uſtraſhiti ſe pokore . . .	23.	—
Od pokorjenja pravizhnih, greſhnikov in ſpreobernjenih . . .	2.	mal. travna.
Sakaj in kako ſe morajo greſhniki pokoriti?	3.	—
Ozhitni greſhniki ſo ozhitne pokore potrebni	22.	mal. ſerpana.
Od ozhitne pokore	20.	grudna.
Od vſakdanjiga pokorjenja . .	23.	mal ſerpana.
Od pokorjenja savoljo majhnih grehov.	27.	—
Stariga zhloveka ſlezhi in noviga oblezhi	24.	vel. ſerpana.
Sposnanje in ſpreobernjenje je le od gnade ſ. Duha	14.	vel. travna.
Poboljſhanje odlaſhati je navarno .	28.	liſt. gnoja.
Od perpomozhkov ſposnanja ſvoje veſti	3.	kosoperſka.
Svoje shivljenje ſkerbno premiſhljevati	10.	liſt. gnoja.
Kakoſhna mora biti grevniga . .	28.	ſufhza.
Kako grevnigo obuditi? . . .	29.	—
Le po pravim obshalovanji grehov ſe sadobi njih odpuſhenje . .	9.	kosoperſka.
Od laſtnoſt ſklepa ne vezh greſhiti .	17.	vel. ſerpana.
Ne samolzhati grehov na ſpovedi .	16.	ſufhza.
Spoved je velik perpomozhnik k' svelizhanju	30.	mal. travna.
Od dolge ſpovedi	15.	kimovza.
Bodi pokoren ſvojimu ſpovedniku .	26.	kosoperſka.
Odvesa ni dobra bres poboljſhanja .	26.	ſufhza.
Kedaj je dobro ali ſlabo ſe sanaſhati na prejeto odveso? . . .	7.	mal. travna.
Kteri greſhniki ſo odvese nevredni?	8.	—
Prevsetni greſhniki krivizhno godernjajo soper varne ſpovednike .	9.	mal. travna.

Ştanovitnoſt v' dobrim prizhuje de ſo ſpovedi bile dobre . . . 13. grudna.
Od kod je neſtanovitnoſt v' dobrim? 26. mal. travna.
Bres vedniga pokorjenja ni ſtanovitnoſti v' dobrim . . . . 5. kosoperſka.
Ştanovitnoſt v' dobrim je potrebna . 20. liſt. gnoja.
Ştanovitnoſt v' dobrim je ſoſeben dar boshji . . . . . 25. —
Od odpuſtkov . . . . . 16. kimovza.

Poſt.

Od poſta . . . . . 1. bukve ſtr. 21.
Kakoſhen mora biti poſt? . . 6. ſuſhza.

Sakon.

Ne prenaglo ali ſlepo ſe v' sakon savesati . . . . . 12. vel. travna.
Nauk sakonſkim, med kterimi ni ljubesni . . . . . 6. mal. ſerpana.

Sapovedi.

Od teshkiga ſposnanja. . . . 20. ſuſhza.
Od pokorſhine . . . . . 17. roshn. zveta.
Boshjo voljo v' vſim ſpolnovati. . 18. —
Od nevednoſti kerſhanſkih dolshnoſt . 22. —
Zerkvene sapovedi ſo v' pomozh . 2. vel. ſerpana.
Boshjo voljo ſpolnovati . . . 5. liſt. gnoja.
Şvojo duſho Bogu podvrezhi . . 6. —

Şkuſhnjave.

S' vednim pokorjenjem ſvoje hudo poshelenje premagovati . . . 5. profenza.
Is ponishnoſti béshi pred nevarno perloshnoſtjo . . . . . 3. ſvezhana.
Od kod je ſpazhenoſt per odraſhenih? 4. —
Vojſkovanje soper duſhne ſovrashnike 24. mal. travna.
Kaj delati pred ſkuſhnjavo, v' ſkuſhnjavi in po ſkuſhnjavi? . . 15. vel. travna.

Od perſiljenih grefhnih perloshnoſt . 23. vel. travna.
Kako ſe ſkufhnjavzam vſtavljati? . 30. —
Hudizhu ne proſtora dati . . . 13. mal. ſerpana.
Premagovati hudizha, ſvét, meſo . 24. kosoperſka.

Smert.

Smert daje ſposnanje in ſkerb ſvojo dufho svelizhati . . . . 11. profenza.
Od ſmerti grefhnikov in pravizhnih . 5. fufhza.
Se perpravljati frezhno umreti . 7. roshn. zveta.
Smert pravizhnih je frezhna . . 5. mal. ſerpana.
Od shelj do dolsiga shivljenja . . 11. —
Kako sadobiti frezhno ſmert? . . 6. kosoperſka.
Terdovratni grefhniki bodo lahko nefrezhno umerli . . . . 10. —
Bog daje ſvojim ſlushabnikam frezhno ſmert . . . . . 22. — 7. liſt. gnoja.

Sodba.

Sodbo premiſhljevati, in ſe k' njej perpravljati . . . . 1. fufhza.
Sakaj bo poſlednja ſodba? . . 1. grudna.

Strah — upanje.

Od ſtrahu boshjiga . . . . 17. profenza.
Shivi ſveto, in nikogar ſe ne boj . 31. —
Upanje in ſtrah morata ſkupej biti . 10. ſvezhana.
Od predersniga upanja . . . 29. vel. travna.
Tudi pravizhni ſe morajo bati . . 16. roshn. zveta.
Blagor hiſhi, kjer ſtrah boshji goſpoduje . . . . . 26. mal. ſerpana.
Upanje v' boshjo miloſt je grefhnikam potrebno . . . . 26. kimovza.
Kdor bogabojezhe shivi, prav upa . 2. grudna.

Svelizhanje — pogubljenje.

Mogozhe je v' nebeſa priti . . 4. profenza.
V' flehernim ſtanu je mogozhe dufho svelizhati . . . . . 9. —

Od nizhemernoſti ſvetá in perpravljanja v' vezhnoſt . . .	21.	ſvezhana.
Od poſvetnih in duſhnih ſkerbi .	21.	ſuſhza.
Vezhnoſt premiſhljuj . . .	27.	—
Duſho svelizhati je nar potrebniſhi .	21.	mal. travna.
Od zhaſniga in vezhniga ognja .	4.	vel. travna.
Bres vojſkovanja ne pride nihzhe v' nebeſa	9.	—
S' dobrimi deli ſe perpravljati v' vezhnoſt	19.	—
Od reſnizhne volje ſvojo duſho svelizhati	20.	roshn. zveta.
Duſho pogubiti je grosna neſpamet .	21.	mal. ſerpana.
Vſak naj sdihuje po nebeſih . .	22.	vel. ſerpana.
Kaj pomaga vſe, zhe ſe duſha pogubi?	1.	kimovza.
Od velizih in vezhnih nebeſhkih dobrot	9.	—
Od boshje in zhlovekove volje duſho svelizhati	21.	—
Veliko je poklizanih, malo isvoljenih	28.	—
Kako kupzhevati sa nebeſhko kraljeſtvo?	16.	liſt. gnoja.
Ne bati ſe voske poti . . .	15.	grudna.

Ṣvetniki.

Marija naſ ljubi, kako ji dopaſti? .	5.	vel. ſerpan.
Kako sa Marijo v' nebeſa priti .	15.	—
Od reſnizhne zhaſti do Marije . .	8.	kimovza.
Ṣvetoſt in viſokoſt Marije je neisrezhena	8.	grudna.
Ṣvetnike zhaſtiti je dobro in koriſtno.	30.	mal. ſerpana.
Vſakimu kriſtjanu je dolshnoſt in mogozhe po ſvetnikih shiveti . .	31.	—
Od ſpoſhtovanja do ſvetinj ali oſtankov ſvetnikov	3.	vel. ſerpana.

Mogozhe je po sgledih ſvetnikov shiveti 1. liſt. gnoja.
Kaj beſede deviza in marterniza pomenite? . . . . . 22. —

Ṣvet.

Kdor hozhe Bogu sveſto ſlushiti, naj preshene ljubesen do ſvetá . . 10. profenza.
Ṣvet sanizhevati . . . . 18. vel. ſerpana.
Ṣvet ne da prave ſrezhe . . . 16. kosoperſka.

Vera ali katolſhka zerkev.

Od zhudeshev . . . . . 20. ſvezhana.
Katolſhka zerkev je od Boga zhudno poſtavljena in ohranjena . . 22. —
Od ſvetih marternikov ſploh . . 2. ſuſhza.
Od zhiſte, ſtanovitne in shive vere . 13. —
Od vrash . . . . . 1. mal. travna.
Le katolſhka vera je reſnizhna . 7. mal. ſerpana.
Ṣpoſhtovanje, ljubesen in pokorſhina gre zerkvi . . . . . 9. —
Katolſhka vera je dobrim prijetna, hudobnim grenka . . . . 7. vel. ſerpana.
Katolſhko zerkev zhaſtiti . . . 28. kosoperſka.
Zhlovekov um bodi veri podvershen. 17. liſt. gnoja.
Sapopadik kraljeſtva Jeſuſoviga ali katolſhke zerkve . . . 11. grudna.
Od napuhnjenih maloverzov . . 21. —

Veſt.

Od teshkiga laſtniga ſposnanja . 20. ſuſhza.
Od dobre in flabe veſti . . . 20. mal. travna.
Ni vſe prav, kar je po veſti . . 18. grudna.

Vize.

Kaj vize uzhé . . . . . 2. liſt. gnoja.

Vſtajenje meſa.

Vſtajenje Jeſuſovo kaj uzhi? . . I. bukve ſtr. 59.
Od vſtajenja mertvih . . . 28. mal. travna.

Zhaſ.

Shivljenje je kratko, kaj uzhi?	22. mal. travna.
Ne zhaſa sapravljati.	31. grudna.
Od ſhelj do dolsiga shivljenja	11. maſ. ſerpana.

Zerkev — boshja vesha.

Poſvezhevanje zerkve, kaj uzhi?	I. bukve ſtr. 96.
Zerkvam pomagati je dobro	23. kosoperſka.

Zhiſtoſt — nezhiſtoſt.

Kako zhiſtoſt ohraniti?	21. proſenza.
Zhiſtoſt je lepa, pa ima veliko ſovraſhnikov	15. ſuſhza.
Od ſkrivniga napeljevanja v' nezhiſtoſt	24. vel. travna.
Nezhiſtoſt je velik greh	9. vel. ſerpana.
Kakoſhne naj bodo devize?	7. kimovza.
Zhlovek je od natorne ſlaboſti napeljevan v' nezhiſtoſt	2. kosoperſka.
Nezhiſtoſt je slo ſhkodljiva	21. —

Soſebni nauki.

Od nesveſtiga Judata in zhlovekove neſtanovitnoſti	24. ſvezhana.
Od branja ſvetiga piſma	15. mal. travna.
Od boshjih pot	17. —
Od ſvetih evangeliſtov in ſvetiga evangelija	25. —
Ofhtirſka ſlushba je nevarna, kakoſhni morajo biti ofhtirji?	18. vel. travna.
Od prave viſokoſti	24. roshn. zveta.
Od popotovanja ſidanjiga shivljenja	25. mal. ſerpana.
Samota je zhloveku dobra in potrebna	4. kimovza.
Zerkvene opravila po mertvih ſo raſlagane	9. liſt. gnoja.
Okoliſhine premenujejo vrednoſt zhlovekovih del	10. grudna.

Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani

355

